

70 lat
gdańskiego
ośrodka
geograficznego

70 lat
gdańskiego
ośrodka
geograficznego

Teraźniejszość i przeszłość

pod redakcją Jana A. Wendta

© Copyright by Authors, Kraków 2016

ISBN 978-83-65148-75-9

REDAKCJA I KOREKTA:

Justyna Ostafin

PROJEKT OKŁADKI I SKŁAD:

LIBRON

Wydawnictwo LIBRON – Filip Lohner

al. Daszyńskiego 21/13

31-537 Kraków

tel. 12 628 05 12

e-mail: office@libron.pl

www.libron.pl

Spis treści

Od redaktora	II
JAN A. WENDT Początki i rozwój gdańskiej geografii	15
Oni tworzyli geografę w Gdańsku	31
JACEK NIESYT Katedra Geografii Ekonomicznej	101
MARIUSZ T. KISTOWSKI Katedra Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska	141
RENATA ANISIEWICZ, KRZYSZTOF KOPEĆ, MAŁGORZATA PACUK Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego	173
STANISŁAW FEDOROWICZ Katedra Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu	199
ALEKSANDRA CICHARSKA Katedra Gospodarki Przestrzennej i Pracownia Dydaktyki Geografii	225
ROMAN CIEŚLIŃSKI, ZUZANNA KRAJEWSKA, JERZY BŁASZKOWSKI Katedra Hydrologii	241
MAGDALENA BOROWIAK, PAVEL NEYTCHEV Katedra Limnologii i Pracownia Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji Geograficznej	259
ANDRZEJ WYSZKOWSKI, MIROSLAW MIĘTUS Katedra Meteorologii i Klimatologii	291

DARIUSZ BOROWIAK	
Historia Stacji Limnologicznej w Borucinie	313
ROBERT LEJKOWSKI	
Historia składnicy map	333
MAURZYC ŻARCZYŃSKI	
Studia doktoranckie – geografia na Wydziale Oceanografii i Geografii	337
MACIEJ TARKOWSKI, JAN KRUSZEWSKI	
Studenckie Koła Naukowe Geografów	339
PIOTR PAWEŁ WOŹNIAK	
Studenckie Koło Naukowe Geomorfologów „PINGO”	349
JANUSZ FILIPIAK	
Studenckie Koło Naukowe Meteorologów i Klimatologów	355
ŁUKASZ PIETRUSZYŃSKI	
Studenckie Koło Naukowe Hydrologów	361
KRZYSZTOF KOPEĆ	
Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej	365
PIOTR P. WOŹNIAK	
Oddział Gdański Polskiego Towarzystwa Geograficznego – portret rówieśnika	369
MIROSLAWA MALINOWSKA	
Instytut Geografii w latach 2012–2015	379

*Szanowni Państwo!
Pracownicy Instytutu Geografii! Drodzy Studenci!*

Z prawdziwą przyjemnością składam Państwu serdeczne gratulacje i najlepsze życzenia z okazji jubileuszu 70-lecia pracy naukowej, badawczej i dydaktycznej. Ogromnie cieszę mnie Państwa dokonania, które stanowią cenny wkład w rozwój nauk geograficznych na Pomorzu.

Minione 70 lat skłania w naturalny sposób do podsumowań i refleksji. Warto więc przypomnieć, że początki studiów geograficznych związane są jeszcze

z poprzednikami Uniwersytetu Gdańskiego, który utworzony został przez połączenie Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Sopocie i Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku. Pierwsze studia geograficzno-przyrodnicze utworzono w dwuletnim Pedagogium gdańskim, w budynku Liceum Ogólnokształcącego przy ul. Polanki. Tam też powstał pierwszy w Gdańsku Zakład Geografii, którego organizatorem i kierownikiem był prof. dr Józef Staszewski. W 1947 roku Pedagogium przekształciło się w Wyższą Szkołę Pedagogiczną, a na nowo otwartym Wydziale Przyrodniczym zaczęły funkcjonować trzyletnie dwukierunkowe studia z zakresu biologii z geografją. Kolejnym etapem w historii gdańskiej geografii było powołanie Wydziału Geograficzno-Biologicznego i uzyskanie uprawnień do prowadzenia studiów magisterskich, których pierwsi absolwenci opuścili mury uczelni w 1956 roku. Nadchodzące lata przyniosły rozwój naukowo-badawczy. W 1959 roku powstała Stacja Limnologiczna w Borucinie, wydano pierwsze tomy „Zeszytów Geograficznych”, a studia na geografii stały się trwałym elementem naukowego krajobrazu Gdańska.

W historii studiów geograficznych na zawsze zapisali się ich twórcy oraz propagatorzy: prof. dr Józef Staszewski, mgr inż. Maria Krynicka, mgr Andrzej Skórko i mgr Halina Masicka, a także prof. dr Jan Moniak z WSE z Sopotu. Słowa uznania należy skierować także do autorów fundamentalnych dla nauk geograficznych, a wpisujących się w nurt europejskich badań prac, które doskonałą imię Uniwersytetu Gdańskiego. Z ich dokonań korzystały i nadal korzystają kolejne pokolenia studentów i pracowników. Wśród twórców tych z pewnością należy wymienić: Bolesława Augustowskiego, Jana Drwala, Kazimierza Łomniewskiego, Jana Moniaka, Józefa Staszewskiego i Jerzego Zaleskiego. Lista wybitnych gdańskich geografów jest znacznie dłuższa i pozostaje nadal otwarta. Nie sposób też przy tej okazji wymienić wszystkich wspianiałych uczonych, którym również należą się słowa podziękowania i gratulacje: za osiągnięcia naukowe, pracę dydaktyczną, działalność organizacyjną, popularyzatorską oraz społeczną. Działania te chciałbym podkreślić szczególnie w dniu tak uroczystego dla gdańskiej geografii jubileuszu.

Instytut Geografii, kierowany kolejno przez dr. hab. prof. UG Mariusza Kistowskiego, prof. dr. hab. Tadeusza Palmowskiego i obecnie przez prof. dr. hab. Mirosława Miętusa, ma na swoim koncie szereg sukcesów naukowych i dydaktycznych, o których świadczą liczne nagrody, odznaczenia, przyznane międzynarodowe granty i liczne, wysoko punktowane publikacje naukowe. Jest to Instytut będący przykładem dynamicznego rozwoju naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego, który realizuje w swoich badaniach dewizę

Uniwersytetu: „*In mari via tua*”. Tę morską ideę nauki obrazuje proces kształcenia na wszystkich szczeblach – od studiów licencjackich i magisterskich z zakresu geografii i gospodarki przestrzennej po utworzone na Wydziale Oceanografii i Geografii studia doktoranckie. Uwieńczeniem tych osiągnięć, a zarazem potwierdzeniem wysokiej jakości prowadzonych badań jest przyznanie w ubiegłym roku Wydziałowi Oceanografii i Geografii uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk o Ziemi, w dyscyplinie geografia.

Za wszystkie te osiągnięcia, zarówno w zakresie upowszechniania nauki, jak i jej rozwoju, za pracę na rzecz uczelni oraz dokonania dydaktyczne całemu Zespołowi Pracowników Instytutu Geografii i wszystkim Studentom składam najserdeczniejsze podziękowania. W tym podniosłym dniu życzę Państwu dalszych sukcesów naukowych oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Ad multos annos

Prof. dr hab. Bernard Lammek

Rektor Uniwersytetu Gdańskiego

Od redaktora

Każdy jubileusz, a zwłaszcza tak szacowny – 70 lat studiów geograficznych w Gdańsku, skłania do chwili refleksji i wspomnień, podsumowania tego długiego okresu i przypomnienia ludzi, dzięki którym geografia gdańska powstała, dojrzała i zdobyła swoje miejsce w świecie akademickim. Początki tej dziedziny nauki w Gdańsku były przecież bardziej niż skromne, tak instytucjonalne – zaczęła się na Pedagogium, jak i lokalowe – budynek szkoły licealnej. Jednak nigdy nie brakowało jej wielkich ludzi, wspaniałych geografów, świetnych nauczycieli i znanych uczonych. To ich życiu, pasjom, badaniom, pracom naukowym, działalności organizacyjnej, dydaktyce poświęcone jest niniejsze opracowanie.

Redakcja takiej pracy, której głównym celem jest próba pokazania i podsumowania 70 lat rozwoju geografii w Gdańsku, jest trudnym zadaniem, ale zadaniem, któremu przez pamięć swoich wspaniałych nauczycieli koniecznie trzeba spróbować sprostać. W tej trudnej pracy wspomagało mnie grono moich obecnych Koleżanek i Kolegów z Instytutu Geografii, a także wielu innych, korzystających już z prawa do odpoczynku, lecz nadal wspierających swoją obecnością i radą pozostałych w Instytucie Geografii Przyjaciół i Kolegów. Nie sposób ich wszystkich wymienić, lecz należą się im największe podziękowania za poświęcony czas, życzliwe uwagi, udzielone rady, konieczną krytykę, udzielone wsparcie, a wreszcie za przesłane materiały, archiwalne zdjęcia i opracowanie ponad stu dwudziestu biogramów gdańskich geografów. Nie mają one w pełni jednolitego charakteru, gdyż redagując tę pracę, właśnie takie przyjąłem założenie, znosząc ze stoickim

spokojem krytykę tego ujęcia. I nic nie mam na swoje usprawiedliwienie, poza pragnieniem jak najlepszego ukazania moich dawnych Nauczycieli i obecnych Koleżanek i Kolegów. To pierwsza tak obszerna praca o gdańskich geografach. Jej zamiarem poza ukazaniem zwięzłej encyklopedycznej noty z datami, dokonaniem i osiągnięciami oraz pełnionymi funkcjami było przede wszystkim pokazanie Geografów, chociaż zgodnie z obecnym podejściem w środowisku geograficznym pewnie poprawne byłoby pisanie o badaczach zajmujących się wybranymi naukami geograficznymi. Jednak ja wolę opisać Ludzi, którzy tworzyli i nadal tworzą barwny świat gdańskiej geografii; którzy powołali Polskie Towarzystwo Geograficzne, oddział w Gdańsku, działali i działają w nim, jak również w Gdańskim Towarzystwie Naukowym w V Wydziale oraz biorą udział w organizacji i pracach kolejnych Olimpiad Geograficznych.

Biogramy pozbawione informacji o autorze to oczywiście autobiogramy, przy pozostałych chwała prezentacji poszczególnych Osób należy się podpisanemu autorowi lub autorom. Bez nich ta praca nigdy by nie powstała w takim kształcie. Spośród nich nie sposób nie wymienić osób, które poświęciły najwięcej czasu i starań, żeby przygotowywane opracowanie na Jubileusz 70-lecia geografii w Gdańsku miało formę najlepszą z możliwych. Za liczne materiały i zdjęcia, za ich opracowanie, komentarze, merytoryczną korektę dziękuję wszystkim Koleżankom i Kolegom, a przede wszystkim Renacie Anisiewicz, Dariuszowi Borowiakowi, Magdalenie Borowiak, Aleksandrze Cicharskiej, Romanowi Cieślińskiemu, Joannie Fac-Benedzie, Stanisławowi Fedorowiczowi, Mariuszowi Kistowskiemu, Robertowi Lejkowskiemu, Mirosławie Malinowskiej, Mirosławowi Miętusowi, Pawłowi Neytchevowi, Jackowi Niesytowi, Małgorzacie Pacuk, Tadeuszowi Palmowskiemu, Stanisławowi Rzymowskiemu, Piotrowi P. Woźniakowi i Andrzejowi Wyszowskiemu.

Osobne podziękowania należą się autorom części poświęconych studentom, którzy wprawdzie studiują na uczelni przeciętnie pięć lat, chociaż czasami zdarza się, że i więcej, gdy kontynuują prace prowadzone podczas studiów magisterskich na studiach doktoranckich. Bez studentów uniwersytet traci sens istnienia i możliwości pełnej realizacji swojej misji. Dlatego osobne podziękowania należą się Maurycemu Żarczyńskiemu za opracowanie studiów doktoranckich, a za szkice poświęcone studenckim kołom naukowym, w kolejności ich powstawania na uczelni, Maciejowi Tarkowskiemu razem z Janem Kruszewskim, Piotrowi P. Woźniakowi, Januszowi Filipiakowi, Łukaszowi Pietruszyńskiemu oraz Krzysztofowi Kopciowi.

Za wsparcie wydania tej jubileuszowej publikacji, za nieustanne motywowanie do jej napisania, opracowania i redagowania specjalne podziękowania należą się Mirosławowi Miętusowi, Dyrektorowi Instytutu Geografii, oraz Waldemarowi Suroszowi, Dziekanowi Wydziału Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego. Wszystkie rzeczy, które się czytelnikowi w tej publikacji będą podobały, skłonią go do wspomnień, zmuszą do refleksji, są zasługą całego wielkiego zespołu gdańskich geografów, tych wymienionych we wstępie i znacznie liczniejszych, których czytelnik znajdzie na jej kartach. Za wszystkie mankamenty, które wynikają z braku wiedzy, materiałów, słabości opracowania, odpowiedzialność spoczywa na redaktorze.

Niech więc zainteresowani, zgodnie z uniwersyteckim „*in mari via tua*”, płyną przez karty 70 lat gdańskiej geografii, pamiętając o przeszłości i spoglądając odważnie, z gdańską dewizą: „*nec temere, nec timide*”, w przyszłość.

Jan A. Wendt

Gdańsk, luty 2016 roku

Jan A. Wendt

Początki i rozwój gdańskiej geografii

Historia gdańskiej geografii rozumianej jako kierunek studiów akademickich jest stosunkowo krótka i sięga pierwszej połowy XX wieku. Jednak geograficzne uwarunkowania miasta nad Wisłą, nad Bałtykiem, na wybrzeżu Zatoki Gdańskiej i wynikające z tego możliwości rozwoju wymuszają konieczność bardzo dobrej znajomości geografii przez jego mieszkańców. Funkcja portowa Gdańska, rola największego miasta i portu Rzeczypospolitej w okresie jej świetności musiały znaleźć i znalazły swoje odzwierciedlenie w aspiracjach naukowych i badawczych gdańszczan, kupców, żeglarzy i władz miejskich. Pobliskie uniwersytety w Królewcu (Königsbergu) i w Wilnie stały się *Alma Mater* dla wielu kupieckich synów, przyszłych właścicieli kantorów, spichlerzy, kapitanów i armatorów statków. Gdańsk był w XVII wieku nie tylko największym portem i miastem kraju, ale tu także najszybciej przyjmowano nowe idee naukowe, realizowano i ulepszano konstrukcje statków czy planowano i podejmowano nowe wyprawy handlowe. W XVII i XVIII wieku Gdańsk stał się jednym z najważniejszych w kraju ośrodków kultury i nauki, wprowadzania w życie nowych wynalazków, od wynalezionej przez Gutenberga druku, przez konstrukcje przyrządów nawigacyjnych, do nowatorskich metod leczenia, np. jedne z pierwszych szczepień przeciwko ospie na ziemiach polskich. Gdańsk, miasto kupców i żeglarzy, to także jeden z pierwszych ośrodków druku książek, kreślenia map i wydawania atlasów geograficznych, przyrodniczych i wreszcie astronomicznych. Gdańscy kupcy zasłynęli dzięki licznym, bogatym księgozbiorom, kolekcjom rzeczy rzadkich, przywożonych z zamorskich krain, które podkreślały znaczenie i bogactwo poszczególnych rodów kupieckich.

Jednak pierwsze Gdańskie Gimnazjum Akademickie, wtedy pod nazwą Gymnasium Dantiscanum¹ (od 1580 Gymnasium Academicum sive Illustre), powstało stosunkowo późno, gdyż dopiero w 1558 roku. Pierwszy zachowany statut gimnazjum, przyjęty przez trzeciego rektora uczelni, Andrzeja Franckenbergera (rektor gimnazjum w latach 1567–1576), zapowiadał realizację „wszechstronnego programu, z uwzględnieniem gramatyki, muzyki, arytmetyki, fizyki i elementów astronomii. Przewidywał też zajęcia z historii w powiązaniu z geografią, co od początku sytuowało Gimnazjum Gdańskie w rzędzie placówek najbardziej zasłużonych dla rozwoju wielu dyscyplin”². Pierwsze wykłady z geografii, autorstwa urodzonego w Gdańsku Bartholomeusa Keckermanna (ok. 1572–1608), rektora gimnazjum w latach 1602–1608, zostały wydane pod tytułem *Systema geographicum duobus libris adornatum et publice olim praelectum* w 1612 roku. Geografię podzielił na szczegółową i ogólną. Ta pierwsza obejmowała istotę i podział dyscypliny, zróżnicowanie globu ziemskiego i elementy kartografii. Na tę drugą składały się informacje o Europie, Azji i Afryce oraz o nowo poznanych lądach. W wykładach geografii podkreślał jej znaczenie utylitarne, zwłaszcza w połączeniu ze sztuką żeglowania³.

W Gdańsku mieszkał i pracował Wilhelm (Willem) Hondius (1597–1652), wybitny kartograf i rytownik pochodzący z Hagi w Holandii. Po przyjeździe do Polski przebywał na dworze króla Władysława IV, a potem – Jana Kazimierza jako królewski sztycharz. Jeszcze mieszkając w Holandii, wykonał wiele portretów rodziny królewskiej, za co otrzymał tytuł nadwornego sztycharza Republiki Zjednoczonych Prowincji. W Warszawie wykonał portrety obydwu władców oraz Cecylii Renaty Habsburżanki, Ludwiki Marii Gonzagi i dostojników dworskich, a po przeprowadzce do Gdańska w 1636 roku – członków patrycjatu miejskiego. Był nie tylko wybitnym rysownikiem, lecz także kartografem. Na zlecenie Władysława IV wykonał kilkunastoarkuszowy sztych planu *Odsieczy Smoleńska* (1636) oraz plany Wieliczki i kopalni soli (1645), a w Gdańsku – liczne ryciny, na których przedstawił fortyfikacje miejskie oraz bramę triumfalną (1646) wzniesioną z okazji wizyty w mieście Ludwika

¹ L. Mokrzecki, 2008, *Gdańskie Gimnazjum Akademickie. Zarys dziejów*, w: E. Kottarski (red.), *Gdańskie Gimnazjum Akademickie*, t. 1: *Szkice z dziejów*, Wyd. UG, Gdańsk, s. 14.

² Ibid., s. 22.

³ M. Brodnicki, 2012, *Nauczanie filozofii w Gdańskim Gimnazjum Akademickim do połowy XVII wieku*, Wyd. Athenae Gedanenses, Gdańsk, s. 161–162.

Marii Gonzagi. Współpracował z gdańskim wydawcą Jerzym Forsterem (ok. 1615–1660), który w 1647 roku był współwykonawcą tablic astronomicznych do pracy Jana Heweliusza *Selenographia sive Lunae Descriptio*. Wykreślił wiele map oraz wykonał 12 płyt miedziorytniczych z mapami Ukrainy⁴.

Kolejną i chyba najbardziej znaną w Gdańsku postacią związaną z naukami przyrodniczymi, z obserwowaniem świata, a dokładniej nocnego nieba, był słynny astronom Jan Heweliusz – „król astronomów i astronom królów”. Pochodził on z zamożnej rodziny browarników, jego przodkowie przybyli w XV wieku na Żuławy z Ottendorfu, a od 1526 roku mieszkali w Gdańsku. Urodzony w 1611, kształcił się w Gdańskim Gimnazjum Akademickim, w którym pod wpływem profesora nauk ścisłych Piotra Krügera zajął się astronomią i zbudował swoje pierwsze przyrządy astronomiczne. Następnie studiował w Królewcu, a potem w Lejdzie, podróżował po Europie, zwiedził Paryż i Londyn. Na dachu kamienic przy ul. Korzennej, które wniosła mu w posagu żona Katarzyna Rebeschke, zbudował swoje słynne obserwatorium astronomiczne, gdzie od 1642 roku prowadził regularne obserwacje. W 1656 napisał *Rozprawę o rzeczywistej postaci Saturna*, w 1647 *Selenografię*, czyli opis Księżycy, a następnie w roku 1662 *Merkury widoczny na Słońcu*, w której przedstawił tranzyt Merkurego. W 1668 ukazała się jego słynna *Cometografia*, a pierwszy tom *Machiny niebieskiej* w pięć lat później. W 1686 roku Heweliusz rozpoczął pracę nad katalogiem gwiazd i atlasem nieba, do których dane zbierał już od początku lat 50. Obydwie prace wydała jednak dopiero po jego śmierci żona, w roku 1690. Najlepszy i najdokładniejszy ówczesnie katalog położeń gwiazd zawierał 1564 pozycje.

W Gdańsku urodził się Daniel Gabriel Fahrenheit (1686–1736), wynalazca termometru rtęciowego, konstruktor koniecznych w badaniach geograficznych barometrów i wysokościomierzy, twórca skali nazwanej od jego nazwiska.

Pierwsze w tym mieście towarzystwo naukowe założono stosunkowo późno, bo dopiero w 1720 roku. W 1742 powstało słynne gdańskie Towarzystwo Przyrodnicze. W jednym z pierwszych wydanych przez nie tomów znaleźć można opracowanie Gotffrieda Reygera⁵, poświęcone obserwacjom pogody

⁴ J.A. Wendt, 2013, *Skarby kartografii*, Arkady, Warszawa, s. 157.

⁵ J. Szukalski, 1991, *Geografia w Gdańsku. Jej początki, dorobek naukowy i organizacyjny oraz kierunki rozwoju*, w: *Morze Bałtyckie i jego pobrzeże. Środowisko – gospodarka – społeczeństwo. Materiały 40. Ogólnopolskiego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Gdańsk 30 VIII – 1 IX 1991*, UG, PTG, Wyd. UG, Gdańsk, s. 14.

w mieście, oparte na danych meteorologicznych zbieranych od 1721 roku⁶. Także z Gdańska pochodził kolejny rytownik i grafik Daniel Mikołaj Chodowiecki (1726–1801), znany w Polsce i w Europie malarz i ilustrator. Wykonał ponad 2000 sztychów, w tym poza znaną serią scen z życia gdańskich mieszczan ilustracje do mapy Polski i Litwy autorstwa Jana Jakuba Kantera z 1770 roku, zawierające wspinały kartusz tytułowy.

Spośród wielu wybitnych gdańskich uczonych, którzy na trwałe zapisali się w annałach nauki, na uwagę zasługują dwaj: Johann Reinhold Forster (1729–1798) i jego syn Jerzy (1754–1794), którzy brali udział w drugiej wyprawie Jamesa Cooka. Jerzy Forster został profesorem katedry historii naturalnej w Szkole Głównej w Wilnie, w której prowadził także wykłady z geografii.

W drugiej połowie XIX wieku Muzeum Prowincji Zachodniopruskiej w Gdańsku organizował i był jego dyrektorem przez kolejne 20 lat Hugo Wilhelm Conwentz (1855–1922), przyrodnik, prekursor ekologii, autor pracy *Monographie der baltischen Bernsteinbäume*, od 1890 roku profesor. W 1904 roku przedstawił memoriał, w którym uzasadniał celowość mecenatu państwa nad ochroną przyrody.

W gdańskim dorobku geograficznym należy także wyróżnić pracę Paula Sonntag *Geologischer Führer durch die Danziger Gegend: eine Einführung in die Welt der geologischen Erscheinungen unserer Heimat*, wydaną w Gdańsku w 1910 roku.

Już w Wolnym Mieście Gdańsku na Politechnice Gdańskiej prowadził seminarium geograficzne prof. Mikołaj Creutzburg. Jak można wyczytać w „Wiadomościach Geograficznych” – „Miesięczniku poświęconym przeglądowi spraw geograficznych w Polsce i za granicą” wydawanym pod redakcją Wiktora Ormickiego – z października 1931 roku w dziale „Ruch geograficzny na świecie i w Polsce” (s. 117), na Politechnice Gdańskiej prowadzono następujące wykłady i kursy z zakresu nauk geograficznych:

- Prof. n. Mikołaj Creutzburg: *Geographie von Nordamerika* (A 2l/2)*),
- *Der deutsche Nordosten* (A 1), *Ozeanographie* (A 1), *Übungen* (Unterseminar) (R ćwicz. 1x/2), *Geogr. Kolloquium* (R P/2), *Politische Geographie* (B 11/2), *Mathemat. Geographie* (B P/a), *Wirtschaftsgeographie von Polen* (BI), *Übungen: Karteninhalt* (B1 Va), *Geogr. Exkursionen*.

⁶ R. Przybylak, J. Filipiak, P. Oliński, 2014, *Obserwacje meteorologiczne Gottfrieda Reygera w Gdańsku w latach 1722–1769 i ich przydatność do badań zmian klimatu*, „Przegląd Naukowy – Inżynieria i Kształtowanie Środowiska” nr 66, s. 361.

- Prof. n. La Baume: Ostdeutsche Vor- und Frühgeschichte (A 1).
- Prof. n. Koschmieder: Allgemeine Meteorologie (A2, ćwicz. 2), Wetterkunde (B 2. ćwicz. 2), Meteorologisches Kolloquium (R ćwicz. 2).
- Prof. n. Luhrs: Geographische Ortsbestimmung (B2).
- Prof. n. Mitzka: Dialektgeographie (AI).
- Prof. n. Recke: Die historisch-politischen Grundlagen des polnischen Staates (AI),
- Polnische Wirtschaftsgeschichte (B 1).
- Prof. n. Wangerin: Pflanzengeographie von Europa (A2).

* R = wykład całoroczny; I, II, III = wykład trwający przez pierwszy, drugi, względnie trzeci trymestr; A, B = wykład trwający przez pierwsze (A), względnie drugie (B) półrocze; 2, 5 = cyframi arabskimi oznaczono tygodniową liczbę godzin wykładu (względnie ćwiczeń)⁷.

W 1931 roku na Politechnice Gdańskiej dla podkreślenia niemieckich powiązań miasta zorganizowany został zjazd niemieckich geografów, któremu ze względów politycznych i propagandowych towarzyszył zwołany w Gdyni zjazd polskich geografów, zorganizowany przez Zrzeszenie Polskich Nauczycieli Geografii, obradujących pod przewodnictwem Stanisława Pawłowskiego. Na Politechnice Gdańskiej (wówczas Technische Hochschule Danzig) po uzyskaniu habilitacji na podstawie pracy *Studien zur Landwirtschaftsgeographie von Sachsen* w latach 1936–1939 pracował także prof. Ernst Neef, który wraz z Carlem Trollem i Josefem Schmithüsenem stworzył podstawy ekologii krajobrazu. W 1936 roku wydany został *Atlas Wolnego Miasta Gdańska (Freie Stadt Danzig)*.

Po zakończeniu drugiej wojny światowej Gdańsk ze względu na zniszczenia wojenne pozostał poza zasięgiem powojennej migracji pracowników naukowych⁸ polskich uczelni z terenów zajętych przez dawny ZSRR. Jednak już w 1946 roku, w dopiero co utworzonym dwuletnim Pedagogium w Gdańsku-Oliwie, w budynku Liceum Ogólnokształcącego przy ul. Polanki, powstała sekcja studiów geograficzno-przyrodniczych z Zakładem Geografii, którego

⁷ *Ruch geograficzny w świecie i w Polsce*, 1931, „Wiadomości Geograficzne” nr 8, www.rcin.org.pl/Content/19328/WA51_24692_r1931-t9-z8_Wiad-Geogr.pdf (14 marca 2016).

⁸ K. Łomniewski, 1962, *Rozwój nauk geograficznych w Gdańsku w latach 1946–1961*, „Zeszyty Geograficzne” t. 4, WSP, Wydział Geograficzny, Gdańsk, s. 9.

organizatorem i kierownikiem został prof. dr Józef Staszewski (Haliczer)⁹. Rok później Pedagogium przekształcono w Wyższą Szkołę Pedagogiczną i utworzono w niej Wydział Przyrodniczy¹⁰ z sekcją biologiczno-geograficzną, na którym prowadzono do 1951 roku trzyletnie studia dwukierunkowe z zakresu biologii z geografią. Siedzibę Wydziału w tym samym roku przeniesiono do Gdańska-Wrzeszcza. Do pierwszych wykładowców w pionierskim okresie budowy gdańskiego ośrodka tej dyscypliny należeli: twórca gdańskiej geografii prof. dr Józef Staszewski oraz mgr inż. Maria Krynicka, mgr Andrzej Skórko i mgr Halina Masicka. Wraz z rozwojem geografii wykłady czasowo prowadzili także prof. dr Rajmund Galon z UMK, a po nim prof. dr Wincenty Okołowicz oraz prof. dr Zdzisław Pazdro z Politechniki Gdańskiej. W 1949 roku geografę ekonomiczną objął prof. dr Jan Moniak z WSE w Sopocie.

W 1951 roku w miejsce trzyletnich studiów dwukierunkowych wprowadzono studia jednokierunkowe. W tym samym okresie, w 1953 roku, w gdańskiej WSP zlikwidowano studia na kierunku biologia, a Wydział Przyrodniczy przekształcono w Wydział Geograficzny. Decyzją ministra oświaty od roku akademickiego 1952/1953 w gdańskiej WSP na Wydziale Geograficznym powołano do życia następujące jednostki: Katedrę Geografii Fizycznej pod kierunkiem dr. Kazimierza Łomniewskiego, Katedrę Geografii Ekonomicznej pod kierunkiem dr. Jana Moniaka oraz Katedrę Geografii Regionalnej, kierowaną przez dr. Józefa Staszewskiego. Od 1955 roku przedłużono studia do czterech lat, a Wydział uzyskał uprawnienia do nadawania stopnia magistra geografii. Pierwsi „gdańscy” absolwenci geografii z takim stopniem opuścili mury uczelni w 1956 roku. W 1959 utworzono w Borucinie nad Jeziorem Raduńskim Stację Limnologiczną, w której podjęto badania nad jeziorami Pojezierza Kaszubskiego. W tym samym roku ukazał się pierwszy tom rocznika pod nazwą „Zeszyty Geograficzne”, który poszerzył możliwości publikowania dorobku naukowego, umożliwiając to zwłaszcza pracownikom naukowym Wydziału. Od 1963 roku, wzorem uniwersytetów, przedłużono studia geograficzne do pięciu lat. W 1967 dzięki staraniom geografów, w tym

⁹ J. Drwal, 2008, *Gdański ośrodek badań geograficznych*, w: A. Jackowski, S. Liszewski, A. Richling (red.), *Historia geografii polskiej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 438.

¹⁰ J. Szukalski, 1976, *Gdański ośrodek geograficzny w 30-lecie polskiej Rzeczypospolitej Ludowej*, „Zeszyty Naukowe Wydziału BiNoZ UG”, seria „Geografia”, t. 4, Gdańsk, s. 7.

prof. dr. Kazimierza Łomniewskiego oraz doc. dr. hab. Bolesława Augustowskiego, reaktywowano w gdańskiej WSP studia biologiczne¹¹, a Wydział Geograficzny przemianowano na Wydział Biologii i Nauk o Ziemi (BiNoZ), z dwoma kierunkami pięcioletnich studiów magisterskich: biologią i geografią.

Do chwili utworzenia Instytutu Geografii w Uniwersytecie Gdańskim (31 czerwca 1970) kierunek geografia na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi WSP w Gdańsku tworzyły następujące jednostki:

- Katedra Geografii Ekonomicznej, pod kierunkiem doc. dr. Jerzego Gluzińskiego,
- Katedra Geografii Fizycznej, z Zakładem Geomorfologii pod kierunkiem doc. dr. hab. Bolesława Augustowskiego oraz z Zakładem Hydrologii, pod kierunkiem prof. dr. Kazimierza Łomniewskiego,
- Katedra Geografii Regionalnej, pod kierunkiem doc. dr. hab. Dionizego Piaseckiego,
- Zakład Geologii, z kierownikiem dr. Stanisławem Beniuszysem,
- Zakład Dydaktyki Geografii, którym kierował doc. dr. Jan Winklewski,
- Stacja Limnologiczna w Borucinie, pod kierunkiem doc. dr. Jerzego Szukalskiego.

Profil badawczy geografii do początku lat 70. obejmował badania obszaru południowego Bałtyku ze szczególnym uwzględnieniem regionu gdańskiego oraz Zatoki Puckiej i Pojezierza Kaszubskiego. Do czasu powstania uniwersytetu na Wydziale Geografii wydawano rocznik „Zeszyty Geograficzne”, którego opublikowano 11 tomów. Od 1971 roku ukazywał się on pod nazwą „Zeszyty Naukowe Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi”. Do 1992 roku opublikowano 18 takich tomów.

Skromna początkowo baza lokalowa geografii na WSP zmieniała się z upływem czasu i obejmowała pomieszczenia w budynkach uczelni przy ul. Sobieskiego i przy dawnej ul. Marchlewskiego we Wrzeszczu oraz w Gdyni przy dawnej ul. Czołgistów, a nawet czasowo w willi położonej nad morzem w Sopocie-Kamiennym Potoku. Po wielu przeprowadzkach i licznych remontach zajmowanych czasowo pomieszczeń na koniec 2009 roku Instytut Geografii UG zajmował pomieszczenia w trzech budynkach: w Gdańsku – dawną szkołę podstawową z okresu powojennego, przy ul. Dmowskiego 16A, w budynku której znajdowały się katedry o profilu fizycznogeograficznym, a w Gdyni – przy al. Piłsudskiego 46 cały pawilon dydaktyczny, w którym zlokalizowano

¹¹ Ibid., s. 8.

katedry o profilu geografii społeczno-ekonomicznej, oraz kilka pomieszczeń w budynku głównym, gdzie mieścił się zespół dydaktyczny i kierunkowa czytelnia. Zgodnie z decyzją rektora w 2010 roku Instytut Geografii przeniósł się do kampusu uniwersyteckiego w Gdańsku-Oliwie i zajął całe skrzydło budynku, którego pozostałą część zajmuje Wydział Nauk Społecznych.

Obecnie geografia poza salami wykładowymi i ćwiczeniowymi dysponuje pięcioma laboratoriami (w tym jednym terenowym) oraz dwiema pracowniami komputerowymi. W nowym budynku Instytutu Geografii na dwóch dolnych poziomach znajdują się pomieszczenia dydaktyczne i laboratoryjne, natomiast dwa kolejne poziomy zajmowane są przez dyrekcję, filię dziekanatu i poszczególne jednostki naukowo-dydaktyczne Instytutu. W budynku zaprojektowano i zrealizowano pomieszczenia dla specjalistycznych laboratoriów, w tym należących do najnowocześniejszych w kraju Laboratorium Datowań Radiometrycznych, Laboratorium Geochemicznego, Laboratorium Analizy Wód, oraz aparatury służącej do pomiarów meteorologicznych. W budynku znajduje się składnica map z ponad 18 tys. arkuszy map i zdjęć, na które składają się: mapy topograficzne archiwalne (268 ark.) i współczesne (11 721 ark.) w różnych skalach i układach, mapy tematyczne (hydrograficzne, hydrogeologiczne, geologiczne, glebowo-rolnicze, glebowe, geomorfologiczne i administracyjne) o łącznej liczbie 5269 arkuszy, zdjęcia lotnicze (1151 egz.), a także objaśnienia do map, materiały archiwum wierceń, szkice wysokościowe i geodezyjne¹². Zasoby biblioteczne na potrzeby pracowników oraz studentów geografii i gospodarki przestrzennej umieszczono w nowym gmachu Biblioteki UG w kampusie oliwskim.

Stacja Limnologiczna Instytutu Geografii UG w Borucinie pełni funkcję podstawowej placówki terenowej kierunku geografia od 1959 roku. Przeznaczona jest głównie do prowadzenia fizycznogeograficznych badań regionalnych Pojezierza Pomorskiego oraz organizacji ćwiczeń terenowych, niektórych zajęć specjalizacyjnych, a także indywidualnych prac magistrantów na specjalizacjach fizycznogeograficznych. W budynku administracyjnym znajduje się m.in. sala wykładowa, pracownia komputerowa z czytelnią, laboratorium fizyczno-chemiczne oraz pokoje dla opiekunów praktyk i doktorantów. Budynek dydaktyczny składa się z pokoi studenckich na 30 osób oraz kuchni z jadalnią, pełniącą także funkcję pomieszczenia do cichej pracy studentów.

¹² Informacje zebrane na podstawie: I. Sagan, T. Palmowski, M. Borowiak, M. Tar-kowski, 2008, *Raport samooceny: kierunek geografia*, IG UG, Gdańsk, s. 45.

Na stacji poza badaniami naukowymi prowadzone są ćwiczenia terenowe z kartografii, hydrologii, meteorologii i klimatologii oraz z geomorfologii¹³.

W latach 1970–1982 Instytutem Geografii kierowali kolejno: doc. dr Jerzy Gluziński (1970–1972), doc. dr Jerzy Szukalski (1972–1978), prof. dr hab. Ewa Adrjanowska (1978–1981) i dr hab. prof. UG Andrzej Henryk Rachocki (1981–1982). Po utworzeniu Uniwersytetu Gdańskiego zmieniono strukturę organizacyjną Instytutu Geografii, w którym powstało pięć zakładów: Geografii Fizycznej (kierownik doc. dr Jerzy Szukalski), Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu (kierownik doc. dr hab. Bogusław Rosa), Hydrografii i Klimatologii (kierownik doc. dr Jerzy Cyberski), Kartografii (kierownik doc. dr Jan Szeliga), Geografii Ekonomicznej i Politycznej (do 1971 roku kierownik prof. dr hab. Jerzy Zaleski, następnie doc. dr Ewa Adrjanowska), a także Pracownia Metodyki Nauczania Geografii (kierownik doc. dr Jan Winklewski) i Stacja Limnologiczna w Borucinie (kierownik dr Euzebiusz Okulanis). Z dniem 1 stycznia 1982 roku na Wydziale BiNoZ w miejsce dotychczas istniejących instytutów na kierunkach biologia i geografia przywrócono samodzielne jednostki katedralne oraz zakłady. Na kierunku geografia należały do nich następujące jednostki: Katedra Geografii Ekonomicznej – kierownik doc. dr hab. Ewa Adrjanowska; Katedra Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu – kierownik doc. dr hab. Bogusław Rosa; Katedra Geografii Fizycznej Kompleksowej i Stosowanej – kierownik doc. dr Jerzy Szukalski; Zakład Geografii Gospodarki Morskiej – kierownik dr Maciej Rozwadowski; Zakład Hydrologii i Gospodarki Wodnej – kierownik dr Jerzy Cyberski; Zakład Kartografii i Fotointerpretacji – kierownik dr Jan Szeliga; Zakład Klimatologii – kierownik dr Jerzy A. Trapp. Natomiast Zakład Dydaktyki Geografii i Biologii, kierowany przez doc. dr. Jana Winklewskiego, oraz Stacja Limnologiczna w Borucinie, kierowana przez dr. Euzebiusza Okulanisa, stały się jednostkami wydziałowymi, podlegającymi bezpośrednio dziekanowi Wydziału BiNoZ¹⁴.

W strukturze katedr i zakładów geografia funkcjonowała do 2005 roku, w którym z dniem 1 października na mocy Uchwały Senatu UG nr 76/05 ponownie utworzono na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii (dawny BiNoZ) Instytut Geografii. Jego dyrektorem został wybrany przez ogół pracowników dr hab. prof. UG Mariusz Kistowski, a jego zastępcą – dr Jan

¹³ Ibid., s. 46.

¹⁴ J. Szukalski, 1985, *Kronika naukowa katedr i zakładów geografii Uniwersytetu Gdańskiego*, „Zeszyty Naukowe Wydziału BiNoZ”, seria „Geografia”, t. 13, Gdańsk, s. 139.

A. Wendt. W latach 2008–2012 funkcję dyrektora Instytutu Geografii pełnił dr hab. prof. UG Tadeusz Palmowski, a jego zastępcami byli dr Magdalena Borowiak oraz dr Maciej Tarkowski. Od 2012 roku dyrektorem jest prof. dr hab. Mirosław Miętus, a zastępcami – dr Mirosława Malinowska i dr Grażyna Chaberek-Karwacka.

W strukturze Instytutu Geografii w 2005 roku znajdowały się następujące jednostki: Katedra Geografii Ekonomicznej, kierowana przez dr hab. prof. UG Iwonę Sagan; Katedra Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska, kierowana przez dr hab. prof. UG Andrzeja Henryka Rachockiego; Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego, kierowana przez dr hab. prof. UG Tadeusza Palmowskiego; Katedra Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu, kierowana przez dr hab. prof. UG Stanisława Fedorowicza; Katedra Hydrologii, kierowana przez prof. dr hab. Jana Drwala; Katedra Limnologii z Pracownią Kartografii i Geograficznych Systemów Informacyjnych, kierowana przez dr hab. prof. UG Elżbietę Bajkiewicz-Grabowską; Katedra Meteorologii i Klimatologii, kierowana przez dr hab. prof. UG Mirosława Miętusa; Zakład Geografii Pojezierzy, kierowany przez dr hab. prof. UG Jerzego Jańczaka; Zakład Dydaktyki Geografii, kierowany przez prof. dr hab. Zdzisława Kordela, oraz Stacja Limnologiczna w Borucinie, którą także kierował dr hab. prof. UG Jerzy Jańczak.

Prawie od początku istnienia akademickiego ośrodka geograficznego w Gdańsku (1951 roku) prowadzone były studia magisterskie na kierunku geografia w trybie stacjonarnym oraz zaocznym. Obecnie w Instytucie Geografii można studiować na dwóch kierunkach: geografia i gospodarka przestrzenna. Studia na geografii prowadzone są na poziomie licencjatu, studiów magisterskich uzupełniających oraz studiów doktorskich (wraz z Instytutem Oceanografii), w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Natomiast studia na kierunku gospodarka przestrzenna, które powstały w roku akademickim 2008/2009, prowadzone są na poziomie licencjatu i studiów magisterskich uzupełniających, także w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Po reorganizacji planów studiów i ich aktualizacji zgodnie ze standardami kształcenia Instytut Geografii może prowadzić cztery specjalności, w których założono następujące profile absolwentów¹⁵.

- specjalność – geografia społeczno-ekonomiczna;
- specjalność – geomorfologia z kształtowaniem i ochroną środowiska;

¹⁵ Opracowano na podstawie: I. Sagan, T. Palmowski, M. Borowiak, M. Tarkowski, 2008, *Raport samooceny: kierunek geografia*, IG UG, Gdańsk, s. 30–31.

- specjalność – hydrologia i ochrona wód;
- specjalność – meteorologia i klimatologia.

Od lat 80. na kierunku geografia prowadzono studia podyplomowe: dwusemestralne Studium Podyplomowe dla Nauczycieli Geografii, a od 1996 roku trwające trzy semestry Studium Podyplomowe Człowiek–Środowisko, kierowane przez dr Joannę Fac-Benedę. W 2007 roku Instytut Oceanografii wraz z Instytutem Geografii UG podjęły decyzję o utworzeniu wspólnego studium doktoranckiego w zakresie nauk o Ziemi w dziedzinie oceanografii oraz geografii.

Spośród organizacji studenckich najdłuższe tradycje ma Studenckie Koło Naukowe Geografów (SKNG), działające aktywnie od 1959 roku i liczące obecnie około 45 członków. W 2006 powstały dwa kolejne koła – Studenckie Koło Naukowe Geomorfologów „PINGO” oraz Studenckie Koło Meteorologów i Klimatologów (SKMiK). W ostatnich latach studenckie koła naukowe organizowały, wzorem swoich poprzedników, ekspedycje naukowo-turystyczne, wśród których wymienić można wyprawy do Chin (2005 i 2006), Indochin (2006, 2008) oraz Indii (2007), a także nad Bajkał (2006), na Bliski Wschód i Zakaukazię (2008, 2011) i na Bałkany (2009, 2012, 2013). W 2009 roku powstało Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej. Obecnie trwają przygotowania do rejestracji Studenckiego Koła Naukowego Hydrologów (SKNH). Członkowie SKN byli uczestnikami wielu konferencji i seminariów oraz organizatorami Ogólnopolskich Konferencji Naukowych Studenckich Kół Naukowych. Studenci brali i nadal biorą udział w seminariach naukowych katedr i zakładów naukowych Wydziału oraz uczestniczą w badaniach naukowych prowadzonych przez pracowników Instytutu. Ponadto organizują spotkania i warsztaty dla młodszych studentów mające m.in. ułatwić im podjęcie decyzji o wyborze ścieżki specjalizacyjnej oraz rozwijać ich zainteresowania badawcze; inicjują cykle wykładów prowadzonych przez nauczycieli akademickich Instytutu; realizują projekty dydaktyczne dla młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz uczestniczą we wszystkich przedsięwzięciach (Bałtyckie Festiwale Nauki, Targi Akademia) służących propagowaniu wiedzy geograficznej i zachęcaniu do studiowania na kierunku; aktywnie włączają się w organizację konferencji naukowych organizowanych w Instytucie Geografii UG oraz bieżącą działalność gdańskiego oddziału PTG. Podejmują też współpracę z instytucjami (m.in. IMGW, PiG, POLGEOL), w których odbywają praktyki zawodowe. Studenci kierunku geografia biorą także aktywny udział w organizacji imprez o charakterze

pozanaukowym – obozów integracyjnych dla nowo przyjętych studentów geografii, a także wystaw, spotkań podróźniczych i corocznych mistrzostw w podróźowaniu autostopem.

Ze względu na liczne zmiany kadrowe i organizacyjne wydaje się, że tradycje naukowe oraz kierunki i problematykę badań gdańskiego ośrodka geograficznego najlepiej prezentować może ujęcie z perspektywy kształtujących się tam zespołów merytorycznych¹⁶. Według Jana Drwala (2008) początkowo badania skoncentrowane były na regionie gdańskim oraz południowym wybrzeżu Morza Bałtyckiego. Na początku lat 60. zgodnie z podstawowym profilem WSP badania z zakresu dydaktyki geografii podjął i kontynuował z wieloma sukcesami (liczne podręczniki dydaktyczne i metodyczne) Jan Winklewski. Jego badania rozwinął następnie Jan Mordawski, wydając serie podręczników do poszczególnych etapów kształcenia oraz kolejną serię podręczników regionalnych. W zakresie dydaktyki przedmiotowej i metod kształcenia swoje prace publikowali w latach 2000–2015 także Krzysztof Kopeć, Tomasz Michalski, Teresa Sadoń-Osowiecka oraz Jan A. Wendt.

Jeśli chodzi o geografę fizyczną, badania hydrologiczne ze znaczącymi rezultatami prowadzili: Kazimierz Łomniewski i Jerzy Cyberski, a kontynuował i rozwijał je Jan Drwal wraz ze swoim zespołem. Stacja Limnologiczna z wieloletnim kierownikiem Euzebiuszem Okulanisem pozwoliła na poszerzenie badań i utworzenie pierwszego w kraju ośrodka limnologicznego, zapoczątkowanego i rozwijanego przez Władysława Langego wraz z zespołem, a po jego przedwczesnej śmierci kontynuowanego przez Elżbietę Bajkiewicz-Grabowską z zespołem Katedry Limnologii oraz Jerzego Jańczaka z zespołem Zakładu Geografii Pojezierzy. Zespół klimatologów utworzony przez Jerzego A. Trappa podjął badania atmosferycznego bilansu wodnego nadmorskich równin aluwialnych i topoklimatu obszarów zurbanizowanych. Po podjęciu pracy w UG przez Mirosława Miętusa profil zainteresowań klimatologicznych poszerzył się o problematykę globalnych zmian klimatycznych, w badaniu których ich autor osiągnął liczące się wyniki naukowe, w tym certyfikat potwierdzający, że wydatnie przyczynił się do uzyskania Nagrody Nobla w 2007 roku przez Międzyrządowy Panel Ekspertów ds. Zmiany Klimatu (IPCC Intergovernmental Panel on Climate Change). Badania geomorfologiczne

¹⁶ J. Drwal, 2008, *Gdański ośrodek badań geograficznych*, w: A. Jackowski, S. Liszewski, A. Richling (red.), *Historia geografii polskiej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 440–443.

prowadzone były przez Bolesława Augustowskiego, a kontynuowane i rozwijane przez Bogusława Rosę. Prace Bolesława Augustowskiego zapoczątkowały badania geomorfologii pojezierzy i pobraży młodogłacialnych, natomiast prace Bogusława Rosy należą do pierwszych w Polsce badań historii Bałtyku i jego wybrzeży południowych. Zespół prowadzony przez Romana Gołębiewskiego, a następnie Stanisława Fedorowicza zainicjował badania nad osadami dennymi i historią jezior, które zapoczątkowały i rozwinęły gdańską szkołę badań geomorfologicznych¹⁷. Kolejnymi badaniami w zakresie geomorfologii zajmował się Andrzej Henryk Rachocki wraz z zespołem, interesowała ich problematyka geomorfologii dynamicznej. Kontynuatorami badań prowadzonych przez Jerzego Szukalskiego, autora licznych opracowań z zakresu geografii fizycznej, był Maciej Przewoźniak oraz Mariusz Kistowski, którzy poszerzyli obszar badań naukowych ośrodka gdańskiego o prace z zakresu ekologii krajobrazu, w tym Mariusz Kistowski o znaczące prace z zakresu zastosowań GIS w gospodarce przestrzennej i ochronie środowiska.

W geografii społecznej i ekonomicznej badania prowadzone przez Jana Moniaka i Jerzego Gluzińskiego koncentrowały się na procesach gospodarczych i ludnościowych, obejmując zakresem geograficznym głównie obszar Pomorza. Zespół Ewy Adrjanowskiej poszerzył profil badawczy o aspekty gospodarki morskiej oraz zagospodarowania strefy nadmorskiej, a badania podjęte przez Marka Dutkowskiego, Iwonę Sagan i Jana A. Wendta rozszerzyły badania gdańskich geografów o problematykę geografii społecznej i geografii politycznej. Profesor Iwona Sagan nawiązała szeroką współpracę naukową z przodującymi ośrodkami akademickimi na świecie, co zaowocowało partnerstwem w realizacji 12 międzynarodowych projektów badawczych finansowanych przez Unię Europejską (m.in. w ramach Programów Ramowych) oraz przez światowe fundacje naukowe (m.in. Volkswagen Stiftung, Regional Studies Association). W 2002 roku w oparciu o dorobek naukowy przyznano katedrze status Centrum Doskonałości RECURSE – Research and Education Centre for Urban Socio-Economic Development i koordynację międzynarodowego projektu badawczego w ramach 5 Programu Ramowego UE. Osiągnięcie to zostało wyróżnione Nagrodą Ministra Nauki i Informatyzacji. Zespół prowadzony przez Tadeusza Palmowskiego kontynuował

¹⁷ Szerzej o osiągnięciach „gdańskiej” geomorfologii zob.: S. Fedorowicz (red.), 2009, *50 lat geomorfologii w Uniwersytecie Gdańskim*, Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.

i rozwijał problematykę badań zapoczątkowaną przez Jerzego Zaleskiego nad gospodarką morską i Europą Bałtycką. To właśnie prace Jerzego Zaleskiego i Czesława Wojewódki wprowadziły pojęcie „Europa Bałtycka” do terminologii geograficznej i politycznej. Pracownicy jednostki kierowanej przez prof. Tadeusza Palmowskiego mają liczne osiągnięcia w badaniu funkcjonowania społeczno-gospodarczego obwodu kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej oraz współpracy transgranicznej pomiędzy Polską a obwodem kaliningradzkim, a także w krajach Europy Środkowej i Środkowo-Wschodniej. Badania finansowane były z grantów Funduszu Małych Projektów PHARE – Polska Granica Wschodnia oraz Ministerstwa Nauki i Edukacji. Prace badawcze w tym zakresie prowadzone są we współpracy z Rosyjskim Państwowym Uniwersytetem im. Immanuela Kanta w Kaliningradzie.

W profilu badawczym Instytutu Geografii odzwierciedlenie znajduje specyfika środowiska geograficznego obszarów położonych w najbliższym sąsiedztwie Gdańska. Badania koncentrują się wokół problemów charakterystycznych dla młodych obszarów pojeziernych, brzegów morskich, miast i regionów położonych w strefie przymorskiej. Tematyka badawcza obejmuje także obszary morskie (np. klimat tych obszarów i jego wpływ na kształtowanie się klimatu sąsiednich obszarów lądowych, gospodarcze znaczenie obszarów morskich). W Instytucie Geografii redagowane są cztery serie wydawnicze. W pierwszej z nich pt. „Regiony Nadmorskie” do tej pory ukazało się 23 tomy, w tym osiem w języku angielskim. Druga seria to „Badania Limnologiczne” („Limnological Research”). W niej publikowane są opracowania o charakterze monograficznym – dotychczas ukazało się pięć tomów. Seria trzecia to ukazujący się od maja 2010 roku w Internecie „Uniwersytecki Biuletyn Meteorologiczny”. Publikowane są w nim comiesięczne raporty o warunkach pogodowych Pojezierza Kaszubskiego. Dotychczas ukazało się 70 numerów biuletynu. Czwarta, również publikowana w Internecie seria, to miesięcznik „Charakterystyka przepływu powietrza nad centralną częścią polskiego wybrzeża” ukazujący się od stycznia 2011 roku.

W latach 1970–2015 w naturalny sposób zaszło wiele zmian kadrowych i organizacyjnych, lecz nie sposób przedstawić ich dokładnego przebiegu. Na kierunku geografia od momentu otrzymania uprawnień do nadawania stopnia doktora w zakresie nauk o Ziemi wypromowano ponad 60 doktorów. Ze względu na brak uprawnień habilitacyjnych liczba przewodów habilitacyjnych zakończonych nadaniem stopnia doktora habilitowanego w prezentowanym okresie wyniosła 26 osób. Byli to kolejno: Bolesław Augustowski

(1966), Ewa Adrjanowska (1977), Andrzej Henryk Rachocki (1980), Roman Gołębiowski (1981), Jan Drwal (1982), Euzebiusz Okulanis (1982), Jan Szeliga (1982), Władysław Lange (1986), Bożena Bogaczewicz-Adamczak (1990), Maciej Przewoźniak (1991), Jerzy A. Trapp (1994), Marek Dutkowski (1995), Tadeusz Palmowski (2000), Iwona Sagan (2000), Mariusz Kistowski (2003), Robert Bogdanowicz (2006), Stanisław Fedorowicz (2007), Jan A. Wendt (2008), Mariusz Czepczyński (2010), Tomasz Michalski (2011), Dariusz Boro-
 wiak (2011), Roman Cieśliński (2012), Joanna Fac-Beneda (2012), Alexandru Iliș (2012), Jarosław Czochoński (2013) i Wojciech Tylmann (2014). Tytuły profesorskie otrzymali Ewa Adrjanowska, Bogusław Rosa, Jan Drwal, Stanisław Fedorowicz, Mirosław Miętus i Tadeusz Palmowski. Spośród wielu osób, które podjęły współpracę z gdańskim ośrodkiem geograficznym, wiążąc się z nim prowadzonymi pracami badawczymi oraz zajęciami dydaktycznymi, wymienić należy profesorów: Rogera Bivanda, Bohdana Kozerskiego, Józefa E. Mojskiego oraz Jerzego J. Paryska.

Literatura

- Ankieta do ekspertyzy o stanie nauk geograficznych w Polsce za okres 1995–2008, 2009, Instytut Geografii Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk [maszynopis].
- Brodnicki M., 2012, *Nauczanie filozofii w Gdańskim Gimnazjum Akademickim do połowy XVII wieku*, Wydawnictwo Athenae Gedanenses, Gdańsk.
- Drwal J., 2008, *Gdański ośrodek badań geograficznych*, w: A. Jackowski, S. Liszewski, A. Richling (red.), *Historia geografii polskiej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 437–445.
- Fedorowicz S. (red.), 2009, *50 lat geomorfologii w Uniwersytecie Gdańskim*, Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Łomniewski K., 1962, *Rozwój nauk geograficznych w Gdańsku w latach 1946–1961*, „Zeszyty Geograficzne” t. 4, Wyższa Szkoła Pedagogiczna, Wydział Geograficzny, Gdańsk, s. 9–25.
- Mokrzecki L., 2008, *Gdańskie Gimnazjum Akademickie. Zarys dziejów*, w: E. Kotarski (red.), *Gdańskie Gimnazjum Akademickie*, t. 1: *Szkice z dziejów*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Przybylak R., Filipiak J., Oliński P., 2014, *Obserwacje meteorologiczne Gottfrieda Reygera w Gdańsku w latach 1722–1769 i ich przydatność do badań zmian klimatu*, „Przegląd Naukowy – Inżynieria i Kształtowanie Środowiska” nr 66, s. 360–375.

- Ruch geograficzny w świecie i w Polsce*, 1931, „Wiadomości Geograficzne” nr 8, www.rcin.org.pl/Content/19328/WA51_24692_r1931-t9-z8_Wiad-Geogr.pdf.
- Sagan I., Palmowski T., Borowiak M., Tarkowski M., 2008, *Raport samooceny: kierunek geografia*, Instytut Geografii Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk [maszynopis].
- Szukalski J., 1976, *Gdański ośrodek geograficzny w 30-leciu polskiej Rzeczypospolitej Ludowej*, „Zeszyty Naukowe Wydziału BiNoZ UG”, seria „Geografia”, t. 4, Gdańsk, s. 7–26.
- Szukalski J., 1985, *Kronika naukowa katedr i zakładów geografii Uniwersytetu Gdańskiego*, „Zeszyty Naukowe Wydziału BiNoZ”, seria „Geografia”, t. 13, Gdańsk, s. 139–143.
- Szukalski J., 1991, *Geografia w Gdańsku. Jej początki, dorobek naukowy i organizacyjny oraz kierunki rozwoju*, w: *Morze Bałtyckie i jego pobrzeże. Środowisko – gospodarka – społeczeństwo. Materiały 40. Ogólnopolskiego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Gdańsk 30 VIII – 1 IX 1991*, Uniwersytet Gdański, Polskie Towarzystwo Geograficzne, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, s. 13–22.
- Wendt J., Szymelfenig M., 2010, *Wydział Oceanografii i Geografii*, w: A. Paner, A. Kłoniczyński, *Uniwersytet Gdański 1970–2010*, Uniwersytet Gdański, Gdańsk, s. 423–458.
- Wendt J.A., 2013, *Skarby kartografii*, Arkady, Warszawa.

Roman Ciesliński

Oni tworzyli geografię w Gdańsku

„*In mari via tua*” – dewiza Uniwersytetu Gdańskiego trafnie oddaje początki i rozwój drogi naukowej wielu wspaniałych ludzi, uczonych i dydaktyków, którzy tworzyli geografję w dopiero co odzyskanym przez Polskę w 1945 roku Gdańsku. Wielu z Nich już niestety wśród nas nie ma, gdyż taki jest rytm życia, lecz Ich pasje naukowe, prowadzone badania i zwykła prosta życzliwość dla współpracowników, zwłaszcza młodszych pracowników i studentów, pozwoliły tworzonej w Gdańsku, Gdyni i Sopocie geografii okrzepnąć i rozwinąć się. Wiemy też, że zawsze możemy liczyć na doświadczenie i wsparcie naszych Nauczycieli i Współpracowników. To dzięki tym wspaniałym Geografom, Ich wysiłkom, umiejętności współpracy, sukcesom naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym geografja w Gdańsku osiągnęła swoją obecną pozycję.

W tej części książki jubileuszowej starano się umieścić sylwetki wszystkich, o których zasługach dla geografii trwa wdzięczna pamięć wśród pracowników Instytutu. Jednak jak zawsze, pomimo najlepszych chęci, i czas, i zawodna pamięć spowodować mogły, że nie udało się w pełni wywiązać z tego zadania, pozostawiając je do wykonania kolejnym autorom i redaktorom przyszłego opracowania jubileuszowego. Upamiętnieniu Ich wszystkich, twórców i pracowników gdańskiej geografii, naszych Przyjaciół, Koleżanek i Kolegów, wielkich Geografów, Ich osiągnięć naukowych i pracy, z których czerpiemy dobre wzory, rozdział ten dedykujemy.

DR JÓZEF ALBERT ADAMCZYK
adiunkt

Urodził się 12 kwietnia 1942 roku w Niedobczycach (obecnie dzielnica Rybnika). Edukację rozpoczął w Szkole Podstawowej nr 2 im. Juliusza Słowackiego w Niedobczycach, naukę kontynuował w I Liceum Ogólnokształcącym im. Powstańców Śląskich w Rybniku. W 1960 roku podjął studia na kierunku geografia na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego. Tytuł magistra geografii ze specjalizacją geografia ekonomiczna uzyskał 14 lipca 1965 roku. Pracę magisterską pt. *Wpływ czynników naturalnych na strukturę kosztów wydobycia węgla kamiennego w kopalniach Rybnickiego Zjednoczenia Przemysłu Węglowego* napisał pod kierunkiem prof. dr. hab. Antoniego Wrzoska.

Po ukończeniu studiów dr Józef Adamczyk został zatrudniony w Katedrze Geografii Ekonomicznej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Sopocie. Od 1 grudnia 1965 do 31 sierpnia 1967 roku pracował na stanowisku asystenta, a od 1 września 1967 do 30 września 1970 roku – starszego asystenta w tej uczelni. Po utworzeniu Uniwersytetu Gdańskiego od 1 października 1970 roku został pracownikiem Zakładu Geografii Ekonomicznej i Politycznej. 29 marca 1973 roku obronił dysertację doktorską na Wydziale Ekonomiki Transportu i uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych. Promotorem pracy pt. *Rola i funkcje Sopotu w zespole Trójmiasta* był prof. dr hab. Jerzy Zaleski.

Po uzyskaniu stopnia doktora Józef Adamczyk awansował z dniem 1 września 1973 roku na stanowisko adiunkta w Zakładzie Geografii Ekonomicznej i Politycznej, a 1 października 1973 roku przeniósł się do Zakładu Ekonomiki Żeglugi w Instytucie Transportu Morskiego na Wydziale Ekonomiki Transportu Uniwersytetu Gdańskiego, gdzie pracował do 1978 roku. Od 1 października 1978 do 3 września 1995 roku był ponownie zatrudniony na stanowisku adiunkta w Zakładzie Geografii Ekonomicznej i Politycznej, przekształconym w Katedrę Geografii Ekonomicznej. Od 4 września 1995 roku dr Józef Adamczyk podjął pracę nauczyciela geografii w IV Liceum Ogólnokształcącym im. Komisji Edukacji Narodowej w Gdyni, gdzie uczył do przejścia na rentę chorobową 1 marca 2005 roku.

Doktor Józef Adamczyk specjalizował się w geografii transportu morskiego. W tym zakresie jest autorem kilkunastu publikacji, m.in. współautorem (z Jerzym Zaleskim i Maciejem Rozwadowskim) skryptu pt. *Zarys geografii żeglugi i portów morskich* (1974). Ważną część jego dorobku stanowią też prace poświęcone miastom nadmorskim, w szczególności Sopotowi, oraz publikacje z zakresu dydaktyki geografii, w tym podręcznik pomocniczy dla klas VIII *Geografia województwa białostockiego* (1995). Prowadził różne formy zajęć dydaktycznych na kierunkach geografia i ekonomia. Wielokrotnie opracowywał koncepcje wstępnego egzaminu z geografii na studia ekonomiczne oraz geograficzne i corocznie w latach 1966–1994 uczestniczył w nich jako egzaminator. Brał także czynny udział w pracach pilotażowych zespołu Nowej Matury 2002.

Doktor Józef Adamczyk był członkiem założycielem Towarzystwa Przyjaciół Sopotu (od 1974 roku) oraz głównym inicjatorem powstania i sekretarzem redakcji (od 1975 do 1988 roku) „Rocznika Sopotkiego”. Udzielał się także w życiu lokalnej społeczności – w Sopocie, gdzie pełnił funkcję radnego Miejskiej Rady Narodowej oraz ławnika w Sądzie Rejonowym, a następnie w Gdańsku jako członek Rady Nadzorczej LWSM „Zaspa”. Za swoją działalność był wielokrotnie odznaczany.

(opracowała Renata Anisiewicz)

PROF. DR HAB. EWA ADRJANOWSKA (1931–2002)

Profesor Ewa Adrjanowska urodziła się 27 grudnia 1931 roku w Wejherowie. Studiowała w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku, w 1963 roku uzyskała tytuł magistra geografii na podstawie pracy *Morfogeneza sandru Piaśnicy*. W 1965 roku podjęła pracę w Katedrze Geografii Ekonomicznej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Sopocie. W 1970 roku obroniła w Uniwersytecie Warszawskim rozprawę doktorską pt. *Struktura przestrzenna*

powiązań produkcyjnych stoczni wytwórczych województwa gdańskiego. Z chwilą powołania w 1970 roku Uniwersytetu Gdańskiego została zatrudniona na stanowisku adiunkta w Instytucie Geografii, w Zakładzie Geografii Ekonomicznej i Politycznej. W 1971 roku powierzono jej kierownictwo tego Zakładu (przemianowanego w 1981 na Katedrę Geografii Ekonomicznej), którą to jednostką kierowała przez 21 lat, do chwili przejścia na emeryturę. W 1977 roku Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk w Warszawie nadał jej stopień naukowy doktora habilitowanego nauk geograficznych na podstawie rozprawy pt. *Morze jako czynnik lokalizacji przemysłu*. 19 czerwca 1989 roku uchwałą Rady Państwa otrzymała tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk przyrodniczych.

Głównym nurtem zainteresowań naukowych prof. Ewy Adrjanowskiej była geografia ekonomiczna morza, geografia przemysłu i gospodarka przestrzenna. Problematyką morską zajmowała się jako jeden z nielicznych w tym okresie geografów ekonomicznych w Polsce, a jej badania miały wielokrotnie charakter pionierski. Opublikowała łącznie ponad 70 prac naukowych i popularnonaukowych, wydała wiele ekspertyz.

Początkowo koncentrowała się na zagadnieniach przemysłu, opublikowała na ten temat kilka artykułów i książkę pt. *Przestrzenne powiązania produkcyjne stoczni gdańskich* (1971, „Prace Geograficzne – PAN”, nr 89). Następnie podjęła istotny problem czynników i barier rozwoju działalności produkcyjnych zorientowanych na morze. Celem wielu z jej prac było udowodnienie tezy o rosnącym znaczeniu walorów i zasobów morza w lokalizacji i koncentracji przestrzennej obiektów gospodarczych w strefie brzegowej morza oraz analiza związanych z tym konsekwencji. Opublikowana w 1977 roku książka pt. *Morze jako czynnik lokalizacji przemysłu* (1977, „Zeszyty Naukowe WBiNoZ – UG. Geografia”, nr 7) jest jedynym tego typu opracowaniem w polskiej literaturze geograficznej.

Ważnym dla prof. Ewy Adrjanowskiej polem badawczym była aglomeracja portowo-miejska Zatoki Gdańskiej, jej struktura funkcjonalno-przestrzenna i powiązania z zapleczem. Jednym z opracowań podsumowujących wieloletnie badania dotyczące tej tematyki jest praca zbiorowa pt. *Gdynia. Środowisko-Przestrzeń-Gospodarka* (Gdynia 1990), określająca uwarunkowania i efekty przestrzennego rozwoju Gdyni jako przykładu miasta nadmorskiego.

Była współautorką kilku monografii o regionach nadmorskich Polski, m.in. *Dolina Dolnej Wisły* (GTN, Ossolineum, 1982) i *Pobrzeże Pomorskie* (GTN, Ossolineum, 1984). W latach 80. na zlecenie rządu polskiego prowadziła (wraz

z zespołem) badania nad przekształceniami obszaru powstającego Zespołu Energetycznego „Żarnowiec”. Wyniki szczegółowych prac przyczyniły się do rezygnacji z planowanego składowiska odpadów promieniotwórczych w rejonie Zatoki Puckiej. Stworzyła prężnie działający ośrodek badań geograficznych nad strukturą funkcjonalno-przestrzenną regionów nadmorskich.

W Uniwersytecie Gdańskim pełniła funkcje dyrektora Instytutu Geografii (1978–1980), prodziekana Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi (1975–1978) i prorektora ds. dydaktycznych (1985–1987).

Prowadziła zajęcia dydaktyczne z geografii społeczno-ekonomicznej ogólnej, geografii przemysłu i geografii ekonomicznej. Opracowała i wprowadziła specjalizację w zakresie geografii ekonomicznej morza na studiach dziennych UG. Wyksztaliła ponad 260 magistrów na studiach stacjonarnych i zaocznych, wypromowała 3 doktorów (w tym jednego obcokrajowca). Jej uczniami są m.in. dr hab. prof. UG Mariusz Czepczyński, prof. dr hab. Marek Dutkowski, dr hab. prof. UG Tomasz Michalski i dr hab. prof. UG Iwona Sagan.

20 września 2002 roku w wieku 70 lat zakończyła pracę na uczelni. Zmarła 28 lipca 2004 roku w Wejherowie, gdzie została pochowana.

(opracował Jacek Niesyt)

DR HAB. JOANNA ANGIEL

Urodziła się 23 maja 1950 roku w Warszawie. Dla niej to miasto, które pokochała za niezłomność i moc trwania. W 1973 roku ukończyła studia na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego na podstawie pracy *Bilans wodny i stosunki termiczno-dynamiczne Jeziora Gowidlińskiego (Pojezierze Kaszubskie)*, napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Zdzisława Mikulskiego. W 1977 roku ukończyła Studia Podyplomowe Ochrony Środowiska na Politechnice Gdańskiej w Instytucie Hydrotechniki. Stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii uzyskała w 1980 roku za rozprawę

zatytułowaną *Przestrzenne zróżnicowanie materiału dennego w korytach rzecznych (na przykładzie rzek północnego skłonu Pomorza Zachodniego)*, promowaną przez prof. dr. hab. Zdzisława Mikulskiego. Doktorem habilitowanym została w 2013 roku. Rozprawa habilitacyjna *Rzeka Wisła, jej wartości i percepcja. Wisła w edukacji geograficznej* była kontynuacją jej zainteresowań badawczych hydrologicznych i dydaktycznych. Z klasycznego hydrologa stała się tym samym „hydrologiem humanistycznym”.

Bezpośrednio po studiach przez 15 lat pracowała na Uniwersytecie Gdańskim w Katedrze Hydrologii, potem kolejne 15 lat jako nauczyciel geografii w Szkole Podstawowej nr 330 i CXII Liceum Ogólnokształcącym w Warszawie oraz doradca metodyczny nauczycieli geografii w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie. Od 2005 roku pracuje jako adiunkt na Uniwersytecie Warszawskim na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych.

Została uhonorowana Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Jest także rzeczoznawcą ministra edukacji narodowej. Napisała około 100 publikacji, w tym sześć książek.

Prywatnie interesuje się fotografią krajobrazową. Lubi spędzać czas, pływając i uprawiając turystykę.

(opracowały: Joanna Angiel, Joanna Fac-Beneda)

PROF. DR. HAB. BOLESŁAW AUGUSTOWSKI (1913–1986)

Urodził się 30 maja 1913 roku w Bieczu w województwie podkarpackim. W 1937 roku ukończył Państwową Szkołę Pedagogiczną w Krakowie. Przed drugą wojną światową rozpoczął pracę jako nauczyciel w Pionkach, a po wojnie kontynuował ją w Liceum Ogólnokształcącym we Wschowie (1947–1955). Po wojnie rozpoczął także naukę na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Studia ukończył w 1948 roku, uzyskując dyplom magistra filozofii w zakresie geografii. W 1955 roku przeniósł się do Gdańska,

gdzie pracował w Wyższej Szkole Pedagogicznej, przekształconej w 1970 w Uniwersytet Gdański. W 1958 roku otrzymał stopień doktora na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, obroniwszy rozprawę doktorską pt. *Zarys geomorfologii zachodniej części Międzyrzecza Barycko-Obrzańskiego z uwzględnieniem strefy kontaktowej ostatnich zlodowaceń*.

Po uzyskaniu stopnia doktora został zastępcą profesora i objął kierownictwo Zakładu Geomorfologii w Katedrze Geografii Fizycznej. W 1966 roku Rada Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu przyznała mu stopień doktora habilitowanego za pracę *Rozwój form systemu odwodnienia późnoglacialnego na Pobrzeżu Kaszubskim*. W 1975 roku Rada Państwa w uznaniu działalności naukowej, dydaktycznej i społecznej nadała Bolesławowi Augustowskiemu tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego. Na tym stanowisku pracował do przejścia na emeryturę w 1983 roku.

Profesor Augustowski zmarł 17 marca 1986 roku. Został pochowany w rodzinnej miejscowości Biecz. Jego dorobek naukowy obejmuje około 60 pozycji. Dotyczą one rzeźby glacialnej Niziny Południowowielkopolskiej, Pojezierza i Pobrzeża Kaszubskiego. Monografie jego autorstwa dotyczą zagadnień geograficznych, geologicznych, historycznych i etnograficznych. Najbardziej znane to: *Żuławy Wiślane, Pojezierze Kaszubskie, Dolina Dolnej Wisły, Pobrzeże Pomorskie, Bałtyk Południowy*. Pełny wykaz publikacji został zamieszczony w monografii *50 lat geomorfologii w Uniwersytecie Gdańskim* pod redakcją Stanisława Fedorowicza (2009). Profesor Augustowski był żonaty (żona Maria). Nie miał dzieci.

(opracował Stanisław Fedorowicz)

DR STANISŁAW BENIUSZYS (1906–2005)

Urodził się 23 stycznia 1906 roku w Szańcach, obecnie dzielnicy Kowna na Litwie. Tam ukończył szkołę podstawową (1923) i gimnazjum (1933). Od 1933 roku studiował w Uniwersytecie Kowieńskim na Wydziale Technicznym.

Równocześnie w latach 1933–1940 pracował w fabryce maszyn rolniczych i różnych wyrobów metalowych jako technik dyspeczer i kalkulator. W 1936 roku przerwał studia techniczne, a w 1939 podjął naukę na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Kowieńskiego na specjalności geologia. Od 1940 roku studia te kontynuował na Uniwersytecie Wileńskim. W ich trakcie w latach 1941–1945 pracował w Litewskim Instytucie Geologicznym jako kolektor, asystent, geolog. W 1946 roku studia na Uniwersytecie Wileńskim ukończył jako geolog. W latach 1946–1947 pracował na tymże uniwersytecie jako starszy asystent w Zakładzie Geologii i w Akademii Umiejętności jako młodszy współpracownik naukowy. Po przyjeździe do Polski w 1947 roku od 1 września podjął pracę jako starszy asystent w Zakładzie Geologii Politechniki Gdańskiej.

W 1948 roku po nostryfikacji dyplomu litewskiego i uzupełnieniu studiów na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu za pracę *Zarys budowy czwartorzędu Wileńszczyzny* uzyskał tytuł magistra filozofii w zakresie geologii i paleontologii. W czasie pracy na Politechnice Gdańskiej pracował także jako nauczyciel geologii w Państwowym Liceum Wodno-Melioracyjnym w Gdańsku-Oruni (1948–1949) i w Gimnazjum i Liceum (dla dorosłych) w Sopocie (1948–1950). 2 czerwca 1951 roku po obronie pracy pt. *Czwartorzęd okolic Pucka* na Wydziale Inżynierii Lądowej i Wodnej Politechniki Gdańskiej uzyskał uchwałą Rady tego Wydziału z dnia 7 czerwca 1951 roku stopień naukowy doktora nauk technicznych. Od 1949 roku aż do przejścia na emeryturę w 1974 pracował na Uniwersytecie Gdańskim (do 1970 roku noszącym nazwę Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Gdańsku) jako starszy wykładowca, kierownik Zakładu Geologii na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii.

Zainteresowania naukowe dr. Stanisława Beniuszysa w okresie litewskim obejmowały w Instytucie Geologii Litwy badania nad występowaniem rud żelaza i zdjęcia geologiczne obszaru centralnej Litwy do sporządzania map gleboznawczych. Po drugiej wojnie światowej w latach 1949–1952 współpracował z Państwowym Instytutem Geologicznym w zakresie szczegółowych zdjęć geologicznych w skali 1:25 000. Mapy takie miały klauzulę tajności. W latach 1953–1954 był zastępcą kierownika Wydziału Geologii Inżynierskiej Centralnego Urzędu Geologii w Warszawie. Szczególne zainteresowania dr. Stanisława Beniuszysa koncentrowały się na badaniach geologii czwartorzędu wybrzeża Zatoki Gdańskiej i Pojezierza Kaszubskiego. W 1967 roku na zaproszenie Politechniki w Kownie uczestniczył w pracach terenowych pod Połęgą. Prace te dotyczyły programowania pięcioletnich, szczegółowych

badań geologicznych terenu. W 1969 roku recenzował na prośbę Instytutu Geofacjalnego w Sofii (Bułgaria) pracę doktorską.

Zmarł 23 lutego 2005 roku w Kościerzynie i został pochowany na tamtejszym cmentarzu.

Źródła:

Materiały archiwalne pracowników Uniwersytetu Gdańskiego, sygnatura 4/74.

(opracował Stanisław Rzymowski)

PROF. DR HAB. ROGER BIVAND

Urodził się 5 kwietnia 1951 roku w Chipping Sodbury w hrabstwie Gloucestershire w Anglii. Dzieciństwo spędził w Chipping Sodbury, następnie w Worcester jako uczeń King's School. Studiował geografię na uniwersytecie w Cambridge w latach 1969–1972, a studium doktoranckie w London School of Economics and Political Science ukończył w 1975 roku. Jego rozprawa doktorska dotyczyła rozwoju regionalnego na przykładzie zachodniej Norwegii. Został następnie zatrudniony na stanowisku adiunkta w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, gdzie otrzymał stopień doktora habilitowanego po kolokwium w 1982 roku; temat jego pracy habilitacyjnej dotyczył statystyki przestrzennej.

Po wprowadzeniu stanu wojennego nie przedłużono mu umowy o zatrudnienie, więc z rodziną przeprowadził się do Bodø w Norwegii, gdzie pracował na krótkich kontraktach badawczych w Instytucie Badawczym Nordlandsforskning oraz w zastępstwie jako adiunkt w Nordland Distrikthøyskole. Od 1988 roku pracuje w Norges Handelshøyskole w Bergen, do 1996 jako adiunkt, a od tego roku na stanowisku profesora; do 2004 roku w ramach wspólnego Instytutu Geografii uczelni ekonomicznej i Uniwersytetu w Bergen. W latach

1991–1992 został oddelegowany do pracy w Politechnice Warszawskiej, by tworzyć Szkołę Biznesu. W okresie 1998–2002 pracował w Katedrze Geografii Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Gdańskiego. Od 2014 roku jest zatrudniony na część etatu profesora wizytującego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Jego dorobek naukowy składa się z ponad 50 artykułów w czasopismach i rozdziałów w książkach naukowych. Na szczególną uwagę zasługuje praca *Applied Spatial Data Analysis with R*, napisana wspólnie z Edzerem Pebesmą i Virgilem Gómez-Rubio.

Od prawie 20 lat zajmuje się językiem programowania R, pisząc i publikując aplikacje łączące R z GRASS GIS oraz wykorzystując go do statystycznej analizy danych przestrzennych. Od 2003 roku jest członkiem zwyczajnym fundacji R, od 2015 recenzentem, a także redaktorem „R Journal”. Jest także redaktorem „Journal of Statistical Software”, ponadto zasiada w radach redakcyjnych „Journal of Geographical Systems”, „Geographical Analysis” oraz „Norsk Geografisk Tidsskrift”. Prowadzi liczne kursy doktorskie poza macierzystą uczelnią z zastosowania analizy danych przestrzennych.

DR HAB. PROF. UG ROBERT BOGDANOWICZ (1963–2011)

Urodził się w Sierpcu. Studia ukończył w 1986 roku na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego. Uzyskał stopień magistra geografii w zakresie hydrologii. Tuż po ukończeniu studiów został zatrudniony na stanowisku asystenta w Katedrze Hydrologii UG. W 1992 roku przyznano mu stopień doktora nauk o Ziemi w dyscyplinie geografia na Wydziale BiNoZ Uniwersytetu Gdańskiego. Tematem jego pracy doktorskiej była *Struktura hydrograficzna decentrycznego systemu odwadniania Wzniesienia Elbląskiego*. Brał udział w stażu na Uniwersytecie w Manchesterze, czego wymiernym efektem było uzyskanie w 1993 roku tytułu magistra nauk o Ziemi tegoż uniwersytetu (*master thesis*). Habilitował się na Uniwersytecie im. Adama

Mickiewicza w Poznaniu w 2005 roku, przedstawiając pracę *Hydrologiczne uwarunkowania transportu wybranych związków azotu i fosforu Odrą i Wisłą oraz rzekami Przymorza do Bałtyku*. W 2006 roku został profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Gdańskiego.

Profesor Robert Bogdanowicz piastował wiele funkcji. Był m.in. wiceprezesem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku, członkiem Zespołu Problemowego Polskiej Akademii Nauk ds. Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Żuław, członkiem Rady przy Prezydencie Miasta Gdańska ds. Realizacji Oczyszczalni Ścieków Gdańsk-Wschód czy przewodniczącym Rady Fundacji ARMAAG. Swojej działalności publicznej i naukowej nie ograniczał wyłącznie do regionu województwa pomorskiego. Był bowiem członkiem: Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Polskiego Klubu Ekologicznego, Komisji Hydrologicznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Gdańskiego Towarzystwa Naukowego.

Profesor Robert Bogdanowicz jest autorem i współautorem blisko 100 publikacji naukowych i opracowań niepublikowanych dotyczących stosunków wodnych pojezierzy i pobrażczy południowobałtyckich, a także 11 Komentarzy do Mapy Hydrograficznej Polski w skali 1:50 000. Był współorganizatorem lub głównym organizatorem 11 seminariów i konferencji. Zasużył się również jako wychowawca wielu licencjuszy i magistrów geografii.

Profesor Robert Bogdanowicz brał udział w wielu projektach naukowych. Był kierownikiem lub współwykonawcą 12 projektów Badań Własnych Uniwersytetu Gdańskiego oraz trzech projektów dotyczących oceny wpływu odprowadzania wód opadowych, pochłoniczych i popłucznych z International Paper Kwidzyn S.A. na rzekę Liwę. W latach 1995–1997 był członkiem zespołu koordynacyjnego projektu „Badania nad zastosowaniem ekotechnologii w oczyszczaniu ścieków w krajach nadbałtyckich”. W okresie 2008–2011 brał udział w projekcie „Innowacyjne rozwiązanie gospodarki ściekowo-osadowej dla terenów niezurbanizowanych”, który został sfinansowany z Norweskiego Mechanizmu Finansowania.

(opracował Roman Ciesliński)

 PROF. DR JÓZEF BOROWIK (1891–1960)

Urodził się w Kownie 19 marca 1891 roku. Zmarł w Gdyni 5 maja 1968 roku. Jego ojciec, Antoni, był maszynistą kolejowym, matka to Łucja Szarlota Friedenberga. W 1899 roku rodzina przeniosła się do Wilna. Tu Józef Borowik ukończył szkołę podstawową i zdobył maturę w drugim klasycznym gimnazjum. Jesienią 1909 roku podjął studia na wydziale przyrodniczym uniwersytetu w Petersburgu. Szczególnie upodobał sobie fizjologię. Z powodu wzięcia udziału w wiecu politycznym w 1911 roku został aresztowany i po pewnym czasie przewieziony do więzienia Butyrki w Moskwie. Relegowany ze studiów, jako skazaniec na miejsce pobytu wybrał Kursk. Po okresie zesłania odbył długą podróż różnymi środkami transportu na trasie Smoleńsk – Kijów – Odessa – Sewastopol – Bachczysaraj – Jałta – Chersoń – Faszczówka. Powrócił na studia w Petersburgu. Za pracę *Antytoksyny zmęczenia* otrzymał dyplom pierwszego stopnia. Dyplom uznania senatu uniwersytetu spowodował jej opublikowanie w „Sprawozdaniach Uniwersytetu Piotrogrodzkiego” za rok 1916.

Po ukończeniu studiów w 1914 roku wziął ślub z koleżanką z Wilna Lolą Jakowicz i 1 lipca wyjechali do Wałdaju. Tu Józef Borowik podjął swoją pierwszą pracę w dziedzinie badań naukowych nad gospodarką rybną. Kolejne, coraz bardziej odpowiedzialne miejsca jego pracy to Uralsk, Ufa. Po rewolucji bolszewickiej skomplikowaną drogą morską wokół Azji trafił do Egiptu, a następnie przez Turcję, Bukareszt i Lwów do Warszawy. Tu zgłosił się do Ministerstwa Rolnictwa, aby uzyskać informacje na temat rybołówstwa morskiego i gospodarki morskiej. Sam przedstawił informacje o organizacji gospodarki rybackiej w Rosji i Japonii, o zarybianiu rzek i mórz, o ekspedycjach naukowych i szkolnictwie rybackim. Otrzymał nominację na inspektora rybackiego i w listopadzie 1920 roku podjął pracę w Poznaniu. W 1926 rozpoczął pracę w bydgoskim oddziale Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego. Później utworzono tam Dział Ekonomii i Organizacji Rybactwa (EKO). Na stanowisku kierownika EKO pracował blisko sześć lat, zajmując się działalnością organizacyjną, administracyjną i badawczą, m.in. na statku

„Ewa”. W tym czasie ukazało się wiele jego publikacji naukowych. Odbył też wiele podróży zagranicznych, na których jako czynny uczestnik konferencji wygłaszał referaty (Wielka Brytania, Dania, Niemcy). Redagował również miesięcznik „Ryba”. Mimo znacznych osiągnięć na skutek preferowania rybactwa śródlądowego przez Ministerstwo Rolnictwa zlikwidowano EKO, jego kierownik przeszedł w stan spoczynku i otrzymał emeryturę.

Pracując w EKO, Józef Borowik był członkiem stowarzyszenia naukowego Instytut Bałtycki w Toruniu, któremu przewodniczył geograf Stanisław Srokowski. W końcu 1927 roku po jego ustąpieniu dyrektorem Instytutu Bałtyckiego został Józef Borowik. W okresie międzywojennym pod jego dyrekcją Instytut wydawał w języku angielskim pismo „Baltic and Scandinavian Countries” (do 1939 opublikowano 12 zeszytów). Po naukowej podróży dyrektora do krajów bałtyckich i skandynawskich (Ryga, Dorpat, Helsinki, Turku, Sztokholm, Uppsala, Lund, Göteborg, Kopenhaga, Århus), a także po rozmowach w ośrodkach uniwersyteckich w Oxfordzie, Cambridge i Edynburgu pismo miało zapewniony dopływ autorów zagranicznych. Instytut Bałtycki wydawał również (od 1937 roku) kwartalnik „Jantar”. Był to przegląd zagadnień naukowych pomorskich i bałtyckich (do 1939 roku ukazało się 10 zeszytów). Wydano też w latach 1938–1939 sześć zeszytów czasopisma naukowego „Uprawa Morza”, poświęconego zagadnieniom gospodarki morskiej.

Doktorat z filozofii w zakresie nauk przyrodniczych uzyskał w 1936 roku za pracę opublikowaną w 1931 zatytułowaną *Kilka przyczynków stwierdzających oddziaływanie Wisły na stosunki w Zatoce Gdańskiej*. Przewód doktorski został otwarty na Uniwersytecie Jagiellońskim w Katedrze Geografii Fizycznej u prof. Jerzego Smoleńskiego, członka Komisji Hydrograficznej w Międzynarodowej Radzie Badań Morza.

Został aresztowany 13 września na podstawie imiennej listy. Udało mu się odłączyć od grupy, z której wszystkich zamordowano w lasach koło Piaśnicy. Dostał się do obozu pracy w Nowym Porcie i w Maćkowach w Gdańsku. W styczniu 1940 roku został przeniesiony do obozu koncentracyjnego w Stutthofie. Cud ocalenia życia zdarzył się po raz drugi. Zwolniono go w pierwszych dniach czerwca. Wyruszył na wschód z nadzieją dotarcia do Wilna. Został aresztowany koło Braniewa i jako podejrzany o szpiegostwo odstawiony do więzienia w Królewcu. Po długich przesłuchaniach 15 czerwca 1940 roku przekazano go do fabryki płyt pilśniowych. 25 września przyznano mu dwutygodniowy urlop i wyjechał do Poznania i Strzałkowa. Po powrocie do Królewca nadal starał się o zwolnienie. Po jego otrzymaniu

wyjechał z Królewca do Hamburga i Berlina, a potem do Warszawy. W Warszawie ostrożnie nawiązywał kontakty ze znajomymi, głównie pracownikami i współpracownikami Instytutu Bałtyckiego. Po spotkaniu z dr. S. Bernattem przystąpił do fikcyjnej firmy „wyrabiającej” papierowe torebki w Lublinie. Przynosiła ona znaczne dochody i pozwalała względnie bezpiecznie żyć. Józef Borowik prowadził też działania zmierzające do odtworzenia i pracy Instytutu Bałtyckiego po zakończeniu wojny. Omawiał i zamawiał prace u znajomych uczonych w Warszawie, Lublinie, Puławach i we Lwowie.

Zjazd Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Krakowie w październiku 1934 roku. Od lewej: Jerzy Smoleński, Witold Staniewicz, Stanisław Pawłowski, Józef Borowik

Po zdobyciu Warszawy przez Rosjan już 20 stycznia 1945 roku Józef Borowik był w Lublinie. W sferach rządowych otrzymał obietnice wznowienia działalności Instytutu Bałtyckiego. Dziesięć dni po wyrzuceniu Niemców z Bydgoszczy rozpoczął tu pracę nad powołaniem Instytutu Bałtyckiego. Zorganizował siedzibę IB w Bydgoszczy, stację Naukowo-Badawczą w Sopocie i Wydział Morski w Domu Opatów Pelplińskich w Gdańsku. Był też kierownikiem oddziału bydgoskiego Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach. Pod jego kierunkiem dokonywano

w opuszczonych przez Niemców miastach (Koszalin, Słupsk, Sławno, Elbląg, Kwidzyn) poszukiwań księgozbiorów z dziedziny zagadnień morskich, pomoroznawczych, regionu bałtyckiego.

W 1945 roku w składzie delegacji rządowej wyjechał do Moskwy. Odwiedził tu zakłady geografii, oceanografii i rybactwa oraz przeprowadził w nich rozmowy. Spotkał się także ze swoim bratem Stanisławem. Odbывał również podróże naukowe do Londynu, Kopenhagi, Sztokholmu i Rzymu. Instytut Bałtycki wznowił działalność konferencyjną i wydawniczą (publikował czasopisma: „Jantar”, „Gospodarka Morska”, „Pamiętnik Instytutu Bałtyckiego”) oraz podjął starania o uruchomienie muzeum morskiego. Po naradach zdecydowano się na utworzenie Muzeum Morskiego w Szczecinie. Ewolucje polityczne i ideologiczne Polski Ludowej spowodowały, że z dniem 1 lipca 1950 roku Instytut Bałtycki przestał istnieć.

Józef Borowik został powołany na dyrektora Biura i Kongresu Nauki Polskiej. Jednak jego poglądy zbyt odchodziły od obowiązującego kanonu sfer decyzyjnych i w maju 1950 roku w wieku 59 lat musiał ustąpić z tego stanowiska. W 1955 roku rektor Wyższej Szkoły Rolniczej zwrócił się do niego z propozycją objęcia Katedry Ekonomiki i Ustawodawstwa na Wydziale Rybackim. Józef Borowik zamieszkał więc w Olsztynie i przystąpił do organizacji Katedry, z jej kierownictwa zrezygnował w końcu 1958 roku, ale zachował kierownictwo Zakładu Ekonomiki Rybackiej. W 1957 roku przyznano mu tytuł profesora nadzwyczajnego.

Pod koniec życia pisał artykuły i notatki popularyzatorskie do czasopism: „Czasopismo Geograficzne”, „Geografia w Szkole”, „Kontynenty”, „Poznaj Świat”, „Fakty i Myśli” „Tygodnik Morski” i innych. Odbył podróż sentymentalną do Leningradu, gdzie spotkał się z potomkami swojej rodziny. Odwiedził też NRD, a na towarowym statku „Olkusz” w czasie ponadsześciotygodniowej podróży poznał Antwerpię, Pireus, Izmir, Stambuł, Bandirmę, Sewillę i Wismar.

W 1960 roku zamieszkał Sopocie. Zmarł w szpitalu „Morskim” w Redłowie i został pochowany na Cmentarzu Witomińskim w Gdyni.

Bibliografia prac prof. Józefa Borowika obejmuje 338 tytułów książek, artykułów i notatek. Zostały one wymienione we wspaniałej książce zatytułowanej *Życie jak płomień. O życiu i pracach Józefa Borowika*, napisanej przez jego ostatnią żonę, Marię Boduszyńską-Borowikową.

(opracował Stanisław Rzymowski, skróty od red.)

DR HAB. PROF. UG JERZY CYBERSKI (1935–2015)

Urodził się w Nowej Wsi koło Krotoszyń. W 1954 roku został przyjęty na studia geograficzne na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Dyplom magistra geografii ze specjalnością geografii fizycznej (hydrografii) uzyskał w 1959 roku. Ten właśnie rok rozpoczyna jego karierę zawodową, która przez kolejne 11 lat związana była z Państwowym Instytutem Hydrologiczno-Meteorologicznym. Pierwszym miejscem pracy prof. Jerzego Cyberskiego była Pracownia Limnologiczna Obserwatorium Hydrologiczno-Meteorologicznego w Mikołajkach. Po dwóch latach, w 1961 roku, przeniósł się on do Stacji Limnologicznej w Tęgorzynie koło Nowego Sącza. Objął tam funkcję kierownika Stacji. Tam też zbierał materiały do swojej rozprawy doktorskiej, dotyczącej hydrologii zbiornika rożnowskiego, na podstawie której uzyskał w 1966 roku stopień doktora nauk przyrodniczych, nadany przez Wydział Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Warszawskiego. Od 1970 roku związał się z nowo powstałym Uniwersytetem Gdańskim, na którym pracował nieprzerwanie do 2010 roku.

Na UG rozpoczął od pracy w Instytucie Geografii. Przez pierwsze dwa lata był kierownikiem Stacji Limnologicznej w Borucinie, a następnie w 1972 roku objął kierownictwo Zakładu Hydrografii i Klimatologii, który w późniejszych latach przekształcił się w Zakład Hydrologii i Gospodarki Wodnej. W 1982 roku przenosi się do Instytutu Oceanografii, gdzie powierzono mu funkcję kierownika Zakładu Oceanografii Fizycznej, którą pełnił do osiągnięcia wieku emerytalnego. W tym czasie uzyskał stopień doktora habilitowanego w zakresie oceanologii fizycznej, hydrologii i klimatologii morskiej.

W czasie pracy na Uniwersytecie Gdańskim pełnił wiele ważnych funkcji: był dwukrotnie prodziekanem, raz na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi, po raz drugi na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii. Również dwukrotnie pełnił funkcję wicedyrektora Instytutu, najpierw Instytutu Geografii, a później Instytutu Oceanografii.

Profesor Jerzy Cyberski był członkiem wielu towarzystw naukowych (Komitet Badań Morza PAN, Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Polskie

Towarzystwo Geograficzne czy Polskie Towarzystwo Geofizyczne). Był również członkiem komitetów redakcyjnych czasopism naukowych (np. „Peribalticum” czy „Oceanological and Hydrobiological Studies”). Wspomagał też rozwój Kaszubsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Wejherowie czy Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Był prezesem Gdyńskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i Członkiem Kapituły przy Prezydencie Gdyni ds. Stypendiów dla wybitnie uzdolnionych dzieci i młodzieży. Edukacja młodzieży i studentów leżała mu bardzo na sercu. Dydaktyce na różnych poziomach kształcenia poświęcał ogromną część swojej aktywności zawodowej, czego dowodem jest wypromowanie około 150 magistrów i 6 doktorów.

(opracował Roman Cieśliński)

PROF. DR HAB. JAN DRWAŁ (1943–2012)

Urodził się w Krakowie. Studia ukończył w 1966 roku na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Uzyskał stopień magistra geografii w zakresie hydrologii. Od 1966 roku pracował w Wyższej Szkole Pedagogicznej, a następnie po jej przekształceniu na Uniwersytecie Gdańskim. W 1972 roku uzyskał stopień doktora nauk geograficznych na Wydziale BiNoZ Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Tematem jego pracy doktorskiej były *Obszary bezodpływowe centralnej części Pojezierza Kaszubskiego*. Habilitował się na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie w 1982 roku, przedstawiając pracę *Wykształcenie i organizacja sieci hydrograficznej jako podstawa oceny struktury odpływu w terenach młodoglacjalnych*. W 1996 roku został profesorem nadzwyczajnym, a w 2001 – profesorem tytularnym. W 1983 roku prof. Jan Drwał objął kierownictwo nad Katedrą Hydrologii i Klimatologii, a od 1996 po jej rozpadzie był kierownikiem Katedry Hydrologii. Stworzył zespół badawczy geografów hydrologów na Uniwersytecie Gdańskim, wychował około 200 magistrów geografii tegoż

uniwersytetu, wypromował sześciu doktorów. Był autorem licznych ekspertyz i opinii naukowych, w tym opinii dla Komitetu Badań Naukowych.

Profesor Jan Drwał był autorem i współautorem blisko 200 publikacji naukowych i opracowań niepublikowanych dotyczących stosunków wodnych pojezierzy i pobrażę południowobałtyckich, a w szczególności zagadnień bezodpływowości. Był również członkiem komitetów i rad naukowych licznych wydawnictw. Zainicjował i współtworzył wytyczne techniczne do Mapy Hydrograficznej Polski w skali 1:50 000 oraz zagadnienia hydrograficzne do Systemów Informacji o Terenie Mapa Hydrograficzna Polski skala 1:50 000 w formie analogowej i numerycznej. Był również autorem kilkunastu arkuszy tychże map, które wykonał w latach 80., oraz konsultantem regionalnym. Profesor Jan Drwał kierował 10 zespołami badawczymi i koordynował ich działania w realizacji Resortowo-Branżowego Programu Badawczego dotyczącego optymalizacji produkcji rolnej na Żuławach w latach 1986–1990. Redagował opracowania *Basen jeziora Druzno* i *Wody delty Wisły, część wschodnia*. Wchodził w skład zespołu Komisji Ekspertów Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej.

Imponująco prezentowała się działalność prof. Jana Drwała w społecznym ruchu naukowym. W latach 1998–2012 przez cztery kadencje był prezesem Gdańskiego Towarzystwa Naukowego. Był także członkiem Komitetu Nauk Geograficznych PAN, Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN, Komisji Hydrologicznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego, EUCC (European Union for Coastal Conservation), Rady Naukowej Biblioteki PAN, Rady Naukowej Muzeum Historycznego Miasta Gdańska i Rady Naukowo-Programowej „Hevelianum”. Był prezesem Okręgu Wschodniopomorskiego Polskiego Klubu Ekologicznego i członkiem Instytutu Kaszubskiego.

W ramach działalności na rzecz praktyki był członkiem Zespołu Problemowego PAN ds. Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Żuław Delt Wisły oraz członkiem Grupy Ekspertów Programu Rewitalizacji Gospodarczej Obszaru Delt Wisły i Zalewu Wiślanego przy Marszałku Województwa Pomorskiego i Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Przez kilka kadencji był członkiem Rad Nadzorczych Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Elblągu i Olsztynie, a przez kilka lat Rady Naukowej Porozumienia „Zielone Płuca Polski” i komisji ekspertów przy Radzie Miasta Rumi. Był autorem szeregu ekspertyz dotyczących problematyki hydrologicznej regionu gdańskiego i delty Wisły na zamówienie Sejmu RP, urzędów wojewódzkich i marszałkowskich województwa pomorskiego i warmińsko-mazurskiego.

Niezwykle istotne w życiu naukowym prof. Jana Drwala było także jego miejsce zamieszkania – Rumia. To jej poświęcał wiele swojego cennego czasu, ściśle współpracując z władzami miasta. Jednym z efektów tej współpracy była redakcja książki wydanej w 2006 roku pt. *Reda – miejsce i ludzie*.

(opracowali: Roman Ciesliński, Joanna Fac-Beneda)

PROF. DR HAB. MAREK DUTKOWSKI

Urodził się 7 kwietnia 1954 roku w Sopocie. Do szkół podstawowych nr 9 i nr 4 oraz do I Liceum Ogólnokształcącego uczęszczał w Gdyni. W latach 1973–1977 studiował geografię na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego oraz w latach 1975–1977 planowanie przestrzenne na Wydziale Architektury Politechniki Gdańskiej. Magisterium z geografii uzyskał w 1977 roku na podstawie pracy pt. *Użytkowanie ziemi w Gdyni jako wyraz przemysłowej funkcji miasta*, przygotowanej pod kierunkiem doc. dr hab. Ewy Adrjanowskiej. W 1984 roku na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego otrzymał tytuł doktora w dyscyplinie nauk geograficznych na podstawie pracy pt. *Polaryzacja przestrzeni miejskiej aglomeracji gdańskiej*, której promotorem była również prof. dr hab. Ewa Adrjanowska. W latach 1988–1990 jako stypendysta niemieckiej Fundacji im. Aleksandra von Humboldta pracował na Uniwersytecie w Bremie w Niemczech.

W 1996 roku na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu uzyskał habilitację w dziedzinie nauk o Ziemi w zakresie geografii – geografia ekonomiczna na podstawie pracy pt. *Konflikty w gospodarowaniu dobrami środowiskowymi*. W 2005 roku otrzymał tytuł naukowy profesora nauk o Ziemi. Specjalizuje się w geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarce przestrzennej. Jest autorem ponad 250 publikacji i ekspertyz, opiekunem około 150 prac magisterskich oraz promotorem sześciu prac doktorskich. Działa jako doradca samorządowy oraz

ekspert na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym, w tym Unii Europejskiej. W latach 1999–2002 pracował w Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową w Gdańsku. Jest uczestnikiem licznych projektów międzynarodowych, zwłaszcza w regionie Morza Bałtyckiego.

W latach 1977–2001 związany był z Uniwersytetem Gdańskim, gdzie pracował na stanowiskach od asystenta stażysty do profesora nadzwyczajnego i kierownika Katedry Geografii Rozwoju Regionalnego, której był założycielem. Od 2002 roku mieszka i pracuje w Szczecinie, w latach 2002–2007 jako profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Szczecińskiego. W okresie 2002–2004 kierował Zakładem Rozwoju Regionalnego, a następnie w latach 2004–2008 Zakładem Geografii Ekonomicznej i Polityki Regionalnej w Instytucie Nauk o Morzu Uniwersytetu Szczecińskiego. W okresie 2004–2009 pracował jako profesor w Zachodniopomorskiej Wyższej Szkole Biznesu w Szczecinie. Od 2007 roku jest profesorem zwyczajnym Uniwersytetu Szczecińskiego. Aktualnie pełni funkcję kierownika Katedry Badań Miast i Regionów oraz prodziekana ds. nauki Wydziału Nauk o Ziemi, w kadencjach 2008–2012 oraz 2012–2016. Od 2000 roku jest członkiem Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk oraz niemieckiej Akademii für Raumforschung und Landesplanung, a także członkiem Państwowej Rady Ochrony Przyrody w kadencji 2015–2019 i członkiem Komitetu Nauk Geograficznych PAN w kadencji 2016–2020.

DOC. DR JERZY BRUNON GLUZIŃSKI (1917–1992)

Urodził się 6 listopada 1917 roku w Warszawie w rodzinie rzemieślniczej jako syn Jana Gluzińskiego (1883–1961), krawca, prowadzącego własną działalność gospodarczą, i Władysławy Gluzińskiej z domu Brzozowskiej (1893–1980). Jego brat, Zbigniew (1920–1982), uczestnik bitwy o Monte Cassino, wyemigrował do Anglii. Po ukończeniu szkoły powszechnej Jerzy Brunon Gluziński rozpoczął naukę w Państwowym Gimnazjum im. Tadeusza Czackiego w Warszawie. Po ukończeniu sześciu klas ze względów rodzinnych wyemigrował do Kielc, od

1 września 1935 roku kontynuował naukę w Państwowym Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Kielcach. W maju 1938 roku przystąpił do egzaminu dojrzałości typu matematyczno-przyrodniczego wobec Państwowej Komisji Egzaminacyjnej, powołanej przez Kuratorium Okręgu Szkolnego w Krakowie. Państwowa Komisja Egzaminacyjna uznała Jerzego Brunona Gluzińskiego za dojrzałego do studiów wyższych i wydała mu świadectwo dojrzałości w dniu 11 maja 1938 roku.

W latach 1939–1944 działał w konspiracji pod pseudonimem „Lipiec” w Okręgu Warszawskim Armii Krajowej – I Obwód „Radwan” (Śródmieście) – Wojskowa Służba Ochrony Powstania (WSOP) – 2 Rejon – zgrupowanie (II batalion) WSOP „Narew” – 21 kompania WSOP. Walczył w oddziale Armii Krajowej – zgrupowanie „Kryśka” – 1 kompania – I pluton – na szlaku bojowym Górny Czerniaków. Po powstaniu warszawskim wyjechał z Warszawy z rannymi.

Postanowieniem z dnia 16 marca 1993 roku Jerzy Gluziński, syn Jana, został odznaczony pośmiertnie Warszawskim Krzyżem Powstańczym.

W lutym 1945 roku wszedł do grona członków Polskiej Partii Socjalistycznej, od 15 grudnia 1948 był członkiem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. W lipcu 1945 roku wyjechał do Gdańska, gdzie osiedlił się na stałe. Podjął tam pracę w Zjednoczeniu Przedsiębiorstw Portowych w Gdańsku na stanowisku kierownika Wydziału Gospodarczego. W 1945 roku rozpoczął studia 1 stopnia w Wyższej Szkole Handlu Morskiego w Gdyni z siedzibą w Sopocie w zakresie geografii gospodarczej. Dyplom ukończenia studiów wyższych uzyskał w 1950 roku.

Od 1 września 1950 do 31 sierpnia 1951 roku pracował jako asystent w Wyższej Szkole Handlu Morskiego w Gdyni z siedzibą w Sopocie. W latach 1950–1951 odbywał studia magisterskie na Wydziale Planowania Handlu Szkoły Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie w zakresie geografii gospodarczej. Po ich ukończeniu i przedłożeniu pracy *Monografia gospodarcza Żuław* uzyskał 26 stycznia 1953 roku stopień magistra nauk ekonomicznych. 1 września 1952 rozpoczął pracę jako asystent w Katedrze Geografii Ekonomicznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku. 29 czerwca 1963 roku uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie pracy pt. *Struktura i rozmieszczenie przemysłu w województwie gdańskim*. Przewód doktorski został przeprowadzony w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Sopocie, promotorem pracy był prof. dr Jan Moniak.

Po uzyskaniu tytułu docenta etatowego (29 czerwca 1968) Jerzy Gluziński objął funkcję kierownika Katedry Geografii Ekonomicznej na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku, a następnie Uniwersytetu Gdańskiego, który powstał 20 marca 1970 roku na mocy decyzji

Rady Ministrów z połączenia Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Sopocie (założonej w 1945 jako Wyższa Szkoła Handlu Morskiego) i Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku (założonej w 1946). Funkcję kierownika Katedry pełnił w okresie od 1 grudnia 1968 do 30 września 1973 roku. Od 1 września 1969 do 31 sierpnia 1972 roku zajmował stanowisko dziekana Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku, a następnie Uniwersytetu Gdańskiego. W okresie od 1 listopada 1970 do 30 września 1972 roku był dyrektorem Instytutu Geografii na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego. W latach 1969–1972 pełnił funkcję przewodniczącego Oddziału Gdańskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Jego zainteresowania naukowe koncentrowały się na problemach geografii ludności, geografii przemysłu oraz gospodarki morskiej. Na emeryturę odszedł 30 września 1988. Zmarł 29 sierpnia 1992 roku.

Źródła:

Akta osobowe byłych pracowników GO/5 WSHM.

Akta osobowe Uniwersytetu Gdańskiego 89/88.

Informacje udzielone przez Katarzynę Gluzińską – córkę Jerzego Brunona Gluzińskiego.
Jerzy Brunon Gluziński, www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Jerzy_Gluzinski.

(opracował Wojciech Portalski)

DR HAB. PROF. UG ROMAN GOŁĘBIEWSKI

Urodził się 17 października 1939 roku w Gdyni. Kilka dni później przeprowadził się do Poznania, rodzinnego miasta matki. Tam ukończył szkołę podstawową i liceum. W 1961 roku podjął studia na Wydziale Geograficznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej (WSP) w Gdańsku. Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę jako asystent w Katedrze Geografii Fizycznej WSP. Jego

zainteresowania dotyczyły osadów dennych jezior. Prowadzone prace badawcze zaowocowały pracą doktorską pt. *Osady denne Jezior Raduńskich*, obronioną w 1973 roku w Instytucie Geografii Uniwersytetu Warszawskiego. Swoje zainteresowanie kierował na badania osadów niewielkich zbiorników bezodpływowych zlokalizowanych w centralnej części Pojezierza Kaszubskiego.

W 1981 roku powstała jego praca habilitacyjna pt. *Kierunki i intensywność denudacji na obszarze zlewni Górnej Raduni w późnym Würmie i holocenie*. Przewód habilitacyjny został przeprowadzony na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Później nastąpiła kilkunastoletnia przerwa w działalności naukowej profesora. Trwała ona do 1994 roku i była spowodowana chorobą oczu. W 1996 roku objął stanowisko profesora UG, został kierownikiem Katedry Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu i pełnił tę funkcję do 2008 roku. W tym czasie kontynuował badania osadów jeziornych. Prowadził również badania nad osadnictwem pradziejowym na Pobrzeżu Kaszubskim, współpracując z Muzeum Archeologicznym w Gdańsku. Wypromował dwóch doktorów. Był dwukrotnie prodziekanem ds. studenckich UG, przewodniczącym zespołu redakcyjnego „Peribalticum”. Pełny wykaz jego publikacji został zamieszczony w monografii *50 lat geomorfologii w Uniwersytecie Gdańskim* pod redakcją Stanisława Fedorowicza (2009). Profesor Roman Gołębiewski jest żonaty (żona Krystyna, geograf). Ma dwóch synów.

(opracował Stanisław Fedorowicz)

DR HAB. PROF. UG JERZY JAŃCZAK

Pracował na Uniwersytecie Gdańskim w latach 2005–2013. Jest doktorem habilitowanym nauk rolniczych w specjalności kształtowanie środowiska, specjalistą z zakresu: geografii fizycznej, geomorfologii, limnologii. Studia na kierunku geografia ukończył w 1967 roku na Wydziale Biologii

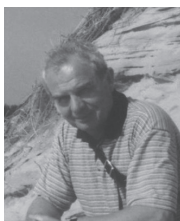
i Nauk o Ziemi Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii uzyskał w 1976 roku na tymże Wydziale (*Rozwój dolin Wysoczyzny Jarocińskiej jako rezultat działania procesów fluwialnych i denudacyjnych podczas würmu*, promotor: prof. dr hab. Stefan Kozarski), a stopień doktora habilitowanego w 2000 roku na Wydziale Inżynierii Środowiska i Geodezji Akademii Rolniczej we Wrocławiu (obecnie Uniwersytet Przyrodniczy) na podstawie pracy *Problemy oceny zasobów wodnych jezior Polski*. Jest autorem 105 publikacji naukowych (w tym sześciu książek) oraz około 50 opracowań i ekspertyz niepublikowanych. Był kierownikiem zespołu badawczego ds. *Atlasu jezior Polski* (1985–1999), a także Zespołu Monitoringu Reperowego Jezior Polski (1991–1997, zlecenie Ministerstwa Środowiska), uczestnikiem (w latach 2001–2003) międzynarodowego programu „Analiza monitoringu jakości wód powierzchniowych w świetle ustaleń wynikających z Dyrektywy UE” (zlecenie Ministerstwa Środowiska). Wypromował jednego doktora, 13 magistrów oraz 16 licencjatów.

Swoją karierę zawodową rozwijał na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w Zakładzie Geomorfologii Instytutu Geografii (1968–1976) oraz Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Oddział w Poznaniu (1976–2005), a także na Uniwersytecie Gdańskim (2005–2013), jako pracownik naukowo-dydaktyczny w Katedrze Limnologii (30 listopada 2005 – 31 stycznia 2006), a następnie Zakładzie Geografii Pojezierzy (1 lutego 2006–2013). Zajmowane przez niego stanowiska i pełnione funkcje to: UAM – asystent; IMGW – hydrolog, adiunkt (1977–1999), profesor (2000–2005), kierownik Pracowni Limnologii (1978–2005), UG – kierownik Zakładu Geografii Pojezierzy (2006–2013), kierownik naukowy Stacji Limnologicznej w Borucinie (2006–2012). Przynależy do następujących stowarzyszeń i organizacji naukowych: Polskiego Towarzystwa Geofizycznego (od 1977 roku, od 1996 jest przewodniczącym Oddziału Poznańskiego), Polskiego Towarzystwa Limnologicznego (od 2002 roku jako członek założyciel, w latach 2002–2006 był członkiem Zarządu), Gdańskiego Towarzystwa Naukowego (od 2007 roku), Polskiej Akademii Nauk – Oddział w Poznaniu, jest także członkiem Zespołu Onomastycznego, International Association of Hydrological Science (od 2002 roku).

Wśród jego zainteresowań badawczych są: limnologia, hydrologia, geomorfologia, typologia morfogenetyczna jezior polodowcowych, zagrożenia degradacyjne i ochrona jezior, kształtowanie środowiska wód

śródlądowych, metodyka oceny jakości wód jeziornych, etymologia nazewnictwa geograficznego.

(opracowali: Jerzy Jańczak, Magdalena Borowiak)

DR HAB. JAN JĘDRASIK

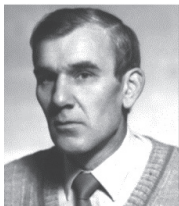
Urodziłem się 1 stycznia 1946 roku w Wójcinie w województwie łódzkim. W 1964 roku ukończyłem Liceum Pedagogiczne w Bytowie i podjąłem studia geograficzne w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku. Po przedłożeniu pracy magisterskiej pt. *Stosunki hydrograficzne w dorzeczu górnej Słupi* w 1969 roku uzyskałem dyplom magistra geografii ze specjalnością hydrologia. Pracę zawodową rozpocząłem jako asystent w Katedrze Hydrografii i Klimatologii na Wydziale Geograficznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku. Wkrótce, od stycznia 1970 roku, zostałem zatrudniony na etacie naukowo-badawczym w Stacji Limnologicznej Uniwersytetu Gdańskiego w Borucinie na Pojezierzu Kaszubskim. Tu przygotowałem rozprawę doktorską pt. *Falowanie wewnętrzne w jeziorach rynnowych na przykładzie Jezior Raduńskich* i uzyskałem w 1976 roku stopień doktora nauk geograficznych na Uniwersytecie Gdańskim. Moje zainteresowania limnologiczne rozwijałem podczas pobytu na stypendium podoktorskim w National Water Research w Kanadzie w okresie od 30 listopada 1981 do 30 kwietnia 1983 roku. Wcześniej, od 1 października 1977, byłem zatrudniony na etacie adiunkta najpierw w Zakładzie Gospodarki Wodnej, a po powrocie z Kanady w Katedrze Hydrologii i Klimatologii Uniwersytetu Gdańskiego, gdzie pracowałem do 30 września 1988. Od października tegoż roku rozpocząłem pracę na etacie adiunkta w Zakładzie Oceanografii Fizycznej Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego. Następnie w okresie od 1 października 2001 do 30 września 2013 roku byłem zatrudniony jako starszy wykładowca w Zakładzie Oceanografii Fizycznej Instytutu Oceanografii Uniwersytetu

Gdańskiego. W 2014 roku opublikowałem rozprawę habilitacyjną pt. *Modelowanie retrospektywne i prognozowanie hydrodynamiki Morza Bałtyckiego*, a w 2015 uzyskałem tytuł doktora habilitowanego. Do chwili obecnej prowadzę zajęcia dydaktyczne, będąc zatrudnionym na umowę o dzieło w Zakładzie Oceanografii Fizycznej IO UG.

Moje zainteresowania naukowe koncentrowały się na tematyce limnologicznej i oceanografii fizycznej. Pierwsze wyniki moich badań z zakresu limnologii dotyczyły opisu matematycznego stabilności stratyfikacji letniej. W podjętym zagadnieniu wahań sejszowych powierzchni swobodnej Jeziora Raduńskiego wprowadziłem jednowymiarowy model hydrodynamiczny jeziora, uzyskując zgodność symulacji wahań z ich obserwacjami. Do analiz szeregów czasowych obserwacji pionowych rozkładów temperatury wody zastosowałem nową wówczas metodę widmową stosowaną w analizie sygnałów. Aplikacja dostarczyła nowej wiedzy o rytmach fluktuacji temperatury wód jeziornych. Kolejne rezultaty moich prac, które prowadziłem w oparciu o własny cykl badań terenowych, obejmowały rozpoznanie i opis matematyczny z jednowymiarowym modelem dwuwarstwowym fal wewnętrznych w głębokich jeziorach rynnowych.

Podczas pracy w Instytucie Oceanografii poza zajęciami dydaktycznymi z oceanografii fizycznej, kartografii morskiej i modelowania matematycznego hydrodynamiki morskiej uczestniczyłem w budowaniu (architektury i struktury) modelu hydrodynamicznego Morza Bałtyckiego – M3D. Zbudowałem model strumieni energetycznych powierzchni Morza Bałtyckiego oraz byłem współautorem formowania części ekosystemowej modelu ProDeMo, w szczególności walidacji zarówno części hydrodynamicznej, jak i ekosystemowej. Model był rozwijany przez szereg lat w oparciu o projekty finansowane przez Komitet Badań Naukowych oraz Komisję Europejską.

Moje nowe elementy w badaniach prądów Morza Bałtyckiego obejmowały określenie stabilności struktur wirowych prądów podpowierzchniowych oraz stabilności efemerycznych prądów powierzchniowych. Stwierdziłem w okresie wielodekadowym przeciwstawność cyrkulacji sezonowych wiosennej i jesiennej oraz podobieństwo zimowej i letniej.

DR JÓZEF KORZENIEWSKI

starszy wykładowca

Urodził się 8 sierpnia 1945 roku w Kalwarii na Litwie (jest to małe miasteczko około 3 km od obecnej granicy z Polską) jako syn Józefa i Michaliny z domu Szumskiej. 23 marca 1949 roku cała rodzina została deportowana na Syberię i osadzona we wsi Korsukowo, około 250 km na północny wschód od Irkucka. W grudniu 1955 roku Józef Korzeniewski powrócił do Polski w wyniku tzw. repatriacji. Od lutego 1956 roku rodzina mieszkała w Gdańsku (Górki Zachodnie). Tam w 1959 roku ukończył Szkołę Podstawową nr 34, a następnie rozpoczął naukę w VI Liceum Ogólnokształcącym w Gdańsku. Po jego ukończeniu w 1965 roku podjął studia w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku, które ukończył w 1970 roku. W okresie od września 1970 do listopada 1974 roku pracował jako dyrektor szkoły podstawowej we wsi Długobór w powiecie braniewskim w gminie Płoskinia.

W listopadzie 1974 roku rozpoczął pracę w Katedrze Hydrologii i Klimatologii Uniwersytetu Gdańskiego jako pracownik techniczny. 14 maja 1993 roku obronił pracę doktorską pt. *Warunki termiczne Trójmiasta na przykładzie wybranych dzielnic mieszkaniowych*. Jest członkiem Gdańskiego Towarzystwa Naukowego. Do 2004 roku dr Józef Korzeniewski pracował na etacie adiunkta, później zaś jako starszy wykładowca w Katedrze Meteorologii i Klimatologii Instytutu Geografii UG. Po ukończeniu 65 roku życia (2010) przeszedł na emeryturę.

MGR MARIA KRYNICKA Z DOMU MUDRY (1896–1978)

Urodziła się 16 kwietnia 1896 roku w Przemyślu. Jej rodzice mieli sześcioro dzieci. Ojciec pracował jako kolejarz. Z powodu aktywnego działania w Polskiej Partii Socjalistycznej miał stałe kłopoty w pracy. Powodowało to trudne warunki materialne rodziny. Maria Krynicka w 1914 roku za działalność konspiracyjną w seminarium nauczycielskim została skreślona z listy uczennic. W tym samym roku pracowała w szpitalu wojskowym w Kramieryżu. W 1918 roku zdała maturę seminaryjną, a w 1919 gimnazjalną. W tymże roku zapisała się na Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie na Wydział Filozoficzny (biologia, chemia). Równocześnie studiowała na Wydziale Rolnym Politechniki Lwowskiej. Tu ukończyła studia i uzyskała tytuł magistra inżyniera biologii i leśnictwa w 1926 roku. W latach 1921–1932 była asystentką w Katedrze Botaniki Politechniki Lwowskiej. Równocześnie w okresie 1924–1932 pracowała w Wyższej Szkole Gospodarstwa w Snopkowie koło Lwowa.

Po przeniesieniu się na Śląsk w latach 1932–1934 pracowała w średniej szkole zawodowej w Tarnowskich Górach. W okresie 1934–1937 była kierownikiem siedmioklasowej szkoły powszechnej w Bydgoszczy i tam też nauczycielką, który to zawód kontynuowała (1937–1939) w Pedagogium w Toruniu. W czasie drugiej wojny światowej pracowała (1940–1944) w tajnym nauczaniu w Krakowie. W 1945 roku krótko była nauczycielką w Bydgoszczy, potem przeniosła się do Gdańska, gdzie mieszkała do końca życia. Pracowała tu kolejno na Politechnice Gdańskiej, w II Gimnazjum, Pedagogium i w Wyższej Szkole Pedagogicznej. W gdańskiej uczelni pełniła w latach 1948–1953 funkcję prodziekana Wydziału Geograficzno-Biologicznego, a po przeniesieniu kierunku biologia do Łodzi – Wydziału Geograficznego. Na kierunku geografia miała wykłady z zakresu geografii gleb oraz geografii roślin i zwierząt.

Od najmłodszych lat uczestniczyła aktywnie w życiu społecznym, pracując w ochronkach dla dzieci na przedmieściach Przemyśla i szpitalu wojskowym w trakcie pierwszej wojny światowej. Od 1911 roku należała do Związku Harcerstwa Polskiego. W 1920 roku została drużynową, a w latach 1920–1928 była komendantem chorągwi, także w czasie okupacji pracowała w Naczelnej

Organizacji Harcerskiej. W okresie 1937–1939 była naczelniczką Głównej Kwatery Harcerok. Uzyskała godność harcmistrzyni Rzeczypospolitej Polskiej.

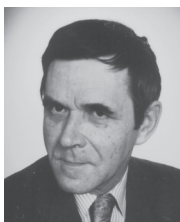
Zmarła 4 lipca 1978 roku i została pochowana na cmentarzu Srebrzysko w Gdańsku.

Źródła:

Informacje od córki Teresy Krynickiej-Tarnackiej.

Materiały archiwalne pracowników Uniwersytetu Gdańskiego, sygnatura 35/64.

(opracował Stanisław Rzymowski)

DR HAB. PROF. UG WŁADYSŁAW PIOTR LANGE
(1945–2005)

Urodził się 19 września 1945 roku w Więcborku jako syn Władysława i Małgorzaty Agnieszki Lange. Wierny tradycji rodzinnej, w 1964 roku rozpoczął naukę w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku, a w 1969 ukończył studia geograficzne ze specjalizacją z zakresu hydrografii. Napisaną pod kierunkiem prof. dr. hab. Kazimierza Łomniewskiego pracę magisterską, jak też swój pierwszy artykuł naukowy poświęcił zagadnieniom morfometrii oraz bilansu wodnego jezior w dorzeczu Salinki (1970, „Zeszyty Naukowe WBiNoZ – UG. Geografia”, t. 1).

Bezpośrednio po studiach Władysław Lange podjął pracę na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego, w Zakładzie Hydrografii i Klimatologii Instytutu Geografii, specjalizując się w głównej mierze w problematyce limnologicznej. Zebrany w latach 1971–1975 materiał dokumentacyjny stał się podstawą jego rozprawy doktorskiej pt. *Próba ustalenia typologii termiczno-dynamicznej wybranych jezior Pojezierza Kaszubskiego* (promotor: doc. dr hab. Michał Żurawski, UAM Poznań). Stopień doktora nauk geograficznych Władysław Lange uzyskał w 1976 roku na Wydziale

Biologii i Nauk o Ziemi UG. W tym samym roku został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Zakładzie Hydrografii i Klimatologii Instytutu Geografii, a następnie – wskutek zmian organizacyjnych – w Zakładzie Hydrologii i Gospodarki Wodnej (od 1 stycznia 1982 roku) oraz Katedrze Hydrologii i Klimatologii (od 1 października 1983 roku). Jako adiunkt kontynuował i rozwijał swoje dotychczasowe zainteresowania naukowe. Prace badawcze dotyczące stosunków wodnych obszarów młodoglacjalnych, ze szczególnym uwzględnieniem hydrologicznej roli jezior oraz wykorzystania ich zasobów wodnych, realizował głównie na obszarze Pojezierza Pomorskiego i Pobrzeża Bałtyckiego. Najpełniej problematykę związaną z oceną przyrodniczych uwarunkowań funkcjonowania systemów jeziornych oraz poziomem ich tolerancji rozwinął w rozprawie habilitacyjnej pt. *Fizyczno-limnologiczne uwarunkowania tolerancji systemów jeziornych Pomorza* (1986, „Zeszyty Naukowe – UG. Rozprawy i Monografie”, nr 79). Zdefiniował w niej szczegółowe zasady funkcjonowania jezior jako przyrodniczych systemów akumulacji energii i masy oraz zawarł schematy funkcjonalne, które obecnie powszechnie są przywoływane w publikacjach limnologicznych.

Po przeprowadzonym na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu przewodzie habilitacyjnym Centralna Komisja Kwalifikacyjna zatwierdziła w 1988 roku przyznany Władysławowi Langemu Uchwałą Rady Wydziału stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych w zakresie melioracji wodnych – hydrologii. W 1989 roku Władysław Lange został powołany na stanowisko docenta, a w 1994 mianowany profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Gdańskiego. W 1990 roku wybrano go na prodziekana ds. nauczania na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii, którą to funkcję sprawował przez dwie kolejne kadencje (1990–1993 i 1993–1996). Konsekwentne działania Władysława Langego zmierzające do zbudowania własnego zespołu badawczego doprowadziły do utworzenia pod jego kierownictwem Zakładu Limnologii (w 1993 roku), a następnie Katedry Limnologii (w 1998) na Wydziale BGiO UG. We wrześniu 1993 roku objął również kierownictwo Stacji Limnologicznej w Borucinie, która została włączona w strukturę organizacyjną nowo powstałej jednostki. Wraz ze stworzonym przez siebie zespołem kontynuował badania nad rozpoznaniem fizycznolimnologicznych uwarunkowań współczesnych przemian jezior oraz diagnozowaniem aktualnego stanu ich środowisk wodnych. W całej swojej karierze geografa limnologa Władysław Lange prowadził badania na blisko

250 jeziorach, jest autorem około 100 publikacji o tematyce hydrologicznej i limnologicznej, z czego sześć to publikacje książkowe.

Oprócz działalności stricte naukowej Władysław Lange dużą wagę przykład do edukacji studentów, zwłaszcza w zakresie limnologii. W latach 1993–2003 opracował założenia i przygotował programy studiów dla kierunku geografia na Uniwersytecie Gdańskim, aktywnie uczestniczył w kształtowaniu programu specjalizacji z hydrologii i klimatologii, a także był inspiratorem bogatej oferty kursów fakultatywnych z zakresu limnologii. Wyrazem uznania dla osiągnięć naukowo-dydaktycznych Władysława Langego było powierzenie mu przez Komisję Hydrograficzną PTG przygotowania rozdziału poświęconego badaniu jezior i zbiorników w *Przewodniku do hydrograficznych badań terenowych* pod redakcją Małgorzaty Gutry-Koryckiej i Heleny Werner-Więckowskiej (Wyd. PWN, Warszawa 1989). Został też redaktorem oraz autorem większości rozdziałów podręcznika *Metody badań fizycznolimnologicznych* (Wyd. UG, Gdańsk 1993), będącego pierwszym polskim poradnikiem metodycznym prowadzenia badań limnologicznych. Przejawem aktywności pedagogicznej Władysława Langego była również wieloletnia współpraca ze Studenckim Kołem Naukowym Geografów UG, której efektami były liczne obozy naukowe, wspólne publikacje, a także wyprawy badawcze. Zainicjowane w 1974 roku przez Studenckie Koło Naukowe, pod jego kierunkiem, badania jezior w Dolinie Pięciu Stawów Polskich, przekształciły się z czasem w cykl wieloletnich badań limnologicznych gdańskiego ośrodka geograficznego, które objęły swym zakresem terytorialnym wszystkie największe zbiorniki tatrzańskie. Od 1989 roku, kiedy to po raz pierwszy prowadził własną grupę seminaryjną, był promotorem 139 prac magisterskich. Sprawował opiekę promotorską czterech przewodów doktorskich, w tym dwóch zakończonych.

Władysław Lange był członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego (od 1970), Gdańskiego Towarzystwa Naukowego (od 1987), Komitetu Gospodarki Wodnej Polskiej Akademii Nauk – Sekcja Hydrologii (1990–1993). Odegrał istotną rolę w integracji środowiska geografów limnologów; był współinicjatorem, wraz z prof. Adamem Choińskim z UAM w Poznaniu, odbywających się cyklicznie od 1997 roku Konferencji Limnologicznych oraz współzałożycielem i wiceprezesem powołanego w 2002 roku Polskiego Towarzystwa Limnologicznego. Zasiadał w kolegiach redakcyjnych: „Roczników Fizycznogeograficznych UG” (od 1996), „Peribalticum” (od 1997), „Badań Limnologicznych” (od 2000), „Limnological Review” (od 2001). Odznaczony Brązowym (1976) oraz Złotym Krzyżem Zasługi (1999), uzyskał

nagrody – Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki (1977, 1979) oraz JM Rektora UG (1973, 1980, 1983, 1988, 1989, 1993, 1996).

Władysław Lange zmarł nagle 18 sierpnia 2005 roku w Gdańsku, tuż przed oddaniem do druku publikacji *Jeziora górnej Raduni i jej zlewnia w badaniach z udziałem Stacji Limnologicznej w Borucinie* (Gdańsk 2005), podsumowującej ostatnie lata jego pracy naukowej oraz spinającej 45 lat istnienia Stacji w Borucinie. Został pochowany w Gdańsku na Cmentarzu Łostowickim.

(opracowali: Dariusz Borowiak, Magdalena Borowiak)

PROF. DR KAZIMIERZ ŁOMNIEWSKI (1907–1978)

Urodził się w Radomyślu Wielkim. W 1925 roku podjął studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie obrał kierunek geografia z geologią i historią, a następnie specjalizował się w zakresie geografii fizycznej. W 1930 roku uzyskał tytuł doktora filozofii, przedstawiając dysertację pt. *Zjawiska i okres lodowy w prawym dorzeczu górnej Wisły*. W 1955 roku został nominowany na docenta, a w 1962 nadano mu tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego.

W 1932 roku zdał egzamin na nauczyciela szkoły średniej. Następnie objął posadę nauczyciela w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Wejherowie. W 1939 roku uczestniczył w kampanii wrześniowej. W 1946 roku objął stanowisko naczelnika Wydziału Szkół Średnich Kuratorium Okręgu Szkolnego Gdańskiego w Sopocie. W tym czasie nawiązał również kontakt z Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Gdańsku, gdzie w latach 1946–1952 wykładał geografię fizyczną. W 1949 roku prof. Kazimierz Łomniewski rozpoczął pracę w Państwowym Instytucie Hydrologiczno-Meteorologicznym. Z chwilą utworzenia w PIHM Zakładu Oceanografii został jego kierownikiem i funkcję tę pełnił do 1952 roku. Tu rozpoczęła się jego właściwa praca naukowo-badawcza. Nowy etap w działalności naukowej i dydaktycznej prof. Kazimierza

Łomniewskiego nastąpił w 1952 roku z chwilą przejścia na etat wykładowcy do Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku. W 1959 roku był współtwórcą powstającej w ramach Katedry Geografii Fizycznej Stacji Limnologicznej w Borucinie, w której przez wiele lat pełnił funkcję kierownika naukowego. Kierował i Katedrą Geografii Fizycznej, do 1970 roku, a więc do momentu utworzenia Uniwersytetu Gdańskiego. W 1971 roku przeszedł do Zakładu Oceanografii Fizycznej. W latach 1957–1966 pracował dodatkowo na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, gdzie dodatkowo pełnił funkcję kierownika Zakładu Hydrografii.

W latach 1953–1956 był dziekanem Wydziału Geograficzno-Biologicznego, a w okresie 1960–1968 dziekanem Wydziału Geograficznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku.

Pozostawił po sobie znaczny dorobek naukowy. Był autorem ponad 60 prac naukowych. Do najważniejszych z nich zaliczyć należy m.in. mapę plastyczną *Polskie wybrzeże*, monografię *Zalew Wiślany* czy książki *Oceanografia fizyczna* i *Morze Arktyczne*, wydane przez PWN.

Profesor Kazimierz Łomniewski był członkiem m.in. Komitetu Nauk Geograficznych Polskiej Akademii Nauk i prezydium Komitetu Badań Morza PAN.

W okresie swojej działalności pedagogicznej wykształcił ponad 250 magistrów oraz był promotorem kilku prac doktorskich.

(opracował Roman Cieśliński)

PROF. DR JAN MONIAK (1896–1986)

Urodził się 28 sierpnia 1896 roku we Lwowie jako syn Emila. Wywodził się ze znanego rodu górali orawskich. Świadcstwo dojrzałości uzyskał w 1914 roku. W latach 1915–1921 pełnił służbę wojskową, czynnie uczestniczył w obronie Lwowa, za co otrzymał Krzyż Obrony Lwowa. Studiował geografę na

Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie pod kierunkiem prof. Henryka Arctowskiego i prof. Eugeniusza Romera. Po studiach w 1925 roku został zatrudniony na uczelni jako asystent w Instytucie Geofizyki i Meteorologii, kierowanym przez prof. Henryka Arctowskiego. Stopień doktora uzyskał w 1930 roku. Pracę na uczelni łączył z pracą w szkołach średnich i na kursach kształcenia nauczycieli. W 1931 roku prof. Jan Moniak przeniósł się na Śląsk, ponieważ tam odczuwalny był brak kadr. Tu objął stanowisko kierownika Zakładu Geografii i profesora w Państwowym Pedagogium w Katowicach, uczył też geografii w jednym z gimnazjów, był także kierownikiem naukowym na Uniwersytecie Powszechnym i aktywnie działał w Związku Ziemi Zachodnich.

W latach 1938–1939 odbywał studia uzupełniające we Francji na uniwersytetach w Besançon i w Strassburgu oraz w Instytucie Francji Zamorskiej z myślą o wyjeździe do Afryki. Nieuchronność wybuchu wojny sprawiła, że profesor wrócił do kraju. Wojnę i okupację przeżył w Krakowie, gdzie brał udział w tajnym nauczaniu i angażował się w pracę konspiracyjną.

Po zakończeniu wojny 1 listopada 1945 roku podjął pracę na stanowisku adiunkta, a potem zastępcy profesora w Katedrze Meteorologii i Klimatologii Uniwersytetu Wrocławskiego i Politechniki Wrocławskiej. Tu wraz z prof. Aleksandrem Kosibą odbudowywał zniszczone w czasie wojny Obserwatorium Meteorologiczne. Z dniem 1 października 1946 roku przeniósł się do pracy w Wyższej Szkole Handlu Morskiego w Gdyni, przekształconej później w Wyższą Szkołę Ekonomiczną w Sopocie. Objął tu kierownictwo Katedry Geografii Ekonomicznej i organizował ją od podstaw. W Wyższej Szkole Ekonomicznej w Sopocie pełnił też liczne funkcje organizacyjne i dydaktyczne. W latach 1950–1951 był dziekanem Wydziału Finansów, a okresie 1952–1953 dziekanem Wydziału Morskiego, w latach 1960–1962 objął stanowisko prodziekana tego wydziału. W okresie 1962–1964 pełnił też funkcję kierownika Studium Zaocznego WSE. Przygotowując kadry dla gospodarki morskiej w WSE, pracował jednocześnie w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku, gdzie kształcił nauczycieli geografii. Był tu kierownikiem Katedry Geografii Ekonomicznej.

W 1954 roku został mianowany docentem, a w 1960 otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego. W 1966 roku przeszedł na emeryturę. Utrzymywał nadal aktywny kontakt naukowy i z WSE w Sopocie, i z WSP w Gdańsku. Po utworzeniu Uniwersytetu Gdańskiego (1970) współpracował z Wydziałami Ekonomiki Produkcji i Ekonomiki Transportu oraz zacieśniał współpracę z Wydziałem Biologii i Nauk o Ziemi, a zwłaszcza z Katedrą Geografii Ekonomicznej, z którą utrzymywał kontakt do końca życia.

Dorobek naukowy prof. Jana Moniaka obejmuje około 90 prac naukowych, skryptów i recenzji. W okresie międzywojennym jego zainteresowania naukowe koncentrowały się na zagadnieniach klimatologicznych. Na uwagę zasługują zwłaszcza prace: *Wahania temperatury na obszarze Północnego Atlantyku w latach 1910–1919* (1927) oraz *Wpływ prądu Golfowego i lodów na klimat Europy* (1930). Efektem badań prowadzonych na Śląsku była opublikowana wspólnie z Edwardem Stenzem praca pt. *Zarys klimatologii Śląska* (1936).

Pobyty prof. Jana Moniaka na Wybrzeżu Gdańskim zaowocował licznymi publikacjami z geografii ekonomicznej morza i zagadnień przestrzenno-ekonomicznych polskiego wybrzeża Bałtyku (np. *Izochrony Morza Bałtyckiego na tle jego warunków klimatycznych i oceanograficznych* (1959), *Gospodarcze znaczenie badań hydrotermicznych w pomieszczeniach statku. Wyniki obserwacji na trasie Gdańsk – porty Indii* (1962), *Geografia transportu morskiego* (1965), *Środowisko geograficzne województwa gdańskiego. Studium geograficzno-gospodarcze* (1961), *Znaczenie węzła komunikacyjnego Tczewa i stacji rozrządowej Zajączkowo Tczewskie* (1979).

Tylko w WSP i na Uniwersytecie Gdańskim był promotorem około 150 prac magisterskich. Ich problematyka obejmowała głównie (41%) zagadnienia monograficzne miast nadmorskich oraz jednostek podziału administracyjnego (gromady, gminy, powiaty). Około 23% dotyczyło geografii rolnictwa, a 17% geografii przemysłu. Profesor był promotorem siedmiu prac doktorskich; recenzował 18 prac doktorskich i trzy habilitacyjne.

W Polskim Towarzystwie Geograficznym przez wiele lat był członkiem komisji rewizyjnej zarządu głównego i członkiem rady redakcyjnej „Czasopisma Geograficznego”. Polskie Towarzystwo Geograficzne uhonorowało go godnością członka honorowego. Ponadto był członkiem Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Mikołaja Kopernika, członkiem Komitetu Badań Morza PAN, a także członkiem Rady Naukowej Instytutu Gospodarki Morskiej i Rady Naukowo-Ekonomicznej przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku. Wynikiem aktywnej pracy profesora w Gdańskim Towarzystwie Naukowym jest publikacja *Studium geograficzno-przyrodnicze i ekonomiczne województwa gdańskiego* (1974), która ukazała się pod jego redakcją.

Profesor był odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem X-lecia Polski Ludowej, odznaką „Zasłużony Nauczyciel PRL”, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, odznaką „Zasłużonym Ziemi

Gdańskiej”, złotą odznaką „Zasłużony Pracownik Morza” i Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Otrzymał medale: Uniwersytetu Gdańskiego, Instytutu Bałtyckiego i Gdańskiego Towarzystwa Naukowego.

Profesor Jan Moniak zmarł 31 lipca 1986 roku i został pochowany na Cmentarzu Katolickim w Sopocie.

Źródła:

Materiały archiwalne pracowników Uniwersytetu Gdańskiego, sygnatury 77/69 i 176/84.

Sprawozdania Gdańskiego Towarzystwa Naukowego, 13, Gdańsk 1987, s. 255–258.

(opracował Stanisław Rzymowski)

DR STEFANIA MORAWSKA Z DOMU WUJKE

starszy wykładowca

Urodziła się 25 września 1949 roku w Wejherowie. W rodzinnym mieście uczęszczała do Szkoły Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącego, które ukończyła w 1967 roku. W tym samym roku rozpoczęła studia wyższe na kierunku geografia na Wydziale Geograficznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku, przekształconym w 1970 roku w Wydział Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego. Tytuł magistra geografii uzyskała w 1972 roku na podstawie pracy magisterskiej pt. *Analiza i ocena środowiska geograficznego wybrzeża południowego Bałtyku na odcinku Władysławowo–Łeba dla potrzeb turystyki i wypoczynku*, napisanej w Zakładzie Geografii Fizycznej pod kierunkiem doc. dr. Jerzego Szukalskiego.

Po zakończeniu studiów od 1 września 1972 do 30 września 1973 roku dr Stefania Morawska pracowała na stanowisku starszego asystenta w Zespole Generalnego Projektanta Planu Makroregionu Nadmorskiego w Gdańsku, będącego filią Komisji Planowania przy Radzie Ministrów w Warszawie. Z dniem 1 października 1973 roku została zatrudniona jako asystent, a od 1976 jako starszy asystent w Zakładzie Geografii Ekonomicznej i Politycznej Uniwersytetu Gdańskiego. 1 stycznia 1982 roku przeniosła się do nowo utworzonego Zakładu Geografii Gospodarki Morskiej. W dniu 14 października

1983 roku Stefania Morawska obroniła na Uniwersytecie Gdańskim dysertację doktorską pt. *Struktura społeczno-przestrzenna Trójmiasta. Studium z ekologii czynnikowej*, której promotorem był prof. dr Kazimierz Dziewoński. Po uzyskaniu stopnia doktora geografii w 1983 roku awansowała na stanowisko adiunkta, na którym pracowała do 30 września 1993 roku.

Doktor Stefania Morawska specjalizowała się w geografii społecznej, a jej zainteresowania naukowe koncentrowały się na problematyce ekologii społecznej miast i strefy podmiejskiej. O tej tematyce napisała kilkanaście artykułów i innych opracowań.

Doktor Stefania Morawska znacząco angażowała się w działalność dydaktyczną na kierunku geografia, a także ekonomia. Prowadziła liczne i różnorodne zajęcia dydaktyczne, w tym 14 zróżnicowanych tematycznie wykładów, głównie dla studentów starszych lat studiów geograficznych na specjalizacji geografia społeczno-ekonomiczna oraz kształtowanie i ochrona środowiska.

(opracowała Renata Anisiewicz)

DR JAN GRZEGORZ MORDAWSKI
starszy wykładowca

Urodził się 26 lutego 1936 roku w Gdyni. Lata okupacji spędził w Mławie. Po wojnie wrócił wraz z rodzicami do Gdyni, gdzie ukończył Szkołę Podstawową nr 7 i I Szkołę Ogólnokształcącą Męską Stopnia Licealnego. W latach 1953–1957 studiował geografię w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku. Tytuł naukowy doktora uzyskał w 1973 roku na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego na podstawie dysertacji pt. *Integracja nauczania programowego z konwencjonalnym na lekcjach geografii i jej wpływ na efektywność pracy uczniów*, przygotowanej pod opieką doc. dr. Jana Winklewskiego.

W latach 1957–1968 pracował jako nauczyciel geografii w Szkole Podstawowej nr 15 w Gdyni, a w 1968 roku podjął zatrudnienie w Zakładzie Dydaktyki Geografii i Biologii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku. W okresie

1962–1972 sprawował funkcję kierownika Ogniska Metodycznego Geografii w Gdyni. Z kolei od 1984 do 1992 roku zatrudniony był również na stanowisku starszego wykładowcy w Oddziale (Centrum) Doskonalenia Nauczycieli w Gdańsku; pełnił jednocześnie (do 2001 roku) funkcję przewodniczącego Zespołu Specjalistycznego Geografii w województwie gdańskim i elbląskim. Doktor Jan Mordawski od 1991 do 2002 roku był kierownikiem Pracowni Dydaktyki Geografii i Biologii UG. W 2002 roku przeszedł na emeryturę, jednak nadal czynnie uczestniczył w życiu Pracowni, prowadząc zajęcia ze studentami specjalizacji nauczycielskiej. Aktywność dydaktyczna dr. Jana Mordawskiego przejawiała się również dużym zaangażowaniem w funkcjonowanie studiów podyplomowych Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii dla nauczycieli oraz prowadzeniem wykładów w Kaszubsko-Pomorskiej Szkole Wyższej.

Należy również wspomnieć, że przez wiele lat dr Jan Mordawski brał udział w procesie dokształcania nauczycieli oraz w pracach Oddziału Gdańskiego PTG, gdzie pełnił funkcję skarbnika. Był także wiceprzewodniczącym Okręgowego Komitetu Olimpiady Geograficznej w Gdańsku oraz redaktorem naczelnym „Kwartalnika Geograficznego”. Jest członkiem Gdańskiego Towarzystwa Naukowego, Stowarzyszenia Autorów Polskich, Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, Polskiego Towarzystwa Geograficznego, a także Instytutu Kaszubskiego, z którym od wielu lat współpracuje.

Na szczególną uwagę zasługuje dorobek publikacyjny dr. Jana Mordawskiego. Jest autorem prawie 200 prac, w tym 70 książek, czterech atlasów, jak również programów edukacyjnych i szeregu artykułów naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Przy pomocy dr. Jana Mordawskiego autorzy opublikowali kilkanaście książek i atlas, a studenci napisali ponad 120 prac magisterskich. Brał czynny udział w szeregu konferencji i seminariów naukowych. Szczególnie cenione są podręczniki i zeszyty ćwiczeń dr. Jana Mordawskiego, z których geografii uczyło się całe pokolenie polskich uczniów. Współpracował m.in. z redakcją Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych, Crystal Presentations LTD w Birmingham (będąc redaktorem i współautorem polskojęzycznej wersji podręcznika ekologii pt. *Zrozumieć nasze środowisko*) czy Operon.

Głównym przedmiotem zainteresowań dr. Jana Mordawskiego stała się edukacja regionalna. Efektem prac badawczych nad tą tematyką jest m.in. publikacja pt. *Geograficzna edukacja regionalna – koncepcja dydaktyczna, organizacja i wyniki*, a także *Gdyńscy Kaszubi*, *Geografia Kaszub*, *Statystyka ludności kaszubskiej*. *Kaszubi u progu XXI wieku* oraz szereg artykułów

w czasopismach naukowych będących wynikiem szczegółowych badań dotyczących społeczności kaszubskiej.

Doktor Jan Mordawski był wielokrotnie odznaczany za wyróżniającą się, pełną pasji i dorobku naukowego pracę dydaktyczno-wychowawczą i naukową. Otrzymał m.in. nagrodę JM Rektora Uniwersytetu Gdańskiego, a także Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Jest laureatem nagrody Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej za aktywną pracę w Komitecie Okręgowym Olimpiady Geograficznej w Gdańsku. Odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką PTG oraz Srebrną Tabakierą Abrahama.

Wielką pasją dr. Jana Mordawskiego są również podróże, z których zawsze pełen uśmiechu przywozi ciekawe opowieści i fotorelacje. Odwiedził dotychczas kilkadziesiąt państw świata na pięciu kontynentach.

(opracowała Aleksandra Cicharska)

DR JACEK NOWACKI

Ukończył studia na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego w 1970 roku. W tym samym roku rozpoczął pracę zawodową w Katedrze Geografii Fizycznej. Od początku działalności naukowej interesowała go hydrologia morska, szczególnie zaś kontakt wód morskich i lądowych zachodzący w szeroko rozumianych systemach estuariowych, rozpoczął więc pracę w Zakładzie Oceanografii Fizycznej Instytutu Oceanografii UG. Współtworzył ten kierunek, przez dwa lata pełniąc również funkcję kierownika Zakładu. Miał wtedy znaczny udział w przejściu, wyposażeniu i organizacji pracy na obu jednostkach Instytutu Oceanografii: k/h Oceanograf 1 i 2. Należał do zespołu pracowników zajmujących się ich adaptacją i przebudową, a później społecznie pełnił funkcję kierownika taboru pływającego. W 1998 roku został zatrudniony w Katedrze Hydrologii, a w 2001 w Instytucie Medycyny Morskiej i Tropikalnej

w Gdyni jako kierownik Zakładu Ochrony Środowiska i Higieny Transportu. Instytut ten w 2003 roku przeszedł do Akademii Medycznej w Gdańsku jako Międzywydziałowy Instytut Medycyny Morskiej i Tropikalnej.

Początkowo zainteresowania naukowe Jacka Nowackiego dotyczyły zagadnień zasolenia wód lądowych w estuariach, czego wynikiem było uczestnictwo w badaniach zasolenia wód powierzchniowych delty Wisły. Zainteresowania estuariami Basenu Gdańskiego zaowocowały pracą doktorską pt. *Rola zatopionej cieśniny w wymianie wód Zatoki Puckiej*, której promotorem był prof. dr hab. Aleksander Majewski, i uzyskaniem stopnia doktora nauk geograficznych (1980). Po doktoracie Jacek Nowacki poszerzył zainteresowania o zagadnienia antropopresji w estuariach. Wyniki badań na temat *Określenia zmian zachodzących w Zatoce Gdańskiej pod wpływem czynników naturalnych i antropogenicznych* posłużyły mu m.in. do weryfikacji operacyjnego modelu ekologicznego, pracującego do dzisiaj w Instytucie Oceanografii UG.

Doktor Jacek Nowacki jest autorem i współautorem wielu prac – monografii, artykułów, komunikatów naukowych oraz prac o charakterze technologiczno-projektowym, w tym rozdziałów w monografii *Zatoka Pucka* pod redakcją Krzysztofa Korzeniewskiego oraz *Przyrodnicza waloryzacja morskich części obszarów chronionych HELCOM BSPA województwa pomorskiego*, pod redakcją Lidii Kruk-Dowgiałło. Był również ekspertem w kilkudziesięciu pracach, m.in. raportach oddziaływania na środowisko dla kolektorów zrzutu oczyszczonych ścieków komunalnych z oczyszczalni Gdańsku-Wschód i Dębogórze oraz rurociągu zrzutu solanki z budowy kawern do podziemnego magazynowania gazu w gminie Kosakowo.

Zapisał się jako promotor dziewięciu prac magisterskich, a zajęcia dydaktyczne prowadził również na morzu.

Obecnie od 2010 roku dr Jacek Nowacki jest na emeryturze, ale wykorzystując swoje uprawnienia biegłego w zakresie ochrony przyrody, uczestniczy w pracach IM w Gdańsku, głównie w opracowywaniu ekspertyz dotyczących szeroko rozumianej ochrony środowiska morskiego.

Prywatnie Jacek Nowacki jest mężem Wiesławy i ojcem Jakuba. Ma też dwoje wnucząt, Victora i Izabelę. Z pracy zawodowej pozostała mu radość przebywania w otoczeniu przyrody; wycieczki piesze i rowerowe, jazda na nartach i żeglarstwo. Lubi otaczać się ładnymi przedmiotami o charakterze zabytkowym, często ratuje je od zagłady. Lubi też dobre: książki i filmy.

(opracowali: Jacek Nowacki, Joanna Fac-Beneda)

DR MARIA NOWAK-DRWAŁ

starszy wykładowca

Urodziła się 10 lipca 1943 roku w Jeziorach koło Grodna. Uczęszczała do szkoły podstawowej w Miasteczku Krajeńskim, a następnie do Liceum Ogólnokształcącego im. Bolesława Chrobrego w Nakle nad Notecią. W 1961 roku rozpoczęła studia geograficzne na Wydziale Geografii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku. Po trzecim roku studiów przeniósła się na Wydział Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie w 1966 roku uzyskała stopień magistra. Pracę magisterską na temat *Temperatura powietrza na Pojezierzu Mazurskim w latach 1951–1960* napisała pod kierunkiem prof. Wincentego Okołowicza. Po ukończeniu studiów została zatrudniona na stanowisku pracownika naukowo-technicznego, a po roku na etacie asystenta w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku. Na początku lat 70. ukończyła studium podyplomowe w zakresie meteorologii na Wydziale Inżynierii Sanitarnej i Wodnej Politechniki Warszawskiej. Stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii uzyskała w 1976 roku na podstawie rozprawy pt. *Związek między wypromieniowaniem efektywnym a czynnikami meteorologicznymi*, napisanej pod kierunkiem prof. Janusza Paszyńskiego w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN w Warszawie. W latach 1976–2001 była zatrudniona na stanowisku adiunkta, a następnie starszego wykładowcy w Zakładzie Klimatologii na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego. W 2001 roku przeszła na emeryturę.

Zainteresowania naukowe Marii Nowak-Drwal dotyczyły bilansu promieniowania Ziemi i atmosfery oraz zagadnień topoklimatycznych. Prowadziła zajęcia dydaktyczne na kierunku geografia, m.in. wykłady z meteorologii i klimatologii, klimatologii regionalnej, ćwiczenia kameralne i terenowe z meteorologii i klimatologii, a także wycieczki regionalne w Sudety i Tatry.

Doktor Maria Nowak-Drwal przez wiele lat była członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego i Polskiego Towarzystwa Geofizycznego.

DOC. DR HAB. EUZEBIUSZ STANISŁAW OKULANIS
(1929–2000)

Urodził się 14 sierpnia 1929 roku w Sejnach (powiat suwalski, województwo białostockie). Był najstarszym z dwóch synów (brat Tadeusz, ur. 1932) Wincentego i Heleny z domu Marcinkiewicz. Ojciec gospodarował na 10-hektarowym gospodarstwie rolnym, matka zajmowała się prowadzeniem domu. Do 1939 roku przebywał wraz z rodzicami w Sejnach, gdzie ukończył trzy klasy szkoły powszechnej. Lata okupacji spędził we wsi Posejny, dokąd cała rodzina została wysiedlona przez władze okupacyjne w 1940 roku. W czasie wojny pracował fizycznie w gospodarstwie ojca oraz uzupełniał przerwana naukę na tajnych kompletach. Wraz z zakończeniem drugiej wojny światowej, w 1945 roku, powrócił do Sejn i kontynuował naukę w tamtejszym Gimnazjum oraz Liceum Ogólnokształcącym.

W 1949 roku, po ukończeniu pierwszej klasy licealnej, został przyjęty na kurs wstępny przy Państwowej Wyższej Szkole Pedagogicznej (PWSP) w Gdańsku. Dyplom ukończenia studiów wyższych I stopnia w zakresie geografii otrzymał 26 czerwca 1952 roku, uzyskując tym samym kwalifikacje do nauczania w szkołach ogólnokształcących stopnia podstawowego i licealnego oraz w zakładach kształcenia nauczycieli. Od 1 września tegoż roku został zatrudniony na Wydziale Przyrodniczym PWSP w Gdańsku jako kontraktowy asystent geografii w Katedrze Geografii Fizycznej, kierowanej wówczas przez doc. dr. Kazimierza Łomniewskiego. W dniu 24 listopada 1954 roku Komisja Kwalifikacyjna dla Pomocniczych Pracowników Nauki przy Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku nadała mu tytuł asystenta. Gdy uczelnia otrzymała prawa akademickie, uzupełniał różnice programowe i w 1955 roku został przyjęty na czwarty rok studium stacjonarnego geografii prowadzonego na Wydziale Geograficznym WSP w Gdańsku. Studia wyższe magisterskie ukończył w 1956 roku. Pracę magisterską na temat *Stosunki hydrograficzne obszaru delty Wisły* przygotował pod opieką naukową dr. Kazimierza Łomniewskiego. W okresie od września 1955 do czerwca 1963 roku pracował na stanowisku starszego asystenta w Katedrze Geografii Fizycznej. Jego pierwsze badania naukowe koncentrowały się na

problematyce zlodzenia rzek i jezior Pojezierza Kaszubskiego. Podejmował też prace związane z kartowaniem geomorfologicznym obszaru centralnej części Pojezierza Kaszubskiego, przygotowując, na zlecenie Zakładu Geomorfologii i Hydrografii Niżu Instytutu Geografii PAN w Toruniu, dwa arkusze map dokumentacyjnych w skali 1:25 000.

W 1959 roku przy Katedrze Geografii Fizycznej Wydziału Geograficznego WSP w Gdańsku została utworzona zamiejscowa jednostka naukowo-badawcza, jaką stanowiła Stacja Limnologiczna w Borucinie. Zadaniem nowo powstałej placówki było prowadzenie systematycznych obserwacji limnologicznych kompleksu jezior raduńsko-ostrzyckich. Stacja stanowiła ośrodek badań nie tylko w zakresie hydrografii, ale również kompleksowych badań geograficznych prowadzonych na Pojezierzu Kaszubskim przez gdańskich geografów. Decyzją Rady Wydziału Geograficznego WSP z dnia 19 lipca 1959 roku opieka nad Stacją została powierzona Euzebiuszowi Okulanisowi. Zadecydowało to o polaryzacji jego dalszej kariery naukowej, której główny nurt wyznaczały badania jezior kaszubskich. Ze Stacją Limnologiczną związał na trwałe swoją karierę zawodową oraz życie osobiste. W pierwszym okresie funkcjonowania tej jednostki zajmował się głównie organizacją stałej sieci posterunków hydrometrycznych rozmieszczonych w dorzeczach Raduni, Wdy oraz Brdy. W drugim etapie przystąpił do budowy stałej bazy badawczej wraz z jej zapleczem dydaktycznym, którą wyposażył w nowoczesną, jak na ówczesne standardy, aparaturę naukowo-pomiarową oraz sprzęt pływający. W rezultacie jego starań, wspartych talentem organizacyjnym, w 1968 roku został oddany do użytku główny budynek Stacji, który wciąż jest wykorzystywany jako baza naukowo-dydaktyczna przez kolejne pokolenia studentów i naukowców. Z obowiązkami realizatora budowy Stacji Limnologicznej w Borucinie łączył również badania naukowe, które koncentrowały się wokół zagadnień hydrodynamiki wód jeziornych oraz stosunków hydrologicznych jezior raduńsko-ostrzyckich. W 1963 roku przeszedł na stanowisko starszego asystenta naukowo-technicznego w Katedrze Geografii Fizycznej, a od 1965 roku na Stacji Limnologicznej w Borucinie, gdzie pełnił także obowiązki kierownika technicznego. Wraz z powstaniem Uniwersytetu Gdańskiego (1970) Stacja w Borucinie stała się niezależną jednostką organizacyjną Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi podległą bezpośrednio dziekanowi. Starszemu asystentowi naukowo-technicznemu mgr. Euzebiuszowi Okulanisowi powierzono w niej funkcję zastępcy kierownika w sprawach administracyjnych i pomiarowych.

Stopień doktora nauk geograficznych otrzymał decyzją Rady Naukowej Instytutu Geografii UW w dniu 22 maja 1972 roku na podstawie rozprawy

Intensywność wymiany i mieszania się wód w zespole Jezior Raduńsko-Ostrzyckich, której promotorem był prof. dr hab. Zdzisław Mikulski. We wrześniu tegoż roku został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Instytucie Geografii UG, a z dniem 1 października 1972 roku na stanowisku kierownika Stacji Limnologicznej UG w Borucinie. Funkcję kierownika pełnił do końca sierpnia 1993 roku. Rozwinięciem problematyki podjętej przez niego w rozprawie doktorskiej była obszerna monografia jezior kaszubskich *Studium limnologiczne jezior raduńsko-ostrzyckich* (Gdańsk 1981).

Kolokwium habilitacyjne Euzebiusza Okulanisa odbyło się 22 marca 1983 roku na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Podstawę wszczęcia przewodu habilitacyjnego stanowiła rozprawa *Rola jezior w kształtowaniu powierzchniowych zasobów wodnych Pojezierza Kaszubskiego* (Gdańsk 1982). Stopień doktora habilitowanego nauk technicznych w zakresie hydrologii dla Euzebiusza Okulanisa został ostatecznie zatwierdzony decyzją Centralnej Komisji ds. Kadr Naukowych przy Prezesie Rady Ministrów z dnia 18 października 1983 roku. 1 marca 1984 roku został on powołany na stanowisko docenta w Uniwersytecie Gdańskim. Na emeryturę przeszedł 1 września 1994 roku.

Euzebiusz Okulanis opublikował dwie monografie oraz kilkanaście prac naukowych poświęconych głównie zagadnieniom dynamiki wód jeziornych, bilansowi wodnemu jezior, roli jezior w kształtowaniu odpływu powierzchniowego, termice wód jeziornych oraz morfologii jezior. Był autorem lub współautorem kilkunastu opracowań niepublikowanych wykonywanych w ramach projektów rządowych (2), międzyresortowych (2), resortowych (1), problemów węzłowych (1) oraz dla potrzeb gospodarki narodowej (4). Działał też jako członek krajowych stowarzyszeń naukowych: Polskiego Towarzystwa Geograficznego (PTG) i Gdańskiego Towarzystwa Naukowego (GTN). Przez dwie kadencje, w latach 1985–1989, był członkiem Sekcji Hydrologii Komitetu Gospodarki Wodnej Polskiej Akademii Nauk. Jako wieloletni nauczyciel akademicki prowadził zajęcia dydaktyczne z hydrologii, hydrologii cyrkularnej, hydrologii regionalnej, gospodarki wodnej oraz instrumentoznawstwa. Za swoją działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną był wielokrotnie nagradzany nagrodami ministra i rektora oraz odznaczany, m.in.: Srebrnym (1969) i Złotym (1980) Krzyżem Zasługi, odznaką honorową „Zasłużony Ziemi Gdańskiej” (1972), Medalem 40-lecia Polski Ludowej (1984).

Zmarł 27 września 2000 roku w Kartuzach. Ciało jego zostało poddane kremacji.

(opracował Dariusz Borowiak)

PROF. DR HAB. JERZY J. PARYSEK

Urodził się 14 listopada 1941 roku w Krotoszynie. Tam ukończył szkołę podstawową oraz Liceum Ogólnokształcące im. Hugona Kołłątaja. W latach 1959–1964 studiował geografię na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM). W okresie 1964–1966 wykonywał zawód hydrogeologa, następnie, 1966–1970, był projektantem w pracowni planów regionalnych, a w latach 1970–1974 starszym inspektorem ds. planowania rozwoju społeczno-gospodarczego w administracji wojewódzkiej w Poznaniu. Po uzyskaniu w 1971 roku na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu stopnia doktora podjął pracę w tej uczelni, zajmując kolejno stanowiska: adiunkta, docenta, profesora nadzwyczajnego (nauk o Ziemi, 1993) i profesora zwyczajnego. Przez wiele lat pełnił funkcję zastępcy dyrektora ds. naukowych w Instytucie Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM. Tam też w 1988 roku utworzył Zakład Planowania Przestrzennego, którym kierował do 2011 roku. Był także, dwukrotnie, członkiem Senatu macierzystej uczelni. Przez cztery kadencje ponadto był członkiem, a przez trzy pełnił funkcję sekretarza naukowego Komitetu Nauk Geograficznych Polskiej Akademii Nauk oraz sekretarza Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodową Unią Geograficzną (IGU).

Profesor jest cenionym specjalistą z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej oraz gospodarki przestrzennej. W dorobku naukowym ma ponad 300 oryginalnych prac publikowanych w kraju i poza jego granicami, przede wszystkim z zakresu zastosowania metod ilościowych w geografii, gospodarki regionalnej i lokalnej, gospodarki przestrzennej, geografii miast i procesów urbanizacji, polityki miejskiej, rewitalizacji miast, geografii medycznej oraz geografii społeczno-ekonomicznej Polski. Był promotorem ponad 350 prac magisterskich z zakresu geografii, gospodarki przestrzennej i ekonomii (UAM, UE w Poznaniu, UG, Collegium Polonicum w Słubicach) oraz ponad 60 prac inżynierskich (szkoły prywatne). Wypromował dziewięć doktorów oraz był recenzentem w ponad 25 przewodach doktorskich

i habilitacyjnych. Przygotowywał także opinie w sprawach o nadanie tytułu profesora. Wielokrotnie był członkiem zespołu ds. oceny projektów naukowych w dawnym Komitecie Badań Naukowych, pełnił funkcję przewodniczącego w dwóch konkursach. Wraz z prof. Tadeuszem Zipserem (Politechnika Wrocławska) zainicjował uruchomienie pierwszego w Polsce kształcenia w zakresie gospodarki przestrzennej (1991) i współuczestniczył w realizacji tego przedsięwzięcia. Będąc członkiem pięcioosobowej Komisji Resortowej ds. kształcenia w zakresie gospodarki przestrzennej, brał udział w określeniu zakresu problemowego kształcenia. Wraz z Andreasem Billerem (Uniwersytet Europejski Viadrina we Frankfurcie nad Odrą) zainicjował w Collegium Polonicum w Ślubicach kształcenie w zakresie rewitalizacji i rozwoju miast oraz osiedli wiejskich, prowadząc zajęcia dydaktyczne oraz seminaria magisterskie. Jest współzałożycielem Wielkopolskiego Ośrodka Kształcenia i Studiów Samorządowych (WOKiSS), pierwszego w Polsce stowarzyszenia fachowego wsparcia samorządów lokalnych, aktywnym członkiem Komisji Geografii Miast Międzynarodowej Unii Geograficznej, a także AESOP.

W latach 1988–2002 pracował na Uniwersytecie Gdańskim, kolejno na stanowiskach docenta, profesora nadzwyczajnego i profesora zwyczajnego, prowadząc zajęcia z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej, metod ilościowych, analizy przestrzennej, a także konwersatoria i seminaria magisterskie (wraz z Markiem Dutkowskim także seminaria naukowe). W uczelni tej wypromował jednego doktora, był recenzentem w kilku przewodach doktorskich oraz promotorem wielu prac magisterskich, a także konsultantem w przygotowywanych pracach doktorskich i habilitacyjnych. Za działalność naukową został nagrodzony nagrodami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (zespołowymi I i II stopnia oraz indywidualną III stopnia), Sekretarza Naukowego PAN (dwukrotnie) oraz wielokrotnie nagrodami JM Rektora UAM w Poznaniu. Za działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną oraz na rzecz samorządów terytorialnych został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Od 2012 roku przebywa na emeryturze, nie zaprzestając działalności naukowej i dydaktycznej.

DR MARIA PELCZAR

starszy wykładowca

Urodziła się w 1940 roku w Krakowie. Związana z Uniwersytetem Gdańskim od 1970 roku (Wyższa Szkoła Pedagogiczna: 1963–1970), obecnie przebywa na emeryturze. Jej dyscypliną naukową była geografia. Magisterium uzyskała (1963) na Wydziale Przyrodniczym Uniwersytetu Wrocławskiego (promotor: prof. Bolesław Olszewicz), stopień doktora (1969) na Uniwersytecie im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (*Zmiany batymetrii Oceanu Indyjskiego*, promotor: prof. Franciszek Uhorczyk). Zatrudniona była jako asystent (1963–1965), następnie starszy asystent (1965–1969) i adiunkt (1969–1970) w Katedrze Geografii Fizycznej w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku. Później pracowała jako adiunkt w Zakładzie Geologii i Kartografii Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego (1970–1973), Zakładzie Kartografii Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UG (1973–1982), Zakładzie Kartografii i Fotointerpretacji Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii (1982–1987), w tym Zakładzie następnie jako starszy wykładowca (1987–1998). Równocześnie była pracownikiem naukowo-badawczym (starszy kustosz, adiunkt) na pół etatu w Bibliotece Gdańskiej Polskiej Akademii Nauk (1987–1998) oraz na umowę zlecenie wykładowcą przedmiotów kartograficznych w Zakładzie Fotointerpretacji i Kartografii Morskiej Uniwersytetu Szczecińskiego (1991–2005).

Zajmowała także stanowisko dyrektora Biblioteki Gdańskiej Polskiej Akademii Nauk (1998–2009) oraz wcześniej wicedyrektora Instytutu Geografii Uniwersytetu Gdańskiego (1978–1981).

Przynależała do wielu stowarzyszeń i organizacji naukowych. Była członkiem Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego (1985–1996) oraz Oddziału Gdańskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego (1963–1994). Jest ponadto członkiem Gdańskiego Towarzystwa Naukowego (od 1977), Oddziału Kartograficznego Polskiego Towarzystwa Geograficznego (od 1995), Rady Fundacji Biblioteki Gdańskiej (od 1990), a obecnie jej wiceprzewodniczącą. Zainteresowania badawcze dr Marii Pelczar obejmują: historię kartografii, badania topografii dna morskiego Bałtyku i Oceanu Światowego.

(opracował Pavel Neytchev)

DR HAB. PROF. UG ANDRZEJ HENRYK RACHOCKI
(1941–2016)

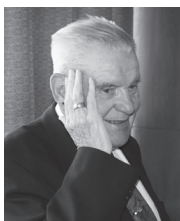
Urodził się w 1941 roku w obozie koncentracyjnym w Ravensbrück, jak sam mówił – miejscu, w którym tego akurat nie należało robić. W 1958 roku podjął studia w zakresie budownictwa lądowego na Politechnice Gdańskiej, które przerwał po jednym semestrze. W 1959 roku rozpoczął studia na Wydziale Geografii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku, które ukończył w 1964 roku. W tym samym roku został zatrudniony w Zakładzie Geomorfologii WSP w Gdańsku.

W tym okresie (1966) podjął również studia doktoranckie w Instytucie Geografii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, z których został usunięty w maju 1968 roku ze względu na niezgodność poglądów naukowych z potencjalnym promotorem prof. Rajmundem Galonem. W 1966 roku przerwał również pracę na WSP, w kolejnych latach (1966–1974) pracował w Wojewódzkim Urzędzie Statystycznym i Instytucie Morskim w Gdańsku. Nadal jednak kontynuował badania naukowe, na podstawie których w 1974 roku uzyskał w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN stopień doktora, obroniwszy pracę *Przebieg i natężenie współczesnych procesów rzecznych na przykładzie rzeki Raduni*, przygotowaną pod kierunkiem prof. Jana Szupryczyńskiego. W tym samym roku został zatrudniony na Uniwersytecie Gdańskim w Zakładzie Geografii Fizycznej. Po krótkim epizodzie w latach 80. w Katedrze Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu przeniósł się do Katedry Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska, gdzie pracował 30 lat, do przejścia na emeryturę, w tym 19 lat jako jej kierownik. W latach 70. i 80. odbywał liczne staże naukowe, połączone z wykładami, głównie w Wielkiej Brytanii, Finlandii, a także na Węgrzech. W lutym 1982 roku w IGiPZ PAN w Warszawie uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk o Ziemi w zakresie geografii (geomorfologii) na podstawie monografii *Alluvial Fans. An attempt at an empirical approach*, opublikowanej w wydawnictwie Wiley&Sons Inc. (a w 1998 roku wydanej również w języku japońskim). Jego liczne kontakty zagraniczne zaowocowały w 1990 roku opublikowaniem współredagowanej

z Michaelem A. Churchem monografii *Alluvial Fans. A Field Approach*, również wydanej przez wydawnictwo Wiley. W latach 1980–1981 pełnił funkcję dyrektora Instytutu Geografii, do jego likwidacji na początku stanu wojennego. Jego stosunkowo nieliczne prace wydane w formie artykułów i monografii cechują się indywidualizmem i krytycyzmem w stosunku do podejść klasycznej geomorfologii. Jest to szczególnie widoczne w polemicznej książce *Zrozumieć geomorfologię* z 2003 roku, ale również w podręczniku *Podstawy geomorfologii* (2002). Profesor Andrzej Rachocki prowadził również rozważania wykraczające poza geografę, dotyczące fizyki i filozofii nauki, jak np. w opracowaniu *Kwant czasu czyli względność w wagonie* (2005).

W latach 1993–2011 kierował Katedrą Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska UG (z przerwą w okresie 1998–2001, kiedy był zatrudniony na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy). Pod jego kierunkiem wykonano około 150 prac magisterskich i licencjackich z zakresu geografii. Był promotorem jednego doktoratu. Zakres jego zainteresowań znacznie wykraczał poza sferę nauki. Bliska była mu działalność artystyczna. Pozostawił po sobie wiele limeryków i wierszy oraz znacznie mniej rzeźb w drewnie i grafik. Jego osobowość – w tym impregnacja na blichtr pozornych szczytów i osiągnięć naukowych – promieniowała na pracowników Katedry i wiele innych osób pracujących w Instytucie Geografii UG. Ostatnie lata życia, spędzone na emeryturze, ale w stałym kontakcie z uczelnią, poświęcił wychowaniu adoptowanego wnuka. Profesor Andrzej Rachocki odszedł niespodziewanie 17 lutego 2016 roku.

(opracował Mariusz Kistowski)

PROF. DR HAB. BOGUSŁAW ROSA (1925–2008)

Urodził się 4 maja 1925 roku w Warszawie. W roku szkolnym 1938/1939 był uczniem Gimnazjum Ogólnokształcącego im. Bolesława Prusa w Siedlcach. Podczas okupacji niemieckiej, pracując zawodowo, zapoznał się z materiałem

tw. małej matury, zaś w sierpniu 1944 roku został przyjęty do Liceum Pedagogicznego w Siedlcach, które ukończył w 1946 roku. Rok później został przyjęty na studia geologiczno-geograficzne na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Będąc na trzecim roku studiów, objął stanowisko młodszego asystenta w Katedrze Geografii Fizycznej UMK. W 1952 roku uzyskał tytuł magistra filozofii w zakresie geografii i rozpoczął trzyletnią aspiranturę w macierzystej Katedrze. W 1962 roku obronił rozprawę doktorską *O rozwoju morfologicznym wybrzeża Polski w świetle dawnych form brzegowych*.

W 1964 roku kierownik Katedry Geografii Fizycznej UMK prof. Rajmund Galon powierzył Bogusławowi Rosie zorganizowanie w ramach Katedry Pracowni Geomorfologii Litoralnej. Przyszły profesor odbył dwa staże naukowe: na Uniwersytecie Moskiewskim i na stacji brzegowej Akademii Nauk ZSRR w Gilendźysku. Trzy lata po obronie pracy doktorskiej, w 1967 roku, opublikował rozprawę habilitacyjną *Analiza morfologiczna dna południowego Bałtyku*. W 1970 roku przeniósł się z Torunia do nowo utworzonego Uniwersytetu Gdańskiego, gdzie podjął się budowy nowego Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi i został jego pierwszym dziekanem. Równocześnie kierował Katedrą Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu Instytutu Geografii, złożoną z interdyscyplinarnego zespołu młodych naukowców.

W 1975 roku prof. Bogusław Rosa został powołany w skład zespołu planistów złożonego z architektów i urbanistów pracujących w wietnamskim Hajfongu z zadaniem sporządzenia planu powojennej rozbudowy miasta i portu. Jego zadaniem było opracowanie sposobu utrzymania dostępności portu dla dużych pełnomorskich statków. Funkcję kierownika Katedry pełnił do 1995 roku, do momentu przejścia na emeryturę. Główne kierunki jego działalności naukowej dotyczyły geomorfologii i geologii czwartorzędu obszaru Polski północnej, geomorfologii polskiego wybrzeża, geomorfologii i struktury dna południowego Bałtyku oraz paleogeografii obszaru południowobałtyckiego. Zajmował się geomorfologią glacialną, dynamiką litoralną, paleogeografią czwartorzędu, geologią morską na obszarze południowego Bałtyku oraz szelfie Morza Południowochińskiego i Wietnamu. Główną jego metodą badawczą była analiza geomorfologiczna badanego obszaru.

Większość prac prof. Bogusława Rosy stanowią opracowania kartograficzno-geomorfologiczne, co jest związane z terenowym charakterem jego badań. Opublikował kilkadziesiąt prac naukowych, poświęconych głównie

zagadnieniom geomorfologii i paleografii obszaru Polski północnej oraz formowania się linii brzegowej Bałtyku. Jest autorem wielu map dotyczących tych zagadnień. Wykaz wszystkich publikacji Profesora znajduje się w monografii *50 lat geomorfologii w Uniwersytecie Gdańskim* pod redakcją Stanisława Fedorowicza (2009). Zmarł 2 lutego 2008 roku w Gdańsku. Został pochowany na Cmentarzu Garnizonowym w Gdańsku. Jako wieloletni pedagog na UMK i UG był promotorem kilkuset prac magisterskich i pięciu doktorskich.

Był aktywnym członkiem wielu towarzystw naukowych, w tym Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Gdańskiego Towarzystwa Naukowego i innych. Prowadził szeroką współpracę z zagranicznymi ośrodkami naukowymi zajmującymi się zagadnieniami pobraża Bałtyku, w tym z Uppsala, Wilnem, Greifswaldem, Rostokiem, Kilem, Warną. Jego roczny pobyt w Wietnamie zaowocował opracowaniem założeń rozwoju portu w Hajfongu (1975). Profesor Bogusław Rosa był żonaty (z nauczycielką chemii w gdańskiej szkole podstawowej). Miał córkę Katarzynę i syna Michała.

(opracował Stanisław Fedorowicz)

DR MACIEJ ROZWADOWSKI
starszy wykładowca

Urodził się 15 lipca 1937 roku w Poznaniu. W 1965 roku uzyskał tytuł magistra geografii w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku. W 1969 roku zatrudniony został jako asystent w Katedrze Geografii Ekonomicznej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Sopocie, a od 1970 jako starszy asystent w Zakładzie Geografii Ekonomicznej i Politycznej Instytutu Geografii Uniwersytetu Gdańskiego. W 1974 roku uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na Wydziale Ekonomiki Transportu UG za pracę z zakresu ekonomiki transportu morskiego pt. *Połączenie żeglugowe Gdańsk–Sztokholm jako czynnik aktywizacji przedpola portu gdańskiego*.

W latach 1975–1978 pracował w Instytucie Transportu Morskiego na Wydziale Ekonomiki Transportu UG jako adiunkt. W 1978 roku wrócił do Instytutu Geografii UG, współuczestniczył w budowaniu koncepcji i formalnej organizacji Zakładu Geografii Gospodarki Morskiej, którego

kierownikiem został w 1982 roku. Funkcję tę pełnił do 1987 roku, a następnie w latach 1991–1994, do chwili przekształcenia zakładu w Pracownię Geografii Ekonomicznej Morza, którą kierował w okresie 1994–1997. W latach 1997–2002 był zatrudniony w Katedrze Geografii Rozwoju Regionalnego. Od 1990 roku do przejścia na emeryturę w 2002 pracował na stanowisku starszego wykładowcy.

Doktor Maciej Rozwadowski prowadził zajęcia dydaktyczne na Wydziale BGiO oraz na Wydziale Ekonomiki Transportu i Ekonomiki Produkcji z zakresu regionalnej geografii ekonomicznej oraz regionalizacji geograficzno-ekonomicznej, ekonomiki handlu morskiego i transportu morskiego. Jest współautorem skryptu *Zarys geografii żeglugi i portów morskich* oraz artykułów na temat eksploatacji portów i żeglugi morskiej opublikowanych w czasopismach krajowych i zagranicznych.

W latach 1970 i 1972 otrzymał nagrody rektorskie za osiągnięcia dydaktyczne i naukowe, w 1973 roku został odznaczony odznaką honorową „Zasłużony Pracownik Morza”.

(opracowała Małgorzata Pacuk)

PROF. DR JÓZEF STASZEWSKI (HALICZER) (1887–1966)

Urodził się 5 września 1887 roku w Tarnopolu. Tam skończył szkołę podstawową i średnią. Uniwersyteckie studia z zakresu geografii i nauk przyrodniczych odbywał we Lwowie i w Wiedniu. W tym ostatnim pod kierunkiem Eduarda Brücknera i Eugena Oberhummera. Podczas pierwszej wojny światowej walczył jako oficer rezerwy armii austriackiej na froncie rosyjskim. W 1916 roku dostał się pod Łuckiem do niewoli rosyjskiej. Spowodowało to, że poznał Syberię od Czelabińska aż po Władywostok. Wziął też udział w dwu wyprawach naukowych nad Bajkał i środkową Angarę. W czasie rewolucji bolszewickiej był nauczycielem w gimnazjum polskim w Irkucku.

Do Polski wrócił w 1921 roku i do 1939 pracował jako nauczyciel geografii i przyrody w II Państwowym Gimnazjum i Liceum w Tarnopolu. Jednocześnie zajmował się nauką i uczestniczył w życiu geograficznym. Był współpracownikiem *Encyklopedii nauk politycznych*, w której opublikował ponad 20 artykułów z zakresu geografii gospodarczej. W „Roczniku Ziemi Wschodnich” pisał o zagadnieniach geograficznych ziem południowo-wschodniej Polski. W ostatnim tomie tego rocznika zamieścił rozprawę *Ormianie na ziemiach południowo-wschodniej Polski*. Publikował także artykuły i recenzje w „Czasopiśmie Geograficznym” (np. *Wartość i wzajemny stosunek produkcji surowcowej roślinnej, zwierzęcej i mineralnej na kuli ziemskiej*) i w „Przeglądzie Geograficznym” (np. *O stałości terytoriów antropogeograficznych*). Swoje prace zamieszczał w wydawnictwie „Sprawy Morskie i Kolonialne”, w „Przeglądzie Klasycznym” (np. *Izochrony kultury metali*) oraz na łamach warszawskiego „Przeglądu Turystycznego” i „Ziemi”. Opublikował też dwie książki: *Słownik geograficzny – pochodzenie i znaczenie nazw geograficznych* (Tarnopol 1933 i 1935), a także *Ziemia polska jako podłoże państwa i pracy człowieka* (Lwów 1937). Od 1932 roku był recenzentem podręczników szkolnych w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Brał czynny udział w międzynarodowych kongresach i zjazdach geografów w Warszawie (1934), w Amsterdamie (1938) i w Sofii (1936). Doktorat uzyskał w 1937 roku we Lwowie za pracę z zakresu geografii ludności. Promotorem pracy był August Zierhoffer.

W 1942 roku został aresztowany przez gestapo. Był więziony w obozie koncentracyjnym w Tarnopolu, skąd po roku uciekł i osiadł we Lwowie. Tu rozpoznany i aresztowany, spędził rok w celi śmierci. Przed wejściem Rosjan został ewakuowany do obozu koncentracyjnego w Krakowie, a stąd do Grossrosen. W lipcu 1945 roku wrócił do Polski i osiadł w Sopocie. Był zatrudniony w Państwowym Pedagogium w Gdańsku (od 1946 roku Wyższa Szkoła Pedagogiczna). Został tu kierownikiem Zakładu Geografii i skompletował okazały księgozbiór prac geograficznych oraz map topograficznych i morskich. Pracę organizacyjną i dydaktyczną łączył z pracą naukową i wydawniczą (w 1948 roku ukazało się trzecie wydanie *Słownika geograficznego*, a w 1959 wydanie czwarte).

Ważne prace Profesora to *Historia nauki o Ziemi w zarysie* (1966), a wcześniej (1958 i 1960) o rozmieszczeniu człowieka na kuli ziemskiej (według ekwidystant od brzegów morskich i w zależności od wysokości nad poziomem morza). W 1959 roku ukazała się jego opracowana wspólnie

z Franciszkiem Uhorczakiem obszerna publikacja *Geografia fizyczna w liczbach*. Dbał też o poziom nauczania geografii. Studenci WSP w Gdańsku zdawali repetytorium z Jego podręcznika geografii dla klasy siódmej szkoły podstawowej. Był to jeden z pierwszych podręczników wydanych po drugiej wojnie światowej (1951).

Profesor dr Józef Staszewski jako pracownik WSP w Gdańsku przed przeniesieniem się do Instytutu Geografii Polskiej Akademii Nauk, po ostatnim wykładzie ze studentami w 1955 roku. W następnych latach na zajęcia w Gdańsku przyjeżdżał z Warszawy

W wydawanych w WSP „Zeszytach Geograficznych” był kierownikiem komitetu redakcyjnego. Opublikował w nich wiele interesujących artykułów, np. *Środowisko geograficzne w nauce antycznej* (1960), *Polska i Bałtyk na mapie świata z Ebstorfu* (1962), *Kartometria w nauce o Ziemi* (1964) i inne.

W 1953 roku został powołany na stanowisko kierownika Katedry Geografii Regionalnej w WSP w Gdańsku, w 1955 roku nadano mu tytuł docenta, a w 1957 tytuł profesora nadzwyczajnego. Dzięki niemu w 1947 roku powstał Oddział Gdański Polskiego Towarzystwa Geograficznego, który już w 1949 roku pod przewodnictwem Profesora zorganizował w Gdańsku

IV Ogólnopolski Zjazd PTG. Od 1960 roku mieszkał w Warszawie jako pracownik Instytutu Geografii Polskiej Akademii Nauk.

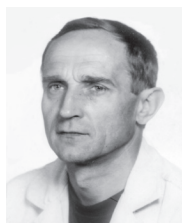
Zmarł 5 września 1966 roku w Warszawie. Na cmentarzu Powązkowskim pożegnali go liczni współpracownicy i studenci z Warszawy, Gdańska i Torunia. Był odznaczony Medalem X-lecia Polski Ludowej i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Źródła:

Materiały archiwalne pracowników Uniwersytetu Gdańskiego, sygnatura 67/60.

Szukalski J., *Józef Staszewski (18 IX 1887 – 5 IX 1966)*, „Zeszyty Geograficzne WSP w Gdańsku” R. 9, s. 9–15.

(opracował Stanisław Rzymowski)

DR HAB. PROF. UG JAN SZELIGA

Urodził się w 1933 roku w Chwałowicach (powiat tarnobrzeski). Związany z Uniwersytetem Gdańskim od 1970 roku (w Wyższej Szkole Pedagogicznej: 1954–1970). Obecnie jest na emeryturze. Stopień naukowy magistra geografii uzyskał (1962) na Wydziale Przyrodniczym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku (promotor: prof. Kazimierz Łomniewski), natomiast magistra kartografii (eksternistycznie, 1962) na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego (promotor: prof. dr hab. Stanisław Pietkiewicz). Tytuł naukowy doktora otrzymał w 1967 roku za dysertację *Dokładność map wybrzeża polskiego z XV–XIX wieku* (promotor: prof. dr hab. Stanisław Pietkiewicz), następnie – doktora habilitowanego w 1982 roku na podstawie pracy *Rozwój kartografii Wybrzeża Gdańskiego do 1772 roku* (kolokwium habilitacyjne odbyło się w Instytucie Historii Nauki, Oświaty i Techniki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie).

Był zatrudniony jako asystent (1954–1967), później adiunkt (1967–1970) w Katedrze Geografii Fizycznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku, następnie jako adiunkt w Zakładzie Geologii i Kartografii Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego (1970–1973), adiunkt w Zakładzie Kartografii WBiNoZ UG (1973–1974), docent kontraktowy (1974–1978), starszy wykładowca (1978–1984), docent dr hab. (1984–1991), dr hab. prof. UG (1991–1994) w Zakładzie Kartografii i Fotointerpretacji Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego. Był kierownikiem Studium Zaocznego na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UG (1972–1978), kierownikiem Zakładu Kartografii Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UG (1973–1982), prodziekanem Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UG (1980–1981), a także kierownikiem Zakładu Kartografii i Fotointerpretacji Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii UG (1982–1994).

Był członkiem Komisji Map Polarnych przy Komitecie Badań Polarnych PAN (1984–1994), Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego (1985–1996), Komitetu ds. Kartografii Ogólnej przy Prezesie Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (1975–1988), Oddziału Gdańskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego (1954–1994), gdzie w latach 1957–1967 sprawował funkcję skarbnika, a także członkiem Gdańskiego Towarzystwa Naukowego (od 1977), w którym na okres 1985–1986 wybrano go sekretarzem Wydziału V Nauk o Ziemi. Ponadto był członkiem Komitetu Redakcyjnego „Zeszytów Naukowych UG”, w którym pełnił funkcję sekretarza (1971–1979), a także członkiem Komitetu Redakcyjnego (od 1982 roku Rady Redakcyjnej) „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” (1976–1996) oraz członkiem Zespołu Historii Kartografii przy Instytucie Historii Nauki PAN (od 1975).

Jego zainteresowania badawcze obejmują: historię kartografii (w szczególności historię kartografii północnej Polski i Bałtyku), badania topografii dna morskiego obszarów antarktycznych.

(opracował Pavel Neytchev)

DOC. DR. JERZY SZUKALSKI (1927–2012)

Urodził się 11 maja 1927 roku w Lubawie. W wieku 20 lat zamieszkał w Gdańsku, gdzie ukończył szkołę średnią. Następnie podjął studia geograficzne na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, które ukończył w 1951 roku. W tym okresie został zatrudniony w Katedrze Geografii Fizycznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku. Czas jego asystentury przypadł na okres szybkiego rozwoju metod ekofizjografii planistycznej, służącej zastosowaniu badań fizycznogeograficznych w planowaniu przestrzennym. Z tym kierunkiem rozwoju naukowego związał się on w kolejnym 40-leciu. W 1963 roku na UMK w Toruniu uzyskał stopień doktora nauk o Ziemi na podstawie pracy *Geografia fizyczna kompleksowa strefy podmiejskiej Trójmiasta (Gdańsk–Sopot–Gdynia)*. Od 1969 roku zatrudniony był na stanowisku docenta. Szczególna aktywność naukowa i organizacyjna cechowała jego działalność w latach 70. i 80. XX wieku. Wówczas opublikował dwie swoje najważniejsze monografie *Środowisko geograficzne Żuław Wiślanych* (1966) i *Środowisko geograficzne Trójmiasta (Gdańsk – Sopot – Gdynia)* (1971, 1974). Warto również wspomnieć o zredagowanej przez niego w 1996 roku monografii *Pojezierze Starogardzkie. Cz. 1. Środowisko przyrodnicze*, opublikowanej przez Gdańskie Towarzystwo Naukowe. Ponadto był autorem kilku książek, broszur oraz licznych artykułów o tematyce krajoznawczo-edukacyjnej.

Pełnił szereg funkcji na Uniwersytecie Gdańskim: m.in. prodziekana Wydziału BGiO, dyrektora Instytutu Geografii (1972–1978) oraz kierownika Zakładu Geografii Fizycznej (1970–1981), a następnie Katedry Geografii Fizycznej Kompleksowej i Stosowanej (1982–1993). Był wieloletnim członkiem i przewodniczącym gdańskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Od 1954 roku był członkiem Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, aktywnie działał w stowarzyszeniu, w którym pełnił szereg funkcji, m.in. redaktora naczelnego kwartalnika „Jantarowe Szlaki”. Był wychowawcą i promotorem prac magisterskich i doktorskich dwóch pokoleń gdańskich geoekologów, aktywnym nauczycielem akademickim i wytrwałym dokumentalistą rozwoju gdańskiego ośrodka geograficznego od lat 50. do

80. XX wieku. Działał również w wielu organach opiniotawczo-doradczych administracji publicznej oraz w polsko-niemieckiej komisji podręcznikowej. W 1993 roku przeszedł na emeryturę, po nieudanej próbie uzyskania stopnia doktora habilitowanego na Uniwersytecie Warszawskim. Zmarł 20 kwietnia 2012 roku, spoczął obok żony na cmentarzu w Chmielnie.

(opracował Mariusz Kistowski)

DR WIKTOR SZYDAROWSKI
adiunkt

Gdańszczanin z urodzenia, mieszkaniec południowej Szwecji (Blekinge) z wyboru. Absolwent Uniwersytetu Gdańskiego (1992). Był zatrudniony na Uniwersytecie Gdańskim w 1995 roku jako asystent w Katedrze Kształtowania i Ochrony Środowiska. Początkowo zafascynowany geomorfologią glacialną, stopniowo w centrum swoich zainteresowań badawczych zaczął umieszczać problemy rozwoju regionalnego państw regionu Morza Bałtyckiego. W 1999 roku przeniósł się do Katedry Geografii Rozwoju Regionalnego i tam, w 2003 roku, obronił doktorat poświęcony zagadnieniom prawidłowości i przekształceń pasm rozwoju społeczno-gospodarczego Europy Bałtyckiej. W latach 1999–2003 piastował stanowisko wicedyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, zajmując się tematyką programowania rozwoju regionalnego.

Od 2003 roku przebywa za granicą, gdzie uczestniczy w procesach rozwojowych regionów i państw nadbałtyckich jako niezależny doradca. Jest koordynatorem wielu międzynarodowych projektów w sferze planowania regionalnego i sieci transportowych tego obszaru, specjalistą ds. programów współpracy terytorialnej, prelegentem na konferencjach organizowanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Komisję Europejską, NORDREGIO oraz instytucje międzypaństwowe, autorem około 50 publikacji krajowych i zagranicznych.

Obecnie koordynuje blisko powiązany z unijną strategią dla regionu Morza Bałtyckiego projekt TENTacle, w którym współpracują 23 instytucje z ośmiu krajów Unii Europejskiej oraz Norwegii.

Wolne chwile spędza, obcując ze skandynawską przyrodą i śladami dawnych kultur. Inicjator pierwszego polskiego przewodnika turystycznego po Blekinge. Zapalony miłośnik wędrówek górskich.

DR HAB. PROF. UG JERZY ANDRZEJ TRAPP (1945–2001)

Urodził się 6 sierpnia 1945 roku w Ciechocinku, w rodzinie nauczycielskiej. Maturę zdał w V Liceum Ogólnokształcącym w Gdańsku-Oliwie. Naukę kontynuował w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku, gdzie w 1970 roku przedstawił napisaną pod kierunkiem prof. Kazimierza Łomniewskiego pracę *Obszary bezodpływowe centralnej części Pojezierza Kaszubskiego* i uzyskał stopień magistra geografii. Bezpośrednio po ukończeniu studiów został zatrudniony w Zakładzie Hydrografii i Klimatologii Uniwersytetu Gdańskiego, na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi. W 1971 roku odbył roczny staż w Państwowym Instytucie Hydrologiczno-Meteorologicznym w Warszawie, a w 1980 roku kilkumiesięczny staż naukowy na Uniwersytecie w Bremie.

Początkowo zainteresowania naukowe prof. Jerzego A. Trappa koncentrowały się przede wszystkim na klimacie obszarów młodoglacjalnych i terenów zurbanizowanych. W połowie lat 70. zbudował meteorologiczną sieć pomiarową i rozpoczął pionierskie badania klimatu Gdyni. Ich wyniki zaowocowały rozprawą doktorską pt. *Wpływ warunków naturalnych i zabudowy na klimat Gdyni*, obronioną przed Radą Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego. W 1978 roku został powołany na stanowisko adiunkta w Zakładzie Hydrografii i Gospodarki Wodnej Instytutu Geografii Uniwersytetu Gdańskiego. W tym samym roku został laureatem nagrody przyznawanej przez Gdańskie Towarzystwo Naukowe młodym pracownikom nauki za wybitne osiągnięcia.

W 1980 roku zorganizował Zakład Klimatologii w Instytucie Geografii Uniwersytetu Gdańskiego, w którym powierzono mu funkcję kierownika. Był to okres bardzo intensywnej działalności naukowej i organizacyjnej Jerzego A. Trappa. Ich efektem były liczne publikacje i opracowania naukowe dla praktyki, a także ekspertyzy, przede wszystkim z zakresu bio- i topoklimatologii, klimatologii obszarów zurbanizowanych oraz ochrony atmosfery. W tym czasie uczestniczył w kilku konkursach urbanistycznych organizowanych przez Towarzystwo Urbanistów Polskich, w których zdobył szereg nagród i wyróżnień. W latach 1979–1983 równoległe pełnił funkcję weryfikatora-doradcy naukowego w Biurze Planowania Przestrzennego w Gdańsku.

W październiku 1983 roku dr Jerzy A. Trapp wraz z zespołem Zakładu Klimatologii włączył się do powstającej wówczas Katedry Hydrologii i Klimatologii, kierowanej przez prof. Jana Drwala. Ten okres zogniskował zainteresowania naukowe dr. Jerzego A. Trappa wokół zagadnień z zakresu hydroklimatologii. W latach 1986–1990 koordynował prace badawcze dużego interdyscyplinarnego zespołu w ramach RPBR 28.1.C.11 zajmującego się klimatycznym bilansem wodnym oraz atmosferycznym dopływem wody do Żuław Wiślanych. Ich wyniki stanowiły oryginalny wkład w rozwój tej dziedziny nauki. Zwieńczeniem tego etapu działalności naukowej była rozprawa habilitacyjna pt. *Geograficzne uwarunkowania atmosferycznej fazy pionowej wymiany wody na Żuławach Wiślanych*, na podstawie której Rada Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie we wrześniu 1994 roku nadała dr. Jerzemu A. Trappowi stopień doktora habilitowanego w zakresie nauk geograficznych. W 1996 roku został powołany na stanowisko profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Gdańskiego. W tym samym roku stanął na czele nowo powołanej Katedry Meteorologii i Klimatologii tegoż Uniwersytetu. W 1999 roku z połączenia Katedry Meteorologii i Klimatologii oraz Katedry Kształtowania i Ochrony Środowiska powstała Katedra Klimatologii i Kształtowania Środowiska. Katedrą tą prof. Jerzy A. Trapp kierował aż do niespodziewanej śmierci w listopadzie 2001 roku.

Profesora Jerzego A. Trappa cechowała wielka aktywność dydaktyczna. Prowadził seminarium magisterskie z zakresu klimatologii oraz kształtowania i ochrony środowiska, które ukończyło ponad 50 magistrantów. Bardzo lubił pracę z młodzieżą. Jego interesujące wykłady oraz zawsze pozytywny stosunek do studentów sprawiały, że cieszył się wśród nich olbrzymim szacunkiem,

uznaniem i dużą popularnością. Począwszy od 1979 roku, przez kilka kolejnych lat pełnił funkcję opiekuna Studenckiego Koła Naukowego Geografów w Uniwersytecie Gdańskim. Był jednym z tych nauczycieli akademickich, którzy zawsze mają czas dla studentów, nawet wtedy, gdy odbywało się to kosztem jego zdrowia.

Profesor Jerzy A. Trapp bardzo angażował się we wszystkie dziedziny życia naukowego uczelni. Od 1966 roku był członkiem Rektorskiej Komisji ds. Nauki, wielokrotnie sprawował funkcję przewodniczącego komisji rekrutacyjnej na kierunku geografia, współtworzył Komitet Redakcyjny „Rocznika Fizycznogeograficznego UG” i był jego członkiem. Ponadto był wieloletnim członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego, a od 1994 roku również aktywnym członkiem Gdańskiego Towarzystwa Naukowego.

Działalność w szeroko rozumianej dziedzinie ochrony środowiska, przede wszystkim w zakresie ochrony atmosfery, zyskała Mu duże uznanie zarówno w skali regionu gdańskiego, jak i daleko poza nim. Do najważniejszych Jego osiągnięć w tej dziedzinie należą m.in.: wiodąca rola w projektowaniu Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej, współdziałanie w modernizacji automatycznych systemów monitoringu atmosfery w Szczecinie i w rejonie tzw. Czarnego Trójkąta. Był współautorem Master Planu Wzmocnienia Państwowego Monitoringu Środowiska, wykonanego na zlecenie Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Jego dorobek w tej dziedzinie to blisko 80 ekspertyz i opracowań naukowych. Jako wybitny specjalista w 1989 roku został powołany przez ministra ochrony środowiska, zasobów naturalnych i leśnictwa na członka resortowej Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko. W charakterze eksperta i doradcy naukowego bardzo aktywnie udzielał się także w wielu instytucjach samorządowych i firmach działających na rzecz ochrony środowiska.

(opracował Andrzej Wyszowski)

DOC. DR JAN WINKLEWSKI (1920–2000)

Urodził się 25 stycznia 1920 roku w Toruniu. Zmarł 25 października 2000 roku w Gdyni. Do szkoły podstawowej, a następnie Gimnazjum Polskiego im. Józefa Piłsudskiego uczęszczał w Wolnym Mieście Gdańsku. W 1929 roku został przyjęty do Związku Harcerstwa Polskiego, który towarzyszył mu przez całe życie. W sierpniu 1939 roku otrzymał powołanie do Wojska Polskiego z przydziałem do 10 Batalionu Pracy w Węgierskiej Górcze, w dolinie Soły na południe od Żywca. Kampanię wrześniową odbył w Armii Kraków. Z wojska został zwolniony 22 września 1939 roku w Radziechowie na Wołyniu. W okresie 1939–1942 przebywał na obszarach południowo-wschodnich Rzeczypospolitej, pod okupacją radziecką. Pracował, m.in. fizycznie, na terenie Politechniki Lwowskiej, jako robotnik rolny, kolejowy, górnik w kopalni węgla brunatnego w Krzemieńcu. Pod okupacją niemiecką pracował jako rolnik na terenie klasztoru Sióstr Felicjanek we Lwowie. Od listopada 1942 do kwietnia 1945 roku przebywał w obozie pracy w Pischelsdorf koło Tulln na zachód od Wiednia.

W październiku 1945 roku rozpoczął studia na kierunku biologiczno-geograficznym w Pedagogium w Gdańsku-Oliwie, przekształconym w 1946 roku w Wyższą Szkołę Pedagogiczną. Po skończeniu WSP w 1948 roku został zatrudniony na stanowisku asystenta pedagogiki, jak również podjął pracę w szkole podstawowej w Gdyni-Cisowej. W 1951 roku uzyskał stopień magistra filozofii w zakresie pedagogiki na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na podstawie pracy pt. *Wpływ zastosowania testów osiągnięć szkolnych na wyniki nauczania*. W tym też roku zaczął prowadzić wykłady i ćwiczenia z zakresu dydaktyki geografii w WSP w Gdańsku. Jednocześnie pracował jako nauczyciel geografii w IX Liceum Ogólnokształcącym w Gdańsku. Pracę zawodową i zajęcia w Domu Kultury w Gdańsku-Wrzeszczu łączył z uzupełniającymi studiami magisterskimi z geografii. Już w czasie nauki, dzięki kwalifikacjom uzyskanym w Politechnice Gdańskiej, prowadził wykłady i ćwiczenia z kartografii i topografii, a także krajoznawstwa w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku. Stopień magistra geografii

uzyskał w 1959 roku na podstawie pracy pt. *Ludność Pomorza Gdańskiego w latach 1772–1910: rozmieszczenie i rozwój*, napisanej pod kierunkiem prof. Józefa Staszewskiego.

W 1963 roku uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki na podstawie dysertacji pt. *Praca dydaktyczna nauczyciela geografii a jego przygotowanie do zawodu* (Wydział Humanistyczny WSP w Gdańsku). Promotorem pracy był prof. Ludwik Bandura. Wtedy też został kierownikiem Zakładu Dydaktyki Geografii w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku. W 1968 roku minister oświaty i szkolnictwa wyższego powołał go na stanowisko docenta etatowego. Kierownikiem tego Zakładu, przekształconego w Uniwersytecie Gdańskim w Zakład Dydaktyki Geografii i Biologii, był do czasu przejścia na emeryturę w 1990 roku.

Pod kierunkiem doc. Jana Winklewskiego powstało na Uniwersytecie Gdańskim szereg prac magisterskich. Prace te, bardzo często oparte na wynikach bezpośrednich badań autorów, prezentowały najnowsze trendy w światowej dydaktyce geografii. Podobnie jak publikacje książkowe Jana Winklewskiego, które stanowią niezwykle istotną część trwałego dorobku Polski w dydaktyce geografii. Ogłoszone drukiem prace autorstwa doc. Jana Winklewskiego to książki, które ukazały się w Polsce i w Niemczech, a także kilkadziesiąt artykułów naukowych.

Docent Jan Winklewski był promotorem prac doktorskich absolwentów gdańskiej geografii: Jana Mordawskiego, Bogdana Olszewskiego, Edwarda Świtalskiego, Teresy Krynickiej-Tarnackiej. Ponadto współpracował z wieloma ośrodkami naukowymi w Polsce i za granicą. W latach 1970–1980 prowadził wykłady i ćwiczenia z dydaktyki geografii oraz seminaria magisterskie na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Na Uniwersytecie Gdańskim w latach 1970–1995 prowadził zajęcia z zakresu środowiska przyrodniczego i społecznego dla studentów kierunku pedagogika na obecnym Wydziale Nauk Społecznych. Współpracował z niemieckimi uczelniami w Halle, Greifswaldzie, Kassel, Münster, Oldenburgu i Weingarten, a także z uczelniami w Budapeszcie na Węgrzech i we Lwowie na Ukrainie. Brał też udział w pracach Polsko-Niemieckiej Komisji Podręcznikowej w latach 1970–1980. Uczestniczył w szeregu zagranicznych i ogólnopolskich konferencji naukowych poświęconych dydaktyce geografii. Jeszcze przez pięć lat po przejściu na emeryturę doc. Jan Winklewski pracował na kierunku geografia Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego jako metodyk geografii. W 1990 roku był współtwórcą I Gdańskiego

Liceum Społecznego, gdzie pracował jako nauczyciel geografii i harcerz do czerwca 2000 roku.

Zasługi doc. Jana Winklewskiego zostały uhonorowane m.in. Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1980), Srebrnym Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP” (1981), odznaką „Za Zasługi dla Gdańska” (1983) i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1983).

(opracowała Aleksandra Cicharska)

PROF. DR HAB. JERZY ZALESKI (1924–2001)

Geograf i ekonomista, specjalista z zakresu geografii transportu morskiego, twórca pojęcia „Europa Bałtycka”. Urodzony 9 czerwca 1924 roku we Lwowie w rodzinie inteligenckiej o dawnych tradycjach kresowych. W 1942 roku zdał maturę w tajnym gimnazjum polskim w Balatonboglar (Węgry). Studia na wydziale filozoficznym uniwersytetu im. Piotra Pázmánya w Budapeszcie ukończył w 1946, w tym samym roku podjął studia w Wyższej Szkole Handlu Morskiego w Gdyni (później przeniesionej do Sopotu), gdzie w 1948 został zaangażowany jako asystent prof. Jana Moniaka w Zakładzie Geografii Gospodarczej. Studia kontynuował w Poznaniu, gdzie w Wyższej Szkole Ekonomicznej otrzymał dyplom magistra ekonomii w 1950 roku.

W 1952 roku przyjął propozycję zatrudnienia w Instytucie Morskim w Gdańsku, w Zakładzie Ekonomiki Transportu Morskiego, kierowanym przez prof. Zygmunta Sójkę. Podjęta tematyka badawcza umożliwiła mu odbycie kilku morskich podróży i rejsów szkoleniowych. Wówczas poczęły się krystalizować jego dociekania naukowe związane z ekonomiczną i polityczną geografiami morza. W 1960 roku został zatrudniony w Katedrze Geografii WSE w Sopocie. Na uczelni tej w 1961 roku uzyskał tytuł naukowy doktora nauk ekonomicznych na podstawie dysertacji z zakresu problematyki transportu morskiego i wymiany międzynarodowej drogą morską. Praca pt. *Import rud*

żelaza do Polski drogą morską została wydana przez wydawnictwo Instytutu Morskiego w Gdańsku.

W 1963 roku uzyskał dyplom magistra geografii w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku. Stopień doktora habilitowanego nauk geograficznych otrzymał w 1966 roku na fakultecie Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, po przedłożeniu rozprawy pt. *Wpływ przemian w gospodarce światowej na strukturę i kierunki międzynarodowych obrotów towarowych drogą morską*. Studium to zostało opublikowane w Wydawnictwie Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Sopocie. W 1967 roku ukazał się jego pierwszy podręcznik akademicki, za który otrzymał Nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego I stopnia – *Ogólna geografia transportu morskiego w zarysie*, opublikowany później w przekładzie niemieckim i rosyjskim w prestiżowych oficynach wydawniczych w Berlinie i w Moskwie.

W latach 1966–1969 był zatrudniony jako kontraktowy kierownik Zakładu Geografii Ekonomicznej Instytutu Geografii (kierowanego przez prof. Rajmunda Galona) Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W 1967 roku objął kierownictwo Katedry Geografii Ekonomicznej w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Sopocie. Kiedy WSE weszła w skład nowo powstałego Uniwersytetu Gdańskiego, został kierownikiem Zakładu Geografii Ekonomicznej i Politycznej w Instytucie Geografii na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego. W 1971 roku przeszedł na Wydział Ekonomiki Transportu UG, początkowo jako docent, a po uzyskaniu nominacji na profesora tytularnego (1973) jako profesor nadzwyczajny.

W 1978 roku prof. Jerzy Zaleski objął stanowisko dyrektora Instytutu Turystyki i Rekreacji Akademii Wychowania Fizycznego w Gdańsku. Do Uniwersytetu Gdańskiego powrócił w październiku 1981, gdzie od 1982 roku zatrudniony był w Zakładzie Geografii Gospodarki Morskiej. Jednostką tą kierował od 1987 do przejścia na emeryturę w 1991 roku. W latach 1985–1990 był jednocześnie zatrudniony na drugim etacie w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Słupsku. Profesor Jerzy Zaleski wykształcił 57 magistrów ekonomii i 48 magistrów geografii, promował sześcioro doktorów i był opiekunem naukowym czterech ukończonych przewodów habilitacyjnych.

Napisał, był współautorem i/lub redaktorem naukowym 15 książek (studiów, podręczników, monografii), opublikował 67 artykułów i rozpraw w periodykach naukowych polskich i obcych, 113 recenzji, kilkaset notatek, artykułów popularnonaukowych i esejów publicystycznych. W okresie 1989–1991 był redaktorem naczelnym kwartalnika „Science for Peace” (Nauka dla Pokoju),

a w latach 1996–2000 członkiem Komitetu Naukowego „Kwartalnika Geograficznego” w Gdańsku.

W okresie aktywności zawodowej pełnił funkcje w wielu stowarzyszeniach naukowych w kraju i za granicą. Były to m.in.: Commission on Marine Geography IGU (International Geographical Union), Professors World Peace Academy, Polskie Towarzystwo Geograficzne, Polskie Towarzystwo Nautologiczne, Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Komitet Badań Morza Polskiej Akademii Nauk, Instytut Bałtycki, Instytut Morski, Liga Morska.

Profesor Jerzy Zaleski zawsze udzielał się społecznie, pełniąc różne funkcje, m.in. w sekcji nauk i szkół wyższych Związku Nauczycielstwa Polskiego i w Akademickim Związku Sportowym. W latach 1980–1981 należał do centralnej grupy ekspertów i doradców Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”. Za swoją działalność 14 razy został wyróżniony wysokimi odznaczeniami, orderami i medalami przyznanymi mu w Polsce oraz przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie w Londynie.

(opracowała Małgorzata Pacuk)

DR MICHAŁ ZIEMIAŃSKI
adiunkt

Urodził się w Gdańsku 7 maja 1955 roku. W 1979 ukończył studia astronomiczne na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. W 2000 roku uzyskał stopień doktora na University of Reading w Wielkiej Brytanii, nostryfikowany w Polsce jako doktorat w dziedzinie nauk fizycznych w zakresie geofizyki. Promotorem pracy doktorskiej był prof. Alan Thorpe. Od 1981 roku pracuje w Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej (obecnie IMGW-PIB), początkowo jako obserwator/informator meteorologiczny na lotnisku w Gdańsku, a potem synoptyk w Biurze Morskich Prognoz Meteorologicznych Oddziału Morskiego IMGW w Gdyni. Jest starszym synoptykiem meteorologicznym IMGW oraz uzyskał tytuł senior forecaster brytyjskiego Met Office. W latach

2007–2008 pracował jako zastępca dyrektora IMGW ds. prognoz meteorologicznych, główny synoptyk meteorologiczny. W okresie 2008–2013 prowadził w IMGW-PIB Dział Rozwoju Metod Numerycznych. Obecnie pełni funkcję Scientific Project Managera międzynarodowego konsorcjum naukowego rozwijającego numeryczny model prognozy pogody COSMO: Consortium for Small Scale Modelling.

W latach 2005–2010 zatrudniony w Katedrze Meteorologii i Klimatologii Uniwersytetu Gdańskiego jako adiunkt (od 2007 roku na część etatu), gdzie prowadził m.in. wykłady z meteorologii synoptycznej, metod statystycznych oraz był opiekunem kilku prac magisterskich. W dziesięcioleciu 1996–2006 wykładał podstawy meteorologii na Wydziale Chemicznym Politechniki Gdańskiej. W latach 2006–2009 prowadził wykłady z dynamiki atmosfery w Instytucie Geofizyki Uniwersytetu Warszawskiego.

W okresie 1983–1984 uczestnik VI Wyprawy Polarnej PAN do Hornsundu (Spitsbergen) jako meteorolog. W latach 1993–2002 uczestniczył w pracach Komisji Meteorologii Morskiej WMO, późniejszej Komisji Wspólnej WMO i IOC ds. Oceanografii i Meteorologii Morskiej, gdzie zajmował się problemami meteorologicznej osłony żeglugi i był koordynatorem ds. systemu meteorologicznej osłony Bałtyku i wód przybrzeżnych. W 1994 roku Visiting Scientist w Joint Centre for Mesoscale Meteorology w Reading w Wielkiej Brytanii (University of Reading i Met Office), gdzie zajmował się zbalansowanym modelowaniem dynamiki atmosfery, a w latach 2002–2003 Visiting Scientist w National Center for Atmospheric Research (NCAR) w Boulder w Stanach Zjednoczonych, gdzie zajmował się analizą numerycznego modelowania procesów konwekcyjnych w modelach klimatu.

Jego zainteresowania naukowe to: dynamika i zbalansowane modele atmosfery, metodyka numerycznych mezoskalowych modeli pogody, procesy konwekcyjne i ich modelowanie, prognozowanie niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych. Jest współautorem dziewięciu publikacji w międzynarodowych periodykach naukowych, realizatorem kilku projektów naukowych finansowanych ze źródeł krajowych i europejskich.

DR JAN ZIÓLKOWSKI
starszy wykładowca (1945-2010)

Urodził się w 1945 roku w Hucie Komorowskiej; zmarł w 2010 w Sopocie. Związany z Uniwersytetem Gdańskim od 1970 roku (w Wyższej Szkole Pedagogicznej: 1969–1970). Tytuł magistra na kierunku geografia zdobył w 1969 roku na Uniwersytecie im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (promotor: prof. Franciszek Uhorczak), stopień doktora w 1978 na podstawie pracy pt. *Studium osadnictwa wiejskiego województwa gdańskiego w świetle funkcji społeczno-gospodarczych wiejskich jednostek osadniczych* (promotor: prof. Franciszek Uhorczak).

Został zatrudniony jako asystent w Zakładzie Geologii i Kartografii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku (1969–1970), a następnie pracownik naukowo-dydaktyczny (asystent, starszy asystent) w Zakładzie Geologii i Kartografii Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego (1970–1973), starszy asystent (1973–1978) oraz adiunkt (1978–1982) w Zakładzie Kartografii Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego, adiunkt w Zakładzie Kartografii i Fotointerpretacji Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego (1982–1995), starszy wykładowca w Pracowni Kartografii i Fotointerpretacji przy Katedrze Limnologii Uniwersytetu Gdańskiego (1995–2007). Równocześnie (na umowę zlecenie) pracował jako wykładowca przedmiotu topografia w Kaszubsko-Pomorskiej Szkole Wyższej w Wejherowie (2003–2006), a później starszy wykładowca w Pracowni Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji Geograficznej przy Katedrze Limnologii Uniwersytetu Gdańskiego (2007–2010). W latach 1995–2007 był kierownikiem Pracowni Kartografii i Fotointerpretacji przy Katedrze Limnologii Uniwersytetu Gdańskiego.

Przynależał jako członek do Oddziału Gdańskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego (1963–1994), Oddziału Kartograficznego Polskiego Towarzystwa Geograficznego (1995–2010), Stowarzyszenia Kartografów Polskich (1996–2006).

Jego zainteresowania badawcze obejmowały: kartograficzne problemy przedstawiania osadnictwa wiejskiego na mapach, kartografię stosowaną (wykonawstwo atlasów szkolnych), kartograficzną metodę badań (analiza zmian linii brzegowej obiektów hydrograficznych).

(opracował Pavel Neytchev)

Od lewej: dr Antoni Korowicki, mgr Jacek Niesyt, dr inż. Grzegorz Masik, dr Wojciech Portalski, dr Maja Grabkowska, dr Joanna Skupowa, dr Magdalena Szmytkowska, dr hab. prof. UG Iwona Sagan, mgr Dominika Studzińska, dr Stanisław Rzymowski, dr Klaudia Nowicka, mgr Katarzyna Barańczuk, dr Jerzy Andrzejewski, mgr Jan Frankowski, dr Stanisław Rzycki

Jacek Niesyt

Katedra Geografii Ekonomicznej

PROFESOROWIE NADZWYCZAJNI: dr hab. prof. UG Iwona Sagan (kierownik Katedry), prof. wizyt. UG dr Stefan Bouzarovski.

ADIUNKCI: dr Maja Grabkowska, dr inż. Grzegorz Masik, dr Klaudia Nowicka, dr Stanisław Rzycki, dr Magdalena Szmytkowska.

ASYSTENCI: mgr Jan Frankowski.

STARSZY WYKŁADOWCY: dr Antoni Korowicki.

STARSZY WYKŁADOWCY EMERYTOWANI: dr Eugeniusz Andrzejewski, dr Wojciech Portalski, dr Stanisław Rzymowski, dr Joanna Skupowa.

SPECJALIŚCI NAUKOWO-TECHNICZNI: mgr Katarzyna Barańczuk, mgr Jacek Niesyt, mgr Dominika Studzińska.

DOKTORANCI: mgr Alicja Baranowska, mgr Monika Górka, mgr Iwona Marzejon-Frycz.

Historia Katedry

Katedra Geografii Ekonomicznej istnieje od 1952 roku, ale już w 1946 roku geografowie zajmujący się problematyką ekonomiczną mieli swój udział w tworzeniu sekcji biologiczno-geograficznej w dwuletnim Państwowym Pedagogium. W 1947 roku przekształcono je w trzyletnią Wyższą Szkołę Pedagogiczną i na Wydziale Przyrodniczym powołano Zakład Geografii, kierowany przez dr. Józefa Staszewskiego (Haliczera), specjalizującego się m.in. w zagadnieniach ludnościowych. Zajęcia z geografii ekonomicznej

przewodzący również dr Jan Moniak i mgr Witold Barczuk. W 1952 roku w miejsce zakładu powołano trzy katedry, w tym Katedrę Geografii Gospodarczej, z kierownikiem dr. Janem Moniakim, który sprawował tę funkcję do 1968 roku. W 1954 został mianowany docentem, a w 1960 roku otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego. W 1955 roku zmieniono nazwę jednostki na Katedrę Geografii Ekonomicznej. W początkowym okresie pracowało w Katedrze zaledwie kilka osób, co spowodowane było brakiem na wybrzeżu kadry odpowiednio przygotowanej merytorycznie i wiązało się również z zawodowym profilem uczelni, kształcącej nauczycieli na studiach trzyletnich. Przeważała działalność dydaktyczna, którą z upływem czasu rozszerzano o działalność badawczą. Korzystano również z pomocy specjalistów z innych uczelni, w tym Uniwersytetu Warszawskiego, Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Sopocie, Instytutu Geografii PAN w Warszawie, oraz miejscowych praktyków i planistów gospodarczych (z Wojewódzkiej Pracowni Planów Regionalnych, Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego i Wojewódzkiej Pracowni Urbanistycznej). W 1961 roku zatrudnionych było sześć osób nauczycieli akademickich: prof. dr Jan Moniak (kierownik Katedry), dr Kazimierz Podoski (1/2 etatu), mgr Jerzy Gluziński, mgr Teresa Krynicka-Tarnacka, mgr Marian Matusik, mgr Janina Barys, oraz pracownik techniczny: Maria Klinkosz. Magister Jerzy Gluziński w 1963 roku uzyskał stopień doktora w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Sopocie.

Do 1966 roku KGE zajmowała trzy niewielkie pomieszczenia w standardowym parterowym pawilonie Wydziału Geograficznego w Gdańsku-Wrzeszczu, przy ul. Sobieskiego 18. Warunki lokalowe poprawiły się po przeniesieniu do Gdyni do budynku po byłej szkole podstawowej (obecna al. Piłsudskiego 46). Nastąpiły również zmiany kadrowe. Zatrudniono dwóch nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora oraz kilka osób bezpośrednio po studiach. W 1968 roku dr Jerzy Gluziński otrzymał stanowisko docenta i objął kierownictwo Katedry. W momencie tworzenia Uniwersytetu Gdańskiego (1970) kadrę stanowiło 10 osób, w tym jeden pracownik samodzielny (doc. dr Jerzy Gluziński – kierownik Katedry), dwóch adiunktów (dr Eugeniusz Andrzejewski, dr Bronisław Maryniuk), sześć asystentów i starszych asystentów (mgr Janina Musielak, mgr Jacek Niesyt, mgr Wojciech Portalski, mgr Stanisław Rzymowski, mgr Joanna Skupowa, mgr Jadwiga Zatorska) oraz pracownik techniczny (Teresa Rusin).

W Uniwersytecie Gdańskim w ramach powołanego Instytutu Geografii utworzono kilka zakładów, w tym Zakład Geografii Ekonomicznej

i Politycznej, w którym zatrudniono pracowników Katedry Geografii Ekonomicznej byłej WSP w Gdańsku oraz Katedry Geografii Ekonomicznej byłej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Sopocie (prof. dr hab. Jerzy Zaleski, dr Ewa Adrjanowska, mgr Józef Adamczyk i mgr Maciej Rozwadowski). Kierownikiem Zakładu został doc. dr Jerzy Gluźniński, pełniący również funkcje dziekana wydziału oraz dyrektora Instytutu Geografii. Parę miesięcy później kierownictwo Zakładu objął prof. dr hab. Jerzy Zaleski, który jednak w 1972 roku zrezygnował z tego stanowiska i przeniósł się na Wydział Ekonomiki Produkcji UG. Odeszła również mgr Jadwiga Zatorska. Kierownictwo Zakładu przejęła dr Ewa Adrjanowska, która kierowała tą jednostką do momentu przejścia na emeryturę, tj. do 2002 roku.

W latach 70. nastąpiło przyspieszenie rozwoju naukowego kadry, m.in. dzięki otrzymaniu przez macierzysty wydział praw doktoryzowania. Kilku pracowników Zakładu uzyskało stopnie naukowe: doktora habilitowanego – dr Ewa Adrjanowska (1977), i doktora – mgr Józef Adamczyk (1973), mgr Maciej Rozwadowski (1974), mgr Joanna Skupowa (1974), mgr Janina Musielak (1975), mgr Wojciech Portalski (1975) i mgr Stanisław Rzymowski (1978). Zwiększyła się również liczba pracowników. Przyjęto politykę zatrudniania własnych wychowanków bezpośrednio po studiach. Angaż otrzymało pięcioro absolwentów kierunku geografia: mgr Antoni Korowicki (1973), mgr Stefania Morawska (1973), mgr Marek Dutkowski (1977), mgr Tadeusz Palmowski (1977). Ponadto zatrudniono mgr. Jarosława Dutkiewicza (1974), absolwenta geografii UAM w Poznaniu. Doktor habilitowany Ewa Adrjanowska w 1973 roku została powołana na stanowisko docenta kontraktowego, a w 1978 na stanowisko docenta mianowanego. Na kilka lat na Wydział Ekonomiki Transportu przenieśli się: dr Józef Adamczyk (1973–1978) i dr Maciej Rozwadowski (1975–1978).

W 1982 roku przywrócono strukturę katedralną Wydziału i w związku z tym dawną nazwę katedry. Jednocześnie na Wydziale powołano nową jednostkę dydaktyczną (Zakład Geografii Gospodarki Morskiej), do której przeszli dr Maciej Rozwadowski i mgr Stefania Morawska. Po ich odejściu w skład Katedry Geografii Ekonomicznej, której kierownikiem pozostała doc. dr hab. Ewa Adrjanowska, wchodziło dwoje pracowników samodzielnych (doc. dr hab. Ewa Adrjanowska i doc. dr Jerzy Gluźniński), sześcioro adiunktów (dr Józef Adamczyk, dr Eugeniusz Andrzejewski, dr Janina Musielak, dr Wojciech Portalski, dr Stanisław Rzymowski, dr Joanna Skupowa), pięcioro asystentów i starszych asystentów (mgr Jarosław Dutkiewicz, mgr Marek Dutkowski,

mgr Antoni Korowicki i mgr Iwona Sagan – przyjęta w tym roku do pracy), dwóch pracowników naukowo-technicznych (mgr Jacek Niesyt, mgr Tadeusz Palmowski) oraz pracownik techniczny (Teresa Rusin). W 1982 roku mgr Jarosław Dutkiewicz odszedł do innej pracy, a w 1984 roku mgr Tadeusz Palmowski przeniósł się do Zakładu Geografii Gospodarki Morskiej. Zwolnionym przez niego etatem Katedra dysponowała jeszcze przez kilka lat, zatrudniając kolejno: Annę Kociołek, Bożenę Maciak i mgr Marlenę Małagodzka. W latach 1986–1988 asystentem był mgr Marek Małachowski. W 1984 roku stopnie naukowe doktora uzyskali mgr Marek Dutkowski i mgr Antoni Korowicki. W 1988 roku doc. dr Jerzy Gluziński odszedł na emeryturę, a Katedra nawiązała współpracę z prof. dr. hab. Jerzym Paryskim z UAM, wybitnym specjalistą w zakresie metod ilościowych w geografii, który na 15 lat (1988–2002) został jej pracownikiem etatowym. W 1989 roku Rada Państwa nadała dr hab. Ewie Adrjanowskiej tytuł profesora nadzwyczajnego. Na początku lat 90. rozpoczęli pracę jako asystenci dwaj absolwenci kierunku geografia na UG: mgr Mariusz Czepczyński (1991) i mgr Tomasz Michalski (1992), a dr Eugeniusz Andrzejewski przeszedł na emeryturę, pozostając nadal czynnym nauczycielem akademickim. W 1991 roku stopień doktora otrzymała mgr Iwona Sagan.

W 1994 roku Zakład Geografii Gospodarki Morskiej ze względu na brak samodzielnego pracownika nauki wcielony został do Katedry Geografii Ekonomicznej jako Pracownia Geografii Ekonomicznej Morza. Katedra liczyła wtedy aż 19 pracowników, najwięcej w całej historii swojego rozwoju. W tym czasie otrzymała nową siedzibę w wyremontowanym parterowym pawilonie, położonym obok gmachu głównego Wydziału (11 pomieszczeń o łącznej powierzchni 255 m², w tym dziewięć pokoi nauki, pracownia magisterska i pracownia dokumentacyjna). W 1996 roku dr Marek Dutkowski uzyskał stopień doktora habilitowanego, a mgr Małgorzata Pacuk i mgr Jan Wendt stopnie doktorskie. W tym samym roku po przepracowaniu prawie 30 lat odeszła na rentę Teresa Rusin. Na jej stanowisku zatrudniono mgr Renatę Anisiewicz. Rok wcześniej odszedł również z pracy dr Józef Adamczyk.

W 1997 roku z Katedry Geografii Ekonomicznej wydzielona została jednostka o nazwie Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego. W KGE pozostali: prof. dr hab. Ewa Adrjanowska, prof. dr hab. Jerzy Parysek, dr Eugeniusz Andrzejewski (1/4 etatu), dr Antoni Korowicki, dr Wojciech Portalski, dr Stanisław Rzymowski, dr Iwona Sagan, dr Joanna Skupowa, mgr Mariusz Czepczyński, mgr Renata Anisiewicz i mgr Jacek Niesyt. W 1999 roku mgr

Mariusz Czepczyński otrzymał stopień doktora. Wkrótce potem nasilające się niedomagania zdrowotne prof. Ewy Adrjanowskiej na tyle utrudniły jej sprawowanie funkcji kierownika Katedry, że w latach 1999–2001 obowiązki te wykonywała dr Joanna Skupowa.

W 2001 roku dr Iwona Sagan została doktorem habilitowanym, a w 2002 przejęła kierownictwo Katedry Geografii Ekonomicznej. W tym okresie odeszła na emeryturę prof. dr hab. Ewa Adrjanowska, a także dr Stanisław Rzymowski i dr Joanna Skupowa, ale oni nadal prowadzili zajęcia dydaktyczne i uczestniczyli w życiu naukowym Katedry. Do innej jednostki przeszła mgr Renata Anisiewicz. Na ich miejsce przyjęci zostali młodzi geografo- wie: mgr Magdalena Szmytkowska (2000), mgr Grzegorz Masik (2002), mgr Michał Witkiewicz (2002) – jako asystenci, mgr Kamila Mędrzycka (2002) – na etat pracownika naukowo-technicznego, oraz mgr Stanisław Rzyski (2002), pełniący funkcję sekretarza projektu naukowego RECOURSE, przyznanego Katedrze przez Unię Europejską. Doktor habilitowany Iwona Sagan pozyskała również specjalistów z zagranicznych ośrodków akademickich: prof. Eamonna Judge'a z Leeds Metropolitan University (2002–2005) i dr. Stefana Bouzarovskiego z Oxford University (od 2004 roku). Wnieśli oni znaczący wkład w rozwój naukowy Katedry. W 2005 roku rozpoczęła pracę mgr Maja Grabkowska na stanowisku sekretarza zagranicznego projektu naukowego realizowanego przez Katedrę. W latach 2006–2008 sekretarzem kolejnego projektu naukowego (w ramach 6 Programu Ramowego UE) był mgr Wojciech Dąbrowski. W 2008 roku dr hab. Iwona Sagan została profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Gdańskiego. W 2010 roku odszedł mgr Michał Witkiewicz, na stanowisko asystenta przyjęto mgr Klaudię Nowicką. W ramach prowadzonego przez prof. Iwonę Sagan seminarium doktorskiego doktoraty uzyskali kolejno następujący pracownicy Katedry: mgr Magdalena Szmytkowska (2006), mgr inż. Grzegorz Masik (2009), mgr Maja Grabkowska (2010), mgr Stanisław Rzyski (2013) i mgr Klaudia Nowicka (2014).

W 2010 roku KGE wraz z całym Instytutem Geografii przeniosła się do nowego gmachu w kampusie Uniwersytetu Gdańskiego w Gdańsku-Oliwie. W tym też roku dr Mariusz Czepczyński otrzymał stopień doktora habilitowanego i przeszedł, dla wzmocnienia kadrowego, do Pracowni Dydaktyki Geografii UG. W 2011 roku mgr Kamilę Mędrzycką zastąpiła mgr Katarzyna Barańczuk. W 2013 roku nastąpiła kolejna wymiana pokoleniowa. Odszedł na emeryturę dr Wojciech Portalski, przyjęto mgr. Jana Frankowskiego (asystent)

i mgr Dominikę Studzińską (sekretarz międzynarodowego projektu naukowego realizowanego w ramach 7 Programu Ramowego UE).

Osiągnięcia naukowe

Tworzenie zrębów ośrodka badań ekonomiczno-społecznych związane było z powstaniem w 1947 roku Zakładu Geografii na Wydziale Przyrodniczym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku, którego kierownikiem został dr Józef Staszewski (Haliczer). Był on już przed drugą wojną światową znanym geografem, a jego zainteresowania naukowe koncentrowały się m.in. na historii odkryć geograficznych i geografii ludności. Najważniejsze jego powojenne dzieła to książka *Historia nauki o Ziemi w zarysie* (1966), a także szeroko cytowana praca o rozmieszczeniu człowieka na kuli ziemskiej według ekwidystant od brzegów morskich i w zależności od wysokości nad poziomem morza (*Die Verbreitung der Bevölkerung nach dem Abstand vom Meer. Eine Bevölkerungsgeographische Studie*). Józef Staszewski jest także autorem obszernego rozdziału w *Geografii powszechnej* na temat rozmieszczenia człowieka na kuli ziemskiej (1963). Opracował ponadto ścienną mapę rozmieszczenia ludności świata w skali 1:22 mln metodą punktową, której wydania ukazały się dwukrotnie (1957, 1960).

Po utworzeniu w 1952 roku Katedry Geografii Gospodarczej, której kierownictwo objął dr Jan Moniak, powstały korzystniejsze warunki do prowadzenia działalności naukowej, lecz początkowo priorytetem uczelni było kształcenie nauczycieli. W latach 50. i 60. badania naukowe koncentrowały się na zagadnieniach rozwoju gospodarczego i ludnościowego Pomorza Gdańskiego oraz możliwości aktywizacji gospodarczej miast i powiatów tego obszaru. Prowadzono również badania nad rolnictwem i przemysłem województw nadmorskich. Prace badawcze z geografii rolnictwa wzorowane były na osiągnięciach metodycznych Zakładu Geografii Rolnictwa Instytutu Geografii PAN, z którym Katedra ściśle współpracowała. Opracowania dotyczące przemysłu miały na ogół charakter monograficzny lub dotyczyły wybranych rodzajów wytwórczości.

Utworzenie w 1970 roku uczelni o pełnym profilu akademickim wpłynęło pozytywnie na zakres i jakość prac badawczych. Poszerzono je o problematykę geograficzno-ekonomicznych aspektów gospodarki morskiej i nadmorskiej. Badania te inspirowała prof. Ewa Adrjanowska, kierownik Katedry, która

w swoich pracach starała się określić regionotwórczą rolę morza. Celem jej prac było udowodnienie tezy o rosnącym znaczeniu walorów i zasobów morza w lokalizacji i koncentracji przestrzennej obiektów gospodarczych w strefie brzegowej morza oraz analiza związanych z tym konsekwencji. Wyniki zawarła w pracy habilitacyjnej zatytułowanej *Morze jako czynnik lokalizacji przemysłu* (1977) i w artykule *Przekształcenia strefy brzegowej morza pod wpływem inwestycji przemysłowej jako problem badawczy geografii ekonomicznej* („Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Gdańskiego”, seria „Geografia”, 1988, nr 17).

Nawiązano współpracę naukową z nadmorskimi ośrodkami uniwersyteckimi Europy (Brema, Hamburg, Kilonia, Utrecht), wyjeżdżano na staże i stypendia naukowe agencji rządowych krajów europejskich (m.in. do Holandii, Szwecji, Wielkiej Brytanii, Niemiec). Strefa przymorska, a szczególnie gdański region zurbanizowany, była głównym obszarem badań większości członków zespołu. Pierwszym ważniejszym opracowaniem w tym zakresie, nawiązującym do założeń bazy ekonomicznej, była praca doktorska Joanny Skupowej, której główną tezę stanowiła dominująca funkcja transportowa w kształtowaniu układu przestrzennego Gdyni (J. Skupowa, 1976, *Funkcja transportu w rozwoju przestrzennym Gdyni*, GTN, Gdańsk). Marek Dutkowski w dysertacji doktorskiej (1984) zinterpretował proces rozwoju przestrzennego aglomeracji gdańskiej w kategoriach teorii biegunów wzrostu. W ten sposób teoria ta została poddana weryfikacji w warunkach państwa socjalistycznego. Z kolei badania zaplecza turystycznego centralnej części aglomeracji gdańskiej pozwoliły na wydzielenie typów i form zagospodarowania tego regionu oraz stanowiły jednocześnie próbę jego delimitacji (praca doktorska Antoniego Korowickiego, 1984). W 1986 roku stopień doktora otrzymał pierwszy obcokrajowiec – Abdlla Hasson Mohammed z Iraku (doktorant prof. Ewy Adrjanowskiej), na podstawie pracy pt. *Przestrzenne uwarunkowania zagospodarowania arabskiej strefy nadzatokowej (Zatoki Arabskiej)*.

Działalność naukowo-badawcza Katedry lat 70. i 80. znajdowała również swe odbicie w licznych publikacjach monograficznych. Należą do nich: *Gdynia. Środowisko – Przestrzeń – Gospodarka* (1990, red. Ewa Adrjanowska) oraz praca zbiorowa pod redakcją Jana Moniaka *Studium geograficzno-przyrodnicze i ekonomiczne województwa gdańskiego* (1974) i prace pod redakcją Bolesława Augustowskiego: *Żuławy Wiślane* (1976), *Pojezierze Kaszubskie* (1979), *Dolina Dolnej Wisły* (1982) i *Pobrzeże Pomorskie* (1984), w których obszerne rozdziały są autorstwa pracowników Katedry.

Nową formą badań, zapoczątkowaną w latach 80., były prace o charakterze aplikacyjnym, prowadzone przez cały zespół Katedry Geografii Ekonomicznej pod kierunkiem prof. Ewy Adrjanowskiej w ramach badawczych programów rządowych i resortowych. Badano m.in. związki aglomeracji gdańskiej z zapleczem z punktu widzenia kierunków jej rozwoju przestrzennego, a także konsekwencje przemian przestrzeni ekonomicznej w rejonie budowanego zespołu elektrowni Żarnowiec. Wyniki szczegółowych prac przyczyniły się do rezygnacji z planowanego składowiska odpadów promieniotwórczych w rejonie Zatoki Puckiej.

W 1998 roku ukazała się zbiorowa publikacja wydana przez Gdańskie Towarzystwo Naukowe pt. *Zespół miejski Gdyni. Przyroda – gospodarka – społeczeństwo*, pod redakcją naukową Marka Dutkowskiego, Haliny Piekarek-Jankowskiej, w której pracownicy Katedry mieli znaczący udział autorski. Otrzymała ona nagrodę naukową JM Rektora UG I stopnia.

W latach 90. w tematyce badawczej Katedry coraz wyraźniej zaczęła wyodrębniać się problematyka społeczna. Zmierzały w tym kierunku badania Marka Dutkowskiego, Iwony Sagan i Mariusza Czepczyńskiego. Marek Dutkowski w pracy habilitacyjnej pt. *Konflikty w gospodarowaniu dobrami środowiskowymi* (1995) podjął próbę teoretycznego opisanie i wyjaśnienia istoty konfliktów środowiskowych powstających na podłożu sprzeczności celów i interesów podmiotów korzystających z zasobów i walorów środowiska.

Z kolei Iwona Sagan i Mariusz Czepczyński koncentrowali się w swoich dysertacjach doktorskich na bardzo ważkich problemach społeczności lokalnych. Iwona Sagan w pracy pt. *Przemiany społeczności lokalnych a charakter procesów uprzemysłowienia w powojennej Polsce* (1991) przedstawiła konsekwencje społeczne wielkich inwestycji. Pogłębionej analizy przeobrażeń społeczności lokalnych w okresie forsownej industrializacji okresu powojennego dokonała w opublikowanej kilka lat później książce pt. *Procesy uprzemysłowienia w powojennej Polsce* (1995). Mariusz Czepczyński (1999) w pracy zatytułowanej *Warunki obsługi mieszkańców blokowych osiedli mieszkaniowych Gdańska w świetle rozwoju sieci infrastruktury technicznej i społecznej* zastosował nowatorskie podejście metodyczne do oceny jakości przestrzeni miejskiej poprzez waloryzację warunków życia mieszkańców. W 2000 roku ukazała się drukiem praca habilitacyjna Iwony Sagan: *Miasto. Scena konfliktów i współpracy. Rozwój miast w świetle koncepcji reżimu miejskiego*. Jest to próba nowego, zarówno teoretycznego, jak i empirycznego spojrzenia, na rozwój miast, wykorzystująca własny oryginalny model poznawczy autorki.

Analizuje ona i wyjaśnia istotę gry sił różnorodnych podmiotów wpływających na kierunki polityki miejskiej, wykorzystując do tego celu koncepcję reżimu miejskiego. Autorka pierwsza spośród badaczy zastosowała tę teorię do interpretacji rozwoju miasta socjalistycznego i kształtującego się miasta postsocjalistycznego.

Problematyka społeczna stała się jednym z podstawowych nurtów badawczych Katedry po objęciu jej kierownictwa przez prof. Iwonę Sagan w 2002 roku. Zespół geografów prowadzi badania dotyczące terytorialnych struktur społecznych na obszarach podlegających intensywnym współczesnym przemianom (politycznym, społecznym i gospodarczym). Celem tych badań jest uchwycenie mechanizmu przemian i ich konsekwencji przestrzennych. Procesy te analizowane są zarówno w skali regionalnej, jak i w skali lokalnej, na obszarze Polski i krajów z nią sąsiadujących.

Profesor Iwona Sagan nawiązała szeroką współpracę naukową z prężącymi ośrodkami akademickimi na świecie, co zaowocowało partnerstwem w realizacji 12 międzynarodowych projektów badawczych finansowanych przez Unię Europejską (m.in. w ramach Programów Ramowych) oraz przez światowe fundacje naukowe (m.in. Volkswagen Stiftung, Regional Studies Association). W 2002 roku w oparciu o dorobek naukowy przyznano Katedrze status Centrum Doskonałości RECURSE – Research and Education Centre for Urban Socio-Economic Development i koordynację międzynarodowego projektu badawczego w ramach 5 Programu Ramowego UE. Osiągnięcie to zostało wyróżnione Nagrodą Ministra Nauki i Informatyzacji.

Wśród aktualnych zadań badawczych Katedry priorytetowym zagadnieniem jest transformacja miast postsocjalistycznych w nowych warunkach ustrojowych, a szczególnym poligonem badawczym – region metropolitalny Zatoki Gdańskiej. Zrealizowano już kilka tematów cząstkowych, dotyczących organizacji i przemian przestrzeni miejskiej, zróżnicowania warunków i jakości życia mieszkańców, problemów rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich, roli kultury i dziedzictwa kulturowego w rozwoju miast, procesów suburbanizacji, energetycznego ubóstwa mieszkańców. Do ważnych tematów badawczych o charakterze teoretyczno-poznawczym należą również: rozwój regionalny, polityka miejska i metropolitalna, gospodarka turystyczna, procesy migracyjne i współpraca transgraniczna.

Znaczna część wyników badań wchodzi w zakres merytoryczny prac habilitacyjnych i doktorskich. W 2010 roku Mariusz Czepczyński uzyskał stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy poświęconej krajobrazowi

kulturowemu miast postsocjalistycznych. W latach 2006–2014 wykonanych zostało pięć dysertacji doktorskich pod kierunkiem prof. Iwony Sagan (Magdalena Szmytkowska, Grzegorz Masik, Maja Grabkowska, Stanisław Rzycki i Klaudia Nowicka). Rezultaty badań przedstawiono również w kilkunastu publikacjach zbiorowych oraz w szeregu artykułów zamieszczonych m.in. w wysoko punktowanych czasopismach, znajdujących się na tzw. liście filadelfijskiej Institute for Scientific Information. Z publikacji zwartych do najbardziej reprezentatywnych zaliczyć można:

- Sagan I., Halkier H. (eds.), 2005, *Regionalism Contested. Institution, Society and Governance*, Ashgate, Aldershot.
- Sagan I., Smith D.M. (eds.), 2005, *Society, economy, environment – towards the sustainable city*, University of Gdańsk, Department of Economic Geography, Bogucki Wydawnictwo, Gdańsk–Poznań.
- Czepczyński M., 2008, *Cultural Landscape of Post-Socialist Cities. Representation of Powers and Needs*, Ashgate, Adlershot.
- Szmytkowska M., 2008, *Przestrzeń społeczna miasta w okresie transformacji. Przypadek Gdyni*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.
- Masik G., 2010, *Wpływ polityki lokalnej na warunki i jakość życia. Przykład strefy suburbanizacji Trójmiasta*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.
- Sagan I., Canowiecki Z., 2011, *Między integracją a konkurencją. Gdańsko-Gdyński Obszar Metropolitalny*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.
- Grabkowska M., 2012, *Regeneration of the Post-socialist Inner City: Social Change and Bottom-up Transformations in Gdańsk*, Pracownia, Gdańsk.

Osiągnięcia dydaktyczne

Katedra Geografii Ekonomicznej w latach 1952–1982 oraz 1994–1997 była jedyną jednostką dydaktyczną na Wydziale prowadzącą zajęcia z problematyki geografii ekonomicznej i społecznej. W pozostałych latach, tj. w okresie 1982–1994, prowadzono je wspólnie z Zakładem Geografii Gospodarki Morskiej, a od 1997 roku razem z Katedrą Geografii Rozwoju Regionalnego. Do połowy lat 70. na kierunku geografia nie było specjalności dydaktycznej z geografii społeczno-ekonomicznej. Następnie wprowadzono ją zarówno na studiach dziennych, jak i zaocznych. Inicjatorką utworzenia specjalności była prof. Ewa Adrjanowska, która opracowała jej program. Na studiach

dziennych położono nacisk na przedmioty związane z problematyką morską (m.in. geografia ekonomiczna morza, gospodarcze wykorzystanie mórz i oceanów). W latach 80. rozbudowano ścieżkę specjalizacyjną o kilka dodatkowych przedmiotów, w większości obejmujących zagadnienia planowania przestrzennego (planowanie miast i osiedli, planowanie gospodarcze i przestrzenne, metody analizy przestrzenno-ekonomicznej). Do 2000 roku, kiedy to powstał dwustopniowy system studiów, dokonano jeszcze niewielkich korekt programowych związanych z rozwojem specjalizacji naukowej nauczycieli akademickich.

W latach 1975–1980 przy Instytucie Geografii UG funkcjonowało Podyplomowe Studium Turystyki, którego pomysłodawcą i organizatorem był pracownik katedry dr Eugeniusz Andrzejewski, twórca nowatorskiego programu zajęć tego Studium. Stanowiło ono ważną placówkę kształcenia kierowniczej kadry gospodarki turystycznej. W latach 90. pracownicy Katedry wykładali także na studium podyplomowym „Człowiek–Gospodarka–Środowisko”.

W ostatnim okresie pracownicy Katedry prowadzą na studiach licencyjnych wykłady i ćwiczenia z przedmiotów ogólnych, takich jak: geografia ekonomiczna, geografia społeczna, geografia osadnictwa. Natomiast na specjalności drugiego stopnia studiów geografia społeczno-ekonomiczna są zajęcia o wyższym stopniu specjalizacji dotyczące problematyki ludnościowej, miast, geografii turystyki i usług, a także przedmioty metodyczne. Katedra obsługuje również kierunek gospodarka przestrzenna, od momentu jego utworzenia w 2008 roku. Na licencji prowadzi zajęcia obejmujące problematykę geografii ekonomicznej, rozwoju lokalnego i regionalnego, gospodarki turystycznej, gospodarki nieruchomościami, zagadnienia demograficzne i społeczno-kulturowe uwarunkowania gospodarki przestrzennej. Na studiach II stopnia dominują przedmioty o charakterze planistycznym (m.in. planowanie rozwoju miast, polityka regionalna i lokalna), zajęcia o ukierunkowaniu metodycznym, a także dotyczące zagadnień szczegółowych (np. procesy rewitalizacyjne). Na obu kierunkach studiów prowadzone są seminaria i pracownie licencyjne oraz seminaria i pracownie magisterskie.

Pracownicy Katedry poprzez prezentację najnowszych osiągnięć nauki inspirują studentów do twórczych poszukiwań, przekazują również swoje doświadczenie metodyczne sprawdzone w pracy badawczej. Jednym z przykładów jest wykorzystanie przez prof. Iwonę Sagan badań nad koncepcją miejsca do przygotowania projektu dydaktycznego pod nazwą Projekt Miejski, którego rezultaty w postaci prac studentów od 1995 roku są umieszczane na

stronie internetowej KGE i budując szeroko wykorzystywaną i komentowaną mapę miejsc w Trójmieście. Istotne korzyści dydaktyczne przyniosło zaangażowanie zagranicznych uczonych ze znanych ośrodków akademickich (Eamonn Judge, Stefan Bouzarovski), którzy przedstawiali zachodnioeuropejski punkt widzenia na wiele zjawisk społecznych i ekonomicznych.

Poza macierzystym Wydziałem Katedra prowadziła od momentu utworzenia Uniwersytetu Gdańskiego zajęcia z problematyki ekonomiczno-społecznej na kilku innych wydziałach (wydziały ekonomiczne, Wydział Nauk Społecznych, Wydział Biologii, Wydział Historyczny).

Potężny zasób wiedzy dokumentacyjnej o regionie nadmorskim zawierają prace magisterskie wykonane w Katedrze. Na geograficznych studiach dziennych i zaocznych seminaria magisterskie istnieją nieprzerwanie od 1955 roku. Pierwszy seminarzysta uzyskał tytuł magistra w 1956 roku. Do końca 2015 roku powstało ich 1016, pod opieką promotorską prof. Jana Moniaka (152), doc. Jerzego Gluzińskiego (255), prof. Ewy Adrjanowskiej (262), prof. Jerzego Paryska (81), prof. Iwony Sagan (193). Promotorami byli również: doc. dr Eugeniusz Andrzejewski, dr Joanna Skupowa, prof. Eamonn Judge i dr Mariusz Czepczyński. Początkowo większość prac magisterskich (pisanych pod kierunkiem prof. Jana Moniaka) stanowiły monografie geograficzno-ekonomiczne powiatów, miast i gromad województwa gdańskiego. W latach 60. tematykę wzbogacono o zagadnienia użytkowania ziemi i gospodarki rolnej oraz charakterystykę wybranych gałęzi przemysłu (prof. Jan Moniak, doc. Jerzy Gluziński). Po objęciu kierownictwa Katedry przez prof. Ewę Adrjanowską (w 1972 roku) coraz więcej uwagi w pracach magisterskich poświęcano przestrzennemu zagospodarowaniu morskiej strefy brzegowej i jej zaplecza, strukturze powiązań przestrzennych zakładów przemysłowych, gospodarce turystycznej (prof. Ewa Adrjanowska, doc. dr Eugeniusz Andrzejewski). Wiązało się to ze zmianą profilu naukowego Katedry. W późniejszym okresie często podejmowane były zagadnienia struktury przestrzenno-funkcjonalnej miast i gmin, a pod koniec lat 90. już około 60 % stanowiła problematyka geografii osadnictwa i ludności. Prace, których opiekunem był prof. Jerzy Parysek, wyróżnia stosowanie ilościowych metod badawczych. Obecne prace, pisane już pod kierunkiem prof. Iwony Sagan, kierownika Katedry Geografii Ekonomicznej, są zróżnicowane tematycznie, ale przeważa w nich problematyka społeczna, co jest zgodne z głównym nurtem badawczym Katedry. Katedra jest otwarta na propozycje seminarzystów i są one realizowane jako ich własne projekty. Zasady te dotyczą także seminarzystów kierunku

gospodarka przestrzenna, których dotychczas wypromowano 15. Wymierną weryfikacją osiągniętych efektów dydaktycznych są również liczne nagrody i wyróżnienia, które zdobyli studenci prof. Iwony Sagan.

Katedra miała znaczący udział w kształceniu zagranicznych studentów i młodych pracowników nauki poprzez organizowanie staży i pobytów krótkoterminowych w Polsce, a także prowadzenie wykładów na uczelniach europejskich i w Stanach Zjednoczonych (prof. Ewa Adrjanowska, prof. Iwona Sagan, dr Mariusz Czepczyński). Od początku lat 90. powszechne są również zagraniczne staże specjalistyczne pracowników Katedry.

Profesor Iwona Sagan prowadzi seminarium doktorskie dla pracowników Katedry oraz doktorantów z zewnątrz. W latach 2006–2015 stopnie doktorskie uzyskali następujący uczestnicy tego seminarium: Magdalena Szmytkowska, Grzegorz Masik, Maja Grabkowska, Stanisław Rzycki i Klaudia Nowicka.

Wielokrotnie pracownicy Katedry otrzymywali nagrody JM Rektora UG za wybitne osiągnięcia dydaktyczne. Między innymi w konkursie im. Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza prestiżową nagrodę „Nauczyciel Roku” uzyskał dr Eugeniusz Andrzejewski (2009), a dr Antoni Korowicki wyróżnienie (2013). Kilkoro nauczycieli odznaczono Medalami Komisji Edukacji Narodowej (dr Eugeniusz Andrzejewski, dr Antoni Korowicki, dr Wojciech Portalski, dr Stanisław Rzymowski, dr Joanna Skupowa).

Inne osiągnięcia

Katedra Geografii Ekonomicznej od lat 60. aktywnie działa na rzecz rozwoju regionu gdańskiego. Współpracuje w szerokim zakresie z władzami regionu i ich agendami, z instytucjami i placówkami naukowo-badawczymi. Dotyczy to wspólnych opracowań, działalności eksperckiej i doradczej, wykonywania zleceń badawczych, organizacji konferencji naukowych itp. Przygotowuje również merytorycznie studentów do pracy w samorządach. Współpraca ta wyraźnie ożywiła się po przywróceniu w Polsce w 1990 roku samorządów terytorialnych. Do głównych partnerów należą: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego oraz urzędy miast Gdańska, Gdyni i Sopotu, ponadto samorządy gminne wchodzące w skład obszaru metropolitalnego.

Pracownicy Katedry są członkami zespołów opracowujących strategie rozwoju oraz plany zagospodarowania przestrzennego regionu pomorskiego i poszczególnych miast. Wykonali kilkadziesiąt szczegółowych opracowań,

takich jak: *Równoważenie procesów suburbanizacji w metropolii Trójmiasta*, *Studium migracji w województwie pomorskim*, *Metodyka kompleksowej oceny ilościowo-jakościowej walorów przyrodniczych i kulturowych dla potrzeb identyfikacji atrakcji turystycznych regionów nadmorskich*, *Ranking czynników ekonomicznych i nieekonomicznych wpływających na ocenę jakości życia w Gdańsku*, *Mieszkańcy Gdyni wobec przedsiębiorczości*, *Główne kierunki i wyzwania rozwojowe aglomeracji Trójmiasta*, *Społeczne i przestrzenne konsekwencje przemian demograficznych w środkowoeuropejskich dużych miastach (przykład Gdańska)*, *Problemy rozwoju stref podmiejskich ośrodków subregionalnych województwa pomorskiego*, *Polityka ekologiczna Gdyni – diagnoza i warianty*. Kierownik KGE prof. Iwona Sagan jest członkiem Rady Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Gdańska – organu doradczego prezydenta miasta Gdańska, Pomorskiego Forum Terytorialnego – organu opiniotwórczo-konsultacyjnego Zarządu Województwa Pomorskiego, Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej przy Urzędzie Marszałkowskim.

Inną formą aktywności pracowników Katedry jest popularyzacja wiedzy w postaci prowadzenia kursów dokształcających, odczytów i prelekcji dla różnych środowisk zawodowych, a także działalność publikacyjna. Szczególną jej postacią są podręczniki szkolne. Na początku lat 70. ukazało się kilka podręczników geografii gospodarczej napisanych przez doc. Jerzego Gluzińskiego, przeznaczonych dla liceów i techników, a także ich wznowienia. W latach 1994–1997 wydawano serię podręczników geografii województw Polski północnej (szczecińskie, koszalińskie, elbląskie, olsztyńskie, białostockie, warszawskie), której współautorami byli: dr Józef Adamczyk, dr Wojciech Portalski, dr Stanisław Rzymowski i dr Joanna Skupowa. Współtworzyli oni również *Atlas geograficzny dla klas VI–VII* pod redakcją Jana Mordawskiego (1988). Z wydawnictw przeznaczonych dla szerszego kręgu odbiorców można wymienić *Województwo gdańskie* (1982), którego współautorem był dr Eugeniusz Andrzejewski, oraz *Kaszuby – leksykon geograficzny* (2002), napisany m.in. przez dr. Stanisława Rzymowskiego i dr Joannę Skupową. Od kilkunastu lat KGE jest siedzibą Komitetu Okręgowego Olimpiady Geograficznej, obejmującego swym zasięgiem województwo pomorskie. Corocznie organizuje zawody olimpijskie szczebla regionalnego dla szkół średnich.

Uznaniem dla dorobku Katedry jest wybór jej przedstawicieli do światowych i krajowych stowarzyszeń oraz instytucji naukowych. Pełnili i pełnią oni ważne funkcje w komitetach i radach redakcyjnych czasopism naukowych.

Profesor Ewa Adrjanowska była członkiem trzech komisji Międzynarodowej Unii Geograficznej (Commission on Marine Geography, Commission Cultural Geography in Border Spaces, Commission on the Coastal Environment); członkiem Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, Komisji ds. Zagospodarowania Polski Północnej PAN, Gdańskiego Towarzystwa Naukowego. Profesor Iwona Sagan jest członkiem Międzynarodowej Unii Geograficznej (Commission on the History of Geographical Thought), Regional Studies Association, Association of American Geographers, Netherlands Institute for Advanced Study in the Humanities and Social Sciences Fellows Association, członkiem Zespołu Problemowego ds. Obszarów Miejskich i Metropolitalnych Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN oraz Gdańskiego Towarzystwa Naukowego i Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Wchodzi również w skład komitetów redakcyjnych czasopism zagranicznych: „European Journal of Spatial Development”, „Nordregio and the Faculty of Architecture and the Built Environment of Delft University of Technology”, „International Journal of E-Planning Research”, „International Resources Management Association”, „Carta Económica Regional”, „Nueva Época”, „Centro Universitario de Ciencias Económico Administrativas” (Guadalajara, Meksyk), a także czasopism ogólnopolskich: „Czasopisma Geograficznego”, „Studiów Regionalnych i Lokalnych”. Doktor Antoni Korowicki jest członkiem Międzynarodowej Unii Geograficznej (Commission on the Geography of Tourism), Komisji Informatyki Oddziału Gdańskiego PAN oraz Polskiego Stowarzyszenia Zarządzania Wiedzą i Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Doktor Joanna Skupowa jest członkiem komitetu redakcyjnego „Rocznika Gdyńskiego”. Była wieloletnim członkiem Komisji Geografii Osadnictwa i Ludności przy Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Geograficznego. W 2015 roku zastąpiła ją w Komisji dr Magdalena Szmytkowska. Do Polskiego Towarzystwa Geograficznego należą również dr inż. Grzegorz Masik i dr Stanisław Rzyski.

Pracownicy jednostki

DR HAB. PROF. UG IWONA SAGAN

Moja kariera naukowa związana jest od czasu studiów z Uniwersytetem Gdańskim. Studia ukończyłam z wyróżnieniem w 1981 roku, obroniwszy na ówczesnym Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi na kierunku geografia pracę magisterską zatytułowaną *Wpływ środowiska geograficznego na strukturę przestrzenno-funkcjonalną miasta (na przykładzie Gdyni)*, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Ewy Adrjanowskiej. W 1991 roku na Uniwersytecie Warszawskim obroniłam pracę doktorską, której tematem były *Przemiany społeczności lokalnych a charakter procesów uprzemysłowienia w powojennej Polsce*. Pieczę promotorską nad przygotowaniem dysertacji sprawował prof. dr hab. Bohdan Jałowicki. Coraz wyraźniej krystalizujące się moje społeczno-przestrzenne fascynacje badawcze zwięździła publikacja pt. *Miasto. Scena konfliktów i współpracy*. Nowatorskie wykorzystanie teorii reżimów miejskich w interpretacji polityki miejskiej w krajach postsocjalistycznych w ogromnej mierze zawdzięczam otrzymaniu w 1998 roku prestiżowego stypendium Trends in Scholarship i pobytowi naukowemu w Netherlands Institute for Advanced Study in the Humanities and Social Sciences, Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences w Wassenaar w Holandii. Niezwykle twórczy naukowo pobyt dał mi możliwość obcowania z wybitnymi naukowcami z całego świata i najnowszymi trendami badawczymi. Powstała w wyniku tych studiów publikacja stała się podstawą do wszczęcia na Uniwersytecie Warszawskim postępowania habilitacyjnego zakończonego uzyskaniem przeze mnie stopnia naukowego doktora habilitowanego w 2001 roku.

Pełne fascynacji lata pracy naukowej zaowocowały licznymi publikacjami. Na mój dorobek składa się około 100 publikacji, w tym 10 książek mojego autorstwa lub współredakcji. Ponieważ moją pracę naukową starałam

się realizować w nawiązaniu do międzynarodowych nurtów badawczych, zbudowałam sieć szerokich międzynarodowych kontaktów. Ta współpraca zaowocowała partnerstwem w realizacji 12 międzynarodowych projektów badawczych finansowanych przez Unię Europejską (m.in. w ramach Programów Ramowych) oraz przez światowe fundacje naukowe (m.in. Volkswagen Stiftung, Regional Studies Association). Niewątpliwie punktem zwrotnym w karierze naukowej mojej, jak i kierowanego przeze mnie od 2002 roku zespołu Katedry Geografii Ekonomicznej UG było uzyskanie w roku objęcia kierownictwa nad zespołem statusu Centrum Doskonałości RECOURSE – Research and Education Centre for Urban Socio-Economic Development i koordynacja międzynarodowego projektu badawczego w ramach 5 Programu Ramowego UE. Osiągnięcie to zostało wyróżnione Nagrodą Ministra Nauki i Informatyzacji prof. Michała Kleibera przyznaną za uzyskanie statusu Centrum Doskonałości.

Zdobywane na gruncie naukowym doświadczenie i rezultaty badań stanowią inspirację w mojej pracy dydaktycznej. Jednym z efektów wykorzystania w dydaktyce badań naukowych nad koncepcją miejsca było przygotowanie projektu dydaktycznego pod nazwą Projekt Miejski, którego rezultaty w postaci prac studentów realizowanych nieprzerwanie od 1995 roku są umieszczane na stronie internetowej KGE i budują szeroko wykorzystywaną i komentowaną mapę miejsc w miastach Trójmiasta.

Wymierną weryfikacją osiągniętych efektów dydaktycznych są nagrody i wyróżnienia, które zdobyli studenci i doktoranci będący pod moją opieką promotorską. Są wśród nich m.in.: Nagroda Towarzystwa Urbanistów Polskich z zakresu urbanistyki, planowania i gospodarki przestrzennej w kategorii „gospodarka przestrzenna” za wypromowanie dyplomowej pracy magisterskiej; wyróżnienie za twórczy wkład w rozwój edukacji i badań naukowych nad promocją Polski oraz opiekę merytoryczną nad pracą magisterską; wyróżnienie w ogólnopolskim konkursie dla młodych badaczy rewitalizacji REVITARE za wypromowanie pracy doktorskiej.

DR MAJA GRABKOWSKA
adiunkt

Ukończyłam studia magisterskie na kierunkach: ekonomia (specjalność: integracja europejska) i geografia (specjalność: geografia społeczno-ekonomiczna) na Uniwersytecie Gdańskim. W 2005 roku obroniłam pracę magisterską zatytułowaną *Działalność artystyczna i funkcja kulturalna jako czynniki wspomagające rozwój miasta postindustrialnego. Rewitalizacja obszarów postczyniowych w Gdańsku*, której promotorem była dr hab. prof. UG Iwona Sagan.

Od studiów jestem związana z Katedrą Geografii Ekonomicznej (KGE) na Wydziale Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego. W latach 2006–2009 otrzymywałam stypendium doktoranckie, uczestnicząc w międzynarodowym projekcie badawczym CONDENSE: *Socio-spatial consequences of demographic change for East Central European Cities*. W 2009 roku zostałam zatrudniona w KGE na stanowisku asystenta. W następnym roku otrzymałam stopień doktora w zakresie nauk o Ziemi za rozprawę doktorską pt. *Socio-demographic changes in inner-city Gdańsk in the context of bottom-up revitalisation*, napisaną pod kierunkiem dr hab. prof. UG Iwony Sagan. Od 2011 roku pracuję w KGE na stanowisku adiunkta.

Moje zainteresowania naukowe obejmują problemy rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich oraz zagadnienia związane z demokracją partycypacyjną i zrównoważonym rozwojem miast. Oddolne działania mieszkańców na rzecz rewitalizacji starych dzielnic śródmiejskich były tematem mojej rozprawy doktorskiej, opublikowanej następnie w 2012 roku jako *Regeneration of the Post-socialist Inner City: Social Change and Bottom-up Transformations in Gdańsk*. Jestem autorką licznych publikacji naukowych, w tym artykułów w czasopismach z listy filadelfijskiej („European Planning Studies”, „Geografie”). Jestem również współautorką rozdziału o procesach rewitalizacji w mieście postsocjalistycznym opublikowanego w wydawnictwie Routledge. W latach 2012–2015 uczestniczyłam w projekcie badawczym finansowanym przez NCN pod hasłem „Wpływ procesów gentryfikacji i wykluczenia społecznego na przemiany społeczno-przestrzenne obszarów śródmiejskich wielkich miast”, efektem którego jest m.in. współautorstwo monografii *Procesy gentryfikacji*

w obszarach śródmiejskich wielkich miast na przykładzie Warszawy, Łodzi i Gdańska. Od 2014 roku współorganizuję cykl seminariów naukowych Centrum Doskonałości RECOURSE. W 2015 roku uzyskałam grant NCN na własny projekt badawczy pt. „Współdzielenie przestrzeni miejskiej. Koncepcje dobra wspólnego w polskich miastach po socjalizmie”. Współpracowałam z wieloma ośrodkami naukowymi w Polsce i za granicą, m.in. Uniwersytetem Łódzkim oraz Queen Mary University w Londynie. Należę do sieci naukowej badaczy miast postsocjalistycznych Cities After Transition (CAT).

Od 2006 roku gromadzę doświadczenie w pracy dydaktycznej z młodzieżą akademicką. Aktualnie prowadzę zajęcia na trzech wydziałach UG (na kierunkach: gospodarka przestrzenna, geografia, socjologia oraz stosunki międzynarodowe). Wykładam m.in. takie przedmioty, jak: rewitalizacja miast, metody badań społecznych oraz demografia. Jestem współautorką strony internetowej prezentującej wyniki badań studentów i studentek Instytutu Geografii UG realizowanych w ramach Projektu Miejskiego (<http://projektmiejski.ug.edu.pl>).

Współpracuję z gdańskimi instytucjami planistycznymi i kulturalnymi (m.in. Biurem Rozwoju Gdańska, Instytutem Kultury Miejskiej, CSW Łaźnią 2). W 2013 roku uczestniczyłam w przygotowaniu raportu pt. *Przestrzeń dla Polaków* na zamówienie Kancelarii Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego.

W 2010 roku otrzymałam pierwszą nagrodę w ogólnopolskim konkursie REVITARE dla studentów i młodych pracowników nauki za prace badawcze dotyczące rewitalizacji terenów zdegradowanych (w kategorii społecznej).

Jestem współzałożycielką Sopotkiej Inicjatywy Rozwojowej, nieformalnej grupy mieszkańców Sopotu działającej na rzecz zrównoważonego rozwoju i partycypacji społecznej na poziomie lokalnym. Dzięki staraniom SIR w 2011 roku Sopot został pierwszym polskim miastem, w którym uruchomiono budżet obywatelski.

DR INŻ. GRZEGORZ MASIK
adiunkt

Geografia jest moją pasją od szkoły podstawowej. Rozpoczęcie studiów na Uniwersytecie Gdańskim dało mi możliwość zdobywania profesjonalnej wiedzy od

nauczycieli akademickich. Studia ukończyłem w 2002 roku, obroniwszy pracę magisterską pt. *Turystyka w Bieszczadach. Zarys strategii rozwoju*, której promotorem był prof. dr hab. Jerzy Parysek. Fascynacja geografią sprawiła, że – jak się okazało na końcu studiów – uzyskałem pierwszą lokatę ze względu na osiągnięte wyniki w nauce. Zainteresowanie zagadnieniami techniczno-przestrzennymi sprawiło, że postanowiłem jednocześnie podjąć studia na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim. Tam na Wydziale Geodezji i Gospodarki Przestrzennej uzyskałem w 2003 roku tytuł inżyniera geodezji i systemów informacji przestrzennej. Tuż po ukończeniu studiów geograficznych w 2002 roku zostałem zatrudniony na Uniwersytecie Gdańskim na stanowisku asystenta, a po uzyskaniu w 2009 roku tytułu doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii na podstawie pracy, której promotorem była dr hab. prof. UG Iwona Sagan, awansowałem na stanowisko adiunkta.

Moja działalność naukowa początkowo koncentrowała się wokół tematyki percepcji przestrzeni lokalnej, warunków i jakości życia oraz polityki lokalnej z wykorzystaniem narzędzi geograficznych systemów informacyjnych. W kolejnych latach podejmowałem tematy dotyczące polityki lokalnej i regionalnej oraz rozwoju regionalnego. Podsumowaniem pierwszego okresu mojej pracy naukowej była praca doktorska zatytułowana *Wpływ polityki lokalnej na warunki i jakość życia. Przykład strefy suburbanizacji Trójmiasta*. W 2010 roku wydałem publikację książkową o tym samym tytule. Mój dorobek publikacyjny obejmuje kilkadziesiąt artykułów i rozdziałów w książkach, w tym o zasięgu międzynarodowym, oraz wiele ekspertyz.

Swoje pasje naukowe realizuję w dużej mierze poprzez realizację projektów dla różnych instytucji o zasięgu globalnym. Z wielkim zainteresowaniem poświęciłem się realizacji projektu pt. „Economic Crisis: Resilience of Regions” w ramach programu ESPON. Innym bardzo ważnym moim wkładem w badania międzynarodowe była praca dla OECD w projekcie „Local Scenarios of Demographic Change: Policies and Strategies for Sustainable Development, Skills and Employment”, a także udział w badaniach dla OECD pod hasłem „Boosting Skills Ecosystems for Greener Jobs in the Pomeranian region of Poland”. Współpraca z wyżej wymienionymi instytucjami dała mi okazję do bezpośredniej wymiany myśli z badaczami z wielu krajów, takich jak: Wielka Brytania, Niemcy czy Stany Zjednoczone.

Moja działalność dydaktyczna, którą realizuję z wielkim zaangażowaniem, obejmuje wykłady, seminaria oraz ćwiczenia, w tym ćwiczenia terenowe. Szczególnie ważne są dla mnie zajęcia z takich przedmiotów, jak: polityka regionalna, rozwój lokalny i regionalny, a także seminarium dyplomowe, pracownia

licencjacka oraz magisterska na kierunku gospodarka przestrzenna. Na kierunku geografia prowadziłem również zajęcia z geografii osadnictwa, zastosowania geograficznych systemów informacyjnych w geografii społeczno-ekonomicznej, a także ćwiczenia terenowe z geografii osadnictwa i geografii społecznej.

Współpraca z samorządami lokalnymi i wieloma lokalnymi instytucjami daje mi możliwość praktycznego wykorzystania mojej wiedzy i wyników badań naukowych. Przykładem takiej współpracy może być realizacja dla samorządu Gdyni projektu dotyczącego postaw przedsiębiorczych mieszkańców tego miasta. We współpracy z Biurem Rozwoju Gdańska zrealizowałem projekt dotyczący estetyki i funkcjonalności wybranych przestrzeni publicznych. Uwieńczeniem mojej współpracy z samorządem regionalnym województwa pomorskiego były projekty dotyczące suburbanizacji, procesów migracyjnych, a także trendów rozwoju kapitału ludzkiego. Wraz z Instytutem PBS w Sopocie zrealizowałem projekt dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotyczący formalnych i nieformalnych instytucji opieki w Polsce.

Moje osiągnięcia zostały docenione przez Polskie Towarzystwo Geograficzne i Prezydenta Miasta Gdańska. Za rozprawę doktorską otrzymałem mianowicie nagrodę z dziedziny nauk społecznych i humanistycznych. Zostałem również wyróżniony nagrodą JM Rektora Uniwersytetu Gdańskiego II stopnia za działalność naukową.

DR KLAUDIA NOWICKA
adiunkt

Zamiłowanie do krajoznawstwa i geografii wszczepili mi rodzice, a w szczególności mój ojczym, Zbigniew Kępiński. Pytanie „Dokąd jedziemy?” było najczęściej zadawanym w domu. Po ukończeniu liceum im. Władysława IV w Warszawie postanowiłam, że kolejną podróż odbędę już sama. I w ten właśnie sposób w 2002 roku opuściłam Mazowsze i udałam się na Pomorze, by rozpocząć jednolite studia magisterskie na Uniwersytecie Gdańskim. Kierunek był już wtedy wyborem oczywistym, choć w dzieciństwie marzyłam, że będę kierowcą spycharki.

Wybór seminarium magisterskiego w Katedrze Geografii Ekonomicznej był wynikiem sprecyzowanych w trakcie studiów zainteresowań naukowych. Realizacja pracy magisterskiej pt. *Możliwości i ograniczenia rozwoju turystyki w gminie Tuszcz* utwierdziła mnie w przekonaniu, że to właśnie praca naukowa jest tym, co chcę robić w życiu. Zatem w roku akademickim 2007/2008 rozpocząłam dzienne studia doktoranckie na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego, które ukończyłam po czterech latach nauki w roku akademickim 2011/2012. W listopadzie 2010 roku zostałam zatrudniona na stanowisku asystenta w Katedrze Geografii Ekonomicznej UG. Do chwili obecnej jestem również członkiem zespołu badawczego pracującego nad projektem badawczym EUBORDERSCAPES, finansowanym ze środków Unii Europejskiej, którego głównym przedmiotem badań są granice Unii Europejskiej. Ponadto od 2012 roku pełnię funkcję koordynatora programu Erasmus w Instytucie Geografii. W listopadzie 2014 roku obroniłam pracę doktorską zatytułowaną *Kreowanie produktu turystyki kulturowej w muzeach etnograficznych na przykładzie Mazowsza i Pomorza*, której tematyka łączy moje największe zainteresowania naukowe, czyli turystykę i geografę kultury.

Moja praca dydaktyczna na Uniwersytecie Gdańskim obejmuje takie przedmioty, jak: geografia osadnictwa, metody badań społecznych, Human Geography, wprowadzenie do kultur miejskich oraz geografia turystyczna Polski na Wydziale Historii, Wydziale Ekonomii oraz Wydziale Oceanografii i Geografii. Ponadto jestem członkiem zespołów realizujących praktyki terenowe, a także pracownie magisterskie.

DR STANISŁAW RZYCKI
adiunkt

W 2000 roku ukończyłem z wynikiem bardzo dobrym studia na Uniwersytecie Gdańskim na kierunku geografia, specjalności geografia społeczno-ekonomiczna. Pracę magisterską zatytułowaną *Struktura przestrzenna postaw wyborczych mieszkańców Gdańska w wyborach do Sejmu w 1997 roku*

napisałem pod kierunkiem prof. Jerzego Paryska. Podczas studiów byłem aktywnym członkiem Studenckiego Koła Naukowego Geografów oraz Studenckiego Koła Przewodników Turystycznych. Organizowałem liczne wyjazdy krajoznawcze w góry Europy i Azji. Za wyniki w nauce uzyskałem nagrodę JM Rektora UG II stopnia.

W grudniu 2002 roku podjąłem pracę w Katedrze Geografii Ekonomicznej UG i byłem odpowiedzialny za administrowanie projektem RE-COURSE – Research and Education Centre for Urban Socio-Economic Development, finansowanym w ramach Europejskiego Programu Ramowego. Po zakończeniu realizacji projektu w grudniu 2005 zostałem zatrudniony na stanowisku asystenta. W maju 2013 roku obroniłem rozprawę doktorską zatytułowaną *Wielowymiarowa przestrzeń miejska i jej wpływ na jakość życia mieszkańców Gdańska*, przygotowaną pod kierunkiem prof. Iwony Sagan. Od grudnia 2013 roku jestem zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Geografii Ekonomicznej.

Uczestniczyłem w realizacji pięciu międzynarodowych projektów badawczych finansowanych z funduszy europejskich, w tym dwóch w ramach Programów Ramowych. Kierowałem międzynarodowym projektem badawczym „Partnership for sustainable development of coastal urban areas” oraz polską częścią międzynarodowego projektu „New approach to migration regulation in south-eastern Baltic sea area: the European context”. Oba finansowane były w ramach europejskiego mechanizmu Interreg. Współpracowałem z licznymi partnerami krajowymi, m.in.: Uniwersytetem Warszawskim, Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu, oraz zagranicznymi, w tym: Oxford University, University of Birmingham, University of Klaipeda, Uniwersytetem Immenaula Kanta w Królewcu, Center for International Climate and Environmental Research w Oslo.

W 2004 roku odbyłem dwutygodniowy staż w Queen Mary University of Londyn, a w 2011 roku uczestniczyłem w szkole letniej *Energy Security in the Baltic Sea Region in the 21st Century* na Uniwersytecie Humboldta w Berlinie.

Jestem autorem 20 publikacji naukowych, z których 11 opublikowano w języku angielskim. Ich zakres obejmuje zagadnienia współczesnych procesów suburbanizacji w polskich miastach, procesów migracyjnych w skali miejskiej, regionalnej, jak i międzynarodowej, zróżnicowania warunków i jakości życia w obszarach zurbanizowanych. Moje ostatnie publikacje dotyczą uwarunkowań realizacji inwestycji energetycznych i ich wpływu na rozwój w skali regionalnej i lokalnej. Jestem także współautorem trzech opracowań

o charakterze aplikacyjnym i projektowym realizowanych na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.

Od początku pracy na uczelni prowadzę zajęcia dydaktyczne w zakresie geografii miast, geografii społecznej, a także ćwiczenia terenowe „wyzyny i góry” oraz „wybrzeża i pojezierza”.

Od 2002 roku jestem członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego. W 2007 roku zostałem członkiem Cities After Transition Research Group, a w 2012 – członkiem AAG Energy and Environment Specialty Group.

DR MAGDALENA SZMYTKOWSKA
adiunkt

Dyplomowanym geografem zostałam 14 lipca 1995 roku, kiedy z wynikiem bardzo dobrym obroniłam pracę magisterską na ówczesnym Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Ewy Adrjanowskiej i zatytułowaną *Komputerowa baza danych geograficznych o polskiej strefie przymorskiej*. Tematyka podjęta w pracy magisterskiej w decydującym stopniu przyczyniła się do początku mojej kariery zawodowej, którą rozpoczęłam w Biurze Rozwoju Regionalnego Centralnego Urzędu Planowania jeszcze w czasie studiów.

W latach 1995–2002 pracowałam również w regionalnych agendach ministerstw: Rządowego Centrum Studiów Strategicznych oraz Ministerstwa Gospodarki, a także w Biurze Planowania Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Gdyni, gdzie opracowałam raport stanowiący podsumowanie kadencji władz lokalnych z lat 1994–1997, brałam udział w pracach nad Strategią Rozwoju Gdyni oraz organizacji konferencji naukowej pod hasłem *Gdynia miastem europejskim*.

Czas pracy zawodowej w agendach ministerialnych oraz w gdyńskich strukturach samorządowych istotnie przyczynił się do wyboru przeze mnie problematyki naukowej, którą realizowałam od 2000 roku, kiedy w wyniku wygranego konkursu zostałam asystentem w Katedrze Geografii Ekonomicznej.

Od tego czasu moja aktywność zawodowa wiąże się nieprzerwanie z Katedrą Geografii Ekonomicznej na Wydziale Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego. W dniu 14 listopada 2006 roku obroniłam pracę doktorską pt. *Kształtowanie przestrzeni społecznej miast okresu transformacji ustrojowej na przykładzie Gdyni*, której promotorem była dr hab. prof. UG Iwona Sagan. Uzyskałam tym samym stopień naukowy doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii. Ważny i zaszczytny dla mnie był fakt przyznania mi w 2004 roku dwuletniego naukowego stypendium doktoranckiego prezydenta miasta Gdyni. Od 2007 roku jestem zatrudniona w Katedrze Geografii Ekonomicznej na stanowisku adiunkta.

Moje zainteresowania naukowe obejmują problematykę rozwoju współczesnych miast, z uwzględnieniem polityki miejskiej prowadzonej przez władze różnego szczebla. Istotnym zagadnieniem badawczym, które podejmuję w badaniach, jest kształtowanie się przestrzeni społecznej miast postsocjalistycznych, a także procesy metropolizacji, suburbanizacji oraz ruchy migracyjne. Jestem autorką książki pt. *Przestrzeń społeczna miasta w okresie transformacji. Przypadek Gdyni*, współredaktorką (wraz z dr hab. prof. UG Iwoną Sagan) pracy zbiorowej zatytułowanej *Miasto w dobie neoliberalnego urbanizmu* oraz kilkudziesięciu artykułów naukowych i rozdziałów w książkach. Od 2003 roku biorę udział w projektach o charakterze aplikacyjnym. Dotychczas prowadziłam prace naukowo-badawcze w około 10 tego typu przedsięwzięciach. W 2011 roku uzyskałam grant NCN na projekt badawczy realizowany i kierowany przeze mnie w latach 2012–2015 zatytułowany „Miasta kreatywne vs. miasta kreowane. Wielowymiarowe doświadczenia polskich miast i kierunki ich rozwoju w erze postmodernizmu i gospodarki neoliberalnej na przykładzie miast średnich”. Ponadto od 2012 roku jestem członkiem zespołu badawczego w międzynarodowym projekcie badawczym *EUBORDERSCAPES* w ramach 7 Programu Ramowego UE. Należę do sieci naukowej badaczy miast postsocjalistycznych *Cities After Transition* (CAT). Od 2015 roku jestem członkiem Komisji Geografii Osadnictwa i Ludności Polskiego Towarzystwa Geograficznego. W tym samym roku zostałam powołana do rady redakcyjnej czasopisma zatytułowanego „Gdańskie Teki Krajoznawczo-Turystyczne”, wydawanego przez Wydział Historii UG.

Od 2000 roku prowadzę zajęcia dydaktyczne na trzech kierunkach realizowanych w Uniwersytecie Gdańskim: geografia, gospodarka przestrzenna i socjologia, oraz na kierunku gospodarka przestrzenna na Politechnice Gdańskiej. Wygłaszam tam wykłady w ramach przedmiotów geografia

osadnictwa, geografia ekonomiczna, społeczno-kulturowe uwarunkowania gospodarki przestrzennej, a także jestem opiekunem ćwiczeń laboratoryjnych oraz ćwiczeń terenowych. Od 2008 roku prowadzę seminaRIA dyplomowe na I stopniu studiów na kierunku geografia. Wypromowałam kilkadziesiąt prac licencjackich, kilka prac magisterskich oraz jedną pracę doktorską, pełniąc funkcję promotora pomocniczego.

Współpracuję z trójmiejskimi instytucjami samorządowymi, w tym przede wszystkim z Urzędem Miasta Gdyni, kilkoma departamentami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego oraz Biurem Rozwoju Gdańska.

Za publikację pt. *Przestrzeń społeczna miasta w okresie transformacji. Przypadek Gdyni* otrzymałam nagrodę JM Rektora UG I stopnia.

MGR JAN FRANKOWSKI
asystent

Od wczesnego dzieciństwa geografia znajdowała się w centrum moich zainteresowań. W szkole podstawowej i gimnazjum miałem szczęście trafić na wspaniałą nauczycielkę, śp. Irenę Papke, która przez sześć lat przekazała mi ogromną ilość wiedzy geograficznej. To w dużej mierze dzięki temu – jako finalista Olimpiady Geograficznej – reprezentowałem Polskę w National Geographic World Championship w Budapeszcie w 2004 roku. Drużynowo zajęliśmy tam czwarte miejsce.

Swoista wierność geografii zdeterminowała mój wybór studiów na Uniwersytecie Gdańskim. Licencjat z geografii oraz z gospodarki przestrzennej ukończyłem odpowiednio w Katedrze Geografii Ekonomicznej oraz Katedrze Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska. W ramach studiów magisterskich specjalizowałem się w planowaniu strategicznym rozwoju regionalnego i lokalnego na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego. Dwukrotnie uzyskałem wówczas stypendium ministra nauki i szkolnictwa wyższego. Pracę magisterską, napisaną pod kierunkiem dr. hab. Wojciecha Dziemianowicza, zatytułowaną *Potencjalne*

obszary wsparcia innowacyjnych specjalizacji Obszaru Metropolitalnego Warszawy przez Samorząd Województwa Mazowieckiego obroniłem w 2013 roku, równolegle kończyłem także pierwszą edycję studiów podyplomowych z organizacji i finansowania rewitalizacji na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz w Szkole Głównej Handlowej.

Przed podjęciem zatrudnienia na Uniwersytecie Gdańskim doświadczenia zawodowe zdobywałem, pracując w Mazowieckim Biurze Planowania Regionalnego oraz w Instytucie Badań Strukturalnych. Skierowały one moje zainteresowania naukowe w stronę polityki regionalnej. Miałem okazję ewaluować działania i recenzować najważniejsze dokumenty polityki regionalnej na zlecenie trzech ministerstw oraz sześciu samorządów wojewódzkich. Do dziś aktywnie uczestniczę w badaniach ewaluacyjnych, co pozwala mi utrzymywać stały kontakt z praktyką przedmiotów, których nauczam.

Obok polityki regionalnej i jej ewaluacji interesuje mnie rola i znaczenie energii w miastach, a także polityka miejska w tym zakresie. Zagadnienia te badam, współuczestnicząc w międzynarodowym projekcie „Energy Vulnerability and Urban Transitions in Europe”, finansowanym przez European Research Council, oraz w ramach prac nad doktoratem. Współtworzyłem dotychczas pięć publikacji naukowych, uczestnicząc równolegle w trzech krajowych projektach badawczych oraz 15 krajowych i regionalnych projektach ewaluacyjnych. Brałem także udział w kilkunastu międzynarodowych i ogólnopolskich konferencjach i warsztatach w charakterze prelegenta, organizatora i moderatora.

Zajęcia dydaktyczne sprawiają mi dużą radość. Na Uniwersytecie Gdańskim prowadzę kursy z zakresu polityki regionalnej, rozwoju lokalnego, rewitalizacji miast oraz geografii społecznej. Dotychczas pomagałem również w przygotowaniu 10 prac magisterskich. W 2014 roku ukończyłem Szkołę Tutorów Akademickich.

Poza pracą naukowo-dydaktyczną staram się realizować także na innych płaszczyznach – prowadzę dział badawczy firmy PC++, udzielam się w Polskim Towarzystwie Ewaluacyjnym, pomagam w organizacji Olimpiady Geograficznej dla liceów. Interesuje mnie szeroko pojmowana muzyka alternatywna, zaś część każdego lata aktywnie wykorzystujemy z żoną na bliższe i dalsze podróże.

MGR DOMINIKA STUDZIŃSKA
pracownik naukowo-techniczny

Jestem absolwentką kierunku geografia, specjalność geografia społeczno-ekonomiczna, na Wydziale Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego. W 2012 roku ukończyłam studia magisterskie, uzyskując stopień magistra. Pracę magisterską pt. *Wpływ funduszy unijnych na rozwój obszarów wiejskich w województwie pomorskim* napisałam pod opieką naukową dr hab. prof. UG Iwony Sagan. W 2012 roku ukończyłam również studia licencjackie na kierunku gospodarka przestrzenna z wynikiem bardzo dobrym. Dowodem moich bardzo dobrych wyników w nauce były przyznawane na obu kierunkach stypendia naukowe.

Od 2012 roku jestem pracownikiem naukowo-technicznym w Katedrze Geografii Ekonomicznej. W jednostce pełnię funkcję sekretarza naukowego międzynarodowego projektu badawczego „EUBORDERSCAPES – Granice, Krajobrazy Polityczne i Przestrzenie Dialogu Społecznego: Potencjał i Wyzwania Ewolującego Pojęcia Granic w Pozimnowojennym Świecie”, finansowanego przez Unię Europejską w ramach 7 Programu Ramowego. Ponadto jestem doktorantką środowiskowych studiów doktoranckich, podczas których przygotowuję rozprawę doktorską zatytułowaną *Proces graniczenia w kontekście zmian funkcjonowania granicy polsko-rosyjskiej*. Badania prowadzone przeze mnie w ramach studiów doktoranckich zostały docenione podczas III edycji organizowanego przez Instytut Geografii Uniwersytetu Gdańskiego konkursu Młody Gdański Geograf, którego zostałam laureatką. Ponadto dowodem moich osiągnięć naukowych jest przyznawane mi stypendium doktoranckie.

Moje zainteresowania naukowe skupiają się wokół tematyki z zakresu badań granic oraz geografii wsi. Wyniki prowadzonych badań prezentuję podczas konferencji oraz warsztatów naukowych. Do tej pory wzięłam udział w pięciu konferencjach międzynarodowych i pięciu krajowych. Ponadto w 2014 roku przedstawiłam prezentację na 1. Światowej Konferencji poświęconej badaniom granic, która odbyła się w Joensuu (Finlandia) i Sankt Petersburgu (Rosja). W zakresie podejmowanej przez mnie problematyki ukazało się dotychczas pięć artykułów naukowych mojego autorstwa, w tym jeden w języku angielskim.

Prowadzę również zajęcia dydaktyczne na kierunku geografia na Uniwersytecie Gdańskim. Pod moją opieką odbywają się następujące ćwiczenia laboratoryjne: podstawy z geografii społeczno-ekonomicznej, geografia ekonomiczna, społeczno-gospodarcze problemy obszarów zurbanizowanych, a także regionalne ćwiczenia terenowe. Na kierunku gospodarka przestrzenna współpracuję ze studentami w ramach pracowni magisterskiej.

DR ANTONI KOROWICKI
starszy wykładowca

Studia geograficzne na Uniwersytecie Gdańskim ukończyłem w 1973 roku, uzyskując tytuł magistra w specjalności geografia ekonomiczna za pracę pt. *Zagospodarowanie turystyczne powiatów nadmorskich województwa koszalińskiego*, napisaną pod kierunkiem prof. dr. Jana Moniaka. Bezpośrednio po uzyskaniu dyplomu rozpocząłem pracę w Katedrze Geografii Ekonomicznej i Politycznej (obecna Katedra Geografii Ekonomicznej) w Instytucie Geografii Uniwersytetu Gdańskiego. W 1984 roku uzyskałem na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi tegoż Uniwersytetu dyplom doktora nauk geograficznych na podstawie dysertacji pt. *Zaplecze turystyczne Trójmiasta. Próba delimitacji*, promowanej przez prof. dr. hab. Teofila Lijewskiego z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.

Na mój dorobek publikacyjny własny i współautorski składa się około 110 oryginalnych prac w zakresie aktualnych zagadnień teorii i praktyki zarządzania przestrzenią geograficzną w gospodarce turystycznej oraz problemów dalszego doskonalenia metod formułowania i realizacji strategii regionalnego rozwoju turystyki. W publikacjach tych, zamieszczonych w krajowych i zagranicznych wydawnictwach, eksponowane są nowatorskie w dziedzinie geografii społeczno-ekonomicznej koncepcje reengineeringu, wirtualizacji działań, zastosowania nowoczesnej technologii informacji i komunikacji z wykorzystaniem Internetu i Intranetu, GIS, systemów informacyjnych, rynku i handlu elektronicznego z zachowaniem zasad rozwoju zrównoważonego. Wyniki prowadzonych badań prezentowałem na wielu

konferencjach, sympozjach, kongresach w kraju i za granicą, m.in. w Bułgarii, na Węgrzech, Ukrainie, w Niemczech, Austrii, Belgii, Holandii, Francji i Chinach.

Do szczególnych z poznawczego punktu widzenia projektów badawczych realizowanych w toku swojej pracy zaliczam CPBP (09.8.5.), CPBR (05.10.), BW (1-210-4-031-1), BW (23/10-5-0036-4) BW (1210-5-0007-5), UE (Z/2.22/II/2.1/15/05), a także projekt grupowy KBN Nr 1Ho2Do2817 „Strategia informatyzacji współczesnej organizacji”, kierowany przez prof. dr. hab. Bernarda F. Kubiaka z Wydziału Zarządzania UG, którego byłem głównym wykonawcą.

W ramach działalności dydaktycznej wymieniany jestem jako jeden z inicjatorów, a także organizatorów specjalizacji dydaktycznej z geografii turystyki na Uniwersytecie Gdańskim, której uruchomienie spełniło oczekiwania wielu studentów. Prowadziłem i prowadzę liczne wykłady i ćwiczenia oraz seminaria dyplomowe, stosując metody tradycyjne i e-learning na studiach licencjackich, magisterskich i podyplomowych Wydziału Oceanografii i Geografii, Wydziału Zarządzania oraz Wydziału Historycznego na Uniwersytecie Gdańskim, a także w Wyższej Szkole Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku, gdzie pełniłem funkcję kierownika Zakładu Podstaw Turystyki oraz Zakładu Geografii i Zagospodarowania Turystycznego.

Według własnej koncepcji opracowuję wykłady: „Geografia turystyki”, „Polityka turystyczna, zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne”, „Regiony turystyczne świata”, „Planowanie zagospodarowania obszarów turystycznych”, „Podstawy turystyki” i inne. Za działalność naukową i dydaktyczną byłem kilkakrotnie nagradzany przez JM Rektora Uniwersytetu Gdańskiego (1979, 1984, 1995, 1999), wyróżniony za osiągnięcia dydaktyczne w konkursie UG „Nauczyciel Roku 2013” im. Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza oraz odznaczony w 2004 roku Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

DR EUGENIUSZ ANDRZEJEWSKI
emerytowany starszy wykładowca

Urodził się 16 stycznia 1925 roku w Wilnie, gdzie spędził młodość. W czasie drugiej wojny światowej był członkiem Armii Krajowej i walczył w jej szeregach

o wyzwolenie Wilna spod okupacji niemieckiej w 1944 roku. Internowany przez władze sowieckie, wywieziony został do obozu pracy, skąd po trzech latach powrócił i osiedlił się w Gdańsku. Tu ukończył studia geograficzne I stopnia w Wyższej Szkole Pedagogicznej (w 1949 roku), równolegle pracował jako nauczyciel. Należy do elitarnego grona nauczycieli tworzących, w okresie powojennym, podwaliny szkolnictwa geograficznego średniego szczebla. I Liceum Ogólnokształcące w Gdańsku, w którym pracował od końca lat 40., stało się dzięki niemu promieniującym na cały region ośrodkiem metodycznym, wykorzystującym i propagującym współczesne osiągnięcia geografii. Sam był również autorem wielu wyróżniających się koncepcji metodycznych. Prowadząc m.in. międzyszkolną pracownię krajoznawczo-turystyczną, opracował i wdrożył unikatowy program geograficznych zajęć terenowych, aktywizujących ucznia i ułatwiających percepcję wiedzy geograficznej.

Pomimo wielu obowiązków Eugeniusz Andrzejewski systematycznie podnosił swoje kwalifikacje dydaktyczne i naukowe. W 1959 roku otrzymał tytuł magistra na Wydziale Geograficznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku na podstawie pracy magisterskiej pt. *Zarys monografii geograficzno-gospodarczej miasta i portu Łeby*. Dziesięć lat później doktoryzował się na Wydziale Ekonomiki Produkcji Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Sopocie na podstawie dysertacji pt. *Węzłowe problemy rozwoju gospodarki turystycznej województwa gdańskiego*.

W tym też roku został zatrudniony w Katedrze Geografii Ekonomicznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku. Z chwilą powołania w 1970 roku Uniwersytetu Gdańskiego otrzymał angaż na stanowisko adiunkta w Instytucie Geografii, w Zakładzie Geografii Ekonomicznej i Politycznej.

Uczelnia zyskała wyjątkowego dydaktyka. Bogatą wiedzę, opartą na studiach geograficznych i ekonomicznych, podbudowaną wieloletnią praktyką oraz wyjątkowymi uzdolnieniami dydaktycznymi, przekazywał studentom w formie niezwykle komunikatywnej, jednocześnie pobudzającej do samodzielnego myślenia. Te cechy zyskały mu szerokie uznanie ze strony studentów, jak i całej społeczności akademickiej. Otrzymywał liczne propozycje prowadzenia wykładów, kierowane z różnych wydziałów Uniwersytetu Gdańskiego, jak również z innych uczelni. W 2009 roku rektor Uniwersytetu Gdańskiego na wniosek pracowników i studentów Wydziału Oceanografii i Geografii, przyznał Eugeniuszowi Andrzejewskiemu cenioną nagrodę „Nauczyciel Roku” im. Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza.

Godna podkreślenia jest rola, jaką Eugeniusz Andrzejewski odegrał w utworzeniu w latach 70. specjalizacji dydaktycznej z problematyki

turystycznej na kierunku geografia UG. Jej uruchomienie spełniło oczekiwania wielu studentów, którzy wiązali swoją przyszłość zawodową z pracą w gospodarce turystycznej regionu gdańskiego. Dla potrzeb studentów wykonał kilka opracowań systematyzujących i porządkujących wiedzę z geografii turystyki. Był też prekursorem podyplomowych studiów uniwersyteckich w zakresie gospodarki turystycznej, a także inicjatorem, organizatorem i kierownikiem – pierwszego w Polsce północnej – Podyplomowego Studium Turystyki, działającego w Uniwersytecie Gdańskim w latach 1975–1980, oraz twórcą nowatorskiego programu zajęć tego Studium. Było ono ważną placówką kształcenia kierowniczej kadry gospodarki turystycznej. Zyskało bardzo wysoką ocenę władz Uniwersytetu, jak również regionalnych i krajowych organizacji turystycznych. W latach 1978–1983 Eugeniusz Andrzejewski pracował na stanowisku docenta, prowadząc seminarium magisterskie. Pod jego kierunkiem wykonano około 100 prac dyplomowych.

Jest uznanym specjalistą w zakresie geografii turystyki, znawcą tej problematyki zarówno od strony teoretycznej, jak i aplikacyjnej. Jego badania naukowe dotyczyły regionów nadmorskich i koncentrowały się na problematyce struktury przestrzennej gospodarki turystycznej. Ma znaczny naukowy dorobek publikacyjny (ponad 50 pozycji). Inspirował badania naukowe młodych pracowników nauki w dziedzinie turystyki.

Wielopłaszczyznowa działalność dr. Eugeniusza Andrzejewskiego zjednywała mu uznanie nie tylko różnych środowisk zawodowych, ale i władz lokalnych oraz krajowych. Otrzymał wiele odznaczeń i wyróżnień państwowych (w tym: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej), resortowych i regionalnych. Zasługi Eugeniusza Andrzejewskiego doceniały szczególnie władze Gdańska i regionu gdańskiego.

Na Uniwersytecie pracował do emerytury w 1990 roku, ale jeszcze przez wiele lat był czynnym i aktywnym nauczycielem akademickim.

(opracował Jacek Niesyt)

DR WOJCIECH LUDOMIR PORTALSKI
emerytowany starszy wykładowca

W latach 1961–1966 odbyłem studia w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku na Wydziale Geograficznym. Po przedstawieniu pracy magisterskiej na temat *Monografia geograficzno-ekonomiczna miasta Sopotu*, wykonanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Jana Moniaka w Katedrze Geografii Ekonomicznej, i złożeniu egzaminu magisterskiego 18 czerwca 1966 roku uzyskałem dyplom magistra geografii.

Po odbyciu rocznego stażu w Katedrze Geografii Ekonomicznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej zostałem zatrudniony na stanowisku asystenta, na którym pracowałem w latach 1967–1970, natomiast przez kolejnych pięć lat zajmowałem stanowisko starszego asystenta.

W 1975 roku przedłożyłem dysertację doktorską pt. *Rozwój i rozmieszczenie przemysłu spożywczego w województwie koszalińskim*, której promotorem był doc. dr Jerzy Gluźniński. Po zdaniu egzaminów doktorskich zostałem dopuszczony do publicznej obrony. 13 grudnia 1975 roku uzyskałem stopień doktora nauk geograficznych na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego. Następnie awansowałem na stanowisko adiunkta w Katedrze Geografii Ekonomicznej Uniwersytetu Gdańskiego i na tym stanowisku pracowałem w latach 1976–1990. Od 1991 roku byłem zatrudniony jako starszy wykładowca.

W okresie pracy – najpierw w Wyższej Szkole Pedagogicznej, a później w Uniwersytecie Gdańskim – prowadziłem różnorodne zajęcia: ćwiczenia laboratoryjne i audytoryjne, ćwiczenia terenowe, proseminaria i wykłady. Moim szczególnym zainteresowaniem cieszyły się problemy geografii ekonomicznej i gospodarczej, geografii ludności i osadnictwa. Zajęcia z tych przedmiotów prowadziłem na kierunkach geografia i gospodarka przestrzenna oraz na kierunkach ekonomicznych Uniwersytetu Gdańskiego. Na podstawie umowy o dzieło z przeniesieniem praw autorskich współpracowałem z Wyższą Szkołą Bankową w Gdańsku, z Wyższą Szkołą Administracji i Biznesu im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Gdyni oraz z Kaszubsko-Pomorską Szkołą Wyższą w Wejherowie.

W latach 1967–1971 pracowałem jako nauczyciel geografii w wymiarze pół etatu w Szkole Podstawowej nr 27 w Gdyni, prowadząc jednocześnie

ćwiczenia z metodyki nauczania geografii. W okresie 1983–1989 byłem zatrudniony na etacie starszego specjalisty w gdańskim oddziale Instytutu Ochrony Środowiska. Na szczególną uwagę zasługuje moje zaangażowanie w pracę na rzecz Olimpiady Geograficznej. Aktualnie pełnię funkcję przewodniczącego Gdańskiego Komitetu Olimpiady Geograficznej.

W okresie transformacji społeczno-ustrojowej dużo czasu poświęciłem pracy społecznej w Gdańskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, pełniłem funkcje przewodniczącego Rady Nadzorczej tej spółdzielni, przez dwie kadencje byłem członkiem Rady Nadzorczej.

31 sierpnia 1988 roku uchwałą Rady Państwa zostałem odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi za 20-letnią wyróżniającą pracę dydaktyczno-wychowawczą. Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu 9 maja 2005 roku nadało mi Medal Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania. Postanowieniem Marszałka Sejmu Wykonującego Obowiązki Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego z dnia 6 lipca 2010 roku odznaczony zostałem Medalem Złotym za Długoletnią Służbę.

DR STANISŁAW RZYMOWSKI
emerytowany adiunkt

Po zdaniu matury w Liceum Pedagogicznym w Mławie wbrew obowiązującym nakazom pracy uzyskałem pozwolenie na studia jako jedna z czterech osób spośród 111 absolwentów.

W latach 1955–1959 studiowałem na Wydziale Geografii w Państwowej Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku. Pracę magisterską zatytułowaną *Zarys geomorfologii Pojezierza Kaszubskiego – arkusz Przyjaźń* napisałem pod kierunkiem prof. dr hab. Bolesława Augustowskiego.

Po studiach przez trzy lata pracowałem w szkole podstawowej w Elblągu jako nauczyciel geografii. W mieście tym byłem założycielem i przewodniczącym Towarzystwa Rozwoju Ziemi Zachodnich, skupiającego nauczycieli. W 1962 roku otrzymałem ofertę pracy w Katedrze Geografii Ekonomicznej

Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku. Przyjąłem ją i pracowałem tu aż do przejścia na emeryturę w 2000 roku. Pracę dydaktyczną prowadziłem jeszcze przez 10 lat w ramach godzin zleconych.

W 1978 roku obroniłem pracę doktorską pt. *Struktura przestrzenna kierunków rolnictwa w województwie gdańskim*, której promotorem był prof. dr Jan Moniak. Moja praca na uczelni była związana głównie z dydaktyką. Pełniłem wszystkie funkcje pracownika dydaktycznego od asystenta do adiunkta. Prowadziłem wiele przedmiotów z zakresu geografii ekonomicznej (ćwiczenia, wykłady, proseminaria, seminaria, ćwiczenia terenowe). Byłem promotorem kilkudziesięciu prac licencjackich z geografii ekonomicznej oraz recenzentem wielu prac magisterskich i licencjackich.

Swoje zainteresowania naukowe koncentrowałem głównie na geografii rolnictwa i gospodarki żywnościowej. Współpraca z Zakładem Geografii Rolnictwa Instytutu Geografii i Zagospodarowania Przestrzennego Polskiej Akademii Nauk w Warszawie zaowocowała artykułami drukowanymi w zeszytach naukowych Uniwersytetu Gdańskiego w Gdańsku i materiałach konferencyjnych w Polsce, na Węgrzech i na Ukrainie. Moje prace naukowe dotyczą geografii rolnictwa oraz gospodarki żywnościowej województwa gdańskiego i wybrzeża Bałtyku. W sumie drukiem ukazało się moich 25 artykułów i cztery książki współautorskie. Z tego według mojej oceny na uwagę zasługuje Plansza 83.1 Morska Gospodarka Rybna (cztery mapy i cztery wykresy dynamiczne), opublikowana w 1997 roku w *Atlasie Rzeczypospolitej Polskiej* IG i PZ PAN. Z powodu utrudnionej dostępności do materiałów źródłowych jest to praca współautorska z pracownikami Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni.

W 1960 roku wstąpiłem do Polskiego Towarzystwa Geograficznego. W okresie 1984–2000 byłem przewodniczącym Gdańskiego Komitetu Olimpiady Geograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Pełniłem też funkcję sekretarza naukowego w Zarządzie Oddziału Gdańskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Podobną funkcję sprawowałem w Wydziale V – Nauk o Ziemi Gdańskiego Towarzystwa Naukowego. Współpracowałem z geografami w Niemczech (Poczdami) i na Ukrainie (Melitopol).

W latach 1967–1970 byłem członkiem Prezydium Rady Zakładowej Związku Nauczycielstwa Polskiego w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku, a w okresie 1969–1971 pełniłem funkcję przewodniczącego Rady Oddziałowej ZNP na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UG. Za pracę związkową zostałem odznaczony Złotą Odznaką ZNP. Ponadto posiadam Złoty Krzyż Zasługi i odznakę honorową „Zasłużonym Ziemi Gdańskiej” oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej.

DR JOANNA SKUPOWA
emerytowany starszy wykładowca

Moimi pierwszymi nauczycielami byli tak wybitni geografowie, jak Gustaw Wuttke, Halina Radlicz-Rühlowa, Wiesława Richling-Kondracka, a na studiach profesorowie geologii: Edward W. Passendorfer, Jan Samsonowicz. Wywarli oni wielki wpływ na wybór i rozwój mojej zawodowej drogi życiowej. Po maturze rozpoczęłam studia na Wydziale Geologii Uniwersytetu Warszawskiego, ale po pięciu semestrach z powodów rodzinnych przenieśliam się do Gdyni i kontynuowałam studia na Wydziale Geograficznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku.

Tytuł magistra geografii uzyskałam w 1961 roku, przygotowawszy pod kierunkiem prof. dr. Jana Moniaka pracę pt. *Użytkowanie ziemi w gromadzie Przodkowo*. W tym też roku podjęłam pracę w szkolnictwie gdyńskim jako nauczycielka geografii. W lutym 1966 roku zostałam zatrudniona w Katedrze Geografii Ekonomicznej WSP w Gdańsku na stanowisku asystenta, rozpoczęłam specjalizację naukową w zakresie geografii transportu i osadnictwa. W pierwszych latach pracy odbyłam staż naukowy w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej u prof. Franciszka Uhorczaka.

Z chwilą powołania w 1970 roku Uniwersytetu Gdańskiego stałam się pracownikiem Zakładu Geografii Ekonomicznej i Politycznej Instytutu Geografii UG, gdzie kontynuowałam dotychczasową specjalizację naukową. W 1974 roku uzyskałam stopień doktora nauk geograficznych, nadany mi przez Wydział Biologii i Nauk o Ziemi UG, na podstawie rozprawy pt. *Wiodąca funkcja transportu w rozwoju przestrzennym Gdyni*, wykonanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Tadeusza Olszewskiego z Uniwersytetu Łódzkiego. Praca ta została opublikowana przez Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich i nagrodzona Nagrodą Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki III stopnia. Dalsze moje badania naukowe koncentrowały się głównie na problematyce miast nadmorskich, ich strukturze przestrzennej i funkcjonalnej, dotyczyły również migracji i rynku pracy. Brałam aktywny udział w pracach zespołu ekspertów nad kształtującym się zespołem energetycznym „Żarnowiec” (w latach 80.). Kierowałam projektem badawczym na temat rozwoju Elbląga w aspekcie

zmiany jego funkcji administracyjnej. W ramach współpracy z samorządem regionalnym powstało pod moim kierunkiem *Studium migracji w województwie pomorskim*. Współorganizowałam kilka krajowych konferencji naukowych na wybrzeżu. Redagowałam dział *Osadnictwo województwa gdańskiego* do *Encyklopedii geografii świata*, opracowałam hasła dla 90 miejscowości (1976). Opracowałam hasło *Gdynia* do *Wielkiej encyklopedii powszechnej PWN*. Jestem współautorką *Leksykonu Geograficznego – Kaszuby* (2002).

Mój dorobek naukowy obejmuje ponad 50 publikacji i manuskryptów, w tym jedną książkę i współautorstwo dziewięciu, m.in.: *Gdynia – przestrzeń – gospodarka; Geografia osadnictwa i ludności w niepodległej Polsce. Lata 1918–1993*, t. 1; *Zespół miejski Gdyni. Przyroda – gospodarka – społeczeństwo*. Ta ostatnia książka została nagrodzona nagrodą JM Rektora UG I stopnia. Ponadto opublikowałam liczne artykuły w naukowych czasopismach krajowych.

Działalność dydaktyczna związana była i jest z moimi zainteresowaniami naukowymi. Prowadziłam wykłady, ćwiczenia i seminaria na kierunkach geografia, ekonomika produkcji, historia. Dla studentów specjalizujących się w geografii społeczno-ekonomicznej od wielu lat prowadzę wykład z geografii miast. Wypromowałam 15 magistrów i recenzowałam około 50 prac magisterskich. W latach 90. na Studium Podyplomowym dla nauczycieli geografii „Człowiek–Gospodarka–Środowisko” miałam wykłady na temat gospodarowania zasobami przyrody oraz problemów urbanizacji.

Od 1994 roku jestem członkiem Komitetu Redakcyjnego „Rocznika Gdyńskiego”. Popularyzowałam wiedzę geograficzną poprzez odczyty i wykłady, jestem również autorką rozdziału w szkolnym podręczniku do geografii (1994) oraz 12 map w szkolnym *Atlasie geograficznym* (1998). Od 1966 roku należę do Polskiego Towarzystwa Geograficznego, w latach 1990–2015 byłam członkiem Komisji Geografii Osadnictwa i Ludności przy Zarządzie Głównym tego Towarzystwa. Jestem wieloletnim członkiem Towarzystwa Miłośników Gdyni, Komitetu Okręgowego Olimpiad Geograficznych i jurorem tych olimpiad na szczeblu wojewódzkim. Z posiadanych odznaczeń i wyróżnień cenię sobie Złoty Krzyż Zasługi (1982), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1990), Złotą Odznakę PTG, srebrną odznakę „Zasłużony Pracownik Morza”. Od czasu przejścia na emeryturę moja aktywność dydaktyczno-naukowa osłabła, lecz nie wygasła.

MGR KATARZYNA BARAŃCZUK
specjalista naukowo-techniczny

Jestem absolwentką geografii na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego. W roku akademickim 2005/2006 należałam do grona 50 najlepszych studentów Uniwersytetu Gdańskiego. W 2008 roku obroniłam pracę magisterską pt. *Wzrost mobilności zagranicznej mieszkańców województwa pomorskiego po przystąpieniu do Unii Europejskiej*, której promotorem była dr hab. prof. UG Iwona Sagan. Tuż po ukończeniu studiów rozpoczęłam pracę w dziekanacie Wydziału Oceanografii i Geografii UG. Od maja 2011 roku jestem zatrudniona w Katedrze Geografii Ekonomicznej na stanowisku specjalisty naukowo-technicznego. Zajmuję się sprawami administracyjnymi i finansowymi Katedry oraz uczestniczę w realizacji krajowych i zagranicznych projektów naukowych.

MGR JACEK NIESYT
specjalista naukowo-techniczny

W 1965 roku ukończyłem studia geograficzne na Wydziale Geograficzno-Biologicznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie. Pracę magisterską pt. *Kształtowanie się ośrodka przemysłowego Bielska-Białej w minionym 25-leciu (1948–1963)* napisałem pod kierunkiem prof. Marii Dobrowolskiej. Bezpośrednio po studiach zatrudniony zostałem jako nauczyciel akademicki w Katedrze Geografii Ekonomicznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku, początkowo na stanowisku asystenta, a od 1967 roku – starszego asystenta. Prowadziłem audytoryjne i laboratoryjne zajęcia dydaktyczne z geografii ekonomicznej oraz

ćwiczenia terenowe. Rozpocząłem specjalizację naukową w zakresie geografii osadnictwa oraz geografii przemysłu. Przez dłuższy okres pracowałem nad zagadnieniem roli przemysłu w rozwoju ośrodków podregionalnych województwa gdańskiego. Część wyników badań opublikowano w kilku artykułach. Wykonywałem też opracowania na zlecenie władz administracyjnych województwa oraz w ramach tzw. problemów węzłowych. Dotyczyły one rozwoju oraz struktury branżowej i przestrzennej przemysłu województwa gdańskiego.

Od 1973 roku pracuję na etacie starszego specjalisty naukowo-technicznego. Do moich obowiązków należy obsługa procesu dydaktycznego i działalności naukowej Katedry Geografii Ekonomicznej. Uczestniczę w pracach badawczych zespołu, prowadzę również zajęcia terenowe ze studentami. W latach 80. brałem udział w kilku szeroko zakrojonych badaniach w ramach programów rządowych i resortowych. Między innymi w projekcie dotyczącym potencjalnych przekształceń regionu ekonomicznego związanego z budową elektrowni jądrowej Żarnowiec wykonałem pięć opracowań częściowych na temat stanu uprzemysłowienia, infrastruktury społecznej oraz wód podziemnych i ich gospodarczego wykorzystania. Z kolei część wyników badań nad kierunkami rozwoju przestrzennego aglomeracji gdańskiej została opublikowana w artykule, którego byłem współautorem (J. Skupowa, J. Niesyt, *Związki przestrzenne aglomeracji gdańskiej z zapleczem w zakresie dojazdów do pracy*, „Czasopismo Geograficzne” 1984). W ostatnim okresie do najważniejszych prac zaliczam obszerne *Studium migracji w województwie pomorskim*, wykonane (wraz z Joanną Skupową i Grzegorzem Masikiem) dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.

Jestem współautorem kilku monografii miast (m.in. Wejherowa i Rumi). Jedną z nich: *Zespół miejski Gdyni. Przyroda – gospodarka – społeczeństwo*, otrzymała nagrodę naukową JM Rektora Uniwersytetu Gdańskiego I stopnia. W dorobku mam 18 publikacji (których jestem autorem lub współautorem), w tym pięć rozdziałów w książkach. Wykonałem kilkanaście opracowań i ekspertyz. Ponadto opracowałem mapy przemysłu do *Atlasu geograficznego województwa gdańskiego* (1975) oraz 110 haseł do *Encyklopedii geografii świata (Osadnictwo województwa gdańskiego)*, wydanej przez Wiedzę Powszechną w 1976 roku.

Sporo uwagi poświęcam popularyzacji wiedzy geograficznej w ramach Polskiego Towarzystwa Geograficznego (Złota Odznaka PTG). Od lat pełnię funkcję sekretarza Komitetu Okręgowego Olimpiady Geograficznej w Gdańsku, organizując kolejne edycje olimpiady na szczeblu regionalnym, które co roku gromadzą po kilkuset uczestników z całego województwa pomorskiego.

Od lewej siedzą: emeryt. dr hab. prof. UG Andrzej Henryk Rachocki, dr inż. arch. Alicja K. Zawadzka, mgr Barbara Korwel-Lejkowska; od lewej stoją: mgr Andrzej Pępek, dr Piotr Grzybowski, dr Paweł Wiśniewski, dr Wojciech Staszek, dr hab. prof. UG Mariusz T. Kistowski, mgr Robert Lejkowski, mgr Bartosz Pępek, dr hab. prof. UG Jarosław T. Czochoński

Mariusz T. Kistowski

Katedra Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska

PROFESOROWIE NADZWYCZAJNI: dr hab. prof. UG Mariusz T. Kistowski (kierownik Katedry), dr hab. prof. UG Jarosław T. Czochański.

ADIUNKCI: dr Wojciech Staszek, dr Paweł Wiśniewski, dr inż. arch. Alicja K. Zawadzka.

ASYSTENCI: mgr Barbara Korwel-Lejkowska, mgr Bartosz Pępek.

PRACOWNICY NAUKOWO-TECHNICZNI: dr Piotr Grzybowski, mgr Andrzej Pępek.

PRACOWNICY INŻYNIERYJNO-TECHNICZNI: mgr Robert Lejkowski.

Historia Katedry

Katedra Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska reprezentuje – zapoczątkowane w gdańskim ośrodku geograficznym w pierwszej połowie lat 60. XX wieku – badania z zakresu kompleksowej geografii fizycznej (geoekologii). To podejście do badania środowiska przyrodniczego charakteryzuje się ujęciem holistycznym, traktującym wszystkie komponenty krajobrazu jednakowo ważne, a szczególnie koncentruje się na relacjach zachodzących pomiędzy ludźmi i ich działalnością a krajobrazem. Wynika z niego szeroka aplikacyjność badań prowadzonych od ponad 50 lat w Katedrze, obejmujących dwa główne zakresy: analizę i ocenę uwarunkowań przyrodniczych dla działalności ludzi w przestrzeni (stosowanych m.in. w opracowaniach ekofizjograficznych) oraz analizę i ocenę wpływu działalności antropogenicznej na środowisko przyrodnicze (wykorzystywaną np. w ocenach oddziaływania na środowisko).

Początków rozwoju podejścia geoekologicznego w badaniach gdańskiego ośrodka geograficznego należy doszukiwać się w latach 50. XX wieku. W 1951 roku w Katedrze Geografii Fizycznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku pracę podjął absolwent kierunku geograficznego Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu Jerzy Szukalski (1927–2012), a w końcu dekady Dionizy Piasecki (1914–1991), absolwent geografii na Uniwersytecie Lwowskim z 1938 roku. Obaj badacze – rozpoczynający swoje życie naukowe od zainteresowań geomorfologicznych – stosunkowo prędko dostrzegli zalety kompleksowego podejścia do badań krajobrazu. Dionizy Piasecki – którego magisterium oparte było na studiach morfologii Krzemieńca – jeszcze w latach 1936–1939 uczestniczył w wyjątkowych wówczas badaniach fizjograficznych prowadzonych przez Komisję dla Badań Północnej Krawędzi Podola¹, a w kilkuletnim okresie powojennym – pracując w ośrodku wrocławskim i poznańskim – brał udział w pracach archeologicznych w Biskupinie, formułując m.in. hipotezę o zniszczeniu osady w wyniku kaptażu jezior barcińskich². Okres intensywnej odbudowy i rozbudowy infrastruktury kraju, prowadzonej w latach 50. i 60., stwarzał korzystne warunki do współpracy geografów fizycznych z administracją publiczną, urbanistami i architektami. W tym czasie kształtowała się fizjografia urbanistyczna, którą reprezentował w zakresie nauk stosowanych Jerzy Szukalski. W 1963 roku na UMK w Toruniu uzyskał on stopień doktora geografii, a w 1969 został mianowany docentem.

Z formalnego punktu widzenia w ciągu pierwszego ćwierćwiecza rozwoju geografii gdańskiej, czyli do czasu utworzenia Uniwersytetu Gdańskiego, nie istniała odrębna jednostka koncentrująca się na problematyce geoekologicznej. W okresie działalności WSP w Gdańsku działała Katedra Geografii Fizycznej, w której funkcjonowały zakłady hydrografii, geomorfologii i geologii. W tych ramach rozwijał się profil geoekologiczny. Wraz z powstaniem Uniwersytetu Gdańskiego i Instytutu Geografii w 1970 roku problematykę „komponentową” (rzeźba, woda i klimat) przejęły nowo utworzone zakłady, natomiast pracownicy Zakładu Geografii Fizycznej od początku lat 70. coraz wyraźniej koncentrowali się na zagadnieniach z zakresu kompleksowej

¹ K.A. Harasimiuk, 2012, *Dzieje Instytutu Geograficznego w Uniwersytecie Lwowskim w latach 1883–1939*, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

² T. Wiślański, 1989/1990, *Józef Kostrzewski jako rzecznik współpracy między naukami*, „*Slavia Antiqua*” t. 32, s. 35–67.

geografii fizycznej. Przez kolejne dwie dekady – do początku lat 90., pod względem administracyjno-organizacyjnym wiodącą postacią Zakładu był doc. dr Jerzy Szukalski, pełniący w różnych okresach funkcje jego kierownika, dyrektora Instytutu Geografii oraz prodziekana Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi. Był on również czynnie zaangażowany w działalność społeczną związaną z reprezentowaną problematyką badawczą, pełniąc funkcje w wielu organach doradczych administracji publicznej i organizacjach (m.in. Polskim Towarzystwie Geograficznym, Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym) oraz prowadząc współpracę międzynarodową, szczególnie z ośrodkami niemieckimi. Był wieloletnim redaktorem naczelnym kwartalnika krajoznawczego PTTK „Jantarowe Szlaki”.

W tym okresie w Zakładzie zatrudnieni zostali Tadeusz Gacki (1972), Bogumiła Błaszowska (1973) i Andrzej Wyszowski (który od 1978 roku będzie pracował w Zakładzie Klimatologii). Tadeusz Gacki w 1978 roku uzyskał stopień doktora na podstawie pracy dotyczącej morfostruktury krajobrazu Pojezierza Kaszubskiego zinterpretowanej na podstawie zdjęć lotniczych. Razem z Bogumiłą Błaszowską pracowali do 1982 roku. On w stanie wojennym „wybrał wolność” i kolejne kilkanaście lat mieszkał w Stanach Zjednoczonych, a ona w połowie lat 80. podjęła pracę w oddziale Instytutu Ochrony Środowiska w Gdyni. W 1974 roku zatrudniony został Andrzej Henryk Rachocki, późniejszy kierownik Katedry, wcześniej pracujący również na Wydziale Geograficznym WSP w latach 1964–1966. W 1977 roku – po ukończeniu studiów geograficznych na UG – pracę rozpoczął Maciej Przewoźniak. Od połowy lat 70. badania prowadzone w Zakładzie zmieniły profil z opisowego, którego przykładem może być monografia Jerzego Szukalskiego *Środowisko geograficzne Trójmiasta* (1971), na coraz bardziej sformalizowany, w ramach którego prowadzone są badania w zakresie regionalizacji i oceny środowiska z zastosowaniem metod matematyczno-statystycznych oraz materiałów teledetekcyjnych (obrazów lotniczych, a następnie satelitarnych). Obszar badań obejmuje północną Polskę, początkowo głównie Pojezierze i Pobrzeże Kaszubskie oraz obszary miejskie i podmiejskie regionu gdańskiego, a następnie całą polską strefę nadmorską Bałtyku oraz obszary Polski północno-wschodniej.

Nieprzypadkowo w kilka tygodni po wprowadzeniu stanu wojennego – jako jednostka nadmiernie „samodzielna” – zlikwidowany zostaje Instytut Geografii, kierowany w ostatnim roku istnienia przez dr. Andrzeja Henryka Rachockiego, który w lutym 1982 roku uzyskał stopień doktora habilitowanego w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej

Akademii Nauk w Warszawie na podstawie pracy *Alluvial Fans. An attempt at an empirical approach* (1981), opublikowanej w wydawnictwie Wiley&Sons Inc. Jednostki geograficzne powracają po ponad dekadzie do struktury katedralnej, podlegając bezpośrednio dziekanowi Wydziału BiNoZ. Zakład Geografii Fizycznej przyjmuje nazwę Katedry Geografii Fizycznej Kompleksowej i Stosowanej. W latach 1982–1983 zostali w nim zatrudnieni trzej absolwenci kierunku geograficznego na UG: Mirosław Białoś, Jacek Kozłowski i Jacek Szczepaniak, którzy w kolejnej dekadzie stanowili trzon asystenckiej kadry Katedry. W tym okresie stopień doktora – na podstawie pracy *Struktura przestrzenna krajobrazu województwa gdańskiego* (1982) – uzyskał Maciej Przewoźniak. Kilka lat pracowała tu również dr Mirosława Marsz (zm. 2010), na stałe związana zawodowo z Wydziałem Architektury Politechniki Gdańskiej. Lata 80. XX wieku, powszechnie oceniane jako najbardziej kryzysowy, schyłkowy okres tzw. realnego socjalizmu w Polsce, paradoksalnie stanowiły – po zniesieniu stanu wojennego – jeden z najbardziej twórczych naukowo okresów w rozwoju Katedry, kiedy należała ona do wiodących ośrodków geoekologii i ochrony środowiska w Polsce. Istotną rolę odegrały w nim badania Macieja Przewoźniaka, autora m.in. stosowanego do dziś podręcznika *Podstawy geografii fizycznej kompleksowej* (1987) oraz rozprawy habilitacyjnej *Krajobrazowy system interakcyjny strefy nadmorskiej w Polsce* (1991), wspomaganego badaniami oraz udziałem w projektach naukowych i komercyjnych kierownika Katedry Jerzego Szukalskiego i trzech wyżej wymienionych asystentów. W okresie tym miały miejsce liczne wyjazdy naukowe Andrzeja Henryka Rachockiego (Finlandia, Wielka Brytania) oraz kontakty w ramach realizacji tematu badawczego III.2 RWPG „Ekologiczne podstawy kształtowania i planowania krajobrazu”, jak również udział w licznych centralnych i resortowych projektach badawczych, np. CPBP 04.10 „Kształtowanie i ochrona środowiska” czy RPBR.28 „Doskonalenie technologii i organizacji produkcji rolniczej na Żuławach”. Realizowano również wiele projektów komercyjnych na potrzeby planowania przestrzennego oraz ochrony środowiska i przyrody. W tym czasie do zespołu dołączyli dwaj absolwenci kierunku geograficznego na UG z 1987 roku, Mariusz Kistowski (1986) i Jarosław T. Czochański (1989). Uwieńczenie badań tego okresu stanowił udział w projekcie dotyczącym ekorozwoju obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski” (1990–1992), koordynowanym przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska. Od 1991 roku – zgodnie z profilem badawczym i sugestiami pracowników – jednostka zmieniła nazwę na Katedra Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska.

Uzasadniona wydaje się opinia, że od drugiej połowy lat 70. do połowy lat 90. XX wieku Katedra – realizująca w tym czasie interdyscyplinarne seminarium magisterskie z zakresu kształtowania i ochrony środowiska (KiOŚ) (z udziałem specjalistów z zakresu: prawa, ekologii, urbanistyki) – stanowiła jeden z wiodących ośrodków naukowo-dydaktycznych geoekologii i ochrony środowiska w Polsce. W okresie, gdy „ochrona środowiska” nie istniała jeszcze jako kierunek studiów i nie ulegała powszechnej obecnie „dystrofii”, pracownicy Katedry przyczynili się do znaczącego wzbogacenia zakresu metod badawczych geoekologii i ochrony środowiska oraz kierunków jej implementacji do teorii i praktyki planowania przestrzennego. Sytuacja stopniowo zmieniała się w pierwszej połowie lat 90., gdy wymianie uległa większość kadry jednostki. W 1993 roku na emeryturę odszedł doc. dr Jerzy Szukalski, na co wpływ miał m.in. brak habilitacji, której nie udało mu się uzyskać. W 1994 roku zespół opuścił dr hab. Maciej Przewoźniak, przenosząc się na Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej, gdzie – jego zdaniem – panowała lepsza niż na UG atmosfera do rozwoju naukowego, by po dekadzie skoncentrować się wyłącznie na działalności konsultingowej w zakresie ochrony przyrody i środowiska. W latach 1990–1995 pracę na UG zakończyli również trzej asystenci zatrudnieni w początku lat 80. Jacek Kozłowski (do 1989 roku) wybrał karierę polityczną (związany początkowo z Kongresem Liberalno-Demokratycznym, potem Platformą Obywatelską), początkowo jako dyrektor Biura Prasowego Rządu Jana Krzysztofa Bieleckiego, następnie w bankowości, a w latach 2007–2015 jako wojewoda mazowiecki. Mirosław Białoś (do 1991 roku) został poddany rotacji ze względu na brak postępów naukowych. Jedyńy z nich – Jacek Szczepaniak, który uzyskał stopień doktora w 1992 roku na podstawie pracy *Zastosowanie cyfrowo przetworzonych obrazów satelity LANDSAT TM do badań struktury środowiska przyrodniczego na przykładzie zlewni jeziora Druzno*, pracował do 1995 roku, a następnie zaangażował się w pełni w działalność biznesową, częściowo wykorzystującą doświadczenia naukowe (m.in. w zakresie teledetekcji).

Od 1992 roku funkcję kierownika Katedry przez kolejne 19 lat pełnił dr hab. prof. UG Andrzej Henryk Rachocki (z przerwą w latach 1998–2001, gdy zatrudniony był tylko na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy). Jako jeden z najwybitniejszych w Polsce badaczy w zakresie geomorfologii fluwialnej (m.in. jego monografia *Alluvial Fans. An attempt at an empirical approach* z 1981 roku została w 1988 wydana w języku japońskim) po objęciu kierownictwa próbował częściowo ukierunkować prowadzone w Katedrze

badania na tę problematykę. Zatrudnieni zostali absolwenci specjalizacji geomorfologicznej na UG: Anna-Maria Rolka (od 1993) i Wiktor Szydarowski (od 1995), którzy rozpoczęli realizację prac doktorskich z zakresu geomorfologii. Anna-Maria Rolka wybrała jednak w 1998 roku karierę w policji i pracuje aktualnie w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie, a Wiktor Szydarowski w 2001 roku przeniósł się do Katedry Geografii Rozwoju Regionalnego i podjął badania w zakresie rozwoju regionalnego, a w 2003 obronił na UG doktorat na temat pasm rozwoju społeczno-gospodarczego w Europie Bałtyckiej. Od tego czasu mieszka w południowej Szwecji, pracując w instytucjach unijnych, regionalnych oraz jako indywidualny ekspert. W latach 90. główny zespół pracowników Katedry, kontynuujących tradycje badań geoekologicznych, stanowili Mariusz Kistowski i Jarosław T. Czochański. Uzyskali oni stopnie doktorskie odpowiednio w 1995 roku – na podstawie pracy *Struktura i potencjał krajobrazu obszaru młodoglacjalnego na przykładzie okolic Ełku*, oraz w 1997 – za dysertację *System przyrodniczo-rekreacyjny Tatr Polskich*. W 1997 roku zatrudniony został Wojciech Staszek, reprezentujący również nurt geoekologiczny, który w 2004 obronił rozprawę doktorską pt. *Struktura funkcjonalna geosystemu młodoglacjalnego na przykładzie dorzecza Borucinki*. W sytuacji braku w Katedrze w latach 1994–2003 samodzielnego pracownika nauki – specjalisty z zakresu geoekologii, należy podkreślić życzliwość i zaangażowanie prof. Andrzeja Richlinga z Uniwersytetu Warszawskiego, który promował na UG aż trzech doktorów zatrudnionych w Katedrze (Jacek Szczepaniak, Mariusz Kistowski, Wojciech Staszek).

Od początku lat 90. wzrastało znaczenie zastosowania GIS jako jednego z podstawowych narzędzi i technik badań. Pracownicy Katedry byli pierwszymi na kierunku geograficznym UG użytkownikami komercyjnego oprogramowania MapInfo i ArcGIS oraz jako pierwsi (od 1992 roku) zaczęli wykorzystywać je w badaniach. Od 1993 roku Katedra jako pierwsza na UG i jedna z pierwszych w Polsce rozpoczęła zajęcia dydaktyczne w zakresie GIS, organizując pracownie komputerowe. Mariusz Kistowski wspólnie z Magdaleną Iwańską w 1997 roku opublikował jeden z pierwszych w Polsce podręczników z tego zakresu, a Jarosław T. Czochański opracował skrypt do ćwiczeń z MapInfo.

W latach 90. Jarosław T. Czochański – początkowo koncentrując się na badaniach w Tatrach i współpracy z Pracownią Naukowo-Badawczą Tatrzańskiego Parku Narodowego w zakresie badań nad ruchem turystycznym i presją turystyki na środowisko – był organizatorem wieloletniej akcji badań

ruchu turystycznego w TPN, której wyniki są wykorzystywane do dziś przez wiele osób i instytucji. Następnie podjął problematykę uwarunkowań ekofizjograficznych dla planowania przestrzennego oraz monitoringu planowania regionalnego skoncentrowanego na aspektach środowiskowych, współpracując blisko od 2000 roku z samorządem województwa pomorskiego.

W latach 1998–2001 w związku z czasowym przeniesieniem się Andrzeja Henryka Rachockiego na Uniwersytet Kazimierza Wielkiego i brakiem samodzielnego pracownika w Katedrze jednostka połączyła się z Katedrą Meteorologii i Klimatologii, tworząc Katedrę Klimatologii i Kształtowania Środowiska, kierowaną przez dr. hab. prof. UG Jerzego A. Trappa. Od 2001 roku powróciła do poprzedniej nazwy i kierownictwa. W związku z problemami organizacyjnymi, częstymi zmianami kadrowymi, ale również modyfikacjami sposobu kształcenia studentów i ewolucją zainteresowań naukowo-badawczych pracowników poszerzeniu ulegał także profil badawczy Katedry.

Głównie za sprawą prac badawczych i aplikacyjnych prowadzonych przez Mariusza Kistowskiego w różnych zespołach i indywidualnie, w profilu badawczym Katedry zaczęła dominować problematyka przyrodniczych uwarunkowań dla planowania przestrzennego i strategicznych ocen środowiskowych, programowania rozwoju zrównoważonego i ochrony środowiska, oceny ekoinnowacyjności dokumentów strategicznych, a po 2010 roku również diagnozowania sozologicznego. W 2003 roku na podstawie monografii *Regionalny model zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska a strategie rozwoju województw* Mariusz Kistowski uzyskał habilitację na UW. Równocześnie rozwijano badania geoekologiczne, w szerszej niż dawniej formule – np. współpracując z architektami krajobrazu, czego przykład może stanowić opracowanie z 2005 roku *Studium ochrony krajobrazu województwa pomorskiego* lub udział Mariusza Kistowskiego w pracach nad metodyką audytu krajobrazowego, wdrażanego w ramach Europejskiej Konwencji Krajobrazowej.

Znaczny rozwój kadrowy nastąpił w Katedrze w pierwszej dekadzie XXI wieku. Na stanowiskach naukowo-dydaktycznych zatrudnieni zostali: mgr Tomasz Kugler (2002–2007), skupiony na tematyce geomorfologicznej; mgr Barbara Korwel-Lejkowska (od 2004), zajmująca się głównie wpływem procesów suburbanizacji na środowisko; absolwentka i doktorantka Uniwersytetu im. Adam Mickiewicza; dr Barbara Bożętka (2007–2013), specjalizująca się w tematyce terenów zieleni; dr inż. arch. Alicja K. Zawadzka (od 2011), która w 2015 roku obroniła na Politechnice Gdańskiej doktorat z zakresu kategoryzacji ładu przestrzennego w strefie podmiejskiej aglomeracji Trójmiasta,

będąca filarem kształcenia planistyczno-urbanistycznego na studiach z zakresu gospodarki przestrzennej; oraz mgr Bartosz Pępek (od 2011), realizujący w Instytucie Geografii większość ćwiczeń z zakresu GIS. Znaczący dla rozwoju Katedry był również 2013 rok, kiedy Jarosław T. Czochański uzyskał na Uniwersytecie Szczecińskim na podstawie pracy *Monitoring rozwoju regionalnego. Aspekty metodologiczne i implementacyjne* stopień doktora habilitowanego oraz zatrudniony został dr nauk rolniczych Paweł Wiśniewski, absolwent geografii na UKW w Bydgoszczy oraz doktorant na Uniwersytecie Techniczno-Przyrodniczym w Bydgoszczy, specjalizujący się w problematyce ochrony gleb i środowiska obszarów wiejskich – wypełniona tym samym została znacząca luka kadrowa jednostki w tym zakresie badawczym. W 2011 roku wraz z przejściem na emeryturę Andrzeja Henryka Rachockiego stanowisko kierownika Katedry objął Mariusz Kistowski, wcześniej – po reaktywacji Instytutu Geografii w 2005 roku – pełniący z wyboru pracowników funkcję pierwszego od ćwierćwiecza dyrektora IG.

Ważne jest również wspomnienie o dawnych i aktualnych pracownikach technicznych Katedry, którzy w zdecydowanej większości są absolwentami studiów geograficznych na WSP w Gdańsku lub UG. Od połowy lat 60. do początku XXI wieku jej sekretariatem kierowała mgr Teresa Bławat. Magister Maria Rekowska i Barbara Stefaniak, również zatrudnione tu przez większość swojej pracy zawodowej, przez 40 lat – w zbliżonym okresie – realizowały niezbędne prace kreslarskie dla całego Instytutu Geografii lub katedr tego kierunku. Od 1972 roku jako specjalista inżyniersko-, a następnie naukowo-techniczny pracuje mgr Andrzej Pępek – najstarszy obecnie stażem pracownik Katedry, aktywny od wielu lat w życiu uczelni, m.in. od 1993 roku jako członek Senatu UG z grupy pracowników technicznych oraz wiceprzewodniczący NSZZ „Solidarność”. Od 2004 roku zatrudniony jest mgr Robert Lejkowski, który sprawuje opiekę nad (coraz bardziej cyfrową) składnicą kartograficzną, obsługującą cały Instytut i wszystkich studentów, ale znajdującą się w strukturze Katedry. Od 2006 roku pracownikiem Katedry jest również dr Piotr Grzybowski, ekonomista i informatyk, obsługujący w zakresie informatycznym cały Instytut. Mimo zatrudnienia na stanowisku naukowo-technicznym uczestniczy on również w procesie dydaktycznym, a w 2014 roku uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie pracy *Model transferu wiedzy ekonomicznej między uczelniami a praktyką gospodarczą*.

Katedra Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska po około 45 latach rozwoju w różnych formułach i pod różnymi nazwami stanowi w 2016 roku

10-osobowy interdyscyplinarny zespół badaczy, dydaktyków i pracowników technicznych, posiadających doświadczenie w zakresie nauk geograficznych, rolniczych, urbanistyki i architektury, a także ekonomii i zarządzania, specjalizujący się w badaniach dotyczących interakcji między ludźmi a krajobrazem, zarządzania środowiskiem i jego ochrony oraz środowiskowych podstaw planowania przestrzennego, kompetentnych w zakresie badawczym, dydaktycznym i projektowym.

Osiągnięcia naukowe

Podstawowy kierunek badań prowadzonych przez pracowników KGFikŚ wywodzi się z dorobku kompleksowej geografii fizycznej (geoekologii), która dominowała w problematyce badań od początku lat 70. do końca lat 90. XX wieku. Najważniejsze badania i prace w tym zakresie powstały w latach 1978–2004, między rozprawami doktorskimi Tadeusza Gackiego i Wojciecha Staszka. Pracownicy Katedry, szczególnie Maciej Przewoźniak, wnieśli istotny wkład w teorię i metodykę badań geoekologicznych. W ostatnim 15-leciu XX wieku badania prowadzone głównie przez Jarosława T. Czochańskiego znacząco wzbogaciły wiedzę w zakresie presji turystyki na środowisko przyrodnicze Tatrzańskiego Parku Narodowego. Pierwsze 15 lat XXI wieku to rozwój wielu nowych kierunków badań. Szczególnie istotne były użytkowe propozycje dotyczące metod sporządzania opracowań ekofizjograficznych, strategicznych ocen oddziaływania na środowisko, programowania i modelowania rozwoju zrównoważonego i ochrony środowiska, oceny ekoinnowacyjności dokumentów strategicznych oraz diagnozowania sozologicznego, w których wiodącą rolę odgrywał Mariusz Kistowski, z udziałem większości pozostałych pracowników Katedry. Na ich podstawie powstało wiele opracowań aplikacyjnych. Cechą wyróżniającą te badania jest zastosowanie technologii GIS i ich wysoka przydatność praktyczna. Uzupełniającym kierunkiem badań była geomorfologia fluwialna, której głównym przedstawicielem był Andrzej Henryk Rachocki. W historii Katedry należy zwrócić uwagę na udział w kilku projektach badawczych, realizowanych w ramach:

- w latach 80. XX wieku – tematu III.2 RWPG „Ekologiczne podstawy kształtowania i planowania krajobrazu” i „Ekologiczne podstawy planowania optymalnych struktur krajobrazowych” (Maciej Przewoźniak, Jerzy Szukalski, Mirosław Białoś, Jacek Szczepaniak),

- 1987–1988 – tematu 28.1.C11.01.01 „Ocena struktury krajobrazu zlewni jeziora Druzno” w ramach RPBR 28 „Problemy technologii i organizacji produkcji rolnej na Żuławach” (Miroslaw Białoś, Jacek Szczepaniak),
- 1999–2000 – dwóch międzynarodowych projektów badawczych: PHARE PI/9811/058M – Future Transport Pattern and the TEM/TER Development Zone oraz INTERREG III B Seagull-project (2004) – opracowanie tematu „GIS in the Pomeranian Region” – w części „Statistics and Geographical Information System (GIS)” (Jarosław T. Czochoński, Wiktor Szydarowski),
- 2007–2010 – projektu badawczego MNiSW nr N305 03997 pt. „Antropogeniczne przekształcenia funkcjonowania ekosystemów wodnych i bagiennych pod wpływem oddziaływania tras komunikacyjnych” (Wojciech Staszek),
- 2009–2012 – projektu badawczego MNiSW nr N305 033937 pt. „Przestrzenna diagnoza jakości i ochrony środowiska w Polsce w I dekadzie XXI w. w kontekście krajowej i wspólnotowej polityki ekologicznej w latach 2000–2009” (Mariusz Kistowski, Piotr Grzybowski).

Ponieważ o dorobku naukowym najlepiej świadczą publikacje, poniżej sporządzono chronologiczną listę najważniejszych i najobszerniejszych publikacji autorstwa pracowników Katedry od 1970 roku. Ze względu na wielkość dorobku ograniczono się do publikacji książkowych.

Wybrane publikacje książkowe pracowników KGFiKŚ z lat 1970–2015

- Szukalski J., 1971, *Środowisko geograficzne Trójmiasta (Gdańsk – Sopot – Gdynia)*, Uniwersytet Gdański, Gdańsk, 192 s.
- Rachocki A., 1974, *Przebieg i natężenie współczesnych procesów rzecznych w korycie Raduni*, Warszawa, „Dokumentacja Geograficzna – Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk”, z. 1, 121 s.
- Rachocki A.H., 1981, *Alluvial Fans. An attempt at an empirical approach*, Wiley, 161 s.
- Przewoźniak M., 1987, *Podstawy geografii fizycznej kompleksowej*, Uniwersytet Gdański, Gdańsk, 209 s.
- Rachocki A.H., Church M. (eds.), 1990, *Alluvial Fans. A Field Approach*, Wiley, 402 s.
- Przewoźniak M., 1991, *Krajobrazowy system interakcyjny strefy nadmorskiej w Polsce*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, „Rozprawy i Monografie – Uniwersytet Gdański”, nr 172, 149 s.

- Szukalski J. (red.), 1996, *Pojezierze Starogardzkie. Cz. 1. Środowisko przyrodnicze*, Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Wydział V Nauk o Ziemi, Wydawnictwo Gdańskie, Gdańsk, 271 s.
- Kistowski M., Iwańska M., 1997, *Systemy informacji geograficznej. Podstawy techniczne i metodyczne. Przegląd pakietów i zastosowań w badaniach środowiska przyrodniczego*, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań, 180 s.
- Kistowski M., 1998, *Cyfrowy atlas środowiska przyrodniczego województwa gdańskiego*, Wydawnictwo DJ, Gdańsk, 62 s.
- Kistowski M., Staszek W., 1999, *Poradnik do opracowania gminnego i powiatowego programu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska*, Wydawnictwo DJ, Pomorski Urząd Wojewódzki, Gdańsk, 212 s.
- Czochański J.T., Borowiak D. (red.), 2000, *Z badań geograficznych w Tatrach Polskich. 25-lecie badań Uniwersytetu Gdańskiego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, 362 s.
- Czochański J.T. (red.), 2001, *Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego*, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Gdańsk, „Pomorskie Studia Regionalne”, 203 s.
- Aszyk M., Kistowski M., 2002, *Monitoring bobra w województwie pomorskim. Ekologiczne, sozologiczne i społeczne uwarunkowania rozmieszczenia gatunku w regionie*, Uniwersytet Gdański, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Gdańsk–Poznań, 79 s.
- Rachocki A., 2002, *Podstawy geomorfologii*, Wydawnictwo Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz, 171 s.
- Kistowski M., 2003, *Regionalny model zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska Polski a strategię rozwoju województw*, Uniwersytet Gdański, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Gdańsk–Poznań, 392 s.
- Rachocki A., 2003, *Zrozumieć geomorfologię*, Uniwersytet Gdański, Top Kurier, Toruń, 97 s.
- Parteka T., Czochański J.T. (red.), 2003, *Systemy Informacji Przestrzennej w planowaniu i rozwoju regionalnym*, Warszawa, „Biuletyn – Polska Akademia Nauk. Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju”, z. 206, 216 s.
- Kistowski M., 2004, *Wybrane aspekty zarządzania ochroną przyrody w parkach krajobrazowych*, Uniwersytet Gdański, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Gdańsk–Poznań, 140 s.
- Kistowski M., Mosdorf J. (red.), 2004, *Zasoby i zagrożenia środowiska przyrodniczego w powiecie ełckim i mieście Niemenczyn. Raport 2004*, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku, Ełk, 458 s.
- Kistowski M., Korwel-Lejkowska B., Witkiewicz M., 2005, *Problemy zagospodarowania i ruchu turystycznego w strefie nadmorskiej na przykładzie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego*, Bernardinum, Pelplin, 91 s.
- Kistowski M., 2006, *Wpływ programów ochrony na środowisko przyrodnicze. Ocena jakości i eko innowacyjności programów ochrony środowiska województw*

- opracowanych w latach 2001–2005*, Komitet „Człowiek i Środowisko” przy Prezydium PAN, Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk–Warszawa, „Studia nad Zrównoważonym Rozwojem”, t. 3, 218 s.
- Czochański J.T., Kistowski M. (red.), 2006, *Studia przyrodniczo-krajobrazowe województwa pomorskiego*, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Gdańsk, „Pomorskie Studia Regionalne”, 277 s.
- Czochański J.T., Hałuzo M., Kubicz G., Wojcieszek H., 2006, *Studium ekofizjograficzne województwa pomorskiego*, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Gdańsk, „Pomorskie Studia Regionalne”, 268 s.
- Bożętka B., 2007, *Parki i ogrody historyczne w krajobrazie województwa wielkopolskiego*, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań, 177 s.
- Nieciowski K., Kistowski M., 2008, *Uwarunkowania i perspektywy rozwoju energetyki wiatrowej na przykładzie strefy pobraży i wód przybrzeżnych województwa pomorskiego*, Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, 104 s.
- Kistowski M., Pchałek M., 2009, *Natura 2000 w planowaniu przestrzennym – rola korytarzy ekologicznych*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 115 s.
- Kistowski M., Kowalczyk J., 2011, *Wpływ transformacji modelu zarządzania parkami krajobrazowymi na skuteczność realizacji ich funkcji w przestrzeni Polski*, Warszawa, „Biuletyn – Polska Akademia Nauk. Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju”, z. 247, 165 s.
- Kistowski M., 2012, *Diagnoza sozologiczna gmin Polski w I dekadzie XXI wieku*, Warszawa, „Studia – Polska Akademia Nauk. Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju”, t. 148, 302 s.
- Kistowski M., 2012, *Atlas sozologiczny gmin Polski 2000–2009*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, 316 s.
- Czochański J.T., 2013, *Monitoring rozwoju regionalnego. Aspekty metodologiczne i implementacyjne*, Warszawa, „Studia – Polska Akademia Nauk. Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju”, t. 149, 363 s.
- Wiśniewski P., 2015, *Przeciwerozyjna funkcja lasów glebochronnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, 126 s.

Osiągnięcia dydaktyczne

Kształcenie studentów – obok badań naukowych – stanowi podstawowy kierunek działalności Katedry Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska. W zakresie związanym z podstawowym profilem Katedry, obejmującym kompleksową i stosowaną geografię fizyczną, studenci byli kształceni

i przygotowywali prace magisterskie od połowy lat 60. XX wieku. W tym czasie seminaria magisterskie prowadzone w Katedrze ukończyło kilkuset absolwentów dziennych i zaocznych studiów geograficznych. W ciągu 50 lat prace magisterskie przygotowało około 450 osób, w tym w latach 1996–2015 studia geograficzne na tym poziomie ukończyło blisko 160 osób, a w zakresie gospodarki przestrzennej blisko 30 (od 2013 roku). Od 2008 roku przygotowano również 81 prac licencjackich z zakresu geografii oraz 67 projektów i prac licencjackich z tematyki gospodarki przestrzennej.

Najpełniejszy program dydaktyczny realizowano w Katedrze w ćwierćwieczu od drugiej połowy lat 70. do końca XX wieku, kiedy to była w niej prowadzona specjalizacja i seminarium z zakresu kształtowania i ochrony środowiska (KiOŚ), należące do wiodących w Polsce w tym czasie. Bardzo szeroki program nauczania obejmował m.in.: ekologię ogólną, prawne aspekty ochrony środowiska, naukę o krajobrazie, fizjografię planistyczną, przyrodnicze podstawy kształtowania krajobrazu obszarów zurbanizowanych, a także turystycznych i chronionych oraz rolniczych, rekultywację środowiska, podstawy planowania krajobrazowo-ekologicznego, bioklimatologię oraz trzytygodniowe specjalistyczne ćwiczenia terenowe. Studia przygotowywały wysokiej klasy specjalistów w zakresie kształtowania i ochrony środowiska przyrodniczego dla administracji publicznej, do projektowania, a także nauczania na różnych poziomach. Losy karier zawodowych absolwentów tej specjalizacji pokazują, że wielu z nich wykorzystało w pracy zawodowej wiedzę uzyskaną na studiach. Wysoki poziom dydaktyki potwierdzają również nagrody za prace magisterskie przyznane absolwentom, w tym także przyszłym pracownikom Katedry: w IV Konkursie PTG na pracę magisterską (1988 rok) drugą nagrodę uzyskał Jarosław Czochoński za pracę *Degradacja środowiska przyrodniczego Tatrzańskiego Parku Narodowego pod wpływem działalności sportowo-turystycznej*, a trzecią Małgorzata Kistowska za pracę *Przyrodnicze podstawy kształtowania krajobrazu zlewni Gościciny* – promotorem obu prac był Jerzy Szukalski. W konkursie na prace magisterskie Polskiej Asocjacji Ekologii Krajobrazu wyróżnienia otrzymali: Wojciech Staszek za pracę *Aspekty funkcjonalne geosystemów pd. części Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego* (1997) i Agnieszka Kowalska za pracę *Analiza położenia i oddziaływania na środowisko przyrodnicze składowisk odpadów oraz dzikich wysypisk śmieci w woj. pomorskim* (1998) (promotorem obu był Andrzej Henryk Rachocki), a pierwszą nagrodę w 2002 roku uzyskała Barbara Korwel-Lejkowska za pracę *Struktura krajobrazu Wysoczyzny Czapelskiej w ujęciu koncepcji płatów, korytarzy i matryc* (promotor Mariusz Kistowski).

W 2014 roku Katarzyna Kupska otrzymała wyróżnienie w konkursie Polskiego Towarzystwa Nukleonicznego na najlepsze prace doktorskie, magisterskie, inżynierskie i licencjackie związane tematycznie z atomistyką za pracę *Przyrodnicze i społeczne uwarunkowania lokalizacji planowanej elektrowni jądrowej w północnej części województwa pomorskiego* (promotor Mariusz Kistowski). Podkreślić również należy wysoki poziom wielu innych prac magisterskich wykonanych na kierunku geograficznym (m.in. Kazimierza Niecikowskiego w 2007, Anny Tupaj w 2009, Katarzyny Hypki w 2012 i Jerzego Szydłowskiego w 2013 roku) i gospodarka przestrzenna (np. Piotr Murawski i Grażyna Wiklent w 2013, Magdalena Jasińska w 2014 i Patryk Czajka w 2015 roku).

Bardzo istotną rolę w kształceniu studentów w zakresie kształtowania i ochrony środowiska na kierunku geograficznym odgrywały ćwiczenia terenowe, realizowane zwykle w semestrze letnim. Przez dłuższy okres (głównie w latach 80. XX wieku) trwały one trzy tygodnie i były organizowane na Pomorzu, zwykle na Pojezierzu Kaszubskim. Zmiana systemu finansowania uczelni po 1990 roku spowodowała silne ograniczenie wysokości środków przeznaczanych na dydaktykę, skutkujące zmniejszeniem długości trwania tych praktyk. Mimo to w latach 90. były one nadal organizowane przez Mariusza Kistowskiego z udziałem pracowników Katedry w wymiarze dwutygodniowym, ze środków uzyskiwanych od różnych sponsorów (fundacje, samorządy, zarządy parków krajobrazowych). Realizowano je w Ełku, Nadmorskim, Wdzydzkim i Zaborskim Parku Krajobrazowym, korzystając m.in. z infrastruktury „zielonych szkół” oraz wykonując badania przydatne dla samorządów (m.in. Ełku, Brus) i zarządców parków.

Na uwagę zasługują organizowane w latach 90. XX wieku praktyki terenowe regionalne z geografii fizycznej, odbywające się w Tatrzańskim Parku Narodowym, za które odpowiedzialna była Katedra (w szczególności Jarosław Czochański). Dzięki wyspecjalizowanej kadrze i współpracy z Pracownią Naukowo-Badawczą TPN były one prowadzone na wysokim poziomie, umożliwiając poznanie problematyki funkcjonowania środowiska wysokogórskiego i ochrony przyrody parku. Były one wysoko oceniane przez studentów. Wielu z nich wracało później na tatrzańskie szlaki jako nauczyciele geografii, z grupami szkolnymi, podkreślając, że swoją wiedzę i zamiłowanie do Tatr wynieśli z tych praktyk. Przy ich okazji pierwszy raz wyjechała w Tatry i zapalała „miłością do gór” absolwentka gdańskiej geografii z 1999 roku, późniejsza alpinistka i wybitna himalaistka, zdobywczyni (do 2015 roku) dziewięciu ośmiotysięczników – Kinga Baranowska.

W pierwszej dekadzie XXI wieku w związku ze zmianami programu studiów, a w szczególności wprowadzeniem studiów dwustopniowych, które odbiły się niekorzystnie na jakości kształcenia, ćwiczenia terenowe ulegały stopniowemu ograniczeniu, a ćwiczenia specjalizacyjne w końcu zanikły. Częściowo są one jeszcze realizowane na kierunku gospodarka przestrzenna, na którym pracownicy Katedry prowadzą ćwiczenia terenowe z przyrodniczych uwarunkowań gospodarki przestrzennej, współpracując od kilku lat z Biurem Rozwoju Gdańska.

Za przejaw aktywności dydaktycznej można również uznać udział pracowników i studentów Katedry w działalności Studenckiego Koła Naukowego Geografów, a w ostatnich latach także Studenckiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej UG. Studenci pełnili funkcje prezesów i członków zarządów kół, a pracownicy ich opiekunów (Jerzy Szukalski 1966–1968, Tadeusz Gacki 1975–1979, Mariusz Kistowski 1999–2004). Ponadto studenci uczestniczyli również w realizacji niektórych projektów badawczych, a także byli nagradzani na ogólnopolskich zjazdach studenckich kół naukowych geografów. Pracownicy i studenci Katedry brali udział również we wszystkich wyprawach geografów gdańskich na inne kontynenty, w większości przypadków jako ich kierownicy (Afganistan 1977 – Jerzy Szukalski, Australia 1979 – student Jacek Kozłowski, Mongolia 1982 – Jerzy Szukalski, Ameryka Łacińska 1986 – Jacek Szczepaniak).

W 2014 roku Katedra zawiesiła prowadzenie seminarium magisterskiego z zakresu geografii ze względu na program studiów niedający dostatecznych podstaw do przygotowania prac w zakresie kształtowania i ochrony środowiska na dobrym poziomie. Prowadzone jest seminarium magisterskie na gospodarce przestrzennej, obejmujące problematykę interakcji między antropopresją a środowiskiem i krajobrazem.

Inne osiągnięcia, ze szczególnym uwzględnieniem projektów aplikacyjnych

Kompetencje pracowników Katedry wiążące się z ich wiedzą i doświadczeniem w zakresie kompleksowej analizy i oceny środowiska przyrodniczego oraz umiejętności transformacji wiedzy teoretycznej do celów aplikacyjnych spowodowały, że od jej początków ten nurt aktywności stanowił istotny kierunek działalności zatrudnionych w niej osób. W latach 60. i 70. dominowała realizacja

projektów firmowanych przez Uniwersytet Gdański, a w latach 80. XX wieku coraz więcej z nich było realizowanych poprzez spółdzielcze i prywatne firmy konsultingowe, które zaczęły powstawać w tym czasie. Ta komercyjna forma realizacji projektów aplikacyjnych, bazujących na doświadczeniach naukowych, przeważa w ostatnim ćwierćwieczu. W początkowym okresie dominował udział w przygotowaniu fizjografii (Jerzy Szukalski), również we współpracy z Geoprojektem. W latach 70. wykonano inwentaryzację degradacji środowiska w województwie gdańskim, a następnie kilka opracowań studialnych dla potrzeb planowanych parków krajobrazowych (m.in. Kaszubskiego i Wdzydzkiego). W realizację tych projektów aktywnie włączał się Maciej Przewoźniak, a także studenci geografii, szczególnie członkowie SKNG UG. W kolejnej dekadzie wielu absolwentów i pracowników Katedry podejmowało działalność komercyjną, tworząc firmy konsultingowe (m.in. Ekoprojekt – Tomasz Tabeau, Eko-service – Maciej Przewoźniak i Jacek Szczepaniak, Fin Skog – Mirosław Białoś, Mariusz Kistowski, Jacek Szczepaniak, Proeko – Maciej Przewoźniak, Pro Digital GIS Consulting & Solutions – Wojciech Staszek), działające na rynku projektów z zakresu ochrony środowiska i przyrodniczych uwarunkowań gospodarowania przestrzenią. Zakres tematyczny realizowanych projektów był bardzo rozległy, co wpłynęło na poszerzenie kompetencji i kontaktów ich wykonawców. Można je zaliczyć do kilku podstawowych grup dotyczących:

- analizy i oceny uwarunkowań przyrodniczych do realizacji różnych kierunków gospodarowania w środowisku (np. „Makroprzestrzenne i regionalne uwarunkowania proponowanych wariantów lokalizacji III elektrowni jądrowej wynikające z cech struktury środowiska przyrodniczego”, 1988; „Analiza uwarunkowań środowiskowych i przestrzennych istniejących lokalizacji zakładów utylizacji odpadów województwa nowosądeckiego”, 1989; „Wstępne studium lokalizacyjne regionu gdańskiego na cele energetyki wiatrowej”, 1990; „Materialna i funkcjonalna struktura środowiska przyrodniczego Obszaru Funkcjonalnego «Zielone Płuca Polski»”, 1990; „Planowana elektrownia węglowa w Porcie Północnym w Gdańsku. Wstępna ocena wykonalności w kontekście uwarunkowań środowiskowo-lokalizacyjnych”, 2008; trzy edycje „Opracowania ekofizjograficznego województwa pomorskiego” z 2002, 2007 i 2014 roku; „Analiza problematyki dotyczącej rzeźby terenu, wód, zagospodarowania i użytkowania terenu, gospodarki oraz zagrożeń naturalnych w ramach Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia (KIP) dla I polskiej elektrowni jądrowej o mocy około 3000 MW”, 2013),

- planowania zagospodarowania zgodnego z uwarunkowaniami przyrodniczymi (m.in. „Projekt systemu zieleni miasta Gdańska oparty na założeniach do planu zagospodarowania przestrzennego do roku 2010”, 1988; „Ekologiczny model gospodarowania na Obszarze Funkcjonalnym «Zielone Płuca Polski»”, 1991; „Koncepcja modelu przestrzennego zintegrowanego systemu infrastruktury transportowo-przesyłowej Pomorza Wschodniego”, 1998; trzy edycje „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego” z 2002, 2009 i 2015 roku; dwa „Raporty o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego” z 2002 i 2006 roku; „Plan strategiczno-operacyjny Zintegrowanego Zarządzania Obszarami Przybrzeżnymi w województwie pomorskim”, 2004; „Projekt Programu «Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław do roku 2030»”, 2009; „Koncepcja zrównoważonej polityki miejskiej województwa pomorskiego”, 2013),
- planowania ochrony przyrody i krajobrazu (m.in. „Ewidencja zespołów przyrodniczo-krajobrazowych na terenie województwa gdańskiego”, 1996/1997; „Delimitacja oraz charakterystyka środowiska przyrodniczego i kulturowego Obszarów Przyrodniczo Wrażliwych województwa pomorskiego oraz określenie strategii i programu wdrażania działań rolno-środowiskowych”, 2004; „Studium ochrony krajobrazu województwa pomorskiego”, 2005/2006; „Koncepcja sieci ekologicznej województwa pomorskiego dla potrzeb planowania przestrzennego”, 2014; „Weryfikacja granic i zakazów dotyczących wybranych obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim”, 2015),
- strategicznych ocen (prognoz) oddziaływania na środowisko (m.in. dla: „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego”, 2002; „Planu Gospodarki Odpadami Województwa Pomorskiego”, 2003; „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2004–2006”, 2004; „Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2007–2013”, 2005; „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007–2010”, 2007; „Programu UE «Polska – Litwa – Rosja (Kaliningrad) 2007–2013»”, 2007; „Narodowej Strategii Gospodarki Wodnej 2030”, 2009; „Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”, 2010),
- metodyki sporządzania różnych opracowań z zakresu ochrony środowiska i planowania przestrzennego (m.in. „Ocena ryzyka ekologicznego Ełku i okolic”, 1995; „Metodyka sporządzania opracowań ekofizjograficznych”,

2003; „Wskazania metodyczne do wykonywania prognoz oddziaływania na środowisko do projektów planów zagospodarowania przestrzennego województw”, 2004; „Kryteria chłonności ekologicznej dla potrzeb planowania przestrzennego”, 2004/2005; „Metodyka oceny uwarunkowań lokalizacji farm wiatrowych w skali wojewódzkiej”, 2011; „Identyfikacja i ocena krajobrazów – metodyka oraz główne założenia”, 2014).

W latach 90. powstało również wiele baz danych GIS dla różnych instytucji. Można oszacować, że w ciągu 50-lecia pracownicy jednostki wykonali kilkaset projektów i ekspertyz dla ponad 200 instytucji, wśród których znajdowały się jednostki administracji rządowej (ministerstwa, głównie Ministerstwo Środowiska, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, wojewodowie, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, nadleśnictwa), samorządowej (urzędy marszałkowskie i gminne), przedsiębiorstwa, a także firmy konsultingowe. Obecni pracownicy Katedry specjalizują się w niektórych typach opracowań: Mariusz Kistowski (strategiczne oceny oddziaływania na środowisko, modele i studia ochrony krajobrazu), Jarosław T. Czochański (regionalne opracowania ekofizjograficzne i korytarze ekologiczne), Wojciech Staszek (opracowania ekofizjograficzne i prognozy wpływu na środowisko dla MPZP i SUiKZPG), Alicja K. Zawadzka (projekty MPZP i zmian w SUiKZPG), Paweł Wiśniewski (plany gospodarki niskoemisyjnej dla terenów wiejskich), Barbara Korwel-Lejkowska i Bartosz Pępek (bazy danych GIS).

Bibliografia

- Harasimiuk K.A., 2012, *Dzieje Instytutu Geograficznego w Uniwersytecie Lwowskim w latach 1883–1939*, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Wiślański T., 1989/1990, *Józef Kostrzewski jako rzecznik współpracy między naukami*, „Slavia Antiqua” t. 32, s. 35–67.

Pracownicy jednostki

DR HAB. PROF. UG MARIUSZ KISTOWSKI

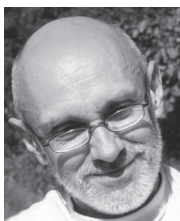
Urodził się w 1963 roku w Gdańsku, gdzie ukończył II Liceum Ogólnokształcące. W latach 1982–1987 na Uniwersytecie Gdańskim odbył studia geograficzne o specjalizacji kształtowanie i ochrona środowiska. W 1987 roku uzyskał tytuł magistra na podstawie pracy pt. *Studium porównawcze morfostruktury krajobrazu młodoglacjalnego województwa gdańskiego*. W trakcie studiów działał aktywnie w Studenckim Kole Naukowym Geografów, na XIV ogólnopolskim zjeździe kół uzyskał III nagrodę za badania nad dojazdami na uczelnię i budżetem czasu studentów geografii UG. Od 1986 roku zatrudniony jest w Katedrze Geografii Fizycznej Kompleksowej i Stosowanej. W pierwszej dekadzie jego działalność naukowa koncentrowała się na problematyce kompleksowej geografii fizycznej (geoekologii), w ramach której przygotował pod kierunkiem prof. Andrzeja Richlinga rozprawę doktorską *Struktura i potencjał krajobrazu obszaru młodoglacjalnego na przykładzie okolic Elku. Studium metod i związków*. Na jej podstawie w 1995 roku na UG uzyskał stopień doktora. Równocześnie realizował badania i projekty aplikacyjne z zakresu ochrony środowiska, stosując i rozwijając od początku lat 90. prekursorskie w kraju techniki GIS. Śladem po tym okresie jest *Cyfrowy atlas środowiska przyrodniczego województwa gdańskiego* – jedyny atlas tego województwa w granicach z lat 1975–1998. Wśród projektów z tego etapu działalności za najważniejsze należy uznać badania nad strukturą, potencjałem i ekologicznym modelem funkcjonowania obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski” (1990–1992), którymi kierował wspólnie z Jackiem Szczepaniakiem.

Najbardziej intensywny okres pracy naukowej i dydaktycznej rozpoczął po 1995 roku. W 1997 przygotował wspólnie z Magdaleną Iwańską pierwszą ze swoich kilkunastu książek: *Systemy informacji geograficznej. Podstawy techniczne i metodyczne. Przegląd pakietów i zastosowań w badaniach środowiska przyrodniczego* – jeden z pierwszych podręczników GIS w Polsce. W następnych latach ewoluowało i poszerzało się pole jego zainteresowań badawczych,

kolejno obejmując: analizę i ocenę uwarunkowań przyrodniczych dla potrzeb działalności ludzi, wpływ antropopresji na środowisko przyrodnicze, modelowanie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju oraz ocenę ekoinnowacyjności dokumentów strategicznych, zarządzanie obszarami chronionymi, planowanie ochrony i kształtowania krajobrazu, diagnozowanie sozologiczne. Zainteresowania koncepcją ekorozwoju i osobiste kontakty z prof. Stefanem Kozłowskim zaowocowały uzyskaniem przez Mariusza Kistowskiego w 2003 roku na Uniwersytecie Warszawskim stopnia doktora habilitowanego nauk o Ziemi w zakresie geografii na podstawie pracy pt. *Regionalny model zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska Polski a strategie rozwoju województw*, za którą uzyskał nagrodę im. Jerzego Kołodziejskiego, ufundowaną przez Narodową Fundację Ochrony Środowiska, i indywidualną nagrodę JM Rektora UG I stopnia. Ten nurt badawczy kontynuował również w monografii *Wpływ programów ochrony na środowisko przyrodnicze. Ocena jakości i ekoinnowacyjności programów ochrony środowiska województw opracowanych w latach 2001–2005* (2006). Dwie monografie (2004, 2011) poświęcił problemom zarządzania w parkach krajobrazowych. W 2007 roku otrzymał indywidualną Nagrodę Ministra Środowiska za całokształt działalności naukowo-badawczej w dziedzinie ochrony środowiska i ochrony przyrody. W latach 1996–2008 zrealizował osiem projektów badań własnych UG, a w okresie 2009–2012 indywidualny projekt badawczy finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego pt. „Przestrzenna diagnoza jakości i ochrony środowiska w Polsce w I dekadzie XXI wieku w kontekście krajowej i wspólnotowej polityki ekologicznej”. Rezultaty badań zostały opublikowane w 2012 roku w monografii *Diagnoza sozologiczna gmin Polski w I dekadzie XXI wieku*, wydanej w serii „Studia – Polska Akademia Nauk. Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju”, oraz w *Atlasie sozologicznym gmin Polski 2000–2009*. Prace te, wyróżnione nagrodą JM Rektora UG I stopnia, były podstawą wystąpienia przez Radę Naukową Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk w 2013 roku z wnioskiem o tytuł naukowy profesora nauk o Ziemi dla Mariusza Kistowskiego. Jego dorobek naukowy składa się z 255 publikacji, w tym 200 o charakterze w pełni naukowym. Szesnaście z nich to wydawnictwa książkowe, a 25 opublikowano w języku angielskim. Uczestniczył on w 186 konferencjach, w tym 45 międzynarodowych (13 z nich odbyło się za granicą, m.in. w Niemczech, Francji, Danii, Holandii i na Ukrainie), na których wygłosił 152 referaty i przedstawił 15 posterów. Swoją wiedzę naukową miał również okazję wykorzystać w trakcie realizacji 65 projektów i ekspertyz

aplikacyjnych. Wykonał także ponad 120 ocen wniosków o finansowanie projektów badawczych dla MNiSW oraz Narodowego Centrum Nauki.

Prowadzi on również aktywną działalność dydaktyczną. Realizował 20 różnych przedmiotów (czasem w wymiarze około 500 godzin rocznie) na studiach z zakresu geografii i gospodarki przestrzennej na UG oraz turystyki i rekreacji, pracując w latach 2004–2013 w Europejskiej Szkole Wyższej w Sopocie. Wypromował ponad 100 magistrów geografii i gospodarki przestrzennej oraz 33 licencjatów turystyki i rekreacji. Był promotorem rozprawy doktorskiej Piotra Fogła, obronionej na UG w 2012 roku. Był ponadto recenzentem w dwóch przewodach habilitacyjnych i 18 doktorskich, jak również recenzował kilkanaście monografii i kilkaset artykułów, w tym trzy rozprawy habilitacyjne. Wykazywał dużą aktywność również na gruncie organizacyjnym. Jest członkiem kilkunastu organów opiniodawczo-doradczych administracji publicznej. W latach 2007–2014 przewodniczył Zespołowi ds. Zrównoważonego Rozwoju Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN. Był przewodniczącym Polskiej Asocjacji Ekologii Krajobrazu (2014–2015). Obecnie jest członkiem Wojewódzkiej (od 2003) i Krajowej (od 2008) Komisji Ocen Oddziaływania na Środowisko, od 2012 roku przewodniczącym Rady Parków Krajobrazowych Województwa Pomorskiego. Wchodzi w skład rad redakcyjnych: „Przeglądu Geograficznego”, „Economic and Environmental Studies” i „Przeglądu Przyrodniczego”. W latach 2005–2008 pełnił funkcję dyrektora, reaktywowanego po ćwierć wieku, Instytutu Geografii UG. W tym okresie uruchomiono studia I i II stopnia gospodarki przestrzennej, studia doktoranckie z zakresu geografii oraz uzyskano nową siedzibę Instytutu. Od 2011 roku prof. Mariusz Kistowski kieruje Katedrą Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska UG.

DR HAB. PROF. UG JAROSŁAW TOMASZ CZOCHAŃSKI

Urodzony w 1963 roku w Gdyni, gdzie ukończył VI Liceum Ogólnokształcące. Do 1992 roku mieszkaniec tego miasta, następnie Gdańska. Jeszcze w szkole średniej rozpoczął działalność turystyczną, ukierunkowaną głównie na obszary

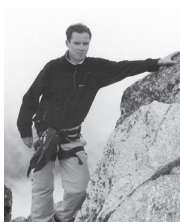
górskie. W 1982 roku podjął studia geograficzne na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego. Ten nieco przypadkowy wybór wynikał z nieuruchomienia studiów z zakresu turystyki i rekreacji na gdańskiej Akademii Wychowania Fizycznego. W czasie studiów ukończył kursy wspinaczkowe, został członkiem gdańskiego Klubu Wysokogórskiego Trójmiasto, pracował jako strażnik ochrony przyrody w Tatrzańskim Parku Narodowym oraz rozpoczął aktywną działalność badawczą i taternicką na obszarze Tatr Polskich. W latach 1985–1999 organizował i prowadził w TPN szerokie badania ruchu turystycznego i jego oddziaływania na środowisko. W 1987 roku ukończył studia, za pracę magisterską pt. *Degradacja środowiska przyrodniczego Tatrzańskiego Parku Narodowego pod wpływem działalności sportowo-turystycznej* uzyskał drugą nagrodę w IV Konkursie Prac Magisterskich Polskiego Towarzystwa Geograficznego. W 1989 roku rozpoczął pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Geografii Fizycznej Kompleksowej i Stosowanej UG; kontynuował współpracę z Pracownią Naukowo-Badawczą TPN i realizował w Tatrach rozprawę doktorską. Podjął w tym czasie także współpracę z krakowskim Instytutem Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej. W oparciu o wyniki tych badań w 1997 roku na Uniwersytecie Gdańskim obronił rozprawę doktorską pt. *System przyrodniczo-rekreacyjny Tatr Polskich*. Kończącym efektem jego wieloletnich prac była publikacja monografii (współredagowanej z Dariuszem Borowiakiem) *Z badań geograficznych w Tatrach Polskich* (2000), która podsumowała i zakończyła okres badań tatrzańskich. Po uzyskaniu stopnia doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii kontynuował zatrudnienie w Katedrze Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska, kolejno na stanowiskach adiunkta, starszego wykładowcy, adiunkta habilitowanego i profesora UG (od 2014 roku).

Od drugiej połowy lat 90. w ramach swojej działalności naukowej zajmował się przede wszystkim problematyką projektowania, realizacji i rozwijania systemów informacji przestrzennej. W 2000 roku rozpoczął współpracę z samorządem województwa pomorskiego i geodetą wojewódzkim nad stworzeniem koncepcji regionalnego systemu informacji o terenie dla potrzeb planowania przestrzennego. Jej wynikiem było opracowanie i wdrożenie Koncepcji Systemu Informacji o Terenie Województwa Pomorskiego oraz stała współpraca z Departamentem Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego w zakresie planowania regionalnego. Efektem prowadzonych prac były wspólne nagrody i wyróżnienia ministerialne.

W 2001 roku podjął współpracę dydaktyczną z Wydziałem Architektury Politechniki Gdańskiej jako wykładowca na studiach podyplomowych z zakresu projektowania przestrzeni i zarządzania rozwojem przestrzennym. W grudniu

2013 roku na Wydziale Nauk o Ziemi Uniwersytetu Szczecińskiego uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk o Ziemi w zakresie geografii na podstawie monografii *Monitoring rozwoju regionalnego. Aspekty metodologiczne i implementacyjne*. Obecnie prowadzi wykłady na kierunkach: gospodarka przestrzenna, geografia i skandynawistyka. Pracuje również w Pomorskim Biurze Planowania Regionalnego.

Jego dorobek tworzony w trakcie blisko 30 lat aktywności zawodowej obejmuje łącznie: ponad 120 publikacji naukowych i popularnonaukowych, ponad 60 wystąpień na konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych, około 60 opracowań o charakterze projektowo-wdrożeniowym i ekspertyz. Jest członkiem Polskiej Asocjacji Ekologii Krajobrazu i Rady Naukowej Parku Narodowego „Bory Tucholskie”. Interesuje się nadal alpinizmem i turystyką górską oraz krajami skandynawskimi.

DR WOJCIECH STASZEK

adiunkt

Urodzony w 1971 roku w Gdańsku. Absolwent II Liceum Ogólnokształcącego w Sopocie. Do 2005 roku mieszkaniec Sopotu, obecnie Gdyni. W 1990 roku rozpoczął studia geograficzne na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego. W ich trakcie podjął pracę w Przedsiębiorstwie Geologicznym „Polgeol”, gdzie zajmował się m.in. kartowaniem geologicznym i wykonywaniem map geologicznych. W latach 1995–1998 uczestniczył w opracowaniu dwóch arkuszy szczegółowej mapy geologicznej Polski. W 1996 roku ukończył studia, za pracę magisterską pt. *Wybrane aspekty funkcjonowania ekosystemów południowej części Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego* uzyskał wyróżnienie w Konkursie Prac Magisterskich Polskiej Asocjacji Ekologii Krajobrazu. W 1998 roku podjął pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska UG, gdzie rozwijał badania dotyczące zagadnień związanych z funkcjonowaniem geosystemów, ekologią, hydro- i geochemią. W 2004 roku obronił na Uniwersytecie Gdańskim rozprawę doktorską pt. *Struktura funkcjonalna geosystemu młodoglacjalnego na przykładzie dorzecza Borucinki*. Po uzyskaniu stopnia

doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii kontynuował zatrudnienie w Katedrze Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska na stanowisku adiunkta. Od 2000 roku zajmuje się także zagadnieniami związanymi z planowaniem przestrzennym, współpracując z Departamentem Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego oraz z biurami i pracownikami planistycznymi. W ramach działalności badawczej i praktycznej zajmował się problematyką rozwijania i programowania systemów informacji przestrzennej na potrzeby analiz przestrzennych, opracowując m.in. aplikacje poprawiające i rozszerzające funkcjonalność popularnych programów GIS.

W latach 2007–2010 kierował projektem badawczym Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego pt. „Antropogeniczne przekształcenia funkcjonowania ekosystemów wodnych i bagiennych pod wpływem oddziaływania tras komunikacyjnych”. W okresie 2005–2012 był konsultantem opracowania i autorem komentarzy 20 arkuszy map hydrograficznych i sozologicznych z obszaru województwa pomorskiego. W ramach zainteresowań badawczych realizował problematykę wpływu działalności człowieka na środowisko, bioróżnorodności, a także praktycznego wykorzystania nauk geograficznych i ekologii w planowaniu przestrzennym oraz w ocenach oddziaływania na środowisko. Obecnie prowadzi wykłady i ćwiczenia na dwóch kierunkach studiów na Uniwersytecie Gdańskim: gospodarka przestrzenna i geografia.

Dorobek 18 lat jego aktywności zawodowej obejmuje łącznie: około 30 publikacji naukowych i popularnonaukowych, blisko 40 wystąpień na konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych, około 120 opracowań o charakterze projektowo-wdrożeniowym i eksperckim. Interesuje się geoturystyką, naukami geologicznymi i mineralogią, muzyką.

DR PAWEŁ WIŚNIEWSKI
adiunkt

Urodzony w 1980 roku w Więcborku. W 2005 roku ukończył studia geograficzne na Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego, przygotowawszy

pracę pt. *Wybrane problemy presji antropogenicznej w gminie Nakło nad Notecią*. Ukończył również studia podyplomowe z zakresu oligofrenopedagogiki oraz informatyki i technologii informacyjnej, a także liczne kursy i szkolenia. W 2012 roku uzyskał stopień doktora nauk rolniczych w dyscyplinie ochrona i kształtowanie środowiska na Wydziale Rolnictwa i Biotechnologii Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy na podstawie rozprawy *Przeciwerozrywająca funkcja lasów glebochronnych na przykładzie obszarów zarządzanych przez RDLP w Toruniu*. W 2013 roku podjął pracę w Instytucie Geografii Uniwersytetu Gdańskiego na stanowisku adiunkta.

Jego dotychczasowe zainteresowania naukowe obejmują ochronę i kształtowanie środowiska oraz gospodarkę niskowęglową na terenach wiejskich, problematykę erozji i ochrony przeciwerozrywającej gleb ze szczególnym uwzględnieniem funkcji i roli lasów glebochronnych, a także programowanie ochrony środowiska w gminach, gospodarkę wodną i edukację ekologiczną. Był aktywnym uczestnikiem około 40 konferencji, warsztatów i seminariów naukowych o zasięgu międzynarodowym lub krajowym oraz ekspertem Ministerstwa Środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w zakresie ocen merytorycznych wniosków o dofinansowanie projektów badawczych.

W ciągu 10 lat był autorem lub współautorem ponad 30 recenzowanych publikacji naukowych i popularnonaukowych, w tym książki *Przeciwerozrywająca funkcja lasów glebochronnych* (2015) oraz trzech rozdziałów w monografiach naukowych. Doświadczenie dydaktyczne – oprócz pracy na UG – nabywał również, pracując od 2005 roku w Zespole Szkół Żeglugi Śródlądowej w Nakle nad Notecią oraz na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (2007–2010). Od 2014 roku sprawuje opiekę nad seminarium licencjackim na kierunku geograficznym UG z zakresu ochrony i kształtowania środowiska. Na podstawie autorskiego programu rozwoju naukowego w 2014 roku otrzymał stypendium naukowe dla młodych doktorów w ramach projektu „Kształcimy najlepszych – kompleksowy program rozwoju doktorantów, młodych doktorów i akademickiej kadry dydaktycznej UG” ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W latach 2014 i 2015 realizował również projekty badawcze ze środków służących rozwojowi młodych naukowców Wydziału Oceanografii i Geografii UG.

Znacząca jest również jego działalność ekspercka. Poza wykonaniem 15 ocen wniosków o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach

Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” oraz 14 recenzji wniosków o dofinansowanie projektów dla NCBiR brał udział w realizacji ekspertyz dotyczących obszarów wiejskich i leśnych, m.in. w ramach pilotażowego Programu Niskowęglowego Rozwoju Powiatu Starogardzkiego, będącego częścią projektu „Dobry klimat dla powiatów”, realizowanego przez Instytut na rzecz Ekorozwoju i Związków Powiatów Polskich.

DR INŻ. ARCH. ALICJA K. ZAWADZKA
adiunkt

Jest architektem urbanistą. Urodziła się w 1978 roku na Podlasiu. W 2004 roku uzyskała tytuł magistra inżyniera architekta na Wydziale Architektury Politechniki Białostockiej na podstawie projektu pt. *Leśna Oaza Samotności. Miejsce dla ludzi szukających dobrej samotności potrzebnej do twórczości, pokuty, samooczyszczenia, samopoznania, modlitwy*. W 2006 roku ukończyła na Wydziale Architektury Politechniki Gdańskiej dwusemestralne studia podyplomowe w zakresie urbanistyki i gospodarki przestrzennej „Projektowanie Przestrzeni i Zarządzanie”, opracowawszy „Koncepcję rewitalizacji fragmentu Dolnego Wrzeszcza”. W czerwcu 2015 roku na Wydziale Architektury Politechniki Gdańskiej obroniła z wyróżnieniem rozprawę doktorską pt. *Zasady i uwarunkowania kształtowania ładu przestrzennego na przykładzie wybranych gmin obszaru funkcjonalnego aglomeracji Trójmiasta*, uzyskując stopień doktora nauk technicznych w dyscyplinie architektura i urbanistyka.

Jest współredaktorem książki *Urban Energy* (2012) oraz autorem lub współautorem 12 innych publikacji naukowych. Ponadto jest laureatem konkursu na przygotowanie, wygłoszenie i opublikowanie referatów poruszających problemy systemu planowania przestrzennego i jego roli w systemie planowania strategicznego zorganizowanego w 2010 roku przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego i Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk, którego pokłosie stanowi publikacja *Słabości i skutki*

prawnych regulacji związanych z procedurą sporządzania projektu decyzji o warunkach zabudowy.

Od 2009 roku prowadzi w Instytucie Geografii zajęcia dydaktyczne, w których wykorzystuje doświadczenie zawodowe bezpośrednio związane z ich charakterem, ponieważ od 2004 roku jest praktykującym urbanistą. W 2007 roku uzyskała prawo samodzielnego projektowania przestrzeni w skali regionalnej i lokalnej. Jest projektantem ponad 50 opracowań planistycznych, tj. projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i projektów zmian studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin położonych w województwach pomorskim, kujawsko-pomorskim, warmińsko-mazurskim i wielkopolskim. Działa także jako członek Towarzystwa Urbanistów Polskich – Oddział Gdańsk oraz Polskiej Asocjacji Ekologii Krajobrazu. Lubi koty. Nie lubi się spieszyć.

MGR BARBARA KORWEL-LEJKOWSKA
asystent

Urodzona w 1977 roku w Gdańsku. W latach 1996–2001 odbyła na Uniwersytecie Gdańskim studia geograficzne o specjalności kształtowanie i ochrona środowiska. Jej praca magisterska, dotycząca struktury krajobrazu Wysoczyzny Czapelskiej w ujęciu koncepcji płatów, matryc i korytarzy, wykonana pod kierunkiem Mariusza Kistowskiego, uzyskała I miejsce w ogólnopolskim konkursie Polskiej Asocjacji Ekologii Krajobrazu na pracę magisterską z zakresu ekologii krajobrazu. W latach 2002–2003 ukończyła studium podyplomowe auditingu ekologicznego na Wydziale Ekonomicznym UG. Od 2004 roku jest pracownikiem technicznym, a od 2006 – pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Katedrze Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska UG. Obecnie przygotowuje rozprawę doktorską dotyczącą wpływu suburbanizacji w strefie podmiejskiej Trójmiasta na środowisko przyrodnicze i krajobraz.

W dorobku naukowym posiada 17 publikacji, w tym m.in. współautorstwo studium *Walory, zagrożenia i propozycje ochrony zasobów krajobrazowych województwa pomorskiego (ze szczególnym uwzględnieniem Trójmiejskiego Obszaru Metropolitalnego)* (2006). W 2007 roku współorganizowała w ramach UG i PAEK ogólnopolską konferencję naukową poświęconą waloryzacji środowiska przyrodniczego w planowaniu przestrzennym.

W latach 2006 i 2012 zrealizowała dwa własne uczelniane projekty badawcze („Przyrodnicze skutki rozprzestrzeniania się miast na przykładzie aglomeracji trójmiejskiej” oraz „Wpływ zjawiska *urban sprawl* na środowisko przyrodnicze – analiza wybranych przykładów w otoczeniu aglomeracji trójmiejskiej”), a także staż w ramach projektu „Komerccjalizacja wyników badań i kreowania postaw przedsiębiorczych przez Akademię Morską w Gdyni”, będącego częścią Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki”, priorytet VIII: Regionalne kadry gospodarki, działanie 8.2. Transfer wiedzy (2012).

W ramach działalności dydaktycznej – obok ćwiczeń audytoryjnych i laboratoryjnych – prowadzi również zajęcia terenowe oraz w systemie e-learning. Od 2006 roku jest członkiem Polskiej Asocjacji Ekologii Krajobrazu. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się na strukturze i funkcjonowaniu środowiska, wpływie antropopresji na środowisko przyrodnicze oraz przyrodniczych podstawach planowania przestrzennego.

DR PIOTR GRZYBOWSKI

specjalista naukowo-techniczny, informatyk

Urodził się w 1977 roku w Gdańsku. Jest absolwentem Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego w zakresie informatyki i ekonometrii, specjalizuje się w problematyce informatycznej. Jego szerokie zainteresowania naukowe dotyczą: transferu wiedzy ekonomicznej, przedsiębiorczości i innowacyjności, statystycznej analizy danych, modelowania ekonometrycznego i programowania liniowego. Znalazły one odzwierciedlenie w zrealizowanej przez

niego rozprawie doktorskiej pt. *Model transferu wiedzy ekonomicznej między uczelniami a praktyką gospodarczą*, na podstawie której w 2014 roku uzyskał na Wydziale Zarządzania UG stopień doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu. Celem jego badań było stworzenie modelu służącego usprawnieniu procesu nawiązywania współpracy między uczelnią a sektorem gospodarczym.

Zawodowo specjalizuje się w informatyce. Od czasu zatrudnienia w Instytucie Geografii UG w 2006 roku prowadzi nadzór informatyczny jednostki oraz administruje jej siecią komputerową. Równocześnie od 2009 roku aktywnie angażuje się w działalność naukowo-dydaktyczną Katedry Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska, która lokuje się na styku ekonomii, nauk o zarządzaniu i informatyki. Podstawowy przedmiot jego badań stanowi transfer wiedzy. Problematyki tej dotyczy większość opublikowanych przez niego artykułów i rozdziałów w monografiach oraz prezentacji na konferencjach naukowych. Jego dorobek wydawniczy obejmuje kilkanaście artykułów i rozdziałów w monografiach. W latach 2010–2012 współpracował z Mariuszem Kistowskim przy realizacji projektu dotyczącego diagnozy sozologicznej gmin Polski, a także współuczestniczył w projekcie „Komercjalizacja wyników badań oraz kreowanie postaw przedsiębiorczych przez Akademię Morską w Gdyni”, w którym opracowywał narzędzia badawcze służące ocenie efektów transferu wiedzy oraz prowadził analizę uzyskanych danych. Jest również redaktorem statystycznym kwartalnika „Limnological Review”.

Od 2009 roku realizuje autorski program zajęć przedmiotu techniki informacyjne na kierunku gospodarka przestrzenna. W latach 2004–2011 był również zatrudniony w Wyższej Szkole Administracji i Biznesu w Gdyni, gdzie realizował ćwiczenia z zakresu statystyki, ekonometrii, badań operacyjnych i teorii prognozy. W 2015 roku uzyskał nagrodę JM Rektora UG II stopnia za osiągnięcia w pracy naukowej, dydaktycznej i obsłudze informatycznej IG.

MGR ANDRZEJ PEPEK
starszy specjalista naukowo-techniczny

Urodził się w 1951 roku w Gdyni. Jest absolwentem studiów magisterskich na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego z zakresu geografii ze specjalnością geomorfologii i geologii czwartorzędu. Na Uniwersytecie Gdańskim został zatrudniony w 1972 roku w Instytucie Geografii w Zakładzie Geologii i Kartografii, następnie na stanowisku naukowo-technicznym w Katedrze Geografii Fizycznej Kompleksowej i Stosowanej, a obecnie w Katedrze Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska. Działa na rzecz społeczności akademickiej UG, jest wieloletnim członkiem Komisji Senackich UG, a od 1993 roku do chwili obecnej członkiem Senatu Uniwersytetu Gdańskiego. W latach 1999–2002 był członkiem Zarządu Gdańskiego NSZZ „Solidarność”, od 1999 roku do dzisiaj pełni funkcję wiceprzewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Gdańskiego. Wyróżniony został Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

MGR ROBERT LEJKOWSKI
starszy referent inżyneryjno-techniczny

Urodził się w 1975 roku w Lubartowie. W latach 1996–2001 odbywał studia geograficzne na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego, realizując pracę magisterską pt. *Warunki i przejawy eutrofizacji jeziora Raduńskiego Dolnego*, wykonaną w Katedrze Limnologii pod kierunkiem dr. hab. prof. UG Władysława Langego. Przez rok uczestniczył w studiach doktoranckich z zakresu geomorfologii. Od 2004 roku zatrudniony jest

w Katedrze Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska na stanowisku inżynierjno-technicznym, jako osoba odpowiedzialna za Składnicę Map Instytutu Geografii, sprzęt pomiarowo-badawczy oraz częściowo za obsługę administracyjno-biurową Katedry. Dwukrotnie (2011, 2013) otrzymał nagrodę JM Rektora Uniwersytetu Gdańskiego.

Od lewej w pierwszym rzędzie: dr Marcin Połom, dr Renata Anisiewicz, Hanna Stodolowa, prof. dr hab. Tadeusz Palmowski, mgr Krzysztof Kopeć, w drugim szeregu: dr hab. prof. UG Tomasz Michalski, dr hab. prof. wizyt. UG Alexandru Ilieș, dr Małgorzata Pacuk, dr hab. prof. UG Jan A. Wendt, dr Maciej Tarkowski

Renata Anisiewicz, Krzysztof Kopec, Małgorzata Pacuk

Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego

PROFESOR ZWYCZAJNY: prof. dr hab. Tadeusz Palmowski (kierownik Katedry).
PROFESOROWIE NADZWYCZAJNI: dr hab. prof. wizyt. UG Alexandru Ilieș,
dr hab. prof. UG Tomasz Michalski, dr hab. prof. UG Jan A. Wendt.
ADIUNKCI: dr Renata Anisiewicz, dr Maciej Tarkowski.
ASYSTENCI: mgr Krzysztof Kopec, dr Marcin Połom.
STARSI WYKŁADOWCY: dr Małgorzata Pacuk.
PRACOWNICY NAUKOWO-TECHNICZNI: Hanna Stodołowa.

Historia Katedry

Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego, utworzona w 1997 roku, kontynuuje tradycje Zakładu Geografii Gospodarki Morskiej, którego początki sięgają 1982 roku. Wówczas to niewielki zespół pracowników naukowo-dydaktycznych skupił wokół siebie prof. dr hab. Jerzy Zaleski, wielka indywidualność naukowa, wybitny specjalista z zakresu geografii transportu morskiego, twórca pojęcia „Europa Bałtycka”.

Profesor Jerzy Zaleski związany był z Uniwersytetem Gdańskim od początków jego istnienia. W latach 1970–1971 kierował jedną z pięciu jednostek geograficznych nowo powstałej uczelni – Zakładem Geografii Ekonomicznej i Politycznej, wchodzącym w skład Instytutu Geografii na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi. Kiedy w roku akademickim 1981/1982 zlikwidowano Instytut Geografii i wprowadzono strukturę katedralną, jedną z utworzonych wówczas

samodzielnych jednostek był Zakład Geografii Gospodarki Morskiej. Jego kadre naukowo-dydaktyczną tworzyli: prof. dr hab. Jerzy Zaleski, dr Maciej Rozwadowski, który został kierownikiem jednostki, oraz mgr Stefania Morawska. Od 1987 roku przez okres czterech lat Zakładem kierował prof. Jerzy Zaleski, a po jego przejściu na emeryturę w 1991 roku funkcję tę ponownie objął dr Maciej Rozwadowski.

W ciągu 12 lat działalności Zakładu Geografii Gospodarki Morskiej rozbudowany został potencjał naukowy jednostki. W 1984 roku na stanowisku asystenta zatrudniono mgr. Tadeusza Palmowskiego, w 1987 – mgr Małgorzatę Pacuk, a w 1993 – mgr. Jana Wendta. W latach 1985–1987 na stanowisku specjalisty ekonomisty pracował dr Janusz Lewandowski, obecny deputowany do Parlamentu Europejskiego, w okresie 2010–2014 komisarz europejski ds. programowania finansowego i budżetu. Profesor Jerzy Zaleski mimo przejścia na emeryturę aktywnie uczestniczył w rozwoju naukowym pracowników Zakładu oraz w procesie dydaktycznym na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii. Dzięki jego inicjatywie w roku akademickim 1992/1993 do zespołu włączony został dr Rafał Serafin z Heritage Resources Centre Uniwersytetu Waterloo w Kanadzie, zatrudniony na stanowisku konsultanta naukowego.

Pierwszą siedzibą Zakładu, podobnie jak pozostałych jednostek geograficznych, był budynek przy ul. Marchlewskiego (obecnie Dmowskiego) w Gdańsku-Wrzeszczu, ale już w roku akademickim 1982/1983 geografów przeniesiono do willi przy ul. Zamkowa Góra w Sopocie-Kamiennym Potoku. Od 1987 roku miejscem pracy zespołu Zakładu Geografii Gospodarki Morskiej stał się gmach główny Wydziału BGiO przy ul. Czołgistów (obecnie aleja Marszałka Piłsudskiego) w Gdyni. Zakład istniał do 1994 roku, kiedy to przekształcony został w Pracownię Geografii Ekonomicznej Morza, włączoną do Katedry Geografii Ekonomicznej. Katedra oraz Pracownia usytuowane były początkowo w budynku głównym, a następnie zajęły pawilon na jego zapleczu przy al. Piłsudskiego.

W 1997 roku po trzech latach funkcjonowania Pracownię Geografii Ekonomicznej Morza, kierowaną przez dr. Macieja Rozwadowskiego, przekształcono w Katedrę Geografii Rozwoju Regionalnego z siedzibą w pawilonie przy al. Marszałka Piłsudskiego w Gdyni. Kierownictwo jednostki powierzono dr. hab. Markowi Dutkowskiemu, a w skład zespołu weszli ponadto: dr Maciej Rozwadowski, dr Tadeusz Palmowski, dr Małgorzata Pacuk, dr Jan Wendt i mgr Tomasz Michalski oraz od 1999 roku mgr Wiktor Szydarowski (zatrudniony do 2004). Z Katedrą związany był również dr Eugeniusz Andrzejewski,

prowadzący wykłady w ramach godzin zleconych w roku akademickim 1997/1998. W latach 1998–2002 współpracował z Katedrą prof. Roger Bivand z Norwegian School of Economics w Bergen, prowadząc prace badawcze i zajęcia dydaktyczne na kierunku geografia.

W 2002 roku prof. dr hab. Marek Dutkowski przeniósł się do ośrodka szczecińskiego, a stanowisko kierownika Katedry objął prof. dr hab. Tadeusz Palmowski. Pod jego kierunkiem kadra naukowo-dydaktyczna jednostki uległa znacznej rozbudowie. W 2002 roku zatrudnieni zostali mgr Renata Anisiewicz i mgr Maciej Tarkowski, w 2003 – mgr Krzysztof Kopeć, w 2004 – mgr Konrad Kondratowicz (pracujący do 2012 roku), w 2007 – dr Lucyna Przybylska (pracująca w Katedrze do 2011 roku) oraz w 2012 – mgr Marcin Połom. Doktor Maciej Rozwadowski, do 2002 roku zatrudniony na stanowisku starszego wykładowcy, w kolejnych latach prowadził zajęcia dydaktyczne w ramach godzin zleconych. Zespół KGRR wsparli swoją wiedzą i doświadczeniem zawodowym dr hab. Tomasz Parteka w latach 2002–2003 oraz prof. dr hab. Zdzisław Kordel w okresie 2006–2007. Od 2005 roku (od 2007 na stanowisku profesora wizytującego) zatrudniony jest dr hab. prof. UG Alexandru Ilieș z uniwersytetu w Oradei w Rumunii. W 2010 roku Katedra, podobnie jak pozostałe jednostki Instytutu Geografii, przeniesiona została do nowego obiektu przy ul. Bażyńskiego na terenie kampusu uniwersyteckiego w Gdańsku-Oliwie.

Osiągnięcia naukowe

Badania prowadzone w Katedrze Geografii Rozwoju Regionalnego od jej powstania dotyczyły problematyki przemian społecznych, ekonomicznych i politycznych w regionach nadmorskich. Następstwem tych badań jest wydawana od 1999 roku książkowa seria wydawnicza pt. „Regiony Nadmorskie / Coastal Regions”. Zawarte w niej analizy dotyczą Europy Bałtyckiej, ze szczególnym uwzględnieniem Polski północnej i obwodu kaliningradzkiego. W ramach serii do końca 2015 roku wydano 23 książki, w tym osiem w języku angielskim. Jest to najdłużej nieprzerwanie wydawana przez katedrę geograficzną na polskich uczelniach seria książkowa. Prezentuje ona efekty badań szerokiego grona naukowców zajmujących się tą tematyką, stąd niejednokrotnie redaktorami lub autorami monografii były zaproszone osoby spoza Uniwersytetu Gdańskiego.

Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego posiada bardzo istotne osiągnięcia w badaniu problematyki funkcjonowania społeczno-gospodarczego obwodu kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej oraz współpracy transgranicznej pomiędzy nim a Polską. Badania prowadzone były w ramach grantów z Funduszu Małych Projektów PHARE – Polska Granica Wschodnia oraz Ministerstwa Nauki i Edukacji. Prace badawcze w tym zakresie prowadzone są we współpracy z Bałtyckim Federalnym Uniwersytetem im. Immanuela Kanta w Kaliningradzie. Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego jest tym samym główną jednostką Uniwersytetu Gdańskiego wykonującą postanowienia umowy o współpracy podpisane pomiędzy obiema uczelniami w 1990 i powtórnie w 2003 roku.

Wyniki badań związane z problematyką obwodu kaliningradzkiego zostały opublikowane w licznych artykułach i rozdziałach, a także kilku monografiach książkowych. Szczególne znaczenie mają trzy z nich. Są to w kolejności ukazania się drukiem: *Pogranicze polsko-rosyjskie. Problemy współpracy transgranicznej z Obwodem Kaliningradzkim* pod redakcją prof. dr. hab. Tadeusza Palmowskiego (2007), *Polska–Obwód Kaliningradzki. Powiązania transgraniczne przed 1990 rokiem* autorstwa dr Renaty Anisiewicz (2012) oraz *Kaliningrad – szansa czy zagrożenie dla Europy Bałtyckiej? Monografia społeczno-gospodarcza* autorstwa prof. dr. hab. Tadeusza Palmowskiego (2013). Dwie ostatnie publikacje związane były także z rozwojem naukowym ich autorów.

Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego kontynuuje tradycje badawcze jednostek, z których powstała. Stara się rozwijać myśli prof. Jerzego Zaleskiego dotyczące Europy Bałtyckiej. W tym zakresie głównym elementem jest monografia *Rola regionów transgranicznych w procesie integracji Europy Bałtyckiej* z 2000 roku, opracowana przez prof. dr. hab. Tadeusza Palmowskiego.

Istotną częścią badań prowadzonych w Katedrze są procesy transformacji społeczno-ustrojowej i gospodarczej zachodzące w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Z tym wiąże się intensywna współpraca z licznymi ośrodkami naukowymi – zwłaszcza Rosji, Litwy, Ukrainy i Rumunii. Owocuje ona wspólnymi badaniami, ale także konferencjami międzynarodowymi – z Bałtyckim Uniwersytetem Federalnym im. Immanuela Kanta w Kaliningradzie, Uniwersytetem Oradejskim, Lwowskim Regionalnym Instytutem Administracji Publicznej Narodowej Akademii Administracji Publicznej przy Prezydencie Ukrainy oraz Uniwersytetem Kłajpedzkim.

Badania w tym zakresie prowadzone były w ramach grantów Komitetu Badań Naukowych przez Jana Wendta pt. „Geograficzne i geopolityczne

determinanty dyfuzji systemów demokratycznych w Europie Środkowej” oraz Tomasza Michalskiego pt. „Zróżnicowanie sytuacji demograficznej i zdrowotnej w państwach kandydujących do Unii Europejskiej”. Ich efekty zostały przedstawione w licznych opracowaniach. Szczególne znaczenie mają tutaj monografie *Przestrzenne zróżnicowanie i uwarunkowania przenikania systemu demokratycznego w Polsce i Rumunii* dr. hab. prof. UG Jana A. Wendta (2004) oraz autorstwa dr. hab. prof. UG Tomasza Michalskiego *Changes in the demographic and health situation among post-communist members of the European Union* (2005) i *Sytuacja zdrowotna w europejskich krajach postkomunistycznych w dobie transformacji* (2011).

Szczególnym wyrazem docenienia osiągnięć naukowych w badaniach nad Rumunią oraz wkładem w rozwój współpracy naukowej z rumuńskimi naukowcami było nadanie dr. hab. prof. UG Janowi A. Wendtowi przez Uniwersytet Oradejski w 2014 roku tytułu doktora *honoris causa*. Jest to pierwsze tego typu wyróżnienie w całej 70-letniej historii gdańskiej geografii.

Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego wyróżnia się także szeregiem osiągnięć naukowych w badaniach, które wykraczają poza jej główne nurty badawcze. Wśród nich należy wymienić zwłaszcza monografie: *Geografia władzy w Polsce* (2001) oraz *Wymiar przestrzenny struktur i aktywności społeczeństwa obywatelskiego w Polsce* (2007), w obu przypadkach autorstwa dr. hab. prof. UG Jana A. Wendta, a także *Centra i peryferie rozwoju społeczno-gospodarczego Polski w okresie transformacji ustrojowej* (2008), przygotowaną przez dr. Macieja Tarkowskiego, oraz *Rozwój i funkcjonowanie komunikacji trolejbusowej w Gdyni* autorstwa mgr. Marcina Połoma i prof. dr. hab. Tadeusza Palmowskiego (2009).

Ponadto w Katedrze Geografii Rozwoju Regionalnego prowadzono badania naukowe związane z dydaktyką geografii. Głównym osiągnięciem w tym zakresie było wydanie ośmiu monografii, których redaktorami byli: dr hab. prof. UG Tomasz Michalski, prof. dr hab. Tadeusz Palmowski i mgr Krzysztof Kopeć.

Znaczące osiągnięcia pracy naukowej Katedry stanowiły też dwie publikacje, które odniosły sukces wydawniczy i uznanie szerokiego grona odbiorców. Były to *Skarby kartografii* przygotowane przez dr. hab. prof. UG Jana A. Wendta (2013) i *70 lat trolejbusów w Gdyni* autorstwa mgr. Marcina Połoma i mgr. inż. Bohdana Turzańskiego (2013).

Osiągnięcia dydaktyczne

Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego w całym okresie funkcjonowania aktywnie uczestniczyła w procesie dydaktycznym na kierunkach geografia i gospodarka przestrzenna. Swoim potencjałem dydaktycznym wspierała też studia na kierunkach: ekonomia, biologia, rosjoznawstwo, krajoznawstwo i turystyka historyczna oraz ochrona środowiska. Pracownicy Katedry prowadzili wszystkie formy zajęć przewidziane planem studiów. Mimo relatywnie niedługiej historii jednostki do 2015 roku wypromowano w niej 410 magistrów geografii (w tym 32 w Zakładzie Geografii Gospodarki Morskiej), 32 magistrów gospodarki przestrzennej oraz 178 licencjatów geografii i 89 licencjatów gospodarki przestrzennej. Spośród licznych prac dyplomowych powstałych w Katedrze dwie, napisane pod kierunkiem prof. dr. hab. Tadeusza Palmowskiego, uzyskały nagrody w zewnętrznych konkursach. W 2005 roku w XXII Konkursie Prac Magisterskich z zakresu geografii organizowanym przez Polskie Towarzystwo Geograficzne wyróżniona została praca Marcina Turzyńskiego pt. *Działalność Apostolatus Maris na polskim wybrzeżu Morza Bałtyckiego*. W 2010 roku Gdańską Nagrodę Samorządową za zajęcie drugiego miejsca w konkursie prac magisterskich i licencjackich o tematyce gdańskiej przyznano Ryszardowi Szatkowskiemu – autorowi pracy pt. *Infrastruktura i rozwój ścieżek rowerowych w Gdańsku*.

Duży wkład nauczycieli Katedry Geografii Rozwoju Regionalnego w rozwój dydaktyki szkolnej i akademickiej dokumentuje autorstwo licznych podręczników oraz innych publikacji poświęconych tej tematyce. Wymienić należy wśród nich te napisane przez dr. hab. prof. UG Jana A. Wendta (niektóre we współautorstwie): sześć podręczników i cztery zeszyty ćwiczeń do historii dla szkoły podstawowej i gimnazjum, jeden podręcznik do geografii dla liceum oraz 13 podręczników: do geografii (3), historii (6), przyrody (3) i przedsiębiorczości (1) wydanych w systemie CD. Doktor habilitowany prof. UG Tomasz Michalski jest autorem podręcznika akademickiego pt. *Geografia społeczno-gospodarcza dla ekonomistów* (2005) oraz trzech podręczników do geografii dla uczniów klasy VIII i szkół średnich. Wymienione podręczniki uzupełniają autorskie programy nauczania przygotowane przez profesorów Jana A. Wendta i Tomasza Michalskiego. Magister Krzysztof Kopeć współtworzył dwa zeszyty ćwiczeń z geografii dla szkół ponadgimnazjalnych oraz opracował 15 scenariuszy lekcji geografii dla Internetowego Centrum Zasobów Edukacyjnych Ministerstwa Edukacji Narodowej „Scholaris”.

Dorobek publikacyjny w zakresie dydaktyki uzupełniają liczne artykuły na ten temat napisane przez mgr. Krzysztofa Kopcia, dr. hab. prof. UG Tomasza Michalskiego, dr Renatę Anisiewicz, dr. hab. prof. UG Jana A. Wendta zamieszczone w siedmiu pracach zbiorowych powstałych pod redakcją lub współredakcją dr. hab. prof. UG Tomasza Michalskiego (4) oraz mgr. Krzysztofa Kopcia (3), a także opublikowane w innych wydawnictwach ogólnokrajowych. Profesor UG Jan A. Wendt był ponadto jednym ze współtwórców i sekretarzem redakcji pisma edukacyjnego „Kwartalnik Geograficzny”, wydawanego w latach 1997–1999 przez Wydawnictwo M. Rożak. Wyniki badań w dziedzinie dydaktyki, będące po części rezultatem doświadczeń nabytych przez wymienione osoby podczas pracy w szkołach, stanowiły też kilkakrotnie tematy referatów wygłoszonych przez nie na ogólnopolskich konferencjach naukowych.

Pracownicy Katedry Geografii Rozwoju Regionalnego pełnili różne funkcje związane z dydaktyką. Wielokrotnie byli członkami wydziałowych komisji rekrutacyjnych na studia, reprezentowali kierunki geografia i gospodarka przestrzenna na organizowanych przez uczelnie Trójmiasta Targach Akademia oraz uczestniczyli w skierowanych głównie do młodzieży szkolnej Bałtyckich Festiwalach Nauki.

Nauczyciele Katedry Geografii Rozwoju Regionalnego aktywnie wspierają Komitet Okręgowy Olimpiady Geograficznej w Gdańsku, którego są członkami. Wśród osób pełniących w różnych okresach funkcję jurora zawodów okręgowych olimpiady geograficznej (w latach 1991–2010 także nautologicznej) znajdowali się: prof. dr hab. Tadeusz Palmowski, dr Małgorzata Pacuk, dr hab. prof. UG Jan A. Wendt, dr Renata Anisiewicz (w roku szkolnym 2004/2005 również sekretarz Komitetu), dr Maciej Tarkowski, mgr Krzysztof Kopeć, mgr Konrad Kondratowicz i mgr Marcin Połom. Profesor Jan A. Wendt w latach 2003–2009 był, a prof. dr hab. Tadeusz Palmowski od 2010 roku jest członkiem Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej.

Wyrazem uznania zasług dla dydaktyki nauczycieli Katedry Geografii Rozwoju Regionalnego są przyznane w 2005 roku Medale Komisji Edukacji Narodowej, które otrzymali prof. Jan A. Wendt oraz prof. Tomasz Michalski.

Inne osiągnięcia

Pracownicy KGRR wykonali ponad 30 ekspertyz naukowych przygotowanych na potrzeby władz samorządowych i instytucji wszystkich szczebli – od

lokalnych po centralne. Zorganizowali także 16 konferencji międzynarodowych i kilkadziesiąt seminariów.

Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego prowadzi szeroko zakrojoną współpracę z krajowymi i zagranicznymi towarzystwami naukowymi – zwłaszcza z Międzynarodową Unią Geograficzną (szczególnie z Komisją Geografii Politycznej) i Polskim Towarzystwem Geograficznym (przede wszystkim z Komisją Geografii Komunikacji oraz Komisją Geografii Przemysłu) oraz z ośrodkami geograficznymi, głównie uniwersytetami, w Finlandii, Szwecji, Norwegii, Niemczech, Francji i Holandii, a także Rosji, Białorusi, Ukrainie i Rumunii.

Wśród innych osiągnięć wymienić należy pełnione przez pracowników Katedry funkcje: rzeczoznawcy do spraw podręczników edukacji regionalnej – prof. dr hab. Tadeusz Palmowski (wpisany w 2008 roku na listę prowadzoną przez ministra edukacji narodowej), opiekuna Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej oraz tutora na Wydziale Oceanografii i Geografii – mgr Krzysztof Kopeć, obserwatora matury z ramienia Uniwersytetu Gdańskiego – dr Renata Anisiewicz.

Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego od wielu lat uczestniczy także w popularyzowaniu wiedzy geograficznej. Szczególne zasługi w tym zakresie ma prof. Tadeusz Palmowski – autor blisko 100 cieszących się dużą popularnością wykładów i prelekcji z podróży po różnych zakątkach świata, wygłoszonych m.in. na uczelniach, w szkołach średnich, w oddziałach Polskiego Towarzystwa Geograficznego, w organizacjach pozarządowych i na Uniwersytetach Trzeciego Wieku. Doktor habilitowany prof. UG Tomasz Michalski jest z kolei Członkiem Rady Programowej oraz wielokrotnym prelegentem Usteckiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku „Żyj Kolorowo”.

(opracowali: Renata Anisiewicz, Krzysztof Kopeć, Małgorzata Pacuk)

Pracownicy jednostki

PROF. DR HAB. TADEUSZ PALMOWSKI

Jest geografem społeczno-ekonomicznym, prowadzi badania procesu restytucji historycznych związków oraz formowania nowych więzi politycznych, gospodarczych i kulturalnych zapoczątkowanych wokół Bałtyku w latach 90. XX wieku. Urodził się w 13 października 1952 roku w Chojnicach. Maturę zdał w Liceum Ogólnokształcącym im. Filomatów Chojnickich w Chojnicach, dyplom magisterski w zakresie geografii za pracę pt. *Wpływ eksploatacji i przewozów ropy naftowej na zanieczyszczenie środowiska morskiego* uzyskał na Uniwersytecie Gdańskim w 1977 roku. Wtedy też został zatrudniony na Uniwersytecie Gdańskim. W 1991 roku na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego obronił rozprawę doktorską pt. *Przestrzenne kształtowanie nadmorskich układów osadniczych ze szczególnym uwzględnieniem małych miast portowych*. Stopień doktora habilitowanego uzyskał w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk w Warszawie w 2001 roku. Od 2006 roku był profesorem nadzwyczajnym na Uniwersytecie Gdańskim. Tytuł profesora zwyczajnego w zakresie nauk o Ziemi otrzymał w 2014 roku.

W latach 2002–2008 pełnił funkcję prodziekana na Wydziale BGiO UG, a w okresie 2008–2012 piastował stanowisko dyrektora Instytutu Geografii UG. Od 2002 roku kieruje Katedrą Geografii Rozwoju Regionalnego w tym Instytucie. Jego zainteresowania naukowe obejmują zagadnienia Europy Bałtyckiej, gospodarki morskiej, portów morskich, relacji miasto–port, współpracy transgranicznej, w tym morskiej współpracy transgranicznej, zagospodarowania przestrzennego obszarów nadmorskich, planowania przestrzennego na morzu oraz obwodu kaliningradzkiego.

Na dorobek publikacyjny prof. Tadeusza Palmowskiego składają się dwie książki autorskie, redakcja lub współredakcja 17 oraz ponad 200 opublikowanych

artykułów. Szereg jego prac jest cytowanych i weszło w obieg literatury przedmiotu. Były publikowane w kraju i za granicą. Książka *Rola regionów transgranicznych w procesie integracji Europy Bałtyckiej* to pierwsza w literaturze geograficznej próba przedstawienia problematyki morskiej współpracy transgranicznej prowadzonej przez Bałtyk. Monografia społeczno-gospodarcza pt. *Kaliningrad – szansa czy zagrożenie dla Europy Bałtyckiej?* stanowi wyjątkowe kompendium informacji dotyczące obwodu kaliningradzkiego. Profesor Tadeusz Palmowski rozwinął także wydawaną przez KGRR serię wydawniczą „Regiony Nadmorskie” („Coastal Regions”). Dotychczas ukazały się w niej 23 tomy. Wyniki i wnioski płynące z jego badań poza aspektem naukowym mają także charakter aplikacyjny. Wykonane ekspertyzy wskazują regionalnym władzom samorządowym oraz instytucjom i władzom lokalnym zdiagnozowane bariery rozwojowe i sposoby ich pokonywania.

Profesor Tadeusz Palmowski jest członkiem siedmiu międzynarodowych komitetów redakcyjnych i kilkunastu krajowych rad i komisji naukowych. W 2003 roku wybrano go do Zespołu Problemowego ds. Polityki Regionalnej i Przestrzennej KPZK PAN, a w 2011 roku wybrany został do Komitetu Nauk Geograficznych Polskiej Akademii Nauk. Jest ekspertem Ministra Edukacji Narodowej do spraw podręczników edukacji regionalnej. W latach 2004–2005 wchodził w skład zespołu przygotowującego Strategię Rozwoju Polskiej Gospodarki Morskiej przyjętą przez Rząd RP 11 października 2005 roku. W okresie 2008–2010 był członkiem Międzyresortowego Zespołu ds. Polityki Morskiej RP przy Prezesie Rady Ministrów. W 2005 roku należał do grupy ekspertów przygotowującej polskie stanowisko do Zielonej Księgi Unii Europejskiej. Uczestniczy w pracach krajowych i międzynarodowych organizacji i stowarzyszeń geograficznych. Od 2008 roku jest także członkiem Komisji ds. Samorządu Terytorialnego Polsko-Rosyjskiej Rady ds. Współpracy Regionów RP z Obwodem Kaliningradzkim FR, a od 2013 roku wchodzi w skład Bałtyckiego Zespołu Doradczego przy Ministrze Spraw Zagranicznych RP.

Od 1992 roku do dzisiaj jest członkiem i jurorem początkowo Komitetu Okręgowego, a następnie Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej. Pełni także wiele różnych funkcji na Uniwersytecie Gdańskim. Profesor Tadeusz Palmowski to doświadczony pedagog. Dotychczas wypromował 224 magistrów i pięćdziesiąt doktorów.

Doświadczenie zawodowe zdobywa także jako uczestnik wypraw i ekspedycji naukowo-badawczych po całym świecie. Wędrował m.in. śladami Darwina,

Humboldta, Livingstona, a także Dybowskiego, Malinowskiego, Strzeleckiego i Beniowskiego. Dotychczas poznał 60 krajów świata. Uzyskane materiały empiryczne wykorzystuje zarówno w pracy badawczej, jak i dydaktycznej. Jest pasjonatem fotografii i popularyzatorem wiedzy geograficznej. Wygłosił w różnych ośrodkach i środowiskach całej Polski 96 wykładów i prelekcji.

Jako wieloletni pracownik Uniwersytetu Gdańskiego całkowicie identyfikuje się z dewizą swojej uczelni: „*In mari via tua*”. Za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną wielokrotnie otrzymywał wyróżnienia krajowe i zagraniczne, wysokie odznaczenia państwowe, a ze strony władz uczelni nagrody JM Rektora Uniwersytetu Gdańskiego.

DR HAB. PROF. WIZYT. UG ALEXANDRU ILIEȘ

Urodził się w Sighet Marmatie w województwie Maramureș w Rumunii. Po ukończeniu szkoły średniej rozpoczął studia geograficzne na Wydziale Biologii, Geografii i Geologii w Uniwersytecie „Babeș-Bolyai” w Cluj-Napoca, które ukończył w 1992 roku, zdając egzamin dyplomowy na najwyższą ocenę (10). Następnie w tym samym roku podjął pracę na Uniwersytecie Oradejskim na etacie asystenta. W 1997 roku po czterech latach studiów doktoranckich na Wydziale Geografii w Uniwersytecie „Babeș-Bolyai” przedstawił pracę doktorską, której publiczna obrona, zakończona wnioskiem o przyznanie stopnia doktora w zakresie geografii, specjalność geografia społeczno-ekonomiczna (*geografie umană*), odbyła się 20 grudnia 1997 roku na Uniwersytecie „Babeș-Bolyai” w Cluj-Napoca.

W 1999 roku po pozytywnej ocenie dorobku naukowego przez Komisję Ministerstwa Edukacji i Nauki dr Alexandru Ilieș został mianowany „*univ. conferențiar*” (odpowiednik assistant prof.). W tym samym roku rozpoczął wydawanie „Rumuńskiego Przeglądu Geografii Politycznej” („*Revista Română de Geografie Politică*”), w którym cały czas pełni funkcję redaktora naczelnego. W latach 2002–2005 ukończył dodatkowo studia magisterskie

w zakresie turystyki i planowania turystycznego. Od 2004 roku przez dwie kadencje do 2012 był członkiem Komisji Geografii Politycznej MUG (*Steering Committee of International Geographical Union (IGU) – Commission on Political Geography*). W 2004 roku, po kolejnej pozytywnej ocenie przez ministerialną komisję ds. nauki z dnia 6 września 2004, otrzymał tytuł profesora uniwersyteckiego. 1 października 2004 roku rektor Uniwersytetu Oradejskiego mianował go na stanowisko profesora na ówczesnym Wydziale Historii i Geografii tego Uniwersytetu.

W 2007 roku Komisja Ministerstwa Edukacji i Nauki decyzją z dnia 5 marca 2007 nadała prof. Alexandru Ilieşowi uprawnienia do promowania doktoratów w zakresie geografii. W tym samym roku prof. Ilieş został członkiem Rady Naukowej Studium Doktoranckiego w zakresie geografii na Uniwersytecie Oradejskim. W 2008 roku został wybrany na redaktora naczelnego „Rocznika Uniwersytetu Oradea, Seria Geografia” („Analele Universităţii din Oradea, Seria Geografie”). W latach 1992–2015 był członkiem lub współtworzył 10 profesjonalnych organizacji (m.in. członkostwo w Rumuńskim Towarzystwie Geograficznym od 1992 roku i IGU od 2004 oraz współtworzenie Professional Association of Geographers from Romania od 2008). W okresie 1994–2015 został członkiem komitetów naukowych lub naukowych rad redakcyjnych 18 czasopism, w tym 12 w Rumunii (na uniwersytetach w Oradei, Timișoarze, Cluj-Napoca, Bukareszcie, Suceavie, Iasi, Craiova oraz ogólnokrajowych, w tym Rumuńskiej Akademii Nauk), a także w Polsce (Toruń, Gdańsk), w Belgii, we Francji i na Węgrzech. Współtworzył dwa czasopisma naukowe i jest ich redaktorem naczelnym.

W latach 1994 i 1998 Alexandru Ilieş przebywał na trzymiesięcznych stażach naukowych w Reims i w Poitiers. W ramach programu Erasmus jest inicjatorem i koordynatorem prawie 30 umów z uczelniami z: Belgii, Czech, Finlandii, Francji, Hiszpanii, Litwy, Niemiec, Polski, Słowenii, Węgier i Włoch.

W latach 2004–2005 prof. Alexandru Ilieş pracował jako profesor wizytujący na uniwersytecie „Ca’Foscari” w Wenecji (Włochy) i Uniwersytecie Antyli i Gujany (Francja), a od 2005 roku jest zatrudniony w Instytucie Geografii Uniwersytetu Gdańskiego, w którym od 2007 pracuje jako profesor wizytujący. Od 2007 roku, po otrzymaniu uprawnień do prowadzenia i promowania prac doktorskich, był promotorem sześciu doktoratów, w których przewody doktorskie zakończone zostały publiczną obroną i nadaniem stopnia doktora w zakresie geografii. Był recenzentem w czterech przewodach doktorskich na Uniwersytecie Oradejskim oraz recenzentem zewnętrznym w 26 przewodach

doktorskich na uczelniach w Bukareszcie, Cluj-Napoca, Iasi, Nicei, Grenoble i Gdańsku. W latach 1992–2015 był kierownikiem lub koordynatorem w 19 grantach badawczych, finansowanych przez: Ministerstwo Nauki Rumunii (CNCSIS); władze miasta Oradea wsparte przez grant rządu Holandii; Bank Światowy; PHARE, program Leonardo da Vinci; A.S.O. (Wiedeń); ESPON; ANCS, program UE/Kanada; HURO. W realizowanych grantach, projektach i programach międzynarodowych współpracował z badaczami z ośrodków w: Austrii, Belgii, Francji, Kanadzie, Polsce, Słowenii, na Węgrzech i we Włoszech. W tym samym czasie był wykonawcą w kolejnych 12 grantach, w tym w dwóch międzynarodowych.

DR HAB. PROF. UG TOMASZ MICHALSKI

Urodził się 22 listopada 1968 roku w Słupsku. Dzieciństwo spędził w Ustce. W 1992 roku ukończył studia geograficzne (specjalność geografia społeczno-ekonomiczna) na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego. W tym samym roku został zatrudniony na stanowisku asystenta w Katedrze Geografii Ekonomicznej tejże uczelni. Stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii otrzymał na tym samym Wydziale w 2000 roku, a doktora habilitowanego nauk o Ziemi w zakresie geografii na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w 2011 roku.

Jego praca zawodowa cały czas jest związana z Uniwersytetem Gdańskim, gdzie począwszy od 2012 roku, jest zatrudniony na etacie profesora nadzwyczajnego w Katedrze Geografii Rozwoju Regionalnego. Ponadto w latach 2012–2015 prof. Tomasz Michalski był zatrudniony jako starszy specjalista w Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową.

Zainteresowania naukowe prof. Tomasza Michalskiego koncentrują się wokół problematyki związanej z geografą medyczną, metodami analizy przestrzennej oraz rozwojem na szczeblu lokalnym. Natomiast w zakresie

przestrzennym, oprócz Polski, prof. Michalski specjalizuje się w europejskich krajach postkomunistycznych – zwłaszcza Ukrainie. Jest autorem około 150 publikacji, z tego prawie 20 książkowych. Był także promotorem dwóch doktoratów w zakresie geografii.

DR HAB. H.C. PROF. UG JAN A. WENDT

Urodził się w Gdańsku i może *genius loci* tego miasta w jakimś stopniu wpłynął na jego zainteresowanie geografiami, historią i polityką. Po ukończeniu III Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku, zwanego „Topolówką”, zdał egzaminy wstępne na studia geograficzne w Uniwersytecie Gdańskim. Zafascynowany wykładami prof. Jerzego Zaleskiego, po trzecim roku zajęć podjął studia w indywidualnym toku pod jego opieką naukową. Jednocześnie rozpoczął studia na historii, nad którymi zgodził się sprawować opiekę naukową prof. Roman Wapiński. Studia geograficzne na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii ukończył z wyróżnieniem, przedstawivszy w 1990 roku pracę pt. *Polska jako obszar tranzytowy*. Dwa lata później, po przedłożeniu pracy pt. *Udział geografii politycznej w kształtowaniu się obrazu przestrzeni polskiej w świadomości społeczeństwa polskiego w latach od 1880 r. do 1945 r.*, ukończył studia na historii na Wydziale Filologiczno-Historycznym UG.

W 1989 roku został zatrudniony na rok w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Słupsku, a przez kolejne 10 lat, do 1999, pracował, ucząc geografii i historii w „Topolówce”. W 1992 roku podjął studia doktoranckie w Szkole Nauk Społecznych przy Instytucie Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, a w 1993 roku został zatrudniony na stanowisku asystenta w Zakładzie Geografii Gospodarki Morskiej, przekształconym w Pracownię Geografii Ekonomicznej Morza w Katedrze Geografii Ekonomicznej. Studia w SNS ukończył pod opieką naukową prof. Wojciecha Roszkowskiego, który był także promotorem jego dysertacji pt. *Geopolityczne aspekty tranzytu przez*

terytorium Polski i innych państw Europy Środkowej, obronionej w Instytucie Studiów Politycznych PAN w Warszawie w 1996 roku.

Po awansie na stanowisko adiunkta kontynuował badania w zakresie geografii politycznej, społecznej, transportu, turystyki oraz dydaktyki akademickiej i szkolnej. Napisał szereg podręczników do historii, geografii i przyrody na wszystkie etapy kształcenia, wydanych w wersji klasycznej i elektronicznej. Pisząc podręczniki, sekretarując w „Kwartalniku Geograficznym”, prowadził zajęcia na uniwersytetach w Szczecinie i w Bydgoszczy oraz na prywatnych uczelniach w Gdańsku i w Elblągu. Od 2000 roku rozpoczęła się jego fascynacja krajami Europy Południowo-Wschodniej, ich geografiami, historią i kulturą, w tym przede wszystkim Rumunią i Mołdawią. Badania mógł prowadzić dzięki współpracy naukowej z prof. Alexandru Ilieșem z uniwersytetu w Oradei, a także dzięki wielu wspaniałym ludziom, z którymi spotkał się podczas 16-letniej współpracy, z geografami, politologami i historykami z Uniwersytetu Oradejskiego i wielu innych rumuńskich, mołdawskich, ukraińskich, chorwackich i słoweńskich uczelni. Swoje badania i prace nad geograficznymi aspektami władzy i procesów demokratycznych poświęcił Polsce i Rumunii. Kolejna jego książka, pt. *Wymiar przestrzenny struktur i aktywności społeczeństwa obywatelskiego w Polsce*, była podstawą otrzymania przez niego stopnia doktora habilitowanego, po kolokwium w 2008 roku, przeprowadzonym w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego w Warszawie. W 2010 roku, po pozytywnej ocenie przez Komisję Ministerstwa Nauki Rumunii, otrzymał uprawnienia do prowadzenia doktoratów w tym kraju.

Wieloletnia współpraca z Uniwersytetem Oradejskim została doceniona przez senat tej uczelni, który w 2014 roku nadał prof. Janowi A. Wendtowi zaszczytny tytuł doktora *honoris causa* tej uczelni. W latach 2011–2012 prof. Wendt był ekspertem Komitetu Regionów Unii Europejskiej przy opracowaniu raportu na temat rozszerzenia UE na Bałkany Zachodnie. Dwukrotnie został wybrany na recenzenta grantów ministerstwa nauki w Rumunii. W 2012 roku wybrano go do Komitetu Sterującego Komisji Geografii Politycznej MUG. Jest autorem lub współautorem siedmiu monografii, redaktorem lub współredaktorem kolejnych 14, w tym dwóch atlasów, sześciu wydanych w Rumunii i jednej na Ukrainie, 39 podręczników, przewodników dla nauczycieli, zeszytów ćwiczeń, 141 recenzowanych artykułów lub rozdziałów w monografiach oraz ponad 170 innych prac, recenzji, ekspertyz, sylabusów, informacji, komunikatów i notatek naukowych. Był

wykonawcą w pięciu grantach międzynarodowych, kierownikiem lub wykonawcą w pięciu grantach ministerialnych oraz 10 grantach uczelnianych. Wypromował dwie prace doktorskie, ponad 100 prac magisterskich, w tym także na Wydziale Turystyki i Rekreacji AWF i S w Gdańsku, oraz ponad 50 prac licencjackich.

W latach 2005–2008 pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Geografii, a w okresie 2012–2016 prodziekana ds. nauki i rozwoju Wydziału Oceanografii i Geografii UG. Od 1993 roku jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego, a od 2004 członkiem Komisji Geografii Politycznej MUG oraz członkiem 12 komitetów naukowych czasopism wydawanych w Rumunii, na Węgrzech, na Ukrainie i czterech czasopism wydawanych w kraju.

DR RENATA ANISIEWICZ
adiunkt

Urodziła się 5 września 1969 roku we Włodawie. W rodzinnym mieście ukończyła Szkołę Podstawową nr 2 im. Komisji Edukacji Narodowej, a następnie Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki. W 1989 roku rozpoczęła studia wyższe na kierunku geografia na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii w Uniwersytecie Gdańskim. Pracę magisterską pt. *Zasięg przestrzennego oddziaływania Gdańska jako ośrodka edukacji technicznej na przykładzie Politechniki Gdańskiej* napisała pod kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego J. Paryska. Tytuł magistra geografii o specjalności geografia społeczno-ekonomiczna uzyskała 8 lipca 1994 roku. Dzięki wysokiej średniej ocen studia ukończyła, uzyskując trzecią lokatę wśród absolwentów rocznika. Po ukończeniu studiów w 1994 roku dr Renata Anisiewicz podjęła pracę nauczyciela geografii w Gdańsku, najpierw w Szkole Podstawowej nr 3 oraz w Liceum Handlowym przy Zespole Szkół Budownictwa Okrętowego, a od 1 września 1995 roku w Szkole Podstawowej nr 7. W późniejszych latach pracowała też w niepełnym wymiarze w XII Liceum Ogólnokształcącym w Gdańsku i V Liceum Ogólnokształcącym im. płk. Stanisława Dąbka w Gdyni.

1 kwietnia 1996 roku dr Renata Anisiewicz została zatrudniona na Uniwersytecie Gdańskim. Do 30 grudnia 2002 roku pracowała na stanowisku specjalisty geografa w Katedrze Geografii Ekonomicznej, a od 31 grudnia 2002 była asystentem w Katedrze Geografii Rozwoju Regionalnego. W dniu 30 czerwca 2011 roku na Uniwersytecie Gdańskim uzyskała stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii na podstawie obronionej pracy doktorskiej pt. *Rozwój polsko-kaliningradzkich powiązań transgranicznych przed 1990 rokiem*, której promotorem był prof. dr hab. Tadeusz Palmowski. Od 1 października 2011 roku jest zatrudniona w Katedrze Geografii Rozwoju Regionalnego na stanowisku adiunkta.

Tematyka badawcza dr Renaty Anisiewicz koncentruje się wokół problemów współpracy transgranicznej ze szczególnym uwzględnieniem pogranicza polsko-rosyjskiego, zagadnień ludnościowych i osadniczych oraz turystyki. Jej dorobek naukowy do 2015 roku obejmuje 36 publikacji, na które składają się: jedna książka, 26 rozdziałów w książkach, sześć artykułów w czasopismach, trzy inne publikacje, a ponadto 25 haseł opracowanych do *Wielkiej encyklopedii PWN*. Doktor Renata Anisiewicz uczestniczyła w 34 konferencjach krajowych i międzynarodowych, na których wygłosiła 22 referaty. Trzykrotnie uzyskała granty na badania własne na Uniwersytecie Gdańskim. Brała też aktywny udział w realizacji grantu KBN wykonywanego przez Katedrę Geografii Rozwoju Regionalnego w latach 2005–2007. W ramach współpracy Katedry z Instytutem Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk prowadziła badania terenowe na granicy polsko-rosyjskiej dla potrzeb grantu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego realizowanego przez IGiPZ. Otrzymała trzy nagrody JM Rektora UG, w tym jedną zespołową.

Doktor Renata Anisiewicz od 1997 roku aktywnie uczestniczy w akademickim procesie dydaktycznym. Prowadziła zajęcia na kierunkach geografia, gospodarka przestrzenna, biologia, ekonomia, roszoznawstwo oraz krajoznawstwo i turystyka historyczna. Wykładała m.in. geografii ludności i osadnictwa, geografii ekonomiczną, geografii ekonomiczną morza, geografii ekonomiczną Polski, geografii komunikacji, geografii turystycznej Polski, problemy współpracy transgranicznej, turystykę w regionach transgranicznych, organizowała też ćwiczenia terenowe regionalne i przedmiotowe z geografii ekonomicznej. Wypromowała sześcioro licencjatów geografii, a w ramach pracowni magisterskich służyła pomocą w przygotowaniu ponad 140 prac magisterskich.

Poza działalnością naukową oraz dydaktyczną dr Renata Anisiewicz wykazywała się aktywnością organizacyjną na rzecz Uniwersytetu, Wydziału oraz

Katedry, pełniąc np. wielokrotnie funkcję członka komisji rekrutacyjnej na kierunek geografia, sekretarza konferencji organizowanych przez Katedrę, przedstawiciela kierunku geografia na Targach Akademickich „Akademia”, a od 2014 roku obserwatora matury z ramienia Uniwersytetu Gdańskiego. Od 1997 roku jest aktywnym członkiem Komitetu Okręgowego Olimpiady Geograficznej w Gdańsku. Należy też do Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Pasjonuje się turystyką miejską, w ramach której do 2015 roku poznała prawie 440 miast w Polsce.

DR MACIEJ TARKOWSKI
adiunkt

Urodził się w 1975 roku w Gdyni. W tym mieście ukończył wszystkie szczeble edukacji – Sportową Szkołę Podstawową nr 14, VI Liceum Ogólnokształcące, a także Wydział Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego. Studia na kierunku geografia rozpoczął w 1994 roku. Będąc studentem II roku, został współautorem swojej pierwszej publikacji naukowej, opracowanej razem z mgr. Janem Wendtem pt. *Działalność Polskiego Ratownictwa Okręgowego w polskiej strefie odpowiedzialności w latach 1988–1993*. W 1997 roku przyjęty został na seminarium magisterskie z geografii społeczno-ekonomicznej prowadzone przez prof. dr hab. Ewę Adrjanowską. Zainspirowany wykładami dr. Eugeniusza Andrzejewskiego z zakresu geografii usług oraz dynamicznymi przekształceniami Śródmieścia Gdyni, przygotował i obronił, w 1999 roku, pracę magisterską pt. *Zmiany struktury przestrzennej usług w centrum Gdyni w latach 1980–1998*.

W 1999 roku rozpoczął współpracę z Instytutem Badań nad Gospodarką Rynkową, gdzie został zatrudniony w zespole badań regionalnych, kierowanym przez dr. hab. Marka Dutkowskiego. Dzięki temu zdobył bogate doświadczenia na polu geografii stosowanej. Brał udział m.in. w pracach nad diagnozą stanu i strategią nowo utworzonego województwa pomorskiego oraz badaniem koniunktury regionalnej. Współtworzył pierwszy w Polsce zbiór publikacji

poświęconych 16 województwom, powstałym w 1999 roku. Uczestniczył w opracowaniu koncepcji i wykonaniu kolejnych edycji analiz atrakcyjności inwestycyjnej regionów i podregionów, a także cyklicznych opracowań dotyczących stanu rynku pracy województwa pomorskiego. Brał ponadto udział w pracach nad diagnozą i strategią rozwoju Obszaru Gospodarczego Dolnej Wisły, Sopotu, jak również był członkiem zespołu przygotowującego diagnozy i projekty programów operacyjnych będących uszczegółowieniem strategii rozwoju miasta Gdańska. Prace te nie ograniczały się jedynie do współautorstwa ekspertyz i projektów dokumentów strategicznych, ale także obejmowały aktywne uczestnictwo w konferencjach, seminariach i warsztatach z udziałem zróżnicowanego grona uczestników – decydentów, urzędników, ekspertów, organizacji pozarządowych, mieszkańców. Współpraca z IBnGR pozwoliła mu nie tylko zdobyć doświadczenie praktyczne, ale także rozwinąć i udoskonalić warsztat badawczy oraz wykrystalizować zainteresowania naukowe, które mieszczą się w nurcie regionalno-syntetycznym geografii ekonomicznej.

W 2002 roku Maciej Tarkowski rozpoczął pracę w Katedrze Geografii Rozwoju Regionalnego UG, kierowanej przez dr. hab. Tadeusza Palmowskiego, pozostając jednocześnie współpracownikiem IBnGR. Włączył się intensywnie w prace jednostki, poszerzając zakres swoich zainteresowań o problematykę współpracy transgranicznej. Główny nacisk położył jednak na kwestie polaryzacji rozwoju w warunkach transformacji. Jako efekt tych zainteresowań powstała, obroniona w 2007 roku, rozprawa doktorska pt. *Centra i peryferie rozwoju społeczno-gospodarczego Polski w okresie transformacji ustrojowej*, której promotorem był dr. hab. Tadeusz Palmowski. Następnie pogłębiając zainteresowania badawcze w ramach nurtu regionalno-syntetycznego, dr. Maciej Tarkowski zajął się kwestiami lokalnych rynków pracy oraz gron przedsiębiorczości jako istotnych czynników rozwoju lokalnego i regionalnego. W swoich zainteresowaniach badawczych powrócił również do – specyficznych dla gdańskiego ośrodka geograficznego – zagadnień gospodarki morskiej, która w okresie po akcesji Polski do Unii Europejskiej zaczęła ulegać głębokim przeobrażeniom. W toku dotychczasowej kariery naukowej dr. Maciej Tarkowski był autorem lub współautorem około 180 prac naukowych oraz opracowań o charakterze stosowanym.

Oprócz pracy naukowej pełnił szereg funkcji organizacyjnych. Był zastępcą dyrektora Instytutu Geografii ds. rozwoju (2008–2012), przedstawicielem Wydziału Oceanografii i Geografii w Senacie UG (2008–2016), członkiem Rady WOIG (2008–2012) oraz członkiem Rady IG (2008–2016).

Doktor Maciej Tarkowski jest również aktywny na polu dydaktyki akademickiej. Prowadził m.in. seminarium licencjackie na studiach I stopnia z geografii oraz z gospodarki przestrzennej, wykłady z podstaw gospodarki przestrzennej, a także przedmioty specjalistyczne, takie jak lokalne rynki pracy czy konkurencyjność lokalizacji.

DR MAŁGORZATA PACUK
starszy wykładowca

Urodziła się 16 czerwca 1963 roku w Gdańsku. W 1982 ukończyła II Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego w Sopocie, dyplom magistra geografii otrzymała w 1987 roku na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego. Pracę magisterską pt. *Zjawisko wahań sezonowych w bałtyckiej wymianie towarowej drogą morską* przygotowała pod kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Zaleskiego, który był również promotorem jej rozprawy doktorskiej pt. *Polsko-szwedzka współpraca gospodarcza na tle przeobrażeń geopolitycznych w Europie Bałtyckiej*. Stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii został jej nadany przez Wydział BGiO Uniwersytetu Gdańskiego w 1996 roku.

W 1987 roku została zatrudniona w Zakładzie Geografii Gospodarki Morskiej UG. W latach 1996–2012 pracowała na stanowisku adiunkta w Pracowni Geografii Gospodarki Morskiej Katedry Geografii Ekonomicznej UG, a następnie w Katedrze Geografii Rozwoju Regionalnego UG. Od 2012 roku zatrudniona jest w tej jednostce na stanowisku starszego wykładowcy. W latach 1997–1998 prowadziła wykłady w Wyższej Szkole Stosunków Gospodarczych i Politycznych w Gdyni, a w okresie 1999–2003 w Wyższej Szkole Bankowej w Gdańsku.

Jej zainteresowania naukowe obejmują zagadnienia współpracy międzynarodowej w Europie Bałtyckiej, przekształceń funkcjonalno-przestrzennych miast portowych, transportu morskiego.

Doktor Małgorzata Pacuk jest współautorem lub redaktorem siedmiu publikacji książkowych oraz autorem ponad 60 artykułów. W 2008 roku

otrzymała zespołową nagrodę JM Rektora UG za książkę pt. *Pogranicze polsko-rosyjskie. Problemy współpracy transgranicznej z Obwodem Kalinińskim*. Wyniki swoich badań przedstawiała na około 50 konferencjach krajowych i zagranicznych.

W 1995 roku otrzymała stypendium The Swedish Institute w Sztokholmie, a w 1999 stypendium The Research Council of Norway w Bergen. Brała udział w pracach grup roboczych: Zespołu Zadaniowego ds. Polityki Strukturalnej w Polsce (1996–1997) oraz w projektach USUN Case („Urban Systems and Urban Networking in the Baltic Sea Region”, 2000) i SebTrans Link („Nowoczesny terminal promowy w porcie wschodnim w Gdyni jako ważne ogniwo w korytarzu transportowym północ–południe”, 2005). Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego oraz Rady Naukowej Instytutu Bałtyckiego.

Miłośniczka podróży, fotografii oraz historii i zabytków swojego regionu, w 1987 roku otrzymała uprawnienia przewodnika Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego po Trójmieście i Półwyspie Helskim.

MGR KRZYSZTOF KOPEĆ
asystent

Urodził się 30 lipca 1977 roku w Gdyni. W 1992 roku ukończył Szkołę Podstawową nr 79 w Gdańsku, a w 1996 – X Liceum Ogólnokształcące w tym mieście. W 2001 roku uzyskał stopień magistra geografii na Uniwersytecie Gdańskim, obroniwszy pracę pt. *Rynek usług konferencyjnych w Trójmieście*, której promotorem był prof. Roger Bivand. W 2003 roku również na tej uczelni uzyskał stopień magistra ekonomii na podstawie pracy pt. *Rola transportu w rozwoju regionalnym województwa pomorskiego*, napisanej pod kierunkiem prof. Włodzimierza Rydzkowskiego. Od 2002 roku jest zatrudniony na Uniwersytecie Gdańskim – początkowo w Pracowni Dydaktyki Geografii i Biologii, a od 2003 – w Katedrze Geografii Rozwoju Regionalnego. W 2009 roku został zatrudniony na stanowisku

asystenta. W latach 2001–2006 był nauczycielem geografii w III Liceum Ogólnokształcącym w Gdańsku – tzw. „Topolówce”. Współpracował też z Ogólnokształcącym Liceum Programów Indywidualnych w Gdańsku oraz Gdańskim Liceum Ogólnokształcącym. W okresie 2012–2015 był ekspertem w Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową.

Podstawowymi zagadnieniami, którymi Krzysztof Kopec zajmuje się naukowo, są: uwarunkowania rozwoju lokalnego i regionalnego, kształtowanie ładu przestrzennego, kształtowanie miejskich systemów komunikacji publicznej, zmiany w funkcjonowaniu pasażerskiego transportu kolejowego, przemiany w działalności portów lotniczych i transportu lotniczego, monitoring jakości usług publicznych. Ponadto istotna część jego prac naukowych dotyczy dydaktyki geografii.

Na dorobek naukowy Krzysztofa Kopcia do końca 2015 roku składają się współautorstwo jednej monografii, dwie monografie pod jego redakcją oraz jedna z jego współredakcją. Ponadto jest autorem lub współautorem 33 rozdziałów w książkach i 16 artykułów naukowych. Opublikował też kilka tekstów popularnonaukowych i szkoleniowych. Jest również współautorem dwóch zeszytów ćwiczeń z geografii do szkół ponadgimnazjalnych. Wygłosił referaty na 34 konferencjach naukowych, w tym na 18 zagranicznych. Dwukrotnie – w 2011 i 2012 roku – był kierownikiem grantu dla młodych naukowców.

Krzysztof Kopec jest członkiem Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej na studia stacjonarne kierunków gospodarka przestrzenna, geografia oraz gospodarka wodna i ochrona zasobów wód. Pełni też funkcję opiekuna Studenckiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego, w którego Oddziale Gdańskim w latach 2005–2015 pełnił funkcję skarbnika. W 2014 roku ukończył szkołę tutorów i od początku roku akademickiego 2014/2015 prowadzi dla wybranych studentów ponadobowiązkowe zajęcia z tutoringu pod hasłem „Kształtowanie miast przyszłości”. Krzysztof Kopec trzykrotnie otrzymał indywidualną nagrodę JM Rektora Uniwersytetu Gdańskiego – w 2001, 2004 i 2006 roku.

Prywatnie jest miłośnikiem teatru, ale jego pasjami są też lotnictwo, wycieczki rowerowe i Iran. Interesuje się także kuchnią.

DR MARCIN POŁOM
asystent

Urodził się 8 września 1983 roku w Tczewie. Edukację na poziomie podstawowym rozpoczął w Gdańsku, w Szkole Podstawowej nr 64, a następnie kontynuował w Szkole Podstawowej nr 46 w Gdyni. W 2002 roku ukończył II Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Gdyni. W czerwcu 2008 roku został absolwentem kierunku geografia o specjalności geografia społeczno-ekonomiczna na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego. Praca magisterska pt. *Rozwój i funkcjonowanie komunikacji trolejbusowej w Gdyni* związana była z jego wieloletnimi zainteresowaniami.

W 2007 roku mgr Marcin Połom związał się zawodowo z Przedsiębiorstwem Komunikacji Trolejbusowej w Gdyni. Po ukończeniu studiów podjął pracę pełnoetatową w tym przedsiębiorstwie, gdzie zajmował się rozwojem i marketingiem transportu trolejbusowego w Gdyni. Pracę tę kontynuował do pierwszej połowy 2013 roku. Pracując zawodowo poza Uniwersytetem Gdańskim, podjął decyzję o dalszym rozwoju naukowym i we współpracy z prof. Tadeuszem Palmowskim rozpoczął przygotowywanie rozprawy doktorskiej pt. *Przemiany funkcjonowania komunikacji trolejbusowej w Polsce w latach 1989–2013*. 1 października 2012 roku został zatrudniony na stanowisku asystenta w Katedrze Geografii Rozwoju Regionalnego, kierowanej przez dr. hab. prof. UG Tadeusza Palmowskiego. W listopadzie 2015 roku ukończona rozprawa doktorska została przedłożona do recenzji.

Chęć działania na rzecz transportu miejskiego spowodowała, że razem z innymi osobami mgr Marcin Połom założył w 2002 roku stowarzyszenie Klub Miłośników Komunikacji Miejskiej „Vetra” w Gdyni. W latach 2004–2006 pełnił w nim funkcję zastępcy prezesa Zarządu. Stały rozwój idei, pomysłów na rzecz transportu miejskiego i pewność co do konieczności otwarcia się na całą aglomerację spowodowały, że w 2006 roku współorganizował utworzenie nowego stowarzyszenia pod nazwą Pomorskie Stowarzyszenie Sympatyków Transportu Miejskiego w Gdańsku. W sierpniu 2006 roku został wybrany

do Zarządu PSSTM na dwuletnią kadencję, gdzie pełnił funkcję wiceprezesa. Ponownie został wybrany na tę samą funkcję w 2008 roku.

Poza działalnością w wyżej wymienionych stowarzyszeniach od 2006 roku mgr Marcin Połom należy do National Trolleybus Association z siedzibą w Londynie oraz od 2015 do British Trolleybus Society z siedzibą w Reading. Poza członkostwem w organizacjach transportowych od 2005 roku jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego, oddziału Gdańsk. W grudniu 2015 roku został wybrany sekretarzem Komisji Geografii Komunikacji PTG. W tym samym miesiącu został także wpisany do rejestru ekspertów oceniających projekty w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego w latach 2014–2020.

Tematyka badawcza mgr. Marcina Połoma koncentruje się wokół transportu miejskiego, w szczególności elektrycznego. Jego dorobek naukowy obejmuje 83 publikacje, na które składają się: sześć książek, 54 rozdziały w książkach i artykuły w czasopismach, 11 prac pokonferencyjnych, siedem ekspertyz i pięć innych publikacji. Magister Marcin Połom wygłosił referaty na 26 konferencjach krajowych i międzynarodowych. Trzykrotnie uzyskał granty na badania własne dla młodych naukowców na Uniwersytecie Gdańskim.

Od 2012 roku aktywnie uczestniczy w akademickim procesie dydaktycznym. Prowadził zajęcia z geografii ekonomicznej Polski, geografii komunikacji, gospodarki przestrzennej w strefie nadmorskiej, metod analizy przestrzennej, planowania i zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, planowania infrastruktury technicznej oraz ćwiczenia terenowe regionalne Europa.

Poza działalnością naukową oraz dydaktyczną mgr Marcin Połom wykazywał się aktywnością organizacyjną na rzecz Wydziału oraz Katedry. W 2014 roku został sekretarzem redakcji serii naukowej pod nazwą „Regiony Nadmorskie / Coastal Regions” wydawanej przez Katedrę Geografii Rozwoju Regionalnego. Jest także redaktorem stron internetowych – macierzystej Katedry od 2008 roku oraz Pracowni Dydaktyki Geografii UG od 2012. Od 2013 roku mgr Marcin Połom jest aktywnym członkiem Komitetu Okręgowego Olimpiady Geograficznej w Gdańsku, pełniąc funkcję jurora. 18 lutego 2015 roku po publicznej obronie dysertacji *Przemiany funkcjonowania komunikacji trolejbusowej w Polsce w latach 1989–2013*, której promotorem był prof. dr hab. Tadeusz Palmowski, Komisja ds. Przewodów Doktorskich IG UG jednogłośnie wypowiedziała się za nadaniem mgr. Marcinowi Połomowi stopnia doktora w dziedzinie nauk o Ziemi, w dyscyplinie geografia.

HANNA STODOŁOWA Z DOMU ZAŁĘSKA

pracownik techniczny

Urodziła się 26 lutego 1954 roku w Długołęce Wielkiej w województwie mazowieckim. Liceum Ogólnokształcące im. Marii Curie-Skłodowskiej ukończyła w Makowie Mazowieckim w 1973 roku. W latach 1973–1975 uczęszczała do Policealnego Studium Zawodowego w Gdyni-Orłowie, w którym uzyskała dyplom technika dokumentalisty w zakresie informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej. Po zakończeniu edukacji w czerwcu 1975 roku rozpoczęła pracę w Zarządzie Portu Gdynia. Tym samym podjęła decyzję o pozostaniu na stałe w regionie pomorskim. 1 marca 1985 roku zaczęła pracować jako referent w dziekanacie Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego.

W marcu 1990 roku w ramach wewnętrznych przesunięć przeszła do Zakładu Geografii Gospodarki Morskiej, którego kierownikiem był prof. Jerzy Zaleski. Została zatrudniona jako pracownik techniczny. W lipcu 1997 roku Zakład przekształcono w Katedrę Geografii Rozwoju Regionalnego pod kierownictwem prof. Marka Dutkowskiego, po odejściu którego w 2001 roku kierownikiem Katedry został prof. Tadeusz Palmowski. Z dniem 1 listopada 2008 roku awansowała na stanowisko specjalisty.

W górnym rzędzie od lewej: mgr Anna Poraj-Górska, dr Radosław Wróblewski, mgr Alicja Bonk, dr Małgorzata Kinder, dr Piotr Woźniak, mgr Katarzyna Kozłowska. W dolnym rzędzie: dr Karolina Czarnecka, dr Dawid Weisbrodt, mgr Patryk Sitkiewicz, dr hab. prof. UG Wojciech Tylmann, prof. dr hab. Stanisław Fedorowicz, mgr Maurycy Żarczyński, mgr Damian Moskaiewicz, dr Janusz Dworniczak

Stanisław Fedorowicz

Katedra Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu

PROFESOR ZWYCZAJNY: prof. dr hab. Stanisław Fedorowicz (kierownik Katedry).

PROFESOROWIE NADZWYCZAJNI: dr hab. prof. UG Wojciech Tylmann.

ADIUNKCI: dr Karolina Czarnecka, dr Janusz Dworniczak, dr Dawid Weisbrodt,
dr Radosław Wróblewski.

ASYSTENCI: mgr Damian Moskalewicz.

STARSI WYKŁADOWCY: dr Piotr Paweł Woźniak.

PRACOWNICY NAUKOWO-TECHNICZNI: mgr Katarzyna Kozłowska.

DOKTORANCI: mgr Alicja Bonk, mgr Anna Poraj-Górska, mgr Patryk Sitkiewicz,
mgr Maurycy Żarczyński.

Historia Katedry

Początki Katedry Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu sięgają 1959 roku, kiedy to w Katedrze Geografii Fizycznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku kierowanej przez prof. dr. Kazimierza Łomniewskiego utworzono Zakład Geomorfologii. Do 1970 roku kierownikiem Zakładu był prof. dr hab. Bolesław Augustowski. Podjęto wówczas szereg prac naukowo-badawczych, których charakter ewoluował wraz z rozwojem jednostki. W pierwszym okresie skupiały się one wokół zdjęcia geomorfologicznego Pojezierza Kaszubskiego oraz morfologii i genezy pradolin północnego skłonu Pomorza. Z czasem zakres prac rozszerzał się o badania osadów jeziornych i sieci dolinnej Pomorza. Pierwszymi pracownikami Zakładu byli mgr Irmina Bieszczad

i mgr Józef Sylwestrzak. Pięć lat później, w roku akademickim 1964/1965, mgr Andrzej Rachocki, późniejszy profesor Uniwersytetu Gdańskiego, został zatrudniony jako pierwszy absolwent gdańskiej geografii. W 1966 roku na stanowisku asystenta zatrudniono mgr. Romana Gołębiewskiego, również późniejszego profesora Uniwersytetu Gdańskiego i kierownika Katedry.

Rok 1970 przyniósł poważne zmiany organizacyjne. W marcu powołano do życia Uniwersytet Gdański, a w końcu czerwca powstał Instytut Geografii. W jego strukturze utworzono Zakład Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu. Kierownikiem Zakładu został przybyły z toruńskiego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika dr hab. Bogusław Rosa, którego wybrano również pierwszym dziekanem nowo powstałego Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi. Badania koncentrowały się wówczas na rozpoznaniu struktury pokrywy osadowej dna południowego Bałtyku oraz kontynuowano wcześniejszą tematykę badawczą. Ambicją prof. Bogusława Rosy było stworzenie interdyscyplinarnego zespołu badawczego, co na owe czasy stanowiło koncepcję na wskroś nowatorską. Do kadry Zakładu dołączali kolejno: palinolog – mgr Małgorzata Latałowa (1972), diatomolog – mgr Bożena Bogaczewicz-Adamczak (1974), palinolog – mgr Grażyna Miotk-Szpiganowicz (1974), geolog – mgr Krzysztof Petelski (1974), technik chemik – Dorota Jurasz (1974) oraz fizyk – mgr Stanisław Fedorowicz (1977). Ten ostatni w 1980 roku doprowadził do powstania laboratorium datowania osadów czwartorzędowych metodą termoluminescencji (TL).

W 1982 roku miała miejsce kolejna zmiana organizacyjna, polegająca na przekształceniu Instytutu Geografii w strukturę samodzielnych katedr. Zakład Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu przemianowano na Katedrę Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu, a jej kierownikiem pozostał doc. dr hab. Bogusław Rosa. Profil badawczy Katedry poszerzył się o zagadnienia chronostratygrafii neoplejstocenu przy zastosowaniu metody TL, badania struktury i wieku moren czołowych oraz badania paleogeograficzne na podstawie analiz palinologicznych i okrzemkowych. Lata 80. ubiegłego stulecia to również kolejne roszady w składzie Katedry. Na emeryturę przeszedł prof. dr hab. Bolesław Augustowski, który zmarł w 1986 roku. W 1983 roku w jednostce zostali zatrudnieni: chemik – mgr Urszula Kępińska, oraz geograf – mgr Ireneusz Olszak. Dodatkowo na czasowych, niepełnych etatach pracowali: mgr Wojciech Rossa, doc. dr Kazimierz Wypych oraz prof. dr hab. Aleksander Majewski, którzy wspomagali badania osadów morskich prowadzone przez doc. dr. hab. Bogusława Rosę.

Również lata 90. ubiegłego wieku to okres ciągłych zmian kadrowych. Zatrudnieni zostali kolejni wychowankowie Katedry: mgr Katarzyna Jereczek (1989) oraz mgr Piotr Woźniak (1992). Do zespołu dołączyli także doktoranci: mgr Marta Augustowska, mgr Zbigniew Borchert i mgr Bogusz Piliczewski. Niestety w tym samym czasie odeszła dr hab. Bożena Bogaczewicz-Adamczak, która podjęła pracę w Instytucie Oceanografii UG. W 1995 roku na emeryturę przeszedł prof. dr hab. Bogusław Rosa. W związku z brakiem samodzielnego pracownika naukowego przez rok obowiązki kierownika Katedry pełniła dr Grażyna Miotk-Szpiganowicz. Jednak w 1996 roku powrócił do pracy po urlopie zdrowotnym dr hab. prof. UG Roman Gołębiowski i on został kierownikiem Katedry. W tym okresie dobrze funkcjonowały w niej trzy laboratoria: sedymentologiczne, geochemiczne i datowań radiometrycznych. Katedra wzbogaciła się również o nowoczesny sprzęt do badań terenowych, w tym zestaw wiertniczy z napędem spalinowym oraz urządzenia do poboru nieskonsolidowanych osadów jeziornych. W tematyce badawczej szczególnie nacisk położono na datowania TL osadów lessowych oraz wielowskaźnikowe badania osadów jeziornych. Zapoczątkowano również badania petrograficzne glin morenowych Pobrzeża Kaszubskiego. W czasie kierowania Katedrą przez prof. Romana Gołębiowskiego w jednostce zatrudniony został prof. dr hab. Bohdan Kozerski, uprzednio pracujący na Politechnice Gdańskiej. Skład Katedry powiększył się również o całą grupę młodych pracowników naukowych. Zatrudnieni kolejno zostali: mgr Wojciech Tylmann (1998), mgr Radosław Wróblewski (2000), dr Elżbieta Zawadzka-Kahlau (2000), mgr Janusz Dworniczak (2002), mgr Karolina Czarnecka (2004) oraz mgr Grażyna Wysiecka (2007). Zajęli oni miejsca przechodzących na emeryturę i odchodzących z innych przyczyn: mgr Katarzyny Jereczek (1998), dr. Józefa Sylwestrzaka (1999), dr. Krzysztofa Petelskiego (2002), dr Grażyny Miotk-Szpiganowicz (2004), dr. Ireneusza Olszaka (2004) i dr Urszuli Kępińskiej (2007). Należy wspomnieć, że do 2007 roku dydaktycznie wspomagał Katedrę również prof. dr hab. Józef E. Mojski, pracujący na etacie w Zakładzie Geologii Morza Instytutu Oceanografii UG.

Najnowszą historię Katedry otworzył rok 2008. W lutym odszedł na zawsze prof. dr hab. Bogusław Rosa, który do ostatnich sił pracował dydaktycznie z naszymi studentami. We wrześniu zaś przeszedł na emeryturę dr hab. prof. UG Roman Gołębiowski, przekazawszy kierownictwo Katedry w ręce dr hab. prof. UG Stanisława Fedorowicza. Kolejnym ważnym wydarzeniem w życiu jednostki była przeprowadzka do nowej siedziby Instytutu Geografii

w Gdańsku-Oliwie w 2010 roku. Nastąpiła wówczas diametralna zmiana warunków pracy, zwłaszcza w zakresie przestrzeni laboratoryjnej. Pracownicy Katedry bardzo mocno zaangażowali się w występowanie o granty badawcze, które pozwoliły na zakupy nowej aparatury i sprzętu badawczego. O aktywności Katedry w tym zakresie niech świadczy fakt, że w minionych ośmiu latach zrealizowano 17 grantów badawczych. Udział w projektach zaowocował oczywiście skokowym wzrostem dorobku naukowego. W okresie od 2005 roku wynosi on 41 pozycji na liście Journal Citation Reports. W ostatnich latach szeregi Katedry opuściły trzy osoby: Dorota Jurasz, mgr Grażyna Wysiecka i dr Elżbieta Zawadzka-Kahlau. W ich miejsce pozyskano młodych pracowników naukowych: dr. Dawida Weisbrodta i mgr. Damiana Moskalewicza. Pracownikiem naukowo-technicznym od 2011 roku jest mgr Katarzyna Kozłowska. W Katedrze pojawili się też kolejni doktoranci: mgr Alicja Bonk, mgr Małgorzata Kinder, mgr Anna Poraj-Górska, mgr Patryk Sitkiewicz i mgr Maurycy Żarczyński.

Obecnie problematyka badawcza jednostki jest bardzo różnorodna i wielowątkowa. Pracownicy Katedry prowadzą badania lessów, osadów glacialnych, eolicznych, jeziornych i morskich. W centrum zainteresowania są współczesne procesy i zmiany środowiska w różnych skalach czasowych.

Osiągnięcia naukowe

Szczególne osiągnięcia naukowe Katedry odnoszą się do minionego dziesięciolecia (2005–2015). W tym czasie jej pracownicy uczestniczyli w 17 grantach badawczych, pełniąc ośmiokrotnie funkcję kierowników. W tej liczbie ujęte są cztery granty międzynarodowe, finansowane przez Polsko-Szwajcarski Program Badawczy, Deutsche Forschungsgemeinschaft oraz Austrian Academy of Sciences. To zaangażowanie i współpraca międzynarodowa zaowocowały licznymi zespołowymi publikacjami, które ukazały się w wiodących czasopismach naukowych. Opublikowano również siedem pozycji książkowych, w tym trzy przewodniki turystyczne i jeden skrypt dla studentów.

Tab. 1. Najważniejsze projekty badawcze realizowane w latach 2005–2015

Tytuł projektu	Okres realizacji i źródło finansowania
Recesja ostatniego lądolodu skandynawskiego w Polsce w świetle datowania głązów narzutowych metodą izotopu kosmogenicznego ^{10}Be (DatErr)	2015–2018, Narodowe Centrum Nauki. Wykonawca: dr Piotr Paweł Woźniak
Zmienność temperatury powietrza w północnej Polsce w okresie ostatnich 2000 lat – ilościowa rekonstrukcja na podstawie rocznie laminowanych osadów Jeziora Żabińskiego (CLIMPOL-2k)	2015–2018, Narodowe Centrum Nauki. Kierownik: dr hab. prof. UG Wojciech Tylmann
Climate of northern Poland during the last 1000 years: Constraining the future with the past (CLIMPOL)	2011–2015, Polsko-Szwajcarski Program Badawczy. Kierownik: dr hab. prof. UG Wojciech Tylmann
Klementowice – obozowisko na wschodnich peryferiach magdaleńskiego kręgu kulturowego	2012–2014, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wykonawca: prof. dr hab. Stanisław Fedorowicz
Inwentaryzacja ładunku zanieczyszczeń skumulowanych w osadach dennych jezior kartuskich jako szansa na ich skuteczną rekultywację	2011–2014, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Kierownik: dr Wojciech Tylmann
Zapis procesów geologicznych w pionowym i poziomym zróżnicowaniu glin morenowych stadiału głównego zlodowacenia wisły (transekt południkowy, wschodnie Pomorze)	2011–2013, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Kierownik: dr Piotr Paweł Woźniak
Geochemiczne i sedymentologiczne zróżnicowanie osadów jeziora Gopło na tle modelowania komputerowego i metod geostatystycznych wspierających rozpoznanie i interpretację zmienności cech ilościowych i jakościowych osadu w czasie i przestrzeni	2011–2013, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wykonawca: dr Wojciech Tylmann
Przyrodnicza historia Puszczy Białowiejskiej w świetle badań paleoekologicznych	2010–2013, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wykonawca: dr Wojciech Tylmann

Tytuł projektu	Okres realizacji i źródło finansowania
Zmienność warunków środowiska od plenivistulianu po środkowy holocen w zapisie fluwialno-eolicznej sukcesji osadowej Polski i Ukrainy Zachodniej	2010–2013, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wykonawca: prof. dr hab. Stanisław Fedorowicz
Korelacja podstawowych profili lesowych Ukrainy na podstawie dat luminescencyjnych	2010–2013, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Kierownik: prof. dr hab. Stanisław Fedorowicz
Climate-driven alterations in biodiversity and functioning of high alpine lakes in the Tyrolean Alps over the past millennium (ClimBioFun)	2010–2012, Austrian Academy of Sciences – Global Change Programme. Wykonawca: dr Wojciech Tylmann
Modelowanie kalendarzowych skal czasu dla jeziornych osadów laminowanych w północnej Polsce jako podstawa rekonstrukcji paleośrodowiskowych o wysokiej rozdzielczości czasowej	2010–2012, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wykonawca: dr Wojciech Tylmann
Geochemiczny zapis zmian paleośrodowiskowych w rocznie laminowanych osadach jeziora Szurpiły	2009–2011, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Kierownik: mgr Małgorzata Kinder
Zapis zmian klimatycznych i środowiskowych w rocznie laminowanych osadach jezior północnej Polski (TRANSECT-PL)	2008–2011, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Kierownik: dr Wojciech Tylmann
Środowiskowe skutki gwałtownego obniżenia poziomu wody w Jeziorze Budzińskim i jeziorze Anastazewo w wyniku odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego	2008–2011, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wykonawca: dr Wojciech Tylmann
Northern Polish Lake Research (NORPOLAR) – a start-up project for a Polish-German lake study group	2007–2010, Deutsche Forschungsgemeinschaft i Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Kierownik: dr Wojciech Tylmann
Hydrochemiczne i hydrodynamiczne uwarunkowania zmienności składu chemicznego osadów jeziora Sarbsko	2007–2009, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wykonawca: dr Wojciech Tylmann

Najważniejsze publikacje pracowników Katedry Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu wydane w okresie od 2005 do początku 2016 roku to:

- Bujak Ł., Woronko B., Winter H., Marcinkowski B., Werner T., Stachowicz-Rybka R., Żarski M., Woźniak P.P., Rosowiecka O., 2016, *Changing stratigraphic position of some Early Pleistocene deposits in Central Poland*, „Geological Quarterly”, doi: 10.7306/gq.1269.
- Tylmann W., Bonk A., Goslar T., Wulf S., Grosjean M., 2016, *Calibrating ²¹⁰Pb dating results with varve chronology and independent chronostratigraphic markers: Problems and implications*, „Quaternary Geochronology” 32: 1–10.
- Bonk A., Tylmann W., Goslar T., Wacnik A., Grosjean M., 2015, *Comparing varve counting and C-14 chronologies in the sediments of Lake Żabińskie, Northeastern Poland: implications for accurate C-14 dating of lake sediments*, „Geochronometria” 42: 159–171.
- Bonk A., Tylmann W., Amann B., Enters D., Grosjean M., 2015, *Modern limnology and varve-formation processes in Lake Żabińskie, northeastern Poland: comprehensive process studies as a key to understand the sediment record*, „Journal of Limnology” 74: 358–370.
- Butz C., Grosjean M., Fischer D., Wunderle S., Tylmann W., Rein B., 2015, *Hyperspectral imaging spectroscopy: a promising method for the biogeochemical analysis of lake sediments*, „Journal of Applied Remote Sensing” 9: 1–20, doi: 10.1117/1.JRS.9.096031.
- Hernández-Almeida I., Grosjean M., Przybylak R., Tylmann W., 2015, *A chrysophyte-based quantitative reconstruction of winter severity from varved lake sediments in NE Poland during the past millennium and its relationship to natural climate variability*, „Quaternary Science Reviews” 122: 74–88.
- Hernández-Almeida I., Grosjean M., Tylmann W., Bonk A., 2015, *Chrysophyte cyst-inferred variability of warm season lake water chemistry and climate in northern Poland: training set and downcore reconstruction*, „Journal of Paleolimnology” 53: 123–138.
- Ilyaschuk E., Ilyaschuk B., Tylmann W., Koinig K., Psanner R., 2015, *Biodiversity dynamics of chironomid midges in high-altitude lakes of the Alps over the past two millennia*, „Insect Conservation and Diversity” 8: 547–561.
- Krajcarz M.T., Kot M., Pavlenok K., Fedorowicz S., Krajcarz M., Lazarev S.Y., Mroczek M., Radzhabov A., Sneider S., Szymanek M., Szymczak K., 2015, *Middle Paleolithic sites of Katta Sai in Western Tian Shan Piedmont, Central Asiatic loess zone: geoarchaeological investigation of the site formation and the integrity of the lithic assemblages*, „Quaternary International”, doi: 10.1016/j.quaint.2015.07.051.

- Larocque-Tobler I., Filipiak J., Tylmann W., Bonk A., Grosjean M., 2015, *Comparison between chironomid-inferred mean-August temperature from varved Lake Żabińskie (Poland) and instrumental data since 1896AD*, „Quaternary Science Reviews” 111: 35–50.
- Pędziszewska A., Tylmann W., Witak M., Piotrowska N., Maciejewska E., Latałowa M., 2015, *Holocene environmental changes reflected by pollen, diatoms, and geochemistry of annually laminated sediments of Lake Suminko in the Kashubian Lake District (N Poland)*, „Review of Palaeobotany and Palynology” 216: 55–75.
- Sitkiewicz P., Wróblewski R., Rudowski S., 2015, *The dune coast – the state just prior to the construction of hard engineering protection structures (Ustka-Jarosławiec, the Southern Baltic)*, „Oceanological and Hydrobiological Studies” 44 (3): 352–361.
- Sokołowski R., Zieliński P., Woronko B., Fedorowicz S., Kusiak J., 2015, *Sandy deposition in a small dry valley in periglacial zone of the Last Glacial Maximum – a case study from the Józefów site, SE Poland*, „Quaternary International”, doi: 10.1016/j.quaint.2015.08.089.
- Wilczyński J., Wojtal P., Łanczont M., Mroczek P., Sobieraj D., Fedorowicz S., 2015, *Loess, flints and bones – multi-disciplinary research at Jaksice II Gravettian site (southern Poland)*, „Quaternary International” 359/360: 114–130.
- Woźniak P.P., Czubla P., 2015, *The Late Weichselian glacial record in northern Poland – A new look at debris transport routes by the FIS*, „Quaternary International” 386: 3–17.
- Amann B., Lobsinger S., Fischer D., Tylmann W., Bonk A., Filipiak J., Grosjean M., 2014, *Spring temperature variability and eutrophication history inferred from sedimentary pigments in the varved sediments of Lake Żabińskie, north-eastern Poland, AD 1907–2008*, „Global and Planetary Change” 123: 86–96.
- Gozhik P., Komar M., Łanczont M., Fedorowicz S., Bogucki A., Mroczek P., Prylypko S., Kusiak J., 2014, *Paleoenvironmental history of the Middle Dnieper Area from the Dnieper to Weichselian Glaciation: A case study of the Maksymivka loess profile*, „Quaternary International” 334/335: 94–111.
- Szal M., Kupryjanowicz M., Wyczółkowski M., Tylmann W., 2014, *The Iron Age in the Mrągowo Lake District, Masuria, NE Poland: the Salet settlement microregion as an example of long-lasting human impact on vegetation*, „Vegetation History and Archaeobotany” 23: 419–437.
- Woszczyk M., Grassineau N., Tylmann W., Kowalewski G., Lutyńska M., Bechtel A., 2014, *Stable C and N isotope record of short term changes in water level in lakes of different morphometry: Lake Anastazewo and Lake Skulskie, central Poland*, „Organic Geochemistry” 76: 278–287.
- Woszczyk M., Tylmann W., Jędrasik J., Szarafin T., Stach A., Skrzypczak J., Lutyńska M., 2014, *Recent sedimentation dynamics in a shallow coastal lake (Lake Sarbsko,*

- northern Poland): driving factors, processes and effects*, „Marine and Freshwater Research” 65: 1102–1115.
- Zieliński P., Sokołowski R.J., Fedorowicz S., Zaleski I., 2014, *Periglacial structures within fluvio-aeolian succession of the of the Last Glaciation – examples from SE Poland and NW Ukraine*, „Boreas” 43: 712–721.
- Zieliński P., Sokołowski R.J., Woronko B., Jankowski M., Fedorowicz S., Zaleski I., Molodkov A., Weckwerth P., 2014, *The depositional conditions of the fluvio-aeolian succession during the last climate pessimum based on the examples from Poland and NW Ukraine*, „Quaternary International” 386: 30–41.
- Fedorowicz S., Łanczont M., Bogucki A., Kusiak J., Mroczek P., Adamiec G., Bluszcz A., Moska P., Tracz M., 2013, *Loess-paleosol sequence at Korshiv (Ukraine) – chronology based on complementary and parallel dating (TL, OSL), and litho-pedosedimentary analyses*, „Quaternary International” 296: 117–130.
- Kinder M., Tylmann W., Enters D., Piotrowska N., Poreba G., Zolitschka B., 2013, *Construction and validation of calendar-year time scale for annually laminated sediments – an example from Lake Szurpiły (NE Poland)*, „GFF” 135: 248–257.
- Tylmann W., Enters D., Kinder M., Moska P., Ohlendorf C., Poręba G., Zolitschka B., 2013, *Multiple dating of varved sediments from Lake Łazduny, northern Poland: Toward an improved chronology for the last 150 years*, „Quaternary Geochronology” 15: 98–107.
- Tylmann W., Zolitschka B., Enters D., Ohlendorf C., 2013, *Laminated lake sediments in northeast Poland: distribution, preconditions for formation and potential for paleoenvironmental investigation*, „Journal of Paleolimnology” 50: 487–503.
- Wróblewski R., Fedorowicz S., Kamińska K., 2013, *Holocene sediments of the Ustka cliff (Northern Poland) in view of radiometric dating*, „Geochronometria” 40: 187–194.
- Fedorowicz S., Wysiecka G., Zieliński P., Hołub B., 2012, *Phases of aeolian accumulation on the Vistula Spit (Southern Baltic Sea) in the light of TL dating and analysis of digital elevation model*, „Geological Quarterly” 56: 345–352.
- Tylmann W., Szpakowska K., Ohlendorf C., Woszczyk M., Zolitschka B., 2012, *Conditions for deposition of annually laminated sediments in small meromictic lakes: a case study of Lake Suminko (northern Poland)*, „Journal of Paleolimnology” 47: 55–70.
- Łanczont M., Bogucki A., Fedorowicz S., Kusiak J., 2011, *Mesopleistocene loess deposits in the Mamalyha 2 profile of Ukraina – interlaboratory comparison of the thermoluminescence dating results*, „Geochronometria” 38: 350–358.
- Tylmann W., Łysek K., Kinder M., Pempkowiak J., 2011, *Regional Pattern of Heavy Metal Content in Lake Sediments in Northeastern Poland*, „Water, Air & Soil Pollution” 216: 217–228.

- Zieliński P., Sokołowski R.J., Fedorowicz S., Jankowski M., 2011, *Stratigraphic position of fluvial and aeolian deposits in the Żabinko site (W Poland) based on TL Dating*, „Geochronometria” 38: 64–71.
- Fedorowicz S., Gaigalas A., 2010, *Geochronological and sedimentological interpretation of interglacial aquatic sediments based on TL dating*, „Geochronometria” 35: 75–83.
- Fedorowicz S., Zieliński P., 2009, *Chronology of aeolian events recorded in the Karcz-miska dune (Lublin Upland) in the light of lithofacial analysis, C-14 and TL dating*, „Geochronometria” 33: 9–17.
- Zieliński P., Fedorowicz S., Zaleski I., 2008, *Conditions and age of aeolian sand deposition in the Volhynia Polesie (Ukraine)*, „Geologija” 50: 188–200.
- Dobrowolski R., Fedorowicz S., 2007, *Glacial and periglacial transformation of paleo-karst in the Lublin-Volhynia region (SE Poland, NW Ukraine) on the base of TL dating*, „Geochronometria” 27: 41–46.
- Fedorowicz S., 2007, *Age correlation of loess with other Pleistocene deposits on the basis of TL and OSL dating*, „Geochronometria” 27: 27–32.
- Fedorowicz S., Łanczont M., 2007, *Rate of loess accumulation in Europe in the Late Weichselian (Late Vistulian)*, „Geological Quarterly” 51: 193–203.
- Stankowski W., Raukas A., Bluszcz A., Fedorowicz S., 2007, *Luminescence dating of Morasko, Kaali, Ilumetsa and Tsoorikmae meteorite craters*, „Geochronometria” 28: 25–29.
- Tylmann W., Gołębiewski R., Woźniak P.P., Czarnecka K., 2007, *Heavy metals in sediments as evidence for recent pollution and quasi-estuarine processes: an example from Lake Druzno, Poland*, „Environmental Geology” 53: 35–46.
- Pempkowiak J., Tylmann W., Staniszewski A., Gołębiewski R., 2006, *Lignin depolymerization products as biomarkers of the organic matter sedimentary record in ^{210}Pb - ^{137}Cs -dated lake sediments*, „Organic Geochemistry” 37: 1452–1464.
- Tylmann W., 2005, *Lithological and geochemical record of anthropogenic changes in recent sediments of a small and shallow lake (Lake Pusty Staw, northern Poland)*, „Journal of Paleolimnology” 33: 313–325.

Pozycje książkowe:

- Fedorowicz S., 2009, *Podstawy geofizyki i geochemii. Przewodnik dla studentów geografii*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, 87 s.
- Fedorowicz S. (red.), 2009, *50 lat geomorfologii w Uniwersytecie Gdańskim*, Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, 96 s.

Fedorowicz S., 2006, *Metodyczne aspekty luminescencyjnego oznaczania wieku osadów neoplejstoceńskich Europy Środkowej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, 156 s.

Król D., Woźniak P.P., Zakrzewski L., 2004, *Kamienie szwedzkie w kulturze i sztuce Pomorza*, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku, Gdańsk, 72 s.

Książki – przewodniki turystyczne:

Januszajtis A., Woźniak P.P., Markin J., 2006, *Gdańsk oraz Gdynia i Sopot*, Wydawnictwo Pascal, Bielsko-Biała, 310 s.

Kędracki M., Zwolińska U., Sawka P., Woźniak P.P., 2004, *Na rowerze. Okolice Trójmiasta*, Wydawnictwo Pascal, Bielsko-Biała, 132 s.

Woźniak P.P., Markin J., 2004, *Gdańsk oraz Gdynia i Sopot*, Wydawnictwo Pascal, Bielsko-Biała, 248 s.

Osiągnięcia dydaktyczne

Działalność dydaktyczna w Katedrze Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu w dużej mierze związana jest z zainteresowaniami naukowymi pracowników. Jest to świetne połączenie wpływające na sposób prowadzenia zajęć oraz zaangażowanie prowadzących i studentów, co ma wyraźne odzwierciedlenie w jakości zajęć. Nauczyciele, którzy uczą w oparciu o własne, często zaawansowane prace naukowe i wieloletnie doświadczenie, prezentują również możliwości praktycznego wykorzystania wiedzy zdobywanej podczas studiów. Zajęcia prowadzone są na kierunkach: geografia, gospodarka przestrzenna, geologia, oceanografia, archeologia, biologia i ochrona środowiska.

Od wielu lat, co stało się już praktyką w Katedrze, do udziału w pracach naukowych i projektach badawczych zapraszani są studenci. Uczestniczą oni w tematach dotyczących obszarów młodoglacjalnych północnej Polski, strefy brzegowej i dna Morza Bałtyckiego oraz obszarów lessowych południowo-wschodniej Polski i zachodniej Ukrainy. Opracowują zagadnienia związane z rozwojem rzeźby, szaty roślinnej, sieci rzecznej i jeziornej oraz wpływu, jaki wywierają na poszczególne procesy warunki klimatyczne i działalność człowieka. Uwieńczeniem współpracy jest, obok broniących prac licencjackich i magisterskich, współautorstwo artykułów naukowych w punktowanych czasopismach krajowych i zagranicznych. Tak szerokie i praktyczne

połączenie dydaktyki i nauki cieszy się dużym zainteresowaniem studentów. Najlepsi absolwenci mają możliwość dalszej współpracy w ramach studiów doktoranckich i projektów naukowych.

Działalność dydaktyczna pracowników Katedry to również liczne wykłady, spotkania i wycieczki w ramach współpracy z gimnazjami i liceami ogólnokształcącymi w rejonie Trójmiasta. Zapraszani są także na wykłady w zaprzyjaźnionych uczelniach krajowych i zagranicznych. Procesy eoliczne i zagadnienia związane z obszarami lessowymi i datowaniami radiometrycznymi podczas wykładów na Ukraińskiej Akademii Nauk w Kijowie, na Uniwersytecie Wileńskim oraz na Uniwersytecie Kłajpedzkim prezentował prof. dr hab. Stanisław Fedorowicz. Wykłady w ramach programu ERASMUS (Teaching Staff Mobility), dotyczące antropogenicznych przekształceń jezior Gdańska i ich rekonstrukcji na podstawie osadów dennych, na Uniwersytecie w Bremie prowadził dr hab. prof. UG Wojciech Tylmann.

Pracownicy od początku istnienia Bałtyckiego Festiwalu Nauki czynnie w nim uczestniczą i prezentują ciekawe, często trudne tematy realizowane w ramach działalności naukowej. Dydaktyka i nauka łączą się również w ramach działalności Studenckiego Koła Naukowego Geomorfologów „PINGO”, prowadzonego przez dr. Piotra Pawła Woźniaka.

Działalność dydaktyczna pracowników Katedry została doceniona przez ministra edukacji narodowej. Medale Komisji Edukacji Narodowej otrzymali: Stanisław Fedorowicz (2011), Wojciech Tylmann (2009), Piotr Paweł Woźniak (2009) i Radosław Wróblewski (2011).

(opracował Stanisław Fedorowicz)

Pracownicy jednostki

PROF. DR HAB. STANISŁAW FEDOROWICZ

Urodził się 20 kwietnia 1952 roku w Więcborku w województwie kujawsko-pomorskim. Tu rozpoczął naukę w Szkole Podstawowej nr 2. Kontynuował ją już jako mieszkaniec Gdańska w Technikum Łączności. Od początku studiów na kierunku fizyka do dzisiaj jest związany wyłącznie z Uniwersytetem Gdańskim. W 1977 roku obronił pracę magisterską pt. *Oznaczanie składu chemicznego osadów morskich i jeziornych*, której promotorem był prof. dr hab. Józef Heldt. Miała ona charakter interdyscyplinarny, dotyczyła dziedzin fizyki i geografii. We wrześniu 1977 roku Stanisław Fedorowicz rozpoczął pracę w Katedrze Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu na etacie pracownika naukowo-technicznego, prowadził zajęcia dydaktyczne ze studentami geografii. W latach 1978–1979 przebywał na rocznym stażu w Instytucie Fizyki Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Po powrocie w 1980 roku stworzył od podstaw w Katedrze laboratorium datowań metodą termoluminescencji (TL). Jako fizyk z wykształcenia wykorzystywał metody fizyczne do celów badań przyrodniczych. Jego zainteresowania naukowe koncentrowały się wokół następujących zagadnień: paleogeografia, chronostratygrafia czwartorzędu, radiometria. W 1990 roku obronił pracę doktorską na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UG pt. *Z datowań TL Vistulianu nad Wisłą*. Jej promotorem był prof. dr hab. Bogusław Rosa. Na etacie naukowo-technicznym Stanisław Fedorowicz był zatrudniony do 1999 roku, następnie został adiunktem. Po 2000 roku przedmiotem jego badań są przede wszystkim lessy. Ich teren stanowi zachodnia Ukraina, Pogórze Karpackie i Przedgórze Sudeckie. Rozpoczęła się wtedy współpraca z naukowcami o wysokiej naukowej renomie: prof. dr hab. Marią Łanczont z Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej, prof. dr hab. Andrzejem Boguckim z Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki i prof. Algirdasem Gaigalasem z Uniwersytetu Wileńskiego. Współpraca zaowocowała wydaniem w 2006

roku pracy habilitacyjnej pt. *Metodyczne aspekty luminescencyjnego oznaczania wieku osadów neoplejstoceńskich Europy Środkowej*. W 2007 roku Wydział Nauk o Ziemi UMCS w Lublinie przyznał Stanisławowi Fedorowiczowi stopień doktora habilitowanego w zakresie geografii. W 2008 roku został profesorem nadzwyczajnym UG, a następnie kierownikiem Katedry. Kontynuował badania osadów lessowych. Kierował dużym interdyscyplinarnym i międzynarodowym zespołem naukowców realizujących grant badawczy. Brał czynny udział jako wykonawca w realizacji kilku grantów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wykonywane granty dotyczyły zarówno dziedzin przyrodniczych, jak i archeologii. W pięć lat po habilitacji, w 2013 roku, uzyskał tytuł profesora. Obecnie pracuje na stanowisku profesora zwyczajnego.

W dorobku naukowym prof. Stanisław Fedorowicz ma około 200 publikacji, w tym dwie monografie, skrypt dla studentów geografii oraz ponad 20 prac z listy filadelfijskiej.

Za działalność naukową i dydaktyczną był wyróżniony Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2011), Złotym Medalem za Długoletnią Służbę (2013) i dwukrotnie otrzymał indywidualną nagrodę JM Rektora UG I stopnia (2013 i 2015).

Jest członkiem Senatu UG (kadencja 2012–2015), był członkiem kilku komisji na szczeblu uczelni i Wydziału. Ponadto działa jako członek organizacji naukowych: Komitetu Badań Czwartorzędu PAN (kadencje 2008–2011, 2011–2015, 2016–2020), Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich, Gdańskiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Towarzystwa Naukowego.

DR HAB. PROF. UG WOJCIECH TYŁMANN

Urodziłem się 9 listopada 1974 roku w Lubawie. Szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące ukończyłem w rodzinnym mieście, gdzie w 1993 roku zdałem egzamin maturalny. W tym samym roku rozpocząłem studia geograficzne

na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego, które ukończyłem z wynikiem bardzo dobrym w 1998 roku. Stopień magistra geografii uzyskałem na podstawie pracy napisanej pod kierunkiem dr. hab. prof. UG Władysława Langego pt. *Naturalne i antropogeniczne uwarunkowania ustroju tlenowego Jeziora Górnego Raduńskiego*, ocenionej jako bardzo dobra. Po ukończeniu studiów zostałem zatrudniony na stanowisku asystenta w Katedrze Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu Uniwersytetu Gdańskiego. Stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii uzyskałem w 2003 roku na podstawie rozprawy pt. *Zapis zmian antropogenicznych we współczesnych osadach dennych jezior Gdańska*, napisanej pod kierunkiem dr. hab. prof. UG Romana Gołębińskiego. W 2005 roku ukończyłem studia podyplomowe „Methods of Absolute Dating and Applications” zorganizowane przez GADAM Centre of Excellence na Politechnice Śląskiej w Gliwicach. Stopień doktora habilitowanego uzyskałem na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na podstawie pracy pt. *Jeziorne osady rocznie laminowane w północnej Polsce: występowanie, uwarunkowania i potencjał w kontekście rekonstrukcji paleośrodowiskowych*. Od 2014 roku jestem zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Instytucie Geografii Uniwersytetu Gdańskiego.

Moje zainteresowania naukowe dotyczą zagadnień paleogeograficznych, a zwłaszcza paleolimnologicznych. W ostatnich latach koncentrowałem się głównie na badaniach rocznie laminowanych osadów jeziornych oraz ich wykorzystaniu do ilościowych rekonstrukcji zmian środowiska. Do swoich głównych osiągnięć naukowych zaliczam rozpoznanie i udokumentowanie kilkudziesięciu stanowisk jeziornych osadów laminowanych w północnej Polsce, określenie roli procesów limnologicznych w tworzeniu się laminacji w osadach, wyniki testowania różnych metod datowania stropowych osadów jeziornych oraz ilościowe rekonstrukcje zmian temperatury w północno-wschodniej Polsce w ostatnim tysiącleciu. Jestem autorem lub współautorem łącznie około 100 prac, z czego ponad 20 zostało opublikowanych w czasopiśmie z listy Journal Citation Reports. Realizowałem kilkanaście projektów badawczych, w tym trzy międzynarodowe. Wielokrotnie byłem recenzentem artykułów zgłaszanych do międzynarodowych czasopism naukowych.

Prowadzę zajęcia dydaktyczne na kierunkach geografia i geologia, m.in. wykłady: globalne problemy środowiska przyrodniczego oraz datowanie osadów i procesów przyrodniczych. Jako zajęcia fakultatywne oferuję wykład „Jeziora a zmiany środowiska”. Wypromowałem 12 prac licencjackich i 18 prac

magisterskich. Pod moim kierunkiem wykonano jedną pracę doktorską, a dalsze cztery prace są obecnie w realizacji.

Staram się aktywnie uczestniczyć w życiu środowiska naukowego. Jestem członkiem siedmiu towarzystw naukowych, w tym trzech międzynarodowych. Biorę udział w pracach grupy roboczej Varve Working Group (VWG), działającej w ramach PAGES. Przez wiele lat aktywnie uczestniczyłem w pracach Oddziału Gdańskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego, w którym pełniłem funkcję skarbnika (2001–2005), sekretarza (2005–2008) i wiceprezesa (2008–2011). Obecnie jestem sekretarzem Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodowym Programem Zmian Globalnych Geosfery i Biosfery przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk oraz członkiem zarządu Komisji Naukowej Paleolimnologii Polskiego Towarzystwa Limnologicznego. Od 2014 roku pełnię funkcję prezesa Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich.

DR KAROLINA CZARNECKA
adiunkt

Urodziła się w 1980 roku w Puławach. W 1999 roku rozpoczęła studia na Uniwersytecie Gdańskim na kierunku geografia Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii. Pracę magisterską na temat *Współczesne osady denne południowego basenu jeziora Druzno* pisała pod kierunkiem dr. hab. prof. UG Romana Gołębińskiego. Od października 2004 roku jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Katedrze Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu Uniwersytetu Gdańskiego. W 2006 roku dr. hab. prof. UG Roman Gołębiński wyraził zgodę na pełnienie funkcji opiekuna jej rozprawy doktorskiej na temat: *Geochemiczny zapis zmian środowiska w stropowych osadach dennych Jeziora Raduńskiego Górnego*. W 2009 roku nastąpiła zmiana promotora na prof. dr. hab. Stanisława Fedorowicza. Było to spowodowane odejściem na emeryturę dr. hab. prof. UG Romana Gołębińskiego. Obrona rozprawy doktorskiej miała miejsce w czerwcu 2012 roku. Doktor Karolina Czarnecka

w okresie 2007–2010 roku odbyła staż naukowy w Pracowni Biogeochemii i Geotoksykologii Morza Zakładu Chemii i Biochemii Morza Instytutu Oceanologii Polskiej Akademii Nauk w Sopocie. W tym czasie zapoznała się z technikami analitycznymi w zakresie oznaczeń trwałych zanieczyszczeń organicznych oraz metali ciężkich w osadach jeziornych. Od początku zatrudnienia prowadziła zajęcia dydaktyczne oraz ćwiczenia terenowe na kierunku geografia, biologia, ochrona środowiska oraz gospodarka przestrzenna, zarówno w ramach studiów dziennych, jak i zaocznych. W 2014 roku zdobyła Certyfikat Tutora, ukończywszy Szkołę Tutorów Akademickich Programu Dedykowanego dla Wydziału Oceanografii i Geografii zorganizowanego przez Collegium Wratislaviense.

Karolina Czarnecka bierze także czynny udział w życiu uczelni, uczestnicząc w pracach Rektorskiej Komisji ds. Hoteli Asystenckich czy też Komisji Rekrutacyjnych. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Polskiego Towarzystwa Limnologicznego oraz Komisji Naukowej Paleolimnologii, działającej przy Polskim Towarzystwie Limnologicznym.

Jej zainteresowania to geochemia, geoturystyka oraz GIS.

DR JANUSZ DWORNICZAK
adiunkt

Należy do rocznika 1977. W 1997 roku, po pięcioletniej nauce w Technikum Mechanicznym, rozpoczął studia na Uniwersytecie Gdańskim na kierunku geografia Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii. Pracę magisterską na temat *Struktura hydrograficzna zlewni Potoku Oliwskiego i Strzyży* zrealizował w 2002 roku w Katedrze Hydrologii Uniwersytetu Gdańskiego pod kierunkiem prof. dr. hab. Jana Drwala. W latach 2002–2003 był słuchaczem I roku Środowiskowego Studium Doktoranckiego z Biologii i Oceanologii UG. W październiku 2003 roku został zatrudniony na stanowisku asystenta w Katedrze Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu Uniwersytetu Gdańskiego. W tej jednostce w 2011 roku zrealizował pracę doktorską na temat *Przydatność zapisów sejsmoakustycznych*

w rozpoznaniu pokrywy osadowej jezior na przykładzie Jeziora Raduńskiego Górnego, którą obronił 7 kwietnia 2011 roku, uzyskując uchwałą Rady Instytutu Geografii UG nr 15/2011 (L.dz. IG/46/11) stopień naukowy doktora. Funkcja promotora pracy doktorskiej została pierwotnie powierzona w 2006 roku ówczesnemu kierownikowi Katedry Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu, dr. hab. prof. UG Romanowi Gołębiowskiemu, a następnie – w związku z jego przejściem na emeryturę w 2009 roku – dr. hab. prof. UG Stanisławowi Fedorowiczowi. Od 2011 roku Jan Dworniczak pracuje na stanowisku adiunkta w Katedrze Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu Uniwersytetu Gdańskiego.

W pierwszym okresie działalności naukowej jego główne zainteresowania badawcze związane były z zastosowaniem metod sejsmoakustycznych w badaniach osadów jeziornych oraz wykorzystaniem izotopu ^{210}Pb w określaniu tempa sedymentacji i wieku osadów jeziornych. W tej tematyce zrealizował jako kierownik i wykonawca cztery projekty badawcze w ramach projektów badawczych dla doktorantów i młodych naukowców oraz w ramach Badań Własnych Uniwersytetu Gdańskiego. W późniejszych latach podjął badania dotyczące wykorzystania metod bezinwazyjnych w celu określenia stanu i budowy geologicznej dna morskiego w rejonach portowych. Aktualnie realizuje projekt dotyczący rehabilitacji terenów portowych w celu ich niekonwencjonalnego wykorzystania. W trakcie realizacji badań naukowych rezultat prac referował na ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach i sesjach naukowych, przedstawiając 14 referatów i posterów.

Opublikował jako autor i współautor 10 artykułów w czasopismach naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Dokonał również jako współautor czterech opracowań o charakterze technologicznym i projektowym. Był członkiem komitetów organizacyjnych czterech ogólnopolskich konferencji i sesji naukowych organizowanych przez Katedrę Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu: konferencji „Ewolucja Pojezierzy i Pobrzeży Południowobałtyckich u schyłku ostatniego glaciału i w holocenie” we wrześniu 2003 roku w Starbieninie, sesji naukowej dedykowanej prof. dr. hab. Bogusławowi Rosie „Badania polskiej strefy brzegowej” w czerwcu 2005 roku w Gdańsku, IX Ogólnopolskiej Sesji Naukowej „Datowanie minerałów i skał” w październiku 2006 roku w Gdańsku oraz ogólnopolskiej konferencji jubileuszowej „50 lat gdańskiej geomorfologii” w październiku 2009 roku w Gdańsku. Dwukrotnie pełnił funkcję skarbnika. Jest członkiem trzech organizacji naukowych: Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Polskiego Towarzystwa Limnologicznego oraz Komisji Naukowej Paleolimnologii PTLim.

Przez cały czas z powodzeniem prowadzi zajęcia ze studentami na różnych poziomach i trybach studiów. Od 2011 roku jest opiekunem i recenzentem prac dyplomowych – łącznie wypromował osiem prac licencjackich i magisterskich. W 2014 roku uczestniczył w kursie tutorskim zorganizowanym przez Collegium Wratislaviense w ramach II edycji Szkoły Tutorów Akademickich – Programu Dedykowanego dla Wydziału Oceanografii i Geografii. Uzyskawszy Certyfikat Tutora, w semestrze zimowym w roku akademickim 2014/2015 pełnił funkcję tutora w ramach programu „TUTOR-WOiG – wdrożenie profesjonalnego systemu tutoringów akademickiego dla studentów Wydziału Oceanografii i Geografii UG”. Od kwietnia 2014 roku pełni funkcję opiekuna praktyk obowiązkowych na kierunku geologia Uniwersytetu Gdańskiego. Kilukrotnie jako popularyzator nauki prowadził warsztaty w ramach organizowanego przez Centrum Inicjatyw Edukacyjnych w Kartuzach projektu „Eksperymentariusz”. Dwukrotnie, z ramienia Uniwersytetu Gdańskiego, pełnił funkcję obserwatora egzaminu maturalnego. Był członkiem komisji rekrutacyjnych na kierunku geografia, ochrona środowiska i gospodarka przestrzenna. Wielokrotnie organizował imprezy w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki.

DR DAWID WEISBRODT
adiunkt

Urodził się 11 kwietnia 1982 roku w Starogardzie Gdańskim, gdzie ukończył I Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej-Curie. Studia geograficzne na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego rozpoczął w 2001 roku. Ich zwieńczeniem była obrona pracy magisterskiej pod opieką dr. Wojciecha Tylmanna pt. *Geomorfologia i paleogeografia doliny Czarnej Wody*. W latach 2006–2011 był uczestnikiem Środowiskowych Studiów Doktoranckich na Wydziale BGiO. Tytuł doktora nauk biologicznych w zakresie ekologii uzyskał na nowo utworzonym Wydziale Biologii UG na podstawie wyróżnionej rozprawy *Późnoglacialne i wczesno- i środkowoholocenijskie zmiany środowiska*

przyrodniczego w rejonie Jeziora Raduńskiego na Pojezierzu Kaszubskim, w świetle badań paleoekologicznych jego osadów dennych. Promotorem pracy doktorskiej była prof. dr hab. Małgorzata Latałowa. Od 2010 roku Dawid Weisbrodt jest pracownikiem Katedry Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu UG, zatrudnionym najpierw na etacie asystenta (od 2010 roku), a następnie adiunkta (od 2012).

Zainteresowania naukowe Dawida Weisbrodta skupiają się wokół zagadnień związanych z paleogeografią, biogeografią oraz archeologią środowiskową. W szczególności interesują go rekonstrukcje zmian klimatu w oparciu o bioindykacyjną wymowę osadów jeziornych oraz charakterystyka wpływu człowieka na środowisko przyrodnicze w różnych okresach holocenu. Doktor Dawid Weisbrodt realizuje zajęcia dydaktyczne na kierunkach: geografia, archeologia, ochrona środowiska. Obecnie prowadzi przedmioty kursowe z biogeografii oraz gleboznawstwa i geografii gleb. Pod jego opieką powstało dotychczas sześć prac magisterskich oraz cztery licencjackie. Oprócz działalności naukowo-dydaktycznej na uczelni angażował się w szereg działań związanych z edukacją ekologiczną. Obejmowała ona prowadzenie warsztatów oraz szkoleń dla uczniów i nauczycieli szkół różnych szczebli. Podczas studiów doktoranckich odbył staż w Zespole Szkół nr 5 w Gdyni, uzyskał tym samym stopień nauczyciela kontraktowego. W wolnych chwilach aktywnie działa na rzecz szeregu organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska przyrodniczego, jest także członkiem Stowarzyszenia Archeologii Środowiskowej. Jego wielką pasją jest ornitologia, którą realizuje, będąc m.in. wykonawcą Monitoringu Ptaków Polski, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Z jeszcze większą przyjemnością odbywa przyrodnicze wyprawy z lornetką i aparatem fotograficznym u boku swego sześciolatniego syna Mateusza.

DR RADOSŁAW WRÓBLEWSKI
adiunkt

Geomorfolog z wykształcenia i zamiłowania. Pochodzi z Ustki, gdzie narodziło się jego zainteresowanie zagadnieniami związanymi ze strefą brzegową,

które później przeszło w pasję. Wsparcie rodziny i nauczyciela geografii, Janusza Kamińskiego, przyczyniło się do wyboru przez Radosława Wróblewskiego geografii jako kierunku studiów na Uniwersytecie Gdańskim. Ukończył je na specjalności geomorfologia i geologia czwartorzędu, obroniwszy pracę magisterską napisaną pod opieką dr. hab. prof. UG Romana Gołębiewskiego pt. *Struktury sedimentacyjne strefy brzegowej okolic Ustki*. Kilka lat później obronił doktorat na temat *Facje litodynamiczne bariery piaszczystej na przykładzie Półwyspu Helskiego (rejon Chałupy – Kuźnica)*, uzyskując stopień naukowy doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii. Promotorem pracy był prof. dr hab. Stanisław Rudowski z Instytutu Morskiego w Gdańsku, z którym cały czas współpracuje.

Tematyka badań Radosława Wróblewskiego związana jest z budową, rzeźbą i rozwojem strefy brzegowej i dna Morza Bałtyckiego. Jest autorem ponad 50 publikacji dotyczących głównie zagadnień geomorfologicznych i sedymentologicznych oraz metod badań dna morza i strefy brzegowej. Jest organizatorem licznych spotkań, wykładów, warsztatów i konferencji naukowych. Brał udział w ponad 40 ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach naukowych. Prowadzi zajęcia dla studentów geografii, oceanografii, geologii, gospodarki przestrzennej, archeologii i ochrony środowiska. Jest współautorem podręcznika geografii dla szkół średnich. W 2011 roku otrzymał Medal Komisji Edukacji Narodowej.

DR PIOTR PAWEŁ WOŹNIAK
starszy wykładowca

Gdański geograf – z wyboru i zamiłowań. Z wyboru – bo choć urodził się na Mazowszu (Sierpc, 1968), od 1987 roku mieszka w Gdańsku, najpierw jako student geografii, potem jako pracownik Uniwersytetu Gdańskiego. Z zamiłowania – bo z Gdańskiem i jego okolicami wiąże swoje pasje naukowe i zainteresowania pozazawodowe. Oprócz zaangażowania w środowisku akademickim UG jest m.in. współautorem przewodników turystycznych

poświęconych Gdańskowi i środowisku przyrodniczemu w jego otoczeniu (*Gdańsk oraz Gdynia i Sopot, Na rowerze. Okolice Trójmiasta*).

Od kilku lat jest jedynym pracownikiem Katedry kontynuującym wieloletnie tradycje badań rzeźby i osadów glacialnych. Szczególną uwagę poświęca badaniom materiału eratycznego, zwłaszcza jego składowi petrograficznemu. Zainicjował w ten sposób i rozwija nowy kierunek badawczy w macierzystej Katedrze. Zorganizował i rozbudowuje zbiór skał fennoskandzkich, którego zasoby służą jako kolekcja okazów porównawczych w badaniach petrograficznych, pomoc dydaktyczna oraz celom popularyzatorskim. Kolekcja dostępna jest m.in. w postaci stałej ekspozycji, na ukończeniu są prace związane z przygotowaniem jej wersji cyfrowej (dostępnej także w Internecie).

Prace Piotra Woźniaka poświęcone są przede wszystkim analizom zmienności cech litologicznych osadów glacialnych, uwarunkowaniom tej zmienności, aspektom metodycznym jej badań oraz wymowie paleogeograficznej uzyskanych wyników. W ostatnim czasie rozwinął badania głązów narzutowych, prowadzone różnymi metodami, służące m.in. rekonstrukcjom paleogeograficznym. Równolegle prowadzi badania skał w gdańskiej i pomorskiej architekturze, jak i obiektów w stanowiskach archeologicznych, a także prace związane z waloryzacją obiektów geoturystycznych. Dotychczas był autorem ponad 70 publikacji, kierownikiem bądź wykonawcą trzech grantów ministerialnych i siedmiu uczelnianych.

Oprócz pracy naukowej i dydaktycznej część swojego czasu poświęca działalności w towarzystwach naukowych, przede wszystkim w Polskim Towarzystwie Geograficznym (już czwartą kadencję pełni funkcję przewodniczącego Oddziału Gdańskiego) i Gdańskim Towarzystwie Naukowym (od trzech kadencji jako sekretarz Wydziału Nauk o Ziemi). Warto też dodać, że od kilku lat jest opiekunem Studenckiego Koła Naukowego Geomorfologów „PINGO”. Za działalność na różnych polach w środowisku akademickim został wyróżniony: przez ministra edukacji narodowej – Medalem Komisji Edukacji Narodowej, a przez Prezydenta RP – Medalem Srebrnym za Długoletnią Służbę. Ponadto za wspieranie współpracy pokrewnych towarzystw (PTG i Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego) otrzymał Medal PTTK „Za Pomoc i Współpracę”. Warto też podkreślić, że wcześniej – jako student – był wyróżniony nagrodą JM Rektora UG, a za pracę doktorską zdobył nagrodę Gdańskiego Towarzystwa Naukowego.

Jego ulubionym czasem w pracy jest ten, który poświęca na badania terenowe – zarówno własne, jak i z dyplomantami, kołem naukowym oraz

w ramach ćwiczeń ze studentami. Z kolei jego ulubioną formą spędzania czasu poza pracą są wypadki z bliskimi i przyjaciółmi (oraz koniecznie aparatem fotograficznym) w różne zakamarki Gdańska i okolic, a jak się uda, także dalej – najchętniej do Skandynawii.

MGR DAMIAN MOSKALEWICZ
asystent

Urodził się 14 maja 1987 roku w Gdyni. Pełni funkcję asystenta w Katedrze Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu od 2012 roku. Ukończył II Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Gdyni z profilem geograficznym. Jest absolwentem geografii na Uniwersytecie Gdańskim ze specjalnością geomorfologia i geologia czwartorzędu oraz absolwentem geologii na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu ze specjalnością geologia stratygraficzno-poszukiwawcza. W ramach prac dyplomowych zrealizował tematy: *Sedymentologia i stratygrafia osadów plejstocenu w klifie chłapowskim, stanowisko Rudnik* oraz *Zastosowanie różnych zestawów profilowań geofizycznych do identyfikacji podstawowych składników litologicznych skał czerwonego spągowca w wybranych wierceniach na terenie Wielkopolski*. W trakcie studiów podjął się założenia i trzyletniej prezesury Studenckiego Koła Naukowego Geologów przy Zakładzie Geologii Morza. W tym czasie zorganizował kilka wyjazdów terenowych, imprez w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki oraz specjalistycznych konferencji i warsztatów poświęconych tematyce geologicznej. Za swoje wyniki w nauce oraz działalność organizacyjną otrzymał wyróżnienie w konkursie na najlepszego studenta Rzeczypospolitej Polskiej (2011), stypendium naukowe ministra nauki i szkolnictwa wyższego (2010–2011), stypendia naukowe na Uniwersytecie Gdańskim oraz nagrodę JM Rektora Uniwersytetu Gdańskiego za wyniki w nauce (2011). Jest członkiem stowarzyszeń naukowych o tematyce geologicznej i geomorfologicznej: SEPM Society for Sedimentary Geology, International Association of Sedimentologists, a także Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich. Jego zainteresowania

naukowe obejmują sedymentologię i stratygrafię, modelowanie rozwoju środowisk sedymentacyjnych oraz rekonstrukcje paleogeograficzne. Prowadzi zajęcia dydaktyczne związane z geomorfologią i sedymentologią (przedmioty ogólne, metody badań), zastosowanie GIS w geomorfologii, geografii regionalną świata. Poza uczelnią angażuje się w inicjatywy edukacyjne dla licealistów w Błękitnej Szkole we Władysławowie oraz w projekty komercyjne związane z planowaniem przestrzennym pod kątem ewolucji rzeźby terenu i zagrożeń naturalnych.

MGR KATARZYNA KOZŁOWSKA
pracownik naukowo-techniczny

Urodziła się 3 października 1977 roku w Olsztynie, gdzie ukończyła Liceum Ogólnokształcące nr 2 im. Konstantego I. Gałczyńskiego w klasie o profilu biologiczno-chemicznym. Jest absolwentką biologii (specjalność biologia środowiskowa) Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii – w 2001 roku uzyskała tytuł magistra na podstawie pracy pt. *Ocena ilościowa wypluwek i ryb trafiających na dno lasu w kolonii kormoranów (Phalacrocorax carbo sinensis) w Kątach Rybackich*. W 2004 roku w ramach drugiego fakultetu ukończyła geografii na tym samym Wydziale, w Katedrze Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu, gdzie złożyła pracę magisterską pt. *Zróżnicowanie litologiczne powierzchniowych osadów dennych fiordu Hornsund*. Od 2003 roku pracowała jako nauczyciel przyrody oraz, po ukończeniu oligofrenopedagogiki (studia podyplomowe), jako nauczyciel wspomagający w Szkole Podstawowej nr 79 w Gdańsku. Uczestniczyła w Środowiskowych Studiach Doktoranckich – w ramach pracy nad doktoratem była jednym z wykonawców projektu współfinansowanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Gdańsku pt. „Inwentaryzacja ładunku zanieczyszczeń skumulowanych w osadach dennych jezior kartuskich”. W 2012 roku odbyła praktykę w Pracowni Biogeochemii i Geotoksykologii Morza Zakładu Chemii i Biochemii Morza Instytutu Oceanologii Polskiej Akademii Nauk w Sopocie. W Katedrze

Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu jest zatrudniona od 2011 roku jako pracownik naukowo-techniczny. Zajmuje się sprawami administracyjnymi Katedry, pracami laboratoryjnymi w laboratoriach: radiometrycznym, litologicznym i geochemicznym oraz pracami terenowymi.

Od lewej: dr inż. arch. Artur Kostarczyk, prof. dr hab. Zdzisław Kordel, dr Grażyna Chaberek-Karwacka, dr hab. prof. UG Mariusz Czepczyński, mgr Aleksandra Cicharska, dr Teresa Sadoń-Osowiecka, dr Lucyna Przybylska, mgr Aleksandra Bartkowiak

Aleksandra Cicharska

Katedra Gospodarki Przestrzennej i Pracownia Dydaktyki Geografii

PROFESOR ZWYCZAJNY: prof. dr hab. Zdzisław Kordel (kierownik Katedry).

PROFESOROWIE NADZWYCZAJNI: dr hab. prof. UG Mariusz Czepczyński.

ADIUNKCI: dr Grażyna Chaberek-Karwacka, dr inż. arch. Artur Kostarczyk,
dr Lucyna Przybylska, dr Teresa Sadoń-Osowiecka (kierownik Pracowni).

ASYSTENCI: mgr Aleksandra Bartkowiak.

PRACOWNICY NAUKOWO-TECHNICZNI: mgr Aleksandra Cicharska.

Historia Katedry

W 1963 roku w strukturze Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku powołano Zakład Dydaktyki Geografii, którego kierownikiem mianowano doc. dr. Jana Winklewskiego. Siedem lat później, po utworzeniu Uniwersytetu Gdańskiego, Zakład przekształcono w Pracownię Metodyki Nauczania Geografii. W 1980 roku utworzono samodzielny Zakład Dydaktyki Geografii i Biologii, podlegający bezpośrednio dziekanowi Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi. Po przejściu na emeryturę doc. dr. Jana Winklewskiego obowiązki kierownika Zakładu pełnił dr Jan Mordawski, które kontynuował również w latach 1992–2002 w Pracowni Dydaktyki Geografii i Biologii (na Wydziale BGiO). Następnie przez kolejnych pięć lat jednostce przewodniczyła dr Ryta Suska-Wróbel. W 2007 roku uchwałą Senatu Uniwersytetu Gdańskiego zlikwidowano Pracownię Dydaktyki Geografii i Biologii, a w jej miejsce utworzono dwie osobne

jednostki: Pracownię Dydaktyki Geografii w Instytucie Geografii i Pracownię Dydaktyki Biologii w Instytucie Biologii. Kierownikiem Pracowni Dydaktyki Geografii został prof. dr hab. Zdzisław Kordel.

W bogatej historii jednostki poza wspomnianymi wyżej jej kierownikami, tj. doc. dr. Janem Winklewski, dr. Janem Mordawskim, dr Rytą Suską-Wróblel i prof. dr. hab. Zdzisławem Kordelem, zatrudnieni byli również: dr Bogdan Olszewski, mgr Bernard Stark, dr hab. prof. UG Maria Groenwald, dr Teresa Sadoń-Osowiecka, mgr Krzysztof Kopec, mgr Aleksandra Cicharska, dr Grażyna Chaberek-Karwacka, mgr Ewa Jaworska, dr hab. prof. UG Mariusz Czepczyński oraz mgr Aleksandra Bartkowiak.

Na mocy uchwały Senatu Uniwersytetu Gdańskiego w 2011 roku utworzono Zakład Gospodarki Przestrzennej. Z kolei w 2012 roku zgodnie z Zarządzeniem Rektora Uniwersytetu Gdańskiego przekształcony został w Katedrę Gospodarki Przestrzennej – pod kierownictwem prof. dr. hab. Zdzisława Kordela. W strukturze jednostki znajduje się również Pracownia Dydaktyki Geografii, na kierownika której powołana została dr Teresa Sadoń-Osowiecka.

Osiągnięcia naukowe

Podstawowym zadaniem badawczym realizowanym w Katedrze Gospodarki Przestrzennej są społeczne, gospodarcze i kulturowe interakcje przestrzenne. Prowadzone są prace naukowe z zakresu ekonomicznych aspektów kształtowania przestrzeni, problemów wsparcia logistycznego wschodzących metropolii, polityki transportowej, jak również problematyki ochrony i kształtowania środowiska kulturowego, planowania regionalnego i projektowania urbanistycznego. Ponadto realizowane są badania dotyczące m.in. kierunków i strategii rozwoju lokalnego, krajobrazu kulturowego miast postsocjalistycznych, semiotyki przestrzeni, jakości życia mieszkańców miast, procesów sakralizacji i desakralizacji przestrzeni oraz przemian socjodemograficznych. Z kolei Pracownia Dydaktyki Geografii kontynuuje prace badawcze m.in. z zakresu edukacji przyrodniczej i regionalnej, kultury edukacji i konstruowania wiedzy geograficznej.

Pracownicy Katedry Gospodarki Przestrzennej i Pracowni Dydaktyki Geografii biorą udział w licznych konferencjach naukowych, w kraju i za granicą, a także są autorami szeregu publikacji naukowych. Wśród najważniejszych, wydanych w ostatnich latach, wyróżnić należy monografie współautorstwa

prof. dr. hab. Zdzisława Kordela, do których należą m.in.: *The SME sector in road transport* (2015), *The issues of the external costs in the road transport* (2014), *Economic situation of the Polish road transport* (2012), *Costs in the road transport* (2011), *Freight motor transport* (2010), oraz dr. hab. prof. UG Mariusza Czepczyńskiego: *Public Space: Occupy now! Public space and social contest in the city* (red., 2016), *Miasto w czasach transformacji: 20 lat doświadczania samorządności w Gdańsku* (red., 2011), *Cultural Landscape of Post-Socialist Cities. Representation of Powers and Needs* (2008), *Przestrzenie miast postsocjalistycznych. Studia społecznych przemian przestrzeni zurbanizowanej* (red., 2006). Z kolei wśród publikacji dr. Teresy Sadoń-Osowieckiej wymienić należy m.in.: monografię *Miejsce, przestrzeń, krajobraz: edukacyjne znaki* (red., 2015), *Dobre zwyczaje akademickie w naukach przyrodniczych* (red., 2015), *Konstruowanie wiedzy geograficznej w klasach gimnazjalnych. Możliwości i zaniedbania* (2009), dr. Grażyny Chaberek-Karwackiej – pracę *Logistyka w regionalnej polityce lokalizacyjnej* (2012), a dr. Lucyny Przybylskiej – *Sakralizacja przestrzeni publicznych w Polsce* (2014). Ostatnia z wymienionych publikacji jest wynikiem badań naukowych prowadzonych w ramach projektu Narodowego Centrum Nauki.

Osiągnięcia dydaktyczne

Katedra Gospodarki Przestrzennej oferuje studentom seminaRIA dyplomowe (licencjackie i magisterskie) z zakresu ekonomicznych uwarunkowań kształtowania przestrzeni, przemian współczesnych przestrzeni społeczno-kulturowych oraz zarządzania przestrzeniami zurbanizowanymi. Od początku powstania jednostki, tj. od 2011 roku, seminaRIA Katedry ukończyło ponad 250 absolwentów. Pracownicy realizują szereg popularnych wśród studentów wykładów do wyboru, takich jak m.in. „Krajobraz kulturowy miast”, „Logistyka ostatniej mili w koncepcji Smart City”, „Rola transportu w gospodarce”, „Logistyka w gospodarce przestrzennej”, „Sacrum w przestrzeni publicznej”, „Holistyczne ujęcia przestrzeni” czy „Geography of Places”. Uczestniczą także czynnie w tworzeniu programów studiów oraz wdrażają działania skutkujące rozszerzeniem oferty dydaktycznej Instytutu Geografii.

Na szczególną uwagę zasługują osiągnięcia dydaktyczne Pracowni Dydaktyki Geografii, w której wypromowano kilkuset magistrów geografii, w tym absolwentów specjalizacji nauczycielskiej. Od początku działalności jednostki publikowane były zarówno podręczniki akademickie, jak i szkolne. Wyjątkowym

dorobkiem w tym zakresie wyróżnił się dr Jan Mordawski, będący autorem i współautorem kilkudziesięciu podręczników i zeszytów ćwiczeń, a także szeregu przewodników metodycznych, programów edukacyjnych i atlasów szkolnych. Działania te kontynuuje aktualna kierownik jednostki – autorka programów nauczania geografii w gimnazjum, współautorka programu nauczania przyrody w szkole podstawowej oraz podręczników do tego przedmiotu. Istotnym osiągnięciem była także realizacja w 2015 roku prestiżowego międzynarodowego projektu „Akademickie Centrum Kreatywności”, dotyczącego kształcenia studentów, którego kierownikiem i głównym wykonawcą była dr Teresa Sadoń-Osowiecka. W ramach projektu przeprowadzono m.in. warsztaty dydaktyczne dla studentów, nauczycieli oraz kadry akademickiej.

Inne osiągnięcia

Wśród pozostałych osiągnięć pracowników Katedry Gospodarki Przestrzennej wymienić należy m.in. uzyskanie certyfikatów tutora i praktyka tutoringu przez dr Grażynę Chaberek-Karwacką i dr Lucynę Przybylską; miesięczny wyjazd szkoleniowy na Tajwan dr. hab. prof. UG Mariusza Czepczyńskiego w ramach International Center for Land Policy Studies and Training, odbycie stażu dydaktycznego w Uniwersytecie Houston-Downtown w Stanach Zjednoczonych przez dr Grażynę Chaberek-Karwacką, jak również szczególne zaangażowanie Katedry w coroczną organizację Bałtyckiego Festiwalu Nauki – zwłaszcza dr Grażyny Chaberek-Karwackiej, która koordynuje działania Instytutu Geografii w tym zakresie. Wspomnieć należy również o organizacji ogólnopolskiej konferencji naukowej „Między tradycją a współczesnością – koncepcje edukacji geograficznej”, wraz z jubileuszem 50-lecia dydaktyki geografii w Gdańsku, czemu przewodniczyła dr Teresa Sadoń-Osowiecka, a mgr Aleksandra Cicharska pełniła wówczas funkcję sekretarza. Istotne znaczenie ma także współpraca jednostki m.in. z Uniwersytetem Eberharda Karola w Tybindze, Uniwersytetem Lipskim, Uniwersytetem Jyväskylä, Instytutem Transportu Samochodowego, Biurem Rozwoju Gdańska, Urzędem Miasta Gdańsk, stowarzyszeniem Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot, a także z Zarządem Dróg i Zieleni w Gdańsku oraz Uniwersytetem Technologicznym Chalmers w Göteborgu.

(opracowała Aleksandra Cicharska)

Katedra Gospodarki Przestrzennej

PROF. DR HAB. ZDZISŁAW KORDEŁ

Pełni funkcję kierownika Katedry Gospodarki Przestrzennej. Jest absolwentem Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego. Stopień doktora uzyskał w 1977 roku, zaś doktora habilitowanego w 1986. W 2004 roku otrzymał tytuł profesora zwyczajnego nauk ekonomicznych. Z Instytutem Geografii UG związany jest od 2005 roku. Wcześniej zatrudniony był m.in. w Zakładzie Ekonomiki i Organizacji Transportu Samochodowego, jak również w Katedrze Logistyki Uniwersytetu Gdańskiego. Sprawował funkcję rektora Pomorskiej Wyższej Szkoły Polityki Społecznej i Gospodarczej, a także dziekana Wydziału Turystyki i Rekreacji Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku. Jego specjalizacja badawcza koncentruje się na gospodarce przestrzennej i ekonomice transportu. Prowadzi badania z zakresu polityki transportowej, kosztów w przedsiębiorstwach sektora TSL czy logistyki.

Profesor dr hab. Zdzisław Kordeł jest autorem ponad 300 publikacji naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym, a także kilkuset referatów wygłoszonych podczas konferencji, seminariów i sympozjów w Polsce i za granicą. Pełnił rolę opiekuna naukowego licznych prac licencjackich, magisterskich oraz promotora dysertacji doktorskich. Jest recenzentem rozpraw habilitacyjnych, projektów badawczych, jak również innych prac naukowych. Współpracuje m.in. z Instytutem Transportu Samochodowego w Warszawie. Jest laureatem wielu nagród i odznaczeń, m.in.: rektora Uniwersytetu Gdańskiego, rektora Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku, odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotą Odznaką Związku Nauczycielstwa Polskiego, a także odznaką „Zasłużony dla Transportu Rzeczypospolitej Polskiej”.

Profesor dr hab. Zdzisław Kordel jest również członkiem Gdańskiego Towarzystwa Naukowego, Austriackiego Towarzystwa Transportowców, Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, Pomorskiego Stowarzyszenia Przewoźników Drogowych oraz Instytutu Bałtyckiego. W pracy dydaktycznej skupia się na prowadzeniu seminarium doktoranckiego i dyplomowego z zakresu ekonomicznych uwarunkowań gospodarki przestrzennej, a także wykładów dotyczących ekonomiki miast i regionów, przedsiębiorczości czy logistyki w gospodarce przestrzennej.

DR HAB. PROF. UG MARIUSZ CZEPCZYŃSKI

Zatrudniony jest w Katedrze Gospodarki Przestrzennej na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Z Instytutem Geografii Uniwersytetu Gdańskiego związany jest od 1991 roku. Doświadczenie zawodowe zdobywał również jako profesor wizytujący Uniwersytetu Eberharda Karola w Tybindze, wykładowca Uniwersytetu Technicznego w Berlinie czy konsultant licznych ośrodków naukowo-badawczych oraz jednostek samorządu terytorialnego. W 2015 roku odbył staż na Tajwanie w ramach International Center for Land Policy Studies and Training. Jest absolwentem kierunku geografia Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego. Stopień naukowy doktora uzyskał w 1999 roku (Uniwersytet Gdański), zaś doktora habilitowanego nauk o Ziemi w zakresie geografii społeczno-ekonomicznej w 2010 roku (Uniwersytet Warszawski). Zainteresowania i dorobek naukowy dr. hab. prof. UG Mariusza Czepczyńskiego skupiają się wokół geografii kultury, geografii miast, nauki o krajobrazie, krajobrazie kulturowym miast postsocjalistycznych, kierunkach i strategiach rozwoju lokalnego, dziedzictwie kulturowym, semiotyce przestrzeni, jakości życia mieszkańców miast, procesów zarządzania i kształtowania przestrzeni zurbanizowanej. Jest opiekunem kilkuset prac dyplomowych, promotorem dysertacji doktorskich. Recenzuje opracowania naukowe, w tym rozprawy habilitacyjne.

Jest autorem szeregu publikacji, zwłaszcza o zasięgu międzynarodowym, oraz referatów wygłoszonych podczas licznych konferencji, seminariów i sympozjów naukowych.

Profesor Mariusz Czepczyński jest członkiem zarządu europejskiej sieci badawczej Investigating Cultural Sustainability, Eurostep – European Solidarity Towards Equal Participation of People. Bierze udział w pracach Gdańskiej Rady Kultury, Instytutu Kaszubskiego oraz Zespołu Problemowego ds. Obszarów Miejskich i Metropolitalnych Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk. Współpracuje z Baltic Sea City Idea Lab (Szwecja) oraz Tilburg Center for Regional Law and Governance (Holandia). Jest doradcą prezydenta miasta Gdańska, a także od wielu lat kooperuje z samorządami i instytucjami rządowymi, w tym z Ministerstwem Gospodarki, Pracy i Technologii Kraju Związkowego Turynii, Urzędem Miasta Łodzi, stowarzyszeniem Obszar Metropolitalny Gdańsk–Gdynia–Sopot oraz jednostkami zajmującymi się rozwojem lokalnym i regionalnym. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego oraz Franck Goddio Society. Od 2014 pełni funkcję przedstawiciela Państwowej Rady Ochrony Przyrody przy ministrze środowiska. W pracy dydaktycznej skupia się prowadzeniu seminarium doktoranckiego i magisterskiego z zakresu przemian współczesnych przestrzeni społeczno-kulturowych oraz zarządzania przestrzeniami zurbanizowanymi, a także wykładów dotyczących geografii kultury, kulturoznawstwa czy krajobrazu kulturowego miast. Oferuje studentom wykłady w języku angielskim, m.in. „Geography of Places”.

DR GRAŻYNA CHABEREK-KARWACKA
adiunkt

Zatrudniona jest w Katedrze Gospodarki Przestrzennej na stanowisku adiunkta. Od 2012 roku pełni także funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Geografii ds. rozwoju. Z Instytutem Geografii Uniwersytetu Gdańskiego

związana jest od 2008 roku, kiedy to podjęła pracę w Pracowni Dydaktyki Geografii. Wcześniej zdobywała doświadczenie zawodowe w Katedrze Ekonomiki i Funkcjonowania Przedsiębiorstw Transportowych Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego, Wyższej Szkole Bankowej w Gdańsku, Sopotckiej Szkole Wyższej, a w latach 2011–2016 jako adiunkt Katedry Logistyki na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu. W ramach programu Erasmus prowadziła zajęcia dydaktyczne w Instytucie Edukacji Technologicznej w Epirze, Uniwersytecie w Segedynie oraz na Uniwersytecie w Bremie. W 2012 roku odbyła staż w Dziale Logistyki Przedsiębiorstwa Drogowego Gdynia Sp. z o.o., natomiast w 2015 staż dydaktyczny na Uniwersytecie Houston-Downtown w USA.

Jest absolwentką kierunku ekonomia Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego i laureatką nagrody dziekana dla najlepszego absolwenta specjalności transport i logistyka. Podczas edukacji odbyła staż w przedsiębiorstwie Cedar Fair Entertainment Co., Cedar Point Amusement Park w Sandusky w Ohio, USA. Ostatni semestr studiów realizowała w ramach stypendium Socrates/Erasmus w Uniwersytecie Ekonomii i Biznesu w Atenach. W 2010 roku uzyskała tytuł doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii społeczno-ekonomicznej na podstawie dysertacji *Transport i logistyka w teorii lokalizacji*. Specjalizacja badawcza dr Grażyny Chaberek-Karwackiej skupia się wokół ekonomicznych aspektów kształtowania przestrzeni oraz problemów wsparcia logistycznego wschodzących metropolii. Jest autorką szeregu publikacji naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym, jak również licznych referatów wygłoszonych podczas konferencji i sympozjów. W latach 2004–2006 oraz 2012 była członkiem zespołów opracowujących ekspertyzy rynkowe dla podmiotów komercyjnych oraz samorządowych. W 2010 roku uzyskała certyfikat ukończenia Kursu Dydaktyki Akademickiej, zaś w 2011 zrealizowała cykl szkoleń w ramach programu „Współpraca Nauki i Biznesu Przyszłością Pomorza”.

Doktor Chaberek-Karwacka prowadziła w latach 2012–2013 szkolenia z zakresu przedsiębiorczości, z wykorzystaniem *case study* oraz symulacji komputerowych w projekcie „Case Simulator”. Od 2013 roku jest certyfikowanym tutorem akademickim. Pełni funkcję koordynatora Bałtyckiego Festiwalu Nauki w Instytucie Geografii Uniwersytetu Gdańskiego, a także członka zarządu Oddziału Gdańskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego. W 2015 roku powołana została na skarbnika tego Oddziału.

Jest również członkiem Instytutu Bałtyckiego i Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Była opiekunem licznych prac licencjackich i magisterskich oraz promotorem pomocniczym rozprawy doktorskiej. W pracy dydaktycznej skupia się na prowadzeniu seminarium dyplomowego z zakresu ekonomicznych uwarunkowań gospodarki przestrzennej, a także wykładów i ćwiczeń dotyczących organizacji i zarządzania, logistyki ostatniej mili w koncepcji Smart City, ekonomiki miast i regionów czy ekonomii i przedsiębiorczości.

DR INŻ. ARCH. ARTUR KOSTARCZYK
adiunkt

Zatrudniony jest w Katedrze Gospodarki Przestrzennej na stanowisku adiunkta. Jest absolwentem kierunku architektura Politechniki Gdańskiej, a także Podyplomowego Studium Konserwacji Zabytków Uniwersytetu Warszawskiego i Podyplomowego Studium Urbanistyki Politechniki Gdańskiej. Stopień doktora nauk technicznych w zakresie architektury uzyskał w 1987 roku (Politechnika Krakowska). Z Instytutem Geografii Uniwersytetu Gdańskiego związany jest od 2008 roku. Wcześniej zatrudniony był m.in. w Politechnice Gdańskiej, Biurze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku, Gdańskim Ośrodku Dokumentacji Zabytków (kierownik), Regionalnym Ośrodku Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Gdańsku (dyrektor), Biurze Planowania Przestrzennego w Gdańsku (prezes). Stypendysta rządu Danii w Instytucie Konserwacji Zabytków Królewskiej Akademii Sztuk Pięknych w Kopenhadze oraz British Council w Anglii, Walii i Szkocji. Był także członkiem Rady Ochrony Zabytków przy ministrze kultury i sztuki (1990–1994), Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko przy ministrze ochrony środowiska (1990–1995), rzeczoznawcą ministra kultury i sztuki w specjalności rewaloryzacja krajobrazu kulturowego i założeń urbanistycznych (1993–2001).

Doktor Artur Kostarczyk reprezentował Polskę w zespole specjalistów Rady Europy ds. ochrony dziedzictwa urbanistycznego (1992–1997), jak również, w latach 2000–2004, w grupie roboczej państw bałtyckich (Sustainable Historic Towns). Jest laureatem wielu konkursów urbanistycznych, m.in.: Międzynarodowego Biennale Architektury w Krakowie, Towarzystwa Urbanistów Polskich i Zarządu Miasta Gdańska. Specjalizacja badawcza dr. inż. arch. Artura Kostarczyka wiąże się z prowadzoną praktyką profesjonalną w zakresie problematyki ochrony i kształtowania środowiska kulturowego, planowania regionalnego i projektowania urbanistycznego oraz ocen oddziaływania na środowisko kulturowe. Jest autorem szeregu publikacji naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym, referatów wygłoszonych podczas konferencji, jak również opracowań o charakterze aplikacyjnym i projektowym. W pracy dydaktycznej realizuje wykłady i ćwiczenia z zakresu kształtowania środowiska kulturowego, ochrony europejskiego dziedzictwa kulturowego, planowania przestrzennego, projektowania urbanistycznego oraz historii urbanistyki.

DR LUCYNA PRZYBYLSKA
adiunkt

Od 2007 roku zatrudniona jest na stanowisku adiunkta w Instytucie Geografii Uniwersytetu Gdańskiego, początkowo w Katedrze Geografii Rozwoju Regionalnego, a od 2011 roku w Katedrze Gospodarki Przestrzennej. Jest absolwentką Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego oraz Wydziału Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Studia doktoranckie odbyła w Instytucie Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego (promotor: prof. dr hab. Antoni Jackowski), które ukończyła w 2004 roku, uzyskując stopień naukowy doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii (specjalność geografia religii). Dorobek naukowo-badawczy dr Lucyny Przybylskiej związany jest głównie z geografą religii, subdyscypliną geografii społeczno-ekonomicznej oraz

religioznawstwa. Prowadzi badania naukowe dotyczące przestrzennych aspektów procesów sakralizacji i desakralizacji w Polsce. Autorka ponad 50 publikacji naukowych i popularnonaukowych, w tym dwóch monografii. Wygłosiła referaty podczas blisko 30 konferencji naukowych w Polsce i za granicą. Była kierownikiem i głównym wykonawcą projektu „Sakralizacja przestrzeni publicznych w Polsce”, realizowanego w latach 2012–2014, w ramach konkursu OPUS 3 Narodowego Centrum Nauki. Opiekun pięciu prac magisterskich i ponad 40 licencjackich w Instytucie Geografii Uniwersytetu Gdańskiego. Pełni rolę promotora pomocniczego przewodu doktorskiego realizowanego w Instytucie Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Doktor Lucyna Przybylska uzyskała certyfikaty tutora i praktyka tutoringowego wydane przez Szkołę Tutorów Collegium Wratislavienses w 2014 roku. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego i Instytutu Bałtyckiego. W pracy dydaktycznej skupia się m.in. na prowadzeniu seminarium dyplomowego z zakresu współczesnych przemian przestrzeni publicznych, a także wykładów dotyczących geografii religii, filozofii przyrody, metodologii badań geograficznych, partycypacji społecznej czy geografii regionalnej Pomorza.

MGR ALEKSANDRA CICHARSKA
specjalista naukowo-techniczny

Zatrudniona jest w Katedrze Gospodarki Przestrzennej na stanowisku specjalisty naukowo-technicznego – wcześniej, od 2007 roku, w Pracowni Dydaktyki Geografii. Doświadczenie zawodowe zdobywała również w ramach programu Erasmus dla pracowników Uniwersytetu Gdańskiego – na Uniwersytecie Oradejskim oraz Uniwersytecie Bukareszteńskim. Jest absolwentką kierunku geografia Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się wokół przemian demograficznych w Polsce, województwie pomorskim oraz

w Gdyni, modernizacji społecznej i współczesnych trendów ludnościowych. Jest autorką ponad 50 publikacji naukowych i popularnonaukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym, a także referatów wygłoszonych podczas kilkunastu konferencji naukowych.

Magister Aleksandra Cicharska realizowała projekt badawczy Uniwersytetu Gdańskiego dla młodych naukowców, jak również brała udział w opracowaniach o charakterze aplikacyjnym w zakresie strategii rozwoju gminy. Wykonywała prace pomocnicze w toku realizacji międzynarodowego projektu „Akademickie Centrum Kreatywności”. Pełniła funkcję sekretarza konferencji naukowej połączonej z obchodami 50-lecia dydaktyki geografii w Gdańsku oraz członka komitetu organizacyjnego konferencji towarzyszącej jubileuszowi gdańskiej geografii. Należy do grona jurorów Okręgowej Olimpiady Geograficznej. Magister Aleksandra Cicharska jest członkiem Rady Wydziału Oceanografii i Geografii UG, Rady Instytutu Geografii UG, Polskiego Towarzystwa Geograficznego oraz Instytutu Bałtyckiego (w tym komisji rewizyjnej). Wyróżniona została nagrodą JM Rektora Uniwersytetu Gdańskiego. Zajmuje się m.in. funkcjonowaniem Katedry Gospodarki Przestrzennej w zakresie prac administracyjnych, jak również Pracowni Dydaktyki Geografii, gdzie od strony formalnej przygotowuje studentów do odbycia praktyk pedagogicznych oraz pośredniczy w zawieraniu porozumień o prowadzeniu praktyk między Uniwersytetem a placówkami oświatowymi. Realizuje zajęcia dydaktyczne przede wszystkim z zakresu pracowni licencjackiej i magisterskiej.

Pracownia Dydaktyki Geografii

DR TERESA SADOŃ-OSOWIECKA
adiunkt

Jest kierownikiem Pracowni Dydaktyki Geografii oraz pełni funkcję opiekuna praktyk pedagogicznych. Zatrudniona jest na stanowisku adiunkta.

Z Uniwersytetem Gdańskim związała się zawodowo od 2003 roku – najpierw jako asystent w Pracowni Dydaktyki Geografii i Biologii na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanografii, a po reorganizacji – w Pracowni Dydaktyki Geografii na Wydziale Oceanologii i Geografii. W poprzednich latach pracowała także na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim, jako nauczyciel geografii w gdyńskich szkołach, a także konstruktor zadań geograficznych w Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku. Jest absolwentką kierunku geografia Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego. W 2008 roku uzyskała tytuł doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki na podstawie dysertacji *Konstruowanie wiedzy geograficznej w klasach gimnazjalnych. Możliwości i zaniedbania* (promotor: prof. dr hab. Dorota Klus-Stańska). Jej zainteresowania badawcze skupiają się przede wszystkim na dydaktyce geografii – konstruowaniu wiedzy geograficznej i kulturze edukacji geograficznej oraz na edukacji przyrodniczej. Jest autorką ponad 50 publikacji naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym (w tym monografii), redaktorką i współredaktorką trzech książek, autorką programu nauczania geografii w gimnazjum, współautorką poradników metodycznych, zbioru zadań gimnazjalnych, programu nauczania przyrody i podręczników do tego przedmiotu w szkole podstawowej. Brała udział w ponad 30 konferencjach naukowych w kraju i za granicą. Była członkiem komitetów organizacyjnych czterech konferencji z zakresu dydaktyki geografii, sekretarzem konferencji dydaktyki geografii w Toruniu i przewodniczącą komitetu organizacyjnego konferencji naukowej połączonej z obchodami 50-lecia gdańskiej dydaktyki geografii. Współpracuje z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji w Warszawie, Centrum Inicjatyw Edukacyjnych w Kartuzach i Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku, gdzie prowadziła warsztaty i wykłady dla nauczycieli. Uczestniczyła w pracach rady programowej makrokierunku przyroda, współtworząc jego program, oraz w pracach rady programowej projektu „Pomyśleć szkołę inaczej”, realizowanego w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Gdańskiego.

Doktor Teresa Sadoń-Osowiecka w 2015 roku realizowała międzynarodowy projekt „Akademickie Centrum Kreatywności”, podczas którego z udziałem gości zagranicznych odbywały się m.in. warsztaty i seminaria dla studentów, nauczycieli i pracowników naukowych. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego, przewodniczącą Głównej Komisji Rewizyjnej przy Zarządzie Głównym PTG oraz sekretarzem Komisji Edukacji Geograficznej PTG. Należy także do Polskiego Towarzystwa

Diagnostyki Edukacyjnej. Prowadzi zajęcia z pedagogiki, dydaktyki ogólnej, dydaktyki geografii w ramach specjalizacji nauczycielskiej na kierunku geografia oraz na kierunku gospodarka przestrzenna, przedtem także z dydaktyki przyrody. Oprócz tego realizuje wykłady z zakresu holistycznych ujęć przestrzeni, krajoznawczego znaczenia regionu, geograficznych uwarunkowań gospodarowania przestrzenią oraz podstaw krajoznawstwa na kierunku krajoznawstwo i turystyka historyczna Wydziału Historii UG. Przeprowadziła również kurs dydaktyki szkoły wyższej dla doktorantów Instytutu Geografii.

MGR ALEKSANDRA BARTKOWIAK
asystent

Od 2011 roku zatrudniona jest w Pracowni Dydaktyki Geografii na stanowisku asystenta. Pracuje także jako nauczyciel w I Zespole Szkół Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Gdańsku. Jest absolwentką Wydziału Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego, Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego oraz Wydziału Biologii i Biotechnologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, gdzie ukończyła studia podyplomowe z zakresu przyrody. Jej zainteresowania badawcze skupiają się wokół edukacji ekologicznej i regionalnej, sposobów postrzegania geografii w szkole, konstruowania wiedzy geograficznej przez uczniów oraz zastosowania technologii informacyjnych na lekcjach geografii. Magister Aleksandra Bartkowiak jest autorką kilku publikacji naukowych, a także aktywnie uczestniczy w konferencjach dydaktycznych. Od 2013 roku bierze udział w organizacji stanowiska podczas Bałtyckiego Festiwalu Nauki. Pod patronatem Fundacji „Ziemia i Ludzie” prowadzi wykłady dla słuchaczy uniwersytetów trzeciego wieku dotyczące bioróżnorodności oraz zmian klimatycznych. Wykonywała zadania pomocnicze w międzynarodowym projekcie „Akademickie Centrum Kreatywności”, a także współrealizuje projekt „Hanza w edukacji”, w ramach którego współpracuje z polskimi

i niemieckimi placówkami oświatowymi. Była również zaangażowana w prace związane z międzynarodowym projektem edukacyjnym „Sąsiedzi”, który prowadzony był w Polsce i na Litwie.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego oraz jurorem Okręgowej Olimpiady Geograficznej. Prowadzi zajęcia dydaktyczne z zakresu dydaktyki geografii, dydaktyki przedsiębiorczości oraz obserwacji zajęć lekcyjnych.

W pierwszym rzędzie od lewej: mgr Zuzanna Krajewska, mgr Alicja Olszewska, dr Izabela Chlost, dr hab. prof. UG Joanna Fac-Beneda, mgr Filip Duda. Stoją od lewej: mgr Magda Sikora, mgr Marta Budzisz, dr Katarzyna Jereczek-Korzeniewska, dr Ewa Woźniak, dr hab. prof. UG Roman Cieśliński, mgr Łukasz Pietruszyński, mgr Jerzy Błaszowski

Roman Cieśliński, Zuzanna Krajewska, Jerzy Błaszowski

Katedra Hydrologii

PROFESOROWIE NADZWYCZAJNI: dr hab. prof. UG Roman Cieśliński (kierownik Katedry), dr hab. prof. UG Joanna Fac-Beneda.

ADIUNKCI: dr Izabela Chlost, dr Ewa Woźniak.

ASYSTENCI: mgr Alicja Olszewska.

STARSZY WYKŁADOWCY: dr Katarzyna Jereczek-Korzeniewska.

PRACOWNICY NAUKOWO-TECHNICZNI: mgr Zuzanna Krajewska, mgr Łukasz Pietruszyński, mgr Jerzy Błaszowski (emerytowany, starszy pracownik naukowo-techniczny).

DOKTORANCI: mgr Filip Duda, mgr Marta Budzisz, mgr Magda Sikora.

Historia Katedry

Na współczesny stan hydrologii w gdańskim ośrodku geograficznym wywarło wpływ szereg faktów z przeszłości. Za twórcę gdańskiej hydrologii uznać należy prof. dr. Kazimierza Łomniewskiego (jeden z inicjatorów powstania Państwowego Instytutu Hydrologiczno-Meteorologicznego), który od utworzenia w połowie lat 50. Zakładu Hydrografii i Klimatologii oraz w 1959 roku Stacji Limnologicznej w Borucinie, w ramach istniejącej Katedry Geografii Fizycznej, ściśle powiązał zakres tematyczny i przestrzenny badań ze środowiskiem geograficznym regionu. Stąd też już w okresie początkowym zainteresowania gdańskich hydrologów zaczęły się rozwijać w dwóch niezależnych kierunkach. Z jednej strony dążono do poznania stosunków wodnych pojezierzy,

a z drugiej – stosunków wodnych pobrzeży i przybrzeżnych akwenów Bałtyku Południowego. Z biegiem czasu doprowadziło to do podziału na hydrologię lądową i morską, co w późniejszym okresie zostało sformalizowane przez utworzenie Zakładu Oceanografii Fizycznej poza kierunkiem geograficznym, do którego w 1971 roku przeszedł prof. dr Kazimierz Łomniewski. Po jego odejściu przez rok kierownikiem Zakładu Hydrografii i Klimatologii był doc. dr Jerzy Szukalski. W 1972 roku nowym kierownikiem Zakładu został dr Jerzy Cyberski. Poza nim zespół tworzyli wtedy: dr Jan Drwał, mgr Władysław Lange, mgr Maria Nowak-Drwał, mgr Jerzy Trapp i mgr Jerzy Błaszowski, który nieprzerwanie pracował do 2011 roku, kiedy przeszedł na emeryturę. Po krótkim czasie do zespołu dołączyła z Uniwersytetu Warszawskiego mgr Joanna Angiel (Dynus-Angiel). W pierwszych latach pracy dr Jerzy Cyberski sporo uwagi poświęcił zdobywaniu podstawowej aparatury pomiarowej, gdyż w tamtym czasie wyposażenie zakładu było bardzo ubogie. Badania naukowe poza tymi zapoczątkowanymi przez prof. Kazimierza Łomniewskiego zostały poszerzone o badania transportu rumowiska rzecznoego na odcinku dolnej Wisły. W tym czasie zapoczątkowano także wykonywanie ekspertyz i zleceń naukowo-usługowych dla jednostek gospodarczych, biur projektów oraz urzędów administracji regionalnej i lokalnej. Profesor Jerzy Cyberski pełnił w Zakładzie Hydrografii i Klimatologii funkcję kierowniczą przez 11 lat, do 1982 roku, kiedy to przeszedł do Instytutu Oceanografii.

Gdański ośrodek geograficzny już w okresie działalności Wyższej Szkoły Pedagogicznej aspirował do poziomu uniwersyteckiego. Fakt ten był nie bez znaczenia również dla rozwoju hydrologii. Za wzorem innych ośrodków wprowadzono nauczanie studentów geografii w zakresie specjalizacji z hydrografii i klimatologii. Rozwijająca się już na Uniwersytecie Gdańskim hydrologia na początku związana była z meteorologią i klimatologią. Pod koniec lat 70. (1978) Zakład Hydrografii i Klimatologii podzielił się jednak na dwie niezależne jednostki: Zakład Hydrologii i Gospodarki Wodnej oraz Zakład Klimatologii. Dopiero 1 października 1983 roku utworzono Katedrę Hydrologii i Klimatologii, która scaliła dwa osobne zespoły, a której kierownikiem został prof. dr hab. Jan Drwał. Do zespołu w ramach powstającej w tym czasie Pracowni Limnologii pod kierunkiem dr. Władysława Langego dołączyli mgr Barbara Faraś-Ostrowska, dr Jan Jędrasik i mgr Piotr Lidzbarski. Swój akces zgłosili także gdańscy klimatolodzy, na czele z dr. Jerzym Trappem. Pierwszym poważniejszym zadaniem naukowym zespołu, które podjął prof. Jan Drwał, była „Aktualizacja tkanki wodnej Żuław Wiślanych”. W roku

akademickim 1983/1984 reaktywowano kształcenie studentów w zakresie specjalności z hydrologii i klimatologii. W 1985 roku do zespołu dołączył mgr Robert Bogdanowicz, a w 1988 mgr Joanna Fac oraz mgr Elżbieta Wysockowska, która uruchomiła i przez kolejnych 12 lat prowadziła laboratorium hydrochemiczne.

W 1981 roku siedziba Katedry została przeniesiona z Gdańska-Wrzeszcza do Sopotu na ul. Zamkowa Góra 11, by następnie pod koniec lat 80. znowu powrócić do Gdańska, gdzie mieściła się przy ul. Romana Dmowskiego 16a.

We wrześniu 1993 roku wyodrębnił się z Katedry zespół pracowników specjalizujących się w problematyce hydrologicznych i fizyczno-limnologicznych badań jezior, tworząc Zakład Limnologii (od 1998 Katedra Limnologii). W jego obrębie funkcjonuje także stacja terenowa w Borucinie. W roku akademickim 1995/1996 doszło do ponownego wydzielenia się z zespołu Zakładu Klimatologii (od września 2001 Katedra Meteorologii i Klimatologii), w rezultacie czego Katedra Hydrologii i Klimatologii przekształciła się w Katedrę Hydrologii i pod tą nazwą funkcjonuje do dzisiaj. W 1998 roku do zespołu dołączył dr Jacek Nowacki, który był wieloletnim pracownikiem Instytutu Oceanologii. Pracował on w Katedrze do 2001 roku. W 1999 do zespołu Katedry Hydrologii dołączyła dr Katarzyna Jereczek-Korzeniewska, która przeszła z Katedry Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu Uniwersytetu Gdańskiego. W latach 2000–2012 na stanowisku technika chemika pracował mgr Artur Cysewski. W 2001 roku do zespołu Katedry dołączył mgr Roman Cieśliński, a w 2002 mgr Ewa Woźniak. W roku akademickim 2009/2010 Katedra Hydrologii, podobnie jak cały Instytut Geografii, została przeniesiona do nowo wybudowanego gmachu przy ul. Bażyńskiego 4 w Gdańsku, gdzie mieści się do dzisiaj. W 2011 roku do prowadzenia biura Katedry zatrudniono mgr Zuzannę Krajewską. W tym samym roku zmarł przedwcześnie dr hab. prof. UG Robert Bogdanowicz. Po jego śmierci w Katedrze została zatrudniona mgr Izabela Chlost. W 2012 roku zmarł wielce zasłużony kierownik Katedry Hydrologii prof. dr hab. Jan Drwal. Na jego miejsce zatrudniono mgr Alicję Olszewską. W tym samym roku podjął pracę na stanowisku specjalisty chemika mgr Łukasz Pietruszyński. W 2015 roku zmarł wieloletni kierownik Katedry Hydrologii dr hab. prof. UG Jerzy Cyberski. Obecnie funkcję tę sprawuje dr hab. prof. UG Roman Cieśliński, który kontynuuje kierunek naukowy swoich poprzedników, poszerzając go o nowe myśli. W chwili obecnej główny nurt badawczy Katedry dotyczy stosunków wodnych w hydrograficznych systemach Pobrzeży i Pojezierzy Południowobałtyckich, a w szczególności

obiegu wody w aspekcie ilościowym i jakościowym, atmosferycznej fazy wymiany wilgoci w zlewniach młodoglacjalnych, elementarnej struktury hydrograficznej obszarów młodoglacjalnych i deltowych, szeroko pojętych stosunków wodnych obszarów podmokłych oraz związków wód lądowych i morskich w strefie ich kontaktu. Drugim nurtem badawczym Katedry jest jakość wód powierzchniowych rozpatrywana w aspekcie hydrologicznych uwarunkowań zmienności ładunku zanieczyszczeń, badania zjawiska intruzji wód morskich w strefie brzegowej południowego Bałtyku oraz potamicznego transportu zanieczyszczeń na obszarze Pobrzeży Południowobałtyckich. Trzeci nurt badań wiąże się z naturalnymi i antropogenicznymi przemianami stosunków wodnych, a w szczególności holocenijskim rozwojem sieci hydrograficznej Pomorza, przekształceniem sieci hydrograficznej na obszarach deltowych w czasach historycznych oraz zagrożeniem degradacyjnym jezior i zalewów przybrzeżnych. Również istotne jest zagadnienie metodyczne wykorzystania technik GIS w badaniach hydrologicznych regionów nadmorskich i pojeziernych.

Obecnie w Katedrze Hydrologii zatrudnieni są: dr hab. prof. UG Roman Cieśliński, dr hab. prof. UG Joanna Fac-Beneda, dr Izabela Chlost, dr Ewa Woźniak, dr Katarzyna Jereczek-Korzeniewska, mgr Alicja Olszewska, mgr Zuzanna Krajewska i mgr Łukasz Pietruszyński. Na zespół Katedry składają się także doktoranci: mgr Magda Sikora, mgr Filip Duda, mgr Joanna Jokiel i mgr Marta Budzisz.

(opracowali: Roman Cieśliński, Zuzanna Krajewska, Jerzy Błaszowski)

Osiągnięcia naukowe i dydaktyczne

Pracownicy Katedry aktywnie uczestniczą w życiu naukowym, co przejawia się znacznym dorobkiem naukowym, który można oszacować na około 600 publikacji. Do najważniejszych z nich zaliczyć należy książki habilitacyjne oraz monografie tematyczne, których powstało łącznie 10. Dodatkowo publikacje w formie referatów pojawiają się w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wśród najbardziej znaczących są: „Estuarine”, „Coastal and Shelf Science”, „Oceanological and Hydrobiological Studies”, „Archives of Environmental Protection”, „Ecological Chemistry and Engineering S”, „Journal of Limnology”, „Organic Geochemistry”, „Acta

Geophysica”, „Journal of Hydrology”, „OCEANOLOGIA”, „Polish Journal of Environmental Studies”, „Hydrological Sciences Journal”, „Journal of Elementology”. Na publikacje składają się również rozdziały w monografiach polsko-, rosyjsko- i anglojęzycznych. Innym przejawem aktywności naukowej Katedry jest uczestniczenie w licznych konferencjach i sympozjach naukowych, tak krajowych, jak i zagranicznych.

Katedra Hydrologii aktywnie uczestniczy także w realizacji projektów naukowych. Do najważniejszych z nich z ostatnich lat należą projekt pt. „Innowacyjne rozwiązanie gospodarki ściekowo-osadowej dla terenów niezurbanizowanych (Innovativesolutions for wastewater management in ruralareas)”, który był realizowany we współpracy z Uniwersytetem Łódzkim, Politechniką Gdańską i Pomorskim Centrum Badań i Technologii Środowiska (POMCERT) i finansowany przez Norweski Mechanizm Finansowania, projekt pt. „Renaturalizacja siedlisk i roślinności na zdegradowanych torfowiskach wysokich woj. pomorskiego”, współfinansowany w ramach V OSI PRIORYTETOWEJ POiŚ (Infrastruktura i Środowisko – Narodowa Strategia Spójności, Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Dodatkowo w Katedrze realizowano pięć projektów MNiSW oraz osiem dotowanych przez Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Elblągu i Olsztynie, a także około 20 projektów finansowanych z innych źródeł, m.in. przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Olsztynie, Urząd Morski czy Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Pracownicy Katedry Hydrologii są ponadto autorami około 80 ekspertyz i opracowań niepublikowanych dla licznych instytucji państwowych. Nie zapominają też o dydaktyce. Prowadzą liczne zajęcia na takich kierunkach, jak: geografia, gospodarka przestrzenna, gospodarka wodna, ochrona środowiska i historia. Cały czas doskonali się w zakresie prowadzonych zajęć ze studentami, przejawem czego było ukończenie przez kilku pracowników Szkoły Tutorów. Efektem ich prac jest wypromowanie w latach 1996–2015 około 160 licencjuszy i około 150 magistrantów. W tym czasie wypromowano pięcioro doktorów i troje doktorów habilitowanych.

(opracował Roman Cieśliński)

Pracownicy jednostki

DR HAB. PROF. UG ROMAN CIEŚLIŃSKI

Ukończył w 1996 roku na Uniwersytecie Gdańskim studia magisterskie na kierunku geografia, na seminarium prof. Władysława Langego z hydrologii i klimatologii, a następnie rozpoczął naukę w Środowiskowym Studium Doktoranckim na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego. W 2001 roku uzyskał na Uniwersytecie Gdańskim stopień naukowy doktora nauk o Ziemi o specjalności oceanografia. Promotorem pracy pt. *Wpływ morza na stan jakości wód jeziora Druzno* był prof. Jan Drwal. Tytuł doktora habilitowanego nauk o Ziemi o specjalności geografia otrzymał w 2012 roku na Uniwersytecie Szczecińskim po złożeniu rozprawy pt. *Geograficzne uwarunkowania zmienności hydrochemicznej jezior wybrzeża południowego Bałtyku*. W tym samym roku został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Gdańskiego oraz objął funkcję kierownika Katedry Hydrologii Uniwersytetu Gdańskiego. W latach 2000–2003 był nauczycielem w Zespole Szkół Ogólnokształcących Conradinum w Gdańsku. W 2003 roku został nadany mu przez prezydenta miasta Gdańsk tytuł nauczyciela mianowanego.

Jest autorem ponad 280 prac naukowych, w tym około 50 niepublikowanych, a także autorem 29 komentarzy do Mapy Hydrograficznej Polski i Mapy Sozologicznej Polski w skali 1:50 000. Profesor Roman Cieśliński był kierownikiem lub głównym wykonawcą blisko 40 projektów naukowych, w tym dwóch współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, jednego współfinansowanego w ramach V osi priorytetowej Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” oraz dwóch projektów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Do chwili obecnej wypromował około 40 magistrów i 25 licencjuszy. Jest opiekunem sześciorga doktorantów. Aktywnie uczestniczy w prowadzonej

dydaktyce na kierunku geografia, gospodarka przestrzenna, gospodarka wodna, ochrona środowiska i historia. Aby móc lepiej przekazywać wiedzę studentom, w 2013 roku ukończył Szkołę Tutorów Collegium Wratislaviense.

Profesor Roman Cieśliński był recenzentem jednego doktoratu, jednego przewodu habilitacyjnego oraz dwóch książek habilitacyjnych. Jest członkiem Rady Naukowej Słowińskiego Parku Narodowego, członkiem Komisji Hydrologicznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego oraz członkiem Ławy Encyklopedystów Gdańskich, Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Polskiego Towarzystwa Limnologicznego, Polskiej Asocjacji Ekologii Krajobrazu, Gdańskiego Towarzystwa Naukowego (GTN) i Stowarzyszenia Hydrologów Polskich. W 2012 roku prof. Roman Cieśliński uzyskał indywidualną nagrodę JM Rektora UG I stopnia, zaś w 2013 otrzymał indywidualną nagrodę JM Rektora UG III stopnia. W 2015 roku uhonorowano go Medalem Komisji Edukacji Narodowej (KEN).

DR HAB. PROF. UG JOANNA FAC-BENEDA

Ukończyła studia na Uniwersytecie Gdańskim na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi w 1984 roku. Jej praca magisterska zatytułowana *Zastosowanie panchromatycznych zdjęć lotniczych do sporządzania wielkoskalowych map hydrograficznych na obszarze Żuław Elbląskich* otrzymała wyróżnienie w konkursie PTG na prace dyplomowe z dziedziny zastosowań geografii. Stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii nadała jej Rada Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii w 1997 roku za rozprawę zatytułowaną *Przemiany hydrograficzne na Żuławach Elbląskich w okresie gospodarczej aktywności człowieka*, promowaną przez prof. dr. hab. Jana Drwała. Doktorem habilitowanym nauk o Ziemi w dyscyplinie geografia została w 2012 roku uchwałą Rady Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Szczecińskiego.

Zainteresowania badawcze prof. Joanny Fac-Benedy koncentrują się m.in. na przemianach stosunków wodnych na równinach aluwialnych.

Za szczególne osiągnięcia tego kierunku jej działalności naukowej należy uznać próbę weryfikacji oceny przemian stosunków wodnych od XIII wieku do czasów współczesnych. Z kolei jej zainteresowania problematyką zjawisk i procesów na obszarze Pojezierzy Południowobałtyckich związaną z organizowaniem i wykształceniem sieci rzecznej oraz jej wpływem na kształtowanie struktury odpływu rzecznej, problematyką analizy sieci i geometrią fraktalną zaowocowały wydaniem książki *Młodoglacjalny system hydrograficzny*, będącej podstawą przewodu habilitacyjnego. Równoległe do głównego nurtu zainteresowań prof. Joanna Fac-Beneda zajmuje się ważną problematyką podziemnej fazy obiegu wody, a w szczególności jej naturalnych wypływów wód podziemnych i ich znaczeniu w kształtowaniu odpływu bazowego. Za ważny element aktywności naukowej prof. Joanny Fac-Benedy uznaje się również prace nad komentarzami do Mapy Hydrograficznej Polski w skali 1:50 000 i Mapy Sozologicznej Polski w skali 1:50 000 oraz prace konsultanta tychże map. Wszystkie te badania prowadzone są w oparciu o narzędzia z grupy GIS. Od wielu lat prof. Joanna Fac-Beneda jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego (PTG) i Oddziału Teledetekcji i Geoinformatyki PTG, a od niedawna Polskiego Towarzystwa Limnologicznego (PTLim). W Gdańskim Towarzystwie Naukowym (GTN), którego jest również członkiem, pełni obecnie funkcję skarbnika. Jako wiceprezes uczestniczy w pracach Zespołu Komisji Gospodarki Wodnej Dłty Wisły oddziału Polskiej Akademii Nauk. Jest również konsultantem regionalnym Mapy Hydrograficznej Polski w skali 1:50 000 i Mapy Sozologicznej Polski w skali 1:50 000.

Wypromowała 70 licencjuszy i 22 magistrów, jest opiekunem trzech doktorantów. Współuczestniczyła w powołaniu Studium Podyplomowego „Człowiek–Środowisko”, jest autorką oryginalnego programu tegoż Studium oraz była jego kierownikiem. Na szczeblu ministerialnym doceniono jej pracę dydaktyczną, przyznając jej w 2004 roku Medal Komisji Edukacji Narodowej. Posiada Certyfikat Tutora Akademickiego Collegium Wratislaviense, jest absolwentką Kursu Praktyk Tutoringu. Od 2014 roku prowadzi tutoriale w ramach Profesjonalnego Programu Tutoringu Akademickiego „Tutor WOIG”.

Prywatnie Joanna Fac-Beneda jest żoną Wojciecha i mamą Emilii, pasjonatką filmu, literatury i chińskich sztuk walki, miłośniczką zwierząt.

DR IZABELA CHLOST
adiunkt

Jest absolwentką Uniwersytetu Gdańskiego, gdzie w Katedrze Hydrologii pod opieką prof. Jana Drwala napisała i obroniła pracę magisterską pt. *Zmiany stosunków wodnych w Bartoszycach w czasach historycznych*. Po studiach została zatrudniona jako nauczyciel w gimnazjum, a następnie na stanowisku asystenta w Zakładzie Klimatologii i Hydrografii Akademii Pomorskiej w Słupsku. Od 2011 roku pracuje w Katedrze Hydrologii Uniwersytetu Gdańskiego, najpierw jako asystent, a następnie jako adiunkt. W 2012 roku otrzymała stopień naukowy doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii, obroniwszy pracę *Geograficzne uwarunkowania stosunków wodnych Niziny Gardneńsko-Łebskiej*. Zainteresowania naukowe Izabeli Chlost skupiają się wokół zagadnień związanych z gospodarką wodną, bilansem wodnym, ochroną środowiska, globalnymi zmianami hydrosfery oraz hydrologią równin aluwialnych w strefie kontaktu lądu i morza. W tej dziedzinie opublikowała ponad 20 artykułów w czasopismach krajowych i zagranicznych. Uczestniczyła w pracach nad Mapą Sozologiczną Polski w skali 1:50 000. Ponadto jako współautor brała udział w pracach o charakterze projektowym i eksperckim z zakresu uwarunkowań hydrograficznych i stosunków wodnych województwa pomorskiego, zachodniopomorskiego i warmińsko-mazurskiego, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów chronionych i przekształconych antropogenicznie. Swoją obecność zaznaczyła w projektach badawczych związanych ze Słowińskim Parkiem Narodowym oraz deltą Wisły.

W działalności pozazawodowej prowadzi prace badawcze w zakresie grobownictwa wojennego z okresu pierwszej wojny światowej (1914–1918) na terenie byłej Galicji Zachodniej (Małopolska). Jest autorką lub współautorką ponad 60 dokumentacji historyczno-odtworzeniowych zabytkowych cmentarzy wojennych z pierwszej wojny światowej. W uznaniu zasług w tej dziedzinie w 2014 roku została odznaczona Honorowym Krzyżem Zasługi nadanym przez Österreichisches Schwarzes Kreuz (Austriacki Czarny Krzyż).

Wśród innych jej zainteresowań znajdują się podróże turystyczno-krajoznawcze, fotografia, książki i wydarzenia kulturalne.

DR KATARZYNA JERECZEK-KORZENIEWSKA
starszy wykładowca

Jest absolwentką geografii Uniwersytetu Gdańskiego o specjalności geomorfologia i geologia czwartorzędu (praca magisterska wykonana pod kierunkiem prof. dr. hab. Bogusława Rosy) oraz Studiów Podyplomowych Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej. Obecnie pracuje jako wykładowca i nauczyciel akademicki w Katedrze Hydrologii Instytutu Geografii UG. Jej przygotowanie z zakresu geomorfologii dolin rzecznych (praca doktorska na temat: *Geomorfologia Doliny Łupawy*) doskonale sprawdza się w badaniach terenowych i w kartograficznym przedstawianiu ich wyników. Umiejętności te są niezbędne w opracowaniach wykształcenia i organizacji sieci rzecznych obszarów młodej akumulacji plejstocenijskich lodowców, które dr Katarzyna Jereczek-Korzeniewska łączy ze swoimi zainteresowaniami badawczymi. Skupiają się one na wpływie presji człowieka na stosunki wodne terenów młodej akumulacji plejstocenijskich lodowców skandynawskich.

Jest współrealizatorem projektów badawczych dotyczących walorów krajobrazowych, kulturowych i różnorodności przyrodniczej Żuław oraz renaturalizacji siedlisk i roślinności na zdegradowanych torfowiskach wysokich województwa pomorskiego, a także wykonawcą w projekcie „moCZARY – zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży poświęcone problematyce obszarów podmokłych w województwie pomorskim”.

Dydaktyka jest jej pasją. Prowadzi zajęcia dydaktyczne na studiach stacjonarnych (geografia, przyroda, historia, ochrona środowiska i gospodarka przestrzenna) i niestacjonarnych (geografia, gospodarka przestrzenna, ochrona środowiska). Prowadziła zajęcia także ze słuchaczami Studium Podyplomowego „Człowiek i Środowisko” i ćwiczenia terenowe na studium podyplomowym dla nauczycieli przyrody.

Posiada Certyfikat Tutora Akademickiego Collegium Wratislaviense. Ukończyła Kurs Dydaktyki Akademickiej. Od 2014 roku prowadzi tutoriały w ramach Profesjonalnego Programu Tutoringu Akademickiego „Tutor

WOiG”, a w 2015 ukończyła Kurs Praktyk Tutoringu WOiG. Zdobyła certyfikat hydromorfologicznej waloryzacji cieków (RHS). W ramach Studiów Podyplomowych „Zarządzanie Rozwojem Przestrzennym Miast” Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej obroniła pracę dyplomową *Ochrona i promowanie Grodziska w Sopocie jako element strefy rewitalizacji miasta Sopotu*. Zdobyła certyfikaty: potwierdzający uczestnictwo w seminarium „Lokalne zagrożenia powodziowe w małych zlewniach miejskich gmin pomorskich” i udział w szkoleniu dotyczącym map zagrożeń powodziowych w rejonie ujścia Wisły Śmiałej.

Prywatnie pasjonuje się szermierką, którą czynnie uprawiała, fechtując floretem w Gdańskiej Szkole Floretu pod okiem fechtmistrza Stanisława Szymańskiego, a której tradycje i sukcesy rodzinne kontynuuje syn Staś i bratanice, bliźniaczki: Anna i Wiktoria.

DR EWA WOŹNIAK
adiunkt

Jest zatrudniona w Katedrze Hydrologii w Instytucie Geografii Wydziału Oceanografii i Geografii od 2002 roku. W 2009 roku obroniła rozprawę doktorską zatytułowaną *Rola obszaru endoreicznego Linia w bilansowaniu opadu atmosferycznego*, której promotorem był prof. dr hab. Jan Drwal.

Jest autorką około 25 publikacji naukowych z zakresu hydrologii. Ich tematyka wiąże się z jej głównymi zainteresowaniami badawczymi – stosunkami wodnymi naturalnych i przekształconych antropogenicznie obszarów podmokłych, obiegiem wody na obszarach objętych akumulacyjną działalnością łądolołów plejstocenijskich, w tym na obszarach bezodpływowych, renaturyzacją przekształconych torfowisk bałtyckich oraz rekonstrukcjami sieci hydrograficznych na obszarach miejskich.

Przez lata pracy brała udział w realizacji wielu projektów naukowych. Dwa z nich (międzynarodowy projekt „Innowacyjne rozwiązania gospodarki ściekowo-osadowej dla terenów nieurbanizowanych” oraz

„Renaturalizacja siedlisk i roślinności na zdegradowanych torfowiskach wysokich województwa pomorskiego”) wymagały umiejętności organizowania pracy zespołu hydrologów oraz pracy w dużych, interdyscyplinarnych zespołach badawczych. Przedsięwzięcia te łączyły badania naukowe z praktycznym wdrażaniem zabiegów ochrony czynnej na torfowiskach. Cenne są dla dr Ewy Woźniak również mniejsze przedsięwzięcia i doświadczenia, jak współtworzenie i prowadzenie warsztatów w trakcie Bałtyckich Festiwali Nauki czy projekt „moCZARY – zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży poświęcone problematyce obszarów podmokłych w województwie pomorskim”.

Dydaktyką zajmuje się od początku pracy zawodowej. Kiedy została mamą dwójki dzieci, przekazywanie wiedzy i umiejętności stało się jej prawdziwą pasją. Ukończyła kurs dydaktyki akademickiej. Prowadzi ćwiczenia, zajęcia terenowe, pracownice dyplomowe i wykłady dla studentów Wydziałów Geografii, Biologii czy Ochrony Środowiska. Jest promotorką prac magisterskich i nie ukrywa dumy ze „swoich” studentów. Posiada Certyfikat Tutora Akademickiego Collegium Wratislaviense. Ukończyła Kurs Dydaktyki Akademickiej. Od 2014 roku prowadzi tutoriale w ramach Profesjonalnego Programu Tutoringu Akademickiego „Tutor WOIG”, a w 2015 ukończyła Kurs Praktyk Tutoringu WOIG.

MGR ALICJA OLSZEWSKA Z DOMU WYSIŃSKA
asystent

Rozpoczęła kształcenie na jednolitych studiach magisterskich na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego w 2002 roku, gdzie po dwóch latach jako ścieżkę programową wybrała hydrologię i klimatologię. Pracę magisterską pt. *Charakterystyka limnologiczna jezior zdegradowanych województwa pomorskiego* zrealizowała pod kierunkiem dr Magdaleny Borowiak na seminarium dr hab. prof. UG Elżbiety Bajkiewicz-Grabowskiej. W 2008 roku uzyskała dyplom magistra

geografii w zakresie limnologii na kierunku geograficznym Wydziału Biologii, Geografii i Oceanografii UG. Od 2007 roku uczestniczy w projektach badawczych realizowanych przez zespół pracowników Katedry Hydrologii UG, a także w opracowaniu wyników prowadzonych badań, czego efektem jest współautorstwo kilku publikacji.

W roku akademickim 2008/2009 rozpoczęła kształcenie na studiach doktoranckich UG z zakresu geografii oraz przystąpiła do wstępnych prac i badań związanych z przygotowaniem rozprawy doktorskiej. W 2009 roku w ramach programu Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy przy współpracy z Instytutem Badań Rolnictwa i Ochrony Środowiska „BioForsk” w Norwegii odbyła swój pierwszy staż. Niespełna dwa lata później, w 2011 roku, odbyła również staż w Szwedzkim Instytucie Meteorologii i Hydrologii (SMHI). Swoje zainteresowania badawcze skupia na problematyce procesów akumulacji i transportu substancji biogenicznych, transformacji zanieczyszczeń w jeziorach oraz wpływie uwarunkowań hydrologicznych na transport i akumulację ładunków zanieczyszczeń, a w szczególności możliwościach wykorzystania modelowania i dostępnych narzędzi GIS w naukach przyrodniczych.

Prywatnie jest żoną i mamą dwójki dzieci lubiącą spędzać czas na pieszych wycieczkach, gotowaniu i tworzeniu budowli z klocków lego.

MGR JERZY BŁASZKOWSKI

emerytowany starszy asystent naukowo-techniczny

Rozpoczął studia na Wydziale Geograficznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku w 1958 roku. Dyplom magisterski uzyskał w 1963 roku na podstawie pracy z geomorfologii napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Bolesława Augustowskiego. W tymże roku został zatrudniony na stanowisku asystenta stażysty w Zakładzie Hydrografii i Klimatologii Katedry Geografii Fizycznej.

W 1971 roku przeszedł na stanowisko starszego asystenta naukowo-technicznego w Zakładzie Hydrografii i Klimatologii Instytutu Geografii Uniwersytetu Gdańskiego, a później Katedrze Hydrologii, gdzie pracował do emerytury.

W okresie 1966–1972 szereg razy pełnił rolę opiekuna-pilota zagranicznych gości z ZSRR – Białorusi, Ukrainy, jak i z NRD czy Czechosłowacji, a także Islandii i Szwecji. W latach 1986–1990 uczestniczył w dużym, międzyresortowym projekcie badawczym dotyczącym optymalizacji produkcji rolnej na Żuławach. Był członkiem zarządu okręgu reaktywowanego w 1989 roku, po przerwie spowodowanej przez stan wojenny, Polskiego Klubu Ekologicznego.

Magister Jerzy Błaszowski był w zespole opracowującym program studiów ochrona środowiska Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu, gdzie prowadził również zajęcia z meteorologii i klimatologii oraz z hydrologii i oceanografii. W latach 1999–2000 uczestniczył w badaniach terenowych w basenie jeziora Druzno, zamawianych przez Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie dla potrzeb nowego planu ochrony rezerwatu tego jeziora.

Uczestniczył w pracach nad Mapą Hydrograficzną Polski w skali 1:50 000, opracowując komentarz do jednego arkusza, a później również komentarz do jednego arkusza Mapy Sozologicznej Polski w skali 1:50 000.

W latach 2005–2012 kilkakrotnie realizował jeden z tematów Bałtyckiego Festiwalu Nauki – „Wycieczka hydrograficzna na Żuławy”. Wielokrotnie uczestniczył w badaniach terenowych do prowadzonych w Katedrze projektów badań własnych, badań zleconych czy szerszych projektach międzyinstytutowych. W ostatnich latach brał udział w hydrologicznych badaniach terenowych w projekcie „Renaturyzacja siedlisk torfowisk nadmorskich”, m.in. zakładając automatyczne stacje meteorologiczne i disdrometry.

Od trzech lat jest na emeryturze, ale nadal uczestniczy w projektach badawczych Katedry, będąc nieocenionym źródłem wiedzy.

Prywatnie pasjonuje się podróżami dalszymi i bliższymi (pieszymi), ochroną środowiska i podziwianiem przyrody, muzyką klasyczną, aktywnym śpiewem chóralnym.

MGR ZUZANNA KRAJEWSKA
pracownik naukowo-techniczny

W 2006 roku ukończyła studia geograficzne na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii w Uniwersytecie Gdańskim, gdzie złożyła egzamin magisterski. Tematem jej pracy, powstałej w Zakładzie Geografii Pojezierzy pod opieką merytoryczną dr. hab. prof. UG Jerzego Jańczaka, był *Wpływ morza na cechy hydrologiczne podmokłości w strefie brzegowej Zatoki Puckiej*. W 2007 roku rozpoczęła kształcenie na studiach doktoranckich na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii UG, które ukończyła w 2012 roku. Równocześnie, w 2011 roku, została przyjęta na stanowisko pracownika administracyjnego w Katedrze Hydrologii.

Obecnie jej zainteresowania badawcze koncentrują się na potamicznym transporcie substancji chemicznych w obszarach młodogłajalnych, strukturze hydrograficznej oraz obiegu wody na polderach. Znajdują one swe odbicie w pracy doktorskiej przygotowywanej przez mgr Zuzannę Krajewską w Katedrze Hydrologii pod opieką dr hab. prof. UG Joanny Fac-Benedy. Tematem dysertacji są *Hydrologiczne i hydrograficzne uwarunkowania zmienności ładunków wybranych substancji chemicznych w ciekach Nadmorskiego Parku Krajobrazowego*.

Jest autorką 14 publikacji, w tym trzech komentarzy do Mapy Sozologicznej Polski w skali 1:50 000, i współautorką dwóch komentarzy do Mapy Hydrograficznej Polski w skali 1:50 000. Ponadto współpracowała przy realizacji międzynarodowego projektu NORWET PL – 0271, realizowanego wspólnie przez Katedrę Hydrologii UG, Politechnikę Gdańską, Uniwersytet Łódzki oraz norweski Instytut BIOFORSK, jak również była kierownikiem projektu badawczego dla młodych naukowców i doktorantów na Wydziale Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego.

Prywatnie miłośniczka kotów, literatury i historii oraz turystyki pieszej.

MGR ŁUKASZ PIETRUSZYŃSKI
pracownik naukowo-techniczny

Swoją przygodę z Uniwersytetem Gdańskim rozpoczął w 2005 roku, kiedy to zaczął studia na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii na kierunku geografia. W 2008 roku ukończył trzyletnie studia licencjackie w zakresie specjalizacji nauczycielskiej – geografia z przedsiębiorczością. Pracą dyplomową pt. *Cechy morfometryczne polskich jezior lobeliowych* ukończył seminarium dyplomowe w zakresie limnologii. W tym samym roku kontynuował magisterskie studia uzupełniające na Wydziale Oceanografii i Geografii, również w Katedrze Limnologii (specjalność: hydrologia i ochrona wód). W 2010 roku obronił pracę magisterską pt. *Wpływ urbanizacji na jakość źródłowych strumieni Potoku Oruńskiego*. Z dużym zaangażowaniem uczestniczył w projektach badawczych realizowanych przez zespół pracowników Katedry Hydrologii, z którymi w czasie studiów nawiązał współpracę. Brał udział w pracach terenowych, dzięki czemu zdobywał praktyczną wiedzę z zakresu hydrologii. Znany jest również z aktywnej pracy w Studenckim Kole Naukowym Hydrologów.

Zainteresowanie mgr. Łukasza Pietruszyńskiego pracą o charakterze naukowym i badawczym, w tym w szczególności pracą terenową, skutkowało poparciem jego starań o przyjęcie na Środowiskowe Studia Doktoranckie w Katedrze Hydrologii, których został słuchaczem w 2010 roku. Temat jego dysertacji doktorskiej obejmuje zagadnienia dotyczące obszarów bezodpływowych ewapotranspiracyjnych oraz ich roli w obiegu substancji biogenicznych w zlewni młodoglacjalnej. Jego zainteresowania naukowe skupiają się przede wszystkim na zagadnieniach związanych z hydrologią obszarów zurbanizowanych, którym poświęcił swoją pracę magisterską, jak również małych form zbiornikowych, potocznie zwanych oczkami, które badał w okresie realizacji pracy doktorskiej. Ponadto ciągła współpraca z innymi naukowcami przy realizacji dodatkowych projektów przekłada się na chęć poznawania przez mgr. Łukasza Pietruszyńskiego świata nauki w wielu dziedzinach i na wielu płaszczyznach. Jest on autorem dwóch komentarzy do Mapy Sozologicznej

Polski w skali 1:50 000 oraz autorem lub współautorem siedmiu artykułów naukowych. Dodatkowo organizował warsztaty dydaktyczne, opiekuje się Studenckim Kołem Naukowym Hydrologów, w którym z zaangażowaniem pomaga studentom koordynować i nadzorować działalność Koła oraz służy swoją wiedzą i zdobytym doświadczeniem. Od 1 grudnia 2012 roku mgr Łukasz Pietruszyński został zatrudniony na UG, gdzie pracuje na stanowisku specjalisty chemika w laboratorium hydrochemicznym Katedry Hydrologii. Pasjonują go podróże i fotografia, szczególnie dotyczące gór. Kocha poznawać nowe miejsca, ludzi i smaki. Dla przyjemności grywa w siatkówkę.

W pierwszym szeregu od lewej: dr Sylwia Rudyk, mgr Ewa Walkusz, dr Magdalena Borowiak, dr hab. prof. UG Dariusz Borowiak, dr hab. prof. UG Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska, mgr Piotr Licbarski. W drugim szeregu od lewej: dr Kamil Nowiński, dr Wojciech Maślanka, dr Włodzimierz Golus, dr inż. Pavel Neytchev, mgr Jacek Barańczuk, mgr Maciej Markowski

Magdalena Borowiak, Pavel Neytchev

Katedra Limnologii i Pracownia Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji Geograficznej

PROFESOROWIE NADZWYCZAJNI: dr hab. prof. UG Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska (kierownik Katedry), dr hab. prof. UG Dariusz Borowiak.

ADIUNKCI: dr Magdalena Borowiak, dr Kamil Nowiński, dr Sylwia Rudyk.

ASYSTENCI: dr Włodzimierz Golus, mgr Maciej Markowski.

STARSZY WYKŁADOWCY: dr Wojciech Maślanka, dr inż. Pavel Neytchev (kierownik Pracowni).

PRACOWNICY NAUKOWO-TECHNICZNI: mgr Jacek Barańczuk, mgr Piotr Licbarski, mgr Ewa Walkusz.

Historia Katedry

Powstanie Katedry Limnologii należy wiązać z konsekwentnymi działaniami zmierzającymi do zbudowania na Uniwersytecie Gdańskim zespołu badawczego złożonego z geografów hydrologów, specjalizującego się w problematyce badań jeziornych. Pierwszym efektem tych działań jest utworzenie 1 września 1993 roku (na ówczesnym Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii UG) Zakładu Limnologii, którego kierownictwo objął pomysłodawca i organizator zespołu – doc. dr hab. Władysław Lange. Z chwilą powstania Zakładu w jego strukturę organizacyjną włączona została Stacja Limnologiczna w Borucinie, która stała się zamiejscową placówką terenową nowo powstałej jednostki, a doc. dr hab. Władysław

Lange – jej nowym kierownikiem. Zespół pierwotnie tworzyło siedem osób: czterech dotychczasowych pracowników Katedry Hydrologii i Klimatologii (doc. dr hab. Władysław Lange, dr Barbara Faraś-Ostrowska, mgr Dariusz Borowiak i mgr Piotr Licbarski), dwóch pracowników Stacji Limnologicznej (doc. dr hab. Euzebiusz Okulaniś i mgr Edmund Ulenberg) oraz zatrudniony pod koniec 1993 roku – mgr Wojciech Maślanka. We wrześniu 1994 roku na emeryturę odszedł doc. dr hab. Euzebiusz Okulaniś, a miesiąc później jego miejsce w zespole zajął dr hab. Roman Gołębiowski. 1 października 1994 roku w strukturę Zakładu Limnologii włączona została Pracownia Kartografii i Fotointerpretacji, kierowana przez dr. Jana Ziółkowskiego, w której zatrudnione były cztery osoby – dwie ze stopniem doktora i dwie z tytułem magistra. W 1996 roku, gdy dr. hab. Romanowi Gołębiowskiemu powierzono funkcję kierownika Katedry Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu UG, zatrudniona została w Zakładzie Limnologii mgr Magdalena Borowiak.

1 listopada 1998 roku w następstwie zwiększenia liczby pracowników jednostki (związanej z przeprowadzonymi cztery lata wcześniej zmianami organizacyjnymi oraz wzrostem zatrudnienia – w październiku 1998 roku do zespołu dołączył mgr Kamil Nowiński), a także w wyniku rozwoju naukowego kadry (w czerwcu 1998 roku stopień doktora uzyskał mgr Dariusz Borowiak) Zakład Limnologii został przekształcony w Katedrę Limnologii. Nowa jednostka organizacyjna Wydziału BGiO UG zatrudniała łącznie 12 pracowników, a zespół limnologów liczył osiem osób (jedną ze stopniem doktora habilitowanego, dwie ze stopniem doktora i pięć z tytułem magistra). W 2001 roku z pracy odeszła dr Barbara Faraś-Ostrowska. Natomiast w kolejnych latach stopnie doktora uzyskało dwóch zatrudnionych w Katedrze Limnologii asystentów – mgr Wojciech Maślanka (2002) oraz mgr Magdalena Borowiak (2004).

W połowie 2005 roku w Katedrze Limnologii (włączając Pracownię Kartografii i Fotointerpretacji oraz Stację Limnologiczną w Borucinie) zatrudnionych było łącznie 11 pracowników, przy czym zespół limnologów liczył siedem osób (jedną ze stopniem doktora habilitowanego, trzy ze stopniem doktora oraz trzy ze stopniem magistra). Przedwczesna śmierć (w sierpniu 2005 roku) dotychczasowego kierownika jednostki – dr. hab. prof. UG Władysława Langego, oraz brak w niej samodzielnego pracownika naukowego skutkowało zatrudnieniem trzech nowych osób (dr hab. Elżbiety Bajkiewicz-Grabowskiej, dr. hab. Jerzego Jańczaka i mgr. Jacka

Barańczuka) oraz wydzieleniem (26 stycznia 2006 roku) ze struktur Katedry Limnologii niezależnej jednostki organizacyjnej – Zakładu Geografii Pojezierzy.

W lutym 2006 roku funkcję kierownika Katedry Limnologii (i wchodzącej w jej skład samodzielnej Pracowni Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji Geograficznej) zaczęła pełnić dr hab. prof. UG Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska. W jednostce zatrudnionych było osiem osób – jedna ze stopniem doktora habilitowanego, cztery ze stopniem doktora oraz trzy ze stopniem magistra, przy czym zespół limnologów tworzyli: dr hab. prof. UG Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska, dr Dariusz Borowiak, dr Magdalena Borowiak oraz mgr Jacek Barańczuk. W 2011 roku dr Dariusz Borowiak uzyskał stopień doktora habilitowanego, a w 2012 został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego UG.

W lutym 2006 roku kierownictwo Zakładu Geografii Pojezierzy objął dr hab. prof. UG Jerzy Jańczak, który zaczął pełnić także funkcję opiekuna naukowego Stacji Limnologicznej w Borucinie. Jednocześnie Stacja Limnologiczna, Uchwałą Senatu UG z dnia 26 stycznia 2006 roku, stała się jednostką organizacyjną podporządkowaną bezpośrednio Instytutowi Geografii. Początkowo w Zakładzie Geografii Pojezierzy zatrudnionych było czterech pracowników. Oprócz kierownika w skład Zakładu weszli: dr Wojciech Maślanka, mgr Kamil Nowiński oraz mgr Piotr Licbarski. W 2007 roku w Zakładzie zatrudniona została mgr Ewa Walkusz. W 2010 mgr Kamil Nowiński uzyskał stopień doktora.

We wrześniu 2013 roku w związku z przejściem na emeryturę dr. hab. prof. UG Jerzego Jańczaka doszło do połączenia obu jednostek, a ponownie scalonym zespołem limnologów kierował dotychczasowy kierownik Katedry Limnologii – dr hab. prof. UG Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska. W tym samym czasie funkcję kierownika naukowego Stacji Limnologicznej w Borucinie powierzono dr. hab. prof. UG Dariuszowi Borowiakowi. Na zwolniony etat w 2014 roku zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu pracy zostali mgr Maciej Markowski oraz mgr Włodzimierz Golus. Ten ostatni pod koniec 2014 roku uzyskał stopień doktora.

Obecnie (stan na 31 grudnia 2015 roku) w Katedrze Limnologii (łącznie z Pracownią Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji Geograficznej) zatrudnionych jest 12 osób (na 11 etatów) – dwie ze stopniem doktora habilitowanego, sześć ze stopniem doktora oraz cztery z tytułem magistra. Zespół limnologów tworzy 10 osób.

Działalność naukowa

Podstawowy kierunek badań prowadzonych przez zespół Katedry Limnologii, pierwotnie pod kierunkiem dr. hab. prof. UG Władysława Langego, a od 2006 roku – dr. hab. prof. UG Elżbiety Bajkiewicz-Grabowskiej, stanowi ocena sposobu funkcjonowania ekosystemów jeziornych oraz rozpoznanie naturalnych i antropogenicznych uwarunkowań współczesnych ich przemian. W szczególności badania koncentrują się na:

- obiegu i transformacji materii w młodoglacjalnych systemach rzeczno-jeziornych,
- zróżnicowaniu ustrojów wodnych jezior,
- zróżnicowaniu ustrojów termiczno-dynamicznych jezior,
- zróżnicowaniu reżimów optycznych jezior,
- funkcjach hydrologicznych jezior w strukturze zorganizowanego odpływu obszarów młodoglacjalnych,
- wpływie ekstremalnych zdarzeń meteorologicznych i hydrologicznych na funkcjonowanie jezior,
- antropogenicznych przemianach stosunków wodnych w zlewniach jezior śródmiejskich.

Zespół Katedry Limnologii uczestniczy w przedsięwzięciach naukowo-badawczych oraz badawczo-wdrożeniowych, podejmowanych wspólnie z innymi jednostkami naukowymi, samorządami lokalnymi oraz instytucjami zajmującymi się ochroną przyrody, związanych z potrzebami opracowania diagnozy stanu ekologicznego jezior. Zakres badań prowadzonych wspólnie m.in. z Wydziałem Biologii UG oraz Zakładem Ekologii Roślin i Ochrony Przyrody Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu obejmuje kompleksowe rozpoznanie biotycznych i abiotycznych charakterystyk środowiska wodnego, stanowiących podstawę oceny stopnia zaawansowania współczesnych przemian ekosystemów jeziornych obszarów chronionych. Dotychczas przeprowadzono badania jezior parków krajobrazowych: Kaszubskiego, Zaborskiego oraz Wdzydzkiego, a obecnie trwa ocena stanu ekologicznego jezior Suwalskiego Parku Krajobrazowego.

Inicjatywą naukową podjętą wspólnie z innymi jednostkami naukowymi (m.in. Katedrą Hydrologii i Gospodarki Wodnej UMK w Toruniu) są kompleksowe badania wykraczające poza tradycyjne ramy limnologii fizycznej, których to wyniki mogą znaleźć zastosowanie w szeroko rozumianym zarządzaniu jeziorami i gospodarowaniu ich zasobami oraz w gospodarce

rybackiej. Ich zakres tematyczny obejmuje zagadnienia: przyrodniczych uwarunkowań oraz konsekwencji zróżnicowania ustrojów tlenowych jezior nizinnych, diagnozy współczesnego stadium zaawansowania przemian jezior, a także prognozy kierunków dalszej ich transformacji.

Ważnym polem aktywności zawodowej członków zespołu jest działalność zmierzająca do praktycznego wykorzystania posiadanej wiedzy. Realizowane w tym zakresie projekty stanowią zarówno opracowania tworzące przyrodnicze podstawy polityki przestrzennej, jak też opracowania eksperckie. Pracownicy Katedry uczestniczyli m.in. w pracach zespołów interdyscyplinarnych zajmujących się przygotowaniem planów ochrony parków krajobrazowych (1997–2000) oraz byli audytorami planów ochrony parków narodowych (2011–2014). W ramach realizowanych opracowań projektowych ważne okazało się opracowanie dotyczące oceny możliwości wykorzystania zasobów wodnych jezior jako potencjalnych źródeł wody pitnej na obszarach, na których obecny stopień rozdysponowania zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz prognozy rozwoju wskazują, że należy liczyć się z koniecznością szukania nowych źródeł zaopatrzenia w wodę – przygotowanego na potrzeby Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie (2008–2012).

Zespół Katedry Limnologii w latach 2008–2009 uczestniczył także w programie ochrony jezior województwa pomorskiego – „Czyste jeziora Pomorza”. Dokonana na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego diagnoza stanu ekologicznego jezior województwa pomorskiego, zgodna ze strategicznymi zapisami dotyczącymi ochrony środowiska zawartymi w Strategii rozwoju województwa pomorskiego oraz Programie ochrony województwa pomorskiego na lata 2007–2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011–2014, zawiera ocenę stopnia podatności jezior pomorskich na degradację wraz z określeniem przyczyn ich degradacji, a także wskazuje działania, które winny być podjęte w celu zatrzymania procesu eutrofizacji tych zbiorników oraz utrzymania lub przywrócenia dobrego stanu ich wód. Podobną metodykę wykorzystano w opracowaniu zleconym w 2011 roku przez RZGW w Szczecinie, które dotyczyło oceny stanu ekologicznego 62 jednolitych części wód jeziornych regionu wodnego dolnej Odry i przymorza zachodniego. Istotną częścią tego opracowania było określenie perspektywy czasowej możliwości osiągnięcia celów środowiskowych tych jednolitych części wód jezior regionu wodnego dolnej Odry i przymorza zachodniego, które zostały wskazane do derogacji w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

W 2012 roku pracownicy Katedry wykonali także dla RZGW w Szczecinie kolejne opracowanie, tym razem dotyczące weryfikacji metodyki wyznaczania silnie zmienionych części wód jeziornych opracowanej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Weryfikację przeprowadzono na wyznaczonych w pierwszym cyklu planistycznym zgodnie z tą metodyką silnie zmienionych częściach wód jeziornych (112) w obszarze działania RZGW Szczecin. Efektem tego opracowania były uwagi dotyczące poprawności wyznaczania wskaźników, głównie hydrologicznych, stanowiących podstawę wyznaczenia tych części wód jeziornych.

Najnowszą inicjatywą Katedry, realizowaną od 2014 roku, z pogranicza działań naukowych i użytkowych, jest udział w projektach dotyczących opracowania i wdrożenia innowacyjnych metod rekultywacji jezior metodą probiotyczną, współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz programu GEKON (grant Narodowego Centrum Badań i Rozwoju).

Katedra Limnologii UG jest wydawcą serii „Badania Limnologiczne / Limnological Research”, w ramach której publikowane są opracowania o charakterze monograficznym prezentujące rezultaty prowadzonych przez jednostkę badań jeziornych. Na szczególną uwagę zasługują atlasowe opracowania ekosystemów jeziornych niewielkich obszarów lub regionów geograficznych, a w odniesieniu do terytorium całego kraju *Baza danych jezior Polski i jej wykorzystanie w badaniach limnologicznych*, powstała w ramach międzyuczelnianego projektu badawczego finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki.

Atlasy i monografie jezior obszarów chronionych:

- Barańczuk J., Borowiak D. (red.), 2010, *Atlas jezior Zaborskiego Parku Krajobrazowego*, Wydawnictwo KLUG, Gdańsk, „Badania Limnologiczne”, t. 6.
- Borowiak D. (red.), 2007, *Jeziora Kaszubskiego Parku Krajobrazowego*, Wydawnictwo KLUG, Gdańsk, „Badania Limnologiczne”, t. 5.
- Borowiak D. (red.), 2007, *Atlas jezior Kaszubskiego Parku Krajobrazowego*, Wydawnictwo KLUG, Gdańsk, „Badania Limnologiczne”, t. 4.

Publikacje o charakterze monograficznym:

- Sobolewski W., Borowiak D., Borowiak M., Skowron R., 2014, *Baza danych jezior Polski i jej wykorzystanie w badaniach limnologicznych*, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej – Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, Lublin.
- Borowiak D., 2011, *Właściwości optyczne wód jeziornych Pomorza*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Bajkiewicz-Grabowska E., 2010, *Czyste jeziora Pomorza – diagnoza*, Wydawnictwo KLUG, Gdańsk, „Badania Limnologiczne”, t. 7.
- Lange W., 2005, *Jeziora górnej Raduni i jej zlewnia w badaniach z udziałem Stacji Limnologicznej w Borucinie*, Wydawnictwo KLUG, Gdańsk, „Badania Limnologiczne”, t. 3.
- Bajkiewicz-Grabowska E., 2002, *Obieg materii w systemach rzeczno-jeziornych*, Wydawnictwo Wydział Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Borowiak D., 2000, *Reżimy wodne i funkcje hydrologiczne jezior Nizy Polskiego*, Wydawnictwo KLUG, Gdańsk, „Badania Limnologiczne”, t. 2.

Osiągnięcia dydaktyczne

Działalność dydaktyczna od samego początku istnienia jednostki stanowi ważny element aktywności zawodowej jej pracowników. Odkąd w latach 90. XX wieku jej pierwszy kierownik – dr hab. prof. UG Władysław Lange, opracował założenia i współtworzył programy studiów dla kierunku geografia UG oraz aktywnie uczestniczył w kształtowaniu programu ówczesnej specjalizacji z zakresu hydrologii i klimatologii, w ofercie studiów geograficznych pojawiła się bogata liczba kursów obowiązkowych oraz fakultatywnych uszczegóławiających wybrane dziedziny badań jeziornych. W ciągu ostatnich 20 lat studenci gdańskiego ośrodka geograficznego mieli okazję uczestniczyć w takich zajęciach prowadzonych przez członków zespołu limnologicznego, jak: limnologia, morfologia jezior, hydrologia jezior, metody badań (analiz) limnologicznych czy ochrona i rekultywacja jezior. Pracownicy jednostki sprawują także opiekę naukową nad dyplomantami, przy czym uprawnienia do takiej opieki ma obecnie ośmioro nauczycieli akademickich – dwoje ze stopniem doktora habilitowanego oraz sześcioro ze stopniem doktora. W Katedrze Limnologii są prowadzone seminaria (magisterskie i licencjackie)

przeznaczone dla studentów kierunków geografia oraz gospodarka przestrzenna. W latach 2000–2004 seminarium było także prowadzone dla studentów kierunku ochrona środowiska.

Od powstania jednostki w 1993 roku członkowie zespołu wypromowali łącznie 242 magistrantów na kierunkach geografia (88,4%), gospodarka przestrzenna (7,9%), ochrona środowiska (3,7%) oraz 94 licencjatów na kierunku geografia. Zdecydowaną większość wypromowanych (92,9%) stanowili studenci studiów stacjonarnych.

Istotnym przejawem działalności dydaktycznej zespołu jest jego zaangażowanie w wydawanie podręczników akademickich oraz przewodników metodycznych z zakresu hydrologii oraz limnologii. Przekonanie, że brak tego typu publikacji jest podstawową przeszkodą w rozwoju badań limnologicznych w Polsce, skłoniło pod koniec lat 80. XX wieku doc. dr. hab. Władysława Langego do zostania autorem rozdziału poświęconego badaniu jezior i zbiorników w *Przewodniku do hydrograficznych badań terenowych* (Wyd. PWN, Warszawa 1989), a następnie do aktywizacji członków zespołu do przygotowania i wydania skryptu *Metody badań fizycznolimnologicznych* (Wyd. UG, Gdańsk 1993). Z kolei dr hab. prof. UG Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska jest współautorką podstawowych podręczników i przewodników z zakresu nauk o wodzie (*Hydrologia ogólna, Hydrometria, Przewodnik do ćwiczeń z hydrologii ogólnej, Podstawy hydrometeorologii*), wydawanych i wielokrotnie wznawianych przez czołowe polskie wydawnictwo naukowe – PWN, z których korzystają studenci polskich uczelni wyższych (uniwersytetów, politechnik i akademii rolniczych) takich kierunków, jak: geografia, geologia, gospodarka wodna, ochrona środowiska czy inżynieria środowiska.

Pracownicy Katedry Limnologii biorą także czynny udział w organizacji przedsięwzięć o charakterze popularnonaukowym przeznaczonych zarówno dla dzieci, młodzieży, jak i osób dorosłych. Na Stacji Limnologicznej w Borucinie, w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki, corocznie odbywają się prelekcje i pokazy na temat zagadnień związanych ze stanem czystości i ochroną jezior. Jednostka współpracuje ze szkołami oraz uczelniami wyższymi (m.in. z Wydziałem Nauk o Ziemi UMK w Toruniu, Wydziałem Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego oraz Politechniką Gdańską), uczestnicząc w przygotowywaniu i realizacji wykładów, kursów, warsztatów oraz zajęć terenowych z zakresu hydrologii i limnologii.

Ponadto członkowie zespołu angażują się w kampanie informacyjno-edukacyjne, jak choćby uczestnictwo w projekcie dofinansowanym ze środków

Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2013): „Cenniejsza od złota – zasoby, jakość i gospodarowanie wodą w Polsce”. Katedra jest też od 2013 roku organizatorem (wraz z Pomorskim Porozumieniem Oddziałów Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Gdańsku, Polskim Towarzystwem Geograficznym – Oddział Gdańsk i Ligą Ochrony Przyrody Okręg Gdańsk) Pomorskich Sejmików Krajoznawczych z cyklu „Mijające Krajobrazy Polski”. Kierownik Katedry prowadził sesje naukowe: „Jeziora w krajobrazie i gospodarce Pomorza” (2013), „Pomorze Gdańskie – mijające krajobrazy Kociewia” (2014), „Mijające krajobrazy Żuław Wiślanych” (2015).

Inne osiągnięcia

Pracownicy Katedry Limnologii aktywnie uczestniczą w pracach Polskiego Towarzystwa Limnologicznego, a wyrazem tego zaangażowania jest obecność członków zespołu we władzach PTLim, a także organizacja konferencji naukowych oraz działalność wydawnicza pod jego auspicjami. Doktor habilitowany prof. UG Władysław Lange był jednym ze współzałożycieli powołanego w 2002 roku Towarzystwa, a w latach 2002–2005 pełnił również funkcję jego wiceprezesa. Z kolei dr hab. prof. UG Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska sprawowała funkcję prezesa PTLim przez dwie kadencje (2006–2012), a prof. dr hab. Dariusz Borowiak w tym samym okresie był przewodniczącym Komisji Rewizyjnej Towarzystwa. Od roku 2012 oboje są członkami Zarządu tego stowarzyszenia naukowego.

Zaangażowanie w działalność PTLim sprawia, że członkowie zespołu współorganizowali także trzy Ogólnopolskie Konferencje Limnologiczne (Borucino 1998, Wdzydze Kiszewskie 2008, Szelment 2009), Warsztaty Limnologiczne dla młodych pracowników naukowych (Borucino 2004) oraz II Międzynarodową Konferencję „Water resources and wetlands” (Tulcza, Rumunia 2014). Ponadto w Katedrze Limnologii od 2006 roku znajduje się redakcja „Limnological Review” (dr hab. prof. UG Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska – redaktor naczelny w latach 2006–2012, dr hab. prof. UG Dariusz Borowiak – sekretarz redakcji od 2006 oraz redaktor naczelny od 2013), oficjalnego wydawnictwa PTLim, kwartalnika znajdującego się na liście B punktowanych czasopism naukowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego – 12 punktów.

(opracowała Magdalena Borowiak)

Pracownicy jednostki

DR HAB. PROF. UG ELŻBIETA BAJKIEWICZ-GRABOWSKA

Pracownikiem Uniwersytetu Gdańskiego jest od 2005 roku, doktor habilitowany nauk o Ziemi w specjalności geografia, specjalistka z zakresu: geografii fizycznej, hydrologii, limnologii. Absolwentka kierunku geografia (1972) na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego (promotor: dr Helena Werner-Więckowska). Stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii uzyskała w 1983 roku na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych UW (*Identyfikacja parametrów hydrogramu jednostkowego na podstawie fizycznych własności zlewni*, promotor: prof. dr hab. inż. Urszula Soczyńska), a stopień doktora habilitowanego w 2003 roku na tym samym Wydziale (*Obieg materii w systemach rzeczno-jeziornych*, recenzenci: prof. dr hab. Bogusław Zdanowski (wydawniczy), prof. dr hab. Anna Hillbricht-Ilkowska, prof. dr hab. Marek Nawalany, prof. dr hab. Małgorzata Gutry-Korycka). Jest autorką 137 publikacji naukowych (w tym 10 podręczników i monografii oraz 127 artykułów), promotorką trojga doktorów, 97 magistrów, 30 magistrów inżynierów, 17 licencjatów, 14 inżynierów.

Karierę zawodową rozpoczęła jako pracownik techniczny w Zakładzie Hydrologii WGiSR UW (1972–1975), następnie była starszym asystentem w Zakładzie Hydrologii WGiSR UW (1975–1983), adiunktem w Zakładzie Hydrologii WGiSR UW (1983–1998), adiunktem w Katedrze Kartografii Instytutu Fotogrametrii i Kartografii Wydziału Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej (1995–2007). W latach 2006–2008 pracowała jako profesor UG w Katedrze Limnologii Instytutu Geografii WBOiG UG, a następnie WOiG UG (od 2008). Pełniła funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Fotogrametrii i Kartografii ds. naukowych na Wydziale Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej (2002–2005), kierownika Zakładu Kartografii WGiK PW (2003–2005), Katedry Limnologii WBGiO UG (2006–2008), a obecnie jest kierownikiem Katedry Limnologii WOiG UG (od 2008). Była członkiem

Rady Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych UW (2003–2005), Rady Wydziału Geodezji i Kartografii PW (2003–2007), Rady Wydziału Biologii, Oceanografii i Geografii (2006–2008), obecnie – Wydziału Oceanografii i Geografii UG (od 2008). Doktor habilitowany prof. UG Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska należy do licznych stowarzyszeń i organizacji naukowych: Polskiego Towarzystwa Limnologicznego (prezes w latach 2006–2009 i 2010–2013), Stowarzyszenia Hydrologów Polskich (członek Zarządu w okresie 2006–2009 i 2010–2013), Komisji Hydrologicznej PTG (od 2003); Sekcji Hydrologii i Gospodarki Wodnej Komitetu Gospodarki Wodnej PAN (od 2008), Zespołu Problemowego PAN ds. Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Żuław i Dłty Wisły (od 2006), Rady Naukowej Wigierskiego Parku Narodowego (od 2009), Rady Naukowej IMGW (2007–2008), Polskiego Towarzystwa Geofizycznego. Była redaktorem naczelnym czasopisma „Limnological Review” (2006–2009, 2009–2012), wchodzi w skład rady redakcyjnej czasopisma „Studia Limnologica et Telmatologica” (od 2006; od 2014 redaktor tematyczny – hydrologia) oraz czasopisma Katedry Limnologii UG „Badania Limnologiczne”. Ekspert Narodowego Centrum Nauki w panelu tematycznym ST10 A Nauki o Ziemi: OPUS2, OPUS4, OPUS6, Preludium 2012, OPUS10; ekspert NIK w temacie nr P/13/143 „Zapobieganie eutrofizacji jezior na terenie województwa pomorskiego”, członek Wydziałowej Komisji Recenzentów WOiG UG (2013–2015). Została odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2014). Jej zainteresowania badawcze obejmują takie tematy, jak: hydrologia jezior, obieg wody w krajobrazie młodoglacjalnym, ocena odporności geokosystemów jezior na presję antropogeniczną.

DR HAB. PROF. UG DARIUSZ BOROWIAK

Pracuje na Uniwersytecie Gdańskim od 1989 roku, jest doktorem habilitowanym nauk o Ziemi w specjalności geografia fizyczna, hydrologia, limnologia. Ukończył studia na kierunku geografia (1988) na Wydziale Biologii,

Geografii i Oceanografii UG (*Analiza układów odwadniania powierzchniowego na przykładzie sieci rzecznej Republiki Panamskiej*, promotor: dr hab. Jan Drwal). Stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii uzyskał w 1998 roku na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii UG (*Reżim wodny jezior Niżu Polskiego jako podstawa oceny ich funkcji hydrologicznych*, promotor: dr hab. prof. UG Władysław Lange), a stopień doktora habilitowanego w 2011 roku na Wydziale Nauk o Ziemi Uniwersytetu Szczecińskiego (*Właściwości optyczne wód jeziornych Pomorza*, recenzenci: dr hab. prof. UG Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska, prof. dr hab. Adam Choński, prof. dr hab. Andrzej Jankowski). Jest autorem 71 publikacji naukowych (w tym trzech monografi, 40 rozdziałów w monografiach, 28 artykułów), redaktorem sześciu książek. Wypromował 23 prace magisterskie oraz 28 licencjackich.

Karię zawodową zaczynał jako nauczyciel geografii i biologii w Szkole Podstawowej nr 23 w Gdyni (1987–1988). Następnie pracował jako asystent stażysta i asystent w Katedrze Hydrologii i Klimatologii UG (1989–1993), asystent w Zakładzie Limnologii UG (1993–1996), asystent (1996–1998), adiunkt (1998–2012) i w końcu profesor UG (od 2012) w Katedrze Limnologii UG. Pełnił funkcje prodziekana ds. studenckich Wydziału OiG UG (od 2013) oraz kierownika Stacji Limnologicznej UG w Borucinie (od 2012). Jest lub był członkiem: Senackiej Komisji Organizacji i Rozwoju (od 2013), Uczelnianego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (od 2013), Wydziałowej Komisji Wyborczej (2012–2013), Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (od 2013), Rady Wydziału OiG UG (od 2011), Rady Wydziału BGiO UG (1993–1999 i 2002–2005). Należy do Polskiego Towarzystwa Limnologicznego (członek od 2001, przewodniczący Komisji Rewizyjnej – 2006–2012, członek Zarządu / redaktor naukowy od 2013), jest członkiem American Society of Limnology and Oceanography (ASLO) (od 1993) oraz International Association of Hydrological Sciences (IAHS) (od 1993), sekretarzem redakcji czasopisma „Limnological Review” (od 2006), później również jego redaktorem naczelnym (od 2013), a także członkiem Rady Redakcyjnej serii wydawniczej „Badania Limnologiczne”. W latach 1995–1999 był członkiem Rady Naukowo-Społecznej Suwalskiego Parku Krajobrazowego, a w okresie 2006–2010 Kaszubskiego Parku Krajobrazowego. Dwukrotnie otrzymał nagrodę JM Rektora Uniwersytetu Gdańskiego – indywidualną I stopnia (2012) oraz indywidualną II stopnia (2001). Jego zainteresowania badawcze to: limnologia fizyczna (właściwości optyczne wód jeziornych, wykorzystanie charakterystyk optycznych w ocenie stanu

ekologicznego ekosystemów jeziornych, ustroje tlenowe jezior), hydrologia obszarów pojeziernych (odpływ rzeczny i rola jezior w transformacji odpływu powierzchniowego, zasoby wodne zlewni pojeziernych, ustroje wodne rzek).

DR MAGDALENA BOROWIAK
adiunkt

Na Uniwersytecie Gdańskim pracuje od 1996 roku. Jest doktorem nauk o Ziemi w zakresie geografii, specjalistką z dziedziny: geografii fizycznej, hydrologii, limnologii. Ukończyła studia na kierunku geografia (1993) na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii UG (*Związek między strukturą hydrograficzną a charakterystykami hydrochemicznymi zlewni Łeby po Miłoszewo*, promotor: prof. dr hab. Jan Drwal). Stopień doktora uzyskała w 2004 roku na tym samym Wydziale (*Hydrograficzne uwarunkowania cech chemicznych wód powierzchniowych delty Wisły*, promotor: prof. dr hab. Jan Drwal). Jest autorką 41 publikacji naukowych, promotorką 10 prac magisterskich oraz 12 licencjackich. Karierę zawodową rozpoczęła jako nauczyciel geografii w XV Liceum Ogólnokształcącym w Gdańsku (1993–1994), następnie była pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Zakładzie Limnologii UG (1996–1998), a obecnie w Katedrze Limnologii UG (od 1998). Pełniła funkcje: członka Rady Wydziału OiG UG (2008–2012), zastępcy dyrektora Instytutu Geografii UG ds. dydaktycznych (2008–2012), prodziekana ds. studenckich Wydziału OiG UG (2012–2013). Obecnie jest członkiem Rady Instytutu Geografii UG (od 2008) i Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej UG (od 2013). Ukończyła kurs dydaktyki akademickiej (2010), warsztaty „Projektowanie programów studiów w oparciu o efekty kształcenia” (2011), Szkołę Tutorów Collegium Wratislaviense (2014). Jest sekretarzem Komisji PAN O/Gdańsk ds. Gospodarki Wodnej Delty Wisły (od 1997), przynależy także do Polskiego Towarzystwa Limnologicznego (od 2007). Wśród jej zainteresowań badawczych są: antropogeniczne przemiany stosunków wodnych w dorzeczach rzek Pomorza i ich wpływ na cechy chemiczne wód powierzchniowych oraz abiotyczne właściwości wód

jeziornych, hydrologia obszarów zurbanizowanych, wielkość odpływu ze zlewni pojeziernych jako funkcja struktury hydrograficznej ich zlewni, rola obiegu wody w kształtowaniu cech jakościowych wód jeziornych.

DR KAMIL NOWIŃSKI
adiunkt

Jest pracownikiem Uniwersytetu Gdańskiego od 1998 roku, doktorem nauk o Ziemi w zakresie geografii, specjalistą z dziedzin: geografii fizycznej, hydrologii, limnologii. Ukończył studia na kierunku geografia (1998) na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii UG (*Zagrożenia degradacyjne wybranych jezior lobeliowych Pojezierza Bytowskiego*, promotor: dr hab. prof. UG Władysław Lange). Stopień doktora uzyskał w 2010 roku na tym samym Wydziale (*Rola jezior w transformacji jakości wód systemu Raduni*, promotor: dr hab. prof. UG Jerzy Jańczak). Jest autorem 71 publikacji naukowych, promotorem 15 prac licencjackich.

Kariere zawodową rozpoczynał w Katedrze Limnologii jako pracownik naukowo-dydaktyczny (1998–1999), później był tam pracownikiem dydaktycznym (1999–2001) i znowu pracownikiem naukowo-dydaktycznym (2001–2006). W latach 2006–2013 był pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Zakładzie Geografii Pojezierzy. Obecnie pracuje na tym samym stanowisku w Katedrze Limnologii (od 2013). Jest kierownikiem studenckich praktyk zawodowych na Wydziale Oceanografii i Geografii (od 2011), koordynatorem warsztatów w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki (od 2009). Ukończył: Warsztaty Szkoleniowe Analityki Laboratoryjnej (Ustroń 2000), kurs z zakresu hydrobiologii (Instytut Hydrobiologiczny Uniwersytetu w Bitoli, Ohrid 2003), Międzynarodowe Warsztaty Limnologiczne nad Bajkałem (Limnological Institute SB RAS, Irkutsk i Baikal Institute of Nature Management, Russian Academy of Sciences Siberian Branch, Ulan Ude 2006), warsztaty limnologiczne na wyspach Wałaaam na jeziorze Ładoga (2009), warsztaty w Państwowym Uniwersytecie Hydroklimatologicznym w Sankt Petersburgu (2009).

Brał udział w ekspedycjach obejmujących badania limnologiczne jezior Spitsbergenu (2001) oraz badania limnologiczne jezior i fiordów północnego Spitsbergenu (2005). Odbił staże w firmie Hydrolab w ramach projektów: „Komercjalizacja wyników badań oraz kreowanie postaw przedsiębiorczych przez Akademię Morską w Gdyni” (2011) oraz „Rozwój kwalifikacji kadr systemu B+R i wzrost świadomości roli nauki w rozwoju gospodarczym” (2012). Ukończył Szkołę Tutorów Collegium Wratislaviense (2014). Przynależy do Polskiego Towarzystwa Limnologicznego (członek założyciel od 2002). Jego zainteresowania badawcze obejmują: zagrożenia degradacyjne i ochronę jezior, dynamikę i mieszanie wód jeziornych, transformację jakościową wód w jeziorach przepływowych, przyrodnicze uwarunkowania występowania i trwałości jezior lobeliowych.

DR WOJCIECH MAŚLANKA
starszy wykładowca

Na Uniwersytecie Gdańskim pracuje od 1993 roku. Jest doktorem nauk o Ziemi w zakresie geografii, specjalistą z dziedzin: geografia fizyczna, hydrologia, limnologia. Ukończył studia na kierunku geografia (1991) na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii UG (*Rola naturalnych cech limnologicznych jezior w kształtowaniu ich odporności na antropopresję (na przykładzie wybranych zbiorników Pojezierza Olsztyńskiego)*, promotor: dr hab. prof. UG Władysław Lange). Stopień doktora uzyskał w 2002 roku na tym samym Wydziale (*Abiotyczna struktura wybranych jezior Pojezierza Pomorskiego jako podstawa oceny zaawansowania ich współczesnych przemian*, promotor: dr hab. prof. UG Władysław Lange). Jest promotorem 14 prac magisterskich oraz 16 licencjackich.

Początkowo pracował jako inspektor w Wydziale Ochrony Środowiska (1991–1993), następnie pracownik naukowo-dydaktyczny w Zakładzie Limnologii (1993–1998), Katedrze Limnologii (1998–2006) i Zakładzie Geografii Pojezierzy (2006–2013). Obecnie jest pracownikiem dydaktycznym

w Zakładzie Geografii Pojezierzy oraz Katedrze Limnologii (od 2013). Jego zainteresowania badawcze obejmują: charakterystykę fizyczno-chemiczną środowiska wodnego jezior i wpływ antropopresji na jej przemiany, rolę jezior w kształtowaniu obiegu ładunków substancji biogennych.

DR WŁODZIMIERZ GOLUS
asystent

Pracuje na Uniwersytecie Gdańskim od 2014 roku. Jest doktorem nauk o Ziemi w zakresie geografii, specjalistą z dziedzin: geografia fizyczna, hydrologia, limnologia. Ukończył studia na kierunku geografia (2006) na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii UG (*Warunki występowania i cechy hydrograficzne oczek zlewni górnej Raduni*, promotor: dr Magdalena Borowiak). Stopień doktora uzyskał w 2014 roku na Wydziale Oceanografii i Geografii UG (*Obieg materii w małych zbiornikach pojeziernych*, promotor: dr hab. prof. UG Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska).

Od 2006 roku pracuje jako instruktor pływania, a od 2004 jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Katedrze Limnologii. Przynależy do European Pond Conservation Network (od 2009). Wśród jego zainteresowań badawczych są: rola oczek i niewielkich zbiorników wodnych w środowisku, obieg wody oczek w krajobrazie pojeziernym, funkcjonowanie oraz rola obszarów bezodpływowych wysoczyzn morenowych i równin sandrowych, właściwości hydrochemiczne wody małych obiektów hydrograficznych.

MGR MACIEJ MARKOWSKI
asystent

Pracuje na Uniwersytecie Gdańskim od 2014 roku. Jest specjalistą z zakresu: geografii fizycznej, hydrologii, limnologii, absolwentem kierunku geografia (2007) na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii UG (*Diagnoza stanu i fizycznolimnologiczne odrębności jezior lobeliowych Borów Tucholskich i Równiny Charzykowskiej*, promotor: dr hab. prof. UG Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska).

Pracuje jako analityk danych w Jeppesen Poland (od 2007) oraz jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Katedrze Limnologii (od 2014). Jego zainteresowania badawcze obejmują: diagnozę stanu, obieg wody i hydrologiczne uwarunkowania funkcjonowania jezior lobeliowych, rolę oddziaływania falowania wiatrowego w procesie powstawania resuspensji osadów jeziornych, stan troficzny i ekologiczny jezior.

MGR JACEK BARAŃCZUK
pracownik naukowo-techniczny

Pracuje na Uniwersytecie Gdańskim od 2006 roku. Jest specjalistą z zakresu limnologii. Studia ukończył na kierunku geografia (2002) na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii UG (*Próba wyznaczenia zmienności opadów rzeczywistych na Stacji Limnologicznej w Borucinie w latach 1991–2000*, promotor: dr hab. prof. UG Władysław Lange). Jest autorem 44 publikacji naukowych, w tym redaktorem jednej książki. Laureat piątej edycji „InnoDoktorant – stypendia dla doktorantów” w 2013 roku, został zakwalifikowany przez Akademię

Morską do półrocznego (styczeń–czerwiec 2012) stażu w firmie PERMUD w ramach projektu „Komercjalizacja wyników badań i kreowanie postaw przedsiębiorczych przez Akademię Morską w Gdyni” prowadzonego przez Akademię Morską w Gdyni jako część Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki”, priorytet VIII: Regionalne kadry gospodarki, działanie 8.2. Transfer wiedzy.

Od 2006 roku jest zatrudniony jako pracownik naukowo-techniczny w Katedrze Limnologii. Przynależy do Polskiego Towarzystwa Limnologicznego, Stowarzyszenia Hydrologów Polskich.

MGR PIOTR LICBARI
pracownik naukowo-techniczny

Pracuje na Uniwersytecie Gdańskim od 1976 roku. Jest specjalistą z zakresu hydrologii, limnologii. Ukończył studia na kierunku geografia (1977) na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii UG. Jest autorem dwóch publikacji naukowych, uczestnikiem projektu badawczego „Basen jeziora Druzno” (1987–1989).

Był zatrudniony jako pracownik fizyczny na Stacji Limnologicznej w Borucinie (1976–1986), następnie pracownik naukowo-techniczny w Katedrze Hydrologii i Klimatologii (1986–1993), Zakładzie Limnologii (1993–1998), Katedrze Limnologii (1998–2005), Zakładzie Geografii Pojezierzy (2006–2013) i obecnie ponownie w Katedrze Limnologii (od 2013). Został uhonorowany nagrodą JM Rektora Uniwersytetu Gdańskiego (2015). Jego zainteresowania badawcze obejmują trendy i okresowość zjawisk przyrodniczych.

MGR EWA WALKUSZ
pracownik naukowo-techniczny

Na Uniwersytecie Gdańskim pracuje od 2007 roku. Jest specjalistką z zakresu: geografii fizycznej, hydrologii, limnologii. Ukończyła studia na kierunku geografia (2005) na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii UG (*Hydrologiczne warunki migracji nutrietów w zlewni Borucinki*, promotor: dr hab. prof. UG Władysław Lange), była słuchaczką Środowiskowego Studium Doktoranckiego z Biologii i Oceanologii na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii (2005–2007).

Pracowała jako referent w Zespole Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Kartuzach (2005–2006), pracownik naukowo-techniczny w Zakładzie Geografii Pojezierzy Instytutu Geografii UG (2007–2013). Obecnie zatrudniona jest na tym samym stanowisku w Katedrze Limnologii (od 2013). Pełni funkcję analityka w laboratorium hydrochemicznym Katedry Limnologii oraz Stacji Limnologicznej w Borucinie, pracownika administracyjnego Katedry Limnologii. Prywatnie jest mężatką, matką dwójki dzieci. Mieszka w Borucinie.

Pracownia Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji Geograficznej

Historia Pracowni

Decyzją rektora Uniwersytetu Gdańskiego z dniem 1 października 1973 roku powołany został w Instytucie Geografii samodzielny Zakład Kartografii, który od 1 stycznia 1982 (po rozwiązaniu Instytutu Geografii) przemianowany został na Zakład Kartografii i Fotointerpretacji. Do momentu powstania Zakładu przynależność organizacyjna pracowników kartografii zmieniła się dwukrotnie. W ramach byłej Wyższej Szkoły Pedagogicznej należeli oni do Katedry Geografii Fizycznej. Z chwilą powołania Uniwersytetu w 1970 roku i związanymi z tym zmianami organizacyjnymi powołano Zakład Geologii i Kartografii, z którego w 1973 wyodrębniony został Zakład Kartografii. Funkcję kierownika powierzono dr. Janowi Szelidze.

Zakład w chwili powstania mieścił się w jednym pokoju w budynku Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi przy ul. Czolgistów w Gdyni. Od tego czasu kilkakrotnie był przeprowadzany, zmieniał nie tylko budynki, ale i miasta. Po Gdyni jego siedzibą był przez dwa lata barak przy ul. Bażyńskiego 1b w Gdańsku-Oliwie, po nim budynek Instytutu Geografii przy ul. Marchlewskiego 16a w Gdańsku-Wrzeszczu. Od lipca 1981 roku przez dwa lata Zakład mieścił się w Sopocie-Kamiennym Potoku, w budynku przy ul. Zamkowa Góra 11. Następnie wrócił do odremontowanego budynku przy ul. Marchlewskiego 16a. W tym czasie posiadał pracownię fotoreprodukcyjną i poligraficzną, zajmując trzy pomieszczenia piwniczne. Od 1 stycznia 1982 roku Zakładowi Kartografii i Fotointerpretacji powierzono również opiekę nad składnicą map, w której pracowało dwóch pracowników.

Skład osobowy Zakładu w 1983 roku liczył 15 osób: dr hab. Jan Szeliga, dr Maria Pelczar, dr Jan Ziółkowski, dr inż. Kazimierz Furmańczyk, mgr Walerian Markiewicz, mgr Alina Okrągła, mgr inż. Pavel Neytchev, mgr Krystyna Sznajderska, mgr Jolanta Rembowska-Tabaro, mgr Jerzy Prajs, starszy technik Paweł Kondrakiewicz, mgr Jan Heńsel, starszy technik Rita Sakowska, starszy technik Irena Mikołajczak, starszy technik Czesław Ciechanowicz.

Z odejściem na emeryturę dr. hab. prof. UG Jana Szeligi w 1994 roku Zakład Kartografii i Fotointerpretacji przekształcono w Pracownię Kartografii i Fotointerpretacji. Jej nowym kierownikiem został dr Jan Ziółkowski. Pracownię włączono w struktury Katedry Limnologii pod kierownictwem dr. hab. prof. UG Władysława Langego. W 2005 roku na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii ponownie powołany został Instytut Geografii, obejmujący swoją strukturą wszystkie dotychczas istniejące na Wydziale jednostki kierunku geografia. W międzyczasie opiekę nad składnicą map powierzono Katedrze Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska. Z przyczyn merytoryczno-finansowych zaprzestano działalności pracowni fotoreprodukcyjnej i poligraficznej. Tym samym zmniejszył się skład osobowy Pracowni Kartografii i Fotointerpretacji. Pozostało pięcioro pracowników – trzech naukowo-dydaktycznych, jeden dydaktyczny oraz jeden naukowo-techniczny. W 1994 roku został zatrudniony jako asystent mgr Przemysław Jujka, który z przyczyn formalnych musiał odejść w 2002 roku. Na jego miejsce przyjęto mgr Agnieszkę Strzałę.

Niespodziewana śmierć dr. hab. prof. UG Władysława Piotra Langego spowodowała, że z dniem 1 lutego 2006 roku rektor powierzył kierownictwo Katedry dr. hab. Elżbiecie Bajkiewicz-Grabowskiej. W tym samym czasie Pracownię Kartografii i Fotointerpretacji, pozostającą nadal w strukturach Katedry Limnologii, przemianowano na Pracownię Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji Geograficznej. Zły stan zdrowia dr. Jana Ziółkowskiego spowodował, że musiał się poddać długotrwałemu leczeniu.

1 października 2007 roku kierownikiem Pracowni został dr inż. Pavel Neytchev. W 2008 została w niej zatrudniona mgr Sylwia Rudyk. W 2010 roku po nierównej walce z chorobą odszedł na zawsze dr Jan Ziółkowski. W tym samym roku z przyczyn formalnych musiała odejść z pracy mgr Agnieszka Strzała. Jej etat został wypożyczony do zasilenia składu osobowego nowo powstającego przy Wydziale Oceanografii i Geografii UG Centrum GIS. W 2013 roku doktoryzowała się mgr Sylwia Rudyk. Natomiast w 2014 odeszła na emeryturę mgr Krystyna Sznajderska. W chwili obecnej, w grudniu 2015 roku, w skład Pracowni Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji Geograficznej wchodzi: dr inż. Pavel Neytchev – kierownik, dr Sylwia Rudyk – adiunkt.

Osiągnięcia naukowe

Działalność naukowa Pracowni Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji Geograficznej, zgodnie z jej nazwą i przygotowaniem specjalistycznym pracowników, obejmuje zagadnienia związane z kartografią, teledetekcją oraz z wykorzystaniem systemów informacji geograficznej w badaniach elementów otaczającego środowiska geograficznego. Od samego początku istnienia jednostki, jeszcze pod nazwą Zakład Kartografii i Fotointerpretacji, obszarem zainteresowań wynikającym z jej położenia geograficznego było Pomorze, wybrzeże i Bałtyk. Chociaż nie tylko, bo podejmowano także tematykę dotyczącą większych i bardziej odległych terenów. W zakresie kartografii problematyka badawcza obejmowała historię kartografii, kartografię morską oraz kartografię tematyczną. W dziedzinach tych prowadzono głównie badania własne, w znacznej mierze związane z realizacją tematów na kolejne stopnie naukowe.

W zakresie historii kartografii prowadzono badania nad rozwojem kartografii wielko-, średnio- i drobnoskalowej Pomorza Gdańskiego i Bałtyku, obejmując nimi okres do końca XVIII wieku. Szczególnie dużo uwagi poświęcono badaniom dokładności map wybrzeża – lądowego i morskiego, a także pojedynczym mapom, grupom map i dawnym kartografom. Wyniki badań z historii kartografii opublikowane zostały w kilkunastu artykułach oraz w opracowaniu książkowym z 1982 roku autorstwa Jana Szeligi pt. *Rozwój kartografii Wybrzeża Gdańskiego do 1772 roku* (Ossolineum), będącym syntezą dotychczasowych wyników uzyskanych w tej dziedzinie.

W zakresie kartografii morskiej tematyka prac dotyczyła głównie morfometrii wielkich i małych form dna oceanów oraz dokładności pomiarów karto- i morfometrycznych dla dużych obszarów. Oddzielnym zagadnieniem były i są prace z morfometrii Bałtyku. Trzykrotny udział pracowników Zakładu w rejsach antarktycznych był podstawą opracowań i publikacji dotyczących kartografii morskiej tamtych rejonów, głównie Zatoki Admiralicji i mórz otaczających polską stację antarktyczną na Wyspie Króla Jerzego. W oparciu o własne zdjęcia lotnicze wykonano mapę sytuacyjno-batymetryczną Zatoki Admiralicji, a na podstawie materiałów zebranych w wyprawie BIOMASS-FIBEX wykonano 48 map w skali 1:1 000 000 rejonu polskich badań, które utworzyły *Atlas of oceanobiological results of Drake Passage and the Bransfield Strait*, zreprodukowany fotograficznie w 16 egzemplarzach. Na zamówienie

Wiedzy Powszechnej opracowano 18 map oraz 395 haseł do działu „Oceanografia” w *Encyklopedii geografii świata*.

Kartografia tematyczna reprezentowana była w pracach Zakładu zarówno w dziale ekonomicznym, jak i fizycznogeograficznym. W zakresie kartografii ekonomicznej badania dotyczyły osadnictwa wiejskiego województwa gdańskiego i metod jego przedstawiania na mapach. Problem ten rozpracowano w kilku publikacjach. Jednym z wyników wyprawy do Afganistanu było sporządzenie mapy geomorfologicznej karu doliny Yasek.

W ramach umownych prac naukowo-badawczych realizowanych w Zakładzie opracowano m.in. szereg map tematycznych Kaszubskiego Parku Krajobrazowego metodą fotointerpretacji, szereg map interpretacyjnych ze zdjęć lotniczych środowiska morskiego i lądowego oraz rozmieszczenia wybranych gatunków fauny i flory w rejonie Zatoki Admiralicji. Zbiorową pracę kierowaną przez Zakład był *Atlas województwa gdańskiego*, opracowany w całości w pierworysie, lecz niewydany z powodu braku środków finansowych.

W zakresie fotointerpretacji tematyka naukowa dotyczyła teledetekcyjnych metod badania różnych zagadnień geograficznych i oceanograficznych w rejonach głównych zainteresowań, jakimi były (i są) strefa brzegowa, Pojezierze Kaszubskie oraz obszary polarne. Ze względu na duże zapotrzebowanie na rozwiązywanie rozmaitych problemów teledetekcyjnymi metodami zdecydowana większość opracowań została wykonana na konkretne zamówienie różnych placówek naukowych prowadzących międzyresortowe lub węzłowe problemy badawcze.

Obecnie prace badawcze zespołu Pracowni Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji Geograficznej dotyczą zagadnień związanych z redakcją map i atlasów, kartografią teoretyczną (kartosemiotyka a język mapy), kartografią stosowaną (opracowanie algorytmów Bazy Wiedzy Kartograficznej stosowanych w wysoce zautomatyzowanym procesie redakcji map tematycznych), kartograficzną metodą badań (analiza zmian linii brzegowej obiektów hydrograficznych), teledetekcją stosowaną (metody teledetekcyjne w badaniach zbiorników wodnych) oraz zastosowaniem różnych programów typu GIS w hydrograficznych badaniach środowiska geograficznego. Prace te podejmowane są samodzielnie oraz z udziałem innych placówek krajowych i zagranicznych (Uniwersytet Warszawski, Politechnika Warszawska, Akademia Rolnicza i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Wrocławski, Technische Universität Dresden, University of Regina i inne).

Członkowie zespołu Pracowni (dawnej Zakładu) aktywnie udzielali się i nadal udzielają w pracach wielu krajowych i międzynarodowych stowarzyszeń i komitetów naukowych, takich jak: Oddział Gdański Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Komisja Kartograficzna PTG, Komitet Olimpiady Geograficznej i Nautologicznej PTG, Oddział Kartograficzny PTG, Stowarzyszenie Kartografów Polskich, Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Sekcja Geologiczno-Geograficzna Komitetu Badań Morza Polskiej Akademii Nauk, Komisja Map Polarnych przy Komitecie Badań Polarnych PAN, Sekcja Kartografii Komitetu Geodezji PAN, Komitet ds. Kartografii Ogólnej przy Prezesie Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, Komitet Redakcyjny „Zeszytów Naukowych UG”, Rada Redakcyjna „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”, Zespół Historii Kartografii przy Instytucie Historii Nauki PAN, Komitet Narodowy ds. Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej, Krajowy Komitet Obchodów Międzynarodowego Roku Mapy, Grupa Robocza ds. Kartosemiotyki działająca przy Komisji ds. Teoretycznych i Definicji w Kartografii przy Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej, Komisja Kartografii Teoretycznej przy Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej i inne. Uczestnictwo to nie tylko polegało na byciu „szeregowym członkiem” tych stowarzyszeń i komitetów naukowych, ale w wielu przypadkach członkowie zespołu Pracowni (Zakładu) brali czynny udział w zarządzaniu wspomnianych powyżej zrzeszeń jako członkowie ich zarządów.

Warto przypomnieć, że zespół Pracowni (Zakładu) był organizatorem ogólnopolskich sympozjów (1972, 1977) i konferencji (1983, 1989) poświęconych problemom kartografii morskiej. Również zorganizował sympozjum (1974) i konferencję (1981), które dotyczyły zagadnień naukowo-badawczych z zakresu fotointerpretacji. W 2002 roku był gospodarzem i współorganizatorem Międzynarodowego Sympozjum pt. „The Selected Problems of Theoretical Cartography 2002”, zorganizowanego przez Komisję Kartografii Teoretycznej przy Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej.

Osiągnięcia dydaktyczne

Działalność dydaktyczna pracowników jednostki stanowi ważny element ich aktywności zawodowej. Zgodnie z obowiązującymi programami nauczania na Wydziale Oceanografii i Geografii (wcześniej WBiNoZ oraz WBGiO) zajęcia prowadzone w Pracowni Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji

Geograficznej (wcześniej Zakładu Kartografii i Fotointerpretacji) obejmowały i nadal obejmują przedmioty z I stopnia studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Obecnie zajęcia dydaktyczne prowadzone są na czterech kierunkach na dwóch wydziałach:

- na Wydziale Oceanografii i Geografii:
 - kierunek geografia: kartografia i topografia (wykłady i ćwiczenia laboratoryjne), teledetekcja (wykłady i ćwiczenia audytoryjne), ćwiczenia terenowe z topografii oraz geograficzne systemy informacyjne (wykłady i ćwiczenia laboratoryjne);
 - kierunek gospodarka przestrzenna: geodezja i kartografia (wykłady i ćwiczenia laboratoryjne), geograficzne systemy informacyjne (wykłady);
 - kierunek gospodarka wodna i ochrona zasobów wód: geodezja i kartografia (wykłady, ćwiczenia laboratoryjne oraz ćwiczenia terenowe);
- na Wydziale Biologii:
 - kierunek waloryzacja i zarządzanie zasobami przyrody (II stopień): kartografia i topografia (wykłady i ćwiczenia laboratoryjne).

Celem ułatwienia studentom przygotowania się z poszczególnych przedmiotów do egzaminów od samego początku istnienia jednostki tworzono klasyczne (drukowane) skrypty uczelniane, a w ostatnim czasie przygotowywano również materiały szkoleniowe w postaci zbiorów wykładów w formie prezentacji multimedialnych udostępnianych na nośnikach elektronicznych.

Poniżej podany wykaz przedstawia chronologicznie wybrane publikacje dydaktyczne pracowników Zakładu Kartografii i Fotointerpretacji, jak również Pracowni Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji Geograficznej:

- Furmańczyk K., 1972, *Zarys fotointerpretacji z elementami fotogrametrii*. Cz. 1–2, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, „Skrypty Uczelniane – Uniwersytet Gdański”, cz. 1 (146 s.), cz. 2 (110 s.: fot., rys., wyk.).
- Pelczar M., Szeliga J., Ziółkowski J., 1973, *Zarys kartografii i topografii. Przewodnik do ćwiczeń*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, „Skrypty Uczelniane – Uniwersytet Gdański”, 237 s.: ryc., tab., zał.
- Pelczar M., Szeliga J., Ziółkowski J., 1978, *Zarys kartografii i topografii. Przewodnik do ćwiczeń*, wyd. 2 popr. i uzup., Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, „Skrypty Uczelniane – Uniwersytet Gdański”, 268 s.: ryc., tab., zał.
- Pelczar M., 1979, *Elementy kartografii dla oceanografów*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego (skrypty uczelniane), Gdańsk, 140 s., ryc. 56, zał. 10.

- Furmańczyk K., 1980, *Zarys fotointerpretacji*, wyd.2 popr. i uzup., Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, „Skrypty Uczelniane – Uniwersytet Gdański”, 284 s.: fot., ryc., wykr.
- Furmańczyk K., 1984, *Zarys fotointerpretacji*, wyd. 3, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, „Skrypty Uczelniane – Uniwersytet Gdański”, 284 s.: fot., ryc., wykr.
- Pelczar M., Szeliga J., Ziółkowski J., 1986, *Zarys kartografii i topografii*. Cz. 1–2, wyd. 3 popr. i uzup., Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, „Skrypty Uczelniane – Uniwersytet Gdański”, cz. 1. (278 s.: il., tab.), cz. 2. (131 s.: tabl. ryc., wykr.).
- Pelczar M., Szeliga J., Ziółkowski J., 1991, *Zarys kartografii i topografii*. Cz. 1–2, wyd. 4, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, „Skrypty Uczelniane – Uniwersytet Gdański”, cz. 1. (278 s.: il., tab.), cz. 2. (131 s.: tabl. ryc., wykr.).
- Neytchev P., 1999, *Teledetekcja* (zbiór wykładów w postaci prezentacji multimedialnych), nośnik CD, format prezentacji: pliki PDF, Pracownia Kartografii i Fotointerpretacji Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Neytchev P., 2008, *Kartografia i topografia* (zbiór wykładów w postaci prezentacji multimedialnych), nośnik CD, format prezentacji: pliki PDF, Pracownia Kartografii i Fotointerpretacji Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Neytchev P., 2009, *Geodezja i kartografia dla kierunku Gospodarka Przestrzenna* (zbiór wykładów w postaci prezentacji multimedialnych), nośnik CD, format prezentacji: pliki PDF, Pracownia Kartografii i Fotointerpretacji Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Neytchev P., 2014, *Geodezja i kartografia dla kierunku Gospodarka Przestrzenna* (zbiór wykładów w postaci prezentacji multimedialnych), wyd. 2 popr. i uzup., nośnik CD, format prezentacji: pliki PDF, Pracownia Kartografii i Fotointerpretacji Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Neytchev P., 2014, *Kartografia i topografia* (zbiór wykładów w postaci prezentacji multimedialnych), wyd. 2 popr. i uzup., nośnik CD, format prezentacji: pliki PDF, Pracownia Kartografii i Fotointerpretacji Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Neytchev P., 2015, *Geodezja i kartografia dla kierunku Gospodarka Wodna i Ochrona Zasobów Wód* (zbiór wykładów w postaci prezentacji multimedialnych), nośnik CD, format prezentacji: pliki PDF, Pracownia Kartografii i Fotointerpretacji Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Neytchev P., 2015, *Teledetekcja* (zbiór wykładów w postaci prezentacji multimedialnych), wyd. 2 popr. i uzup., nośnik CD, format prezentacji: pliki PDF, Pracownia Kartografii i Fotointerpretacji Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.

Zespół Pracowni Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji Geograficznej aktywnie uczestniczy w różnorodnych popularyzatorskich przedsięwzięciach organizowanych przez Oddział Kartograficzny PTG, Stowarzyszenie Kartografów Polskich, jak również Główny Urząd Geodezji i Kartografii. Ostatnim przykładem tego jest zrealizowane w maju 2015 roku przedsięwzięcie promujące szeroko pojętą rolę map w służbie społeczeństwu. W ramach obchodów Międzynarodowego Roku Mapy zespół Pracowni wraz z pracownikami Katedry Limnologii zorganizował Ogólnopolską Otwartą Sesję Naukową pt. „Mapa w służbie społeczeństwu” wraz z wystawą map pod tym samym tytułem. Biblioteka Gdańska Polskiej Akademii Nauk przyłączyła się do przedsięwzięcia, użyczając repliki swojej wystawy map pt. *Historia mapy*.

Pracownicy jednostki

DR INŻ. PAVEL NEYTCHEV
starszy wykładowca

Urodził się w 1950 roku w Sofii (Bułgaria). Na Uniwersytecie Gdańskim pracuje od 1980 roku, obecnie w Katedrze Limnologii oraz Pracowni Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji Geograficznej w Instytucie Geografii na Wydziale Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego. Jest specjalistą z zakresu geodezji, fotogrametrii i kartografii. W 1974 roku ukończył studia magisterskie na Wydziale Geodezji Uniwersytetu Architektury, Budownictwa i Geodezji w Sofii (promotor: doc. dr inż. Vladimir Stoynov), stopień doktora uzyskał w 1996 na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego (*Język czy kod kartograficzny – analiza porównawcza*, promotor: prof. dr hab. Wiktor Grygorenko). Pracował jako mgr inż. geodeta w Przedsiębiorstwie Badań Geofizycznych i Wykonywania Map Geologicznych (w Sofii, 1976–1977) i w KIPP „Metallurgprojekt” (w Sofii, 1977–1979).

W 1980 roku został zatrudniony jako pracownik naukowo-techniczny w Zakładzie Kartografii i Fotointerpretacji Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego (1980–1987), potem jako pracownik naukowo-dydaktyczny (asystent, starszy asystent) w tym samym Zakładzie (1987–1994). W latach 1994–1996 był starszym asystentem w Pracowni Kartografii i Fotointerpretacji przy Katedrze Limnologii Uniwersytetu Gdańskiego, a równocześnie (drugie miejsce pracy, pół etatu) nauczycielem informatyki w Środowiskowym Liceum Ogólnokształcącym w Sopocie (1991–1993) oraz w Państwowych Szkołach Budownictwa im. prof. Mariana Osińskiego w Gdańsku (1993–1995). Następnie został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Pracowni Kartografii i Fotointerpretacji przy Katedrze Limnologii Uniwersytetu Gdańskiego (1996–2006), a równocześnie pracował (na umowę zlecenie) jako wykładowca informatyki w Bałtyckiej Wyższej

Szkole Humanistycznej (1997–1999) oraz w Gdańskiej Wyższej Szkole Humanistycznej (1999–2001), a także (drugie miejsce pracy, pół etatu) nauczyciel przedmiotów geodezyjnych w Państwowych Szkołach Budownictwa w Gdańsku (2000–2010) i (na umowę zlecenie) wykładowca przedmiotu topografia w Kaszubsko-Pomorskiej Szkole Wyższej w Wejherowie (od 2007). W latach 2006–2010 był adiunktem w Pracowni Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji Geograficznej przy Katedrze Limnologii Uniwersytetu Gdańskiego. Od 2010 roku jest tam starszym wykładowcą. Ponadto pełni funkcję kierownika tej Pracowni (od 2007).

Jest członkiem Oddziału Kartograficznego Polskiego Towarzystwa Geograficznego (od 1995), w latach 2003–2009 był członkiem, a w okresie 2012–2015 wiceprzewodniczącym jego Zarządu. Działa także jako członek: Sekcji Kartografii Komitetu Geodezji Polskiej Akademii Nauk (od 2000), Komitetu Narodowego ds. Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej (od 1999), Krajowego Komitetu Obchodów Międzynarodowego Roku Mapy (od 2015), Komisji Kartografii Teoretycznej przy Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej (od 1999). Był ponadto członkiem Grupy Roboczej ds. Kartosemiotyki działającej przy Komisji ds. Teoretycznych i Definicji w Kartografii przy Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej (1995–1999).

Wśród jego zainteresowań badawczych są: kartografia teoretyczna (kartosemiotyka a język mapy), kartografia stosowana (opracowanie algorytmów Bazy Wiedzy Kartograficznej stosowanych w wysoce zautomatyzowanym procesie redakcji map tematycznych), kartograficzna metoda badań (analiza zmian linii brzegowej obiektów hydrograficznych), teledetekcja stosowana (wykorzystanie metod teledetekcyjnych w badaniach lądowych zbiorników wodnych).

DR SYLWIA RUDYK
adiunkt

Urodziła się w 1977 roku w Gdańsku. Na Uniwersytecie Gdańskim pracuje od 2008 roku w Katedrze Limnologii oraz Pracowni Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji Geograficznej w Instytucie Geografii Wydziału Oceanografii i Geografii. Jest specjalistą z zakresu: geografii fizycznej, hydrologii, kartografii, GIS. Studia magisterskie ukończyła w 2002 roku na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii UG (promotor: prof. dr hab. Jan Drwal), stopień doktora uzyskała w 2013 na Wydziale Oceanografii i Geografii UG (promotor: prof. dr hab. Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska). Ukończyła kursy: „Wprowadzenie do ArcSDE”, „Budowanie Geobazy”, „Administracja ArcSDE/Oracle”. Odyła staż w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego w Departamencie Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego oraz Departamencie Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami (2002).

Pracowała jako operator systemów GIS w NEOKART Gdańsk / GIS Group Polska (2002–2004), operator stacji fotogrametrycznej w Bałtyckim Centrum SIP Sp. z o.o. (2005), koordynator projektów GIS w Archipelag.NET Sp. z o.o. (2006–2007), starszy inspektor w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku (2007–2013). Obecnie zatrudniona jest na stanowisku pracownika naukowo-dydaktycznego w Katedrze Limnologii UG oraz Pracowni Kartografii, Teledetekcji i Systemów Informacji Geograficznej (od 2008). Brała udział w dwóch projektach badawczych: „Ocena wpływu warunków naturalnych i antropopresji na stan środowiska Rezerwatu Beka ze szczególnym uwzględnieniem jego stosunków wodnych” (2004) oraz „Aplikacje GIS jako narzędzie ewidencjonowania stanu aktualnego i odtwarzania zmian i ewoluowania układu hydrograficznego na podstawie materiałów kartograficznych oraz zobrażeń teledetekcyjnych” (2008). Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego (od 2007).

Jej zainteresowania badawcze obejmują: zmiany hydrograficzne w czasach historycznych, interpretację hydrograficzną stosunków wodnych obszarów

buforowych we wzajemnym oddziaływaniu czynników podmorskich i odładowych, jak i ingerencji człowieka, przetwarzanie danych cyfrowych w systemach informatycznych, zastosowanie technik aplikacyjnych oprogramowania GIS integrującego formaty zapisu danych przestrzennych, organizację geobaz jako struktury wymiany danych, wsparcie GIS w analizach wyboru lokalizacji.

Od lewej: dr Andrzej Wyszkowski, mgr Krzysztof Wiejak, Wioletta Gierdziejewska, prof. dr hab. Mirosław Miętus, dr Mirosława Malinowska, dr Janusz Filipiak, dr Małgorzata Owczarek, dr Michał Marosz

Andrzej Wyszkowski, Mirosław Miętus

Katedra Meteorologii i Klimatologii

Historia jednostki

Tematyka klimatologiczna była obecna na Uniwersytecie Gdańskim od początku funkcjonowania kierunku geografia. W tamtym okresie badania podejmujące tematy klimatologiczne prowadzone były w ramach istniejących wówczas jednostek fizycznogeograficznych. Pierwsza formalna jednostka organizacyjna – Zakład Klimatologii Instytutu Geografii – została utworzona 1 stycznia 1982 roku, a jej kierownikiem wybrano dr. Jerzego Andrzeja Trappa. Po nowelizacji Ustawy o szkolnictwie wyższym, nie mając w swoich szeregach samodzielnego pracownika naukowego, w latach 1983–1995 zespół klimatologów funkcjonował w ramach Katedry Hydrologii i Klimatologii. W 1996 roku, po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego przez Jerzego A. Trappa, przywrócono do życia pod jego kierownictwem, tym razem już jako samodzielną jednostkę, początkowo Zakład Klimatologii, a następnie Katedrę Meteorologii i Klimatologii. W 1999 roku z połączenia Katedry Meteorologii i Klimatologii oraz Katedry Kształtowania i Ochrony Środowiska powstała Katedra Klimatologii i Kształtowania Środowiska. Aż do niespodziewanej śmierci w listopadzie 2001 roku kierował nią dr hab. prof. UG Jerzy Andrzej Trapp. W wyniku kolejnych zmian organizacyjnych od września 2002 roku jednostka nosi nazwę Katedra Meteorologii i Klimatologii. Jej kierownikiem został prof. dr hab. Mirosław Miętus, który pełni tę funkcję do dziś (2016). Od strony technicznej funkcjonowanie Katedry wspierały: mgr Teresa Bławat, mgr Maria Sobieraj, mgr Karina Heleniak, Maria Sprengel, a obecnie Wioletta Gierdziejewska.

Działalność naukowa Katedry obejmuje szereg zagadnień dotyczących współczesnej klimatologii i meteorologii. Można je podzielić na kilka grup.

Do pierwszej zaliczone będą badania dotyczące roli procesów regionalnych w kształtowaniu warunków klimatycznych Polski północnej ze szczególnym uwzględnieniem cyrkulacji atmosferycznej i termicznego oddziaływania Atlantyku. W ramach tej grupy prowadzone są badania na temat uwarunkowań, zmienności i klimatotwórczej roli cyrkulacji atmosferycznej w rejonie północnego Atlantyku i Europy oraz jej związków z lokalnymi warunkami klimatycznymi, hydrologicznymi i oceanograficznymi. Szczególną rolę zajmuje opis związku układów telekonekcyjnych półkuli północnej, a zwłaszcza Oscylacji Północnoatlantyckiej z warunkami klimatycznymi i oceanograficznymi na południowym wybrzeżu Morza Bałtyckiego i Pomorza. Istotną rolę w działalności naukowej Katedry odgrywają także zagadnienia dotyczące zmienności oraz zmian klimatycznych w rejonie południowego wybrzeża Morza Bałtyckiego i Pomorza i ich związek z procesami globalnymi. Szczególne znaczenie ma tutaj atrybucja przyczyn. Analizy dotyczą zarówno okresu instrumentalnego, przedinstrumentalnego (ostatnich 550 lat), jak również XXI wieku. W tym celu wykorzystuje się rezultaty globalnych modeli ogólnej cyrkulacji atmosfery (GCM). Obszar analiz jest zróżnicowany, skala przestrzenna obejmuje procesy globalne, kontynent europejski (np. projekt European Climate Assessment) oraz procesy lokalne (pobrzeża i pojezierza Bałtyku, pojedyncze miasta).

Odrębną tematykę stanowią prace z zakresu klimatologii historycznej zmierzające do przedstawienia charakterystyki klimatu Gdańska w oparciu o zrekonstruowaną serię instrumentalną od 1739 roku oraz na podstawie danych proxy od 1655 roku. Działania podjęte w celu poszerzenia zakresu czasowego historycznych źródeł danych meteorologicznych i metadanych z Gdańska przyniosły satysfakcjonujące wyniki w tym zakresie. Badania nad gdańską serią klimatyczną zmierzają do rekonstrukcji najbardziej kompletnych, wśród archiwalnych gdańskich danych meteorologicznych, serii dobowych wartości temperatury powietrza i ciśnienia atmosferycznego od 1739 roku. Prace analityczne nad zmiennością opadów atmosferycznych w Gdańsku doprowadziły do rekonstrukcji dwóch serii – izolowanego ciągu pomiarowego z okresu 1739–1770 oraz serii opadowej z lat 1851–2012. W oparciu o najdłuższą w świecie kronikę pogodową prowadzoną przez jednego autora w latach 1722–1786 (gdańszczanin Gottfried Reyger) rekonstruowane serie temperatury i opadów atmosferycznych przedłużono do 1722 roku. Istotne rezultaty osiągnięto również w zakresie rekonstrukcji przebiegu takich elementów, jak zachmurzenie czy kierunek i siła/prędkość wiatru.

Ważną grupę wśród inicjatyw badawczych Katedry zajmuje problematyka hydrometeorologiczna. W początkach działania jednostki koncentrowała się ona na badaniach klimatycznego bilansu wodnego rejonu Żuław Wiślanych oraz zagadnieniach związanych ze zmiennością warunków pluwialnych w rejonie Wybrzeża i delty Wisły. Od 2008 roku prowadzone są intensywnie badania dotyczące ewaluacji wybranych wskaźników chwiejności atmosfery w aspekcie prognozowania opadów o dużym natężeniu. Celem prac jest zbadanie zmienności chwiejności atmosfery nad Polską, identyfikowanej za pomocą wybranych wskaźników, określenie związków pomiędzy chwiejnością atmosfery a cyrkulacją atmosferyczną oraz zweryfikowanie wartości granicznych wskaźników chwiejności atmosfery w warunkach Polski.

Kolejna grupa tematyczna badań dotyczy zagadnień morskich, klimatu mórz i oceanów. Wprowadzeniu tej tematyki do programu naukowo-dydaktycznego Katedry sprzyjało wieloletnie zaangażowanie kilku pracowników jednostki w prace JCOMM (Połączonej Komisji WMO i IOC ds. Oceanografii i Meteorologii Morskiej). Zakres badawczy prowadzonych prac jest szeroki i w czasie ostatnich 10 lat przeszedł wyraźną ewolucję. Początkowo prowadzono analizy klimatu w skali globalnej (projekty Marine Climatological Summary Scheme, Climate of Oceans, I-COADS – International Comprehensive Oceanic-Atmospheric Data Set), a w późniejszym okresie koncentrowano się nad aspektami klimatu Bałtyku (projekt WMO Climate of the Baltic Sea Basin). Szczególną rolę zajmował ilościowy i jakościowy opis termicznego oddziaływania powierzchni Oceanu Atlantyckiego na warunki termiczne w Polsce oraz ocena oddziaływania Bałtyku na klimat jego południowego wybrzeża i Pomorza. Przez kilka lat bardzo intensywnie rozwijaną problematykę badawczą stanowił opis klimatologiczny pola falowania Bałtyku Południowego. Ważną inicjatywą z pogranicza dziedzin klimatologii morskiej i polarnej były obliczenia wymiany energii i masy pomiędzy powierzchnią oceaniczną a atmosferą w obszarze Arktyki Norweskiej.

Następną grupę problemową stanowią zagadnienia dotyczące rozwoju i zastosowań zaawansowanych metod statystycznych, w tym narzędzi klasy AI (Artificial Intelligence) i technik empiryczno-statystycznego downscalingu w badaniach klimatycznych. Problematyka ta to temat przekrojowy, stanowiący ogniwo spajające prace rozwijane w szeregu wcześniej wspomnianych nurtów badań prowadzonych w Katedrze. Ważnym osiągnięciem była identyfikacja zmienności spodziewanych reżimów cyrkulacyjnych w XXI wieku z wykorzystaniem projekcji/modeli zmian klimatu. W tym celu

wykorzystywano dostępne scenariusze emisyjne SRES opracowane przez IPCC. Przeprowadzono również weryfikację stosowalności sztucznych sieci neuronowych w procedurach klasyfikacyjnych pól parametrów charakteryzujących przepływ powietrza w środkowej troposferze regionu atlantycko-europejskiego. Za pomocą technik statystycznego downscalingu prowadzono badania wpływu cyrkulacji atmosferycznej na zmienność elementów klimatycznych Wybrzeża, Pomorza i Polski. Wyniki tych prac wykorzystywano następnie w rekonstrukcjach klimatycznych, jak i projekcjach zmienności klimatu w skali XXI wieku, które także opracowywano przy wykorzystaniu scenariuszy emisyjnych.

Istotną pozycję w działalności naukowej Katedry stanowią zagadnienia zmienności klimatu w skali lokalnej, przede wszystkim w postaci badań topoklimatycznych, prowadzonych na obszarze Pojezierza Kaszubskiego. Urozmaicona rzeźba i zróżnicowanie użytkowania terenu przyczyniają się do występowania na tym obszarze wyraźnych lokalnych kontrastów termicznych i znacznego zróżnicowania wysokości opadów. Rzeźba terenu jest też równocześnie istotnym czynnikiem modyfikującym kierunek przepływu i prędkości wiatru. Analizy są prowadzone z wykorzystaniem bogatej bazy danych zgromadzonych w trakcie ponad 50-letnich pomiarów i obserwacji meteorologicznych na Stacji Limnologicznej UG w Borucinie. Uzupełnienie tych baz stanowi udostępniany przez IMGW-PIB materiał pomiarowy ze stacji klimatologicznych w Ostrzycach i Kościerzynie. Lokalizacja stacji odzwierciedla skrajnie różne, charakterystyczne dla Pojezierza Kaszubskiego, formy rzeźby terenu. Stacja Limnologiczna UG położona jest w dnie długiej na kilkanaście kilometrów, wąskiej i głębokiej rynnie polodowcowej, nad brzegiem Jeziora Raduńskiego Górnego. Stację w Ostrzycach zlokalizowano na Złotej Górze, jednym z najwyższych wzniesień Pojezierza Kaszubskiego. Z kolei stacja w Kościerzynie znajduje się na południe od największych form deniwelacyjnych Pojezierza.

Od lat Katedra systematycznie poszerza zakres pomiarów meteorologicznych dokonywanych na Stacji w Borucinie. Najistotniejszymi elementami prowadzonych na Stacji badań są pomiary temperatury i wilgotności, warunków anemometrycznych i pluwialnych oraz promieniowania słonecznego obejmującego wszystkie składowe bilansu radiacyjnego, promieniowania UV (w zakresie A i B) oraz promieniowania fotosyntetycznego.

Ciekawe inicjatywy badawcze podejmowane są od kilku lat przez członków Studenckiego Koła Naukowego Meteorologów i Klimatologów.

Zainicjowano i zrealizowano dwa projekty z zakresu badania klimatu lokalnego pt. „Falowiec” i „Ulica”. Pierwszy z nich miał na celu zbadanie modyfikacji lokalnych warunków meteorologicznych przez wielkie formy architektoniczne gdańskiego osiedla Zaspą, tzw. falowce – blisko kilometrowej długości wieżowce, wraz z obecnymi w ich kształcie przepustami i ciągami komunikacyjnymi. Interpretacja osiągniętych podczas ekspedycji pomiarowych wyników uwidoczniła interesujące aspekty wpływu wielkich form architektonicznych na lokalną cyrkulację powietrza. Drugi z projektów posłużył zbadaniu zmienności lokalnych warunków meteorologicznych w sąsiedztwie wielkich arterii komunikacyjnych Trójmiasta. Lokalizacja punktów pomiarowych została przeprowadzona w sposób pozwalający na zbadanie stopnia osłabienia wpływu ciągu komunikacyjnego na otoczenie wraz z oddalaniem się od ulicy.

Osiągnięcia naukowe i techniczne

- Określenie najistotniejszych cech zmienności klimatu w rejonie Wybrzeża i Pomorza oraz wskazanie związku tych zmian z procesami w skali regionalnej.
- Opracowanie scenariuszy zmiany klimatu na obszarze północnej Polski z uwzględnieniem zjawisk ekstremalnych.
- Rekonstrukcja historycznych serii pomiarowych z Gdańska.
- Opracowanie charakterystyk topoklimatycznych szeregu miejsc na Pomorzu.
- Projekt i organizacja sieci automatycznego regionalnego monitoringu zanieczyszczenia atmosfery aglomeracji Gdańskiej (ARMAAG) (Jerzy Trapp, Andrzej Wyszkowski).
- Rozbudowa sieci pomiarów meteorologicznych w Oliwie i w Borucinie.
- Publikacja comiesięcznych raportów o warunkach pogodowych Pojezierza Kaszubskiego (Uniwersytecki Biuletyn Meteorologiczny – Andrzej Wyszkowski, Janusz Filipiak, Michał Marosz i Krzysztof Wiejak) i przepływie powietrza nad Wybrzeżem (Michał Marosz).
- Publikacja *on-line* (w Internecie i na monitorze TV w IG UG) aktualnych warunków pogodowych w Oliwie i Borucinie.
- Organizacja Centrum Monitoringu Klimatu Polski w IMGW (Mirośław Miętus) oraz udział pracowników Katedry w redakcji i publikacji

„Biuletynu Monitoringu Klimatu Polski” (Miroslaw Miętus, Małgorzata Owczarek, Michał Marosz).

- Wieloletnia reprezentacja rządu Rzeczypospolitej Polskiej i nauki polskiej w globalnych i europejskich organizacjach politycznych i naukowych, m.in.: WMO i jej komisje techniczne, Konwencja Klimatyczna ONZ, IPCC (Miroslaw Miętus, Janusz Filipiak).
- Dyplom honorowy IPCC potwierdzający istotny wkład w uzyskanie przez IPCC Pokojowej Nagrody Nobla w 2007 roku (Miroslaw Miętus).

Wybrane publikacje:

- Czernecki B., Miętus M., 2015, *The thermal seasons variability in Poland, 1951–2010*, „Theoretical and Applied Climatology”, doi: 10.1007/s00704-015-1647-z.
- Kowalska B., Lendzion J., Miętus M., Ostrowski R., Stanisławczyk I., Szmytkiewicz P., Sztobryn M., Zawadzka-Kahlau E., 2015, *Flood and Erosion Management on a Dynamic Spit: The Hel Peninsula, Poland*, [w:] Zunuttigh B., Nicholls R., Vanderlinden J.-P., Thompson R., Burchart H. (eds.), *Coastal Risk Management in a Changing Climate*, ch. 7, *Case studies*, Elsevier, 535–558.
- Larocque-Tobler I., Filipiak J., Tylmann W., Bonk A., Grosjean M., 2015, *Comparison between chironomid-inferred mean-August temperature from varved Lake Żabińskie (Poland) and instrumental data since 1896 AD*, „Quaternary Science Reviews” 111, 35–50.
- Malinowska M., 2015, *Symptoms of climate change in Poland*, [w:] Kordel Z., Josan I., Wiskulski T. (eds.), *Geography for Society*, Editura Universităţii din Oradea, Oradea, 94–112.
- Marosz M., 2015, *Extreme Wind Speeds in Euro-Atlantic Region 1971–2010*, [w:] Kordel Z., Josan I., Wiskulski T. (eds.), *Geography for Society*, Editura Universităţii din Oradea, 113–128.
- Marosz M., 2015, *Zastosowanie wektora wiatru geostroficznego w analizie występowania ekstremalnych prędkości wiatru w Polsce północnej 1951–2014*, [w:] Lorenc H., Ustrnul Z., *Klimat a społeczeństwo i gospodarka*, Polskie Towarzystwo Geofizyczne, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Warszawa, 113–128.
- Malinowska M., 2014, *Charakterystyka zmienności opadów atmosferycznych w delcie Wisły w latach 1961–2011 w świetle norm opadowych, problemy badań wody w XX i XXI wieku*, [w:] Cieśliński R., Jereczek-Korzeniewska K. (red.), *Problemy badań wody w XX i XXI wieku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, 246–262.

- Marosz M., Jakusik E., 2014, *Downscaling of PDFs of daily air temperature in northern Poland: assessment of predictors*, „Meteorologische Zeitschrift” 23, 2, doi: 0941-2948/2014/0467.
- Miętus M., Biernacik D., Czernecki B., Filipiak J., Marosz M., Owczarek M., Pilarski M., Wójcik R., 2012, *Statystyczno-empiryczne projekcje wybranych elementów klimatu Polski na lata 2011–2030*, [w:] Wibig J., Jakusik E. (red.), *Warunki klimatyczne i oceanograficzne w Polsce i na Bałtyku Południowym. Spodziewane zmiany i wytyczne do opracowania strategii adaptacyjnych w gospodarce krajowej*, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, 34–92.
- Wójcik M., Miętus M., 2014, *Niektóre cechy wieloletniej zmienności temperatury powietrza w Polsce (1951–2010)*, „Przegląd Geograficzny” 86, 3, 339–364.
- Wójcik R., Pilarski M., Miętus M., 2014, *Statistical downscaling of probability density function of daily precipitation on the Polish coast*, *Meteorology, Hydrology and Water Management*, „Research and Operational Applications” 2, 1, 27–36.
- Marosz M., Wójcik R., Pilarski M., Miętus M., 2013, *Extreme daily precipitation totals in Poland during summer: the role of regional atmospheric circulation*, „Climate Research” 56, 245–259.
- Owczarek M., 2012, *Cyrkulacyjne uwarunkowania występowania odczucia gorąca latem w Polsce według temperatury odczuwanej fizjologicznie (PST), 1951–2008*, „Przegląd Geograficzny” 84, 3, 387–397.
- Owczarek M., 2012, *Warunki bioklimatyczne na Wybrzeżu i Pomorzu w drugiej połowie XX wieku*, Wydawnictwo IMGW, „Materiały Badawcze IMGW. Meteorologia”, 44, 163 s.
- Malinowska M., 2011, *Variability of chosen instability indices in Poland in XXI century*, [w:] Żmudzka E., Grabowska K. (red.), *Badania klimatu w różnych skalach przestrzennych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, „Prace i Studia Geograficzne”, t. 47, 97–108.
- Marosz M., 2011, *Selected aspects of the variability of atmospheric circulation regimes in the euro-atlantic region during XXI century*, „Prace i Studia Geograficzne” (WUW) 47, 33–40.
- Marosz M., Wójcik R., Biernacik D., Jakusik E., Pilarski M., Owczarek M., Miętus M., 2011, *Zmienność klimatu Polski od połowy XX wieku. Rezultaty projektu KLIMAT*, „Prace i Studia Geograficzne” (WUW) 47, 51–66.
- Filipiak J., Miętus M., 2010, *History of the Gdansk Pre-instrumental and Instrumental Record of Meteorological Observations and Analysis of Selected Air Pressure Observations*, [w:] Przybylak R., Majorowicz J., Brzdil R., Kejna M. (eds.), *The Polish Climate in the European Context: An Historical Overview*, Springer-Verlag, 267–294.

- Malinowska M., 2010, *Evaluation of atmospheric instability indices for storm prediction in Northern Poland*, „Acta Agrophysica” 184, 168–177.
- Malinowska M., 2010, *Opady o dużym natężeniu w Gdyni i ich uwarunkowania atmosferyczne (1981–2000)*, [w:] Ciupa T., Suligowski R. (red.), *Woda w badaniach geograficznych*, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce, 49–58.
- Malinowska M. (red.), 2010, *Przewodnik do ćwiczeń z meteorologii i klimatologii*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, 146 s.
- Marosz M., 2010, *Regime shifts in Arctic Oscillation (AO) variability 1951–2009*, „Bulletin of Geography – physical geography series” (UMK) 3, 103–119.
- Marosz M., 2010, *Stability of the zonal air-flow in the Euro-Atlantic sector (1971–2006)*, „Acta Agrophysica” (PAN) 184, 158–167.
- Marosz M., Ustrnul Z., 2010, *Zmienność warunków cyrkulacyjnych nad Polską na tle obszaru atlantycko-europejskiego (1951–2008). Rezultaty projektu KLIMAT*, [w:] Bednorz E., Kolendowicz L. (red.), *Klimat Polski na tle klimatu Europy. Zmiany i ich konsekwencje*, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań, 23–38.
- Filipiak J., Miętus M., 2009, *Spatial and temporal variability of cloudiness in Poland, 1971–2000*, „International Journal of Climatology” 29, 9: 1294–1311.
- Marosz M., 2009, *Seasonal Variability in the Response of the Airflow Characteristics to the Changes in the Macro-scale Westerly Flow Intensity*, „International Journal of Climatology” 29: 481–500, doi: 10.1002/joc.1708.
- Owczarek M., 2008, *The variability of extremely bio-thermal conditions on the example of the heat waves and cold waves on the Polish coast of the Baltic Sea, 1951–2005*, 18th International Congress of Biometeorology Local Organizing Committee, International Press Editing Centre Incorporation.
- Owczarek M., 2005, *Wpływ silnego wiatru na awarie sieci energetycznych na Pomorzu*, [w:] Bogdanowicz E., Kossowska-Cezak U., Szkutnicki J. (red.), *Ekstremalne zjawiska hydrologiczne i meteorologiczne*, Polskie Towarzystwo Geofizyczne, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, 371–377.
- Miętus M., Filipiak J., 2004, *The temporal and spatial patterns of thermal conditions in the area of the southwestern coast of the Gulf of Gdansk*, „International Journal of Climatology” 24, 4, 499–509.
- Owczarek M., 2004, *Odczuwalność cieplna w okresie zimowym w rejonie Polskiej Stacji Polarnej w Hornsundzie w latach 1991–2000*, „Problemy Klimatologii Polarnej” 14, 171–182.
- Klein Tank A.M.G., Wijngaard J.B., Koenne G.P., Boehm R., Demaree G., Gocheva A., Mileta M., Pashiardis S., Hejkrlik L., Kern-Hansen C., Heino R., Bessemoulin P.,

- Mueller-Westmeier G., Tzanakou M., Szalai S., Palsdottir T., Fitzgerald D., Rubin S., Capaldo M., Maugeri M., Leitass A., Bukantis A., Aberfeld R., van Engelen A.F.V., Forland E., Miętus M., Coelho F., Mares C., Razuvaev V., Nieplova E., Cegnar T., Lopez J.A., Dahlstroem B., Moberg A., Kirchhofer W., Ceylan A., Pahaliuk O., Alexander L.V., Petrovic P., 2002, *Daily dataset of 20th century surface air temperature and precipitation series for European Climate Assessment (ECA)*, „International Journal of Climatology” 22, 1441–1453.
- Wyszkowski A., 2001, *Zastosowanie danych gridowych w analizie zmienności przestrzennej i czasowej temperatury powietrza w Europie Bałtyckiej*, „Annales UMCS” (Lublin), sec. B.
- Wyszkowski A., 1996, *Variation of the Total Hydrocarbon Concentration in the Air Over the Eastern Part of Gdańsk Agglomeration*, „Geographia Polonica” (Warszawa) 67, „Global Change: Polish Perspectives” 3.
- Wyszkowski A., 1994, *Wpływ warunków meteorologicznych na kształtowanie emisji węglowodorów w rejonie zakładów petrochemicznych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, „Rozprawy i Monografie”, nr 202, 162 s.
- Wyszkowski A., Nurek T., Korzeniewski J., Trapp A., 1992, *Bioklimat aglomeracji gdańskiej*, „Zeszyty Naukowe Wyd. BGO UG – Geografia”, 18, 21–44.
- Wyszkowski A., 1991, *Projekt metody kartowania topoklimatycznego nadmorskich obszarów leśnych*, Wrocław, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geografii”, seria A, t. 5, No 1213.
- Wyszkowski A., 1990, *Klimat lokalny Elbląga*, Instytut Gospodarki i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk, Warszawa, „Conference Papers, 4, Problemy Współczesnej Topoklimatologii”, 113–121.
- Wyszkowski A., Trapp J., 1990, *Specyfika warunków klimatycznych Żuław Wiślanych*, Instytut Gospodarki i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk, Warszawa, „Conference Papers 4, Problemy Współczesnej Topoklimatologii”, 205–217.

Osiągnięcia dydaktyczne

Prowadzone w Katedrze Meteorologii i Klimatologii UG badania topoklimatyczne rejonu rynny Jezior Raduńskich mają bezpośredni związek z funkcjonowaniem Stacji Limnologicznej UG. Na jej obszarze znajduje się kompleksowo wyposażony ogródek meteorologiczny KMiK, w którym pomiary klimatologiczne wykonywane są zarówno sprzętem wykorzystywanym standardowo, jak i wysoko wyspecjalizowaną aparaturą badawczą, są to m.in. automatyczna stacja meteorologiczna Vaisala MILOS, przyrządy

aktywnometryczne firmy Kipp&Zonen: radiometr różnicowy CNR-1, suntracker Solys-2 do pomiaru promieniowania bezpośredniego i rozproszonego, PSQ-1 PAR do pomiaru promieniowania fotosyntetycznego, UV-S-AB-T do pomiaru promieniowania UV-A i UV-B, wiatromierze ultradźwiękowe Vaisala na wysokościach 2 i 16 m n.p.gr., automatyczna sonda DSG-073 (Aster) do pomiarów temperatury gruntu na głębokościach 5, 10, 20, 50 i 100 cm, zestaw automatycznych czujników do pomiaru temperatury i wilgotności powietrza na wysokościach 5, 10, 50, 100, 150, 200, 500, 1000 i 1200 cm, tratwa ewaporometryczna. W instalacji są wysokiej klasy fotometr Kipp&Zonnen PGS-100 oraz wiatromierz 3D Gill Windmaster. Stacja wykorzystywana jest przy realizowaniu praktyk terenowych z meteorologii i klimatologii (po II roku studiów), przedmiotu topoklimatologia pobrażę i pojezierzy, specjalizacyjnych zajęć terenowych oraz prac badawczych związanych z tematami prac dyplomowych i magisterskich.

W latach 2011–2012 na terenie Kampusu UG „Oliwa” w celach naukowo-dydaktycznych urządzono ogródek meteorologiczny oraz stanowisko pomiarowe na dachu budynku Instytutu, wyposażone w: pyranometr CMP-21, wiatromierz soniczny WS-425, deszczomierz elektryczny TPG-036-H230 oraz stację pogodową Vaisala WXT-520. Systematycznie aktualizowana i wzbogacana jest Cyfrowa Baza Danych Meteorologicznych Katedry, pomocna w doborze tematów oraz realizacji prac licencjackich i magisterskich, nie tylko w obrębie seminariów prowadzonych w Katedrze.

Badania dotyczące oddziaływania Bałtyku na strefę brzegową i rejon Pomorza są tematem przedmiotów: wybrane aspekty klimatu lokalnego oraz klimatologia regionalna, uruchomionych wraz z wejściem w życie w 2012 roku nowego programu studiów. Prace prowadzone w zakresie scenariuszy klimatycznych oraz zaawansowanych metod statystycznych znajdują swoje odbicie w wykładach: fizyczne podstawy systemu przyrodniczego i modelowanie klimatu. Studenci poznają podstawowe zasady struktury i funkcjonowania najważniejszych grup modeli klimatycznych, interakcje i sprzężenia systemu klimatycznego parametryzowane w modelach oraz uczą się dokonywać charakterystyki najważniejszych operacyjnych modeli klimatycznych. Istotne wartości poznawcze w zakresie metodologii badań klimatologicznych studenci uzyskują w ramach przedmiotu wnioski statystyczne. Podstawy klimatologii synoptycznej to z kolei zapoznanie z podstawami fizycznymi procesów atmosferycznych, zwłaszcza w skali synoptycznej, oraz metodami analizy synoptycznej. W procesie pogłębiania wiedzy studentów

o procesach zachodzących w atmosferze, a mających bezpośredni wpływ na stan pogody pomocna jest funkcjonująca w ramach Katedry stacja odbioru zdjęć satelitarnych.

Przedmiot zasady organizacji sieci pomiarowych ma za zadanie przekazanie głównych zasad organizacji sieci pomiarów oraz obserwacji meteorologicznych i hydrologicznych. Studenci dążą do zaprojektowania własnej sieci pomiarowej i dowiązania jej do posterunków istniejących. Jest to istotny element przygotowujący do własnych badań terenowych. Chęć przekazania studentom wiedzy na temat najważniejszych problemów współczesności w skali regionalnej i globalnej, ich istoty, genezy i możliwych konsekwencji zdecydowała o wprowadzeniu do programu studiów przedmiotów: globalne problemy środowiska przyrodniczego, odnawialne źródła energii oraz zagrożenia i ochrona atmosfery.

Pracownicy jednostki

PROF. DR HAB. MIROSLAW MIĘTUS
profesor zwyczajny

Urodził się 21 kwietnia 1960 roku. Jest absolwentem fizyki teoretycznej na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Gdańskiego w 1984 roku. Stopień doktora nauk technicznych w zakresie inżynierii środowiska, specjalność meteorologia, uzyskał w 1995 roku w Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Promotorem rozprawy doktorskiej był prof. Maciej Sadowski. Stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk o Ziemi, w zakresie oceanologii, specjalność oceanografia fizyczna i meteorologia morska, uzyskał w 2000 roku na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii UG. Tytuł profesora nauk o Ziemi otrzymał w 2013 roku. Jest profesorem zwyczajnym w Uniwersytecie Gdańskim. W latach 1985–2011 pracował w Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Gdyni oraz w Warszawie, gdzie przebył całą ścieżkę awansu zawodowego od specjalisty fizyka w Pracowni Badań Dalekomorskich i Polarnych do profesora nadzwyczajnego, kierownika Centrum Monitoringu Klimatu Polski. Od 2002 roku pracuje w UG jako kierownik Katedry Meteorologii i Klimatologii w Instytucie Geografii, obecnie również jego dyrektor.

Od szeregu lat zajmuje się meteorologią i klimatologią polarną, klimatologią obszaru Polski ze szczególnym uwzględnieniem aspektów dotyczących jakości danych, analizy wczesnoinstrumentalnych danych pomiarowych, detekcji zmienności klimatu. Jako jedyny w Polsce zajmuje się klimatologią obszarów morskich oraz wzajemnym oddziaływaniem systemu ocean–atmosfera w wymiarze klimatycznym. Jest autorem szeregu prac z zakresu detekcji zmian klimatu Polski oraz scenariuszy ewolucji klimatu i skutków tych zmian w wybranych sektorach gospodarczych oraz obszarach (w szczególności skutków zmian klimatu w strefie brzegowej). Wykonywał wiele projektów naukowych oraz kierował nimi, były wśród nich zarówno krajowe, jak i zagraniczne, w tym realizowane jako elementy Programów Ramowych Unii

Europejskiej (FP-3, FP-4, FP-5, FP-7), programów operacyjnych w ramach Innowacyjnej Gospodarki (projekt KLIMAT, kierownik projektu w latach 2009–2011), programu operacyjnego dla województwa pomorskiego. Ekspert Światowej Organizacji Meteorologicznej (WMO) w zakresie meteorologii morskiej, oceanografii operacyjnej, meteorologii polarnej i klimatologii. Przez wiele lat pełnił funkcję kierownika Zespołu Ekspertów ds. Klimatologii Morskiej WMO i Międzyrządowej Komisji Oceanograficznej (IOC UNESCO), eksperta Globalnego Systemu Obserwacji Klimatu (w zakresie data-rescue w rejonie Europy Środkowej i Wschodniej). Był przedstawicielem Polski na sesjach plenarnych Komisji Meteorologii Morskiej (CMM) WMO oraz Wspólnej Komisji WMO i IOC ds. Oceanografii i Meteorologii Morskiej (JCOMM), a także czynnym uczestnikiem działań WMO poświęconych meteorologii polarnej (Arktyka i Antarktyka). Reprezentował Polskę na sesjach plenarnych Międzyrządowego Panelu ds. Zmiany Klimatu (IPCC) oraz podczas sesji przyjmujących raporty okresowe I Grupy Roboczej IPCC w latach 1996, 2001 i 2007. Koordynował międzynarodowy projekt „Climate of the Baltic Sea Basin”, realizowany pod auspicjami WMO. Wyróżniony został przez Sekretarza Generalnego WMO dyplomem gratulacyjnym za koordynację i zakończenie projektu. Był jednym z inicjatorów i członków rady koordynującej światowy program VOS-CLIM. Jako jeden z niewielu Polaków otrzymał zaproszenie od IPCC do prac na raportami (TAR-2001, AR4-2007). Został wyróżniony dyplomem honorowym IPCC potwierdzającym jego istotny wkład w uzyskanie przez IPCC Pokojowej Nagrody Nobla w 2007 roku. Był członkiem polskiej delegacji na Konferencje Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP). Minister Środowiska RP wyróżnił go w 2008 roku dyplomem uznania za prace w ramach polskiej delegacji na COP-14 w Poznaniu. Był przez wiele lat ekspertem Ministerstwa Środowiska w zakresie zmian klimatu oraz twórcą Centrum Monitoringu Klimatu Polski w Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowego Instytutu Badawczego.

Profesor Mirosław Miętus został wyróżniony nagrodą II stopnia Polskiego Towarzystwa Geofizycznego za całokształt dorobku oraz dyplomem honorowym nagrody im. Gabriela Narutowicza za istotny wkład w rozwój służb IMGW. Minister Środowiska uhonorował go odznaką „Za zasługi dla ochrony środowiska”.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geofizycznego, wieloletnim przewodniczącym jego Oddziału Bałtyckiego oraz członkiem Zarządu Głównego.

Ponadto działa jako członek Gdańskiego Towarzystwa Naukowego, wieloletni przewodniczący Wydziału V Nauk o Ziemi oraz członek jego zarządu, a także członek The American Meteorological Society.

Opublikował 245 prac naukowych, liczba jego opublikowanych oryginalnych prac naukowych wynosi 170. Jest redaktorem 17 publikacji, w 12 z nich także współautorem tekstu. W ramach roczników meteorologicznych lub statystycznych tablic klimatologicznych ukazały się 24 jego opracowania. Liczba cytowań prac z jego współudziałem w latach 2011–2016 wynosi 1050. Wypromował sześcioro doktorów.

DR MIROSŁAWA MALINOWSKA
adiunkt

Urodziła się 14 września 1968 roku w Gdańsku. Maturę zdała w 1987 roku w II Liceum Ogólnokształcącym w Gdańsku. W 1992 ukończyła studia na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego. W latach 1993–1996 była pracownikiem naukowo-badawczym w Instytucie Elektrotechniki Oddział w Gdańsku. Z Uniwersytetem Gdańskim związana jest od 1996 roku. Stopień doktora w zakresie geografii uzyskała w 2005 roku. Jej praca doktorska pt. *Makro- i mezoskalowe uwarunkowania opadów atmosferycznych na Żuławach Wiślanych* powstała w Instytucie Geografii UG pod kierunkiem prof. Mirosława Miętusa.

Od 2006 roku pracuje na stanowisku adiunkta w Katedrze Meteorologii i Klimatologii. Prowadzi wykłady z podstaw geografii fizycznej, meteorologii i klimatologii, metod badań terenowych i laboratoryjnych, ekstremalnych zjawisk przyrodniczych oraz renewable energy resources. Jest redaktorem i współautorem *Przewodnika do ćwiczeń z meteorologii i klimatologii*. Do 2016 roku była opiekunem 14 prac magisterskich i 18 licencjackich, realizowanych w Katedrze Meteorologii i Klimatologii. Spośród jej zainteresowań badawczych do najważniejszych należą: atmosferyczna faza obiegu wody, procesy konwekcyjne, ekstremalne zjawiska atmosferyczne.

Jest autorką ponad 30 publikacji z zakresu klimatologii. Uczestniczyła w 25 konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych. Wykonywała cztery granty badawcze UG w latach 2001–2010, w tym trzy jako kierownik.

Była członkiem Zespołu ds. Dydaktycznych przy Radzie Instytutu Geografii w latach 2008–2012. Wielokrotnie przewodniczyła i była członkiem Komisji Rekrutacyjnej na kierunkach geografia, gospodarka przestrzenna oraz gospodarka wodna i ochrona zasobów wód. W latach 2012–2016 pełniła funkcję zastępcy dyrektora IG ds. dydaktycznych i członka Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Jest współautorką programów studiów dla kierunków geografia, gospodarka wodna i ochrona zasobów wód oraz gospodarka przestrzenna. Jest również autorką publikacji z zakresu realizacji i weryfikacji efektów kształcenia oraz aktywizujących metod nauczania.

Od 2015 roku jest certyfikowanym i czynnym praktykiem tutoringu. Jest także członkiem Gdańskiego Towarzystwa Naukowego i Polskiego Towarzystwa Geofizycznego.

DR JANUSZ FILIPIAK
adiunkt

Urodził się 12 grudnia 1974 roku. Tytuł doktora nauk o Ziemi w zakresie oceanologii otrzymał na podstawie pracy *Zmienność temperatury powietrza na polskim wybrzeżu Morza Bałtyckiego i Pojezierzu Pomorskim w drugiej połowie XX wieku*, napisanej pod kierunkiem prof. Mirosława Miętusa. W latach 1998–2004 był pracownikiem Oddziału Morskiego Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Gdyni. Od 2004 roku pracuje jako adiunkt w Katedrze Meteorologii i Klimatologii UG. Od 2008 roku jest pracownikiem IMGW w Warszawie, koordynatorem współpracy polskiej służby hydrologiczno-meteorologicznej ze Światową Organizacją Meteorologiczną (WMO) oraz pełni funkcję Krajowego Punktu Kontaktowego Międzyrządowego Panelu ds. Zmian Klimatu (IPCC). Od 2010 roku zaangażowany jest w proces międzynarodowych negocjacji klimatycznych prowadzonych przez Ramową

Konwencję Narodów Zjednoczonych ds. Zmian Klimatu. Członek polskich delegacji na Konferencje Stron tejże Konwencji (COP), uhonorowany przez Ministra Środowiska Rzeczypospolitej Polskiej dyplomem uznania za pracę wykonaną w ramach zespołu negocjacyjnego ds. zmian klimatu i Prezydencji Polski w Unii Europejskiej. Jest reprezentantem Polski w Komisjach Technicznych Światowej Organizacji Meteorologicznej (Komisja Klimatologii oraz Połączona Komisja WMO i IOC ds. Oceanografii i Meteorologii Morskiej) oraz grupach eksperckich Komisji Europejskiej. Został wyróżniony przez Sekretarza Generalnego WMO dyplomem uznania za współtworzenie okresowego regionalnego Planu Strategicznego WMO.

Jest autorem około 60 publikacji o zasięgu krajowym i międzynarodowym, a także kilkunastu prac niepublikowanych. Realizował (jako kierownik i wykonawca) kilka projektów naukowych finansowanych ze źródeł europejskich i krajowych oraz kilkanaście projektów statutowych i badań własnych (UG oraz IMGW-PIB). Zrealizował staże naukowe m.in. w Instytucie Problemów Brzegowych w Geesthacht koło Hamburga oraz Instytucie Geofizyki Uniwersytetu Helsińskiego. Wśród jego zainteresowań naukowych są: klimatologia historyczna, zmiana i zmienność klimatu, klimatologia polarna, metody wariacyjne w klimatologii i oceanografii, przyczyny i implikacje procesu międzynarodowych negocjacji klimatycznych.

Jest członkiem Gdańskiego Towarzystwa Naukowego i Polskiego Towarzystwa Geofizycznego (od 2008 roku sekretarz Oddziału Bałtyckiego).

DR MICHAŁ MAROSZ
adiunkt

Urodził się 2 maja 1975 roku. Tytuł doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii otrzymał na podstawie pracy *Zmienność stopnia organizacji przepływu powietrza nad Europą*, napisanej pod kierunkiem prof. Mirosława Miętusa. Od 1999 roku jest pracownikiem Uniwersytetu Gdańskiego, od 2006 na stanowisku adiunkta w Katedrze Meteorologii i Klimatologii. W latach 2009–2014 pracował

w Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowym Instytucie Badawczym na stanowisku głównego specjalisty. Jest autorem kilkudziesięciu publikacji naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Brał udział w wielu konferencjach naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Uczestniczył w realizacji dwóch zadań projektu KLIMAT, finansowanego w ramach programu Innowacyjna Gospodarka, kilku projektów statutowych (IMGW-PIB), jak również był kierownikiem kilku projektów badań własnych (UG). Od 2013 roku jest redaktorem naczelnym biuletynu wydawanego przez Katedrę Meteorologii i Klimatologii IG UG „Charakterystyka przepływu powietrza nad centralną częścią polskiego wybrzeża”.

Wśród jego zainteresowań naukowych znajdują się: klimatologia synoptyczna, zmienność cyrkulacji atmosferycznej, metody klasyfikacji cyrkulacji atmosferycznej, sztuczne sieci neuronowe, analiza występowania ekstremalnych zjawisk meteorologicznych, zmiany klimatu.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Gdańskiego Towarzystwa Naukowego i Polskiego Towarzystwa Geofizycznego.

DR MAŁGORZATA OWCZAREK
adiunkt

Urodziła się 8 lipca 1965 roku w Gdyni. Jest absolwentką IV Liceum Ogólnokształcącego w Gdyni (1984). Studia geograficzne ukończyła na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, ze specjalnością w zakresie hydrologii, meteorologii i klimatologii (1989). Ukończyła także studia podyplomowe na Uniwersytecie Gdańskim: na Wydziale Ekonomicznym (1992) oraz na Wydziale Zarządzania (2004). W 2010 roku uzyskała w Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie stopień doktora nauk technicznych w zakresie inżynierii środowiska na podstawie rozprawy pt. *Warunki bioklimatyczne na Wybrzeżu i Pomorzu w drugiej połowie XX wieku jako element monitoringu środowiska*, napisanej pod kierunkiem prof. Mirosława Miętusa. W latach 1993–2011 pracowała w IMGW, w Samodzielnej

Pracowni Klimatologii Morskiej i Polarnej, a następnie w Pracowni Klimatologii Oddziału Morskiego w Gdyni, a w okresie 2009–2011 – w Centrum Monitoringu Klimatu Polski IMGW w Warszawie. Od 2011 roku jest adiunktem w Katedrze Meteorologii i Klimatologii Uniwersytetu Gdańskiego. Uczestniczyła w realizacji licznych projektów z zakresu meteorologii i klimatologii, w tym projektu WMO „Climate of the Baltic Sea Basin” (w latach 1993–1994), projektu badawczego promotorskiego (2007–2009) oraz projektu KLIMAT, finansowanego w ramach programu Innowacyjna Gospodarka (2009–2011). Tematyka jej badań obejmowała m.in.: zmienność klimatu i bioklimatu Polski oraz ich spodziewane zmiany, zmienność zjawisk ekstremalnych, relacje między mezoskalowymi i lokalnymi polami elementów meteorologicznych i oceanograficznych, procesy oceanograficzne oraz wzajemne oddziaływanie morza i atmosfery w polskim obszarze morskim Bałtyku, bioklimat polskiego wybrzeża i Pojezierza Pomorskiego, sprawdzalność hydrologicznych modeli prognostycznych. Uczestniczyła w sporządzaniu ekspertyz z zakresu warunków anemometrycznych w Polsce północnej oraz ekspertyz meteorologicznych i hydrologicznych we współpracy z Państwową Służbą Hydrologiczno-Meteorologiczną. Brała również udział w pracach obejmujących monitoring klimatu polskiej strefy Bałtyku Południowego (1993–2011), monitoring klimatu Polski (2009–2012) oraz monitoring klimatu Pojezierza Kaszubskiego (od 2014 roku). Jest autorką lub współautorką 57 publikacji, a także kilkunastu prac niepublikowanych. Uczestniczyła w kilkunastu konferencjach krajowych i międzynarodowych. Interesuje się klimatologią stosowaną, szczególnie bioklimatologią. Jest członkiem Gdańskiego Towarzystwa Naukowego.

DR ANDRZEJ WYSZKOWSKI
starszy wykładowca

Urodził się w Gdańsku w 1949 roku. Swoją edukację rozpoczął w Szkole Podstawowej nr 28, po czym naukę kontynuował w III Liceum Ogólnokształcącym w Gdańsku. Bezpośrednio po maturze podjął studia geograficzne na

Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (w Gdańsku w tym czasie nie było uniwersytetu). W 1973 roku, pełniąc funkcję przewodniczącego Studentckiego Koła Naukowego Geografów, zorganizował pierwszą w Lublinie studencką wyprawę naukową na Bliski Wschód (Turcja, Syria, Liban, Irak, Iran), której był kierownikiem.

Praktycznie cała jego kariera zawodowa związana jest z Uniwersytetem Gdańskim. Pracę rozpoczął jednak jako asystent stażysta prof. Adama Malickiego w Zakładzie Geografii Fizycznej Instytutu Nauk o Ziemi UMCS w Lublinie. W 1973 roku, bezpośrednio po studiach, objął funkcję obserwatora meteorologicznego w Stacji Naukowej w Równi koło Ustrzyk Dolnych. Po powrocie do Gdańska w 1974 roku został zatrudniony na stanowisku asystenta naukowo-dydaktycznego w Zakładzie Geografii Fizycznej Instytutu Geografii UG. Od czasu studiów specjalizował się w zakresie topoklimatologii. Przez kilka lat prowadził badania nad klimatem lokalnym Elbląga, których wyniki przedstawił w dysertacji doktorskiej pt. *Wpływ środowiska geograficznego na zróżnicowanie klimatu lokalnego Elbląga*, obronionej w 1982 roku przed Radą Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UG. Jego zainteresowania badawcze to przede wszystkim klimat lokalny obszarów zurbanizowanych, ze szczególnym uwzględnieniem warunków aerosanitarnych. Jest autorem i współautorem wielu opracowań naukowych dla praktyki; ekspertem w zakresie ochrony atmosfery. Był jednym z inicjatorów i współorganizatorów Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej (ARMAAG), a w pierwszym okresie kierownikiem zespołu autorskiego. ARMAAG jest obecnie jednym z najnowocześniejszych w Polsce systemów monitoringowych, przekazującym wyniki pomiarów do sieci europejskiej w czasie rzeczywistym. Kierował także zespołem autorskim, który opracował koncepcję zakładowego monitoringu atmosfery dla Rafinerii Gdańskiej, uruchomionego przez jej pracowników w 1995 roku. Był współautorem Master Planu Wzmocnienia Państwowego Monitoringu Środowiska, wykonanego na zlecenie Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

Doktor Andrzej Wyszowski pełnił wiele funkcji społecznych i organizacyjnych na UG, m.in.: przedstawiciela adiunktów w Radzie Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii (trzy kadencje), przedstawiciela Wydziału BGiO w Rektorskiej Komisji ds. Komputeryzacji UG, przedstawiciela kierunku geografia w Tempus Project, był członkiem Rektorskich Komisji: Mieszaniowej i ds. Hotelu Asystenckiego, wiceprezesem Oddziału Uniwersyteckiego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego,

p.o. przewodniczącego Komisji Rekrutacyjnej na kierunku geografia, opiekunem Studenckiego Koła Naukowego Geografów, jest członkiem Rady Stacji Limnologicznej UG.

W 1995 roku z inicjatywy dr. Andrzeja Wyszkwoskiego powstała pierwsza na kierunku geografia pracownia komputerowa, której przez kolejnych 12 lat pełnił funkcję opiekuna. W nowej siedzibie Instytutu Geografii przygotował ekspozycję gromadzonych przez siebie przyrządów meteorologicznych użytkowanych wspólnie, jak i wycofywanych już z eksploatacji. W ostatnich latach zaangażowany był w uruchomienie ogródka meteorologicznego w kampusie UG w Oliwie oraz modernizację stacji meteorologicznej KMik w Borucinie, w ramach prowadzonego przez siebie projektu „Rozbudowa monitoringu klimatu Pojezierza Kaszubskiego”. Jednym z efektów tego projektu jest udostępnienie społeczności uniwersyteckiej informacji o bieżących warunkach pogodowych panujących w kampusie w Oliwie i stacji w Borucinie, na monitorze znajdującym się w budynku Instytutu Geografii, na portalu internetowym KMik oraz portalu staraoliwa.pl.

W okresie 1983–1987 pełnił funkcję doradcy naukowego – weryfikatora w Biurze Planowania Przestrzennego w Gdańsku w odniesieniu do opracowań przyrodniczych. W UG kierował sześcioma grantami badawczymi i uczestniczył w kilku kolejnych. W latach 1986–1990 był kierownikiem tematu 02.01 w RPBR 28.1C.11, dotyczącego obiegu ciepła i wilgoci na Żuławach Wiślanych. Podczas jego realizacji organizował badania terenowe i seminaria naukowe (dwukrotnie w 1987 i 1988 roku oraz w latach 1989 i 1990). Jest autorem i współautorem około 50 publikacji. Uczestniczył czynnie w kilkudziesięciu krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Był opiekunem kilkunastu prac magisterskich i kilkudziesięciu licencjackich.

Doktor Andrzej Wyszkwoski był autorem pierwszego w historii Wydziału BGiO UG książkowego *Informatora o studiach* dla studentów tego Wydziału, uznanego przez prorektora ds. nauki UG za najlepsze tego typu wydawnictwo w skali całego Uniwersytetu (1995). Jest autorem *Przewodnika do ćwiczeń terenowych z meteorologii i klimatologii*, którego dwa wydania (2008, 2009) w całości zostały wyczerpane. Jest również współautorem *Przewodnika do ćwiczeń z meteorologii i klimatologii* (2010).

Pełniąc funkcję redaktora naczelnego „Uniwersyteckiego Biuletynu Meteorologicznego” (publikacja internetowa), co miesiąc – począwszy od 2009 roku – publikuje opracowywane przez siebie wyniki pomiarów meteorologicznych ze stacji w Kościerzynie, Złotej Górze i Borucinie.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego i Gdańskiego Towarzystwa Naukowego.

Za osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne kilkakrotnie był nagradzany nagrodami JM Rektora Uniwersytetu Gdańskiego. W 2013 roku odznaczony został Medalem Komisji Edukacji Narodowej, a w 2014 uzyskał wyróżnienie w konkursie na Nauczyciela Roku w UG im. Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza.

MGR KRZYSZTOF WIEJAK
doktorant

Urodził się 2 marca 1990 roku w Gdyni. Edukację rozpoczął w Szkole Podstawowej nr 45 w Gdyni. Maturę zdał w 2009 roku, jest absolwentem III Liceum Ogólnokształcącego w Sopocie. Studia magisterskie ukończył w 2014 roku na Uniwersytecie Gdańskim, obroniwszy pracę dyplomową pt. *Zróżnicowanie promieniowania UV w Polsce i na świecie*. W październiku 2014 roku rozpoczął Środowiskowe Studia Doktoranckie pod kierunkiem prof. Mirosława Miętusa. Prowadzi badania dotyczące cykliczności klimatu. Obecnie do zakresu jego obowiązków należy również udział w przygotowywaniu materiałów publikowanych w „Uniwersyteckim Biuletynie Meteorologicznym” oraz nadzór nad meteorologicznym sprzętem pomiarowym i bazami danych Katedry Meteorologii i Klimatologii.

Jego zainteresowania badawcze obejmują: cykliczność klimatu Ziemi, promieniowanie słoneczne i jego wpływ na kształtowanie klimatu Ziemi, sposoby klasyfikacji meteorologicznych danych pomiarowych, badanie struktury harmonicznej szeregów czasowych, stosowalność indeksów cyrkulacji, regionalne modele klimatu i ich wykorzystanie. Jest laureatem nagrody Młody Gdański Geograf za rok 2015.

WIOLETTA GIERDZIEJEWSKA

Urodziła się 11 grudnia 1973 roku w Gdańsku. Swoją edukację rozpoczęła w Szkole Podstawowej nr 16. Jest absolwentką VII Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku. W 1994 roku ukończyła Studium Hotelarsko-Turystyczne w Gdyni. Mając wykształcenie w zakresie turystyki i hotelarstwa, w latach 2004–2012 pracowała w Ośrodku Konferencyjno-Szkoleniowym Uniwersytetu Gdańskiego w Leźnie. Od 2012 roku prowadzi sekretariat Katedry Meteorologii i Klimatologii. Za osiągnięcia w pracy zawodowej otrzymała w październiku 2014 roku nagrodę JM Rektora UG III stopnia.

Jej zainteresowania to sport i odnowa biologiczna. Jest członkiem Krajowego Rejestru Masażystów i grupy trójmiejskiej morsów Igorjanik.pl.

Dariusz Borowiak

Historia Stacji Limnologicznej w Borucinie

Powstanie, ulokowanej nad brzegiem Jeziora Górnego Raduńskiego, Stacji Limnologicznej Uniwersytetu Gdańskiego stanowiło naturalny etap w systematycznym rozwoju gdańskiego ośrodka geograficznego, którego historia zaczęła kształtować się z chwilą powołania, z dniem 1 sierpnia 1945 roku, Państwowego Pedagogium w Oliwie pod Gdańskiem (Dz. Urz. Min. Oświaty z 1945 nr 4 poz. 138). Na bazie kadry pedagogicznej oraz zasobów materialnych Pedagogium w roku następnym utworzono Państwową Wyższą Szkołę Pedagogiczną (PWSP). Gdańska PWSP, będąca z założenia szkołą zawodową przygotowującą kadry nauczycielskie do pracy w szkołach powszechnych, zainaugurowała swoją działalność 1 października 1946 roku. Ważnym etapem w rozwoju, dopiero co tworzącej swoje tradycje akademickie, geografii gdańskiej było powołanie katedr, co nastąpiło w 1952 roku. Wśród nowo utworzonych jednostek znalazła się Katedra Geografii Fizycznej, a jej kierownikiem został przedwojenny nauczyciel geografii w gimnazjum wejherowskim (1933–1939) dr Kazimierz Łomniewski, który w latach 1949–1952 był pracownikiem naukowym Oddziału Morskiego Państwowego Instytutu Hydrologiczno-Meteorologicznego (PIHM) w Gdyni, pełniąc tam zarazem funkcję naczelnika Wydziału Morskiego. Profil naukowo-badawczy Katedry wyznaczały wtenczas zagadnienia oceanograficzne oraz hydrografia i geomorfologia strefy brzegowej Bałtyku i Pojezierza Kaszubskiego. Na takie ukształtowanie specjalizacji naukowej jednostki wpływ wywarło niewątpliwie położenie uczelni nad morzem i w sąsiedztwie licznych zgrupowań jeziornych. W 1954 roku WSP

w Gdańsku otrzymała uprawnienia akademickie, z prawem nadawania swoim absolwentom tytułu magistra.

Podniesienie rangi uczelni wymusiło zarówno konieczność pilnego kształcenia i rozwoju własnej kadry dydaktycznej, ponieważ jej poziom naukowy był daleko niezadowalający (część pracowników pomocniczych nauki zatrudnionych na stanowiskach asystentów kontraktowych nie miało ukończonych studiów magisterskich), a także stworzenie studentom sprzyjających warunków do realizacji prac dyplomowych, których dużą część stanowiły wówczas monografie hydrograficzne jezior kaszubskich. Rzetelną realizację wymienionych powyżej celów naukowych oraz dydaktycznych mogło zapewnić uruchomienie zamiejscowej jednostki badawczo-dydaktycznej umożliwiającej prowadzenie badań terenowych na wybranym, reprezentatywnym obszarze strefy pojeziernej.

Dodatkowym impulsem utworzenia terenowej placówki badawczej, o specyficznym profilu limnologicznym, były też ścisłe więzi naukowe gdańskiej WSP z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu, w którym to ośrodku badania jeziorne realizowane były przez doc. dr. Stefana Majdanowskiego (geneza, morfometria, statystyka i rozmieszczenie jezior) oraz prof. Rajmunda Galona (studia nad zanikaniem jezior północnej Polski). W badaniach dotyczących problematyki zanikania jezior współuczestniczył m.in. pracownik Katedry Geografii Fizycznej WSP w Gdańsku mgr Jerzy Szukalski. Po śmierci doc. dr. Stefana Majdanowskiego kierownictwo Zakładu Hydrografii UMK w Toruniu, w latach 1957–1966, sprawował doc. dr Kazimierz Łomniewski, który łączył tę funkcję z pracą na gdańskiej WSP.

Ponadto w połowie lat 50. ubiegłego wieku w środowisku polskich geografów zaczęto coraz częściej podnosić kwestię zapoczątkowania w Polsce kompleksowych badań jeziornych i ich praktycznego wykorzystania w gospodarce (np. gospodarce rybackiej). Postulat ten był o tyle istotny, że w wyniku zmian politycznych, jakie zaszły w Europie w następstwie drugiej wojny światowej, w skład terytorium Polski włączone zostały obszary charakteryzujące się dużą jeziornością. W dyskusji prowadzonej w geograficznym piśmiennictwie naukowym („Przegląd Geograficzny” 1954, t. 26, z. 2) wskazywano na konieczność pełnego poznania jezior na tle innych komponentów środowiska przyrodniczego oraz ich powiązań z wodami powierzchniowymi, wodami podziemnymi i czynnikami atmosferycznymi. Postulowano także prowadzenie, w większym niż dotychczas zakresie, pomiarów i obserwacji umożliwiających określenie roli jezior w kształtowaniu obiegu wody w zlewni,

oceny składowych elementów ich bilansów wodnych, opisu dynamiki oraz właściwości fizyczno-chemicznych wód jeziornych. Tego typu badania miały być z kolei prowadzone przez jednostki akademickie położone w bliskim sąsiedztwie jezior i dysponujące stacjami terenowymi wyposażonymi w odpowiedni sprzęt badawczy.

Plan budowy na Pojezierzu Kaszubskim stacji badawczej o profilu limnologicznym zainicjował doc. dr Kazimierz Łomniewski, wychodząc z oczywistego założenia, że kompleksowe badania jeziorne prowadzone przez geografów są koniecznością nie tylko ze względów czysto poznawczych, lecz także i dydaktycznych. Wykorzystując swoje kompetencje zawodowe i organizacyjne zdobyte podczas pracy na wyższych uczelniach oraz w PIHM, gdzie zajmował się m.in. tworzeniem sieci stacji i posterunków obserwacyjnych na polskim wybrzeżu, doprowadził do uruchomienia Stacji Limnologicznej w Borucinie.

Na podstawie Decyzji Rady Wydziału Geograficznego WSP w Gdańsku z dnia 19 lipca 1959 roku bezpośrednia opieka nad Stacją została powierzona mgr. Euzebiuszowi Okulanisowi, który równocześnie nadzorował jej budowę w terenie. Stację włączono w strukturę organizacyjną Katedry Geografii Fizycznej, a jej pierwszym kierownikiem naukowym został doc. dr Kazimierz Łomniewski (od 1962 roku profesor nadzwyczajny), pełniący równocześnie funkcję kierownika Zakładu Hydrografii, będącego również jednostką funkcjonującą w obrębie Katedry.

Jako miejsce lokalizacji Stacji wybrano wieś Borucino, a jej obiekty umiejscowiono nad północnym brzegiem Jeziora Górnego Raduńskiego. Wybór ten był nieprzypadkowy. Położenie w centralnej części Pojezierza Kaszubskiego sprawia, że otoczenie Stacji odznacza się typowym dla terenów młodoglacjalnych zróżnicowaniem środowiska geograficznego. Odzwierciedleniem owej różnorodności fizycznogeograficznej jest m.in. mnogość form morfologicznych, zróżnicowanie litologiczne osadów powierzchniowych, specyficzne warunki klimatyczne i hydrograficzne. Z uwagi na takie położenie Stacja stała się ośrodkiem badań nie tylko w zakresie limnologii i hydrografii, ale też różnokierunkowych badań geograficznych całego Pojezierza Kaszubskiego oraz miejscem odbywania praktyk przez studentów kierunku geograficznego.

Inauguracja działalności Stacji Limnologicznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku, jak brzmiała wtedy jej oficjalna nazwa, odbyła się 1 października 1959 roku. W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele władz uczelni, reprezentowanych przez doc. dr. Andrzeja Bukowskiego (rektora WSP w Gdańsku) i doc. dr. Ludwika Bandurę (prorektora, późniejszego

rektora WSP), oraz liczna rzesza pracowników naukowych Wydziału, wśród których byli mgr inż. Maria Krynicka (dziekan Wydziału Geograficznego) oraz doc. dr Kazimierz Łomniewski.

Uroczyste rozpoczęcie działalności Stacji Limnologicznej w Borucinie 1 października 1959 roku. W bramie wejściowej do budynku stacyjnego od prawej: doc. dr Kazimierz Łomniewski (pomysłodawca i pierwszy kierownik Stacji), mgr inż. Maria Krynicka (dziekan Wydziału Geograficznego WSP), od lewej: doc. dr Andrzej Bukowski (rektor WSP w Gdańsku). Fot. Jerzy Szukalski (z archiwum autora)

Pierwsze obiekty stacyjne były bardzo skromne. Postawione zostały na zaledwie trzyarowej działce wykupionej przez uczelnię od Franciszka i Julianny Formelów. Infrastrukturę naukowo-badawczą Stacji tworzyły wówczas: przenośny budynek stacyjny o konstrukcji drewnianej i wymiarach 6,8×5,5 m (przechowywano w nim sprzęt pomiarowy), nawodny hangar służący do ochrony i naprawy jednostek pływających (łodzi motorowo-żaglowej z echosondą, łodzi wiosłowej i kajaków), kiosk stanowiska limnigrafu, drewniana wieża obserwacyjna oraz pomost do cumowania łodzi. Przy budynku stacyjnym zlokalizowano ogródek meteorologiczny o powierzchni około 200 m². Stałą obsadę obiektu tworzyli w tym czasie mgr Euzebiusz Okulanis (starszy asystent i opiekun Stacji) oraz Władysław Formela (obserwator-laborant).

Ponieważ na Stacji nie było jeszcze warunków do stałego zamieszkania, sprawujący nad nią opiekę mgr Euzebiusz Okulanis korzystał tymczasowo z życzliwości i gościnności rodziny Formelów. Na wyposażeniu Stacji znajdował się nowoczesny, jak na ówczesne standardy, sprzęt do pomiarów hydrograficznych (zestawy termometrów odwracalnych i batytermograf do głębokościowych pomiarów temperatury wody, prądomierze, limnoaktynometr, tyczki Frouda i perspektometr Iwanowa do pomiarów falowania, młynki hydrometryczne, batometry oraz sondy pucharowe i rdzeniowe do poboru osadów dennych) oraz meteorologicznych (barometr rtęciowy, termografy, higrografy, barografy, anemografy i wiatromierze indukcyjne z kierunkowskazem, anemometry różniczkowe, psychrometry, zestawy termometrów klatkowych i gruntowych, heliograf). Pod względem wyposażenia w przyrządy meteorologiczne oraz pod względem zakresu programu obserwacyjno-pomiarowego, realizowanego nieprzerwanie od połowy 1960 roku, Stacja w Borucinie była klasyczną stacją klimatologiczną. W 1963 roku zapoczątkowano pomiary parowania z wolnej powierzchni wody (ewaporometry GGI-3000 – pływający i lądowy) i parowania z powierzchni gruntu (lizymetr). Oprzyrządowanie Stacji w nowoczesną aparaturę pomiarową było możliwe dzięki bliskiej współpracy Katedry Geografii Fizycznej WSP z Państwowym Instytutem Hydrologiczno-Meteorologicznym w Gdyni.

Uzupełnienie stałej stacji bazowej stanowiła rozbudowana sieć posterunków pomocniczych zlokalizowanych na obszarze zlewni górnej Raduni, zamkniętej profilem wodowskazowym w Goręczynie, o powierzchni całkowitej wynoszącej 210 km². Sieć obserwacyjną tworzyły zasadniczo: cztery posterunki limnigraficzne, zlokalizowane na Jeziorze Górnym Raduńskim (dwa posterunki), Jeziorze Dolnym Raduńskim i Jeziorze Ostrzyckim, oraz 10 posterunków wodowskazowych, usytuowanych na największych jeziorach Rynny Raduńsko-Ostrzyckiej. Sieć obserwacyjną stanów wody uzupełniało 13 stanowisk pomiaru natężenia przepływu, rozmieszczonych na ciekach łączących poszczególne jeziora systemu raduńsko-ostrzyckiego. Pomiary natężenia przepływu wykonywane były nie rzadziej niż raz na miesiąc.

Wraz z rozpoczęciem działalności placówki terenowej Katedry Geografii Fizycznej w Borucinie rozpoczęto szczegółowe badania hydrograficzne i geomorfologiczne Pojezierza Kaszubskiego, obejmujące m.in. takie zagadnienia, jak: kartowanie geomorfologiczne (mgr Bolesław Augustowski, mgr Jerzy Szukalski), procesy stokowe, morfologia rynien subglacjalnych (mgr Józef Sylwestrzak), monografie hydrograficzne (prace dyplomowe), morfometria

jezior (mgr Jerzy Szukalski, mgr Euzebiusz Okulanis), zlodzenie rzek i jezior (mgr Jerzy Szukalski, mgr Euzebiusz Okulanis), bilans wodny jezior (mgr Euzebiusz Okulanis), falowanie wiatrowe (mgr Euzebiusz Okulanis), właściwości optyczne wód jeziornych (mgr Jerzy Szukalski, mgr Zygmunt Szynekiewicz), procesy brzegowe w jeziorach (mgr Jan Drwał, mgr Roman Gołębiewski), klimat lokalny (prace dyplomowe), kompleksowa geografia fizyczna pojezierza (mgr Jerzy Szukalski). Wyniki tych badań publikowano systematycznie na łamach wydawanych od 1959 roku „Zeszytów Geograficznych” WSP w Gdańsku.

Ważnym etapem w historii Stacji była jej rozbudowa, która nastąpiła w drugiej połowie lat 60. ubiegłego wieku. Rozbudowa, a właściwie budowa od podstaw nowej placówki była ewenementem w skali całego kraju. Przedsięwzięcie to wzbudzało podziw wśród gości z innych polskich uczelni wyższych przybywających na Stację, zwłaszcza z ośrodków mogących pochwalić się znacznie większym potencjałem naukowym i dłuższymi tradycjami akademickimi aniżeli gdańska WSP. Wrażenie wywoływał nie tyle sam „akt stworzenia”, ile nade wszystko rozmach i zakres przeprowadzonych prac. Wizyta na Stacji rzeczywiście mogła niejednego obserwatora wprowadzić w stan zadziwienia, jeżeli zważyć chociażby to, że w okresie tym uruchomiono w Polsce jedynie trzy inne geograficzne stacje terenowe.

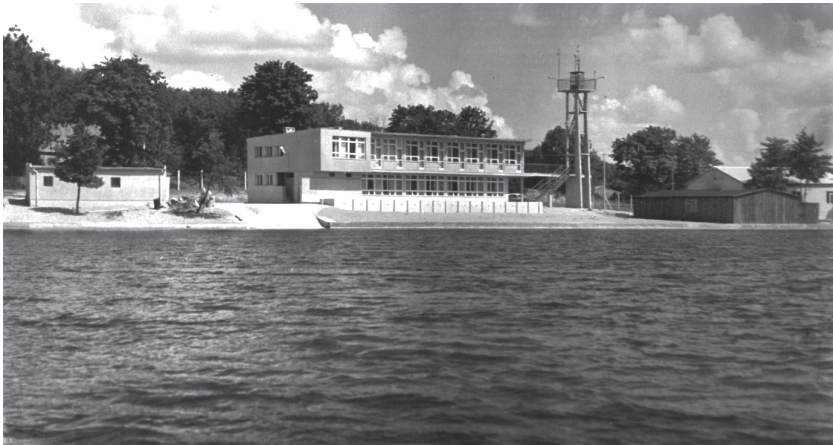
Z dużą dozą prawdopodobieństwa przyjąć można, że ważną rolę w staniach uczelni o zgodę na budowę oraz pozyskanie środków finansowych na ten cel mógł odegrać czynnik geopolityczny. Zgodnie z obowiązującą w tym czasie w Polsce pierwszą powojenną doktryną wojenną, zapisaną w dokumencie Podstawowe założenia ludowej obronności z 1961 roku, oraz przygotowanym na jego bazie Planie operacyjnym obrony terytorialnej kraju, uznano, że wyścig zbrojeń między państwami NATO i Układu Warszawskiego może doprowadzić do globalnego konfliktu zbrojnego. Ze względu na ograniczony potencjał bojowy obronę terytorium kraju planowano skoncentrować w czterech wydzielonych rejonach, a jednym z takich rejonów ześrodkowania miał być obszar Borów Tucholskich. Zadaniem obrony terytorialnej, poza celami czysto militarnymi, miało być też zapewnienie optymalnych warunków funkcjonowania administracji państwowej, gospodarki narodowej, a w ograniczonym stopniu także szkolnictwa wyższego w stanie wojny. W związku z tym w celu ograniczenia wielkości ewentualnych strat i zniszczeń opracowano też koncepcję wyprzedzającej ewakuacji z terenów potencjalnego zagrożenia wrażliwych instytucji państwowych, których działalność

należałoby bezwzględnie kontynuować. Plan przewidywał ewakuację gdańskiej WSP na Kaszuby, a Stacja w Borucinie doskonale wpisywała się w tak zarysowany scenariusz. Przypuszczenia powyższe znajdują potwierdzenie w informacji przekazanej autorowi przez mgr. Jerzego Błaszковского, któremu na polecenie dziekana Wydziału Geograficznego prof. dr. Kazimierza Łomniewskiego powierzono wówczas funkcję dowódcy ewakuacji rzutu bibliotecznego. Docelowym miejscem przemieszczenia zbiorów bibliotecznych była właśnie placówka w Borucinie. Tym samym Stacja Limnologiczna w Borucinie (poza funkcjami naukowo-badawczą i dydaktyczną) zaczęła też nieoczekiwanie pełnić funkcję militarną.

Przeprowadzenie planowanych zmian wymagało przede wszystkim powiększenia terenu Stacji do obecnej powierzchni wynoszącej ponad 0,9 ha. Do końca 1966 roku wybudowano betonowy falochron wraz z basenem portowym i slipem oraz betonową wieżę obserwacyjną o wysokości 14 m. Postawiono nowy hangar drewniany na sprzęt pływający, a także rozbudowano ogródek meteorologiczny do powierzchni około 0,5 ha. Całość terenu, na długości 412 m, została ogrodzona siatką stalową. Z kolei w 1967 roku oddano do użytku budynek dydaktyczny (pawilon studencki), w którym umiejscowiono pomieszczenie obserwatora, świetlicę, a także pokoje sypialne pozwalające na jednorazowe zakwaterowanie 22-osobowej grupy studentów praktykantów. Wybudowano też zaplecze garażowo-warsztatowe. W kolejnym roku zakończono zaś budowę i oddano do użytku budynek główny Stacji o łącznej powierzchni użytkowej 530 m² i kubaturze 1910 m³. W budynku tym pomieszczono specjalistyczne pracownie naukowe, terenowe laboratorium hydrochemiczne, bibliotekę-archiwum, salkę konferencyjną, salę wykładową mogącą również pełnić funkcję jadalni studenckiej, węzły sanitarne oraz kuchnię. W budynku głównym wydzielono też aneks mieszkalny przeznaczony dla administratora obiektu. W późniejszym czasie pokój obserwatora przeniesiono z pawilonu do budynku głównego, a zwolnione pomieszczenie przekształcono w kuchnię studencką.

W 1967 roku Stacja Limnologiczna została wyłączona z Katedry Geografii Fizycznej i stała się niezależną jednostką organizacyjną pozostającą w strukturze organizacyjnej Wydziału Nauk o Ziemi WSP. Funkcję kierowniczą nadal sprawował prof. dr. Kazimierz Łomniewski. Opiekunem i administratorem Stacji był starszy asystent naukowo-techniczny mgr. Euzebiusz Okulanis, a na stanowisku obserwatora (laboranta) zatrudniony był Władysław Formela. W składzie osobowym Stacji z 1968 roku figuruje Feliks Wojtala, zatrudniony

tam jako robotnik konserwator. Począwszy od 1967 roku, obsadę Stacji uzupełniali czasowo młodzi asystenci, którzy po odbyciu rocznego stażu przechodzili zazwyczaj do pracy w Katedrze Geografii Fizycznej WSP. W roku akademickim 1967/1968 jako asystent zatrudniony był tam absolwent UMK w Toruniu mgr Jan Drwał, zaś w latach akademickich 1969/1970 i 1970/1971, odpowiednio, mgr Jan Jędrasik i mgr Władysław Lange, absolwenci gdańskiej WSP. Po trzymiesięcznym stażu asystenckim, w styczniu 1970 roku, mgr Jan Jędrasik został na stałe zatrudniony w Stacji na etacie naukowo-badawczym. Z dniem 1 października 1969 roku funkcję kierownika Stacji Limnologicznej przejął ówczesny prodziekan Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi WSP w Gdańsku, doc. dr Jerzy Szukalski. Ustąpienie prof. Kazimierza Łomniewskiego do pewnego stopnia podyktowane było jego zaangażowaniem w tworzenie na uczelni kierunku oceanograficznego, ale nade wszystko wymuszone zostało, delikatnie rzecz ujmując, utrudnioną współpracą z dziekanem Wydziału BiNoZ.

Widok na Stację Limnologiczną od strony Jeziora Górnego Raduńskiego w 1968 roku.
Fot. autor nieznaną (z archiwum autora)

Wraz z utworzeniem z dniem 20 marca 1970 roku Uniwersytetu Gdańskiego (Dz. U. z 1970 nr 6 poz. 49) Stacja Limnologiczna stała się zamiejscową placówką uczelni wyższej mającej już status uniwersytetu (Uniwersytet Gdański rozpoczął formalnie działalność 1 lipca 1970 roku). Zasady określające ustrój

i organizację Uniwersytetu Gdańskiego narzucały w tym czasie wydziałom uczelni strukturę instytutową. Tym samym Stacja Limnologiczna w Borucinie stała się osobną jednostką organizacyjną Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UG wchodzącą w skład Instytutu Geografii. Podobnie jak w roku poprzednim kierownikiem Stacji był doc. dr Jerzy Szukalski (pierwszy kierownik Katedry Hydrografii i Klimatologii UG), natomiast funkcję zastępcy kierownika do spraw administracyjnych i pomiarowych pełnił mgr Euzebiusz Okulanis. W pierwszym roku działalności Uniwersytetu Gdańskiego ze Stacją Limnologiczną organizacyjnie związany był hydrobiolog dr Marcin Pliński (w latach 1981–1987 dziekan Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UG, a w okresie 1996–2002 rektor Uniwersytetu Gdańskiego).

Zakończona w końcu lat 60. rozbudowa Stacji wymusiła konieczność zatrudnienia dodatkowych pracowników obsługi technicznej i eksploatacyjnej, ale też stworzyła korzystne warunki do zatrudnienia nowych pracowników naukowo-technicznych, do kompetencji których należało w szczególności: prowadzenie własnych eksperymentalnych badań naukowych, wsparcie logistyczne przy organizacji zewnętrznych projektów badawczych, nadzór merytoryczny nad realizowanym w sposób ciągły programem monitoringu hydrologiczno-meteorologicznego, archiwizacja danych pomiarowych, koordynowanie zajęć terenowych i praktyk studenckich. W wyniku nawiązania w 1971 roku ścisłej współpracy z Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW) Stacja Limnologiczna w Borucinie została włączona do krajowej sieci posterunków ewaporometrycznych i wodowskazowych IMGW. Wyniki prowadzonych obserwacji wodowskazowych (stany wody i temperatura wody) są od tego czasu publikowane w rocznikach hydrologicznych wód powierzchniowych. Podpisanie porozumienia o współpracy doprowadziło również do uruchomienia w 1974 roku pomiarów ewaporometrycznych z basenu o standardowej powierzchni 20 m². Z początkiem lat 70. ubiegłego wieku w Stacji zatrudnieni byli na stałe na etatach naukowo-badawczych: mgr Jan Jędrasik (1 stycznia 1970 – 30 września 1977), mgr Krzysztof Gerstmann (1971–1974), a w późniejszym okresie pracownicy inżynieryjno-techniczni: Danuta Ulenberg (1 marca 1975 – 11 lutego 1977), Piotr Licbarski (12 maja 1976 – 12 maja 1986), Jerzy Koska (1 listopada 1976 – 30 listopada 1990), Edmund Ulenberg (od 4 lutego 1977 roku). Liczbę pracowników obsługi technicznej uzupełniali Władysław Formela (obserwator) oraz Feliks Wojtala (robotnik konserwator).

Wraz z rozpoczęciem roku akademickiego 1972/1973 na stanowisko kierownika Stacji Limnologicznej w Borucinie został mianowany dr Euzebiusz

Okulanis, bezpośredni opiekun i administrator tej placówki od chwili jej uruchomienia. Objęcie kierownictwa Stacji przez niego było następstwem jego awansu naukowego na stanowisko adiunkta.

Przełom lat 60. i 70. był na Stacji czasem wzmożonych prac naukowo-badawczych realizowanych głównie przez młodych asystentów zatrudnionych w Instytucie Geografii UG, dla których Stacja Limnologiczna w Borucinie stała się bazą terenową i zapleczem naukowym do prowadzonych na Pojezierzu Kaszubskim badań hydrograficznych. Rezultaty tych prac zwieńczone zostały pięcioma dysertacjami doktorskimi, których tematyka nawiązywała zasadniczo do zagadnień jeziornych. W 1972 roku stopień doktora uzyskali: Euzebiusz Okulanis (*Intensywność wymiany i mieszania się wód w zespole jezior raduńsko-ostrzyckich*) i Jan Drwal (*Obszary bezodpływowe centralnej części Pojezierza Kaszubskiego*), w 1973 roku stopień doktora uzyskał Roman Gołębiewski (*Osady dennie Jezior Raduńskich*), zaś w 1976 roku promocje doktorskie otrzymali: Jan Jędrasik (*Falowanie wewnętrzne w jeziorach rynnowych na przykładzie Jezior Raduńskich*) oraz Władysław Lange (*Próba ustalenia typologii termiczno-dynamicznej jezior Pojezierza Kaszubskiego*). Do dorobku Stacji z tego okresu można też zaliczyć rozprawę Haliny Piekarek-Jankowskiej z 1979 roku (*Związki wód podziemnych z jeziorami rynnowymi górnego dorzecza Raduni*). Podsumowaniem kilkunastoletnich badań środowiska przyrodniczego Pojezierza Kaszubskiego prowadzonych z wydatnym udziałem Stacji Limnologicznej w Borucinie była, wydana staraniem Gdańskiego Towarzystwa Naukowego w 1979 roku, monografia geograficzna tego regionu opracowana pod redakcją naukową prof. dr. Bolesława Augustowskiego.

Wskutek zmian organizacyjnych, jakie nastąpiły na Wydziale BiNoZ pod koniec 1981 roku (likwidacja struktur instytutowych na kierunkach geografia i biologia), z nastaniem 1982 roku Stacja w Borucinie stała się ponownie samodzielną jednostką organizacyjną Wydziału podległą bezpośrednio dziekanowi. Jej status organizacyjny pozostał niezmienny także po zmianie nazwy wydziału na Wydział Biologii, Geografii i Oceanologii (BGiO), co nastąpiło 1 kwietnia 1985 roku. Jej kierownikiem nadal pozostawał dr Euzebiusz Okulanis. W latach 80. ukazało się kilka monografii limnologicznych będących rezultatem prowadzonych na Stacji badań. Są to w kolejności chronologicznej: *Studium limnologiczne jezior raduńsko-ostrzyckich* (Euzebiusz Okulanis, 1981), *Kierunki i intensywność denudacji na obszarze zlewni górnej Raduni w późnym Würmie i holocenie* (Roman Gołębiewski, 1981 – rozprawa habilitacyjna), *Rola jezior w kształtowaniu powierzchniowych zasobów wodnych*

Pojezierza Kaszubskiego (Euzebiusz Okulanis, 1982 – rozprawa habilitacyjna) oraz *Fizyczno-limnologiczne uwarunkowania tolerancji systemów jeziornych Pomorza* (Władysław Lange, 1986 – rozprawa habilitacyjna). Tradycyjnie Stacja w Borucinie jest też miejscem odbywania ćwiczeń terenowych z kartografii i topografii, geomorfologii oraz hydrologii studentów geografii Uniwersytetu Gdańskiego. Praktyki hydrologiczne, pod opieką naukową prof. dr. hab. Zdzisława Mikulskiego, realizują na Stacji również studenci Instytutu Geografii Uniwersytetu Warszawskiego.

W październiku 1983 roku Centralna Komisja ds. Kadr Naukowych zatwierdziła przyznanie dr. Euzebiuszowi Okulanisowi przez Wydział Melioracji Akademii Rolniczej we Wrocławiu stopnia naukowego doktora habilitowanego, a w roku kolejnym został on mianowany na stanowisko docenta. W kontekście zmian kadrowych należy odnotować, że w maju 1986 roku do Katedry Hydrologii i Klimatologii odszedł mgr Piotr Licbarski, natomiast z końcem października 1989 roku na emeryturę przeszedł obserwator Władysław Formela. W jego miejsce zatrudniony został Tadeusz Formela. Pod koniec 1990 roku z pracy na Stacji zrezygnował zaś, przechodząc do szkolnictwa powszechnego, mgr Jerzy Koska. Na koniec 1990 roku skład osobowy Stacji w Borucinie stanowili: jeden pracownik naukowo-dydaktyczny (doc. dr hab. Euzebiusz Okulanis; kierownik i administrator obiektu) oraz dwóch pracowników naukowo-technicznych (mgr Edmund Ulenberg i Tadeusz Formela).

Przeprowadzone na Wydziale BGiO w 1993 roku zmiany organizacyjne dotknęły również Stację Limnologiczną w Borucinie. Z dniem 1 września tegoż roku powołano Zakład Limnologii, którego zespół tworzyła grupa geografów hydrologów specjalizujących się w problematyce badań jeziornych. W skład nowo powstałej jednostki organizacyjnej Wydziału włączona została Stacja w Borucinie. Formalnie stanowisko jej kierownika nie było obsadzone, jednak bezpośredni nadzór nad nią sprawował ówczesny kierownik Zakładu Limnologii, docent, a od 1994 roku profesor nadzwyczajny UG dr hab. Władysław Lange. Nieco później (z początkiem czerwca 1997 roku) dotychczasowego administratora obiektu w Borucinie, którą to funkcję pełnił doc. dr hab. Euzebiusz Okulanis, zastąpił mgr Sławomir Skierka. Nowy administrator aktywnie włączył się w proces modernizacji Stacji oraz angażował się w prace związane z instalacją nowej i obsługę techniczną działającej już aparatury pomiarowej.

Staraniem kierowanej przez dr. hab. Jerzego Trappa Katedry Meteorologii i Klimatologii uruchomiono na Stacji w 1997 roku pierwszą automatyczną

stację meteorologiczną MeteoLOG TDL-14 firmy ThiesCLIMA. Stacja MeteoLOG, której zakres pomiarowy obejmował takie parametry, jak: temperatura i wilgotność powietrza, prędkość i kierunek wiatru oraz promieniowanie całkowite, działała do 2013 roku.

W następstwie awansów zawodowych i wzrostu liczby pracowników naukowych w Zakładzie Limnologii jednostka ta z dniem 1 listopada 1998 roku została przekształcona w Katedrę Limnologii. Tym samym Stacja Limnologiczna w Borucinie stała się jednostką niższego szczebla w strukturze organizacyjnej Katedry Limnologii. Po okresie tymczasowości, w którym to czasie etat kierownika Stacji pozostawał formalnie nieobsadzony, nominację na kierownika otrzymał Władysław Lange. Stanowisko to objął oficjalnie 1 września 1999 roku.

II Ogólnopolska Konferencja Limnologiczna w Borucinie (28–29 września 1998 roku) – sesja referatowa. Od lewej: dr Joanna Fac-Beneda (UG), dr hab. prof. UG Władysław Lange (kierownik Stacji), N.N., dr Marek Turczyński (UMCS), dr Dariusz Borowiak (UG), prof. dr hab. Adam Choiński (UAM), mgr Alfred Rösler (IMGW). Fot. Kamil Nowiński (z archiwum autora)

W okresie przynależności organizacyjnej Stacji Limnologicznej w Borucinie do Zakładu Limnologii, a później Katedry Limnologii jej działalność badawczą determinowała specjalizacja naukowa jednostki macierzystej

i realizowane przez nią projekty badawcze. Ważnym osiągnięciem tego czasu było opracowanie i opublikowanie w 1993 roku pierwszego w Polsce podręcznika metodycznego w zakresie prowadzenia badań i pomiarów jeziornych (*Metody badań fizycznolimnologicznych*) przygotowanego pod redakcją naukową Władysława Langego. Warto zaznaczyć, że opracowanie to było efektem międzypokoleniowej współpracy gdańskich limnologów. Jego współautorami byli bowiem zarówno doświadczeni badacze jezior kaszubskich (Władysław Lange, Euzebiusz Okulanis, Roman Gołębiewski, Jan Jędrasik), jak też młodzi, a wykazujący już duże doświadczenie praktyczne pracownicy naukowcy Katedry (Barbara Faraś-Ostrowska, Dariusz Borowiak). Na przełomie wieków ukończone zostały dwie dysertacje doktorskie. W 1998 roku stopień doktora uzyskał Dariusz Borowiak (*Reżim wodny jezior Niżu Polskiego jako podstawa oceny ich funkcji hydrologicznych*), a w 2002 roku Wojciech Maślanka (*Abiotyczna struktura wybranych jezior Pojezierza Pomorskiego jako podstawa oceny zaawansowania ich współczesnych przemian*). Podsumowaniem publikacyjnym tego okresu, spinającym zasadniczo rezultaty dotychczasowych wieloletnich i wielokierunkowych badań szczegółowych zlewni górnej Raduni, było wydanie w 2005 roku wieloautorskiej monografii *Jeziora górnej Raduni i jej zlewnia w badaniach z udziałem Stacji Limnologicznej w Borucinie*. Jak podkreślił we wprowadzeniu do tej publikacji jej redaktor naukowy, Władysław Lange, monografia ta miała być pierwszą próbą sformułowania regionalnej syntezy prezentującej najistotniejsze zagadnienia oraz osiągnięcia poznawcze prowadzonych przy udziale Stacji Limnologicznej projektów badawczych, których wymiernym efektem jest już ponad 200 różnorodnych tematycznie prac naukowych wzbogacających stan wiedzy o środowisku przyrodniczym tego obszaru.

Inną formą aktywności naukowej realizowanej w tym czasie na Stacji w Borucinie była działalność wspierająca naukę. Uchwytnym jej przejawem było zorganizowanie na Stacji II Ogólnopolskiej Konferencji Limnologicznej na temat „Zagrożenia degradacyjne a ochrona jezior”. Konferencja odbyła się w dniach od 28 do 29 września 1998 roku, a wzięło w niej czynny udział blisko 50 uczestników z kraju i zagranicy. Efektem konferencji było wydanie publikacji, w której zamieszczono 24 referaty, w tym dwa z Białorusi i jeden z Litwy. Publikacja ta dała też początek ukazującej się do chwili obecnej serii wydawniczej „Badania Limnologiczne”. Ponownie spotkanie polskich limnologów, tym razem w ramach XII Ogólnopolskiej Konferencji Limnologicznej, odbyło się w Borucinie 24 września 2008 roku. Jednak z uwagi na

dużą liczbę uczestników konferencji obrady odbywały się z konieczności po sąsiedzku w pensjonacie we Wdzydzach Kiszewskich, a Stacja była jedynie miejscem sesji terenowej.

W dniach 25–28 sierpnia 2004 roku zorganizowano z kolei w Borucinie warsztaty limnologiczne na temat „Badania osadów dennych jezior i wód interstycjalnych”. Były one pierwszym tego typu w Polsce spotkaniem adresowanym głównie do początkujących pracowników nauki i studentów. W ramach zajęć, prowadzonych przez uznanych specjalistów: prof. Jerzego Bolałka (UG), prof. Jacka Rutkowskiego (AGH), prof. Kazimierza Tobolskiego (UAM), prof. UG Romana Gołębiowskiego (UG) i mgr. Tycjana Wodzinowskiego (MIR), zaprezentowano metody badań osadów klastycznych i węglanowych, metody badań osadów organicznych, metody badań sejsmoakustycznych, metody badań wód interstycjalnych oraz omówiono paleogeograficzną historię jezior raduńskich. Uzupełnieniem zajęć stacjonarnych była prezentacja w terenie sondy do poboru osadów powierzchniowych skonstruowanej przez dr. Wojciecha Tylmanna z Uniwersytetu Gdańskiego.

Na podstawie nowego porozumienia o współpracy zawartego 9 września 2004 roku pomiędzy Wydziałem Biologii, Geografii i Oceanologii UG a Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej Stacja Limnologiczna w Borucinie oraz Jezioro Górne Raduńskie zostały włączone do sieci monitoringu hydrologiczno-meteorologicznego IMGW. W ramach tego porozumienia IMGW zainstalował w Borucinie automatyczną stację meteorologiczną Vaisala MILOS-500 oraz uruchomił i wyposażył pływający posterunek ewaporometryczny na Jeziorze Raduńskim. Standardowa stacja klimatologiczna, działająca równolegle ze stacją automatyczną, funkcjonuje, podobnie jak w latach ubiegłych, jako stacja III rzędu (trzy obserwacje na dobę). Nadzór nad monitoringiem meteorologicznym objął kierownik Katedry Meteorologii i Klimatologii dr hab. prof. UG Mirosław Miętus. Przerwany częściowo w 1986 roku program pomiarów ewaporometrycznych (likwidacja posterunku pływającego) został, po trwającej blisko 20 lat przerwie, ponownie uruchomiony w pełnym zakresie w maju 2005 roku.

Warsztaty limnologiczne w Borucinie (25–28 sierpnia 2004 roku) – prezentacja sondy rdzeniowej do poboru osadów jeziornych. Od lewej: dr Magdalena Borowiak (UG), mgr Karolina Pacewicz (UG), dr hab. prof. UG Władysław Lange (kierownik Stacji), dr hab. prof. UG Roman Gołębiowski (UG), prof. dr hab. Jacek Rutkowski (AGH) oraz dr Tadeusz Molenda (UŚ). Fot. Kamil Nowiński (z archiwum autora)

Po nagłej śmierci dr. hab. prof. UG Władysława Langego w 2005 roku, Stacja Limnologiczna przeszła kolejne zmiany organizacyjne i personalne. Pierwsza z nich wiązała się z podjętymi przygotowaniami do przyszłego podziału Wydziału BGiO, z którego planowano wydzielenie Wydziału Nauk Biologicznych i Wydziału Oceanografii. Aby stworzyć korzystne warunki do przyszłej secesji, wprowadzono na kierunku geograficznym, który do tej pory jako ostatni na Wydziale zachował strukturę katedralną, organizację instytutową. Z dniem 26 stycznia 2006 roku Stacja Limnologiczna została wyłączona z Katedry Limnologii i stała się samodzielną jednostką organizacyjną w ramach Instytutu Geografii, utworzonego 1 października 2005 roku. W styczniu 2006 roku doszło również do podziału Katedry Limnologii poprzez wydzielenie się z niej Zakładu Geografii Pojezierzy. Kierownikiem nowo utworzonego Zakładu i jednocześnie kierownikiem Stacji Limnologicznej w Borucinie z dniem 1 lutego 2006 roku został dr hab. Jerzy Jańczak.

Po przeprowadzonych zmianach organizacyjnych Stacja poza wykonywaniem działalności czysto dydaktycznej oraz monitoringowej jest też

miejszem realizacji licznych projektów badawczych prowadzonych przez jednostki fizycznogeograficzne Instytutu Geografii, głównie Katedrę Limnologii, Katedrę Meteorologii i Klimatologii oraz Zakład Geografii Pojezierzy. Wymiernym efektem prowadzonych badań jest wyraźny wzrost dorobku publikacyjnego. Podsumowaniem wieloletniego cyklu pomiarów i obserwacji meteorologicznych było wydanie w 2006 roku, pod redakcją naukową Mirosława Miętusa, książki *Klimat rynny Jezior Raduńskich*, opracowania będącego monograficznym ujęciem i syntezą klimatu lokalnego rejonu Stacji Limnologicznej za lata 1961–2000. Dopełnieniem tej publikacji był z kolei *Przewodnik do ćwiczeń terenowych z meteorologii i klimatologii* (2008), opracowany przez Andrzeja Wyszkwoskiego i przewidziany jako niezbędny dydaktyczny dla studentów geografii odbywających ćwiczenia terenowe z meteorologii i klimatologii, które tradycyjnie realizowane są na Stacji Limnologicznej. W latach następnych ukazały się drukiem monografie jezior kaszubskich przygotowane na bazie, prowadzonego we współpracy z Zarządami Kaszubskiego i Zaborskiego Parku Krajobrazowego w latach 2006–2009, monitoringu jeziornego obszarów chronionych. Wydawane w ramach serii wydawniczej „Badania Limnologiczne”, są to kolejno: *Atlas jezior Kaszubskiego Parku Krajobrazowego* (2007) i *Jeziora Kaszubskiego Parku Krajobrazowego* (2007) pod redakcją Dariusza Borowiaka oraz *Atlas jezior Zaborskiego Parku Krajobrazowego* (2010) pod redakcją Jacka Barańczuka i Dariusza Borowiaka, a także *Czyste jeziora Pomorza. Diagnoza* (2010) autorstwa Elżbiety Bajkiewicz-Grabowskiej. Natomiast w 2011 roku ukazała się pierwsza w Polsce monografia podejmująca w sposób całościowy tematykę optyki wód jeziornych autorstwa Dariusza Borowiaka (*Właściwości optyczne wód jeziornych Pomorza*). W pracy tej zebrano i podsumowano wyniki pomiarów optycznych pozyskanych w latach 2003–2007 dla 105 jezior położonych w północnej części podprovincji Pojezierzy Południowobałtyckich. Uzupełnienie realizowanej w tym czasie na Stacji tematyki jeziornej stanowi przygotowana przez Kamila Nowińskiego rozprawa doktorska *Rola jezior w transformacji jakości wód systemu Raduni* (2010).

Po przejściu na emeryturę dr. hab. prof. UG Jerzego Jańczaka na stanowisko kierownika Stacji Limnologicznej z dniem 1 października 2012 roku nominowany został dr hab. prof. UG Dariusz Borowiak. Skład osobowy Stacji pozostał niezmienny. Stałą obsługę w zakresie monitoringu hydrologiczno-meteorologicznego stanowili: obserwator Tadeusz Formela oraz pracownik inżynierijno-techniczny mgr Edmund Ulenberg.

W ostatnich latach wydatnie poszerzono spektrum wykonywanych w Borucinie pomiarów meteorologicznych. Stacja Limnologiczna została wyposażona m.in. w nowoczesną aparaturę do pomiarów aktynometrycznych firmy Kipp&Zonen. Staraniem i wysiłkiem Katedry Meteorologii i Klimatologii w 2009 roku zainstalowano radiometr różnicowy CNR-1 przeznaczony do pomiaru składowych bilansu radiacyjnego. Następnie, w latach 2013–2014, zamontowano heliograf cyfrowy CSD-4, kwantometr PQS-1 do pomiaru gęstości strumienia fotonów fotosyntetycznie aktywnych (400–700 nm), radiometr UVS-AB-T do pomiaru promieniowania ultrafioletowego (280–400 nm), system automatycznego śledzenia Słońca Solys 2 z pyrhelioimetrem i pyranometrem oraz zestaw do gradientowych pomiarów temperatury i wilgotności względnej powietrza ASTER, żeby wymienić tylko te najważniejsze. Z kolei w 2015 roku Katedra Limnologii umieściła na brzegu Jeziora Raduńskiego radiometr różnicowy CRN-4 przeznaczony do pomiaru składowych bilansu radiacyjnego powierzchni wody. Istotnie rozwinięto również program pomiarów parowania, uzupełniając go o zagadnienia dotyczące oceny wielkości strat wody na transpirację. Pociągnęło to za sobą konieczność instalacji dodatkowych zestawów ewaporometrów lądowych z wysadzonymi w nich wybranymi gatunkami roślin wodnych.

Poza badaniami naukowymi, których zakres merytoryczny jest nieustannie poszerzany, Stacja realizuje zadania dydaktyczne związane z kształceniem studentów kierunku geograficznego, prowadzi zajęcia w zakresie edukacji ekologicznej przeznaczone dla młodzieży szkolnej oraz współuczestniczy w organizacji kursów i szkoleń. Program dydaktyczny Stacji wiąże się zarówno z realizacją przez poszczególne jednostki Instytutu Geografii UG przedmiotowych ćwiczeń terenowych z topografii, meteorologii, geomorfologii i hydrologii, jak też wprowadzaniem różnych form zajęć uzupełniających, takich jak praktyki specjalizacyjne, dyplomowe czy zawodowe. Na Stacji lub w jej otoczeniu podejmowane są często tematy prac licencjackich i magisterskich, przy realizacji których wykorzystywane są gromadzone przez ponad 50 lat bogate zasoby archiwalnej dokumentacji pomiarów hydrologiczno-meteorologicznych. Unikalność Stacji Limnologicznej w Borucinie, będącej w chwili obecnej, po likwidacji Stacji Limnologicznej UMK w Bachotku, jedyną w skali kraju geograficzną stacją terenową o wyraźnie ukształtowanym profilu jeziornym, sprawia, że z jej potencjału naukowego oraz oferty dydaktycznej coraz częściej i chętniej korzystają inne geograficzne ośrodki akademickie z kraju i zagranicy.

Pracownicy Stacji

PROFESOROWIE NADZWYCZAJNI: dr hab. prof. UG Dariusz Borowiak.

PRACOWNICY INŻYNIERYJNO-TECHNICZNI: Tadeusz Formela, mgr Edmund Ulenberg.

KIEROWNIK ADMINISTRACYJNY: mgr Sławomir Skierka.

TADEUSZ FORMELA
pracownik inżynieryjno-techniczny

Urodził się w 1955 roku w Borucinie (powiat kartuski, województwo gdańskie). Z wykształcenia jest mechanikiem urządzeń kolejowych. Ukończył Zasadniczą Szkołę Zawodową dla pracujących przy lokomotywowni Gdańsk-Zaspa. W latach 1973–1989 był zatrudniony na stanowisku rewidenta taboru kolejowego na stacji kolejowej Gdańsk Główny. Pracę na Stacji Limnologicznej w Borucinie rozpoczął 1 listopada 1989 roku jako obserwator meteorologiczny i hydrologiczny, kontynuując tym samym tradycje rodzinne. Jego ojciec (Władysław Formela) w latach 1959–1989 był również obserwatorem meteorologicznym w Borucinie. Poza prowadzeniem obserwacji i pomiarów w ramach monitoringu hydrologiczno-meteorologicznego Jeziora Górnego Raduńskiego zajmuje się też bieżącą konserwacją i kontrolą standardowej aparatury pomiarowej oraz konserwacją taboru pływającego.

Uczestniczył w licznych kursach i szkoleniach zawodowych, w tym Warsztatach Ewaporometrycznych organizowanych dla pracowników IMGW przez Centrum Ewaporometrii PSHM na Stacji Hydrologicznej w Radzynie (2011). Za osiągnięcia w pracy zawodowej wielokrotnie był wyróżniany indywidualną nagrodą JM Rektora UG (2001, 2011, 2015).

MGR EDMUND ULENBERG
pracownik inżynieryjno-techniczny

Urodził się w 1958 roku w Borucinie (powiat kartuski, województwo gdańskie). Po ukończeniu Szkoły Podstawowej w Łączynie kontynuował naukę w Liceum Ogólnokształcącym w Kartuzach, którego absolwentem został w 1976 roku. W tym samym roku rozpoczął pracę na Stacji Limnologicznej Uniwersytetu Gdańskiego w Borucinie, początkowo na umowę zlecenie, a od 4 lutego 1977 roku już na pełny etat. We wstępnym okresie był zatrudniony jako pracownik wykwalifikowany. Do jego obowiązków służbowych poza prowadzeniem pomiarów i obserwacji hydrologiczno-meteorologicznych oraz ich statystycznego opracowania należało też wykonywanie prac konserwatorsko-remontowych.

Pracę na Stacji Limnologicznej w Borucinie łączył ze studiami na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego. Dyplom magistra geografii uzyskał w 1983 roku. Po ukończeniu studiów został przeniesiony na stanowisko pracownika inżynieryjno-technicznego. Wraz z awansem zawodowym zakres jego obowiązków został uzupełniony o czynności administracyjno-biurowe.

Obecnie zajmuje się opracowywaniem i archiwizacją wyników pomiarów hydrologiczno-meteorologicznych zarówno na potrzeby jednostek organizacyjnych Instytutu Geografii, jak też Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Poza tym uczestniczy w pracach przygotowawczych do letniego sezonu pomiarowego, a wspólnie z obserwatorem Tadeuszem Formelą prowadzi badania terenowe z zakresu hydrologii i limnologii. Od 2010 roku bierze czynny udział w przygotowaniu i prowadzeniu kolejnych edycji Bałtyckiego Festiwalu Nauki.

Za zaangażowanie i osiągnięcia w pracy zawodowej Edmund Ulenberg był wielokrotnie uhonorowany indywidualną nagrodą JM Rektora UG (1982, 1984, 1986, 1988, 1989).

MGR SŁAWOMIR SKIERKA
kierownik administracji

Urodził się w 1969 roku w Kartuzach. Świadectwo dojrzałości uzyskał w 1988 roku w Liceum Ogólnokształcącym w Kartuzach. Po maturze kontynuował naukę w Zespole Szkół Łączności w Gdańsku, gdzie w 1990 roku uzyskał tytuł technika z zakresu elektroniki. Studia geograficzne ukończył w 1996 roku na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego, uzyskując dyplom magistra geografii o specjalności meteorologia i klimatologia. W 1997 roku został zatrudniony na stanowisku kierownika administracji Stacji Limnologicznej w Borucinie. Poza pracami administracyjnymi aktywnie angażuje się w prowadzone na Stacji badania, zwłaszcza związane z pomiarami meteorologicznymi, dbając o sprawne funkcjonowanie aparatury pomiarowej oraz biorąc udział w instalacji nowych przyrządów. W okresie pełnienia przez niego funkcji kierownika przeprowadzone zostały gruntowne remonty budynków Stacji, kompletna modernizacja hangaru sprzętu pływającego oraz zmodernizowano ogródek meteorologiczny.

(opracował Andrzej Wyszkowski)

Robert Lejkowski

Historia składnicy map

W 1951 roku zbiór map zapoczątkował mgr Jerzy Szukalski, jako asystent Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Katedrze Geografii Fizycznej. Po nim składnicą map – jedną szafą z mapami, zajmował się mgr Jan Szeliga, a mieściła się ona w pokoju asystenckim w baraku na ul. Sobieskiego 17 w Gdańsku. Organizacyjnie składnica podlegała w tym okresie Katedrze Geografii Fizycznej. Wraz ze wzrostem ilości map po 1957 roku do pomocy w niej przydzielono mgr Teresę Flisikowską, która w 1964 roku przekazała zbiory mgr Marii Pelczar. W 1967 roku składnicę map, wraz z częścią Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi, przeniesiono do Gdyni na ul. Czołgistów 46 (obecna al. marsz. Piłsudskiego), gdzie mieściła się na drugim piętrze, wraz z pokojem kreślarskim i magazynem map. Od 1968 roku została zatrudniona na etacie Irena Mikołajczak. W latach 1965–1969 w składnicy było 3389 map topograficznych oraz 800 map morskich, które w późniejszym okresie zostały przekazane do nowo utworzonego Instytutu Oceanografii. Zasoby składnicy stanowiły już wtedy mapy przedwojenne: WIG w skalach 1:25 000, 1:100 000 i 1:300 000 oraz mapy niemieckie Messtischblatt i Grossblatt, pojedyncze mapy austriackie i rosyjskie. Część map pozyskano w drodze wymiany między WSP a Zakładem Etnografii Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. W tym okresie uzyskano również mapy topograficzne w układzie „Borowa Góra” oraz liczne mapy powiatów północnej Polski, tzw. obrębowe, w skali 1:25 000, a także mapy w skali 1:300 000: przeglądową mapę geologiczno-inżynierską oraz geologiczną, atlas geologiczny Polski w skali 1:1 000 000 oraz wydania map tematycznych geologicznych i geomorfologicznych, mapy

glebowo-rolnicze, mapy administracyjne, plany miast województwa gdańskiego, zdjęcia lotnicze i mapy ścienna. Od maja do października 1971 roku prowadzenie składnicy map powierzono mgr. Władysławowi P. Langemu z Zakładu Hydrologii i Klimatologii.

W 1975 roku wraz z geografią fizyczną składnica została przeniesiona do Gdańska, na ul. Marchlewskiego (obecnie Dmowskiego), gdzie zajmowała dwa pomieszczenia na parterze. W 1977 roku do pomocy zatrudniono na pół etatu płk. w stanie spoczynku mgr. Jana Hensela. Okazało się jednak, że budynek pochodzący z końca XIX wieku nie jest w najlepszym stanie. Stropy były na tyle słabe, że pod ciężarem szaf z mapami powstało znaczne ugięcie podłogi i została podjęta decyzja o zamknięciu składnicy. Brak możliwości wypożyczania map był sporą uciążliwością, gdyż z map Instytutu Geografii korzystało wiele osób z całego Wydziału oraz innych jednostek Uniwersytetu Gdańskiego. Na czas remontu budynku, w latach 1981–1987, składnica zajmowała osobny budynek obok obiektów UG przy ul. Zamkowa Góra 11 w Sopocie.

Po 1981 roku składnica map przypisana była do Zakładu Kartografii i Fotointerpretacji UG. Od 1987 roku, po odejściu mgr. Jana Hensela, w składnicy została zatrudniona Rita Sakowska. W tym samym roku, po remoncie i wzmocnieniu stropów w budynku we Wrzeszczu, składnica powróciła na parter budynku przy ul. Marchlewskiego. Zasób znacznie powiększył się o pozyskane mapy topograficzne w układzie 1965 w skalach 1:10 000, 1:25 000 i 1:50 000 oraz o mapy w układzie GUGiK 1980 w skali 1:100 000, a także mapy geologiczne A i B w skali 1:200 000 i 1:50 000. Mapy aż do 1990 roku podlegały klauzuli tajności lub poufności i rokrocznie odbywała się kontrola stanu faktycznego materiałów kartograficznych oraz przestrzegania przepisów w zakresie ochrony tajemnicy państwowej.

W 1995 roku składnica map została włączona w strukturę Zakładu Limnologii UG, w 1998 przypisana do Katedry Klimatologii i Kształtowania Środowiska, a następnie w 2001 do Katedry Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska. W 1996 roku odeszła na emeryturę Rita Sakowska. Do pomocy w składnicy map przydzielono mgr Teresę Bławat, mgr Marię Rekowską i mgr Barbarę Stefaniak. W 2004 roku Irena Mikołajczak przeszła na emeryturę, a na jej miejsce został zatrudniony mgr Robert Lejkowski. Do 2010 roku na zlecenie pracowała również Maria Rekowska. Składnica map funkcjonowała do 2010 roku we Wrzeszczu, po czym została przeniesiona do nowego budynku Instytutu Geografii w kampusie uniwersyteckim na ul. Bażyńskiego 4

w Gdańsku-Oliwie, gdzie również zajmuje dwa pomieszczenia na parterze. Zasoby składnicy są sukcesywnie wzbogacane mapami w wersji cyfrowej, służącymi studentom geografii i gospodarki przestrzennej oraz pracownikom Instytutu Geografii.

Maurycy Żarczyński

Studia doktoranckie – geografia na Wydziale Oceanografii i Geografii

Krótką tradycją studiów III stopnia w polskim szkolnictwie wyższym ma swoje odbicie w ich historii w poszczególnych jednostkach. Kształcenie młodej, przyszłej kadry naukowej na studiach doktoranckich to istotny element funkcjonowania instytucji szkolnictwa wyższego. Na Uniwersytecie Gdańskim za początek studiów doktoranckich w zakresie geografii należy uznać rok akademicki 2007/2008. Uruchomiono wtedy studia z oceanologii i geografii. Dały one doktorantom pierwszą możliwość zdobycia stopnia naukowego doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii.

Najnowszy rozdział w historii nauczania na III stopniu stanowią Środowiskowe Studia Doktoranckie. Od czasu ich uruchomienia na Wydziale Oceanografii i Geografii w roku akademickim 2010/2011 każdego roku rekrutowały się na nie osoby zainteresowane realizacją pracy doktorskiej z dziedziny geografii lub oceanografii. Na studia doktoranckie w Instytucie Geografii w pierwszym roku zapisało się 12 osób. W kolejnych latach liczba zainteresowanych zmieniała się, jednak oscylowała przeważnie w granicach od 30 do 40 procent wszystkich przyjętych w czasie naboru na Środowiskowe Studia Doktoranckie.

W toku studiów doktoranci naszego Wydziału biorą udział w zróżnicowanych wykładach związanych z przyrodniczymi i społeczno-ekonomicznymi aspektami funkcjonowania środowiska geograficznego. Poszczególne wykłady dostępne są dla doktorantów ze wszystkich lat studiów. W ramach współpracy zajęcia są prowadzone przez pracowników takich jednostek, jak: Akademia Marynarki Wojennej, Instytut Budownictwa Wodnego Polskiej Akademii Nauk, Instytut Oceanologii PAN, Morski Instytut Rybacki oraz Uniwersytet Gdański.

Realizowane przez doktorantów badania i powstające na ich podstawie prace mają charakter tak zróżnicowany, jak zróżnicowaną nauką jest sama geografia. Coraz częściej doktoranci w naszym Instytucie realizują prace o charakterze multidyscyplinarnym, a badania prowadzone są w ramach międzynarodowych i krajowych projektów badawczych. Przykładem różnorodności zainteresowań badawczych mogą być niektóre prace zrealizowane przez absolwentów studiów III stopnia. W ostatnim czasie były to chociażby: *Sedymentologiczny i geochemiczny zapis zmian środowiska w rocznie laminowanych osadach jeziora Szurpily* Małgorzaty Kinder z Katedry Geomorfologii i Geologii Czwartorzędowej, za którą dostała nagrodę Gdańskiego Towarzystwa Naukowego, czy też *Obszary problemowe Śródmieścia Gdańska* Anny Morawskiej, którą realizowała w Katedrze Geografii Rozwoju Regionalnego. Studia doktoranckie dla geografów mimo swojej krótkiej tradycji zaczynają powoli nabierać rozpędu. Pojawiają się pierwsze efekty tej formy kształcenia młodych kadr naukowych w postaci absolwentów ze stopniem naukowym doktora nauk o Ziemi.

Studia doktoranckie mają na kierunku geografia krótką tradycję, jednak pierwsze doktoraty promowano od lat 70. Jedną z pierwszych promocji doktorskich z nauk geograficznych (13 kwietnia 1979 roku). Od lewej: Stanisław Rzymowski, Jan Ziółkowski, Jerzy Szukalski (dyrektor Instytutu), Jan Baliński, Tadeusz Gacki, Jerzy Andrzej Trapp (z archiwum Instytutu Geografii)

Maciej Tarkowski, Jan Kruszewski¹

Studenckie koła naukowe Geografów

W 1952 roku przy Wydziale Geograficznym Państwowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku powstało Studenckie Koło Naukowe Geografów. Zapoczątkowało ono zorganizowaną działalność studenckiego ruchu naukowego w gdańskim ośrodku geograficznym, prowadzoną następnie w ramach Uniwersytetu Gdańskiego, powstałego w 1970 roku.

W całym okresie działalności członkowie Koła pod kierunkiem nauczycieli akademickich zajmowali się problematyką o charakterze poznawczym, naukowym i praktycznym. W początkowym okresie dominowała ogólna tematyka badawcza, ograniczona do okolic Trójmiasta. Dopiero od lat 60. skupiono się na zagadnieniach bardziej szczegółowych oraz rozszerzono obszar badań. Początkowo znaczny wysiłek włożono w badanie procesów brzegowych na polskim wybrzeżu, w szczególności na wybrzeżu Zatoki Gdańskiej. Od połowy lat 60. i przez lata 70. główny kierunek działalności Koła skupiał się wokół problematyki hydrograficznej i klimatologicznej. Przedmiotem badań hydrograficznych były przede wszystkim jeziora Pojezierza Kaszubskiego. Badania klimatyczne również dotyczyły tego obszaru – topoklimatu Wzgórz Szymbarskich, Doliny Bystrzycy, Półwyspu Helskiego. W pracach Koła poruszana była także tematyka interakcji człowiek–środowisko. Wykonano m.in.

¹ Autorzy dziękują dr. hab. prof. UG Mariuszowi Kistowskiemu i mgr. Michałowi Witkiewiczowi za wskazanie i udostępnienie materiałów źródłowych, a także za wyjaśnienia wątpliwości pojawiających się w trakcie tworzenia niniejszego opracowania.

Studium do planu rekreacyjnego zagospodarowania gminy Dziemiany, jak również szeroko zakrojone analizy dla potrzeb planowania przestrzennego w gminie Krokowa².

Poszerzenie obszaru badań było możliwe dzięki organizacji obozów naukowych. Do końca lat 80. stwarzały one najlepsze warunki do prowadzenia działalności badawczej. Wystąpienia i publikacje powstałe w oparciu o ich wyniki stały się podstawą do wielokrotnej wysokiej merytorycznej oceny pracy Koła. Do połowy lat 70. zorganizowano 23 takie obozy, w większości na Pojezierzu Kaszubskim (Borucino, Chmielno, Potęgowo, Runowo, Więżycza, Zamkowisko) i Pobrzeżu Gdańskim (Gnieźdźewo, Górki Zachodnie, Jastarnia, Piaski, Puck). Obozy naukowe odbywały się również na Pojezierzu Zachodniopomorskim, Pobrzeżu Koszalińskim oraz w Karpatach. W 1962 roku w Czaplunku przeprowadzono kompleksowe badania geograficzne dla potrzeb turystyki. Podczas dwóch obozów w Żydowie, w latach 1972–1973, zidentyfikowano kierunki zmian w środowisku przyrodniczym, spowodowane funkcjonowaniem elektrowni szczytowo-pompowej. W latach 1974–1975 szczegółowe badania limnologiczne wykonano w Dolinie Pięciu Stawów Polskich. Przewodnym tematem obozów w Bieszczadach (1961) i Beskidzie Niskim (1969) były zagadnienia społeczno-gospodarcze, w szczególności demograficzne. Łącznie w 23 obozach, które odbyły się w latach 1961–1976, wzięło udział około 350 osób³.

Model funkcjonowania Koła, głównie w oparciu o obozy naukowe, kontynuowany był w drugiej połowie lat 70. i w latach 80. W świetle dostępnej dokumentacji odbyło się ich około 20. Uczestniczyło w nich w przybliżeniu 300 osób. Organizowane były nadal na pobrażach Gdańskim i Koszalińskim, Pojezierzu Kaszubskim (Chmielno, Darłowo i Łeba, Krokowa, Krzeszna, Nadole, Osłonino, Ostrowo, Ostrzyce, Straszyn, Wdzydze) oraz na pojezierzach: Drawskim (Czaplinek), Iławskim (Miłakowo) i Wschodniosuwalskim (Stary Folwark). Prace badawcze wykraczały poza pomiary limnologiczne, badanie osadów dennych z niecek jeziornych, analizy właściwości chemiczno-limnologicznych wód, obejmując również zagadnienia rekonstrukcji środowiska paleogeograficznego, kształtowania i ochrony

² T. Gacki, M. Przewoźniak, 1977, *25 lat Studenckiego Koła Naukowego Geografów w gdańskim ośrodku geograficznym*, „Zeszyty Naukowe Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi”, seria „Geografia”, t. 6, s. 177–181.

³ Ibid.

krajobrazu, ochrony środowiska, osadnictwa, zagospodarowania turystycznego. Niektóre badania prowadzone były we współpracy z innymi instytucjami. Na przykład rekonstrukcji środowiska dokonywano we współpracy z Muzeum Archeologicznym w Gdańsku, badania limnologiczne jeziora Wigry prowadzone były na rzecz Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Suwałkach, a badania aktynometryczne Jeziora Żarnowieckiego na zlecenie Instytutu Budownictwa Wodnego Polskiej Akademii Nauk. Koło powróciło również do prowadzenia badań w środowisku górskim. W Zakopanem, po przeprowadzonej wcześniej wycieczce w Tatry, dwukrotnie zorganizowano obozy, w trakcie których badano wpływ ruchu turystycznego na degradację środowiska przyrodniczego.

W końcu lat 70. członkowie Koła wzięli udział w dwóch międzynarodowych wyprawach naukowych. Pierwszą z nich był „Afganistan 77”, w toku której badano poglądalną rzeźbę górską i współczesne procesy lodowcowe w Hindukuszu. Cel drugiej wyprawy – „Antypody 79” – stanowiła Australia. W jej programie były m.in. badania limnologiczne 20 jezior charakteryzujących się znacznym zróżnicowaniem. Kolejna wyprawa zagraniczna doszła do skutku w 1987 roku. Była ona skierowana do Ameryki Południowej. Jednak z powodu niewystarczających środków finansowych i problemów technicznych ograniczyła się jedynie do terytorium Panamy. Mimo tego przedsięwzięcie okazało się owocne pod względem naukowym. Wszystkie trzy wyprawy pozwoliły na zgromadzenie cennego materiału badawczego, w oparciu o który powstały wystąpienia konferencyjne i opracowania wysoko oceniane merytorycznie.

Studenckie Koło Naukowe Geografów UG, działając w strukturach studenckiego ruchu naukowego, istniejących przed 1989 rokiem, było wielokrotnie wyróżniane za swoje dokonania. Trzykrotnie zostało laureatem konkursu o nagrodę „Czerwonej Róży”. W 1968 roku otrzymało wyróżnienie za całokształt działalności naukowo-badawczej. W 1977 roku zyskało pierwszą nagrodę dla najlepszego koła na UG, a w kolejnym etapie zwyciężyło w rywalizacji z innymi kołami naukowymi działającymi w województwie gdańskim. W 1987 roku było laureatem drugiej nagrody dla najlepszego koła na UG. W latach 1967–1969, 1975–1977 i 1981–1983 SKNG UG pełniło rolę Komitetu Koordynacyjnego Studenckich Kół Naukowych Geografii. Było to wyróżnienie przyznane w dowód uznania dla wyników działalności. Ponadto kilkuletnia współpraca z Muzeum Archeologicznym w Gdańsku zaowocowała, w 1987 roku, nadaniem Złotej Odznaki „Za ochronę nad zabytkami”.

Przyznana została ona przez ministra kultury i sztuki na wniosek dyrekcji muzeum.

Pierwsze lata transformacji ustrojowej przyniosły zastój w działalności Koła. Złożyły się na to dwa główne powody. Po pierwsze w 1988 roku jego szeregi, w konsekwencji ukończenia studiów, opuścili doświadczeni działacze. Brak intensywnych starań na polu naboru nowych członków spowodował, że wypełnienie tej luki okazało się bardzo trudne⁴. Po drugie kryzys transformacyjny skutkował drastyczną redukcją środków finansowych przeznaczanych na działalność studenckiego ruchu naukowego. Zaprzestano finansowania działalności poszczególnych kół na poziomie odpowiadającym kwotom przyznawanym na wykonanie dużego grantu badawczego.

Od 1997 roku aktywność SKNG UG ulega stopniowemu ożywieniu. W zmienionych warunkach życia akademickiego nie było jednak możliwości wykorzystywania modelu opartego na organizacji cyklicznych obozów naukowych. Brak stałego i odpowiednio wysokiego finansowania, a zarazem duża swoboda prowadzenia działalności spowodowały, że dalsze sukcesy Koła zależały przede wszystkim do pomysłowości i determinacji działaczy. Główna aktywność ukierunkowana została na planowanie studenckich ekspedycji międzynarodowych, organizację i uczestnictwo w konferencjach krajowych i zagranicznych oraz integrację środowiska studentów geografii. Koło włączyło się także w działalność krajowego środowiska podróżników oraz brało aktywny udział w wydarzeniach, w które zaangażowany był Instytut Geografii UG.

Zdecydowanie najważniejszym wydarzeniem od czasów wypraw z końca lat 70. XX wieku była ekspedycja „Azja 2000”, przeprowadzona z okazji 30-lecia Uniwersytetu Gdańskiego. Dwanaście osób wyruszyło w podróż do Buriacji, Gór Changajskich, gór Tarbagataj, gór Chenteju, Ałtaju Gobijskiego i Mongolii Wewnętrznej. Podjęta została próba charakterystyki zagospodarowania turystycznego i sytuacji społeczno-gospodarczej tych regionów. W trakcie wyprawy badano i obserwowano różnicowanie kulturowe oraz etniczne ludów zamieszkujących tereny, które odwiedzano na trasie. Uczestnicy przebyli drogę o długości około 21 tysięcy kilometrów w trakcie półtora miesiąca. Materiały zebrane podczas podróży wykorzystano do stworzenia

⁴ J. Szukalski, 1992, *Sprawozdanie z działalności Studenckiego Koła Naukowego Geografów za rok 1988*, „Zeszyty Naukowe. Geografia” 18, s. 184–185.

wystawy fotograficznej, pokazów slajdów oraz konferencji studenckiej „Azja 2000”. Rezultatem wyprawy były też cztery opublikowane artykuły.

Uczestnicy wyprawy „Azja 2000” na tle mongolskich jurt (archiwum SKNG UG)

W latach 2005–2013 członkowie SKNG UG odbyli wyprawy do Chin, Indii, Turcji, Iranu, na Półwysep Iberyjski, Malte, Półwysep Krymski, Półwysep Bałkański, do krajów Ameryki Południowej – Kolumbii, Peru i Boliwii. Organizowano wyczynowe ekspedycje, m.in. zdobycie szczytu Kilimandżaro (2007), ekspedycję rowerową do Turcji (2008), zimowe przejście przez Zatokę Botnicką (2011), wyprawę rowerową dookoła Morza Bałtyckiego (2011), rajd samochodem terenowym po krajach Azji Centralnej (2012). W toku wszystkich tych przedsięwzięć zgromadzono bogatą dokumentację, wykorzystywaną m.in. w prezentacjach na forum społeczności akademickiej UG oraz Ogólnopolskich Spotkaniach Podróżników, Żeglarzy i Alpinistów „KOŁOSY”.

Uczestnicy XXXIV Ogólnopolskiego Zjazdu Studenckich Kół Naukowych Geografów na sesji terenowej we Wdzydzach Kiszewskich (kwiecień 2010) (archiwum SKNG UG)

Reprezentacja Koła uczestniczyła regularnie w Ogólnopolskich Zjazdach Studenckich Kół Naukowych Geografii, prezentując wyniki badań. W kwietniu 2010 roku SKNG UG było organizatorem zjazdu ogólnopolskiego pod hasłem „Panta rhei – wszystko płynie”. Sześciodniowa impreza była podzielona na dwie części. W Trójmieście goście zostali zaznajomieni z wybranymi problemami jego rozwoju społeczno-gospodarczego. Natomiast w Ostrzycach przeprowadzono konferencję naukową skupiającą się na problematyce hydrograficznej. Zorganizowano również zwiedzanie najważniejszych okolicznych muzeów, skansenów i rezerwatów przyrodniczych. W 2011 roku wydano publikację naukową podsumowującą konferencję.

Przystąpienie w 2011 roku do Europejskiej Organizacji Studentów Geografii i Młodych Geografów (EGEA) wiązało się ze znacznym poszerzeniem działalności gdańskiego koła geografów, które w Europie zaczęło być rozpoznawalne jako Jednostka Gdańsk. Członkowie SKNG UG uczestniczyli w Międzynarodowych Kongresach Regionalnych w Băile Herculane (2011),

Twerze (2013) i Brnie (2014). Brali również udział w Kongresach Rocznych w Ebermannstadt koło Norymbergii, (2011), Timisoarze (2014) i Utrechcie (2015). Uczestnictwo w kongresach przyczyniło się do intensyfikacji współpracy zagranicznej. Przedstawiciele środowiska gdańskiego odwiedzili Syhot Marmaroski, Jassy, Szeged i Berlin, a następnie przyjmowali rewizyty.

Działalność Koła związana z integracją środowiska geografów prowadzona była dwutorowo. Od 2003 roku SKNG UG organizowało wyjazdy integracyjne dla studentów I roku geografii. Bazy ustalano w polskich górach. Pierwszy wyjazd zorganizowano w Bieszczady, a następne m.in. w Góry Stołowe, na Jurę Krakowsko-Częstochowską, w Beskid Żywiecki, Beskid Śląski, Karkonosze i w Gorce. Dodatkową działalnością Koła w ostatnich latach było uczestnictwo w towarzyskich imprezach środowisk geografów w Polsce. SKNG UG organizowało na Pomorzu dla studentów geografii z całego kraju Mistrzostwa Geografów w Sportach Nietypowych, będące próbą sprawności w wyścigach kolejowych drezyn na stacji w Kolbudach oraz w biegach na orientację w pobliżu Łapina. Ponadto przez kilka lat zapraszano inne koła geografów w Polsce na wspólne spływy kajakowe na rzekach Pomorza.

Istotne znaczenie w działalności SKNG UG miał aktywny udział w organizacji Ogólnopolskich Spotkań Podróżników, Żeglarzy i Alpinistów „KOŁOSY” oraz Międzynarodowych Mistrzostw Autostopowych. Przedstawiciele Koła współorganizowali stoiska Instytutu Geografii podczas Targów Akademia, stanowiąc rdzeń zespołu prezentującego ofertę studiów. Przygotowywali również imprezy w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki.

Efektom podstawowej działalności Koła, polegającej na organizacji obozów naukowych i wypraw, były liczne wystąpienia na konferencjach, w szczególności na zjazdach kół geografów. Wiele z nich zostało wysoko ocenionych, zdobywało wyróżnienia. W tabeli 1 zamieszczono tematykę wybranych wystąpień, reprezentujących przekrój zainteresowań badawczych.

Tab.1. Tematyka wybranych wystąpień autorstwa członków SKNG UG na studenckich konferencjach geograficznych

Data	Nazwa wydarzenia	Miejsce	Autor	Tytuł wystąpienia
1963	III Zjazd SKNG	Lublin	Z. Kuraś	<i>Kompleksowe badania geograficzne okolic Czaplinka dla potrzeb turystyki</i>
1965	IV Zjazd SKNG	Kraków	S. Musielak	<i>Niektóre procesy brzegowe w Rewie</i>
1978	Międzyuczelniane Seminarium SKN	Koszalin	B. Faraś	<i>Zmiany w środowisku wodnym jezior Kamiennie i Kwiecko po uruchomieniu elektrowni pompowej w Żydowie</i>
1980	VII Forum SKN UG	Gdańsk	M. Białoś H. Kopeć	<i>Wstępna ocena krajobrazu Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego dla potrzeb planowania przestrzennego</i>
1983	XIX Zjazd SKNG	Gdańsk	J. Czarnowski S. Marszałkowski J. Nowak D. Wincek	<i>Rekonstrukcja niektórych komponentów środowiska geograficznego okolic Kępy Ostrowskiej w późnym glacie i holocenie</i>
1985	XX Zjazd SKNG	Jankowice	M. Kistowski	<i>Dojazdy do szkoły a czas wolny studentów geografii Uniwersytetu Gdańskiego</i>
1987	XXI Zjazd SKNG	Halin	V. Prusak	<i>Wielkość ruchu turystycznego w okolicach Doliny Kościeliskiej</i>
1988	Sesja SKN Geografów	Kraków	T. Balewski	<i>Wyobrażenia, podstawy i preferencje jako ocena środowiska w aspekcie funkcjonalnym</i>
2005	I Konferencja Toruńska	Toruń	A. Gutowski P. Królak	<i>El Niño i jego przypuszczalny wpływ na przebieg procesów atmosferycznych</i>
2009	Walka o Złotą Sowę KG UJ	Kraków	A. Blacharska A. Narloch M. Mantaj	<i>Zróżnicowanie stanu pasażerskiego transportu kolejowego w krajach byłej Jugosławii oraz Albanii</i>
2010	XXXIV Zjazd SKNG	Gdańsk, Ostrzyce	J. Frankowski	<i>Zintegrowane zarządzanie strefą nadmorską</i>

2011	Konf. „Czarnobyl – 25 lat po awarii”	Kraków	J. Kruszewski	<i>Powrót EJ Żarnowiec – perspektywy budowy elektrowni atomowej nad Jeziorem Żarnowieckim</i>
2012	Konf. „Duże polskie miasta – metropolie czy prowincje na tle Europy?”	Poznań	J. Frankowski I. Pokora	<i>Brytyjski model rewitalizacji przestrzeni miejskiej na przykładzie Princesshay w Exeter</i>
2013	XXXVII Zjazd SKNG	Toruń	M. Radzikowski	<i>Charakterystyka sieci hydrograficznej Sopotu</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

SKNG UG w całym okresie swojego istnienia opierało się na zaangażowaniu działaczy, w szczególności przewodniczących i członków zarządu, na których spoczywał ciężar prowadzenia bieżącej działalności, jak i podejmowania najważniejszych wyzwań organizacyjnych. Działalność Koła wspierali opiekunowie, wyłaniani z grona nauczycieli akademickich gdańskiego ośrodka geograficznego, jak i wielu z pozostałych pracowników, angażujących się w organizację poszczególnych obozów, wypraw, wycieczek, konferencji i innych wydarzeń. W tabeli 2 wymieniono nazwiska opiekunów i przewodniczących od początku istnienia Koła.

Tab. 2. Opiekunowie i przewodniczący Studenckiego Koła Naukowego Geografów Uniwersytetu Gdańskiego w latach 1952–2015

Okres	Opiekun Koła	Przewodniczący Koła
1952–1955	prof. J. Moniak	L. Dmowski
1955–1966	prof. B. Augustowski	R. Gębicz, B. Korzeniewski, T. Cipkowski, B. Staszewski, K. Kołodziejczyk, W. Sadowski, W. Dlouhy, Z. Kuraś, R. Wrzosek, S. Musielak, R. Gołębiwski
1966–1968	doc. dr J. Szukalski	G. Woźniak, J. Nowacki
1968–1972	dr M. Pelczar	P. Buczek, M. Karger, B. Błaszowska

Okres	Opiekun Koła	Przewodniczący Koła
1972–1974	dr R. Gołębiewski	J. Pingielski, J. Jaś
1974–1975	dr J. Drwal	J. Jaś, Z. Kola
1975–1977	mgr T. Gacki	Z. Kola, M. Przewoźniak, M. Augustyn
1977–1980	dr W. Lange	M. Augustyn, I. Olszak
1980–1997	dr K. Petelski	I. Olszak, D. Wincek, L. Gnalicka, K. Jereczek
1997–2003	dr M. Kistowski	K. Kopeć, M. Telepski
2003–2010	mgr M. Witkiewicz	M. Mironiuk, K. Kucharski, R. Lewandowski, I. Roskosz, J. Kruszewski
od 2010	dr M. Tarkowski	A. Sirojć, K. Kozub, A. Narloch, J. Jurewicz, P. Bojar

Źródło: opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

W planach perspektywicznych SKNG UG przewiduje intensyfikację rekrutacji nowych członków. W wyniku powstania kolejnych kół naukowych przy Instytucie Geografii, spadku liczby studentów i zmieniających się ich oczekiwań względem studiów liczba aktywnych członków Koła uległa w ostatnich latach widocznemu zmniejszeniu. Tematyka podejmowana przez inne koła, która była również przedmiotem zainteresowań SKNG UG, w naturalny sposób schodzić będzie na dalszy plan. W centrum zainteresowań pozostaną zagadnienia interakcji człowiek–środowisko, których znaczenie wraz z rozwojem cywilizacyjnym rośnie. Ich zgłębianie sprzyja jednocześnie integracji różnych dyscyplin nauk geograficznych, co w warunkach pogłębiającej się specjalizacji pozwala na lepsze zrozumienie coraz bardziej złożonych mechanizmów funkcjonowania środowiska geograficznego.

Piotr Paweł Woźniak
Studenckie Koło Naukowe
Geomorfologów „PINGO”

Powstanie i organizacja

Powstanie Koła wiąże się z okresem w połowie pierwszego dziesięciolecia XXI wieku, gdy okazało się, że bieżąca formuła funkcjonowania Studenckiego Koła Naukowego Geografów Uniwersytetu Gdańskiego nie satysfakcjonuje części studentów. Zaczęto zwracać uwagę na potrzebę położenia większego nacisku na aspekt naukowy działalności Koła, a przy tym większą specjalizację realizowanych zadań (z zakresu geomorfologii, hydrologii bądź klimatologii). Ze względów formalnych (w tym z racji zasad finansowania studenckich kół naukowych na UG) nie wyłoniono odpowiednich sekcji w SKNG, lecz pojawiła się idea utworzenia nowych kół. Niedługo po powołaniu do życia SKN Klimatologów zainicjowano działania zmierzające do powstania koła geomorfologów. Kierował nimi Wojciech Tylmann, pracownik Katedry Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu, przy której miało powstać koło. Przy tworzeniu statutu ujawnił się problem jego nazwy (skrót SKNG był już zarezerwowany dla koła geografów). Pomysł na nią (pingo – forma peryglacialna w postaci dużego pagóra z lodowym wnętrzem) zrodził się podczas prac terenowych prowadzonych przez Piotra Woźniaka wspólnie z Grażyną Wysiecką i Magdaleną Zawadzką, jednymi z założycielek koła. Studenckie Koło Naukowe Geomorfologów „PINGO” prorektor ds. studenckich UG powołał do życia 22 sierpnia 2006 roku decyzją nr R500/16/2006. Pierwsze zebranie odbyło się 7 listopada tegoż roku.

Podobnie jak inicjatorami powstania Koła byli studenci najwyższych lat studiów geograficznych, tak i kolejne jego zarządy rekrutują się spośród studentów II stopnia, zazwyczaj magistrantów realizujących swe prace

w Katedrze Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu. Oznacza to równocześnie częste zmiany składu zarządu, nie rzadziej niż co dwa lata. Kolejnymi prezesami Koła byli: Łukasz Kruk, Małgorzata Kinder, Małgorzata Drapella, Patryk Labbuda, Maurycy Żarczyński i Natalia Kopyść. Co kilka lat zmieniali się także jego opiekunowie (Wojciech Tylmann, Grażyna Wysiecka, Dawid Weisbrodt i Piotr Paweł Woźniak). Dziesięcioletnia historia Koła pokazuje z jednej strony, że nie zawsze jego członkami byli tylko seminarzyści Katedry GiGCz, z drugiej zaś, że udział studentów z najmłodszych roczników studiów licencjackich jest wciąż dość skromny.

Działalność merytoryczna

Działalność merytoryczna Koła od samego początku przyjmowała różne formy. Najbardziej klasyczna z nich – zebrania połączone z wystąpieniem prelegenta (kilka razy do roku), nie zawsze związana jest z referatem członka Koła. Zapraszani są także pracownicy naukowcy, wśród nich nestorzy polskiej geomorfologii (np. prof. Józef E. Mojski). Drugą formą działalności, klasyczną dla koła geograficznego, są wyjazdy – zarówno jednodniowe, w ciekawe geomorfologicznie bliskie okolice, jak i kilkudniowe – dalej na południe Polski (zob. www.pingo.geografia.ug.edu.pl). Wśród tych drugich najczęstszym celem są Sudety – region, który daje najszersze możliwości łączenia geomorfologii z geologią, co jest wpisane w tradycję działalności Koła. Jednym z celów tych wyjazdów (wraz z pozyskiwaniem okazów na wybranych odcinkach nadbałtyckich plaż) jest przygotowywanie dydaktycznych zestawów skał przekazywanych szkołom.

Pozwala to na łączenie zainteresowań naukowych i podróźniczych studentów z działalnością społeczną oraz promowaniem dobrego imienia Uniwersytetu Gdańskiego. Innym przejawem działalności edukacyjnej Koła, tym razem skierowanej do macierzystego, uczelnianego środowiska, było organizowanie warsztatów „Kurs na Geomorfologię” (2008 – Władysławowo, 2009 – Borucino, 2010 – Stegna). Były one adresowane do studentów najmłodszych roczników, przybliżyły istotę badań geomorfologicznych poprzez prezentacje, gry terenowe i dyskusje oraz zapoznawały z zasadami funkcjonowania seminariów z geomorfologii i problematyką prac dyplomowych z tej tematyki.

Przygotowanie do przewozu okazów skał pozyskanych w sudeckich kamieniołomach (Sosnowka, 2015). Fot. Piotr P. Woźniak

Należy podkreślić, że członkowie Koła angażują się także w inne formy zdobywania doświadczenia i kwalifikacji. Corocznie kilka osób bierze udział w Warsztatach Młodych Geomorfologów organizowanych przez Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich. Wymienione spotkania służą poszerzaniu wiedzy o tym, jak organizować i prowadzić własne badania, oraz zawiązywaniu kontaktów i wymianie doświadczeń magistrantów i doktorantów. Warto przy tym dodać, że Koło było współorganizatorem takich warsztatów w Gdańsku w 2015 roku. Członkowie Koła wykorzystują także inne możliwości rozszerzania swoich kwalifikacji zawodowych. W 2007 roku 11 osób przez kilka miesięcy brało udział w realizacji programu „System Osłony Przeciwosuwiskowej SOPO” (w Państwowym Instytucie Geologicznym), a rok później – pięć osób w kartowaniu geologicznym okolic Górowa Iławeckiego prowadzonym przez Przedsiębiorstwo Geologiczne POLGEOL.

Współpraca

W sposób naturalny Koło najczęściej współpracuje z Katedrą GiGCz. Bierze udział w szeregu inicjatyw podejmowanych przez tę jednostkę, od organizacji konferencji (m.in.: w 2006 – IX Ogólnopolska Sesja Naukowa „Datowanie minerałów i skał”; 2009 – konferencja jubileuszowa „50-lecie geomorfologii w Uniwersytecie Gdańskim”; 2015 – International Conference „Climate variability and human impacts in Central and Eastern Europe during the last two millennia”) przez imprezy w ramach festiwalu nauki (Bałtycki Festiwal Nauki, Piknik Naukowy w Warszawie) po wspomniane wyżej warsztaty. Wśród innych kół SKNG „PINGO” najczęściej znajduje współpracownika w Kole Naukowym Geologów (m.in. wspólne wyjazdy naukowe). Okazjonalnie podejmowane są inicjatywy wspólnie z innymi kołami geograficznymi, m.in. wyprawa do Indii (2007, razem z SKNG) oraz organizacja skoordynowanych ze sobą imprez w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki.

Wspólne z Katedrą GiGCz UG stoisko podczas Bałtyckiego Festiwalu Nauki (Gdynia, 2009). Fot. Piotr P. Woźniak

Perspektywy

Działalność PINGO udowadnia, że funkcjonowanie kół tematycznych w obrębie tej samej dyscypliny jest racjonalnym rozwiązaniem, zarówno ze względów merytorycznych, jak i formalnych (finansowanie). Koło dopracowało się pomysłów, które mogą być realizowane przez kilka lat, takich jak tworzenie zestawów skał dla szkół. Jednakże przez to, że w ostatnich latach jest ono mało liczne, odczuwa się potrzebę integracji bądź przynajmniej większej współpracy z innymi kołami geograficznymi (dotykają je podobne problemy). Wciąż zbyt mało aktywni są studenci najmłodszych roczników. Funkcjonowanie Koła opiera się głównie na zaangażowaniu studentów II stopnia, jako bardziej doświadczonych, mających szersze horyzonty. Konsekwencją tego jest jednak mała stabilność składu osobowego, w tym dość krótkie kadencje zarządu. Być może warta rozważenia jest myśl, czy w studenckim Kole nie powinni działać także doktoranci – wszak to również studenci. Takie rozwiązanie pomogłoby wzmocnić merytorycznie Koło i ustabilizować zarządzanie nim. Czas pokaże...

Janusz Filipiak

Studenckie Koło Naukowe Meteorologów i Klimatologów

Studenckie Koło Meteorologów i Klimatologów Uniwersytetu Gdańskiego powstało w listopadzie 2006 roku, po kilkumiesięcznym okresie przygotowawczym (od maja 2006 roku). Pierwsze jego zebranie, na którym przyjęto Statut Koła oraz wybrano jego władze, odbyło się 16 listopada 2006 roku. Od początku działania Koła funkcję jego opiekuna naukowego pełni dr Janusz Filipiak, od 2013 roku wspomagany w tej roli przez mgr. Krzysztofa Wiejaka, doktoranta w Katedrze Meteorologii i Klimatologii. W działania Koła angażowali się również inni pracownicy Katedry, udzielając pomocy w sprawach merytorycznych, organizacyjnych bądź inspirując niektóre jego prace badawcze. Szczególnie dużą pomocą w kwestiach rozstrzygnięcia zagadnień związanych z problematyką badań terenowych służył studentom emerytowany od 2011 roku dr Józef Korzeniewski. Wielce pomocny był też niegdysiejszy doktorant Katedry mgr Michał Pilarski, jeden ze współzałożycieli Koła.

Zgodnie z przyjętym Statutem członkowie Koła nie płacą składek członkowskich, dofinansowanie działalności uzyskują z różnych źródeł: uczelnianych (środki dziekana Wydziału, Katedry oraz znajdujące się w gestii Parlamentu Studenckiego UG), jak również pozyskiwanych w drodze konkursów organizowanych przez inne jednostki, w tym Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Głównym zadaniem powstałego Koła było i jest tworzenie warunków wspomagających rozwijanie twórczej inicjatywy oraz pracy naukowej studentów zainteresowanych problematyką badań atmosfery, pogody i klimatu. Wśród form sprzyjających podnoszeniu poziomu wiedzy studentów jest obok

projektowania własnych programów badawczych uczestnictwo we wszelkiego rodzaju działaniach służących swobodnej wymianie poglądów naukowych – studenci biorą udział w seminariach naukowych katedr i zakładów naukowych Wydziału, spotkaniach i konferencjach organizowanych przez trójmiejskie i ogólnopolskie towarzystwa naukowe. Uczestniczą ponadto w badaniach pracowników Katedry, związanych z realizacją tematów badawczych.

Koło aktywnie działało w organizacji przez Katedrę Meteorologii i Klimatologii IG UG konferencji i seminariów. Od szeregu lat jego przedstawiciele cyklicznie biorą także udział w przygotowaniu i realizacji imprez organizowanych w ramach corocznego Bałtyckiego Festiwalu Nauki. Były to: „Środowisko przyrodnicze Pojezierza Kaszubskiego”, impreza realizowana jako wycieczka dla uczniów szkoły podstawowej, oraz „Meteorologia bliżej nas” w postaci jednego ze stoisk Pikniku Naukowego w Gdyni. Stoisko to niezmiennie cieszyło się ogromnym zainteresowaniem zwiedzających, których liczbę, skromnie szacując, organizatorzy ocenili na około 10 tysięcy osób. W ramach stoiska przygotowywano szereg atrakcyjnych wizualnie doświadczeń i pokazów o tematyce meteorologicznej, posterów ukazujących problematykę ochrony klimatu oraz wystawę sprzętu pomiarowego.

Stoisko SKMiK UG podczas Bałtyckiego Festiwalu Nauki (Gdynia, 2014)

Koło zainicjowało i realizowało dwa projekty badawcze: „Falowiec” i „Ulica”. Pierwszy z nich miał na celu zbadanie modyfikacji lokalnych warunków meteorologicznych przez wielkie formy architektoniczne gdańskiego osiedla Zasp, tzw. falowce – kilkusetmetrowej długości wieżowce, wraz z obecnymi w ich kształcie przepustami i ciągami komunikacyjnymi. Pomysł okazał się bardzo trafny, a interpretacja wyników osiągniętych podczas szeregu ekspedycji pomiarowych uwidoczniła kilka niezwykle interesujących aspektów wpływu wspomnianych form architektonicznych na lokalną cyrkulację powietrza. Drugi z projektów posłużył zbadaniu zmienności lokalnych warunków meteorologicznych w sąsiedztwie wielkich arterii komunikacyjnych Trójmiasta. Lokalizacja punktów pomiarowych została przeprowadzona w sposób pozwalający na zbadanie stopnia osłabienia wpływu ciągu komunikacyjnego na otoczenie wraz z oddalaniem się od ulicy. Projekt uzyskał dofinansowanie Parlamentu Studenckiego, a jego wyniki w postaci posteru przedstawiono m.in. podczas VI Bałtyckiego Festiwalu Nauki oraz zaprezentowano na XXII Ogólnopolskim Zjeździe Studenckich Kół Naukowych Geografów w 2008 roku w Pszczelińcu na Roztoczu.

Na przełomie 2007 i 2008 roku rozpoczęto również realizację projektu dydaktycznego „Meteo-Edukacja”, który ma na celu propagowanie wśród młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych tematyki meteorologicznej, a w szczególności wiedzy w zakresie ochrony środowiska klimatycznego oraz sposobów przeciwdziałania zmianom klimatycznym. Inicjatywa spotkała się z aprobatą pedagogów szkolnych i była przez kilka lat rozwijana w kolejnych placówkach oświatowych. W pierwszych latach działalności na stronie internetowej Koła umieszczano codziennie aktualizowaną prognozę pogody przygotowywaną przez ówczesnego członka Koła Tomasza Krywoszejewę, który po ukończeniu studiów rozpoczął pracę w charakterze synoptyka w Biurze Meteorologicznych Prognoz Morskich Oddziału Morskiego IMGW-PIB w Gdyni. Koło prowadziło również liczne dyskusje na forum, m.in.: „Ocieplenie klimatu”, „Co nas czeka tegorocznej zimy?”, „Czy grozi nam susza i gwałtowne zjawiska pogodowe?” oraz wiele innych wątków dotyczących tematów z zakresu meteorologii i klimatologii.

Wizyta studentów SKMiK UG na Stacji Hydrologiczno-Meteorologicznej IMGW-PIB w Łebie

Od początku funkcjonowania Koła jego przedstawiciele wzięli udział w szeregu konferencji, seminariów i warsztatów naukowych. Podejmowano również inicjatywy szkoleniowe (wykłady poświęcone obsłudze programów i języków programowania), organizowano seminaria o tematyce meteorologicznej (np. w 2014 roku „Organizacja wojskowej sieci pomiarów meteorologicznych” i „Cyklony tropikalne”). Zorganizowane przez przedstawicieli Koła wyprawy badawcze miały na celu przede wszystkim zapoznanie się z przebiegiem różnych zjawisk meteorologicznych i hydrologicznych, funkcjonowaniem struktur pomiarowych oraz metod pomiarów i obserwacji stosowanych w narodowej służbie hydrologiczno-meteorologicznej. Przykładowe wyprawy, które miały miejsce w okresie funkcjonowania Koła, to „Stacje Hydrologiczno-Meteorologiczne Gdańsk Port Północny i Hel”, „Pomiary aerologiczne w Łebie”, „Sztorm Cyryl na polskim wybrzeżu – Władysławowo”, „Oddział Morski IMGW w Gdyni”, „Meteorologia i klimatologia Wyspy Sobieszewskiej”, „Sztorm Klaudia na polskim wybrzeżu – Gdańsk Brzeźno”, „Wpływ lasu na lokalne warunki meteorologiczne – Borucino,

Pojezierze Kaszubskie”, „Modyfikacje wiatru w rynn timer Jeziora Raduńskiego Górn timer – Borucino, Pojezierze Kaszubskie”, „Specyfika pracy Wojskowego Lotniskowego Biura Meteorologicznego w Malborku”. Przedstawiciele Koła czynnie pomagali w realizacji prac magisterskich i dyplomowych członków Koła z dziedziny topoklimatologii (klimatologii terenowej), solidarnie realizując szereg ekspedycji pomiarowych w obszarach objętych badaniami. Jak dotąd, było to kilkanaście prac.

Łukasz Pietruszyński

Studenckie Koło Naukowe Hydrologów

Studenckie Koło Naukowe Hydrologów swą nieformalną aktywność prowadziło od kilku lat, natomiast dopiero na początku roku akademickiego 2008/2009 zostało zarejestrowane przez prorektora ds. studenckich i od tego czasu mogło zacząć oficjalną działalność. Nasze Koło Naukowe zrzesza studentów, miłośników hydrologii oraz nauk pokrewnych, takich jak: limnologia, potamologia, hydrogeologia i inne.

Przez wiele lat opiekę merytoryczną i terenową nad studentami prowadziła dr Ewa Woźniak, adiunkt w Katedrze Hydrologii. Od 2011 roku pieczę nad Kołem sprawuje mgr Łukasz Pietruszyński, pracownik tejże Katedry. Trzon grupy tworzą studenci starszych lat, o wykrystalizowanych już poglądach naukowych, co nie wyklucza w członkostwie i pracach Koła młodszych koleżanek i kolegów. Od momentu jego oficjalnego założenia miało ono pięciu prezesów. Byli to: mgr Łukasz Pietruszyński (2009–2010), mgr Krzysztof Martusewicz (2010–2012), mgr Bartosz Sychowski (2012–2014), Maciej Sokołek (2014), od 2015 roku prezesem jest Michał Smolarek. Od początku istnienia Koła należało do niego przeważnie kilkanaście osób (maksymalnie 26).

Do głównych celów i zadań, jakie Koło stawia przed sobą, należy:

- propagowanie nauki wśród studentów, ze szczególnym naciskiem na popularyzowanie wiedzy o wodzie,
- pobudzanie ciekawości geograficznej i jej zgłębianie,
- kształtowanie umiejętności współpracy w grupie,
- organizowanie wyjazdów naukowych i krajoznawczych,

- realizacja projektów badawczych,
- czynny udział w konferencjach i zjazdach kół naukowych.

Warsztaty edukacyjne wzdłuż obwałowań rzecznych Gdańska

Warsztaty edukacyjne w zlewni Potoku Oliwskiego

W okresie istnienia Koła jego działalność zaowocowała licznymi osiągnięciami, wśród których należy wymienić: aktywne uczestnictwo w projektach i badaniach naukowych prowadzonych przez pracowników Katedry Hydrologii i Katedry Limnologii UG, organizację wyjazdów naukowo-integracyjnych, pomoc przy organizacji dwóch konferencji naukowych: „Zasoby i ochrona wód. Obieg wody i materii w zlewniach rzecznych” (23–25 września 2009, Sobieszewo), „Aspekty badań wody w XX i XXI wieku” (18 października 2013, Gdańsk), organizację wielu wycieczek fakultatywnych po instytucjach związanych z ochroną wód i gospodarką wodną oraz udział w nich (np. WIOŚ, „Gdańskie ujęcia wody – Saur Neptun Gdańsk S.A.”, „Oczyszczalnia ścieków Wschód” itp.), organizację i udział w Bałtyckiego Festiwalu Nauki i udział w nim (edycja VII, VIII, IX), prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla Akademii Eksperymentu, współpracę z Uniwersytetem Dziecięcym UNIKIDS. Członkowie SKNH są autorami kilku publikacji naukowych, m.in.: *Charakterystyka wodnych i torfowiskowych rezerwatów przyrody województwa pomorskiego*, *Zmiany ładunków stężeń wybranych parametrów fizyczno-chemicznych Jarcewskiej Strugi*. Dodatkowo członkowie SKNH zorganizowali wystawę fotograficzną zatytułowaną *Świat widziany okiem hydrologa*, którą można było obejrzeć w budynku WNS i IG od 29 grudnia 2012 do 31 stycznia 2013 roku.

W ten sposób Studenckie Koło Naukowe Hydrologów rozpowszechnia zamiłowanie do tak ważnego dla nas elementu przyrody, jakim jest woda, oraz wiedzę o nim. „Woda jest krwią Ziemi” (Leonardo da Vinci).

Koło ma fanpage na portalu społecznościowym Facebook: <https://www.facebook.com/SKNHUG/>, oraz adres mailowy: sknh.ug@gmail.com.

Krzysztof Kopec

Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej

Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej swoją działalność rozpoczęło w 2009 roku, a więc wkrótce po uruchomieniu kierunku gospodarka przestrzenna na Uniwersytecie Gdańskim. Przez długi czas była to struktura niesformalizowana. W 2013 roku, gdy skład osobowy Koła wyraźnie się zwiększył, postanowiono podjąć działania zmierzające do oficjalnego zarejestrowania SKNGP. W kwietniu 2013 roku jego prezesem została Katarzyna Jarosz, wiceprezesem Krystian Puzdrakiewicz, skarbnikiem Zuzanna Hyrcza, a sekretarzem Agata Gliwa. Koło zrealizowało też w tym czasie dwa duże wyjazdy naukowe – w czerwcu na Ukrainę do Lwowa, Kijowa i Charkowa oraz w sierpniu do nadleśnictwa Baligród w Bieszczadach, a ponadto we wrześniu warsztaty z zagospodarowania agroturystycznego na Warmii.

Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej zostało oficjalnie zarejestrowane w dniu 9 października 2013 roku. Celami jego działalności są:

- działalność popularyzatorska i naukowa w zakresie dotyczącym gospodarki przestrzennej, m.in. planowania przestrzennego, urbanistyki, architektury krajobrazu, regionalistyki, marketingu miejskiego, zintegrowanego zarządzania strefą nadmorską, osadnictwa i wszystkich zagadnień związanych z wyżej wymienionymi dziedzinami nauki;
- umożliwienie wymiany doświadczeń i prezentowania wyników własnych prac badawczych przez studentów;
- integracja środowiska studenckiego;
- nawiązywanie kontaktów z organizacjami krajowymi i zagranicznymi o podobnych celach.

Studenci zgromadzeni w Studenckim Kole Naukowym Gospodarki Przestrzennej biorą udział w wyjazdach naukowych – poza wspomnianymi już na Ukrainę, w Bieszczady i na Warmię w 2013 roku odbyły się też wyjazdy do Stacji Limnologicznej Uniwersytetu Gdańskiego w Borucinie oraz do Poznania, w 2014 – do Wieżycy na Kaszubach i ponownie w Bieszczady oraz na Warmię, a w 2015 – do Torunia oraz Łodzi.

Członkowie Studenckiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej, którzy w maju 2014 roku zorganizowali wycieczkę „Energia i środowisko na Pomorzu” w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki

Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej prowadzi działalność popularyzatorską poprzez aktywny udział w tworzeniu Bałtyckiego Festiwalu Nauki – w ramach którego zarówno w 2014, jak i 2015 roku zorganizowało całodniową wycieczkę autokarową „Energia i środowisko na Pomorzu”, a w 2015 roku na Pikniku Naukowym w Gdyni także warsztaty „Miasto w Twoich rękach”. Ponadto członkowie Koła – Alina Grędzicka, Krystian Puzdrakiewicz i Anna Wolska – prowadzą lekcje warsztatowe

w szkołach podstawowych „Kształty ukryte w architekturze”, a w gimnazjach „Detektywi krajobrazu”. W działalność popularyzatorską Koła wpisuje się też zorganizowany w 2015 roku konkurs dla wszystkich studentów Trójmiasta „Łap Ład” na najlepsze fotografie przedstawiające ład oraz nieład przestrzenny. Uroczysta gala połączona z wręczeniem nagród odbyła się 16 kwietnia 2015 roku. Koło organizuje też otwarte dla wszystkich chętnych spotkania z osobami, które mają istotny wpływ na szeroko pojętą gospodarkę przestrzenną.

Warsztaty Studenckiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej „Miasto w Twoich rękach” na Bałtyckim Festiwalu Nauki w 2015 roku

Studenci zgromadzeni w Kole uczestniczą w licznych konferencjach naukowych i warsztatach. Sami też współuczestniczą w ich organizacji. Przykładem jest konferencja „Urbanista w obliczu przemian. Wpływ ustawy deregulacyjnej na organizację i wykonywanie zawodu”, współorganizowana z Instytutem Metropolitalnym 29 października 2014 roku. Jest to też przykład na

współpracę SKNGP z innymi organizacjami. Część działań podejmowanych przez Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej nastawiona jest na doksztalcanie jego członków. W tę część wpisują się warsztaty doskonalące umiejętności miękkie, a także warsztaty z rysunku. Pewną tradycją Koła, wykraczającą poza jego statutową działalność, są organizowane od 2014 roku wyjścia do teatru, w których uczestniczą także studenci niebędący członkami Koła. Do końca 2015 roku takich wyjść było w sumie dziewięć. Cieszą się one dużą popularnością, a liczba osób w nich uczestniczących często przekracza 50 osób.

Od kwietnia 2014 roku prezesem SKNGP był Krystian Puzdrakiewicz, wiceprezesem Hanna Szczygielska, skarbnikiem Alina Grędzicka, a sekretarzem Agnieszka Kozielska. Natomiast od listopada 2015 roku prezesem jest Monika Cirocka, wiceprezesem Hanna Szczygielska, skarbnikiem Judyta Szeiber, a sekretarzem Patrycja Budnik. Opiekunem SKNGP od momentu jego powstania jest mgr Krzysztof Kopeć. Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej liczy około 40 członków – przede wszystkim studentów kierunku gospodarka przestrzenna Uniwersytetu Gdańskiego, ale także kilku studentów tego samego kierunku prowadzonego na Politechnice Gdańskiej.

Piotr P. Woźniak

Oddział Gdański Polskiego Towarzystwa Geograficznego – portret rówieśnika

Zarówno początki Oddziału Gdańskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego, jak i kolejne lata jego istnienia były ściśle związane z tym, co działo się w gdańskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej, przekształconej potem w Uniwersytet Gdański. Od kilkudziesięciu lat uczelnia ta jest głównym w regionie ośrodkiem skupiającym tych, którzy zajmują się badaniami geograficznymi. To zawsze w jej pomieszczeniach mieściła się siedziba Oddziału oraz odbywała się większość jego zebrań, a przede wszystkim spośród jej pracowników rekrutowali się członkowie kolejnych jego zarządów. Gdańska WSP, a potem Uniwersytet Gdański, to także najważniejszy współorganizator większości inicjatyw podejmowanych przez Oddział Gdański PTG. Stąd też jego historia jest integralną częścią dziejów gdańskiej geografii, podobnie jak Oddział i uczelniany kierunek studiów są niemal rówieśnikami.

Mimo że Polskie Towarzystwo Geograficzne powstało w 1918 roku, nie utworzono w okresie międzywojennym jego oddziału na ziemi gdańskiej. Należy jednak przypomnieć, że w tym czasie nadal działało tu Towarzystwo Przyrodnicze (niem. Naturforschende Gesellschaft)¹, a w 1922 roku powołano do życia Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki (w 1956 przekształcone w Gdańskie Towarzystwo Naukowe²). Warto również dodać, że

¹ J. Szukalski, 1993, *Towarzystwo Przyrodnicze w Gdańsku w 250. rocznicę założenia*, [w:] idem (red.), *Towarzystwo Przyrodnicze w Gdańsku (w 250. rocznicę założenia)*, GTN, Gdańsk.

² Zob. www.gtn.gda.pl.

w okresie międzywojennym (w 1931 roku) odbyły się w naszym regionie dwa konkurencyjne zjazdy geografów, co było znakiem tamtych czasów³. Na Politechnice Gdańskiej zebrali się niemieccy geografowie, a w Gdyni, w pomieszczeniach Wyższej Szkoły Morskiej – członkowie Zrzeszenia Polskich Nauczycieli Geografii.

Nowe czasy nastały po drugiej wojnie światowej. Atmosfera, jaką stworzył prof. Józef Haliczner Staszewski wokół nowego ośrodka geograficznego powstałego w 1946 roku w Gdańsku, zapewne sprzyjała także i myśli o utworzeniu tu oddziału PTG. Zamiar ten ziścił się 26 kwietnia 1947 roku na rejonowym zjeździe nauczycieli geografii w Tczewie⁴. W gronie 36 członków założycieli znaleźli się zarówno wykładowcy z gdańskiej WSP, jak i nauczyciele geografii. Pierwszym przewodniczącym Oddziału został wymieniony Józef Staszewski, który także i tu z wielkim zaangażowaniem budował naukową atmosferę, w czym wspierali go także profesorowie Jan Moniak i Zygmunt Pazdro⁵. Świadczy o tym choćby fakt, że na zorganizowanym jeszcze w tym samym roku okręgowym zjeździe nauczycieli w Lęborku (29–30 listopada) z referatami wystąpili profesorowie: Jan Dylak, Rajmund Galon i Mieczysław Klimaszewski⁶. Doskonałym przejawem ambicji i zaangażowania współtwórców Oddziału była organizacja w dwa lata później w Gdańsku IV Ogólnopolskiego Zjazdu PTG (5–8 czerwca 1949); garść informacji o nim znaleźć można m.in. w publikacji Szukalskiego⁷. O randze tego wydarzenia, jak również o wadze jego symbolicznej wymowy świadczy fakt, że protektorat nad nim objęli ówczesni ministrowie oświaty i żeglugi. Obrady toczyły się w auli Politechniki Gdańskiej, a następnie uczestnicy wzięli udział w tradycyjnych dla zjazdów geografów wycieczkach: na Mierzeję Łebską, Żuławy i dookoła Zalewu Wiślanego oraz statkiem badawczym „Michał Siedlecki” na wody Zatoki Gdańskiej. Do wymiany poglądów odnoszących się do tematyki morskiej widzianej

³ Zob. J. Szukalski, 1968, *Oddział Gdański*, [w:] *Polskie Towarzystwo Geograficzne w pięćdziesiątą rocznicę działalności*, PWN, Warszawa; idem, 1991a, *Geografia w Gdańsku. Jej początki, dorobek naukowy i organizacyjny oraz kierunki rozwoju*, [w:] idem (red.), *Morze Bałtyckie i jego pobrzeże, Materiały 40 Ogólnopolskiego Zjazdu PTG*, Uniwersytet Gdański, PTG – Oddział Gdański, Gdańsk.

⁴ Idem, 1968, op. cit.

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

oczyna geografów powrócono w dużo większym zakresie kilka lat później, gdy zorganizowano Konferencję Bałtycką (19–20 grudnia 1953)⁸.

Pierwsza połowa lat 50. to kolejny etap rozwoju gdańskiego ośrodka geograficznego związany ze zmianami, jakie zaszły na WSP – powstał Wydział Geograficzny, rozszerzono zakres studiów geograficznych⁹. W tym czasie Oddział Gdański PTG podejmował wielokrotne próby tworzenia kół terenowych, niestety z małym powodzeniem. Spośród powoływanych kół w Olsztynie, Kętrzynie, Suwałkach, Słupsku, Elblągu i Gdyni, a nawet przy Marynarce Wojennej w Gdyni, tylko koło koszalińskie przetrwało próbę czasu¹⁰. Mimo problemów z rozbudową struktury Oddziału, zarówno w latach 50., jak i w późniejszych dekadach, trójmiejskie środowisko geografów systematycznie angażowało się w działania mające na celu popularyzację wiedzy geograficznej, np. w ramach popularnych w tym czasie uniwersytetów robotniczych, poprzez cykle odczytów organizowane m.in. przy współpracy z Towarzystwem Wiedzy Powszechnej¹¹. Bardzo istotną rolę Oddział odgrywał w doskonaleniu szkolnej edukacji geograficznej, zarówno przez działalność nauczycieli będących członkami PTG, jak również z racji wspierania metodycznego, merytorycznego i organizacyjnego Okręgowego Ośrodka Metodycznego¹².

Lata 60. zaznaczyły się m.in. udziałem gdańskich geografów w organizacji VI Kongresu INQUA (1961), który był doskonałą okazją do zaprezentowania polskich ośrodków geograficznych w światowym gronie badaczy czwartorzędu. Pokongresową spuścizną są liczne publikacje, w tym budzący zainteresowanie do dziś przewodnik do wielodniowych sesji terenowych¹³ oraz specjalny tom „Zeszytów Geograficznych” WSP w Gdańsku. Drugą z kolei okazją do zaprezentowania się ośrodka, tym razem głównie na forum krajowym, był zorganizowany w Gdańsku VII Ogólnopolski Zjazd PTG (4–8 września 1962)¹⁴. Temu przedsięwzięciu przewodniczył prof. Kazimierz Łomniewski, ówczesny nowy przewodniczący Oddziału. Ponieważ myślą przewodnią Zjazdu było

⁸ Ibid.

⁹ K. Łomniewski, 1962, *Rozwój nauk geograficznych w Gdańsku w latach 1946–1961*, „Zeszyty Geograficzne WSP w Gdańsku” 4.

¹⁰ J. Szukalski, 1968, op. cit.

¹¹ Ibid.

¹² Ibid.

¹³ R. Galon (red.), 1961, *From the Baltic to the Tatras. Guide-Book of Excursion. Part I: North Poland*, PWN, Łódź.

¹⁴ Zob. „Zeszyty Geograficzne WSP w Gdańsku” 1962, 4.

zbliżenie geografii jako nauki do praktyki, liczny udział wzięli w nim przedstawiciele instytucji i przedsiębiorstw współpracujących z geografami. Trasy wycieczek terenowych wiodły przez pobliskie regiony, nie zabrakło również wycieczki na Zatokę Gdańską¹⁵. Omawiana dekada to także czas, gdy stan osobowy Oddziału osiągnął imponujące rozmiary: w nieco ponad 20 lat po utworzeniu liczył on 238 osób, co oznaczało, że był pod tym względem trzecim oddziałem w kraju (po warszawskim i radomskim)¹⁶.

Jednym z przełomowych wydarzeń dla trójmiejskich geografów było niewątpliwie powołanie do życia Uniwersytetu Gdańskiego (1970), a następnie zmiany, jakie wynikały ze stopniowego rozwoju kształcenia w zakresie oceanografii (od roku akademickiego 1974/1975 w ramach samodzielnego kierunku), które w tym czasie opierało się w znacznej mierze na potencjale kadrowym gdańskiego ośrodka geograficznego. Ogromną rolę w tworzeniu nowego kierunku i Instytutu Oceanografii odegrał gdański hydrolog – prof. Kazimierz Łomniewski, przewodniczący Oddziału Gdańskiego PTG. W ślad za nim Instytut Oceanografii zasilali później inni geografowie. Przeniesienie się prof. Kazimierza Łomniewskiego do nowego instytutu (1972) zbiegło się także z inną zmianą – przewodnictwem Oddziału Gdańskiego PTG przejął po nim na długie lata (do 1993 roku) doc. Jerzy Szukalski, późniejszy członek honorowy PTG.

Długo, bo aż do 1991 roku, trzeba było czekać na organizację w Gdańsku kolejnego Zjazdu PTG. Ze względu na trudną sytuację lokalową gdańskiej geografii obrady odbywały się w pomieszczeniach Wydziału Filologiczno-Historycznego UG¹⁷. Jak wskazywał tytuł przewodni zjazdu („Morze Bałtyckie i jego pobrzeże”¹⁸), wiele uwagi, zarówno podczas sesji plenarnej 30 sierpnia, jak i na obradach w sześciu sekcjach w dniu następnym, poświęcono tematyce morskiej, nie tylko w geografii fizycznej i ekonomicznej, ale także w dydaktyce tego przedmiotu nauczania. Zjazd zakończono jak zwykle sesjami terenowymi, wśród których nie zabrakło i morskiej wycieczki.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ J. Szukalski, 1968, op. cit.

¹⁷ Idem, 1991b, *Słowo wstępne*, [w:] idem (red.), *Morze Bałtyckie i jego pobrzeże, Materiały 40 Ogólnopolskiego Zjazdu PTG*, UG, PTG – Oddział Gdański, Gdańsk.

¹⁸ Zob. idem (red.), 1991, *Morze Bałtyckie i jego pobrzeże, Materiały 40 Ogólnopolskiego Zjazdu PTG*, UG, PTG – Oddział Gdański, Gdańsk.

Docent Jerzy Szukalski w otoczeniu słuchaczek na sesji jubileuszowej z okazji 60-lecia Oddziału – tuż po długiej przerwie w dostawie prądu... (Borucino, 13 października 2007). Fot. Piotr P. Woźniak

Ostatnie spotkanie naukowe w budynku przy ul. Dmowskiego 16a w Gdańsku-Wrzeszczu, referat Macieja Tarkowskiego (14 stycznia 2010) – warunki skromne, ale miejsce budzi wiele miłych wspomnień. Fot. Piotr P. Woźniak

Kolejne lata przyniosły poważne zmiany zarówno w środowisku uniwersyteckich geografów, jak i w gdańskim oddziale PTG. W tym czasie autor niniejszego tekstu stał się jednym z członków tego środowiska, niedługo potem także działaczem Towarzystwa, stąd też wiele z podawanych dalej faktów wynika z jego własnych obserwacji lub z danych zawartych w dokumentacji prowadzonej przez Oddział. Z jednej strony był to czas powstania nowych samodzielnych zespołów, z drugiej – okres wyraźnego spadku zainteresowania środowiska działalnością PTG. Liczba członków w końcu lat 90. wynosiła 10 razy mniej niż w rekordowych latach 60. Oddział liczył wówczas około 25 osób, pozostali głównie niektórzy pracownicy Uniwersytetu Gdańskiego oraz kilka wiernych Towarzystwu osób w wieku emerytalnym¹⁹. W tej dekadzie przewodnictwo Oddziału objął na dwie kadencje (1992–1998) prof. Bogusław Rosa, który za zasługi dla Towarzystwa, m.in. za zaangażowanie dla gdańskiego oddziału w tych trudnych latach, zyskał potem godność członka honorowego PTG. Dzieło swego poprzednika kontynuował następnie prof. Roman Gołębiowski (1998–2005) – to m.in. dzięki jego zaangażowaniu oraz wsparciu nielicznej garstki zainteresowanych działalnością Towarzystwa w pierwszych latach nowego wieku Oddział zaczął stopniowo odzyskiwać zainteresowanie środowiska i powiększać liczbę członków. Sukcesywny wzrost stanu osobowego po 2000 roku doprowadził do liczby około 70 osób w połowie pierwszego dziesięciolecia nowego wieku.

Ostatnie lata to czas kolejnych przemian. Choć skład osobowy nadal utrzymuje się na poziomie 60–70 osób i opiera się on głównie na kadrze uniwersyteckich geografów (około 60% członków), to spadła średnia wieku jego członków. Stało się tak m.in. w wyniku wzrostu udziału młodszych pracowników, a nawet studentów (zwłaszcza studiów doktoranckich). Od ponad 10 lat Oddziałem kierują przedstawiciele kadry rekrutujący się spośród pracowników niesamodzielnych, od 2005 roku przewodniczy mu autor niniejszego tekstu. Mimo dostępności informacji o bieżącej działalności Oddziału przez stronę internetową (www.ptg-gdansk.ug.edu.pl) niemal wszyscy członkowie to mieszkańcy gdańskiej konurbacji. Na odbywające się co najmniej raz w miesiącu spotkania naukowe przybywają tylko pojedyncze osoby spoza tego zespołu miejskiego. Niestety, wciąż skromnie odradza się zainteresowanie działalnością Towarzystwa ze strony trójmiejskiego środowiska

¹⁹ P.P. Woźniak, 2008, *Oddział Gdański Polskiego Towarzystwa Geograficznego*, „Czasopismo Geograficzne” 79, 1/2.

nauczycielskiego (ostatnio zazwyczaj troje–czworo członków). Jako dość mizerne należy ocenić zainteresowanie spotkaniami naukowymi członków Towarzystwa rekrutujących się spośród uczelnianych geografów – wszak to najliczniejsza grupa członków, mająca ambicje naukowe, a zebrania odbywają się w ich podstawowym miejscu pracy. Najczęstsza frekwencja na tych spotkaniach to około 15–20 osób. Z pewnością powodów takiej sytuacji należy szukać nie tylko w samym Instytucie Geografii. Po przeprowadzce geografów w 2010 roku na teren kampusu uniwersyteckiego w Gdańsku-Oliwie można było się spodziewać większej liczby słuchaczy prezentowanych wystąpień spoza naszego środowiska, a tak się nie stało. Być może to znak obecnych czasów, na co wskazują informacje kolegów z innych oddziałów.

Wycieczka po sesji z cyklu „Mijające krajobrazy...” (15 października 2011) – zwiedzanie byłego klasztoru cystersów w Gdańsku-Oliwie. Fot. Piotr P. Woźniak

Dużo większym zainteresowaniem cieszą się współorganizowane przez Oddział od kilku lat sesje krajoznawcze połączone z dniem wycieczkowym (coroczny Pomorski Sejmik Krajoznawczy z cyklu „Mijające krajobrazy...”). Ich słuchacze to w większości osoby spoza uczelni i PTG. Ważne jest przy tym m.in. to, że sejmiki budują współpracę z innymi organizacjami (m.in. Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym, Ligą Ochrony Przyrody, Polskim Towarzystwem Limnologicznym) i regionalnym samorządem.

Warto też zaznaczyć, że Oddział jest zapraszany do współorganizacji konferencji o stricte naukowym charakterze i poświęconych różnorodnej tematyce. Tradycyjnie od wielu lat członkowie Oddziału angażują się w przeprowadzenie lokalnych etapów Olimpiady Geograficznej i Nautologicznej, a od kilku lat – także okręgowego etapu Olimpiady Wiedzy Ekologicznej.

Pisząc o miejscowym środowisku geograficznym, należy pamiętać także i o Gdańskim Towarzystwie Naukowym – stowarzyszeniu może bardziej elitarnym, ale będącym polem działalności wielu geografów, zwłaszcza w ramach jego Wydziału V – Nauk o Ziemi. GTN i Oddział Gdański PTG podejmują od lat wspólne inicjatywy (organizacja konferencji, wydawanie publikacji, zapraszanie prelegentów na wspólne zebrania naukowe), a wielu trójmiejskich geografów to równocześnie członkowie obydwu towarzystw. Jako innych podobnych współpracowników Oddziału należy wymienić Oddział Bałtycki Polskiego Towarzystwa Geofizycznego i Oddział Pomorski Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi. O podobnych związkach z PTG, choć raczej na polu popularnonaukowym lub krajoznawczym, można mówić także i w przypadku lokalnych oddziałów PTTK, wśród których szczególnie wyróżnił się Oddział Morski w Gdyni.

Jak widać z powyższego tekstu, ponieważ Oddział Gdański PTG od samego początku był nierozzerwalnie związany ze środowiskiem geografów na WSP, a potem na Uniwersytecie Gdańskim, zapewne nie bez wpływu na stan Oddziału były zmiany, jakich doświadczało to środowisko. Takich zależności można spodziewać się i w przyszłości. Oddział można uznać za zwierciadło, w którym odbija się obraz środowiska gdańskich geografów. Na ile jest to rzeczywiste, czytelne odbicie – ostateczną tego ocenę autor pozostawia czytelnikowi.

Literatura

- Galon R. (red.), 1961, *From the Baltic to the Tatras. Guide-Book of Excursion. Part I: North Poland*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Łódź.
- Łomniewski K., 1962, *Rozwój nauk geograficznych w Gdańsku w latach 1946–1961*, „Zeszyty Geograficzne WSP w Gdańsku” 4: 9–25.
- Szukalski J., 1968, *Oddział Gdański*, [w:] *Polskie Towarzystwo Geograficzne w pięćdziesiątą rocznicę działalności*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa: 189–194.

- Szukalski J., 1991a, *Geografia w Gdańsku. Jej początki, dorobek naukowy i organizacyjny oraz kierunki rozwoju*, [w:] Szukalski J. (red.), *Morze Bałtyckie i jego pobraże, Materiały 40 Ogólnopolskiego Zjazdu PTG*, Uniwersytet Gdański, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Oddział Gdański, Gdańsk: 13–22.
- Szukalski J., 1991b, *Słowo wstępne*, [w:] Szukalski J. (red.), *Morze Bałtyckie i jego pobraże, Materiały 40 Ogólnopolskiego Zjazdu PTG*, Uniwersytet Gdański, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Oddział Gdański, Gdańsk: 9–10.
- Szukalski J. (red.), 1991, *Morze Bałtyckie i jego pobraże, Materiały 40 Ogólnopolskiego Zjazdu PTG*, Uniwersytet Gdański, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Oddział Gdański, Gdańsk.
- Szukalski J., 1993, *Towarzystwo Przyrodnicze w Gdańsku w 250. rocznicę założenia*, [w:] Szukalski J. (red.), *Towarzystwo Przyrodnicze w Gdańsku (w 250. rocznicę założenia)*, Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Gdańsk: 7–19.
- Woźniak P.P., 2008, *Oddział Gdański Polskiego Towarzystwa Geograficznego*, „Czasopismo Geograficzne” 79, 1/2: 59–64.
- „Zeszyty Geograficzne WSP w Gdańsku” 1962, 4.

Mirosława Malinowska

Instytut Geografii w latach 2012–2015

W 2012 roku funkcję dyrektora Instytutu Geografii objął prof. dr hab. Mirosław Miętus, zastępcą dyrektora IG ds. dydaktycznych została dr Mirosława Malinowska, a zastępcą dyrektora IG ds. rozwoju – dr Grażyna Chaberek-Karwacka.

Ostatni okres w historii gdańskiej geografii charakteryzował się intensywnym rozwojem kadry naukowo-dydaktycznej. W latach 2012–2015 trzech pracowników uzyskało tytuł profesora, czterech pracowników – stopień doktora habilitowanego, a dziewięciu nadano stopień doktora. Obecnie w Instytucie Geografii zatrudnionych jest czterech profesorów zwyczajnych, 11 profesorów nadzwyczajnych UG, dwóch profesorów wizytujących, 27 adiunktów, siedmioro starszych wykładowców, sześcioro wykładowców oraz 10 asystentów. W 2015 roku Wydział Oceanografii i Geografii uzyskał prawo nadawania stopnia doktora habilitowanego z zakresu geografii.

W Instytucie Geografii prowadzone są dwa kierunki studiów I i II stopnia: geografia i gospodarka przestrzenna. Studia licencjackie w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym na kierunku gospodarka przestrzenna uruchomiono w roku akademickim 2008/2009, natomiast magisterskie studia trzy lata później (2011/2012). W następnym roku (2012/2013) wprowadzono nowy program studiów II stopnia dla kierunku geografia, tworząc dwie specjalności: geografia fizyczna i geografia społeczno-ekonomiczna. Od roku akademickiego 2015/2016 studenci studiów stacjonarnych II stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna mają możliwość wyboru jednej z dwóch specjalności: rozwój regionalny i lokalny lub zarządzanie środowiskiem w gospodarce przestrzennej. Studenci

studiów II stopnia obu kierunków mogą ponadto realizować specjalizację nauczycielską z zakresu geografii lub przedsiębiorczości, aby uzyskać uprawnienia do nauczania tych przedmiotów. Pracownicy naukowo-dydaktyczni wnoszą znaczący wkład w kształcenie studentów uruchomionego w roku akademickim 2014/2015 na Wydziale Oceanografii i Geografii kierunku studiów I stopnia: gospodarka wodna i ochrona zasobów wód, którego program został przygotowany w ścisłej współpracy Instytutu Geografii i Instytutu Oceanografii.

W grudniu 2015 roku na studiach I stopnia (licencjat) prowadzonych przez IG studiowało łącznie 538 studentów, na studiach II stopnia (studia magisterskie uzupełniające) – 317 studentów, a na studiach III stopnia (studia doktoranckie) – 36 osób. Celem podniesienia poziomu merytorycznego prac doktorskich realizowanych w IG oraz zachęcenia młodych adeptów nauki do stawiania sobie ambitnych celów od 2013 roku organizowany jest konkurs Młody Gdański Geograf. Jesienią 2015 odbyła się trzecia edycja tego konkursu.

Pracownicy IG podnoszą swoje kwalifikacje również w zakresie dydaktyki akademickiej. W latach 2013–2015 18 nauczycieli uzyskało tytuł tutora, a sześć z nich dodatkowo tytuł praktyka tutoring. Uzyskanie tych kwalifikacji umożliwiło uruchomienie od roku akademickim 2014/2015 w IG unikalnego w skali kraju programu tutoring akademickiego, dzięki któremu studenci mogą pogłębiać swoje zainteresowania naukowe w ramach indywidualnych tutoriali.

W Instytucie Geografii działa pięć kół naukowych: Koło Naukowe Geomorfologów „PINGO”, Koło Naukowe Meteorologów i Klimatologów, Koło Naukowe Hydrologów, Koło Naukowe Geografów oraz Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej.

Od stycznia 2010 roku wszystkie jednostki geograficzne mają swoją siedzibę w skrzydle B budynku WNS, mieszczącego się na Kampusie UG przy ul. Bażyńskiego 4 w Gdańsku. Warunki pracy zarówno naukowej, jak i dydaktycznej od czasu tej zmiany znacznie się poprawiły. Instytut dysponuje aulą na 160 miejsc, dwoma dużymi salami wykładowymi na 100 i 70 słuchaczy oraz czterema mniejszymi salami wykładowymi na 35 osób każda, z możliwością połączenia w dwie sale na 70 miejsc. Każde z tych pomieszczeń wyposażone jest w sprzęt audiowizualny i nagłośnienie. Ponadto do dyspozycji studentów pozostaje 14 sal dydaktycznych mieszczących po 25 osób, dwie pracownie komputerowe z 15 stanowiskami każda, wyposażone w najnowsze oprogramowanie GIS i projektowe, oraz łącznie sześć laboratoriów hydrologicznych, limnologicznych i geomorfologicznych. Składnica map jest na bieżąco wzbogacana nie tylko w tradycyjne mapy, ale również te w wersji elektronicznej.

W 2009 roku Państwowa Komisja Akredytacyjna dokonała akredytacji kierunku geografia, potwierdzając wysoką jakość kształcenia oraz prowadzonych badań. W wyniku oceny parametrycznej przeprowadzonej w 2010 roku Wydział OiG uzyskał kategorię I. W 2012 Wydział Oceanografii i Geografii, a z nim również Instytut Geografii uzyskały Certyfikat Jakości Kształcenia. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej po dokonaniu oceny instytucjonalnej na WOIG uchwałą nr 225/2012 z dnia 5 lipca 2012 roku przyznało Wydziałowi ocenę wyróżniającą.

Pracownicy i studenci Instytutu Geografii aktywnie uczestniczą w licznych inicjatywach na rzecz środowiska lokalnego, organizując dni otwarte, konkursy, lekcje pokazowe w szkołach, biorąc udział w piknikach naukowych, strefach nauki oraz przygotowując wykłady otwarte, zajęcia dla maturzystów i dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Pracownicy sekretariatu Instytutu Geografii

MGR KATARZYNA JULIA MAROSZ
pracownik administracyjny

Z Uniwersytetem Gdańskim jest związana od 2000 roku, kiedy podjęła studia na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii na kierunku geografia (seminarium z zakresu hydrologii). Pracę magisterską pt. *Zmiany stosunków wodnych zlewni Zagórskiej Strugi w czasach historycznych* pisała w Katedrze Hydrologii pod kierunkiem prof. dr. hab. Jana Drwala. Studia ukończyła w 2005 roku, a wysokie wyniki w nauce uzyskane podczas pięciu lat studiów umożliwiły jej zakwalifikowanie się do I edycji projektu „Najlepsi Studenci Uniwersytetu Gdańskiego”. Jeszcze w tym samym roku podjęła studia na Środowiskowych Studiach Doktoranckich z biologii i oceanologii, które ukończyła w 2010 roku. Podczas studiów w ramach grantu (PBZ-KBN-086/PO4/2003) „Ekstremalne zdarzenia meteorologiczne i hydrologiczne w Polsce (ocena zdarzeń oraz

prognozowanie ich skutków dla środowiska życia człowieka)” współtworzyła kartotekę zdarzeń ekstremalnych. Uczestniczyła w telewizyjnym programie popularnonaukowym, który był realizowany w ramach cyklu *Rewolwer klimatu*; część przygotowanych do realizacji programu materiałów została zaprezentowana na wystawie fotograficznej pt. *Klimat i brzeg morza*, obrazującej potencjalne skutki zmiany klimatu na naszym wybrzeżu. Obecnie pod kierunkiem prof. dr. hab. Mirosława Miętusa przygotowuje rozprawę doktorską pt. *Wzrost poziomu morza i wezbrania sztormowe źródłem potencjalnych zagrożeń dla Gdańska*. W dorobku naukowym posiada pięć samodzielnych publikacji naukowych oraz jedną współautorską. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Jej zainteresowania naukowe obejmują: zmienność poziomu morza, wezbrania sztormowe, hydrologię historyczną, zmiany klimatu.

Zawodowo w 2007 roku została zatrudniona w sekretariacie Instytutu Oceanografii, następnie w 2009 powierzono jej funkcję kierownika dziankanatu nowo tworzonego Wydziału Oceanografii i Geografii, od 2013 jest zatrudniona w sekretariacie Instytutu Geografii Uniwersytetu Gdańskiego na stanowisku starszego specjalisty. W 2010 roku została wyróżniona nagrodą JM Rektora Uniwersytetu Gdańskiego. Prywatnie miłośniczka Włoch, której zainteresowania koncentrują się wokół starożytnego Rzymu.

MGR KARINA SZALUĆKA
pracownik administracyjny

Pracownikiem Uniwersytetu Gdańskiego została w 2005 roku, kiedy to ze struktury katedr i zakładów utworzono Instytut Geografii. Jest absolwentką politologii (specjalność ustrojowo-samorządowa) na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. Pracę magisterską pt. *Marketing polityczny na przykładzie prezydenckiej kampanii wyborczej w Stanach Zjednoczonych*, napisaną pod kierunkiem prof. dr. hab. Marka J. Malinowskiego, obroniła w 2005 roku. Podczas studiów ukończyła również specjalizację nauczycielską, otrzymując uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela w zakresie historii i wiedzy o społeczeństwie.

Z uwagi na zainteresowanie szeroko pojętym marketingiem trzykrotnie uczestniczyła w przygotowaniu i organizacji turnieju tenisowego Idea Prokom Open w latach 2003–2005. W Instytucie Geografii zajmuje się obsługą administracyjną sekretariatu, odpowiadając m.in. za sprawy kadrowe, finansowe i przewody doktorskie. W 2011 roku otrzymała nagrodę JM Rektora Uniwersytetu Gdańskiego. Prywatnie jest miłośniczką podróży, podczas których uwielbia poznawać historię, zabytki i kulturę odwiedzanych krajów.

